Auximi

155
249

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ ім. І. І. МЕЧНИКОВА

155
249

IN DEI NOMINE AMEN.

MAGNIFICAE ET VE-

TVSTISSIMÆ CIVITATIS AVXIMI, VOLVMEN;
in quo Leges, Statuta, Constitutiones, & Decreta, aliaq; q̃ plura ad perpetuam memoriam, pro Communi, & Populo dictæ Mag. Ciuitatis facientia nuperrimè candori, integritatiq; eorumdem edita, ac restituta; optimisq; typis pridem excussa, cũ rubricarum indice, quo prõptiora, cuncta sese lectoribus offerant, quæ antea, longa intercapedine, & cunctatione morosa, etiam indagator solers nanciscebatur. Iterum, & in octo libros redacta, quorum videlic.

Liber Primus de Diuino Cultu.
Liber II. de Officijs, & Magistratibus.
Liber Tertius de Ciuilibus Causis.
Liber Quartus de causis Criminalibus.
Liber V. de Causis Extraordinarijs.
Liber Sextus de Appellationibus.
Liber Septimus de Damnis Datis.
Liber Octauus de Additionibu.

N N

Excudebat Auximi Astulphus de Grandis Veronen. sub Anno. M. D. LXXI.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОГ

155
249

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ ім. І. І. МЕЧНИКОВА

TABVLA VOLV:
MINIS STATVTORVM
Magnificæ Ciuitatis Auximi.

INDEX RVBRICARVM PRIMI LIBRI
De Cultu Diuino.

DE Christiana Fide tenenda Rub. 1
De repellendis hæreticis rebellibus, proditoribus, ex bannitis, & similibus facinorosis, & aliis malæ famæ personis. Rub. 2
De prohibita blasphematione Dei, & Sanctorũ eius. Rub. 3
De veneratione dierum Dominicorum, & festiuorum custodia. Rub. 4
De visitatione Ecclesiarũ simul facienda p D. Potestatẽ Consaloneriũ Priores Reg. Cancellariũ Physicũ, Chirurgũ Mag. Grãmaticæ, Camerariũ, Aduocatum, & Syndicũ cõis Aux. Rub. 5
De obsequiis exhibendis in laboreriis, reparatione, & augumentatione cathedralis Ecclesiæ nostri Episcopatus. Rub. 6
De celebratione, & cultu festorũ Sanctorũ, defensorum, & protectorũ nrorũ, videlicet Leopardi, Vitaliani, Victoris, & Benuenuti. Rub. 7
De pœna astantiũ, & auscultantiũ Cantilenas, & fabulas, dum Diuina celebrantur officia. Ru. 8
De veneratione Prætiosissimi Sanguinis iusti, & beatæ Luciæ Virginis Rub. 9
De Cereis offerẽdis diuersis Ecclesiis p cõe. R. 10
De Elemosinis præstandis fratribus, & conuentibus mendicantium in die festiuitatis S. Victoris, & Coronæ. Rub. 11
De Subuentionibus pro tunicis Religiosorum, & mendicantium personarum. Rub. 12
De subuẽtione, & manutentiõe hospitaliũ. R. 13
De immunitate, & priuilegio Ecclesiarũ, & Ecclesiasticarum personarum. Rub. 14
De festo Corporis D N. Iesu Christi sollenniter colendo. Rub. 15
De reuerentia fidelitate, & obedientia Sanctæ Matris Ecclesiæ firmiter obseruandis. Rub. 16

INDEX RVBRICARVM SECVNDI LIBRI
De Magistratibus.

DE officio, & iuramento D. Potestatis Ciuitatis Auximi. Rub. 1
De capitulis seruandis per Potestatem, & eius curiam. Rub. 2
De Iuramento, & officio Mag.d. D. Cõsaloneriĩ, & Priorum. Rub. 3
De Regulatoribus, & eorum officio. Rub. 4
De electione, officio, & iuramento D. Cancellarii, & eius capitulis. Rub. 5
De Medico seu Physico, eiusq; electione, iuramento, officio, & capitulis per eum seruandis. Ru. 6
De Magistro Grãmaticæ conducendo, eiusq; officio, electione, iuramento, & capitulis. Rub. 7
De Chyrurgho retinendo per cõe, electione, iuramento, & capitulis per eum seruandis. Rub. 8
De officio, & iuramento Depositarii, siue generalis Cãmerarii cõis Auximi. Rub. 9
De Syndico, seu Procuratore ad negocia cõis. R. 10
De Aduocato, & Procuratore, Fiscalibus, & eorũ officio. Rub. 11
De officiale Sacri Montis Pietatis, & capitulis p eum seruandis. Rub. 12
De Pacificatoribus discordiarũ C. Aux. Ru. 13
De Collegio, & Matricula DD. Aduocatorũ, Procuratorum, & Notariorũ ciuit. Aux. Rub. 14
De Bannitoribus, & eorũ officio. Rub. 15
De Bayulis, & eorum officio. Rub. 16
De Officiali, seu Depositario pignorum, seu Massarolo ciuit. Auximi. Rub. 17
De celebratione Cõciliorũ, ꝓpositis, & ptitis. r. 18
De Concilio publicę vtilitatis quolibet bimestre conuocando. Rub. 19
De archiuio, & trocho Cõis ad cõseruationẽ priuilegiorũ, actorum, & Iscripturarũ cõis. Rub. 20
De officio Notariorũ bãcę, & eorũ solutionib⁹. r. 21
De prouentibus, & redditibus cõis. Rub 22
De iurisdictione Põtatis, & Officialiũ nri cõis. r. 23
De salario Potestatis, & Officialium per augumẽtum, vel vsurpatiuas additiones non ampliãdo, & ipsorũ periculo, & expensis, nec non de numero, & monstra ipsorũ, & familiariũ eorũdẽ. r. 24
De indẽnitate Officialiũ in agendis pro cõe. r. 25
De Officialium, tãm actiuè, quàm passiuè vlciscẽda iniuria. Rub. 26
De custodia ciuitatis, & comitatus Auximi. r. 27
De prȩsentium ordinamentorum robore, obseruantia, & vigore. Rub. 28
De nouis ciuibus recipiendis. Rub. 29
De fauore cõibus rebus exhibendo, a litteratis maximè personis, nec in cõtrariũ patrocinando. r. 30
De exẽptionib⁹, & imunitatib⁹ nõ pcedẽdis, pter deliberationẽ cõcilii, & formã ordinamẽtorũ. r. 31
De Dohanerio maiori, & capitulis per eum seruandis. Rub. 32
De consulibus maioribus ciuitatis in ciuilibus causis, & eorũ officio, & capitulis. Rub. 33
De capitaneo p custodia nundinarũ S. Dñici. r. 34
De Ianitoribus. Rub. 35
De campanario communis. Rub. 36
De Officialibus maioribus damnorum datorum

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ ім. І. ФРАНКА

& capitulis per eos seruandis. Rub. 37
De Gabella Panis venalis, & capitulis desuper seruandis. Rub. 38
De capitulis inter Mag. communitates, ciuitatum Anconæ, & Auximi. Rub. 39
De capitulis inter communitates Castri ficardi, & ciuitat. Auximi. rub. 40
Summa breuis particulæ Testamenti D. Andreæ de Recaneto, ad fauorē studentiū Auximanorū, & de prouisione debita per Clarissimos D. Venetos studentibus præfatis. rub. 41
De Textoribus, & Textricibus panni lini. rub. 42
De præcedentiis Officialiū nostræ ciuit. rub. 43

INDEX RVBRICARVM TERTII LIBRI
De Causis Ciuilibus.

DE In ius vocado, siuè citatione in ciuili. r. 1
De præcepto in confessos fiendo. rub. 2
De ordine litigandi, & de dilationibus. r. 3
De sūmariis cognitionibus, & capitibus solid. r. 4
De iuramentis præstandis in causis. rub. 5
De modo procedendi contra contumaces. rub. 6
De debitore suspecto capiendo, & de sequestratione rerum eius. rub. 7
De exequutione inforum, sententiarū, præceptorū, testamentorū, arbitrorū, laudorū, cōtractuū, seu aliarū obligationum, & voluntatum. rub. 8
De executione priuatę scripturę. rub. 9
De arbitris, & arbitramentis, & questionibus conūnctorum. rub. 10
De tenutis à debitoribus voluntariè datis. rub. 11
Quòd creditores teneantur recipere tenutam à suis debitoribus. rub. 12
De Testamentis, & vltimis voluntatibus. rub. 13
De substitutionibus. rub. 14
De successionibus ab intestato. rub. 15
De extimatione alicuius rei facienda. rub. 16
De vēditione rerū mobiliū, & imobiliū, & de ipsarū prætio in cōtinenti soluendo. rub. 17
De fide præstanda Mercatoribus, & Artificibus quibuscumque, & eorum libris. rub. 18
De ptractib⁹, in qb⁹ duo Notarii interesse debēt. r. 19
Vt ante stipulationē contractus scribātur. ru. 20
De Notario non subscripto in Prothocollo. ru. 21
De errore, qui esset in prothocollo alicuius Notarii defuncti. rub. 22
De prothocollis Notarii defuncti. rub. 23
De Notario, qui scribere debet aliqd instrūm. r. 24
De contractibus, & eorū exemplis habendis. r. 25
Qualiter Notarius, cui commissa sunt prothocolla, scribat secundū formā prothocolli. rub. 26
De petendo copiam instrumenti diuisionis. ru. 27
Quòd plena fides adhibeatur rogitis, sicut instrumentis publicis, & de pœna negātium aliquem esse Notarium. rub. 28
Quòd Notarii possint scribere pthocolla in quaternis mercatorum sine pœna. rub: 29
Quòd Notarius forensis nō valeat in ciuitate Auximi instrumenta conficere. rub. 30
De Tutoribus, & Curatoribus. rub: 31
Qualiter contutores addantur. rub: 32
De ratione reddēda à tuttorib⁹, & curatorib⁹. r. 33
De administratione bonorū absentis, vrl eius, qui mortuus diceretur. rub: 34
De venditione rerum mobilium, & immobilium in fraudem vsurarum. rub: 35
De mulieribus dotatis, vel non dotatis excludendis à successione stantibus masculis. rub. 36
De donationibus inter virum, & vxorem. rub: 37
Quòd mulieres petentes quartū nō audiant. r: 38
De possessionibus pro dotibus obligatis. ru: 39
Quòd donationes factę à mulieribus filiis suis reuertant ad ipsas mulieres, si casus euenerit, quòd ipsi filii moriantur. rub: 40
Quòd Mulier regrat Maritū, cū fecerit testām. r: 41
De forma seruañ. i ptractib⁹ minorū, & mulierū. r: 42
De cautela facien. de dote recepta, vel recipien. r: 43
Quòd Maritus habeat quartā partem dotis vxoris decedentis. rub: 44
De tenutis datis pro dote. rub: 45
De prescriptionibus. rub: 46
De feriatis diebus. rub: 47
De solutionibus, & liberationibus. rub: 48
De actione non cedenda Forensi. rub: 49
De principalibus prius conueniendis, & fideiussoribus conseruandis indemnibus. rub: 50
De interdicta administratione bonorū, & alienatione Minorū, pdigorū, Mētecaptorū, vel furiosorū. r: 51
De refectione expensarum. rub: 52
De negatione, & probatione filiationis, paternitatis, Prioratus, Notariatus, & similium. rub: 53
De obseruatione fori, & mercati. rub: 54
Qualitèr, & quomodo finiatur inter nostros ciues quæstio de viis publicis, & vicinalibus. rub: 55
De reb⁹ vēdēdis i foro publico, & ad berlinā. r: 56
Quòd masculinū cōcipiat fœmininum. rub: 57
De prœparatoriis iudiciorū. rub: 58
De positionibus. rub: 59
De noui operis nunciatione. rub: 60
De adoptiōib⁹, arrogatiōib⁹, & emācipatiōn. r: 61
De auctoritate Fideicomissarii. rub: 62
De testibus cogendis. rub: 63
De Mulieribus Aux. nō nubēdis forēsibus, & earū dotibus, rebus, & bonis nō extrahendis de Ciuit. Aux. & non alienandis in forenles. rub: 64
Quæ forma sit seruanda in actionibus, citationibus, & conuentionibus Minorum, Furiosorū, & Mentecaptorum. rub: 65

INDEX RVBRICARVM QVARTI LIBRI
De Causis Criminalibus.

DE In ius vocando, siue citatione in criminalibus. rub: 1
De accusationibus, inquisitionibus, & denuntiationibus, & eorum processibus. rub: 2
De excusationibus Reorum rub: 3
De dilationibus in criminalibus dandis. rub: 4
De testibus in maleficiis cogendis, vel non. rub: 5
De copia danda, & allegationibus banniendis. r: 6

Qualitèr dicta testium scribantur in actis. rub: 7
De sentētiis criminalibus ferēdis, & pcessibus expediendis, & exequutionibus faciendis. rub; 8
De beneficiis confessionis, pacis, & solutionis. ru: 9
De pœna non probantis accusam. rub: 10
Qualē teneat pater p filio, vel nō, & è cōuerso. r: 11
De pœna dicētis verba iniuriosa, & reipperosa. r: 12
De pœna prestantium auxilium, consilium, vel fauorem malefactoribus. rub: 13
De pœna facientis rumorem. rub: 14
De pœna insultū facientis, vel aggressurā. rub: 15
De pœna pcutientis, vel offendentis aliquā pſonā cum armis ferreis, & cicatrice. rub: 16
De pœna percutientis, vel offendentis cum armis non ferreis. rub: 17
De pœna percutientis, vel offendentis manu vacua, vel calce. rub: 18
De plurib⁹ iniuriis, & offēsionib⁹ simul factis. r: 19
De pœna proiicientis lapidem, vel aliquod genus armorum, vel lutū, sputum, aut aliud turpe, vel iniuriosum contra aliquam personam. rub: 20
De pœna ponentis aliquid iniuriosum, turpe, vel noxium in pſona, domo, vel ostio alterius, vel aliquid delusorium facientis contra aliquem. rub: 21
De pœna ponētis, vel faciētis obstaculū cōtra ambulantem, stantem, vel sedentem. rub: 22
De pœna leuantis, vel lacerantis panum de capite, vel de dorso. rub: 23
De pœna impingētis, vel trahētis aliquē iniuriosè, vel capiētis p pſonā, & cadere facientis. rub: 24
De extractione, vel tractu capillorum. rub: 25
De rixa inter forenses, & terrigenam, seu ciuem, & habitatorem Ciuitatis Auximi. rub: 26
De adulteriis, & adulterātibus, & fornicātib⁹, vel aliud delictum carnis cōmittentibus, vel attētātibus cōmittere, & abductione mulierum. rub: 27
De incendiariis, & de pœna ipsorū, & de ipsis personis, vel alio modo puniendis. rub: 28
De furtis, furibus, expilatoribus, abigeis, & pœnis eorum. rub: 29
De furtis retium, auium, & pilcium, vel impedimentis eorum. rub: 30
De furtiua re, penès aliquem reperta. rub: 31
De interfectoribus animalium. rub: 32
De malitiolo domus ingressu. rub: 33
De pœna accipientis aliquam cartam, vel rem de manu alterius. rub: 34
De pœna turbātis, vel occupantis possessionē. r: 35
De termino moto, & questione confinii. rub: 36
De Falsis. rub: 37
De pœna mutantis ambasciatam. rub: 38
De questionibus, & tormentis. rub: 39
De nō cogēdo, seu detinēdo aliquē pſonaliter. r: 40
De filio familias, & Minore puniendo. rub: 41
De impunitate offēsionis inter coniunctos, & cohabitantes. rub: 42
De receptatione Exbānitorū, & Cōdēnatorū. r: 43
De pœna hospitantis hominem malę famę. rub: 44
De dāno incendii, depopulationis, vel interfectionis aſalium, & emendatione per Cōe. rub: 45
De pœna occupātis, vel impediētis viā cōis, vel vicinalē, foueū, splatium, vel aliam rem. rub: 46
De pœna frāgētis pacē, & p quos pax fieri posit. r: 47
De pœna ludentium ad ludum azardi, siue taxillorum, vel aliter prohibitum. rub: 48
De pœna ferentium arma. ru: 49
De pœna euntiū post tertiū sonū cāpanæ. rub: 50
Qualiter occuratur ad rumorem. rub: 51
De pœna noxium facientis in palumbaria. rub: 52
Quòd pro maleficio, & delicto prōtedatur nō obstante ordinamento. rub. 53
De pœna intrantis aliunde, quàm per portas. ru: 54
Quòd bona delinquentium sint obligata Cōi. r: 55
De pœna se opponentium, vel impedientium contra Officiales, vel Bayulos in exequutionibus, & aliis officiis exercendis. rub: 56
De duplicatione pœnarū tōne tēporis nocturni. r: 57
De duplicatione pœnarum ratione loci, vel præſentia Officialium. rub: 58
De augumentatione pœnæ propter negationē. r: 59
Quòd in casibus non determinatis per ordinamenta procedatur de similibus ad similia: rub: 60
De pœna illorum, qui tentauerūt corrumpere Testatem, & alios Officiales. rub: 61
De pœna facientium conspirationem, & societatem suspectam: rub: 62
Quòd null⁹ de ciuit. Aux. vel districtu accedat ad domū alicuius, quū esset rumor in d. C. Aux. r: 63
Quòd nullus audeat ausu temerario quemquam machinari: rub: 64
Vt mulier nupta bannum soluat de sua dote. r: 65
Quòd nullus debeat deuastare aliquam domum in Ciuitate, & burgis Auximi. rub. 66
Quòd nullus contendat de parte cum aliquo, vel litiget: rub: 67
Qd Capitanei parrochiarū denūtiēt maleficia. r: 68

INDEX RVBRICARVM QVINTI LIBRI
De Causis Extraordinarijs.

DE Prouisione subsidii facienda Studentibus: rub: 1
De prohibita alienatione rerū immobilium contra desertores habitationis ciuit. Aux. rub: 2
De Caseo apportando ad vendendum in platea singulis diebus Sabbati per Pecudarios: rub: 3
De acquirendo Marescallum per Commune: r: 4
De Geometrico, seu terrarum mensuratore habendo: rub: 5
De condemnationibus compensandis: rub: 6
De causis Communis defendendis: rub: 7
De mensura panni lanæ, & lini: rub: 8
De mensura Bladi, & Oliuarum: rub: 9
De mensura Olei: rub: 10
De mensura Vini: rub: 11
De mensura, & forma Laterum, Cantonorū, Cuporum, Planellarum, & Calcis: rub: 12
De pondere Libræ, seu Marchi, & Rubbi: rub: 13
Qualiter reuideatur mensura terræ, de qua dubitaretur: rub: 15
De vendendo mensuras per Commune: rub: 16
De venditione plenariarum: rub: 17
De Platea Communis, & eius superficie non occupanda: rub: 14

De feneſtris ſedilibus, & conductibus non habendis in muris,& carbonariis cõis rub: 18
Qualiter ſupra murum carbonariæ cõmunis ędificare non liceat. rub. 19
De bructura non facienda in ſtrata,platea, porta, puteo,vel citerna. rub. 20
De pœna proiicientis aliquid turpe,vel brodam à feneſtris. rub: 21
De non proiiciendo animalia propè portam, vel fontem. rub: 22
De non proiiciendo terram extra domum in aliquam viam,vel plateam communis. rub: 23
De non laborando iuxta terminos. rub. 24
De pœna excedẽtis in rtpudiãdo carnis priuiũ.r: 25
De Fraternitatibus,& licitis Collegiis. rub: 26
Quòd nullus audeat palluctare,vel proiicere, aut baliſtare intra ciuitatem Auximi. rub: 27
De non maritando alienam filiam ,vel ſororem, aut pupillam. rub. 28
Quòd nulla res immobilis,nec molendina, vel domus vendi poſſint forenſibus,& exemptis. r: 29
De prohibita alienatione immobilium eius, qui in Ciuitate Auximi deſeruit habitare. rub: 30
Quòd poſſeſſiones, & res appretiatę in particulatibus libris Cõis Ciuit.Aux.ſint tributariç,& ad onera dicti Cõis ſuppoſita. rub. 31
Quòd Cerdones fœctorem,vel bructuram conuicinis non faciant. rub: 32
De premio laborantium pro Cõe rub. 33
Quòd de aliquo debito Cõis non fiat alicui bulſecta,vel cautela per Officiales. rub: 34
De qetationibus factis,vel faciendis p Cõe. ru. 35
Quòd oĩbus liceat intrare ſalã magnã Palatii. r: 36
Quòd Trichulæ, & ſimiles perſonæ non emant merces cauſa reuendendi. rub. 37
De Colonis,Laboratoribus,Inquilinis, Penſionariis,& Coptumatariis. rub. 38
Quòd Officiales nihil percipiant,nec deferri faciant ab aliquo ſine precio. rub: 39
De via danda,vel non. rub: 40
Quòd poſſidenti iuxtà foſſatum molendinorum liceat facere pontem. rub: 41
De nõ habẽdo aliquẽ gurgitẽ ppè aliquẽ fõtẽ.r: 42
De equis,qui perirent in ſeruitio Cõmunis. r: 43
De muro inter conuicinos facto,vel faciendo.r: 44
Quòd habentes verſatoriũ,vel ſedile non officiãt vicino. rub: 45
De domo combuſta. rub. 46
De curſu aquæ. rub: 47
De lauatorio non faciendo propè fontem. ru: 48
De verſatoriis, & cloacis non habendis, propter quas putredo labi poſſit in viis. ru. 49
Quòd non proiiciatur letamen ad muros cõis. r: 50
De Cribanariis. rub: 51
De alimentis pſtãdis inter parentes,& liberos.r: 52
Quòd Mollariis liceat ire ,& redire per poſſeſſiones iuxtà vallatà molendinorę. rub. 53
Quòd de domo locata non tollantur res ipſius domus,vel domini pro facto inquilini. rub. 54
De non faciendo aliquam bructuram ante aliquã picturam. rub. 55
De foueis à grano faciẽdis,& habendis,vel nõ.r: 56
De habentibus arbores in poſſeſſione alterius.r: 57
Quòd nemo laboret in alieno diſtrictu. rub: 58
De cedendis arboribus,& fractis. rub. 59
De volẽtibus trahere aquã de ſua poſſeſſione.r: 60
De conſeruando fideiuſſores cõis indẽnes. r: 61
Quòd notarii viarum teneantur inquirere contra delinentes publicum cõis. rub: 62
Qualiẽ D.Põtas teneat facere iurare artifices. r: 63
Quòd Poteſtas faciat fieri pannos Tubatoribus, & Bayulis Communis. rub. 64
De ambaſciatoribus dandis alicui noſtro Ciui.r: 65
De illis,q tenent dare aliqd Cõi rõnabilf. ru: 66
De reinuentione Baliſtarum Communis. rub: 67
Quòd reinueniãt Carbonariç,& Plateç Cõis.r: 68
De faciendo ſolui pecuniam Communis à debitoribus ipſius Communis. rub. 69.
De his,q eligerent in aliquo officio Cõis. ru: 70
De bannimentis referendis per Bannitorem Notariis reformationum. rub: 71
Vt aliquis Artifex nõ eligatur in nuntium, ſiue bayulum cõis,nec habentes boues, vel nõ valentia quinquaginta librarum deñ. rub. 72
Quòd Depoſitarius cõis, vel operarius teneatur ſoluere Laboratoribus in ſero. rub. 73
Quòd Syndicus cõis ad negocia teneatur,& debeat,videre campanas,& aqueductus,& foſſatum S.Iacobi,& Auximanellorum. rub: 74
De cogendo Depoſitarium ſoluere debitum illi, à quo conſeẽus fuit habere. rub: 75
Quod qlibet,q habet cãm cum cõe,non poſſit eſſe Prior,nec Conſaloñ.ciuit.Aux. rub: 76
Qd M.D.Conſaloñ. & Priores nõ poſſint facere eorę credita regiſtrari, nec aliqd officiũ recipere, nec dare alicui cõſãguineo,ex quo ſalariũ deĩ.r: 77
Quòd nullus poſſit eſſe Conſaloñ. nec Prior Populi ciuit.Aux.nec Cõciliarius, qui nõ ſit allibratus à vigintiquinq libris ſupra. rub: 78
Qd nullus poſſit eſſe Conſalloñ.Prior,nec Cõciliarius,nec habere aliqd officiũ in ciu.Aux.q non habitaſſet ipſe,& ſui auctores in ciuit. Aux.à vigintiquinque annis citra. rub: 79
Quòd qcumq cõmiſerit aliqd de mãdato D. Poteſtatis, Conſalonerii,& Priorę,nõ grauetur, ſed defendatur,expenſis Communis. rub: 80
De auxilio pſtãdo D.Põtatis ſup maleficiis. r: 81
Qd D.Cõſaloñ. & Priores extra domũ eorę habitationũ nõ debeant cũ aliquo comedere. r: 82
De apodiſſis quæ bullari poſſint per D.Cõſaloñ. D.Priores,& Conciliũ credentiç. rub: 83
Qd rota blada vẽdat,& emat i Platea ſolita. r: 84
Quòd Mollarii non poſint aliquo modo bladas emere ad macinandum. rub: 85
Quòd Menſuratores debeant ſtare in Platea Cõmunis cum menſuris. rub: 86
Quòd non procedatur in cauſa,in qua vna partium non haberet aduocatum. rub: 87
De vno Syndico habendo pro cõmune in Curia Generali Marchiæ. rub: 88
Quòd nullus poſſit proiicere putredinem in plateis,vbi fuerunt domus deſtructç. rub: 89
De ceſſantibus ſoluere collectas. rub: 90
De calciando murum antiquũ cõis,& qꝺ Notarius D.Poteſtatis vadat ſemel in menſe. rub: 91
De inciſione capillorę nõ facienda,& qꝺ nullus vadat ad domum alicuius mortui ante ſonum cãpanç,quæ pulſatur pro ipſo mortuo. ru: 92
Qd nullꝰ ſcidat ſibi veſtimẽtũ occaſione defũcti,& ꝙſ mulieres debeãt itereſſe obſegis mortuorę. r: 93
De pęna habẽtiũ cerã vltra modũ infraſcriptũ ad mortuũ,& de euntib⁹ ad comedendum. ru: 94
De bãno illarę mulierę,quæ ad deſponſatã,& in fãtatã iuerint,& de ſponſalibus dimittendis per Capitaneos Parochiarę. rub: 95
De donamentis non faciendis in ſponſalitiis,& de nõ eũdo cũ burſia vltra modũ infraſcriptũ. r: 96
De bãno aucupãtiũ cũ ſcuto,vel cũ pãnis. r: 97
De nõ faciẽdo forę i Eccleſia S.Mariç mercati.r: 98
De nõ vendẽdo pannũ lanæ,niſi ad paſſũ cõis.r: 99
Qd caldariũ olei,quũ fuerit plenũ,nõ rideat. r: 100
De nõ retinendo coriũ fœtidum a Calzolariis in ſtatione,nec alſidem extra banchum. rub: 101
Quòd nullus debeat capi in Ciuitate, & diſtrictu Ciuit.Auximi. rub: 102
De banno illorę, qui combuxerint ſœcem intra muros Ciuitatis Auximi. rub: 103
De banno Ambaſciatorę Cõis,q impetrarent aliquas literas,ſeu procuratiũ ſuũ,vel alienũ factũ, prętercquàm commiſſa Cõis. rub: 104
De nõ capiẽdo vltra mediam viã cũ pferno.r: 105
De bãno illorę,q tenuerint aſinũ ſi platea cõis.r: 106
De nõ põderã do cũ aliqua,ſeu alia ſtatera,& rubbo,quã cum ſtatera,& rubbo cõis. rub: 107
De pœna tenentium vltra duos Porcos. ru: 108
De pœna tenentis Scrofas cum Porcellis. ru: 109
Qd vinũ nõ vendat,niſi primò ſubhaſtatẽ,& habeat licentia,& apodiſſa à Dohaneriis Cõis.r: 110
Qd nullus de ciuit.Aux.audeat,vel preſumat ponere ſupra murũ antiquũ cõis coriũ fœtidũ, vel alias quaſcumq res fœtidas. rub: 111
De plenaria non mittẽda per ſtratam S.Dñici de vno ſollato ad alium. rub: 112
De bãno illorę,q aliquã putredinẽ proiecerint ad domũ,& ante oſtiũ domus alicuius. rub: 113
De quibuſcumq artificibus,& aliis fraudem committẽtibus in eorę arte. rub: 114
De Molendinariis. rub: 115
De Capitaneis Molendinorum. rub: 116
De banno auferentium aquã molendini. rub: 117
De capitaneis molẽdinorę curſus exterioris. r: 118
De cõdẽnationib⁹ p capitaneos moleñ.facieñ.r: 119
De cõſortib⁹ molẽdinorę i molẽdinis reficiẽdis.120
De terreno emendo p molendinis,& de extimatoribus ponendis p D.Priores,& Capitaneũ.r: 121
De Molendinariis,& qualiter portent granũ,& referant farinam. rub: 122
De imboccatoriis Molendinorum. rub: 123
Qd molẽdinarii recipiẽtes aliq̃ partẽ molẽdini ad coptumũ debeãt aliã recipere. rub: 124
De Beccariis. rub: 125
De ponderibus habendis per Beccarium. rub: 126
Quòd nullus Beccarius audeat vẽdere capur,aut gambas ad pondus. rub: 127
Qd nullꝰ Beccari⁹ teneat aquã in interiorib⁹.r: 128
De modo vendendi carnes per Beccarios.rub: 129
De bãno illorę,q appẽderẽt carnes i Beccaria.r: 130
Quod Beccarii teneantur leuare animalia, in quibus proferunt aliquod pretium. rub. 131
Qd beccari⁹ ſtimus nõ teneat facere carnes. r: 132
Qd D.Poteſtas, vel aliquis Officialis non dent licentiã Beccariis incidendi carnes vltra modũ eis p Capitaneũ,ſeu Superſtitem datum. rub: 133
Qd licitũ ſit vnicuiq vẽdẽr beſtiã ſuã mortuã.r: 134
Quod ſi aliquis percuteret aliquem Noticum, nõ teneatur ad aliquam pœnam. rub: 135
De Beccariis vendentibus piſces. rub: 136
Contra vendentes piſces. rub: 137
De iiſdem venditoribus piſcium. rub: 138
Quòd nullus emat piſces in Ciuitate Aux. ro: 139
De banno mittentiũ manum in conca,vel ſporta piſcium,quum venduntur. tub: 140
Quòd liceat Beccariis vendere piſces. rub: 141
De arboribus Oliuarum non incidẽdis, & de illis plantandis. rub: 142
De arboribus Salicũ,Populorę,Bidullorę, Vlmorum,& his ſimilium plantandis. rub: 143
De ſupplicationibus,& reſcriptis regiſtrãdis.r: 144
De non laborando propè mœnia Ciuitatis. r: 145
De Deputatis,& deputationibus dandis. ru: 146
De pretiis rebus venalibus imponendis. ru: 147
De curſu equorę,& cura aſaliũ ſalmas dferẽ.r: 148
De animalibus non medendis, nec ferrandis in viis publicis. rub: 149
De Deputatis ſuper nouo Regimine. rub: 150
De confeſſione, & communione facienda per D. Conſalonerium,& Priores. rub: 151
De prohibita venditione,& emptione rerum mobilium per filios familias,& ſimiles perſonas ſub aliena poteſtate conſtitutas, rub: 152
De Operariis. rub: 153
De Deputatis ſuper Aromatariis. rub. 154
De Ouibus non extrahendis a territorio. rub: 155
De portione danda Prætori de pœnis exigendis pro maleficiis. rub: 156
De reb⁹ imobilibus nõ alienandis forenſibus.r: 157
De terminis , & confinibus reuidendis, & męniis Communis. rub: 158
De reb⁹ ſtabilib⁹ vẽdẽdis,& vicino regrẽdo. r: 159
De męniis Communis quolibet anno purgãdis , & mundandis. rub. 160
De non triturandis Frumentis, nec Linis intus Ciuitatem Auximi. rub: 161
De comburentibus ſtipulas,& palleas. rub: 162
De pœna vendentiũ pyra cocta. rub: 163
De habilitate debitorum. rub: 164
De ponderibus,& menſuris. rub: 165
De menſurandis Oliuis. rub: 166
De habentibus poſſeſſiones iuxtà vias cõis. r: 167
De libris,& focularibus,& ſolutionibus eorę.r: 168

INDEX RVBRICARVM SESTI LIBRI
De Appellationibus.

DE Officio Iudicis appellationum, & ipſius ſalario. rub: 1
Quòd appellbtio coràm Iudice, ad quem apellatur,poſſit interponi. rub: 2
Quòd non appelletur ad Superiorem ommiſſo medio. rub: 3
De petitione,ſeu exhibitione apoſtolorum. ru: 4
De appellatione viua voce facta. rub: 5
Qd reſtitutio in integrũ, & petitio reductionis ad arbitriũ boni viri peri poſſit corã nõ D. Põtate, & recta via ommiſſis adminiſtrationibus. ru: 6
Forma,qualiẽ ꝓcedat in cauſis appellationũ. ru: 7

De pœna frustratorie appellantis, & de depositofaciendo. rub: 8
De mãdati exhibitione, & pductione facienda in publicã formã p volẽtẽ alio noĩe in causis appellationũ iteruenire, & de ipsius fideiussionib⁹. rub: 9
Quibus de causis possit Iudex appellationũ pronuntiare, tempora fatalia nõ currere, & de feriis, & diebus feriatis. rub: 10
Qđ terminus, siue tẽpus, qđ datur ad soluendũ, dum rãte, seu pẽdẽte appellatione non currat. rub: 11
De aliquid non innouando appellatione pendente, & de pœna innouantis. rub: 12
De inhibitionibus, & renocationibus attentatorũ per Iudicem appellationũ faciendis. rub: 13
In quibus causis non liceat appellare, & de appellationibus non recipiendis. rub: 14
De causa grauaminis in publicã formã deducẽda, & coram Iudice appellationem exhibenda. rub: 15
Quòd statuta super appellationibus semp possint declarari, & interpretari, quum opus fuerit, & à qbus declarari, & interpretari possint. rub: 16
De Notariis appellationũ, & iplorũ salariis. rub: 17
De pœna opponentium, statuta appellationum non esse valida. rub: 18

INDEX RVBRICARVM SEPTIMI LIBRI
De Damnis Datis.

DE Officio, & iurisditione Officialis Damnorum Datorum Ciuit. Aux. rub: 1
Qualiter procedatur in damnis datis. rub: 2
De accusationibus damnorum datorum. rub: 3
De pbationib⁹ dãnorũ, & priuatis custodibus. rub: 4
De priuatis Custodibus habendis, & eligẽdis, & de relationibus, & pœnis iplorum. rub: 5
De emendatione damnorũ. rub: 6
Licentia domini, vel possessoris qualiter excusẽt, vel non. rub: 7
Qualf pater p filio reneat, & dñs p famulo. rub: 8
De abolitione, & recessatione processus dãnorũ. rub: 9
De præscriptione processus damnorum. rub: 10
De damno dato personaliter in horto. rub: 11
Qđ quilibet de ciuit. Aux. faciat hortum. rub: 12
De damno personaliter dato in vinea, blado, legumine, vel canneto. rub: 13
De incisione oliuarũ, & arborũ fructiferarũ. rub: 14
De scisione arborũ siluestriũ, & nõ fructiferarũ. rub: 15
De damno dato personaliter in pomis. rub: 16
De accipientibus alienum fœnum, vel palleam, aut hærbas pratiuas, siue guardatas, vites, frascas, & alia ligna incisa. rub: 17
De pœna arrõcantis fractã alienã, vel frangentis pontẽ, aut fossatũ reimplentis, vel aliquod proiicientis in possessionem alterius. rub: 18
De pœna accipientis lapides, lateres, aut cuppos, siuè stoppiam carptã, vel non, de possessione alterius, vel hærbam ligatam, vel factam. rub: 19
De dãno cũ bestiis dato i horto, vinea, & cãneto. 20
De damno cum bestiis dato in blado, legumine, prato, & hærba guardata, lino, & similibus. rub: 21
De damno dato cum bestiis in campo stopiariæ, in maiese, vel in sodo. rub: 22
De dãno dato cũ bestiis in arborib⁹, & pomis. rub: 23
Quod Laboratores non ferãt de fructibus sine voluntate domini, & apodissa officialis. rub: 24
De damno dato in possessione Cõis. rub: 25
De pœna damnorum factorum de nocte. rub: 26
De pœnis, & casibus in ordinamentis non specificatis. rub: 27
De pœna Officialis non obseruantis statuta. rub: 28
De pœna Forensium damnum dantium. rub: 29
De pecudibus, capris, iumentis, & porcis retinẽdis vel non. rub: 30
De pœna ingredientium, & damnum dantium in possessione alterius cõtra prohibitionẽ, vel protestationẽ, sibi à domino, vel possessore factam. rub: 31
De recusantibus forum, vel iurisditionem nostri Officialis in damnis datis. rub: 32
Qualiter liceat reducere bestias reptas in dãno. rub: 33
Qualiter primò custos, deinde dominus animalis teneatur, & ipsum animal pro noxa. rub. 34
De damno dato per bestiam ex transcursu, & impunitate ipsius. rub: 35
De cura Officialis in reparatione viarũ, fontiũ, & pontium, & de vialibus. rub: 36
De non vastando, turbando, vel impediendo fontes, puteos, & conductus. rub: 37
De fauore Officiali d.d. exhibẽdo p D. Potestatẽ, Consalonerium, & Priores. rub. 38
Qđ licitũ sit de suis fructibus exportare. rub: 39
De pœnis damnorũ datorũ in blado, lino, legumine messo, siue carpto, vel simili. rub. 40
Quod nuntii dominorum, siue possessorũ non tenentur ad pœnam. rub: 41
De pœna incidentis vincum de Salicibus ante festũ Natiuitatis Dñi N. Iesu Christi. rub: 42
De retentione bestiarũ à ciuibus in nostris pascuis, & solutione herbatici inde p eos faciẽda i cõi. rub: 43
De inculta vinea non habenda pro vinea, nec non de Canneto, & Horto. rub: 44
Quousque, & in quanta quantitate credatur Officiali damnorum datorum. rub: 45
Quomodo liceat transire per possessionem iuxta viam, quæ culta non esset. rub: 46

INDEX RVBRICARVM OCTAVI LIBRI
De Additionibus.

INstra quãtum tempus possit, & debeat de quolibet crimine, delicto, & maleficio cognosci. rub: 1
De pœna offendentiũ D. Cõsaloneriũ, & Priores, seu D. Potestatẽ Ciuit. Aux. & de facientibus conspirationẽ contra bonum, & pacificum statũ dictæ Ciuitatis Auximi. rub: 2
De homicidio, & homicidiariis puniendis. rub: 3
De assassinis, & proditorib⁹, & receptatoribus ipsorum puniendis. rub: 4
De pœna fabricantiũ, seu fabricari, & fieri mandan-

tium falsum instrumentũ, & ipso Iudicio vtentium. rub. 5
De pœna scienter receptantium rebelles, & de pœnis eorum. rub: 6
Quòd delinquẽtes contra Auximanos in quacũq; Ciuit. Castro, vel loco, puniãtur per D. Potestatem Ciuit. Aux. secundum formã præsentis Statuti. rub: 7
De offendendo bãnitos, & condemnatos in curia D. Potestatis Aux. sine pœna, & banno. rub: 8
De pœna priuati carceris. rub; 9
De pœna frangentium carceres, & de ipsis punien/dis, & de captiuis in publicis carceribus detinendis. rub: 10
Quòd nullus de ciuitate Auximi possit conuenire aliquem de eadem Ciuitate extra dictam Ciuit. Auximi, vel conueniri. rub: 11
Quòd delicta extra Ciuitatem æque puniantur, ac si in Ciuitate facta forent. rub: 12
De syndicatu Officialium. rub: 13
De pœna non obseruantis confinia ordinata per D. Rectorem Prouinciæ Marchiç. rub: 14
Quòd porci non possint extrahi de territorio, & forensibus vendi. rub: 15
De pœna committentis aliquod malefitiũ, seu iniuriam in personam Dominorum Cõsaloneriĩ, & Priorum. rub: 16
Quomodo puniantur pernoctantes extra Ciuitatem cum animalibus, & de lenaitis. rub: 17
Qualiter, & qua pœna puniantur forenses laborantes in territorio Ciu. Aux. sine licentia, & de pro missione per eos facienda, & danda de soluendo gabellam, & datium Cõis Aux. rub: 18
Quòd non liceat retinere animalia in platea, & aliis locis publicis Ciuit. Aux. de nocte. rub: 19
De non frangendo linũ in platea, & aliis locis publicis Ciu. Aux. nec etiã extra portas eiusdem in triginta cannas, & de non extendendo linũ in platea, nec in via publica à porta Episcopatus vsq; ad portam vachariam. rub: 20
Quòd nullus audeat de murata, aliquod genus lapidum extrahere, & de pœna contrafacienti. rub: 21
De prohibita carnium venditione alibi quàm in beccariis ordinatis. rub: 22
De pœna animalium intrantium pascentium, seu stantium intra caballectos grani, seu ad ipsos caballectos, & animalia porcina non possint duci, nec stare intra confinia Ciuitatis. rub: 23
De Ciuilibus causis intra duos menses continuos expediendis summarie, & de plano. rub: 24
Quòd in causis ciuilibus à decem lib. infra nõ possit interuenire procurator, sed sine aliquo procuratore summarie expediantur. rub: 25
Qđ non liceat, nec possit in aliquo concilio pponi, vel aliq̃ supplicationẽ legi super remissione alicuius condemnationis, seu pœnarũ ipsius. rub: 26
De interdicta deuastatione portellarũ, & aliorũ ædificiorũ cõis, & de prohibito ingressu, seu exitu aliunde quàm per portam. rub: 27
Quòd D. Consalonerius, & Priores durante tempore eorũ officii non possint emere aliquam gabellam prouentum, seu res alias dicti Communis, & de pœna contrafacientis. rub: 28
De recusantibus soluere Collectas. rub: 29
De prohibita donatione armorũ cõis, & syndicatu, ac refirma Potestatis, damnorumq; datorum officialis. rub: 30
De pœna offendentium dominum, vel conductorem in re propria, vel Conducta. rub: 31
De Recessoriis molendinorum. rub: 32
De pœna imposita custodibus bestiarũ. rub: 33
De pœna imposita pecorariis de oliueris. rub: 34
Qualter, qui caulam habet in commune non admictatur ad officium. rub: 35
De exceptionibus. rub: 36
De fructibus Dotis promisse, & non solute, ac nõ restitute. rub: 37
De Sequestris. rub: 38
De solutionibus capitum solidorum. rub: 39
De Vncinis deferendis a canibus. rub: 40
De laboratoribus vinearũ, & cannetorũ. rub: 41
De animalibus reconductis. rub: 42
De damno dato personaliter in lino. rub: 43
Quę debeant in obseruantiã iura præualere. rub: 44

FINIS.

Summa breuis emendationum quorumdam errorum, impressoris culpa commissorum, & visorum. Licet forsam, & alij sint, qui pro modo visi, & emendati non fuerint, sed emendandi remanserint, & primo.

In secũdo libro rub. 10 videlicet in fine rub. communis pro communis
In lib. quarto rub. 27. in linea 30. ascendendo nullatenus teneatur, pro. ferula cædatur, & in eadem rubr. in linea 21. ascendendo, cõdemnetur pro. condemnetur, & in eadem rub. 2. dicta linea consenserit, pro. consentierit.
In lib. quinto rub. 29. in. 6. linea descendeñ: nullaq; res, pro. vllaq; res.
In lib. quinto rub, 51, in linea, 3, ascendendo cãdat pro cadat.
In lib. quinto rub. 131. in. 2. linea descendẽdo illũ primud. pro illud primum.
In lib. quinto rub. 166. in linea. 4. ascendendo, & plus, & minus. prout inter se aliter cõuenerint pro. & non minus nisi aliter conuenerint.
In lib. 7. rub. 2. in linea. 12. descendẽdo. saminata. pro seminata, & in eadẽ ru. in linea. 14. descen. pedes, aut eques. p. pedester, aut equester, & in eadẽ rub. in linea, 2, ascẽdeñ, vianus. p. vicin⁹,

IN NOMINE INDIVIDVÆ TRINITATIS.

MAGNIFICAE CIVI

TATIS AVXIMI STATVTORVM DE

Diuino Cultu, Liber Primus.

De Christiana Fide tenenda. *Rubrica.* *Prima.*

TESTATVR Apostolus,fundamentum aliud,nemo potest ponere,præter id quod positum est a Deo, quod est Christus Iesus,super quo (prout , & cæteras nostras actiones) hoc presens statutorum volumen,constituimus , ne haud semel tantum corruat ædificium, & collabatur,verum vt perpetuo subsistat,& maneat . Quocirca quoslibet ciues,ac subditos districtuales communis dictæ ciuitatis Auximi, fore volumus catholicæ religionis imbutos,eosdemq; sacræ,& sanctæ fidei,regulas,& articulos quoscumq; , audire,& custodire iubemus(prout sancta Catolica,& Apostolica Romana Ecclesia tenet,profitetur,& docet)pariterq;,& sacris Canonibus , & legibus etiam subiectos . Si quis autem , (quod absit) tante temeritatis audacia,seu quauis alia sinistra conuersatione,forma,vel causa,a prædictis fidei Christianę regulis,& articulis,quomodoliber deuiare,aut errare præsumplerit,vltra indignationes,& pœnas,diuinas & Apostolicas, canonicas, & legales,per nostri communis regimina(si personaliter haberi poterit) illico capiatur , & sub fida custodia teneatur,& iuxta qualitatem reatus,& personæ arbitrariis pœnis,realibus,& personalibus , ad regimen nostri communis,& iurisdictionem nostram spectantibus,& pertinentibus, vt cæteris transeat in exemplũ, publicè puniatur.Pro aliis vero maioribus pœnis,sibi debitis,& per eundem delinquentem incursis.Com petenti,spirituali,vel temporali iudici,cum informatione negotii desuper,pro parte officialium nostri communis habita,& recepta,cum omni fauore,& auxilio,iudicis ordinarii,successiue tradatur.

De reppellendis hæreticis rebellibus,proditoribus exbannitis,& similibus facinorosis,& alijs malæ famæ personis. *Rub.* *II.*

QVEMADMODVM ex vna oue morbida,facile,grex vniuersus inficitur,ita & ex vno peccatore,populus vniuersus.Super quo propterea congrue prouidere volentes præsenti nostra constitutione firmamus,q; nullus hæreticus,vel de hæresi suspectus, atque latro,sacrilegus,proditor,falsarius,homicida,rebellis,inimicus,exul, & exbannitus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ,vel alicuius curiæ ipsius, seu etiam nostri communis Auximi similesq; male vitæ suspectæq; conuersationis , & famæ, homines , & personæ in ciuitate Auximi , & in eius commitatu fortia,& districtu,morari,stare, vel permanere possint, & valeant,nec quisq; alius,huiusmodi facinorosas personas,vel earum aliquam tenere , vel receptare , eisq; auxilium,consilium, & fauorem quomodolibet præstare præsummat.Sed potius ipsos capere, & detinere, & in manus officialiũ competentium nostri communis pro tempore existentium deducere,& consignare teneatur.Contra facientes autem,vltra pœnas,cannonica sanctione,& legali censura,statutas realiter,& personaliter,conditionibus personarum delictorumq; qualitatibus,rite pensatis , nostri generalis regiminis arbitrio,taliter puniantur,vt cæteris ad exemplum transeant perpetuum.Et præsens ordo,& præcedens, nullam restrictiuam,recipere possint interpretationem,quominus impunitas aliqua, vel pœne mitigatio , aut remissio sequi possit.Sed potius extensiuam ad pœnas pœnitus infligendas . Et propterea Potestas nostri communis successiuis temporibus,saltim in diuersis mensibus,sub vinculo iuramenti,& pœna vigintiquinque lib.denar.de suo salario communi ciuitatis Auximi applicanda,generaliter inquirere teneatur de prædictis,& quolibet eorum,in præsente,& præcedenti statuto contentis,& quoscunq; repertos culpabiles , adminus per duos testes idoneos de qualibet parrochia examinãdos, debitis pœnis punire , & mulctare teneatur,& debeat,& semper tales processus,& inquisitiones generales in suis libris , & actis redigi facere per notarium maleficiorum,qui notarius ommictens exequi prædicta,pœna simili teneatur.

De prohibita blasphematione Dei,& Sanctorum eius. *Rub.* *III.*

IPSA diuina lege constat inhybitum,ne quis nomen Dei sui sumat in vanum.Et ex inde(cum nil magis iram Dei in homines prouocat,q̃ nominis ipsius,& Sanctorum eius blasphæmia)constitutione Imperiali,ne quis in tale sacrilegii genus,audeat prorũpere,sub grauissimis etiã personalibus pœnis vetitũ foræ comperitur.Quocirca,volentes,& nos (vt præ cæteris tenemur) opportunæ prouidere , statuendo stricte vetamus,ne quis Deum,Iesum Christum Redemptorem nostrum,aut Spiritũ Sanctum,ac sanctissimam,& indiuiduam trinitatem,Beatamq; semper virginem Mariam,aut aliquem sanctum, vel sanctam Dei,aut eorum,aliquod mẽbrum quo vis nomine,vel causa,publicè, vel occultè blesphæmare , seu in eos aliquam blasphæmiam,aut aliam turpem,vel inhonestam nominationem,verbo,signo,vel nutu quocunq; prorumpere.Secus autem,quicunq; dicens,faciens,seu quomodolibet,attentans . Si de Deo,Christo, Spiritusancto,vel sancta trinitate,aut Beata virgine Maria, vel contra eos,aut aliquod eorum membrum , seu de aliquo eorundem , in Florenis vigintiquinque Auri , pro prima vice,sine aliqua diminutione pœnitus puniatur , effectualiter soluendis in manibus generalis Camerarii communis nostræ ciuitatis , seu alterius

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ

perſonæ ad id deputande,infra decem dies immediate currentes, poſt huiuſmodi contra blaſphemantem vt ſupra latam ſententiam. Quam pœnam ſi non ſoluerit cum effectu infra tempora ſuperius aſſignata,ex tunc (vt vulgo)mordachietur,& mordachiatus unco ferreo,ſiue hamo in lingua rei ſupra caput retrorſum ad brachia ligato,per vias publicas ciuitatis Auximi ſono tube præcedente, per vnum ex noſtris baiulis deferende,arbitrio prætoris vocandum,ſeu vnum ex ſuis officialibus publicè fuſtigetur. Et nihilominus, per ſpatium trium menſium continuorum a ciuitate Auximi, & toto illius agro ad minus exulet, & vt talis ab omnibus expellatur,pro ſecunda autem vice,quilibet,vt ſupra delinquens,fuſtigetur omnino modis & formis iam dictis,& tamen teneatur poſtea ſoluere communi ciuitatis Auximi Flo. quinquaginta auri, infra dies decem poſt ſuam fuſtigationem immediate futuros,alias per annum tranſmictatur ad triremes, pro tertia vero vice, tãq̃ incorrigibilis,ad triremes perpetuo condẽnetur,& illico pœnitus,& omnino tranſmittatur.Si vero de aliquo alio ſancto,vel ſancta aut aliquo eorum,vel alterius ipſorum membra,ſeu contra eos, vel eorum aliquem. Quiſq̃ maſculus, vel femina aliquo modo proſumpſerit blaſphemare vt ſupra de Deo,& Trinitate,ac Beata Virgine,dictum eſt,pro prima vice,in decem florenis Auri, ſine aliqua diminutione puniatur,quam pœnam ſi non ſoluerit infra decem dies vt ſupra per ciuitatem modis, & formis iam dictis publicè fuſtigetur,& nihilominus per vnum menſem continuũ exulet a ciuitate,& diſtrictu Auximi,pro ſecunda autem vice,puniatur in florenis vigintiquinque Auri, & tribus ictibus funis, & ſi dictos flor.vigintiquinque non ſoluerit infra tempora ſuperius aſſignata,exulet per biennium a ciuitate,& territorio Auximi,pro tertia vero vice,tanq̃ incorrigibilis,condemnetur tantummodo ad triremes per quinquennium continuum,vbi ſtatim tranſmittatur,ſuper quibus tamen enormibus maleficiis,& exceſsibus,ſtetur,& credatur dicto vnius teſtis idonei ac fide digni,& quilibet deſuper denunciare valeat,& referre curie, & denunciãs ſemper teneatur ſecretus,& lucretur tertiam partem pœnarum ſupradictarum pecuniarium, effectualiter ſibi conſignandarum pro parte noſtri communis,& propterea noſter Poteſtas pro tẽpore exiſtens,teneatur,& debeat,ita,& taliter in præmiſſis,& circa ea diligenter agere,& curare,q̃ delinquentes huiuſmodi reperiantur,& reperti,plectãtur,vt ſupra, prædicta omnia in ſcriptis redigi faciendo per notarium maleficiorum,qui teneatur illa exequi ſub pœna vigintiquinque libr. denariorũ noſtri communi pro qualibet vice applicañ.quod quidem præſens ordinamentum,perpetuo vigere volumus, & debite executioni demandari quibuſcunque non obſtantibus in contrarium.

De Veneratione dierum Dominicorum,& feſtiuorum cuſtodia. *Rub. IIII.*

DVM Deus omnipotens die ſeptimo requieuit ob opere quod patrarat, nos ſeruilium quorumcũq̃ operum abſtinentiam nempe docuit.Propterea vt ſemper,& præſertim in dominicis diebus,& ſanctorum feſtiuitatibus,ſummus rerum omniũ opifex laudetur,præſentis ſtatuti,ſerie,ſtrictæ præcipimus quatenus vniuerſe perſonæ noſtræ ciuitatis præcaueant,& abſtineant ſe ſanctiſſimis diebus dominicis atque Paſcalibus,aliisq̃ feſtiuis,aliqua Ruralia,& etiam artificialia opera exercere,vel in eis,aut aliquo ipſorum,laborare,vel quod vis artificium,vel laborerium occulte,vel manifeſte per ſe,vel alium facere, ſeu etiam ſarcinas vllo modo deferre præcipue diebus infraſcriptis. Videlicet Dominicalibus, die Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti cum duobus ſequentibus.Circumciſionisq̃,diebus omnibus feſtiuis Beatę Mariæ Virginis,die ſancti Blaſii,die Cinerum vſque ad horam tertiam,die Veneris Dominice paſſionis Sanctiſſima, Tribus diebus ſollemnibus Paſcatis Reſurrectionis,die Aſcenſionis Domini,diebus feſtiuis Beati Michaelis Arcangeli,diebus feſtiuis ſollemnitatis Pentecoſten, die feſti Sanctiſſimi Corporis Domini Noſtri Ieſu Chriſti,die feſti Natiuitatis ſancti Iohannis Baptiſtæ die feſt Beati Gregorii, die feſti Beati Marci Euangeliſtæ,& cæterorum Euangeliſtarum,diebus feſtiuis omnium Apoſtolorum,diebus ſanctorũ doctorum Eccleſiæ,Die feſtiuitatis omnium ſanctorum,die ſancti Benedicti,ſancti Bernardini,diebus feſtiuis ſanctiſſime Crucis,die ſancti Lodouici,ſanctæ Mariæ Magdalenæ,ſancti Florentii,ſancti Laurentii,ſancti Dominici,s.Fraciſci,s.Antonii Abbatis,die s.Catherinæ,s.Luciæ, & ſanguinis iuſti, s. Nicolai s. Martini,diebus proceſſionalibus quibuſcunque,videlicet dum proceſſiones fiunt.Diebus feſtiuis ſanctiſſimorum protectorum noſtrorum Leopardi,Vitaliani,Victoris,& Benuenuti, die quoque ſancti Siluestri de Auximo,in quibus quidem feſtiuis diebus,& eorum quolibet,vnuſquiſque abſtineat ſe ab omni opere ſeruili,& laborerio,nec ſarcina deferat.Contrafacientes autem,qualibet vice,in pœnam viginti ſol.noſtro communi applicañ.ipſo facto mulctẽtur,& baſtum,quod ſuper aliquam beſtiam,appoſitum, repertum fuerit,in diebus dominicis paſchalibus,& aliis ſollemnibus feſtiuitatibus,illico in platea comburatur,& quilibet poſſit deſuper eſſe denuntiator publicè, vel occultè, cui cum iuramento credatur,& medietatem pœne ſupradictæ debeat obtinere,& teneatur ſecretus,& quolibet dictorum dierum D. Poteſtas teneatur mictere ſuos officiales ad perquirendum contra non colentes feſta prædicta,vinculo iuramenti, & pœna centum ſol.cõmuni Auximi applicañ.pro qualibet vice,a prædictis autẽ declaramus exceptos exſculenta,& poculenta, pro vſu neceſſario hominũ,& beſtiarũ deferẽtes,non tñ in diebus natiuitatis,& paſchatis reſurrectionis dñi, Item ſi contigerit aliquod opus ſeu laborerium fieri in aliquo loco ſacro, vel religioſo intuitu pietatis,vel in honorem Dei,ſeu pro aliqua manifeſta,& euidenti reparatione alicuius repentis,& ſubite ruine,aut vero pro neceſſaria fortificatione,vel reparatione alicuius publici laborerii ad beneficium noſtrę ciuitatis (exceptis paſchalibus,& natiuitatis domini diebus)fieri poſſit,& debeat,abſque incurſu alicuius pœne,reſeruato ſemper arbitrio domini poteſtatis pro tempore exiſtentis,& Domini Conſalonerii,& priorum ciuitatis Auximi,quorum diſcretioni,prædictos caſus remictimus.

De

De viſitatione Eccleſiarum ſimul facienda per D. Poteſtatem Conſalonerium priores Regu.Cancellarium phyſicum,chirurgum Magiſtrum grammaticæ,camerarium,aduocatum,& ſyndicum communis Auximi. *Rub. V.*

VBI fuerint duo,vel tres congregati in nomine meo,in medio eorum ſum,dicit dominus, vt igitur, cætus hominum noſtræ ciuitatis frequens,exemplo regentium motus,in domibus orationum conueniat,dominum omnes collaudantes,ſtatuimus,& mandamus,q̃ Domini poteſt. Conſalonerius & Priores ac Domini Regulatoris Phyſicus aduocatus Cancellarius Magiſter Grammaticæ, Chirurgus Camerarius Syndicus tum ad caulas,tum ad negotia,& notarius malleficiorum,ſingulis paſchalibus dominicalibus,& aliis ſollemnibus,feſtiuis diebus cathedralem eccleſiam ſimul viſitare teneantur,& ſollemnibus officiis,& miſſis pariter intereſſe prout,& illas Eccleſias,quæ ſub vocabulo alicuius ſancti, vel ſanctæ Dei reperiuntur,& coluntur,apud noſtram ciuitatem,& intus eam in diebus feſtiuitatum huiuſmodi viſitare,& ibidem audire diuina nouerint, ſe vinculo iuramenti,ac pœna centum ſol.denariorum pro quolibet cõtrafaciẽte,& vice qualibet cõi noſtro ipſofacto applicañ.aſtrictos,reſeruato ſemper iuſto,& legitimo impedimento arbitrio D.Pot.& Conſalonerii admittendo, addentes q̃ tempore proceſſionum,cum clero magiſtratu,& omni populo faciendarum,& dictis proceſſionibus durantibus nulla ianua ciuitatis teneatur apert a immo omnes de mandato Dominorum Conſalonerii,& Priorum ad omnem bonum finem, & effectum claudantur omnino.

De obſequijs exhibendis in laborerijs, reparatione & augumentatione Cathedralis Eccleſiæ noſtri Epiſcopatus. *Rub. VI.*

STABIMVS omnes ante tribunal Ieſu Chriſti recepturi prout in corpore geſſimus ſiue bonum fuerit,ſiue malum ob id ordinando firmamus q̃ quotiens Domini Conſalonerius,& Priores per Reuerendiſſimum pro tempore exiſtentem noſtrum Epiſcopum, aut pro parte illius de aliquibus ſuffragiis auxiliis,& fauoribus ad reparationem vel augumentationem noſtræ cathedralis Eccleſiæ fuerint requiſiti teneantur,& debeant talem requiſitionem cum ſuffragiis,& auxiliis inde petitis, proponere ſeu proponi facere in conciliis credentialibus,& generalibus ſucceſſiue, & ſecundum deliberationem deſuper habendam ſuffragia ipſa,& opera diligenter faciant exhiberi,& talis deliberatio debitæ exequutioni demandetur quibuſcunque non obſtantibus in contrarium.

De celebratione,& cultu feſtorum ſanctorum,defenſorum,& protectorum noſtrorum,videlicet Leopardi,Vitaliani, Victoris,& Benuenuti. *Rub. VII.*

QVONIAM qui ſeminat benedictiones, de benedictionibus metet vitam eternam,& quia per ſanctorum honorificationem,& cultum placatur Deus. Ideo,vt beatiſſimi protectores noſtri prædicti apud Deum pro gubernio,& augumentatione boni ſtatus, & ſalutis noſtræ ciuitatis exiſtãt, diſponimus expreſſe q̃ annuatim perpetuis tẽporibus per quindecim dies, ante ſingula feſta prædicta fiãt in conciliis opportunis præpoſite ſuper modo,ipſas feſtiuitates honorandi, & quicquid,& prout plus, & vltra formam,& honorificentiam inferius annotatam in ipſis conciliis deliberatũ extiterit,integraliter obſeruetur.Volumus tamen q̃ celebritates dictorum feſtorum modis omnibus fiant,vt infra,q̃ Poteſtas Cõſalonerius,& Priores vna cum hominibus concilii generalis,ac quibuſcumq̃ officialibus ſalariatis, præcedentibus tubis ad Epiſcopalem Eccleſiam,vbi ipſa feſta coluntur hora competenti, teneantur accedere, & per manus proprias omnium,& ſingulorum prædictorum offerre vnam candelam ceræ albæ qualitatis ſecundum prouidentiam Dominorum Conſalonerii,& Priorum,deferendam de palatio noſtræ reſidentiæ ad d.Eccleſiam cathedralem in manus ſacerdotis humiliter,& deuote,ſumptibus tamen communis noſtræ ciuitatis,& magis ſpecifice ſtatuentes q̃ in feſto ſancti Victoris, & coronæ die decimaquinta menſis Maii, poſt oblationem factam per manus dñi Conſalonerii de vno pallio ſerico,valoris centũ ſolidorum denariorum,per aliquem ex noſtris baiulis ſuper haſta longa,ante magiſtratum deferendo, offerantur in totũ tot candele ceræ albæ,vt ſupra,deferende ponderis librarum viginti ſex videlicet medietas in vigilia dictorum ſanctorum victoris,& coronæ,& alia medietas in proprio die feſtiuitatis prædictæ,ita q̃ etiam proceſſiones publicè cum clero magiſtratu,generali concilio,& vniuerſo populo ſolẽniter fiant tubis præcedẽtibus & aliis inſtrumentis,& campanis pulſantibus, & thuribus fumantibus in d.vigilia prout, & in ipſa feſtiuitatis die de mane iuxta ſolitam, & inueteratam conſuetudinẽ,& propterea D.Poteſtas Conſalonerius & Priores,die præcedenti teneantur per tubam omni populo intimare vt vie publicę ciuitatis immunditiis omnibus purgentur, arbitrio dictorum dominorum qui ſi prædicta exequi prætermiterẽt puniantur in centum ſol.denariorum communi noſtro applicañ.inſuperq̃ ſequentes ac ſequi uolentes inueteratam quandã conſuetudinem,& adhuc in viridi obſeruantia exiſtentem,ad honorem ipſius ſancti victoris,& beatæ coronæ. hac perpetua ordinatione firmamus q̃ ſingule artes infraſcriptæ homines ipſarum artium, & eorum capitanei exdebito irreuſabili teneantur omnibus,expenſis vniuerſitatũ artium earundem annuatim mane diei feſtiuitatis ſancti Victoris, & Coronæ in proceſſionibus prædictis ſolẽniter offerre d. Eccleſiæ cathedrali vnum pallium ſericum per manus Prioris ſeu Capitanei valoris quinquaginta ſol. vna cum vna candela ceræ albæ per manus ſingulorum artium prædictarum deferenda,& humiliter offerenda videlicet collegiũ & matricula D.Aduocatorũ,& notariorũ tot candelas teneatur offerre vlt.paliũ ꝓdictũ ponderis librarum

quatuor,collegium vero' artium fabrorum aromatariorum,& merciariorum simul,& mixtim simile pallium cum candelis ponderis librarum quatuor,collegium vero artium pariter vnum pallium cum vna cãdela pro quolibet eorum,collegium vero artium sutoriæ,& collegium carpentariorum collegiumq; fabrorum muratiorum simile pallium,& candelas. Item collegium artis barbitonsorum pallium vnum valoris saltim viginti sol.& candelas per manus singulorum in d.festo cathedrali Ecclesiæ pariter offerre teneantur. Item collegium bubulcorum ortariorum ac pactualium,& alienorum famulorum simul,& mixtim pallium vnum valoris viginti sol.& candelas vt supra teneantur offerre. Item collegium tabernariorum,panificum,hospitum,beccariorum,& renuendiriculorum simul,& mixtim simile pallium,& candelas teneantur offerre mandantes insuper qd vniuersi muliones post vesperas armatam faciant pariter per ciuitatem licite tamen,& honeste, & bubulci omnes pariter faciant sollẽnitatem siue triumphum cum curru, a bobus per ciuitatem ducendo florido,& armato iuxta inueteratam consuetudinem honeste tamen, & absq; aliqua discordia,& in die d.festiuitatis sancti Victoris concorditer extrahantur,seu deputentur capitanei artium,& armatarum prædictarum,& sic vno anno pro alio,qui teneantur prædicta exequi sub pœna vigintiquinque librarum denariorum pro quolibet, & qualibet vice cõmuni ciuitatis Auximi ipso facto applicãdorum,& vt prædicta omnia commodius exequantur præfati D.D.Confalonerius,& Priores teneantur ea p loca solita ciuitatis sono tube notificare monere,& requirere sub eadẽ pœna eisdẽ Confalonerio,& Prioribus prætermittentibus qui quidem D. Cõfalonerius Priores,& Regulatores, ac omnes officiales salariati vna cum omnibus mazzeriis arbitrio magistratus quot voluerint,creandis in honorem d.festiuitatis habere debeant unum par chirithecarum pro quolibet sumptibus communis. Quo vero ad festum protectoris sancti Vitaliani qd generale concilium cõgregetur ad sonum campane de sero in vigilia, & de mane in die festiuitatis prædite in sala solita communis,& habitis colloquiis contingẽtibus, demum D.D. Confalonerius Priores,& generale concilium vna cum Pot.& aliis officialibus salariatis teneantur accedere,& accedant ad d.Ecclesiam cathedralem,& per manus quorumcunque ciuium,& officialium præ dictorum offerre humiliter,& deuote in manus sacerdotis pro,missa celebranda parati pacem ab eo recipient,vnam candelam ceræ albæ de palatio sumptibus communis publice' deferendam in totum tamen ponderis librarum vndecim,& simili modo in die festiuitatis sancti Benuenuti luminaria fiant, & vt præmittitur offerantur candele valoris tamen in totum Florenorum duorũ prout etiam in die festiuitatis sancti Leopardi tot candele modo,& forma prædictis offerantur d. cathedrali Ecclesiæ ponderis in totum librarum vndecim ceræ albæ pœna vigintiquinque librarum denariorum pro quolibet contrafaciente,& vicequalibet d.cathedrali Ecclesiæ ipso facto applicandorum.

De pœna astantium,& auscultantium Cantilenas,& fabulas,dum Diuinia celebrantur officia. Rub. VIII.

PRIMVM quærite regnum Dei, & iustitiam eius,& posthec omnia adiicientur vobis,vt in Euangelio habetur, quocirca, statuimus, & ordinamus q; nullus in platea vel alio loco Ciuitatis, & districtus Auximi in quibuscunq; diebus, & præsertim dominicis,& festiuis ante prandium qua hora debent omnes fideles frequentare Ecclesias, audeat assistere, seu quomodolibet audire vanas, & inutiles cantilenas,& fabulas sub pœna centum solidarum pro quolibet auscultantem,ac etiam cantante, & referente vice qualibet.

De Veneratione Præciosissimi Sanguinis iusti,& beatæ Luciæ Virginis. Rub. IX.

ECCELLENTIS miraculi claritudo Auximanis apud deuotam Ecclesiam S. Nicolai supra Naturam exhibita per apparentiam viui sanguinis nostri Redemptoris vnigeniti, & coæterni Dei Patris omnipotentis Domini Nostri Iesu Christi vncones feruentissime deuotionis attrahit, ad recognitionem autem singularem annuatim in festo beatissimæ virginis Luciæ in qua die miraculum ipsum manifestum apparuit,teneantur,& debeant Potestas Confalonerius,& Priores cæteriq; officiales salariati ad requisitionem dictorum Confalonerii,& Priorum accedere ad d.Ecclesiam sanctæ Luciæ,& ibi ad missam sollẽnem deuote permanere, & postea ad d.Ecclesiam sancti Nicolai pariter coniuntim accedere, & ibi per manum Domini Confalonerii offerre vnum cereum deferrendũ ante eos per aliquem,ex baiulis nostris ad altare d.miraculi consuetum ponderis librarum duarum ceræ albæ sumptibus communis addentes qd similis visitatio fiat per collegium aduocatorum, & notariorum post habitam missam in d. Ecclesia sanctæ Luciæ cui Ecclesiæ offerrãtur per singulos d.matricole tot candele ceræ albæ valoris in totum carlenorum decem sumptibus tamen notariorum bancarum ciuilium sub pœna centum sol.den.communi Auximi pro quolibet,& qualibet vice ipso facto applicandorum.

De Cereis offerendis diuersis Ecclesiis per commune. Rub. X.

CVM de veneratione multorũ sanctorum fuerit per nos hactenus prouisum duximus,etiã multis de causis circa venerationem nonnullorum aliorum sanctorum opportune prouidere. Quo circa præsenti constitutione firmamus,q; annuatim in die sancti Francisci fratrum minorum de Auximo,& in festo ipsius sancti dum in d.Ecclesia sancti Francisci Missarum sollẽnia celebrantur per Confalonerium & Priores ab omnibus officialibus, salariatis assotiatos offeratur vnus cereus librarum trium sumptibus communis iuxta solitum deferendus,cui pariter Ecclesiæ in die conceptionis glorioſæ virginis offerãtur luminaria de candelis ceræ albę valoris in totum Florenorum trium sumptibus communis similiter per Potestate

testatem Confalonerium, & Priores ac generale concilium vna' cum salariatis officialibus cuibuscunque, ita q; d. festum iuxta solitum processionaliter in dicta Ecclesia sancti Francisci colatur, & condecenter honeretur. Ecclesiæ vero heremitarum seu sancti Augustini in festis Beatorum Doctoris Augustini, & Beatæ Virginis Chatherinæ pro quolibet ipsorum festorum per Potestatem Confalonerium, & Priores ac officiales salariatos offeratur vnus cereus librarum trium sumptibus communis, vt supra publice' hora competenti deferendus,& simili modo vnus cereus librarum duarum in die festiuitatis sancti Sebastiani in d. Ecclesia sancti Augustini publice' deferatur, & offeratur prout, & eodem modo in die festiuitatis sancti Rocchi in eadem Ecclesia sancti Augustini vnus cereus librarum duarum. Item in die festiuitatis sancti Iosephi visitetur Ecclesia Cathedralis per Potestatem Confalonerium,& Priores ac generale concilium, & officiales salariatos, vt moris est processionaliter, & ibi luminaria offerantur de candelis albis per singulos prædictorum publice' deferendis valoris Florenorum trium, & eodem modo in eadem Ecclesia die sancti Benuenuti tamen valoris Florenorum duorum, & etiam simili modo in die sancti Leonis Pape in eadem Ecclesia Episcopali ad perpetuam memoriam insignis victoriæ,in eadem die ab Auximatibus consequute sollemnia luminaria fiant tamen librarum quinque cerę albæ ponderis in totum Itẽ in die celebrationis festiuitatis sancti Vincentii pariter visitetur Ecclesia sancti Marci per Potestatem Confalonerium,Priores,& regulatores ac offitiales salariatos,cui Ecclesiæ in honorem festiuitatis sancti Vincentii offeratur per manum Confalonerii horacõpetenti de mane vnus cereus ponderis librarũ duarum. Item in die festiuitatis sancti Marci eidem Ecclesiæ eodem modo tamen processionaliter habendo offeratur vnus cereus librarum sex prout,& in die Sancti Petri Martyris in d.Ecclesia sancti Marci vnus cereus librarum trium per Confalonerium offeratur. Item sacello seu Ecclesiæ Pietatis extra mœnia in die vltime dominicæ mensis Aprilis eodem modo offeratur vnus cereus librarum duarum pariterq; , & Ecclesiæ sanctissimi Crucifixi ronciſuallis in tertia die festiuitatis Pentecosten eodem modo offeratur vnus cereus librarum duarum. Item in festo sacratissimi corporis Christi post generales processiones, vt moris est sollemnes offerantur per Confalonerium,& Priores quatuor cerei librarum duodecim in totum Priori d.sotietatis corporis Christi. Item eodem modo in die festiuitatis visitationis Beatæ Virginis visitetur processionaliter Ecclesia sanctæ Marie Oliuarum,cui offeratur corona, & tradatur Florenus vnus denariorum in elemosinam. In festiuitatibus vero reliquorum sanctorum, vel sanctarum Dei sub quorum, vel quarum vocabolis speciales Ecclesiæ habentur in ciuitate Auximi seu,eius territorio,vel haberentur, in posterum,quibus non esset de speciali oblatione prouisum,ordinamus q; in qualibet Ecclesia in proprio festo dictorum sanctorũ annuatim sumptibus communis offeratur per potestatem, Confalonerium,Priores Regulatores, & officiales salariatos coniuntim ad Ecclesias dictorum sanctorum accedentes vnus cereus librarum ponderis duarum.Quæ omnia operis Pietatis ordinamenta vinculo iuramenti,& pœna decem librarum denariorum pro quolibet,& qualibet vice Confalonerius,& Priores obseruari facere teneantur.

De Elemosinis præstandis fratribus, & conuentibus mendicantiũ in die festiuitatis S.Victoris & coronæ.Rub. XI.

DEVS Charitas est,& qui manet in charitate in Deo manet, & Deus in illo,quapropter pleno robore stabilimus q; vltra alias quascunque elemosinas,quæ cui uis fieri contigerint hic expresse perpetuis futuris tẽporibus infrascriptis mendicantibus,& illorũ conuentibus in die festiuitatis sancti Victoris,& Coronæ penitus fiant,& tradantur videlicet fratribus conuentus sancti Francisci septem, vt vulgo,palatæ panis,& septem bocalia vini,& libræ decem carnis. Fratribus vero annuntiatæ totidem palate septem panis,bocalia septem vini, & libræ decem carnis.Fratribus vero' sancti Augustini, & fratribus sancti Marci,ac fratribus,sanctæ Mariæ oliuarum palatæ quinque panis, bocalia quinque vini,& libræ octo carnis pro quolibet dictorũ conuentuũ,Monialibus autem seu sororibus monasterii sancti Nicolai tradantur in d.die amore Dei palatæ decem panis,bocalia decem vini, & libræ decem carnis pœna dupli pro qualibet vice, & quolibet contra faciente eisdem conuentibus applicanda,& prædictæ elemosinæ sumptibus communis fieri intelligantur,& debeant.

De Subuentionibus pro tunicis religiosorum,& mendicantium personarum. Rub. XII.

ADHVC ẽt de elemosinis trattantes ordinamus q; annuatim de mense septembris de bonis, & pecuniis nostri communis pro tunicis seu cappis conficiendis fratribus,& religiosis ordinum mendicantium miserabilioribus,per D.Confalonerii,& Priores tradantur infrascripte pecuniarũ quantitates amore Dei videlicet conuentui sancti Francisci libre viginti denariorum,& totidem conuentui, & fratribus annuntiate,conuentibus aũt,& fratribus sancti Augustini,sancti Marci,& sanctæ Mariæ oliuarum libre duodecim denariorum pro quolibet dictorum conuentuum.Monialibus autem monasterii sancti Nicolai libre vigintiquinque denariorum pœna Confalonerio,& Prioribus dupli eisdem conuentibus applicãda in casu contrauentionis vice qualibet.

De subuentione,& manutentione hospitalium. Rub. XIII.

ET ne locorum hospitalium,Christi pauperum domorum,forte videamur obliti tenore præsentium sancimus,q; singulis annis,ex ære publico per Confalonerium,& Priores fiat pia elemosinarum erogatio in subsidium,& substentationem dictorum locorum,& pauperum illorum de summa quinq; librarum denariorum tum hospitali sancti Benuenuti nunc existenti, tum alteri cuicunq; , quod fieri conti,

gerit in ciuitate Auximi,& propterea Consalonerius,& Priores saltim semel tempore eorum officii teneantur d.loca diligenter indagare,& perquirere qualiter, & quomodo gubernentur, & desuper vinculo iuramenti opportune prouidere.

De immunitate,& priuilegio Ecclesiarum,& Ecclesiasticarum personarum. *Rub. XIIII.*

MVNERVM sordidorum aut exactionum quarumlibet secularium sarcina, vel iactura ecclesiam aliquam, vel Ecclesiasticam personam absit a nostro communi aliqualiter onerari. Quinimo potius priuilegiis,iuribus,immunitatibus, & fauoribus canonicis, & legalibus hactenus concessis, & indulgendis, huiusmodi loca,& personç gaudeant in eternum. Hoc eis insuper addito benefitio ꝙ in causis ad eas,seu ea spectantibus per nostra regimina fauorabiliter, & summarie' procedatur ordinamento quocunq; contrario non obstante. Et ꝙ iniurie,offensiones, crimina, & excessus in ecclesias,seu ecclesiasticas personas commissa committenda,& inferenda simplicibus pœnis vindicentur.

De festo Corporis D.N.Iesu Christi sollemniter colendo. *Rub. XV.*

NVLLA tã grandis natio reperitur,quæ habeat suos,Deos propitiantes sibi,sicut adest nobis Deꝰ noster omnipotens,cuius vnigenitus,charitatis vehementia,factus homo,corpus,& sanguinem pretiosissimum, eius pro nostrç reparatione salutis in ara crucis obtulit Deo patri. Nos siquidem Auximani,ad tanti benefitii memoriale perenne festum dicti Sacramenti ab Ecclesia ordinatum solleniter,& deuote celebrare præsentis ordinamenti vigore compellimur,hoc modo ꝙ annuatim in vigilia d.festi per nostra regimina requiratur Pater,& Dominus Reuerend.noster Episcopus, vel eius vicem,aut locum tenens, aut saltem Archidiaconus nomine vniuersi cleri Auximani,vt cum magna deuotione,& solemnitate mane proximo d.festi consecratum corpus,deferri ordinet per ciuitatem Auximi more processionali cum vniuerso clero,& populo,& honorabili apparatu,postq; statim banniatur per loca solita ciuitatis, ꝙ omnes vtriusq; sexus maiores quatuordecim,& minores septuaginta annis debeant ad d.processionem, & sequelam tanti Sacramenti cum cereis reuerenter accedere hora competenti ad cathedralem ecclesiam de mane d.festi pœna D.Pot.arbitrio inferenda,& demum dicto mane D.Pot. Consalonerius, & Priores ac D.Regulatores cæteriq; offitiales salariati vinculo iuramenti,et pœna decem librarum denariorum pro quolibet teneantur cum concilio,& omni populo quanto poterint(etiam si opus fuerit compellẽdo)accedere ad ecclesiam cathedralem coram prelato prædicto,& ipsius in d.processione ipso mane immitari,& sequi vestigia & mandata, & interesse misse celebrationi, & officio solẽni vsq; ad finem processionum huiusmodi defe rendo cæreos accensos,& postea per d.D.Consalonerium,& Priores offerantur pro necessario vsu sotieratis corporis Christi duodecim librç cerç albæ ipsaq; die dictis missa,& processionibꝰ durãtibꝰ, portç q̃cũq; ciuitatis clause vinculo iuramẽti teneantur omnino,animaduertẽtes insuper præfati D.Cõsaloneriꝰ,& Priores se ita,& taliter facere,& curare ꝙ omnes viæ publicç, ciuitatis per quas processiones fiunt, & corpus D. detertur sint hinc inde auleis, & pannis nobilioribus,ac desuper linteis ornatæ, & coopertæ ac altaria construãtur in locis solitis,& consuetis cũ omni(qua decet)reuerẽtia,honorificentia,& magnificẽtia,qui etiã D. Cõsalonerius, & Priores curauerint in tali die creare ad minus octo ciues eorũ arbitrio in mazzerios,vt vulgo dicitur, ad processiones huiusmodi custodiendas, & dirigendas quibus ex benignitate communis detur par vnum chirotecarum pro quolibet,& semper dictis processionibus præcedẽtibus vniuersç campanç pulsentur,& thura comburantur in uiis, & artellariæ exonerentur iuxta solitam, & inueteratam consuetudinem prout,& plateæ,seu viç publicæ floribus cooperiantur.

De reuerentia fidelitate,& obedientia Sancte Matri Ecclesie firmiter obseruandis. *Rub. XVI.*

ROMANAM Ecclesiam Sacrosanctam nemo sani sensus hæsitat caput,& matrem esse cunctarum Dei Ecclesiarum,& vniuersi terrarum orbis sanctissimum quoq; antistitem eius christianorum omnium fore caput,& patrem per ligandi, & soluendi potestatem omnia Dei loco vniuersalem potentem in terris,& quemadmodum prædecessores nostri tenuerunt,& nos firme tenemus successoresq;,& posteros nostros tenere speramus,& volumus;hinc est ꝙ merito' strictius ordinamus,volumus,& iubemus vt in ppetuũ ciuitas nostra Auximana eiusq; regimina homines vniuersitas, & cõmune cum districtualibus, & subditis quibuscunq; suis,totalibus viribus,& operationibus,exequantur,& operentur omnimodam fidelitatem,obedientiam subiectionem,& reuerentiam, & seruẽt dicte sancte matri Ecclesie, & sanctissimo Pontifici Maximo,rectoribus,& officialibus eiusdem,constitutiones, præcepta,iussa, & monitiones,tam in spiritualibus q̃ in temporalibus integraliter,& diligenter obseruent obseruariq; mandent, & faciant,ita ꝙ omni fictione,& intermissione cessantibus prædicta ciuitas homines,& commune in verissima subiectione,& fidelitate ipsius sanctæ catholicæ R.matris Ecclesiæ infinite,ac perpetuo' maneãt,& persistant,sub pœnis ipsarum constitutionum sacrorumq; canonum atq; legum dogmate instituris, & aliis ipsorum Pontificum,pastorum,rectorum & officialium & cuiuslibet ipsorum moderamine infligendis, hoc insuper addentes expresse ꝙ quicunq; fuerit ad aliquod officium per commune ciuitatis nostræ assumptus, electus, & deputatus in primis,& ante omnia dictam fidelitatem,reuerentiam,obedientiam, & subiectionem habere tenere,& conseruare teneatur omnino iurare,& ꝙ singuli parentes vinculo iuramenti eorum omnes filios descendentes,& liberos ad hæc teneantur instruere,& etiam in testamentis seu aliis eorum vltimis voluntatibus docere,& sub iusibus admonere. Explicit liber primus.

IN

IN NOMINE INDIVIDVÆ TRINITATIS.

MAGNIFICAE CIVITATIS AVXIMI STATVTORVM DE *Magistratibus Liber Secundus.*

De officio,& iuramento D.Potestatis Ciuitatis Auximi. *Rub. I.*

IVRIS iurandi religio pro nexu diuini timoris per'nostrum Potestatem electum a nobis post sollemnem inuocationem Dei & sanctorum ac proemiũ laudis,& honoris eiusdem atq; sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & summi Pontificis Dominorumq; Cardinalium, & Legati seu Rectoris pro.Mar.& aliorum superiorum habenda sub hac forma videlicet.Quod ipse fuit est,& erit perfectus communicator sanctæ fidei, necnon subiectus fidelis,& amator sanctæ Matris Ecclesiæ, & Sanctissimorum Pontificũ, & Illustrissimorũ Cardinaliũ,& præsertim de latere pro tempore Legati seu Præsidentis omniumq; Rectorum,& officialiũ sanctæ sedis apostolicæ pro ipsa ecclesia in partibus Italiæ,& maximè in Pro.Mar. ad regimẽ præsidentiũ, & perpetuo successorum eorum.Et ꝙ toto tempore sui futuri regiminis cuncta ad bonum statum,& honorem ipsorum spectantia per omnem sui possibilitatem fideliter exequetur,nec eis modo aliquo aduersabitur aut patietur aliquos aduersari,quinimo' ciuitatẽ Auximi eiusq; vniuersitatem homines,& commune in fidelitate,& obedientia eorundem constituet,& per omnia conseruabit iuxta posse suum. Item ꝙ ciuitatem ipsam in suis priuilegiis iuribus,& dignitatibus manutenebit,& augumentabit pro posse, & eius comitatum fortiam,& districtum sub ipsa ciuitate,& in honorem ipsius ampliabit,& diminui nullatenus patietur,& secundum puram conscientiã in suo futuro regimine d.ciuitatis, & in administratione sibi commissi officii vtilem,& solertem operam se præstaturum æquitatẽ,& rectitudinem ac iustitiam in omnibus exercendo, malefitia,& delicta quæcunq; coercendo,causasq; ciuiles,& criminales debitis iuris pœnis secundum iustitiam pertractando, examinando, & decidendo iuxta formam statutorum, & ordinamẽtorũ ac capitulorum ipsius perpetuo vigentiũ de quibus latius infra.Et ꝙ ipsa capitula,statura, & ordinamenta ac reformationes quascunq; etiam pro tempore faciendas (prout melius poterit) obseruabit, nec trãsgredietur formam generalium constitutionum sanctæ Matris Ecclesiæ, sed ipsas potius seruare curabit inquantum ipsius officium,& iurisdictionem concernunt,& vbi statuta,vel ordinamenta communis deficerent procedet,& procedere faciet in sua curia de similibus ad similia aliorum nostrorum statutorũ ritè, & secundum formam constitutionum factorum,& approbatorum,& vbi talis similitudo pariter deficeret tunc secundum bonam antiquam probabilem,& laudabilem statuiq; Ecclesiastico congruentem consuetudinem statuet,& decernet,qua etiã deficiente in casibus per generales constitutiones propriè, vel similitudinarie non decisis pro decisione,& terminatione huiusmodi ad iura communia recurret.Settas, iuras,ligas, seu cõuenticulas sub suo regimine fieri,vel versari nullatenus patiecur,sed ipsas potius extirpabit, & cõfundere procurabit,nisi quatenus verè,& præter omnem fictionem,ac machinationem fierent,& ad honorem & bonum statum S.M.Eccl.& ciuitatis nostrç venirent expresse,garas,diuisiones,contrarietates,emulationes, & etiam inimicitias subditorum sibi oriri vel ampliari non permittet,immo illas sedare, & pacificare dabit operã efficacem per admonitionem,coactiones, & pœnas ac per inuocationem Dominorum,& cõmunis Auximi,& per alia remedia vtilia,& opportuna,expensas aliquas communi ciuitatis nostrç danno/sas,& inutiles suo tempore non faciet,nec fieri permittat vllo modo,vtilia vero d.communi,& eius populo in omnibus,se facturum curabit,salario sibi pro se,& eius officialibus,& familia,constituto,& consueto stabit tacitus,& contentus,nec superlucrum,aut augumentum aliquod, seu recognitionem per se vel interpositam personam vllo modo aut quouis quæsito colore petere,habere, vel obtinere procurabit prout nec refirmam,seu confirmationem sui offitici post finitum semestre,vel ante immo ab huiusmodi se pœnitus abstinere prout etiam ab omni extorsione venalitate, & simonia pœnitus abstinebit. Item ꝙ suos officiales quoscunq; solitos,& consuetos,bonos,legales,& expertos sine omni fictione conducet,& ad exercitium sui officii conducere,habere,& tenere promittet,& obseruabit, & qđ ipse D.Potest. cum suis officialibus personaliter semper stabit presens,& presentes ad ipsorum officiũ exercendũ,nec aliquis eorũ se assentabit sine opportuna licentia primitus a D.D.Consalonerio, & Priorib' legitimè obtinenda, tirannidẽ aliquã vel tirannidis versutiã,aut similitudinẽ,siue vestigiũ,vitam, mores, vel conuersationẽ in d.ciuitate,vel districtu eius comitatu,& fortia inualere,vel insurgere non permittet,nec vllatenus permitti patietur, immo totis viribus se talib' opponet,qđ nemo,præter Romanã Ecclesiã,& pro ipsa summos Põtefices,Pastores, Rectores,& officiales in d.ciuitate,& districtu vel super ipsam aut super eius,& habitatores,vel districtuales præeminentiã aliquã vel maioritatẽ obtineat,seu modo aliquo consequatur,immo' post R.o.Ecclesiã,& Rectores,& officiales suos sola regimina communis Auximi pro d.Ecclesia deputata maioritate,& pæminentia potiantur,& gaudeant,& qđ bonus,pacificus communis status in d.ciuitate,& aliis locis suæ iurisdictionis omni contrarietate depressa vigeat,& perduret. Item qđ sanctis Dei Ecclesiis aliisq;, religiosis, piis,& miserabilibus locis,& personis,et præsertim orphanis,pupillis,et viduis existet vtiq; fauorabilis, et contra omnem iniquam oppressionem secundus otficiũ Dominorũ Consalonerii, et Priorũ et aliorũ ciuiũ

communis d.ciuitatis,in honore conseruabit,& ab eorum subditis faciet honorari,sotios amicos,vicinos,& pacificos nostræ ciuitatis Auximi,vt plus poterit cum honore Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & cõmunis Auximi in bona pace,confederatione,& amicitia conseruabit.Hæc omnia,& alia,& singula, quæ per formam statutorum,& ordinamentorum,quorumcũq; communis d.ciuitatis Auximi,& generalium constitutionũ sanctæ matris Romanæ Ecclesiæ,& secundum æquitatem,& bonos mores in administratione sui officii,& suorum officialium facere,& exercere tenetur,promittat idem D.Pot.ante ingressum sui Palatii, cancellario ipsius communis pro sancta Romana Ecclesia,& pro ipso communi stipulanti , & recipienti ad sancta Dei Euangelia corporaliter manibus,tacto volumine nostrorum statutorum sibi fideliter,& integre consignãdo, & in fine officii sui illesq; restituendo coram Magnificis d. D. Consalonerio , & Prioribus ac generali concilio in sala magna Palatii cõgregatis expresse,& in forma iuret obseruare,& prædicta omnia,& infrascripta debitæ executioni demandare inquantũ bono statui,& honori sanctæ Matris Ecclesiæ,& communis d.ciuitatis Auximi expediet,& expedire,poterit qui quidem D.Potestas intelligatur esse,& sit iudex ordinarius communis nostræ ciuitatis ad huiusmodi officium ab eodem communi cannonicæ electus assumptus,& deputatus in omnibus,& per omnia ad officium curiæ Potestatis spectantia,& pertinentia.

De capitulis seruandis per Potestatem,& euis curiam. *Rub. II.*

CIRCA prouisionem,& dispositionem Prætoris,eius officii capitulorũq; p ipsum seruandorum de super adhuc versantes,statuimus , & ordinamus q; Potestas eligendus a Magnifica cõmunitate vltra prædicta teneatur,etiam ad vnguem infrascripta,vinculo iuramenti seruare.Imprimis q; sit fidelis , & deuotus sanctæ matri R. Ecclesiæ,& Sanctissimo Domino nostro Papæ suisq; sanctæ Rom. Ecclesiæ Reuerendissimis,& Illustrissimis D.D.Cardinalibus,Legatis, Vicelegatis,seu Locumtenentibus Pro. Mar.cæterisq; officialibus,& ministris sanctæ Sedis Apostolicæ,amatorq; pacifici, & tranquilli status ciuitatis Auximi,& ita iurabit,qui Potestas sit,& esse debeat I.V.D.Legumq; peritus,& tempore introitus ad officium præturæ,de suo doctoratu fidem producat,& priuilegium,alias eius electio,& omnia exinde secuta sint pœnitus nulla,& ad officium non possit aliquo modo promeueri,nec admitti pœna D.Consalonerio,& Prioribus,& Cancellario aliisq; sic eum admittentib⁹,centum librarum denariorum pro quolibet camere communis Auximi ipso facto,& qualibet vice applicandorum. Item sic admissus dictum officiũ personaliter , & non per substitutum aliquem exercebit,& ab eo minime ,se absentabit, sine expressa licentia generalis concilii dictæ Ciuitatis qua obtenta dies recessus,& redictus per Cancelarium nostrum annotabitur,& qualibet die qua sine licentia ipse seu officiales sui affuerint,retinebuntur, ipso facto de salario dicti D.Potestatis infrascriptæ pecunie videlicet D. Potestati,flor.duo notario malefeciorum,sotio militi,& officiali,extraordinariorũ fl. vnus pro quolibet,& successiue pro quolibet famulo bol.viginti,& propterea Magnifici Domini Cõsalonerius, & Priores,& cancellarius de salario dicto D.Potestatis retinere teneãtur supradictas punctaturas sub pœna eisdem Consalonerio , Prioribus, & cancelario x.lib.denariorum pro quolibet,& qualibet vice vtsupra ipso facto applicandorum,& nihilominus tempore huiusmodi absentiæ dicto D.Potestati salarium aliquod non currat. Item teneatur,semper , & continue per loca publica deferre indumẽta solita, & consueta instar doctorum,& non aliter,nec alio modo pro maiori,& personæ suæ & ciuitatis nostræ magnificentia,& honore,& nunquam nisi a pluribus associatus alibi migrare per ciuitatem,qui pariter teneatur,ad omnem requisitionem Dominorum Consalonerii,& Priorum quandocunq; ab eis fuerit vocatus ad eorum prætoriũ quauis causa , vel occasione accedere , & se personaliter conferre, & cum eis ad processiones quascunq; , & alia diuina officia proficisci dato tamen ipsi D.Potestati loco digniori,pœna decem librarum denariorum,vtsupra vice qualibet applicandorum. Item secum ducet,& continue retinebit vnum bonum,& expertum socium militem pro executione causarum ciuilium,& criminalium iuxta formam statutorum nostræ ciuitatis cum pacto tamen,q; nullus possit assummi in socium militem,& tale officium exercere,qui saltem per triennium,officium aliquod in ciuitate Auximi, gesserit, vel ẽt tunc gereret,nec in ipso officio modo aliquo refirmari,& hoc quatenus per cõe nostrę ciuitatis nõ fiat noua prouisio tum super electione dicti socii militis tum eius officio. Item pariter retinere vnum idoneum,& sufficientem notarium maleficiorum,quatenus pariter desuper non fiat prouisio noua per d. D.superiores,vel commune dictæ ciuitatis . Item vnum officialem pro extraordinariis practicum,& expertum & duos famulos aptos ad arma portandum,forenses,& non habitatores dictæ ciuitatis a quinque annis citra,& sint de locis distantibus per vigintiquinq; milliaria. Item qd miles non possit ire per ciuitatem absq; vno famulo ad minus sub pœna viginti bol.pro qualibet vice retinen.de salario Potestatis. Item d.D.Potestas de se suisq; officialibus,& famulis mostrã faciet totiens quotiens Magnificis D. Consalonerio & Prioribus videbitur,& placebit,& si reperiretur aliquis defectus in dictis mostris mulctetur,d.D.P.pro se officiali, & famulo quol.& vicequal. vt supra dictum est de eorũ officio. Itẽ socius miles teneatur,ire qualibet die semel ad minus,& qualibet die festiua bis cum tota familia ad inquirendum pro extraordinariis, & portãtibus arma per ciuitatem sub pœna decem librarum denariorũ vtsupra applicanda. Item teneatur d.D. Potestas absque aliqua mercede consuleré cancellario iudici appellationum, & syndico communis in omnibus causis communi spectantibus , consulatq; syndicatoribus quibuscunq; per commune deputandis ad syndicandum quoslibet officiales in eorum syndicatu absq; vlla prorsus solutione mercedis. Item sedebit omnibus diebus iuridicis idem d.Potestas ad solitum , & deputatum iuris tribunal competentibus horis pro iure vnicuiq; petenti in ciuilibus,& criminalibus seu mixtis causis indifferenter reddendo iuxta formam statutorum dictæ ciuitatis. Item obseruabit,& obseruari faciet omniã , & singula statuta,reformationes,& ordinamenta quæcunq; dictæ ciuitatis tam edicta,q̃ per dictum Commune tempore sui officii faciendа,

cienda,& edenda . Item si contigerit alicui gratiam impartiri per magnificum generale cõcilium de pœna cuiusuis extraordinarii intelligatur,etiam facta gratia de parte,& portione officialis quando eã ex forma statutorum habere deberet.Qui teneatur stare tacitus huiusmodi declarationi pœna decem librarum denariorum,vt supra applicanda nostro communi,& retinenda de salario dicti Potestatis pro quolibet , & qualibet vice qua contrafactum fuerit. Item expediet omnes,& singulos processus infra mensem a die initiati processus inquisitionis,accusationis, vel denuntiationis secundum formam statutorum nostræ ciuitatis,& copiam quorumcunq; processuũ ad cancellarium nostrum mittet iuxta seriem ordinamentorum de materia loquentium,sub pœnis in eis contentis anteq̃ super huiusmodi causis procedat . Item ad requisitionem Ma.d.D.Consalonerii,& Priorum camerarii,syndici,& gabellariorum quorũcunq; communis teneatur d.D.Potestas fieri facere per officiales suos executionem realẽ,& personalem contra quoscũq; debitores quacũq; ea d.D.põtas quãtecunq; quantitatis pœna non possit petere,nec habere plus iuliis tribus. Cui ordinationi,& decreto si vllo vnquam tempore d.D.Potestas tacite vel expresse quomodocũq; ,vel qualitercũq; contrafecerit incurrat ipso facto pro quolibet vice pœnam decem ducatorum Auri cameræ nostri cõmunis applicandorũ,& per Mag.D.Consalonerium,& Priores retinendorũ de salario d.D.Potestatis,& restitutionis ablatorũ, & qualibet possit cum idoneo teste esse denuntiator , & cum iuramento eorũ credatur. Item post depositionem sui officii d.D.Potestas cum omnibus officialibus suis,& famulis stabit ad syndicatum quinq; diebus continuis mane,& sero ad solitum iuris tribunal corã ciuibus syndicatoribus pro commune deputandis ad reddendam rationẽ plenariã de gestis in officio per eos, & semper d.D.Potestas teneatur pro suis officialibus,& familia de quibuscũq; gestis,commissis,& administratis per eos in officio prędicto , & desuper præstentur , cautiones in forma . Item non possit d.D.Potestas aliquem ponere , & poni facere ad torturam,& eum aliter tormentare sine præsentia saltem vnius ex Magn. D. Consalonerio,& Prioribus,& cancellario sub pœna amissionis salarii vnius mensis de facto,vt supra retinendi. Itẽ ingressũ moram,redditumq; ad dictum officium,seu in eo faciet omnibus suis sumptibus , & expensis suoq; risico, periculo,& fortuna,quo tempore dicti sui officii durante si interuenerit,mors, vel alius diuinus , vel humanus casus(quem Deus auertat)vel alia quacũq; causa,ob quam officiũ suum complere non posset, vel propter infirmitatem,aut pestis suspitionẽ,ex quibus se assentauerit a ciuitate,& territorio Auximi,& a Palatio suæ solitæ residentiæ erit solutus tantummodo pro rata temporis,quo seruierit,& non vltra,nec sui heredes petere,& habere valeant legibus statutis,constitutionibus cæterisq; in contrarium facientibus non obstantibus quibuscũq;. Item non retinebit secum aliquem famulum neq; officialem qui steterit cum alio anteriori

Potestate a quinq; annis citra in dicto officio,& Ciuitate sub pœna decē lib.denariorꝫ pro quolibet & qualibet vice vt supra applicandorum,& nulliratis actorum quomodocūqꝫ per eos faciendorꝫ. Item si famuli d.D.Potestatis darēt dānū aliquod in possessionibus ciuium vel habitantium ind.ciuitate, & constaret legitime magnificis dominis Confalonerio,& Prioribus,faciant eis persoluere pœnā bol.viginti pro quolibet, & vicequalibet retinen.de salario d.D. Potestatis.Itē in cōmittendis executionibus infrascripta forma seruetur videlicet ꝙ omnis executio,quæ committeretur ad bancum iuris primo inteligatur commissa vni ex baiulis communis & si d.b.d.executionem facere nequierit,& retulerit Potestati facere nequiuisse ob impedimentum debitoris,vel qđ res esset periculosa,qđ euidenter facere non possit tunc Potestas & eius miles teneantur vnum ex eorum famulis dare d.baiulo insolidum talem executionem faciendam, qui famulus teneatur accedere ad opportuna loca, & si executionem fecerit habeat pro sua mercede bon.vnum quam si non fecerit habeat sol.vnum,& si forte contigerit,qđ d.fam.& baiulus commissam executionem facere nō possent tunc ad requisitionem actoris notarius possit facere fidem in forma sotio militi de talis executiōnis commissione,qui sotius miles teneatur talem executionem facere, eo ipso ꝙ facta fuerit fides per notarium & posit pro sua mercede per solui facere iuxta formam statutorum,& capitulorum suorum,de quibus satis alibi,& si dict.Dom.Pot.& sotius miles,& officiales aliquam executionem fecerint contra formam prædictam,& non seruatis seruandis incidant in pœnam vigintiquinq; librarum denariorum ipso facto retinendorꝫ de salario Pot.cōi Auximi applicandorꝫ, & nihilominus ille contra quem executio facta fuerit in integrum restituatur,& non teneatur ad aliquod dānum,& interesse,,& mag.d.D.Cōfalonerius,& Priores possint eos licentiare cum rog.canc. Item ꝙ D.Pot.& sui officiales non possint pro examinatione testium accipere vltra bon.duos pro quolibet teste vsq; ad summam capitulorum quatuor,& cū interrogatoriis partis aduersæ ab inde verō supra bon.quatuor,& non plus. Item d.D.Pot.nō possit recipere,nec habere nisi bon vnum pro quolibet præcepto,& quolibet sequestro,& non ex aliis quibuslibet scripturis pro quolibet vero decreto super quocunqꝫ instrumento interponendo habeat, & habere debeat bonnonenos quatuor. Item d.D.Pot.teneatur singulis diebus statutis cum consulibus in medio eorum ad bancum iuris sedere cōsulere,& cum eis actitare, & causas decidere summarie prout latius in cap.dominorꝫ consulum continetur. Item ꝙ d.D.Pot.sub pœna vigintiquinqꝫ lib.denariorum de suo salario retinen.non permittat in causis ciuilibus,seu criminalibus,neq; in aliquo actu,& comparitione, aut petitione non excedente summam decem lib.aliquem pro alio procuratorio nomine comparere ullo modo. Item non liceat d.D. Pot.eiusq; officialibus,& familiq quomodocūq; vt qualitercūq; quouis quæsito colore recipere pisces aut alia quæcūque venalia a vendentibus illa absq; solutione competentis prærii sub pœna decem lib.denar.pro quolibet,& vice qualibet vt supra applican,& retinen.de salario suo. Item d.D. Pot.suis sumptibus,& expensis, & de suo teneatur,& debeat soluere cum effectu taxam d.sui officii præture secretariis sanctissimi D.N.in manibus depositarii cameræ apostolicę in Pro.Mar.videlicet ducatos viginti auri,& iulios sex quolibet semestri semper ante assumptionem officii,& receptionem iuramenti ad dict.præturam vel saltim caueat in forma de eam.concordanda,& promittat ꝙ occasione d.taxæ commune nostræ ciuitatis nullum dānū patiatur soluetq; d.D.Pot.omnes decimas officii,& omne aliud onus desuper impositū seu forsam imponendū a sanctissimo D. N. suis sumptibus,& expensis. Item si contigerit esse aliquam differentiam inter officiales d.D.Pot.& particulares personas ciuitatis Auximi,& eius territorii,seu forenses de aliquo extraordinario,& eorum extremitatibus mag.D.Confalon.& Priores,qui pro tempore erunt possint, & valeant eas terminare,& declarare,quoꝫ declarationi partes debeant acquiescere,nec in aliquo reclamare sub pœna parti reclamanti decem lib.denar.retineñ. de salario Pot.vt supra applican. Item si cōmunitas ciuitatis Auximi vellet vendere vel aliter concedere officium extraordinariorum in d.ciuitate, & territorio possit, & valeat illud vendere vel aliter de eo,deliberare prout ei videbitur,& placebit,non tamen auferendo iurisdictionem & arbitrium super ipsis extraordinariis,& officialibus d.D.Pot.immo procedere,& mulctare possint d.officiales in prædictis secundum formam statutorꝫ,& ordinamentorꝫ d.ciuitatis sed valeat præuentio inuentionum faciendarum per officiales tam Pot.q̄ communitatis. Item d.D.Pot.teneatur exigere ad computum sui salarii omnes,& singulas punctaturas a ciuibus conciliariis deficientibus temporibus debitis accedere ad concilia,& alias generalis congregationes,processiones pariterꝫ,& ab omnibus,& singulis officialibus salariatis prout habebit ex bulletta sibi manu nostri cācellarii dirigenda'quas si non exegerit,cancellarius noster teneatur ponere ad computum salarii d.D.Potestatis prout etiam si eas exegerit. Item si electionem sibi transferēdam acceptauerit ipse D.Potestas illam cū capitulis pariter transmittēdis penes se retinebit dabitq; cum effectu in pecunia numerata latori electionis, & capitulorꝫ huiusmodi vnū ducatum auri in auro pro mercede,& scriptura nostri cancellarii,& florenum vnum pro familia nostri palatii, & si cum effectu dictam denariorum quantitatem non soluet incontinenti latori præfacto electionem huiusmodi minimē retinebit,& illam illæsam, restituet, & remittet. Item dict. Dom.Potestas faciet, & curabit ꝙ no tarius maleficiorꝫ non possit,nec debeat se rogare de aliquo actu ciuili in præiuditium notariatus causarum ciuilium sub pœna nullitatis actorum,& x.libr.denariorum de salario d.D.Potestatis retinendorum,& hoc quatenus circa notariatus huiusmodi non fuerit desuper aliter prouisum ab authoritatem habentibus,qui notarius teneatur ad requisitionem syndici communis dare copiam quarumcumq; scripturarum ad commune spectantium gratis pœna domino Potestati x.lib.vt supra applicandarum.Hæc autem supradicta omnia, & singula capitula dictus D. Potestas vinculo iuramenti, & sub pœnis in eis contentis obseruabit,& obseruari faciet ad unguem,& cuicunque prætori de semestre insemestri per nos vocando, & eligendo transmittantur registrata manu nostri cancellarii cum impressionē nostri soliti sigilli, & iuxta formam solitam.Addentes ꝙ d.D.Potestas nullo modo permittat aliquem aduocatorio seu procuratorio nomine se ingerere in causis criminalibus quibuscunque tam pecuniariis,& corporis afflictiuis q̄ conditionalibus,

nalibus,& tam carceratorum,q̄ non,sub pœna,& ad pœnam x. duc. auri cammeræ communis Auximi pro quolibet,& qualibet vice ipso facto applicandorum,nisi de mandato, & licentia generalis concilii, seu magnificorum dominorum Confalonerii,& Priorum,& propterea sub iā dicta pœna,d. D.Potestas teneatur notificare eisdem magnificis Dominis Confalonerio,& Prioribus,statim delinquentes, & eorum delicta, vt de idoneis aduocatis,& procuratoribus,prouideri possit, mandamus insuper,& expresse iubemus, ꝙ d. M.D.Potestas teneatur sub eadem pœna(vt supra)applicanda super delictis quibuscunque committendis in ciuitate, & territorio Auximi, testes q̄ citius coram cancellario examinare, pro informatione curiæ, & fiant inquisitiones,& processus in forma,quorum omnium,& singulorum, notarius maleficiorum eadē die,vel immediate sequenti,teneatur transmittere copias in cammera nostri communis,iuxta formam solitam,& consuetam. Itē dictus D.Potestas sub eadem pœna applicanda, vt supra,teneatur facere,& curare ꝙ eius socius miles infra octo dies a die sibi tradite fidei exequende,tam in ciuitate q̄ extra,pro qua vis summa realiter,vel personaliter debeat executionem facisse, iuxta commissiones sibi tradictas, & quatenus per tres vices porrigerentur,& probarentur quarele,magnifici d.D.Confalonerius,& Priores, possint,& valeant dictum socium militem,ab officio remouere,& de alio idoneo prouidere. Item d.D.Pot,expresse iurare teneatur de non petendo refirmam sui officii ullo modo,& quo vis quæsito colore,sub pœna,periurii quā si petierit,aut per viam superiorum obtinuerit,Magnifici d.D.Confalonerius,& Priores cōtra ipsum prout iuris fuerit procedere curabunt. Item d.D.Pot.pro eius salario,& mercede,recipiet ab ambabus partibus cum ad quæcunqꝫ loca differentiarum se contulerit,extra ciuitatem,florenum vnum. Intra autem ciuitatē, bol. octo,& non plus,contrariis quibuscunque non obstantibus.Et ita inuiolabiliter obseruari mandamus.

De Iuramento,& officio Magnificorum d.D.Confalonerij,& Priorum. *Rub. III.*

IVRIS, & vsus congruit rationi,vt ad publicarum rerum curam,& regimen aliqui debeant anteponi,virtutis merito commendabiles, & prærogatiua dotati, regulis tamen nonnullis subdendi iuris, & honestatis,quas pœnaliter prohiben ur excedere.Constituimus itaq;, vt secundum mores probabiles, & consuetos communis nostræ ciuitatis,& maximē per Ecclesiam romanam,seu eius reformatores,& prouisores constitutos,& constituendos in posterum,vigeat in nostra ciuitate officium Confalonerii,& Priorum simul, & continuē debentium in consueto Palatio nostri communis residere, & de nocte saltim ex eis vnus in eodem Palatio permanere,& moram trahere,alioquin stipendio communis ipso facto intelligātur priuati,qui quidem Confalonerius,& Priores,in principio,medio, & fine suorum officii infrascriptam formam,viuendiqꝫ,& gubernandi modum sub stipendiis,familia,& decretis factis vel ricefaciendis in posterum, omnino seruabunt. Imprimis tempore ingressus Confaloneriatus,& prioratus huiusmodi de mane hora competenti a famulis nostri communis numero quatuor ad minus retinendis sumptibus communis associati,& aliis quot sibi placuerit probis hominibus ad communitatis,& magistratus honorem pannis nobilioribus,& longis talorenus(videlicet supremo pallio)nigri coloris modeste, ac ciuiliter migrando,de domo propria ad solitum palatium se personaliter conferre,& ibi post congrua,& opportuna colloquia cum prædecessoribus eorum,qui durante officio præfacto,regulatores vocabuntur, demum ad delationem domini cancellarii stipulantis,& recipiētis nomine dictæ communitatis,vinculo iuramenti,se vt infra facturos, & executuros,pollicebuntur,videlicet se,& quemlibet eorum,mandatis quibuscunq; sanctæ Sedis Appostolicæ,& illius ministris,in omnibus parere,ciuitatemqꝫ nostram,sub dictæ sedis Appostolicæ reuerentia,obbedientia,& fidelitate manutenere,& a nemine quomodolibet opprimi,ipsamqꝫ ciuitatem,& eius regimina, & commune in priuilegiis, iuribus,& dignitatibus suis manutenere,& augere, & in huiusmodi officio sibi ipsis commisso omnia,& singula facere,& exercere ad honorem,& vtilitatem dictæ ciuitatis necessaria, & opportuna obseruando quæcunq; statuta,reformationes,& decreta hactenus facta,& in posterum quomodolibet facienda,obseruariqꝫ facere.Ecclesiis,locisqꝫ piis quibuscunqꝫ,& Ecclesiasticis personis,viduis,pupillis,& miserabilibus in omnibus fauere, volumus insuper,vt sine prædictis Confalonerio,& Prioribus, non possint aliquę litterę communis missiuę,& responsiuę,quomodolibet transmitti,sigillari,seu pandi. & ꝙ teneantur introitus,& prouentus quoscunqꝫ communis ab omnibus,& singulis persolui facere,& in manibus nostri generalis cammerarii,seu alterius deputati peruenire curare. Promittent insuper præfati d.D.Conf. & Priores nullas expensas,sub quouis quæsito colore nostræ communitatis, & de pecuniis suis sine expressa licentia generalis concilii facere,& erogare vltra,& præter summam, & quantitatem librarum x. denariorum inter omnes(eorum officio durāte) sub pœna vigintiquinq; librarū pro quolibet,& vicequalibet, ipso facto eidem communi applicañ. Item solitam,& consuetam,ciuilem,honestam,ac magistratem residentiam in solito palatio toto tempore bimestris retinebunt,& extra dictum palatium numq̄ exire nisi ad publicas processiones,& diuina audienda,seu ad alia opportuna negotia semper tamen a duobus adminus ex famulis dictæ cōmunitatis associati,ac ciuiliter imbuti. Volumus insuper,vt quibuscunqꝫ priuilegiis, immunitatibus,indultis,exemptionibus,& prærogatiuis solitis,& consuetis potiantur,& gaudeant,& ꝙ eorum officio durante,nō possint ab aliquo ciuiliter vllomodo conueniri,nec ipsi propriis nominibus,vel alienis alios conuenire. namque absurdum videtur, quem simul apparere præsulem, & priuatum, & contra alios,quod quis sibi reculat velle statuere.In criminalibus,autem in quibus citra mortem,& membri mutilationem,pœna imponitur ne(quod ipsorum fauore statuitur)cedat in noxiam,nō nisi vsque ad primam citationem inclusiue,pro beneficio præuentionis contra eos possit procedere,reliquis procedendi, & puniendi actibus,post depositionem officii subiungen.Actus autem,& acta secus gesta,vel facta,eo ipso inania reputentur,nec valeant vllomodo.Præterea obsequium aliquod personale dicto durante officio impendere nō cogantur,valeant etiam ipso tempore per se,& eorum familiares officii,arma deferre impune. Item ꝙ a

singulis Auximatibus honorificè honorentur, nec aliquibus contentionibus iniuriis, vel offensionibus, afficiantur. Contra facientes vero puniantur in duplum (salua nihilominus dupplicatione ex alia causa cõtingẽti.) Item temporibus debitis, & secundum opportunitates congruas conuocari faciant generale concilium, mandando maiorem campanã communis de sero sub hora prima noctis per campanarium publicum ictibus pulsari numero xl. & de mane diei subsequentis per tres vices extensè, & pariter post vltimam ictibus xx. ante prandium in sala maiori palatii dicti communis conueniri. Postea præfati magnifici d. D. Consalonerius, & Priores ad secretas partes d. palatii se cõtulerint, & præpositas quascunq; ad honorem, & vtilitatem sanctæ sedis Appostolicæ, & d. cõmunitatis Auximi tendentes, & inter ipsos prius concorditer, & vnanimiter factas, & decretas per cancellarium cõis d. D. regulatoribus perlegi facient, formam desuper firmiter tenentes, & obseruantes, de qua latius infra sub Rubrica de celebratione couciliorũ, præpositis, & partitis. Item omnia, & singula ad bonum statum, vtilitatem, & honorem sanctæ matris Romanæ Ecclesiæ, & communitatis præfate, sub sigillo, & cautè retinebunt, & teneri facient illæsa. Causas, & lites communis, vel ipsi cõi vtiliter, aut necessario incumbentes, ac etiam edificationes, & reparationes opportunas sollicitabunt, prosequentur, & expediri facient, prout, & cuncta sibi ipsis in memoriale tradita a prædecessoribus suis, communis eiusdem sumptibus, & expensis. Exactiones, nec non, & solutiones pro communi fieri, & exequi procurabunt absque tarditate, & iactura ipsius communitatis, & ꝙ ciuitati, vel ciuibus, aut districtualibus, obseruetur iustitia, nec lęsio inferatur pleno conatu licitis tamen modis præbebunt operam opportunam, formam nostrorum ordinamentorũ in oĩbus, & maxime in oneribus explicãdis obseruabunt, & pro viribus facient obseruari, pacificare discordes, discordiasq; , & inimicitias inter quoscunq; sedare, ac pœnitus sedari facere, & remediis fructuosis curabunt, & demum omnia, & singula agent, facient, curabunt, & obseruabunt ipsis, & eorum officio incumbentia, pertinentia, & spectantia necessariaq; pariter, & opportuna, per iura, & vsus, ipsorum vinculo iuramenti, & sub pœnis in statutis contentis, & aliis præ motu, & arbitrio syndicatorum suorũ ordinariorũ imponendis. Quorum quidem dominorũ Confalonerii, & Priorum syndicationis, iurisdictionẽ, & executionẽ ad nostrũ Potestatẽ per omnia volumus, & indubiè spectare, cẽsemus, infra x. dies post depositũ officium magistratus, seu Confaloneriatus, & Prioratus huiusmodi pœnitus explicandę summatim, sine strepitu, & figura iuditii, & iuris ordine prætermisso. Addẽtes ꝙ officiũ d. Cõsalonetii, & Priorum intelligatur durare, & duret tantũmodo per duos menses continuos, & sic per quindecim dies ante finem secundi mensis in generali concilio, tubis sonantibus seruatisq; aliis seruandis extrahantur de loco solito, & consueto noui Confalonerius, & Priores, quibus prima die mensis futuri deferatur iuramentum in forma vt supra dictum est, & claues arcæ, seu scrinii in qua, seu quo sigilla, & alia ad ipsam communitatem spectantia retinentur publicè consignẽtur, retinendę vna videlicet per D. Cõsalonerium, & altera per quartum, seu vltimum ex Prioribus præfatis, prout etiam, & memoriale tradatur inscriptis de negotiis currentibus, & peragendis, & sollicitandis, qui quidem D. D. Confalonerius et Priores pro tempore existentes pariter inuentarium fecerint de omnibus, & singulis rebus, & suppellectilibus communis, videlicet in eorum palatio existentibus, & successoribus suis absque aliqua diminutione, vt seruentur reſignari curabunt, & prædicta omnia, & singula, & alia adhuc in honorem, & vtilitatem Sanctæ Matris Ecclesiæ, & præfatæ communitatis Auximi statuta, & ordinamenta edita, & condita, ac in posterum edenda, & condenda vinculo iuramenti pœnitus seruare curabunt, aliis quibuscunq; non obstantibus in contrarium forsan faciẽtibus. Et pro eorum stipendio salario, & expensis, præfati Magnifici Domini Confalonerius, & Priores in totum, habeant, & habere debeant flor. centum, & salmas quatuor grani durante eorũ officio bimestrali, videlicet flor. vigintiquinque persoluendos, ex ære publico per manum maioris doanerii nostræ ciuitatis, & vnã salmam grani, consignandam per coptumatarium molendini nostri in flumine Muscionis, existentis, pro quolibet, cũ pacto tamen, ꝙ communiter, dictæ pecunie erogentur, & granũ pro mensa eorundem D. Consal. & Priorum licitè, ac eximiè, dapibusq; nobilioribus constructa, licitè tamen, & honestè, ac iuxta solitam desuper, & inueteratam consuetudinem, discumbentibus continuè cum eisdem D. Confalonerio, & Prioribus, cancellario ciuitatis, & officiali sacri montis pietatis, sumptib⁹ eiusdẽ magistratus, in eadẽq; mensa, quibus, & cui sẽper inseruerint, quatuor famuli ad minus videlicet, duo tubicines, vnus vt vulgo dicitur scalcus, & alter famulus pariter sumptibus D. Cõsal. & Priorum, prout etiã, & cocus. Quibus quidem præconibus, famulis, et coco, ex ære publico, de mense in mensem, dabitur stipendium, siue salarium, iuxta eorum merita, & qualitates, & prout magis, & melius generali concilio videbitur, & placebit, & nihilominus D. Confalonerius, & Priores teneantur de huiusmodi, stipendio quolibet mense, dare, & soluere in manibus offic. nostri sacri montis, vnum sol. pro quolibet flor. prout, & omnes alii offic. salariati, pro capitibus sol. d. sacro monti concessis. Addentes insuper, ꝙ præfati D. Confalonerius, & Priores teneantur, & debeant eorum successores in officio in scriptis cum rogatione cãcellarii, instruere, & informare de singulis negotiis communis, tunc occurrentibus. Et demum huiusmodi, eorum officio depositò statim coram nostro Potestate, in eius palatio comparebunt, & in forma, promictent de stando ad syndicatum per triduum currens, de quibuscunq; per eos gestis, in officio, & soluere iudicatum, & soluent. Et nihilominus, statim accepto iuramento, tempore ingressus, eorum officii, se conferant præfati Magn. D. Confalonerius, & Priores, vna cum D. Regulatoribus, & cancellario ad Ecclesiã Sanctæ Mariæ mercati, & ibi Missam audiant humiliter, cum oblatione propria rum pecuniarum, eorum arbitrio, proprio Sacerdoti, & postea, ad eorum palatium redeant, & seruata forma prædicta, vtilitati, reipublicæ prouideant, semper Dominum Deum collaudantes.

De Regulatoribus, & eorum officio. *Rub. IIII.*

QVAMVIS officium Magnificorum Dominorum Regulatorum, sit omnibus, & præsertim Cõciliatiis ciuibus notum, nihilominus, ad maiorem cunctorum intelligentiam, & ad omnem alium bonum

bonum finem, & effectum; Præsentium tenore declaramus, officium eorũdem dictorum Dominorum Regulatorum esse tale, & ad infrascripta extendi, ipsosq; ad illarum obseruantiam teneri. Primum igitur, quotiescumque pro parte Magnificorum Dominorum Confalonerii, & Priorũ coniunctim, & diuisim fuerint vocati ad illorum Prætorium, pro rebus publicis tractandis, illicò teneantur accedere, & cum eis, vsq; ad resolutionem negociorum currentium permanere, sub pœna centum solidorum pto quoliber, & qualibet vice communi nostræ ciuitatis ipso facto applicandorum. Item totiens, quotiens opus fuerit, generale concilium congregari per sonum solitæ campanę, teneantur priores aliis ciuibus ad solitum Palatium se personaliter conferre, & vsque in finem, cum solitis indumentis nigris, & pallio longo ibidem stare, regulando in primis, & ante omnia quascumque præpositas tunc vertentes, quæ quidem prępositæ eisdem per cancellarium nostrum, coram Magnificis Dominis Confalonerio, & Prioribus, in secretis partibus Palatii perlectę, & nemine ipsorum Dominorum Regulatorum discrepante (vt supra) regulatæ, postea transferantur in cõcilium credentiæ, & successiuè, generale, modis, & formis, de quibus latius infra, sub Rubrica, De celebratione conciliorum, prępositis, & partitis. Item teneantur dicti Domini Regulatores, ptout ad eorum officium expræsè spectare volumus, & pertinere per bimestre, omnia, & singula, quæcumque elculenta venalia, in quibuscumque locis nostrę ciuitatis, & districtus, regulare, & illorum pretia, & valores taxare, & moderare, eorum arbitrio, cum ampla potestate desuper imponendi, applicandi, & exigendi pœnas quascũq; pecuniarias, prout ipsis, pro vtilitate communi, videbitur, & placebit, nec desuper possint quomodocumq;, & qualitércumque impediri. Addentes, officium dictorum D. Regulatorum non extendi ad taxationẽ pretii quarumcumq; rerum venalium in Ciuitate Auximi, à quibuscumq; forensibus deferendarum, tam p viactu, q̃ alio quo vis vsu, quia res (vt supra) à forensibus deferendas in nostra ciuitate ad vendendũ, liberas, & exemptas esse, omnino volumus, & mandamus, vt rerum maior abundantia fiat, & deferentib⁹ eas, tutior ꝑbeatur accessus. Item teneantur, & debeant, semper, & quandocumque Domini Confalonerius, & Priores ierint ad quascumque processiones, & alia diuina officia, quàm primum fuerit ob id pulsata campana cõmunis, prout etiam, & ad laudes Beatæ Virginis, quolibet die Sabbati, de sero, dicendas in Ecclesia Sancti Francisci, & ad conciones sanctas, ordinarias, & extraordinarias, & similia; Prędicti Domini Regulatores, cũ solitis ciuilibus, & longis indumentis, ad solitum palatium accedere, & eosdem Dominos Confalonerium, & Priores, eundo, stando, & redeundo, associare, sub pœna centum solidorum p quolibet, & vice qualiber, ipso facto communi nostro apolicandorum: reseruato semper legitimo impedimento, infra biduum currens cum effectu eisdem Mag. D. D. Confalonerio, & Prioribus allegando, & iustificando,

De electione, officio, & iuramento D. Cancellarij, & eius capitulis. *Rub. V*

QVEMADMODVM inter Nautas ipsius classis retinens habenas, vigil, fidelis, ac sollicitus est, ac denique esse debet, cùm (in quantum ex parte sua) cunctorum vita, & interitus ab eius gubernio procedere videatur; Ita, & inter locorum Ciues, ac publica negocia, Cancellarii ipsi, quorum actionibus, & decus, & dedecus communitatum, & hominum, vt plurimùm exire videtur. Propterea virtute prę sentium sancimus, & ordinamus, ꝙ cùm vacauerit officium cancellarię nostrę ciuitatis, debeat temporibus debitis per Dominum Confalonerium, & Priores ꝑponi in generalibus conciliis, vt desuper condigna fiat prouisio de aliquo, idoneo, probo, fido, legali, & sufficienti, & experto Notario, & Cancellario reformationum nostrę ciuitatis. Et habita informatione de probitate, & sufficientia alicuius, vt supra, seruatis seruandis, eligatur in Cancellarium, & Notarium reformationum, & actorum, ac ludicem Ordinarium appellationum, & cognitionis secundarum causarum nostræ ciuitatis. Et eidem transmictatur electio cum impræsione nostri soliti sigilli, manu publici notarii descripta, per annum tantùm, cum capitulis, salario, honorib⁹, & oneribus inferius annotatis. In primis dictus Dominus Cancellarius sic electus, tenearur, & debeat eà dem die in electione contenta, se personalitèr coràm Magnificis Dominis, Domino Confalonerio, & Prioribus dictæ Ciuitatis Auximi, præsentare, ibidemq; iurabit in forma ad delationem publici notarii, se esse fidelem, & amatorem Sanctæ Matris Ecclesię, & Communis Ciuitatis Auximi, in omnibusq; negociis sibi commissis, & commictendis, diligentem, & de fideliter administrando omnia, & singula ad eius officium spectantia, & pertinentia, tamen omnibus ipsius cancellarii sumptibus, & expensis, rifico, & fortuna, in accedendo, stando, & redeundo. Itẽ absq; licentia generalis concilii non se absentabit à dicta ciuitate, & territorio Auximi vltra tres dies, & p tres dies sine licẽtia D. Confalonerii, & Priorũ pœna. xx. bonoñ. p qualibet die ablentię pfatæ. Itẽ, quatenus casus eueniret (quẽ Deus auertat) pestis, mortis, aut infirmitatis, & similiũ, quin officium posset exercere, pro rata temporis prędicti seruitus, & non alitèr, nec alio modo sibi salarium psoluetur. Item teneatur tot libros conficere, quib⁹ fuerit opus pro necessario vsu cancellariæ, & illos seriatim, & ordinatè retinere, & in fine sui officii in forma solita, & consueta reſignare Mag. D. D. Confalonerio, & Prioribus pro tempore existẽtibus, vnà cum omnibus, & singulis aliis quibuscumque scripturis publicis, & priuatis, ad eius manus, suo officio durante, peruentis, & perueniendis, ac per ipsum rogandis, & præsertim vnum librum conficere, in quo describet omnes, & singulas reformationes, ordinationes, & decreta faciendа p Mag. Gñale Conciliũ, siuè Mag. D. D. Confalonerii, & Priores, & Ciues ab eo deputatos, siuè deputañ. Cuius ẽt officio incumbere volumus, vt in eodem libro diligenter, legaliter, ritèq;, & rectè redigat, & regiſtret (seu in altero, quatenus opus sit, p ipsum libro cõficiendo) oĩa, & singula negocia cõis, seu spectãtia, & ptinentia ad cõmune dictę Ciuitatis Auximi, videlicèt ꝑpositas, consultationes, arrẽgas, partita, deliberationes, reformationes, litteras missiuas, & remissiuas, pacta, stipulationes, conuentiones, pmissiones, electiones, deputationes, nominationes, syndicatus, pcurationes, exẽptiones, iuramenta officialiũ, & eorũ mõstras, pulsiones, petitiones, quęrimonias, iutroitus, redditus, & puentus, exitusq;, & expẽsas quascũq;, ratio-

nes,& calcula,cum quãtitatibus veris,debitis,requisitis,& opportunis.Et demùm omnes, & singulas alias quascumque scripturas publicas,& priuatas communitatis,& hominum dictæ Ciuitatis Auximi,vtiles,necessarias,incumbentes,& opportunas,& ad officium cancellariatus,de consuetudine,vel de iure,quomodocumque,& qualitercumque spectantes,& pertinentes (vt supra) rediget idem Cancellarius, & conscribet. Item teneatur paritèr facere quascumq; scripturas gratis pro nõ Sacro Pietatis Monte, prout etiã et libros libræ, & foculariorum,& exactionum,ac pascuoꝝ,absq; aliqua mercede.Itẽ de cassationibus quarumcũq; condemnationum habebit pro eiꝰ mercede,à quinquaginta libris deñ.infra , bononeñ.duos:à quinquaginta verò libris supra,bononeñ.quatuor:pro cassationibus aũt condemnationum capitalium, ducatum vnũ: exceptis ciuibus cõcilariis,á quibus nil petere possit,dictis de causis. Item p quibuscũq; litteris, & supplicationibus gratiaꝝ,pro eius mercede tantũmodo recipiet bononeñ.quatuor p qualibet: de supplicationibus aũt gratiaꝝ ex capitalibus condemnationibus(exceptis ciuibus conciliariis(vt supra)gratis expediẽdis)floreñ.vnũ. Itẽ teneat,tẽporibus suspectis bullectinos cõficere sanitatis oĩbus ciuibus de regimine,& eoꝝ familiis gratis , cæteris aũt pro bononeñ.vno.Itẽ circa appellationes in causis ciuilibꝰ idem D.Cancellarius habebit bononeñ.x.deponendos tempore introductionis, appellationis apud Notarium causę p suo salario sibi persoluendos,statim lata sententia,aut pronunciatione,causam fuisse desertam.Item ad omnem requisitionem Mag.D.Consalonerii,& Prioꝝ pro tempore ad opportunitates Mag.Cõmunitatis p dictæ,teneatur, & debeat idem D.Cancellarius,vbi,quotiens,& quando opus fuerit,equitare,recepto tñ equo,& expensis p necessario victu,sumptibus cõis absq; aliquo salario,vel mercede.Item, quatenus de licentia generalis cõcilii eidem D.Cancellario à prędicta ciuitate se absentare contigerit,teneatur, & debeat per totum tempus huiusmodi suę absentiæ aliquem idoneum substitutum in cancellaria p fata relinquere,eidem substituto clues cancellariæ dimittendo,& commicteñ.& non prefatis Mag.D.D.Consalonerio,& Prioribus,seù alteri personę.Item dictus D.Cancellarius teneatur,& debeat vinculo iuramenti,ac pœna ãmissionis sui salarii p bimestre Sacro Pietatis Monti nostræ ciuitatis,ipso facto applicandi,in primo concilio celebrando post introitum cuiuscumq; noui magistratus,publicè,& alta voce ibidẽ legere,& publicare omnes,& singulas expensas seriatim à prędecessoribus immediatè dicti noui magistratus,quomodocũq;,& qualitercũq; factas, & ex qua vis causa,& occasione erogatas.Item dictus D.Cancellarius pro eius mercede ordinata,ac deputato salario habebit ex ære publico nostri cõis florenos octuaginta monetæ sibi persoluen.de mense in mensem à Doaneriis Maioribus nostrę ciuitatis,prout,& aliis officialibus solitum est,& nihil vltra prędictũ salarium petere possit.Item stabit, & continuam moram trahet in nostrę solitæ residentiæ palatio,& in eius cancellaria consueta,& numq̃ extra dictum palatium exibit,nisi cum Magistratu,seù pro aliquibus suis vrgentissimis causis,per ciuitatem tñ,associatus ab vno ex nostris famulis ad minus,& pannis nigri coloris,& longioribus(vt moris est)imbutus:pœna.xx.solidoꝝ p qualibet vice retinendoꝝ de suo salario, & applicandoꝝ nostro cõi:in quo quidem palatio,& mensa maiori,victum,& expensas habeat necessarias,& competentes,sumpubus Mag.D.D.Consalonerii,& Priorum,videlicèt in rebus esculentis, & poculẽtis tantũ, prout,& ab ipsa cõmunitate lectum,seú cubile cum cohoperimento,& linteaminibus habebit condecentia,necnon,& lumẽ pro nocte,ac ẽt ceram,cartam,& atramentum,candelas,& lumina pro opportunitatibus dictę cãcellarię,sumptibus paritèr dictæ Mag.Cõmunitatis.Item à quibuscũq; Prętoribus, & Physicis pro tempore p nostrum cõmune eligendis,dictus D.Cancellarius pro qualibet electione,& capitulis deliberandis transmictẽdis habebit scutum vnum auri in auro,& pro electione Magistri Scolę, & Chyrurgi,carleñ. decem pro qualibet:verùm pro electione,& capitulis transmictendis(vt supra)Cãcellario cõis,& Officiali Sacri Montis Pietatis,pro qualibet ipsorum electione habebit florenum vnum. Item teneatur de suo salario idem D.Cancellarius soluere Sacro Monti Pietatis solidum vnum pro quolibet floreno sui salarii,in fine cuiuslibet mensis,retinendum,prout,& aliis officialibus.Item dictus D.Cancellarius in cõtinenti persoluet in pecunia numerata nuntio,seù latori electionis,& capitulorꝝ(vt supra)florenum vnum pro mercede cancellarii scribentis,paritèrq; florenum vnum eidem latori pro gaudio famulorum,seù familię nostri palatii.Item teneatur,& debeat idem D.Cancellarius absq; aliqua mercede,& solutione,dare,tradere,& consignare Mag.D.D.Consalonerio,& Prioribus ẽt in publicam formam(quatenus opus sit)omnes, & singulas scripturas,quomodocũq;,& qualitercũq; pro vsu,& necessitate Cõmunitatis Auximi faciences,arbitrio eorumdem Magnificorum Dominorum Domini Consalonerii,& Priorum,sub pœna ãmissionis sui salarii per mensem,dictæ communitati(vt supra)applicandi,& demùm vltra prædicta teneatur etiam idem Dominus Cancellarius, & debeat facere,obseruare, & adimplere,ad quæ ex forma nostrorum ordinamentorum hactenus factorum,seù faciendorum in posterum,tenetur, & debet,seù etiam teneretur,& deberet,qui buscumq; non obstantibus in contrarium.

De Medico,seù Physico,eiusq; electione,iuramento,officio, & capitulis per eum seruandis. *Rub. VI*

QVIA hominum corpora debent quibuscumq; aliis rebus corporalibus pręferri,ordinamus iccirco,temporibus debitis per commune nostrę ciuitatis diligentem curam adhiberi p vno bono,docto,sufficientiq;,& experto Medico,seù Physico ab omnipotenti Deo propter necessitates humanas constituto,& ordinato:cui(vt supra)reperto,& per generale concilium,seruatis seruandis,electo,transmictat electio,cum insertione infrascriptorum capitulorum,seù aliorum,quatenus expedirer,desuper faciẽdorum manu nostri Cancellarii deputati,cum impræssione maioris nostri soliti sigilli,ita quòd Medicus,seù Physicus semper,& continuè pro necessitatibus totius populi nostrę ciuitatis,bonus,& peritus pœnitus habeatur,& sine ipso nullatenus nostra Ciuitas vmquàm remaneat,& hoc facere teneatur,& debeat regimen, & concilium,& desuper Dñi Consalonerius,& Priores vinculo iuramenti,& pœna,xxv.libr.deñ.p quolibet ipsorũ

Communi

Communi nostro applicandorum teneãtur dare,& adhibere quemcumq; fauorem, & operam efficacem Qui quidẽ Medicus omni eius conatu,& vinculo iuramẽti infrascripta omnia pœnitus seruare promicter. In primis teneatur,& debeat dictus D.Physicus ad ciuitatem Auximi coràm Mag.Dominis D. Consalonerio,& Prioribus,ac cancellario dictę ciuitatis in die descripta in electione sibi transmissa,se personaliter præsentare omnibus suis sumptibus, & expensis,eundi,veniendi,stãdi,& redeundi,eiusq; periculo,rifico,& fortuna.Itẽ in eadem ciuitate toto tẽpore sui officii morã faciet continuã,& ex ea minimè quauis de causa discedet absq; expræssa licentia Mag.D.D.Consalonerii,& Priorũ per tres dies tantũ ad plus in casu necessitatis concedenda,sub pœna vnius ducati auri p qualibet vice,& die qualibet absentiæ p dictę ab eadẽ ciuitate,retinendi de suo salario mense quolibet.Pro longiori verò absentia nequaq̃,nisi ex decreto,& ordine speciali Mag.Generalis Concilii dictę ciuitatis,sub eadẽ pœna,minimèq; possit idẽ D.Physicus tẽpore durante suæ conductę suũ officium deferere,& à promissis,& conuentis cum cõmunitate deficere, sub pœna amissionis dimidii sui salarii,& propterea teneat satisfare in forma Mag.D.D.Consalonerio,& Prioribus dictæ ciuitatis Auximi in ingressu sui officii de capitulis p eum seruandis ad vnguẽ,aliàs non admictatur ad officiũ. Item teneat,& debeat dictã artẽ physicã in nostra ciuitate exercere ritè, & bona fide,ac sollicitè in suffragium,& auxiliũ quorũcunq; languentium,& infirmantiũ ciuium,& habitantiũ dictæ ciuitatis,& eius districtus,& territorii,maximè Fratrum minorũ de obseruantia cõmorantium in Ecclesia,& Conuentu Ecclesiæ Annunciatæ extra mœnia ciuitatis ab occasu,& paritèr Fratrũ S.Mariæ Oliuarũ extra muros dictæ ciuitatis ab Austro,& aliorũ Religiosorum,intus,& extra eamdẽ ciuitatẽ Auximi consistentiũ,secundũ artem,& scientiã à Deo sibi concessam,languẽtesq; omni infirmitate,& in ipsa ciuitate ipsos ciues, incolas,& habitatores etiam in territorio,& districtu dictę ciuitatis,diu,noctuq;,opere,verbo,& in scriptis,put expediens fuerit,& regsitus erit,studio,ac omni diligentia visitare,ac mederi sine eliqua mercede,sub pœna vniꝰ scuti auri pro quolibet ægrotante non visitato,& vice qualibet,qua contrafactum fuerit,& remedia medicinalia,ac medelas quascunq; opportunas ordinare,& languentibus dari,secundũ eius scientiã, sumptibus tamen ipsorum languentiũ,& infirmantium,& sine aliquo salario,& mercede ipsius Physici.Item teneatur absq; aliqua solutione,& mercede p visitationibus,medelis,& ordinationibus quibuscunq; visitare,& mederi oẽs,& singulos nostros officiales stipendiarios,put et ciues nrę ciuitatis in infirmitatibus suis, & eorũ familiaꝝ,dum in dicta ciuitate nostro Cõi inseruierint,sub pœna iàm dicta.Itẽ q; à forensibus sibi solui faciet p consiliis,& aliis eisdẽ p standis,put Dominationi suę videbit,& placebit, & consonũ erit honestati. Et forenses intelligantur,& sint,qui non habitauerint in dicta ciuitate,& eius districtu,& villis,p quatuor menses vltra.Item si contigerit dictũ D.Physicũ absentare a dicta ciuitate Auximi,& eius territorio ppter suspitionẽ pestis(quá Deus auertat)vel q; stando in dicta ciuitate,& districtu ęgrotãtibus remedia,& medelas nõ pberet,nec ordinaret in videndo vrinas,& ordinando p eoꝝ salute per id tẽpus,quo absuerit,vel in medendo defecerit,salariũ aliquod sibi non curret,neq; habere aliquo modo possit,nec petere possit,vel debeat.Itẽ si durante tẽpore suæ cõductę dictus D.Physicus periret,seu infirmitate impediretur,vel aliquo alio impedimento teneretur, quin officium exercere posset, tantummodo solutus erit, & salariũ habebit p eo tẽpore,quo medelas pstiterit,& eius officiũ exercuerit,& q; eiꝰ hęredes minimè salariũ aliquod occasione suprædictæ conductę petere,vel habere possint.Item singulo mense retinebit de eiꝰ salario solidus vnus p quolibet floreno applicandus,& dandus Officiali Sacri Montis Pietatis p ipso Monte,prout singuli officiales stipẽdiarii ita facere solent.Itẽ habebit p suo salario,& mercede dicto durante tẽpore, videlicet vniꝰ anni,ex ære publico nostri cõis florenos tricentos monetę Marchiæ, & florenos vigintiquinq; vltra pdictos p pensione domus per ipsum in hac ciuitate conducendæ,sibi persoluendos de mense in mensem p Maiorẽ nostrũ Doanerium iuxtà solitum,& consuetum,& nil aliud vltra pdicta petere possit.Itẽ si dictã electionẽ acceptauerit,hæc capitula penès se retinebit,ac soluet cãcellario nostro p eius mercede,& scriptura electionis,& capitulorꝝ registratione,statim,& in cõtinenti ducatũ vnum auri in auro,& ducatũ vnum p nuntio, seu latore dictæ electionis,& capitulorꝝ,& p familia nostri Palatii, aliàs electionẽ, & capitula penès se neq̃ retinebit,& nullius sint valoris in hac parte,efficatiæ,vel momenti.Itẽ teneatur omnibus diebus festiuis ad Ecclesias associare Mag.D.D.Consalonerium,& Priores, & in omnibus publicis processionibus,& ecclesiasticis visitationibus,eundo,stãdo,& redeũdo,put cęteri officiales stipendiarii tenent,& debent,semper,& continuè per ciuitatẽ,pannis nigris,ac toga Doctorũ instar imbutus eundo, reseruato semp impedimento legitimo.Itẽ prædicta omnia,& singula capitula supra dictus D.Physicus vinculo iuramenti ad vnguem seruabit,& in præmissis,& circa ea dicet,faciet,& exercebit,quę secundum facultatem,& artem medicinalem in physico probo requiruntur,& ad quæ secundum Theoricam, & practicam in omnibus,& p omnia tenetur,& debet,& ita promicter, & seruabit pro posse.

De Magistro Grammaticę conducendo,eiusq; officio,electione,iuramento, & capitulis. *Rub. VII*

QVONIAM peritorum industria Mundus gubernatur,& regitur,& vt continuè literarum periti in hac ciuitate reperiantur,præsenti constitutione firmamus,q; in quibuscumq; tẽporibus opportunis,quotiens vacaret officium Magistri Grammaticę per obitũ,vel discessum illius,Mag.D.C õsalonerius,& Priores teneant,& debeant in publico generali cõcilio statim celebrãdo pusionem noui Præceptoris proponere,seruatis seruañ.& per cõmune nostrũ,habita prius diligẽti informatione de probitate, sufficientia,& grauitate,ac experictia alicuiꝰ Pręceptoris in Prouincia,vel extra,pœnitus, & omnino eligat, nominetur,& assumatur in Pręceptorem, & Magistrum Grammaticæ in nostra Ciuitate ad docendos, & instruendos Pueros, & Iuuenes dictæ Ciuitatis,aliasq; personas in litterali studio pficere volentes,videlicet per vnum annum tantum,& arbitrio Generalis Concilii post annum licentiandum,seu secundum illiꝰ

merita confirmandum in officio, itaquòd Præceptor, siue Magister Grammaticæ, bonus, fidelis, sufficiens q̃, & expertus semper, & continuè perpetuis futuris temporibus habeatur in nostra Ciuitate, & ablq; eo nullatenus permanere possit: pœna viginti quinque librarum denariorum pro quolibet dictis Confalonerio, & Prioribus, vt supra, opportunis temporibus desuper prouidere deficientibus Communi nostro applicanda. Cui quidem Præceptori, seu Magistro Grammaticæ reperto, nominato, & electo, statim transmictatur electio cum capitulis, salario, honoribus, & oneribus infrascriptis hactenus solitis, & cõsuetis, & aliis forsan in posterum (iuxta temporum qualitates) faciẽdis manu nostri Cancellarii, & cũ impræssione maioris nostri sigilli in forma solita, & consueta describenda. Capitulorum verò talis erit forma, videlicet quòd in primis, & ante omnia dictus Magister Grammaticæ, vt supra, electus, assumptus, & deputatus teneatur, & debeat esse bonæ conditionis, opinionis, & famę, & eadem die in electione sua contenta se in dicta Ciuitate Auximi coràm Magnificis Dominis Domino Confalonerio, & Prioribus personaliter comparere, & se presentare, & præmissis sollemnitatibus requisitis vinculo iuramenti ad delationem Domini Cancellarii nostri promictet, se ad vnguem obseruaturum formam presentium capitulorum, aliàs electio intelligatur nulla. Item teneatur, & debeat docere omni (qua decet) opportunitate, & instruere, ac monere doctrina, verbis, & exemplo omnes, & singulos pueros, & adolescentes, & alios discere volentes de dicta Ciuitate Auximi, & habitantes in ea, & eius comitatu iuxtà posse, & secundum eorum professiones litterales, quibus dicti Domini Scolares se voluerint applicare, abiq; aliquo prœmio, salario, vel mercede ab eis recipienda, legendo, declarando, & explanando competentibus horis diei lectiones, & doctrinas quorumlibet Authorum approbatorum, & non prohibitorum modo aliquo. Item teneatur, & debeat in funeralibus occurrendis nostris Ciuibus declamare, & funebres orationes facere, prout moris est, vel fuit, paritèrq; et congruas orationes componere, & per suos discipulos recitari facere in introitu cuiuslcunq; Magistratus iuxtà inueteratam consuetudinem: sub pœna decem librarum denariorum pro qualibet vice Communi nostro applicanda. Item teneatur, & debeat semper, & omni tempore, quo magistratus de Palatio exierit, seu ad publicas processiones, seu Ecclesiarum visitationes, & similia, & præsertim omnibus diebus festiuis dictum Dominum Confalonerium, & Priores associare, stando in loco immediate sub Medico, seu Physico nostri Communis in eundo, stando, & redeundo ad Palatium, & semper pannis nigris, & ciuilibus imbutus: pœna viginti solidorum pro qualibet vice, vt supra, applicandorum. Item durante tẽpore suæ conductæ nunquam se absentabit a Ciuitate Auximi sine expressa licentia Magnificorum Dominorum Confalonerii, & Priorum dictæ Ciuitatis per tres dies ad plus per eos concedenda, sub pœna vnius ducati aurei pro qualibet die suæ absentię retinendi de suo salario, pro longiore verò absentia non, nisi, de licẽtia, & expressa cõmissione Generalis Concilii, sub eadẽ pœna. Item si occurreret casus infirmitatis, seu absentiæ propter suspitionem pestis, vel mortis (quod Deus auertat) tantummodo salarium sibi persoluetur per id tempus, quo effectualitèr seruierit, nec vltra eius hæredes aliquid petere possint. Item retinebitur ei solidus vnus pro singulo floreno sui salarii persoluendus quolibet mense Officiali Sacri Montis Pietatis pro ipso Monte. Item pro mercede, seu salario dictus Dominus Magister habebit, durante tempore suę conductę, videlicet per vnum annum, florenos centũ lexaginta monetæ Marchiæ sibi persoluendos in fine cuiuslibet mensis ex ære publico per manum nostri maioris Doanerii, prout, et aliis officialibus, & stipendiariis, & vlterius florenos duodecim pro pensione domus in Ciuitate Auximi per ipsum conducende, & nil aliud quo vis quæsito colore petere possit. Item teneatur secum ducere, & continuè retinere vnum bonum, idoneum, & sufficientem Repetitorem omnibus sumptibus, & expensis, ipsius Præceptoris, & Magistri Grammaticæ. Item si electionem prædictam cum capitulis, vt supra, dictus Magister Grammaticę acceptauerit, soluet nostro Cancellario pro mercede, & scriptura electionis, & capitulorũ prędictorũ in pecunia numerata carlenos, decem, & florenum vnum nuntio, seu latori etiusdem electionis pro gaudio familiæ nostri Palatii, alias electionẽ, & capitula penes se non retinebit, & nullius erunt roboris, vel momenti, & demùm ꝓmittet, dicet, faciet, & obseruabit omnia, & singula ea ad quæ, tùm ex forma prędictorũ capitulorũ, tùm ex inuterata consuetudine tenetur, & debet, & ita cùm iuramento promittet, aliis non obstantibus incontrarium.

De Chyrurgho retinendo per Commune, electione, iuramento, & capitulis per eum seruandis. Rub. VIII.

ET si, Physicum eccellentem in nostra Ciuitatæ retinere pro languoribus curandis expediat, chyrurgum etiam idoneum haberi non minus expedire videtur, prout casuum diuersorum experientia docuit, quapropter hac præsenti constitutione decernimus, per M.D. Confalonerii, & Priores pro tempore existentes q̃ primum tale vacauerit officium in conciliis necessariis, & opportunis prędictam vacationẽ quomodocũq;, & qualitercũq; currentẽ proponere ad effectum, vt seruatis seruandis, desuper condigna fiat prouisio ita, & taliter, ꝙ ppetuis futuris tẽporibus semp, & continuè Chyrurgh⁹ reperiatur in nostra ciuitate, & eius officium benè fideliter, ac diligenter publicę vigeat, & exerceat. Cui quidẽ chyrurgho probo idoneo, fideli, graui, diligenti, ac experto, vt præmictitur per nostrũ cõe, repto, nominato, electo, & approbato, per eosdẽ M.D. Confalonerii, & priores illico trãsmictat electio, cum insertione, seu copie infrascriptorũ capitulorũ per ipsum seruandorũ, videlicet in primis, ꝙ ipse chyrurgus erit fidelis, & sollicitus omni populo nostræ ciuitatis amatorq; pacifici status, bonæ conditionis, & famæ. Item dictus medicus chyrurgus teneatur, & debeat absq; aliqua eccẽptione se personaliter presentare eadem die, descripta, & contẽcta, in electione sua in ciuitatæ Auximi corã M.D. Confal. & Prioribus, & post opportuna colloquia vinculo iuramenti ad delationem nostri Cancel. promictere, & cauere de pẽnitus seruanda forma presentiũ capitulorũ. Itẽ dictus D. Chyrurg⁹ teneat, & debeat gratis, & amore sine vlla prorsus mercedis solutione tã in dicta ciuitate q̃ eius territorio, & districtu quotiescũq; fuerit opus, & requisitus erit mederi benè fideliter, ac diligẽter

omnes

omnes, & quoscunq; infirmantes, & quacunq; infirmitate detentos ad artem chyrurgię spectantes, & pertinentes, etiam cuiuslui generis vulnerum, & vlcerum necnon omnes: vt supra phlobotomare, seu vt vulgò ventosare diu noctuq;, & totiens quotiens opus fuerit, & necesse, & si contigerit aliquando extra ciuitatẽ vltra primas senaitas, ad aliquẽ medendum proficisci habito equo, ab ęgroto teneatur ad illum statim accedere, & vt supra, mederi, intus verò primas senaitas, in vtroq; casu teneatur prout, & intra ciuitatem a forensibus verò, qui per annum in ciuitate Auximi, & eius territorio continuè non habitauerint, cum suis familiis, & non soluerint impositiones foculares, sibi pro medelis præstandis eisdem, quod iustum fuerit, & honestũ faciet persolui, & generaliter diu, ac nocte, & quotiens opus fuerit, teneatur, & debeat idem chyrurgus dicere, facere, gerere, & exercere omnia, & singula ea, quæ quilq; bonus, & fidelis chyrurgus, facere: dicere: gerere, & exercere tenet, & deber, & ad artem chyrurgię spectant, & pertinent quomodocunq;, & qualitercunq; gratis: vt supra dictum est. Item si contigerit aliquem cuiuslui generis infirmitatis, & ęgritudinis extra ciuitatem vltra primas senaitas a tribus vicibus supra, & plus, & minus: arbitrio medici physici, & iudicio visitare, idem chyrurgus cogi non possit ad eum visitandum, nisi idem ægrotus, fuerit ad ciuitatem deductus. Item de suo salario teneatur, & debeat soluere sacro monti pietatis nostrę ciuitatis sol. vnum pro quolibet flor. sui salarii retinendo quolibet mense, prout & cæteris officialibus. Item si casus eueniret (quem Deus, auertat) mortis: pestis, aut infirmitatis, seu cuiuslui alterius casus, quin officiũ chyrurgię posset exercere: pro rata temporis, quo seruierit, salarium sibi persoluetur, & non vltra. Item a dicta ciuitate, & territorio dicto suo durante officio, se absentare modo aliquo non possit, sine expressa licentia d. Dominorum Confalonerii, & Priorum, per tres dies tamtummodo, concedenda, pro longiori verò absentia, non, nisi de commissione generalis concilii, sub pœna vnius floreni, pro qualibet die huiusmodi absentię, & qualibet vice de suo salario retinendi. Item teneatur, & debeat omnibus diebus, festiuis: ac in omnibus processionibus generalibus, & Ecclesiasticis visitationibus, ciuilibus pannis, longis, & nigri coloris imbutus, Mag. d.D. Confalonerii, & Priores eundo: stando, & redeundo, associare sub pœna viginti sol. pro qualibet vice de suo salario retinendorum. Item d.D. Chyrurgus habebit, pro eius salario, & mercede, per annum suę conductæ florenos ducentos monetę, sibi persoluendos, ex ære publico per manum nostri Doanerii Maioris in fine cuiuslibet, mensis pro rata, & nil aliud, in reliquis omnibus ipsius chyrurgi sumptibus, & expensis, rifico, & fortuna. Item quatenus electionem cum capitulis acceptauerit: teneatur idem Dominus chyrurgus soluere inconti nenti in pecunia numerata in manibus nuntii dictam electionem deferentis, carlenos decem, pro mercede nostri cancellarii, & scriptura electionis, & registrationis capitulorum, & dicto nuntio florenum vnum pro gaudio totius familiæ nostri Palatii, & prædicta omnia, & singula, ad vnguem seruabit vinculo iuramenti, & sub pœnis superius assignatis, quibuscunq; in contrarium facientibus non obstantibus.

De officio, & iuramento Depositarij, siue generalis Cammerarij communis Auximi. Rub. IX.

NE sumptuum immoderata profusio molem ingerat paupertatis præsenti constitutione declaramus, ꝙ perpetuis futuris temporibus iuxta solitum, & consuetum reperiatur, & habeatur, & sit vnus idoneus fide, & facultatibus, depositarius: seu cammerarius probabilis vitæ, bonꝙ conditionis, & famæ, arbitrio generalis concilii, cuius officium durabit per annum, in fine cuius: videlicet per duos menses ante, Magnifici d. Confalonerius, & Priores pro tempore existentes virtute præsentis ordinationis teneãtur, & debeant per loca solita, & consueta nostræ ciuitatis, & extra eam per prouinciam arbitrio generalis concilii notificare, & publicare sono tubę de volentibus conducere d. cammeriatus, seu depositariatus officium per annum tãtum semper incipiendũ in Klẽdis mensis Maii, nisi aliter prouideretur in posterum, vt compareant infra terminum competentem desuper assignandum per Mag. D. Confalonerium, & Priores, cum oblatione capitulorum in præmissis, & circa ea faciendorum, & producendorum ritè tamẽ: ac rectè, & in euidentẽ vtilitatem communitatis Auximi factorum: declarantes: ꝙ tempore debito, cui, & quibus meliorem fecerint conditionem, communi: seu prout magis, & melius generali concilio videbitur, & placebit pœnitus tale cameratiatus officium dabitur, trasactabitur, & concedetur expræsẽ cum capitulis desuper productis, & acceptatis, ac etiam cum infrascriptis: videlicet ꝙ idem depositarius, seu cammerarius teneatur, & debeat se personaliter præsentare eadem die competenti, & ordinata coram Mag. D. Confalonerio, & Prioribus, & cancellario nostro, ibidemq; statim, & incontinenti idoneè, & in forma cauere de seruandis capitulis prædictis, dictumq; depositariatus, seu cammeriatus officium benè, ac fideliter exercendo, toto tempore suæ conductæ, & in fine temporis rationem, ac fidele computum reddere eidem communitati Auximi, & illius deputatis, & demùm restituere, & cum effectũ soluere eidem communitati omne id, & totum, in quo iuxta compura, vt supra, reddenda appareret debitor, seu quomodocunq;, & qualitercunq; occasione gestorum, in officio prædicto veniret condemnandus. Item teneatur, & debeat omnibus diebus festiuis, & aliis temporibus requisitis solitisq;, & consuetis, prout, & cæteri officiales stipendiarii associare magistratum eundo, stando, & redeundo semper sub pœna decem bonoñ. pro qualibet vice de suo salario retinẽdorum. Item non se absentabit a ciuitate, & territorio Auximi absq; expræsla licentia Magnificorum Dominorũ Confalonerii, & Priorum: videlicet per tres dies, pro longiori verò absentia, non, nisi licentia generalis cõcilii sub pœna vnius floreni pro quolibet die, vt supra retinendi. Item retinebit sub fida custodia omnes, & singulos libros eidem cammerario per cancellarium nostrum consignandos, ad d. officium camerariatus, & exactiones prouentuum, & introituum nostri communis spectantes, & pertinentes, prout, & diligentem curam habebit, & retinebit de omnibus, & singulis introitibus, redditibus, & prouentibus, ac etiam exitibus, & solutionibus quibuscunquè ordinariis, & extraordinariis nostræ ciuitatis, tamen cum bullettis ordinatis in forma, & manu nostri cancellarii descriptis, & nostri soliti sigilli impressione munitis, nec possit modo ali

quo d.Cammerarius soluere aliquam quantitatem denariorum,nisi per bullectas,vt supra,sibi dirigendas, aliàs non admictatur ad exitus. Item habebit pro eius salario,& mercede,prout conuenerit cum d.communitate secundum temporum qualitates,& demum iurabit obseruare,& seruabit omnia,& singula supradicta capitula,& alia forsan in posterum facienda vnà cum capitulis,& conuentionibus,vt supra, per eundem Cammerarium in principio suę conductæ,oblatis,seu offerendis,sub pœnis in eis contentis.

De Syndico,seù Procuratore ad negotia Communis. *Rub.* X.

QVIA naturale vitium est,negligi quod communiter possidetur.Ideo ad promptiorẽ indaginem, & tuitionem rerũ,iurium,& bonorum nostri communis,vigore huius ordinamenti sit,& habeatur in nostro communi annuatim,per generale concilium eligendus vnus syndicus generalis de nostris ciuibus bonus,idoneus,& legalis,qui vice,& nomine ipsius communis, ex nunc per huius ordinamenti censuram possit,& valeat ciuiliter,& criminaliter agere,gerere,& defendere contra omnes personas,locum,& vniuersitatem,& contra omne collegium,& capitulum,& coram quocumq; iudice per omnia,& singula opportuna,vtilia,& necessaria,tam in causis quàm in negotiis,etiam ꝙ mandatum exigerẽt spetiale,& quę ipsum,& commune totum,& tota vniuersitas eius facere,agere, defendere,& exercere possent, dum simul personaliter interessent,& apprehendere,recuperare, & apprehensa, & recuperata tenere pro ipso cõmuni omnia,& singula bona,loca,res,possessiones, iurisdictiones,& iura ad ipsum commune spectantia in possessione,vel proprietate de consuetudine,vel de iure,& prout ipse duxerit,vel sibi injunctum fuerit facere, seu etiam executioni mandare necnon emere, vendere,conducere,& locare,pro ipso communi de bonis,mobilibus,cum voluntate,& consensu d.D.Confalonerii,& Priorum, & aliorũ cum deliberatione concilii generalis,& intelligatur habere,& ex nunc habeat semper talis syndicus in prędictis pleuum,liberum,& generale mandatũ,cum plena,libera,& generali administratione,pro quo ipsum commune totum ex nunc fideiussisse,intelligatur in omnem causam,casum,& euentum,nec non approbasse,& ratificasse,& firma,& rata habere,promisisse omnia,& singula, per ipsum syndicum agenda, gerenda, fienda, & exercenda in prædictis, & quolibet prædictorum. Pro cautela tamen iuris,& honoris communis,ne quod sibi prouisum est, ad remedium,tendat in noxam,iubemus,vt idem syndicus quàmprimum creatus extiterit,teneatur,& debeat in manibus Confalonerii,& Priorum,& sub scriptura cancellarii inde rogandi promittere,& promittendo iurare,& satisdare,sollemniter se omnia,& singula per dictum syndici officium agenda in dicto communi,seu pro eo facere,agere,gerere,& exercere legaliter bona fide, & sine fraude, & in eis, vt plus potuerit, exigere cõscientiam, & informationem d.D.Confalonerii,& Priorum,& nil facere ad suum simplicem appetitum, aut respectu sui proprii lucri,vel damni,sed pro bono communi tantum,& omne quicquid, ad sui potestatem vel manus peruenerit de bonis,& rebus cõis,ad opus ipsius cõis conseruabit,& restituet,& integraliter consignabit per inuentarium ordinatum, cum rogatione notarii expensis dicti cõis ab ipsis Consal. & Prioribus eligendi. Item,vltra prædicta idem syndicus teneatur,et debeat,quotidie semel ad minus se personaliter præsentare coram Magnificis d.D.Confalonerio,& Prioribus,petendo reuerẽter ab eis,an aliquid occurrat in communi per ipsum exequendum,& iuxta mandata sibi commissa diligenter exequi pœna viginti solid. pro qualibet vice de eius salario,retinendorum. Item omnibus diebus festiuis,& aliis opportunis temporibus,dictus procurator,& syndicus teneatur semper ciuiliter imbutus associare Mag.d. D. Confalonerium, & Priores,eundo,stando,& redeundo,vbi,quando,& quotiens opus fuerit sub eadem prædicta pœna,releruatis semper legitimis impedimentis. Item dictus syndicus,& procurator nunq̃ durante tempore suæ conductæ se absentabit,a ciuitate,& territorio Auximi,nisi de licentia Magnificorum d.D.Confalonerii,& Priorum,sub pœna viginti bonone. pro qualibet die suę absentię retinendorum de suo salario. Item pro eius salario,& mercede pro anno suę seruituris habebit in totũ florenos decem,& orto sibi persoluendos ex ære publico in fine cuiuslibet mensis pro rata tẽporis per manum nostri maioris doanerii,retento tamen sibi soldo vno pro quolibet floreno sui salarii soluendo sacro Monti Pietatis,prout cæteri officiales stipendiarii soluent. Item quatenus quauis causa,vel occasione dictus syndicus officium suum complere non posset,tantũmodo sibi persoluetur pro rata temporis,quo effectualiter seruierit, & demum supradictus procurator, & syndicus vltra prædicta teneatur,& debeat omnia,& singula alia facere, dicere, gerere, procurare, &exercere,ad quæ iuxta inueteratam, & probabilem consuetudinem, & ex debito sui officii tenetur, & debet. Et ita cum iuramento,& idoneis cautionibus obseruare promittet, & omnino seruabit.

De Aduocato,& Procuratore,Fiscalibus,& eorum officio. *Rub.* XI.

NE IVRA Communis,Ecclesiarum,Pupillorum,Viduarum,& similium miserabilium personarũ remaneant indefensa. Statuimus,& ordinamus, ꝙ temporibus debitis, per cancellarium nostrum de mandato Magnificorum d.D.Confalonerii,& Priorum describantur nomina quorumcumq; aduocatorum,& procuratorum,& aduocati claudantur in vna pyxide, & in altera procuratores, de quibus bussulis quolibet anno extrahantur in publicis conciliis opportunis vnus Aduocatus, & vnus Procurator, qui sic extracti teneantur,& debeant per annum eorum officii omnia,& singula iura in ciuilibus,& criminibus,quibuscumq; causis nostri communis, Ecclesiarum, Pupillorum, Viduarum, & aliarum miserabilium personarum defendere,deducere,& allegare coram quibuscunque iudicibus,absq; aliquo salario,& mercede,prout,& pro miserabilibus,carceratis,& hoc vinculo iuramenti. Addentes,ꝙ si quis sic extractus recusaret huiusmodi officium acceptare, & exercere,non admittatur amplius ad aliquod officium communis,de quo,& quibus ipso iure intelligatur priuatus. Item teneantur,& debeant omnibus diebus festiuis, vbi,quãdo,&

do,& quotiens opus fuerit,associare Magnificos d.D.Confalonerium,& Priores eundo,stando,& redeundo,sub pœna viginti solidorũ pro quoliber,& qualibet vice. Item pro eorũ salario habebunt, videlicet dict. D.Aduocatus florenos duodecim, & Procurator sex in fine anni, eorũ officii persoluendos ex ære publico per manum nostri generalis cammerarii,& idem ordo seruetur successiuè quolibet anno, vsque ad finẽ supradictorũ bullolorũ statim postea renouandorũ,vt supra,non obstantibus quibuscumq; in contrarium.

De officiale Sacri Montis Pietatis,& capitulis per eum seruandis. *Rub.* XII.

NON MINOR EST VIRTVS QVAM QVAERERE, PARCTA TVERI.

QVAPROPTER, Si seniores nostri ingenti studio, ac labore Sacrũ Pietatis Montem ad paupertatis releuationẽ,& subuentionem erexerunt, & ob id in dies commendantur,& digni habiti sunt omni laude.Nostrum igitur erit,non solum eiusdem Sacri Montis manutentioni, & conseruationi admodum inuigilare,verùm & augumentationi,et ampliationi illius omni conatu pœnitus incumbere. Statuimus propterea,et ordinamus expressè,ꝙ quotiescunq; vacauerit officium moderni officialis prafati sacri pietatis Montis quauis causa,vel occasione Magnifici d.D.Confalonerius,et Priores pro tempore existentes opportunis diebus huiusmodi vacationem in conciliis generalibus,seruatis seruandis proponere debeant ad effectum, vt desuper fiat condigna prouisio, et demum reperto aliquo idoneo fide, et facultatibus officiali,pro eodem sacro Monte eidem sic reperto,nominato, et per generale conciliũ approbato trãsmittatur electio cum insertione,seu registratione infrascriptorum capitulorum,et aliorum forsan faciendorum manu nostri cancellarii,et cum impressione maioris nostri sigilli, quorum quidem capitulorum tenor talis est,videlicet. Imprimis, ꝙ præfatus officialis sacri montis pietatis nostrę ciuitatis sit,et esse debeat fidelis,bonæ conditionis, oppinionis,et famæ, et talis se debeat personaliter præsentare eadem die in electione sua contenta,coram Mognificis d .D.Confalonerio,et Prioribus,et post congrua,et opportuna colloquia statim ad delationem nostri cancellarii iurare de benè,et fideliter eius officium per annum tantum duraturum,absque aliqua frande,dolo,et machinatione. Item,antequàm huiusmodi officium incipiat exercere,teneatur idem officialis ostendere,et exhibere litteras in forma obligatorias sui communis tenoris in effectu, ꝙ dictus officialis dictum officium fideliter exercebit,et in fine temporis bonum, et legale computum reddet de se, et gestis in officio per eum,et in casu quo remaneret debitor in aliquo nominata cõmunitas eiusdem officialis,pro eo teneatur in forma,et huiusmodi litteras relaxet in manibus d.D.Confalonerii,et Priorum,et cancellarii nostrorum,aliàs vllo modo non admittatur. Item sic admissus nunq̃ se absentabit a ciuitate,et territorio Auximi absque expressa licentia magnificorum d.D. Confalonerii, et Priorum per tres dies ad plus per eos concedenda,sub pœna bonon. viginti pro qualibet die, & vice qualibet retinẽdorum de suo salario,pro longiori verò absentia, non,nisi de licentia generalis concilii, sub eadem pœna. Item dictus officialis per se,vel alium non possit modo aliquo super quouis pignore aliquam quantitatem, denariorũ mutuare forensibus,et alienigenis quibuscunq;,et mutuando terreriis,seu habitatoribus, dictæ Ciuitatis,et illius comitatus,non possit dare,et mutuare super quouis pignore plus flor. decem monetę, et desuper capiat,et recipiat pignora bona,et sufficientia valoris ad minus vnius tertię partis,vltra concurrentem quantitatem pecuniarum mutuatarum,aliàs dictus officialis teneatur de suo,et omni eius rifico,periculo,et fortuna. Item dictus officialis habebit,pro ei9 salario,et ordinata mercede pro anno suę conductæ florenos sexaginta monetę persoluendos in fine cuiuslibet mensis pro rata temporis ex ære publico per manum nostri maioris Doanerii,et paritèr habebit expensas videlicet victum ad mensam ordinariam Magnificorum d.D.Confalonerii,et Priorum sumptibus eiusdem magistratus,habebitq; in palatio nostræ residentiæ domũ solitę habitationis eiusdem officialis gratis,et cum omnibus,et singulis,aliis honoribus,et oneribus solitis,et consuetis,et de suo salario quolibet mẽse persoluet solidũ vnũ pro singulo floreno pro eodẽ sacro mõte,prout,et cæteri officiales stipendiarii. Item non possit modo aliquo dictus officialis recipere per se, vel alium nec acceptare in pignus, & pro pignore aliquam rem Ecclesiasticam cuiusuis Ecclesiæ, Conuentus confraternitatis,& societatis sacre,sub pœna vnius scuti pro quolibet pignore,& qualibet vice. Item,ꝙ dictus officialis,& pariter d. D. Conseruatores sacri Montis præfati non possint modo aliquo quouis quæsito colore emere aliquod pignus, quod vendi contigerit,sub pœna iam dicta nostro communi applicanda. Item teneatur in fine suę conductæ reddere fidelem rationem suæ administrationis coram Magnificis d.D.Confalonerio,& Prioribus, & Conseruatoribus dicti Montis, & integrè tunc satisfacere, vt supra. Item d.officialis teneatur ita,& taliter,agere,& iurare,ꝙ quæcunq; pignora, quæ per quoscunq; pignorari contigerint infra annum post huiusmodi pignorationẽ cõputandum,domini illorum teneantur,huiusmodi pignora exigere,& recipere,& omnino exigant,& recipiant. Itẽ deficiẽtibus d. D. dictorum pignorum,per dictũ tẽpus illa exigere, & recipere d.D.Conseruatores,& officialis dicti sacri montis teneãtur,& debeant huiusmodi pignora p̃missis subastationibus, & bannimentis solitis,& consuetis vendere,& cõcedere plus offerenti,& augumenta desuper habenda ab ementibus,in pecuniis, teneantur reddere d. D. dictorum pignorum cum bullecta Magnificorum d,D.Confalonerii,& Priorum manu nostri Cancellarii directa dicto officiali. Qui quidem officialis teneatur facere,& fideliter retinere vnum librum spetialem,vt suis loco & tempore reuideri possit calculum verum,& legale de supradictis augumentis ex pignoribus vendendis, vt supra,recipiendis, qui quidem liber permanere debeat penès Dominum Cancellarium nostrum. Item dictus officialis teneatur,& debeat facere,& retinere sub fida custodia omnes,& singulos libros solitos, & consuetos, pro retinendis computis, & rationibus omnium, & singulorum introituum, & exituum,ac similium spectantium, & pertinentium ad dictum sacrum montem prout, & quascunq; polizas facere, et

consignare d.D.pignorum,& in forma solita,& cõsueta registrare. Item dictus officialis teneatur,& debeat in altero speciali libro describere,& annotare omnes,& singulos introitus, eiusdem sacri montis, ordinarios,& extraordinarios,& huiusmodi librum, & introitus de mense in mensem,ostendere, & præsentare Magnificis d.D.Consalonerio,& Prioribus,pro tempore existentibus sub pœna vnius scuti, pro qualibet vice:vt supra,applicañ. Item teneatur,& debeat dictus officialis obseruare omnia,& singula capitula, tam in prsenti statuto contenta, q̃ omnia,& singula,alia hactenus quomodocũq;,& qualitercunq; super dicto officio per generale nostrum Concilium ædita,seu forsam in posterum çdenda. Item dictus officialis teneatur,& debeat recipere in pignus,& pro pignore omne genus pannoꝝ,vt dicitur,ex lana,exceptis tamen pannis:vt dicitur:de saia Moncaiaris,Taffetanis,et Ormesinis,cum pacto tamen q̃ semel in anno dictus officialis teneatur,huiusmodi pannos lanæ in pignus recipiendos,puluere,et similibus purgare diligenter,& q̃ pignora non possint retineri vltra sex menses. Addito,q̃ antequàm dicti sex menses prætereant, requrantur per dictum officialem,do.dictoꝝ pignoꝝ pannoꝝ lanæ ad illa exigendum,et recipiendũ,quibus deficientibus,vt supra,recipere statim transactis dictis sex mensibus huiusmodi pignora sono tubæ subhastentur, et seruatis seruandis plus offerenti vendantur,et si post dictum tempus sex mensium huiusmodi pignora,seu aliquod ipsoꝝ marcescerent, seu quomodolibet deuastarentur tineis, seu puluere, et similibus, q̃ imputetur dicto officiali,qui teneat ad omnia damna,et interesse, per d.montem substinenda quomodolibet ex negligentia d.officialis. Item dictus officialis possit,et debeat vendere non obstante alio in contrarium,pignora dicti sacri mõtis facta prius extimatione de eis p̃ personas expertas,et peritas,et bonę conscientię cũ præsentia ad minus vnius ex conseruatoribus,qui teneatur,et debeat,se subscribere ad librum dicti montis opportunum ad euitandas fraudes. Item q̃ eidem officiali per conseruatores dicti sacri montis consignẽtur, et effectualiter numerentur vsq; ad summam florenorum quinquaginta,pro mutuandis,et præstãdis quos effectualiter mutuare debeat modis,et formis iam dictis,et cõpleta huiusmodi mutuatione teneatur præsentare,et ostendere eisdem d.D.Conseruatoribus, ac etiam Magnificis d.D. Consalonerio, et Prioribus, pro tempore existentibus,opportunos libros de materia loquẽtes, et successiuè talis ordo ad vnguem seruetur,et q̃ pecuniæ recipiendę ex pignoribus exigẽdis, seu recuperandis debeant reponi in solito scrinnio,nec remaneant in manus dicti officialis,quæ pecuniæ,vt supra,reponentur cũ presentia supradictoꝝ d.D.Conseruatoꝝ,qui pariter reuideant libros delup opportunos,et necessarios. Item dictus officialis teneatur de pecuniis exactis, et exigendis in dies ex pignoribus recipiendis a dominis illoꝝ conficere alterum librum, in quo describent omnia pignora recipien. et exigen.a die consignationis, sibi factæ de supradictis florenis 50.vsq; ad illoꝝ integram mutuationem,et huiusmodi librum præsentare, et ostendere eisdem d.D.Conseruatoribus,et Mag.d.D.Cõsalonerio,et Prioribus,vt veritati locus detur. Itẽ dictus officialis teneatur, et obligatus sit soluere cum effectu nuntio sibi mittẽdo p̃ mercede nostri cancellarii,p̃ scriptura electionis, et registratione capituloꝝ in pecuniis numeratis florenum vnum, et alterum florenum eidem nuntio,pro gaudio familię totius Palatii nostri, et ita cum iuramento seruare promittat, et seruabit cum effectu.

De Pacificatoribus discordiarum Ciuitatis Auximi. *Rub. XIII.*

DEO amabilissima,et hominibus affectiua lenitas pacis in hereditarium Christianæ fidelitatis,et Apostolicæ deuotionis præmium instituta sui Autores in sublime prouecto,repulso malignitatis turbine,grata eis tranquillitatis custodię, Auximani siquidem cum studio suis hanc hereditatẽ attingere satagunt,quo calamitolè,et excelsiuè discordiaꝝ vexationes,et inquietationes redduntur. Hinc est,q̃ hac firmiter seruanda lege statuimus,vt in communi Auximi,habeant,et fiant,tres saltem aut plures pacificatores de bonis,grauioribus,et honestioribus ciuibus nr̃ę Ciuitatis de cõmissione, et mandato generalis concilii dictæ ciuitatis per Magnificos d.D.Consalonerium,et Priores,ac Regulatores quolibet anno eligendi in diebus,hebdomadę Sanctę,et sic successiue in perpetuum,ita q̃ futuris temporibus huiusmodi officium vigeat incessanter ad sedandum:pacificandum,et remouendum omnes,et singulas discordias, lites, controuersias,contentiones,caulas:emulationes,garas,partialitates,sectas,et inimicitias verisimiliter, scandalosas,graues,suspectas,et periculosas contra dominium,et honorem Sanctæ Romanæ Matris Ecclesiæ, vel suoꝝ Pastoꝝ,Rectoꝝ,et officialium,aut Bonum liberum,et pacificum statum communis ciuitatis Auximi,et maximè vertentes,et quę oriri,et verti possent inter nostros Auximates ciues,districtuales,aut comitatiuos,et vsq; in quartum gradum inclusiuè coniunctos consanguinitate,et affinitate,vel etiam inter alios quoscunq; quoꝝ discordia, lis, vel gara verisimiliter plurimos posset inficere, et in aduersationis aculeum prouocare. Qui quidem pacificatores,vt supra,electi,assumpti, & deputati postq̃ eoꝝ officiũ insubter annexa forma vinculo iuramenti acceptauerint,intelligant ipsi,vel maior pars ipsoꝝ aucturitate,vice,& loco S.R.Matris Ecclesiæ,& ipsius Pastoꝝ,& officialiũ,nec non totius vniuersitatis cõis,& hominum dictę Ciuitatis plenam potestatẽ prædictũ eoꝝ pacificationis officiũ in,& sup,& contra quoscunq; homines,& psonas Auximanæ iurisdictioni quouis nomine subiectos de in,& sup quibuscũq; discordiis,lutibus, cõtentionibus,controuersiis,garis,emulationibus,partialitatibus,sectis:& inimicitiis,operandi,exercẽdi, & exequẽdi, & ipsos,vel ipsas pacificandi,& concordandi ipsiq; finem, & silentium ppetuũ inponendi,ac materias,& causas contrarias,quaslibet remouendi,sedandi,& tollendi,dicendiq;,finiendi, & terminandi, quibuscunq; viis,modis,& cautelis,quę in prędictis circa ea,& quolibet eoꝝ vtilia,necessaria,& opportuna videbuntur eis: in quibus omnibus,& singulis exequendis,agendis,& operandis regimen nr̃um teneat, & debeat eisdẽ d.D.Pacificatoribus dare,impẽdere,exhibere,& prstare auxilium,cõsiliũ,& fauorẽ: atq; opus:& operam efficacem. Præterea nominati d.D.Pacificatores vinculo iuramenti pariter ad delationẽ nostri cancellarii: vt infra,se facturos:dicturos:& executuros eoꝝ officio durante promiserint:videlicet NOS PACIFICATORES

CATORES. Auximanæ Ciuitatis p̃ S.R.Ecclesia,Et ipso cõi nupertimè deputati ad laudẽ,& honorẽ S.Trinitatis glorioseq; semp Virginis M.Mariæ, Beatoꝝ Apostoloꝝ Petri, & Pauli,gloriosissimoꝝq; Confessoꝝ nostroꝝ ptectoꝝ,capitũ,& Gubernatoꝝ Leopardi,Vitaliani,Victoris,& Coronæ, ac Benuenuti omniumq; Sanctoꝝ,& Sanctaꝝ totius cœlestis curiæ. Ante omnem actũ, & executionẽ nostri exercendi officii ad sancta Dei Euangelia corporaliter ambabus manibus tactis scripturis iuramus,& vobis M. D.Consal. & Prioribus,& Canc.cõis prædicti p̃ S.R.Ecclesia eius Pastoribus,& Rectorib⁹,atq; eadẽ Ciuitate Auximi præsentibus,& acceptantib⁹,iurando promittimus nos ipsum nobis inuinctũ pacificationis officiũ p̃omina,& singula non aliter q̃ purissimæ Caritatis zelo, & mero affectu pacis,& iuititię,& absq; omni malignitate,dolo,fictione,deceptione,& fraude,remotisq; à nobis odio,amore,timore,lucro, præce, & pretio omniq; humana passione operabimur,geremus,faciemus,exercitabimus,& etiam exequemur diligenter,legaliter,& fideliter ad bonum,& prosperum statum, & dominium,& regimen.S.R.Ecclesia, & Communis eiusdem Ciuitatis Auximi,& ita sub pœna periurii solleniter promittimus obseruare de quibus omnibus prędictis Cancellarius noster se rogauerit in forma.

De Collegio,& Matricula DD.Aduocatorum, Procuratorum,& Notariorum Ciuitatis Auximi. *Rub. VIIII.*

PRobabilibus Iuris gentium,moribus,est inductum,vt Aduocati,Procuratores,& Notarii,quoꝝ industria Mundus gubernatur,& regit̃,particulari proprio fungantur collegio. Huius igr̃ ordinamenti vigore decernimus,vt de cetero(prout semp viguit)in nostra ciuitatæ,tale collegiũ,& ipsius Matricula, etiam vigere noscat̃, itaq; omnium,& singuloꝝ DD.Aduocatoꝝ,Procuratoꝝ,& Notarioꝝ,nomina simul conscripta reperiant̃ in particulari mẽbranaꝝ libro,apud Priorẽ ipsius collegii retinendo,& quo ad renouationẽ officialium,nouitioꝝq; aggregationem, & ipsius collegii perpetuã manutentionẽ, talis ordo seruet̃, videlicet q̃ oẽs Aduocati,Procuratores,& Notarii p̃sentes, & pro tẽpore existẽtes ciues Auximani sint bonę cõditionis,& famę etatisq; saltim.xv.annoꝝ, & possidẽtes bona immobilia in ciuitatę Auximi, vel eius districtu,vel quoꝝ parentes ita possideant,videlicet quolibet anno in Palatio solitæ residentię M.D.Cons, & Prioꝝ de mane simul conueniant, & in die festiuitatis beatæ Luciæ, vbi secundũ inueteratã cõsuetudinẽ post opportuna colloquia,inter ipsos p̃ vnum ex dictis Notariis assistentibus,fiant tot polizę, siue vt vulgò cartutie,quot fuerint nomina ibidem p̃sentiũ de quibus due tantũ tingantur de nigro, cęteris albis remanẽtibus,videlicet q̃ in duabus ipsaꝝ polizaꝝ fiant signa S.Crucis cum atramento quæ demum,vna cũ omnibus aliis albis misceant̃,& simul ponant̃ in vna pyxide de qua singuli ipsoꝝ de collegio,vnam cartutiam extrahant successiuè incipiẽdo à Ptiore d.collegii.Et illi duo ad quos sorte prouenerint dicte due nigre cartutie,intelligant̃,& sint electores prioris dicti collegii,et matriculæ,nec non duoꝝ consulum,et vnius notarii debentis scribere,et redigere cuncta ipsius collegii vniuersaliter p̃ agenda,ac etiã vnius syndici, creãdi ad agendum comparendũ,defendendũ iura vniuersitatis,et hominũ dicti collegii.Qui quidẽ officiales sic electi a dictis electorib⁹(habito prius inter eos maturo colloquio,et vnanimi deliberatione)eo ipso sint,et esse intelligant̃ veri,et legitimi officiales p̃ annũ incipiẽdo in d.festo beatę Lucię,et successiuè quolibet anno simili mõ conueniant, et huiusmod. renouatio officialiũ fiat,cui Prioti durante eius officio prioratus cęteri de collegio teneant̃ parere,in licitis tñ, et honestis,sub pœna p̃ ipsum Priorem imponenda vsq; ad summã viginti sol.quam,et minorẽ simul tñ p̃ vno quolibet excessu,et qualibet inobedięntia eidẽ homini possit imponere,et ipso die beatę Lucię facta dicta electione,et p̃stitis iuramentis officioꝝ possit prior de consilio suoꝝ consulũ eidem collegio p̃ponere petentes aggregari,qui ponant̃ ad bussulas,et palluttas,et canonice obtineant̃ p̃ duas partes hominũ d.collegii fauorabiles,qui nouitii,vnus,vel plures sic obtẽti p̃ oscula pacis,et iuramentũ legalitatis moniti per priorem d.collegii iuxta solitum,et cõsuetũ (habita prius fide de autoritate notariatus sibi concessa) recipiant̃,et describant̃ in matricula consueta,et statim suis ppriis expensis teneant̃,et debeant dare competentes confectiones,seu dulciaria, et potum toti collegio post reditum ab Ecclesia,statuentes expresse, q̃ eadẽ die de manè ipsa vniuersitas cũ priore, consulibus, et officialibus teneantur accedẽ ad Ecclesiam S.Lucię cum cereo,et tot candelis ceræ albæ congruẽtibus valoris in totum.x.catlenoꝝ,tñ sumptibus notarioꝝ bancaꝝ d.ciuitatis Auximi,et similẽ oblationẽ facẽ teneant̃ Ecclesiæ catedrali in die festiuitatis S.Victoris quolibet anno,pariter sumptibus dictoꝝ notarioꝝ bancaꝝ,insup, q̃ cõuenit̃ teneant̃,et debeant quotiens contigerit eoꝝ aliquem mori,& simul omnes cum candelis accẽsis in manibus ad preordinata loca cadauer honorent,addiciẽtes,q̃ extra collegiatos,et conscriptos in supradicta matricula Aduocatoꝝ,Procuratoꝝ,et Notarioꝝ nemo in d. ciuitate Auximi, et eius districtu valeat exercẽ officium aduocationis,ꝑcurationis,et notariatus,et si secus factũ fuerit,et maximè conficiendo scripturas,vel instrumenta publicando nullo modo huiusmodi scripturis fides aliqua adhibeat̃,nec taliter gesta, seu gerẽda admittant̃,sed sint p̃nitus nulla:et inualida:et nihilominus tales p̃sonę sic exercẽtes arbitrariis p̃nis p̃ mutuet volũtate nr̃i Potestatis vice qualibet puniant̃:pur:et clientuli tales p̃sonas ad agendũ:vt supra regrentes,sup qbus teneat̃ Põtas contra huiusmodi p̃sonas viculo iuram̃. ꝑcedẽ: addẽtes: q̃ q semel fuerit Prior cõsul:et officialis d.matricul̃:et collegii,nõ possit eodẽ officio fungi p̃ qnquenniũ cõpletũ à die depositi officii cõputañ.et Põtas nr̃i cõis ad req̃sitionẽ Prioris d.collegii teneat̃ pœna. xxv.lib.deñ.p̃sens ordinamẽtũ totum:et in qualibet parte sui,fauorabiliter obseruari facẽ:et executioni demandari.

De Bannitoribus,& eorum officio. *Rub. XV.*

PRouide decreuit antiquitas edictis: et ꝑclamantibus gñalibus admoneri,quamobrem decernimus,et ordinamus:q̃ in nr̃a ciuitatę ppetuis futuris temporibus iuxta solitum: et consuetum habeant̃ ad mi-

nus

nus duo boni,& experti Præcones,seu tubarum pulsatores pro vsu,& commodo nostri communis, & totius populi ex ære publico conducendi,iuxtà,& secundũ deliberationem generalis cõcilii,quo ad stipendiũ, & salarium sibi tradendũ,secundum temporum,& personarũ qualitates,quorũ quilibet,iusta tamen,& honesta sibi commictẽnda,diligentèr,& per ordinem,sine mora explicare,facere,& exequi teneãtur omnia,& singula bannimenta cõis,vel occurrentia in communi de mandato Mag.D.Consalonerii, & Priorum sine alia solutione,pter generale salarium ordinatũ.Pro specialibus verò personis,aut eaũ petitione,p quibulli bet bannimentis,& illoũ relatione,seu citationibus in locis consuetis, & opportunis habere debeãt bononenos duos pro eoũ mercede à personis commictentibus;Qui quidem Bannitores,seu Præcones teneantur continuè,& semper morã trahere in Palatio Mag.Dominorũ D.Consalonerii,& Priorum,& illis in omnibus(licitis tamen,& honestis)parere,& inseruire,& nunquàm ex inde discedere sine illorum expræssa licentia,sub pœna viginti solidorum pro quolibet, & qualibet vice de eorum salario retinendorum.

De Bayulis,& eorum officio. *Rub. XVI*

QVALIS, & quantæ importantiæ sit Bayulorum officium, omnes continua docet experientia. Propterea ordinamus,q in nostra ciuitate per cõmune,& generale concilium temporibus debitis eligantur,& deputentur duo ad minus,aut plures Bayuli boni,& experti ad beneplacitum generalis concilii,qui Bayuli sic electi, & deputati post eorũ prestita iuramenta de ipsoũ officio benè,sollicitè,& legalitèr exercẽdo,possint,& debeant oẽs,& singulas citationes,& requisitiones,& similia benè, & diligentèr facere, & executioni mandare,secundum formã cõmissionum eis faciendaũ per nostrũ Potestatem,& alias personas officiales in criminalibus causis,& etiã extraordinariis spectantibus ad officiũ,seu officia Regiminũ nostræ ciuitatis.In ciuilibus verò causis possint,& debeant ad petitionẽ cuiuscunq partis alterã partem(etiã sine officialis cõmissione)requirere,& citare legitimè personalitèr,videlicet,si fieri poterit,in aũt,domi solitæ habitationis,secuudum formã alioũ statutoũ de materia loquentiũ,sub Rubr.De in ius vocando;Quę citationes,& requisitiones talitèr factæ,& relatę Notario deputato valeant,& pleno iure teneant.Pro mercede autẽ huiusmodi citationũ,& requisitionũ,& similium p eosdẽ Bayulos faciendoũ, iidem Bayuli modo infrascripto,& nõ alitèr à partibus sibi persolui facient,videlicèt p qualibet citatione ad instantiã cuiuslibet personæ coràm quocunq Iudice quilibet Bayulus habere possit,& debeat quatrantẽ vnum,extra ciuitatem: in primis senaitis quatrantes tres: in secũdis verò,tertiis,& vltimis senaitis bononeñ.duos: pro quolibet grauamine intus ciuitatem, seu pignoris petitione quatrantes tres: in primis senaitis bononeñ. vnum: in secundis verò, tertiis,& vltimis senaitis,bononeñ. duos: pro qualibet præsentatione literarũ notificatorialium,præceptorũ,sequestroũ,intimationum,& similium,bononeñ.vnum p qualibet vice intus ciuitatẽ: extra verò,vbicunq fuerit,bononeñ.duos;Et si occurrerit huiusmodi ꝓsentationem pluribꝰ ꝓsonis fieri cõprehensis in dictis literis,p rata sibi persolui faciet,dummodo intus ciuitatẽ non excedat bononeñ.quatuor, extra verò bononeñ.octo pro mercede sua.Item pro executione,seu mercede dictoũ Bayulorum, dũ vnà cum socio milite,seu altero officiali,aliquã executionem ciuilẽ fecerint,vt infra,persolui facient,videlicet,intus ciuitatem,& in primis senaitis,vsq ad summã vnius floreni exigendi ad instantiã creditoris,talis Bayulus habere debeat quatrantes tres:ab inde verò supra bononeñ.vnum.In secundis autẽ,tertiis,& vltimis senaitis,vsq ad summam bononenoũ viginti,quilibet Bayulus exequens p eius mercede habere debeat bononenum vnum:ab inde supra,vsq ad quantitatem vnius floreni,bononeñ.vnum cũ dimidio: ab inde supra,vsq ad summam florenoũ decem,bononenos duos:ab inde verò supra p quauis summa, bononenos tres.Addentes,q eadem solutio fiat in tenutis capiendis de bonis stabilibus,seu mobilibus,prætereq si tenutæ fiernt virtute bracchii secularis, et similium literarum ex Vrbe, in tali casu merces dupplicetur, et hoc in ciuilibus causis : in criminalibus autem, vsq ad summã.xxv.libr.deñ.Bayulus pro eius mercede,habere debeat bononeñ.duos,intus ciuitatẽ,et in primis senaitis:ab inde supra,vsq ad summã librarũ quinquaginta,bononenos tres:ab inde supra,vsq ad summã librarũ centum,bononenos quatuor:ab inde supra p qualibet summa,paritèr bononenos quatuor:in secũdis autẽ,tertiis, et vltimis senaitis,merces dupplicet. Si aũt Bayulus intererit capturæ faciendæ de aliquo condemnato,seu condemnando,in pœna corporis afflictiua intus ciuitatem,et in primis senaitis,p eius mercede,habeat bononeñ.sex:in secundis autẽ,tertiis,et vltimis senaitis bononenos octo:si autẽ fieret captura capitalis,bononenos duodecim. Statuentes,q nemo Bayulus audeat modo aliquo supradictã taxam infringere,sub pœna duppli,damnũ passo,applicanda:ex ære aũt publico p causis spectantibus ad officiales nisi Cõis quilibet Bayulus habere debeat p eius mercede quolibet mense per manum Maioris nostri Doanerii,florenum vnum , de quo retinebitur solidus vnus dandus Officiali Sacri Montis Pietatis.Item teneãtur dicti Bayuli singulis diebus personalitèr comparere,et se præsentare,coràm Potestate,et Mag.D. Consalonerio, et Prioribus, et quotiens campanæ solitæ,et consuetæ p ipsis vocandis,pullabunt,seu ex parte dictoũ Dominoũ fuerint requisiti, sub pœna decem bononenoũ p quolibet,et vice qualibet de suo salario retinendoũ,si per negligẽtiam ꝓdicta omiserint:si verò per fraudẽ, arbitrio Potestatis.Qui quidem Bayuli teneantur,et debeant vinculo iuramenti,et sub pœnis iàm dictis,benè,diligentèr,et sollicitè,sine fraude exercere,explicare,et executioni mãdare,omnia, et singula eis cõmissa, et cõmictenda,et semper veritatem referre,et linguam cohercere,nec fines mandati excedere p iniuriã, vel aliquam corruptelam,nec vllã executionem pignoris,vel tenutæ facere sine speciali cõmissione officialis cõpetentis. Et si aliquis ex dictis Bayulis,diabolica instigatione,falsitatem aliquam(quod absit)commiserit, referendo aliud pro alio,vel alitèr,q sit in veritate negotii,rei,siuè actus,in quinquaginta libris denariorum puniatur pro qualibet vice,quam pœnã nisi persoluerit infra.xv.dies currentes post huiusmodi condemnationem computandos,q mordachietur vnco ferreo patentèr in lingua,et sic mordachiatus per nostrã ciuitatem publi-

tatem publicè fustigetur,& ab ipsa,& eius districtu per decennium currens deinde exulet.Itẽ q dicti Bayuli pignorando non possint, nec debeant modo aliquo accipere alicui pannos muliebres, nec pannos lecti, nec etiam ostia domorum ædificata,nisi in defectu aliarum rerum non reppertarum,sub pœna viginti bononenorum pro quolibet,& qualibet vice.Alia verò pignora,vt supra,p eos accepta,seu recipienda,ad petitionem cuiusuis personæ,dicti Bayuli teneantur,& debeant eadem die factę executionis, & accepti pignoris,intus ciuitatem cum effectu consignare officiali,seu depositario pignorum,vel Massarolo: extra autem ciuitatem,die sequenti, sub pœna vnius floreni communi nostræ ciuitatis applicandi, pro quolibet pignore,vt supra,facto, & accepto, & non consignato dicto depositario infra tempora prædicta.

De Officiali, seu Depositario pignorum,seu Massarolo Ciuitatis Auximi. *Rub. XVII*

QVONIAM sępe comperimus,negligẽtia,vel malitia Officialium,& Executorum, pignora deuastari,& sępius deperdi,in maximam illorum dominorum iacturam;Quocircà volentes desuper congruam adhibere medelam,statuimus,& ordinamus,q in ciuitate Auximi perpetuis futuris tẽporibus,per commune nostrum habeatur,& sit vnus idoneus,& sufficiens Depositarius pignorũ,seu Massarolus,vt vulgò,quolibet anno,in Klendis mensis Ianuarii eligendus à generali cõcilio;Qui quidem Officialis sic electus teneatur infrascripta capitula ad vnguem seruare,seruariq facere.Et primò iurabit, dictũ officium depositariatus,toto durante tempore suæ conductæ,benè,& fidelitèr exercere,& in fine temporis officii præfati diligentem rationem de gestis in officio per eum reddere Mag.D.D.Consalonerio, & Prioribus pro tempore existentibus,seu deputatis eligendis à concilio.Item faciet,& curabit,q omnes,& singuli Officiales,Executores,& Bayuli cuiuscumq cutię,& quorumcumq gabellatiorum,exactorum,cammeratiorum, maiorentium, & aliarum personarum ciuitatis, & territorii Auximi absq aliqua exceptione deferant,& consignent eidem Depositario omnia,& singula pignora per eosdẽ Officiales,Executores,& Bayulos,ad instantiam cuiusuis personæ facienda,exequenda,& capienda,hoc modo,videlicet,quę fieri contigerint intus ciuitatem,statim,vel saltim eadem die factę executionis;Quę autem pignora fieri contigerint in territorio Auximi,infra terminum duorum dierum currentium,post factam executionem,sub pœna vnius floreni pro quolibet,& qualibet vice, qua contrafactum fuerit in vtroq capite, habita tamen, & recepta à dicto Depositario competenti executione per dictos Officiales,& Bayulos. Addentes, q appellatione pignorum intelligãtur etiam,tàm animalia,q̃ aliæ res cuiuscumq generis. Item,q idem Depositarius tenetur,& debeat,omnia,& singula pignora,quę ad eius manus peruenerint(vt supra)sibi consignanda,describere, & annotare in vno idoneo libro cartolato, & ibidem de eis bonum computum tenere, adeò q facile, semper,& quandocumq fuerit opus,possit ab omnibus videri,prout,& alios libros necessarios conficere, & tenere pro vsu dicti officii.Item,q dictus Depositarius possit,& valeat,pignora quęcumq(vt supra)sibi consignanda,post decem dies,à die consignationis factæ,aut reddere,& restituere dominis dictorum pignorum,solutis tamen per eos soluendis,aut ponere,& pignorare penès Officialem Sacri Montis, pro sorte,& executione soluta,& pro mercede eiusdem Depositarii.Item,q post tres dies currentes,à die cõsignationis dictorum pignorum computandos,ad instantiam quorumcumq creditorum,possit, & valeat idem Depositarius ponere,& pignorare supradicta pignora penès Officialem Sacri Montis,pro sorte,expensis, & mercede,tradendo sortem creditori,& desuper bonum computum tenendo,& si interim debitor cũ creditore concordauerit,solutis soluendis eidem debitori suum pignus restituere debeat. Item,ne fiat confusio,q semel in hebdomada,videlicèt in die Sabbati, huiusmodi pignorationes fiant penès Sacrum Montẽ, in qua die Officialis dicti Montis non debeat aliis mutuari,nisi Depositario præfato. Item,q dictus Officialis non possit,nec debeat modo aliquo soluere Officialibus,Executoribus,& Bayulis pro eorum executione,& mercede,nisi pro rata competentis executionis,& pignoris consignandi, aliàs dictus Depositarius de suo teneatur in dupplum. Item dictus Depositarius pro eius mercede, & salario hoc modo sibi persolui faciet,videlicet,si executio soluenda per ipsum, officialibus ciuitatis Auximi fuerit vsq ad summam bononenorum quinq, sibi solui faciet quattantem vnum:ab inde verò supra,pro qualibet summa,& executione soluenda, sibi persolui faciet quatrantes duos:si verò executio facta fuerit per aliquem Officialem curię generalis,& merces dicti Officialis fuerit vsq ad summam bononenorum quinq, dictus Officialis,& Depositarius sibi persolui faciet quatrantem vnum:vsq ad summam bononenorum viginti, quatrantes duos :ab inde verò supra,pro qualibet summa quatrantes tres,& non vltra,sumptibꝰ dominorum dictorum pignorum. Item dictus Officialis teneatur,& debeat plenè,& diligentèr retinere in loco,& apotheca sibi à communitate gratis danda,quæcumq pignora sibi desuper consignanda,& in casu ămissionis eoũ,seu alicuius illorum,restituere similia,seu soluere illoũ valorem,iudicio Mag.D.Cõsalonerii,& Prioũ. Item,q oẽs,& singulæ pœnæ in præsentibus capitulis cõtentę sint p dimidia applicatę cõmunitati, & p alia dimidia dicto officiali.Item non possit,nec debeat dictus Depositarius soluere mercedem cui vis officiali, nisi visa prius per eum bullecta, seu litteris executorialibus in forma ad euitandas fraudes.Item teneatur dictus officialis, sub pœna viginti bononenoũ pro qualibet vice applicañ.cõi,ponderare oẽs plummas eidem Depositario in pignus(vt supra)consignandas.Item teneatur vnicuiq pignoũ restitutioni, ad minus duos testes vocare,& annotare,aliàs huiusmodi restitutio intelligatur non facta.Item dictus officialis,& depositarius teneatur in fine sui officii nouo successori suo consignare per inuentarium in forma omnia,& quęcumq pignora existentia penès se;Qui quidem nouus Depositarius(vt supra)eligendus teneatur restituere cũ effectu eidẽ successori suo omnes,& quascumq pecunias per ipsum desuper solutas, & demùm dictus Depositarius faciet,dicet,exequetur,& obseruabit omnia,& singula desuper necessaria,& opportuna,iuxtà formam prędictorum capitulorum,& aliorum forsan desuper faciendorũ per cõmune.Addentes,q dictus Depositarius

teneatur,&

teneatur,& debeat aſſociare,prout cęteri officiales ſalariati,tenentur,& debent,Magnificos Dominos Cõ, ſalonerium,& Priores,ciuiliter inbutus,eundo,ſtando,& redeundo,in locis,& ad loca publica,ſub pœna vi ginti ſolidorum pro qualibet vice communi ciuitatis applicandorum,

De celebratione Conciliorum,prepoſitis, & partitis. *Rub. XVIII*

SANVM, & vtile reputat conſiliũ,quod ritè,& plurimoꝝ iudicio comprobat:porrò,quod multos tã gat,debet ꝑ plurimos approbari.Hinc,ad proſpeꝝ regimen,dante Deo,noſtraꝝ reꝝ publicaꝝ,& negoci oꝝquorumcũq; totius noſtrę ciuitatis ſup conciliis celebrandis,tradit ordo talis. In primis,ꝙ concilium gñale noſtrę ciuitatis intelligat,& ſit de ciuib⁹ idoneis,& ſufficientibus,vſq; ad numeꝝ.LXVIII.ſeù maio rẽ,put magis,& melius,ac expediens gñali concilio videbit,in quo quidẽ gñali cõcilio paritèr eſſe debeat or do cõcilii credentię de octo ciuibus eiuſdẽ gñalis cõcilii,videlicèt duobus ex quolibet gradu,in octo ſolitis, & cõſuetis palluctis deſcriptis,de quatuor,in quatuor menſib⁹ extrahẽdis,& publicañ.dũ nouus Magiſtra tus ꝑ eo tẽpore publicat,excepta vltima pallucta,quæ durauerit vſq; ad finẽ buſſoli maioris,ſeú regiminis gñalis, & vltra dictũ numeꝝ octo,ſeù aliũ ordinandũ,ſemp D.Cõſalonerius,& Priores,& D.Regulato res ꝑ tẽpore exiſtentes,durante ipſoꝝ officio,de eodẽ,& quolibet alio concilio noſtri cõis eſſe intelligant,q conciliarii credentiæ,ante q̃ officio huiuſmodi ſe immiſceant,iurabunt,de benè,& fideliter eoꝝ officio exer cendo,iuxta conſuetudinẽ inueteratã,& paritèr teneãtur aſſociare Mag.D.Conſaloneriũ,& Priores,& D. Regulatores,eundo.ſtando,& redeundo,vbi,quãdo,& quotiens opus fuerit,put officiales ſalariati tenent, et debent,ſub pęna.xx.ſolidoꝝ ꝑ quolibet,et q̃libet vice.In quod quidẽ credentiæ conciliũ,ex ꝓhabita vna nimi deliberatione Mag.D.D.Conſalonerii,et Prioꝝ,ac D.Regulatoꝝ,et ipſoꝝ nemine pęnitus diſcrepã te,deducat,et veniat omnis ꝑpoſita facienda, vtilis, et neceſſaria noſtro cõi, nec alitèr deduci poſſit in gñale conciliũ,et ſi alitèr deduceret,non valeat vllo modo.Addentes,vt tale gñale conciliũ nunc exiſtens,et quod erit ꝑpetuis futuris tẽporibus:ꝓponendi conſulendi:deliberandi;obtinendi:reformandi,et exequẽdi, plenis ſimã ꝑ tota vniuerſitate noſtræ ciuitatis habeat facultatẽ,et auctoritatẽ,ac poteſtatẽ,put, et ſicut tota vni uerſitas in vnum conuenta,et conſona haberet,et poſſet:cuius quidem concilii,oẽs,et ſinguli cõciliarii ab ini tio ſollemnia iuramenta ꝑſtare cogant,de benè,legaliter,ac fideliter,et non ſecus agendo,nec conſentiendo, in forma, et ſm̃ formã iuramenti à D. D. Conſalonerio,et Prioribus ſuperius conſtituti.Præpoſitæ verò in dictis conciliis,vel altero ipſoꝝ non alitèr deducant,nec deducte valeant,niſi primò inter eoſdẽ D.Conſalo neriũ,et Priores,et ſucceſſiuè D.Regulatores,pñte,et ſcribente D.Cancellario dictæ ciuitatis,ꝑuiſæ,delibe ratæ,et viua voce,ipſoꝝ aſtantiũ nemine pęnitus,ac pęnitus diſcrepãte,fuerint ap ꝓbatæ.Deinde deducant, et ꝓponantur in concilio credentię,vtrũ exequant,et ꝓcedere debeant in concilio gñali: in quo quidẽ conci lio credentiæ ritè celebrando,et conuocando dictę ꝑpoſitę ꝓducantur,et ꝓponantur,et ſecundũ deliberatio nem,et reformationẽ ipſius concilii credentię ꝑ palluctas ad buſſulas habendã ad minus ꝑ duas partes fauo rabiles aſtantiũ,in conciliũ gñale deducant:in quo quidem concilio gñali(facta prius Diuini auxilii inuoca tione ꝑ noſtrũ cancellariũ,alta voce,conciliariis omnibus ſub ſilentio,ad loca ſolita,et conſueta ſedentibus, et poſtea ꝑ oẽs conciliarios,mentali,ac ſecreta oratione ad Deũ patrẽ omnipotentẽ porrecta,genib⁹ flexis, iuxtà laudabilẽ,et inueteratã conſuetudinẽ)denię dictus noſter cancellarius,reuerenter conſurgens,alta,et intelligibili voce,ꝓlegat,et ad notitiã omniũ,et ſinguloꝝ cõciliarioꝝ,deducet oẽs,et ſingulas ꝑpoſitas, vt ſu pra,canonicè obtentas in concilio credentiæ,et ſucceſſiuè ꝑmiſſa,debita,et opportuna monitione ꝑ eũdem D.Cancellarium ad dictos conciliarios de benè,ritè,fideliter arrengando,conſulendo,et exequẽdo omnia, et ſingula deſup pertractanda,de mandato,et cõmiſſione D.Conſalonerii,et Prioꝝ,ad extractionẽ arrenga toꝝ deueniat,incipiendo de pyxide ciuiũ primi gradus,et ſucceſſiuè ſecundi,tertii,et quarti ordinis.Qui qui dem arrengatores,vt ſupra,extracti,et quilibet eoꝝ ſurgens,et omni,qua decet,reuerentia, accedens ad lo cum ſolitũ D.Cancellarii ſcribentis,et accepto corporali iuramento,manibus tactis ſcripturis,ad delationẽ dicti D.Cancellarii,de benè,fideliter,et legaliter conſulendo,ſm̃ formã ſtatutoꝝ noſtroꝝ,ꝑ bono cõis,iuſti tięq;,et pacis,remotis ab eo omni ꝑce:pretio:lucro:damno:amore:timore:odio,et qua vis alia humana paſ ſione.Demum arrengheriã aſcendat,et ibi ſtans ꝑ roſtris dicat,arrenget:conſulat,et ꝓideat,put magis,et melius,ac expediens ſibi videbit:nemoq;,plus q̃ ſemel ad arrengandũ conſurgat in eodẽ concilio, niſi de li centia,et mandato D.Conſalonerii,et Prioꝝ. Et ꝙ vltra quatuor arrengatores non poſſint extrahi in eodẽ concilio,nec alii arrengare,niſi de mandato,et licentia ſupradictoꝝ Mag.D.Conſalonerii,et Prioꝝ,ſi iudica uerint,non fuiſſe ſufficienter arrengatum,neq; extra effectũ tenorẽ,& formã,ꝑpoſitè conſulendo,qſquis au deat deuagare, ſeù extra ꝑpoſitam dicere:ſub pęna.xx.ſolidoꝝ ꝑ quolibet,et qualibet vice.Et poſtq̃ dictũ, et arrengatum fuerit,modo,et forma ꝑmiſſis:ꝑtati Mag.D.Conſalonerius, et Priores, ac D. Regulatores coniunctim ad partes ſecretas palatii ſe conferentes,et inter ſe ipſos maturè viſis,et conſideratis omnib⁹:et ſingulis ſupradictis arrẽgis:et cõſultationibus: deniq; elegerint illas: quas vtiliores ꝑ cõmune iudicauerint ꝑfati D.Conſalonerius:et Priores:ſeù maior pars illoꝝ.Et redeuntes in gñale conciliũ: et facta ſtipulatione ſollemni per dictũ D.Conſalariũ de arrengis:et conſultationibus:vt ſupra:electis:partito ponant in forma ſolita:et conſueta ad buſſulas:et palluctas:quaꝝ buſſularũ vna ſit alba: del ſic: et altera rubea: del non: quæ quidẽ palluctæ:poſtq̃ traditæ fuerint per alteꝝ ex nſis famulis in manibus oĩum: et ſinguloꝝ conciliarioꝝ: videlicet vna ꝑ quolibet:et recollectæ ex dictis buſſulis per alteꝝ ex dictis famulis:deferendis ibidẽ mani feſtè in bacili per cancellariũ noſtrũ:oẽs cõputentur:et numerent:incipiendo à buſſula alba:del ſic:et quæli bet arrengha:et conſultatio:vt ſupra:partito poſita:intelligat obtenta ꝑ duas partes fauorabiles: videlicèt: ſi fuerint ciues conciliarii numero.xxx.palluctæ fauorabiles numero.xx.intelligant obtinere:nõ obſtantib⁹ decem in contrariũ:ſi verò fuerint repertæ vndecim in buſſula rubea:del non:et decem et nouem in buſſula alba,del ſic,

alba,del ſic,intelligat ammiſſa,& reprobata conſultatio, & ſic iſte ordo ꝑpetuò, & inuiolabiliter ſeruabit. Addentes,ꝙ gñale concilium numq̃ poſſit celebrari,nec aliqua palluctatio fieri,niſi fuerint aſtantes, & aſſi ſtentes ciues conciliarii,ad minus numero.xxx.Declarantes,ꝙ quęcũq; ꝑpoſitę,deliberationes, & reforma tiones,vel aliqua ipſaꝝ ſemper ſint,& fiant ad euidentẽ vtilitatẽ cõis,& pro bono pacis,& quietis nſę ciui tatis,& non contra,vel ꝑter aliquã diuinę legis cenſurã,nec contra probabiles mores honeſtatis, nec contra Sacroꝝ Canonũ inſtituta,vel ſanctiones legales,neq; contra,vel ꝑter formã gñalium conſtitutionũ S. M. Eccleſiæ,nec contra honorẽ,& ſtatũ ipſius Eccleſię,vel Paſtoꝝ,Rectoꝝ,& Officialiũ eius,vel alicuius eoꝝ, neq; ẽt contra,vel ꝑter formã ſtatutoꝝ,& ordinamentoꝝ nſi cõis ritè vigentiũ,vel alicuius eoꝝ,directè,vel indirectè,nec contra bonum ſtatũ,& pacificum Ciuitatis noſtrę Auximanæ,eiusq; comitatus,& diſtrictus, nec ẽt contra honorẽ,dignitatẽ,iuriſdictionẽ,priuilegia,& iura cõis dictę ciuitatis. Item,nec pro,vel ſup ali quo dono faciendo de bonis dictę cõmunitatis,niſi forte ꝑ honorificentia alicui⁹ notabilis Paſtoris,Recto ris,vel Officialis S.M.R.Eccleſiæ ex magna,& euidenti cauſa:Nec ẽt de,vel ſup exemptione,vel immuni tate alicuius ſpecialis perſonę,ꝑter q̃ ratione noui incolatus,vel euidẽtis miſerabilitatis,aut eccleſiaſticę di gnitatis,in quibus exceptuatis cæteris,& quolibet eorũ nulla ꝑpoſita,conſultatio,deliberatio,nec reforma tio quocũq; nomine cenſeantur,valeant,neq; teneant vllo iure,mõ,vel cauſa,nec poſſint dictę ꝑpoſitæ,vel aliqua eaꝝ poſſit,nec debeat executioni demandari,quinimò facientes, aut verbo, vel facto contra ꝑdicta operantes incurrant pœnam.xx. libr. denã.ꝑ quolibet,& vice q̃libet camerę cõis Auximi applicañ.ipſo fa cto,& vlterius arbitrio gñalis concilii dictę ciuitatis.Addentes inſuper,ꝙ qñcumq; de aliquibus expenſis cõis maioribus decem libris denarioꝝ tractaretur,ſemper partito mictantur(vt dictum eſt)ad buſſulas,& palluctas.Et dũ partita currunt,& buſſulæ deferuntur,ſinguli ciues vota reddentes teneantur,& debeat oc cultè palluctare,nec aliquo mõ pandere verbo,vel facto animũ,& intentionem ſuã:pœna pro quolibet cõ trafaciente,& vice qualibet.xx.ſol.cõi nſo applicañ.Item,ꝙ nemo debeat alteri ſuadere, vel aliũ inducere ad conſulendum,arrengañ.micteñ.vel obtineñ.in aliquo concilio,nec aliũ informare pro, vel contra, nec ſe de loco ad locũ mouere,nec aliquod ſignum facere contra formã,& modum ꝑdictum:ſub eadẽ pęna(vt ſu pra)applicañ.pro quolibet,& vice q̃libet,put ẽt nec aliquis rumorẽ faciet in dictis conciliis,nec vocem no tabiliter eleuabit:ſub eadẽ pœna(vt ſupra)applicañ. & maiori ẽt pęna arbitrio gñalis concilii, ſm̃ qualita tes exceſſuũ,& perſonaꝝ.Præterea nemo,niſi deſcripti numero,& ordini conciliarioꝝ poſſit ad ipſa cõcilia qũlibet accedere,& eis aliqualiter intereſſe,nec ẽt aliquis, de cuius facto in ipſis conciliis ſpecialiter tracta retur,ẽt ꝙ de ipſis conciliariis eſſet,immò dum de negociis ſuis,aut conſanguineoꝝ ſuorũ,vel affinium vſq; in tertium gradũ in dictis cõciliis tractatur,& ſermones habentur,tales ꝑſonę intereſſatæ(vt ſupra)tenean tur ad oẽm ſimplicẽ requiſitionem Mag.D.Conſalonerii,& Prioꝝ recedere,& à longè ꝑmanere,vſq; quò de tali re currenti fuerit facta reſolutio finalis in dictis conciliis:ſub pœna.xx.ſol. ꝑ quolibet, & q̃libet vice. Inſuper quilibet de numero,& ordine conciliariorum ciuiũ teneatur accedere ciuilibus pannis,nigris imbu tas ad opportuna concilia,vbi,quando,& quotiens opus fuerit ad ſonum campanæ maioris noſtri commu nis ſolitæ,& deputatę,& ex dictis conciliis modo aliquo non diſcedere,vſq; ad illorum debitum finem:ſub pęna.xx.ſol.pro quolibet,& qualibet vice:ſaluis ſemper,& reſeruatis iuſtis,& legitimis impedimentis.Cõ cilia autem,conſultationes,arrenghę,& deliberationes factæ,& obtentæ non ſeruatis forma, & modo prę, dictis,nullo modo valeant,nec teneant:,ſed ſint nullius momenti,valoris,& efficaciæ,

De concilio publicę vtilitatis quolibet bimeſtre conuocando. *Rub. XIX*

PVBLICAM conſtat vtilitatem ꝓponendam priuatę,ne ſingularitatũ morſibus deuorata ruat,vel negligentium offuſcatione in perniciem cedat,iugitèr excogitandã ſore, vigiliis,& fructuoſis operibus exequendã.Quòcirca ordinando pñtis ędicti tenore firmamus,ꝙ Mag. D.Conſalonerius, & Priores ꝑ tempore reſidentes vinculo iuramenti,& pœna.x.lib.denã.ꝑ quolibet ipſoꝝ contrafacienre,ſemel omni bimeſtre eoꝝ officii,debeant,& teneant per ꝑcedentis diei ſonum ſolitæ campanę,ritè,& ſollemnitèr conuo care gñale conciliũ nſi cõis,& in eo ſolũmodo gñalem ꝓpoſitam facere ſuper publica vtilitate,& bono ſta tu ipſius cõis,& ciuitatis ꝑdictę,& ſuper augumẽtatione honoris,iuris,et iuriſdictionis eiuſdẽ,largè,& gene raliter ꝓponendo,ita ꝙ ſuper ipſis ꝓpoſitis,& eas tangentibus,quò ad vtilitatem,augumentationem,& bo num ꝑdictum quilibet de dicto cõcilio poſſit,& valeat,tàm ſpecialiter,q̃ generaliter,licitè tñ,& honeſtè,cũ reuerentia,& honore S.M.Eccleſiæ,& ipſius Paſtorum,& Rectorum,& non contra formã conſtitutionum gñalium arrengare,dicere,& conſulere,& eoꝝ dicta,conſilia,& arrengamenta conſona rationi,& congrua honeſtati iuxtà prouiſionem D.Conſalonerii,& Priorum ad partitum ponantur, & mictãtur ſm̃ formam prędcedentis ordinamenti,& obtenta,& reformata,ſint,& rata ſeruentur,& executioni mandentur,

De archiuio,& trocho Cõis ad conſeruationem priuilegiorum,actiorum,& ſcripturarum cõis. *Rub. XX*

QVAE cariora noſcuntur,ampliori decet cautela recõdi.Pontificalia itaq;,& alia noſtri cõis indul ta,iura,& priuilegia,quę ſunt in trocho cõis palatii,& alibi vbicũq;,ſeù erunt ꝑ tempore,nec non et acta cauſaꝝ,atq; ſententiæ latę,& ferendę ſup,& de nſa Villa Cerquę,& alia ſimilia cõtingentia in futurũ diligenter recludant,& cuſtodiant ſub clauibus tribus ſpecialiter deputatis,& cõſuetis,& ſub aliis,ſeù alibi, put tutius,& meli⁹ puiſum extiterit ꝑ quodcũq; noſtroꝝ Conciliorum, & Regiminũ,ſed ꝙ ad memoriã firmiorẽ oĩa copientur,& publicent,& de ipſis inuentaria ordinata conficiantur legenda ſemel in gñali cõ cilio tẽpore cuiuſlibet prioratus,decernimus in pñti,& dum opus fuerit,ipſa iura,acta,et priuilegia exhibe ri,non originalia ipſa,ſed eoꝝ copiæ deferant,niſi euidens neceſſitas aliter ſuaderet.Particularia quoq;,ſeù

aptiorum tatasta nostri cõis sub eadem diligentia conseruentur. Libri verò, et scripturæ actorꝫ, reformationũ, condemnationum, introituũ, et exituum cõis, et similes scripturæ cõis reponantur in cãcellaria, in aliqua bona, et forti capsa, tribus clausa similitèr clauibus diligentèr seruanda persistant, quorꝫ, et quarꝫ nemo possit inspector, vel copiator fieri, nisi in plentia cancellarii publici, seù notarii, et duorꝫ saltem ex Prioribus: Et insuper, ꝙ in cõi habeat, et fiat vn⁹ magnus, et grossus liber cartę papyrii, cuius nomen sit Registrũ Cõmunis, in quo per ordinem manu cuiuslibet cancellarii conscribantur summæ oĩum quantitatũ, introituũ, et exituum cõis, et aliarꝫ quarumcũqꝫ rerꝫ peruenientium ad manus, et posse Magistratus, et quę erogari, seù dispẽsari, vel distribui quomodocũqꝫ, et qualitèrcũqꝫ contigerint tẽpore cuiuslibet Prioratus, ita ꝙ clarè patere possit, quantũ in introitibus, et quantũ in exitibus fuerit tẽpore vnius cuiusqꝫ Prioratus, et simili mõ cõscribantur, et fiat in fine officii cuiuslibet cãmerarii de introitibus, et exitibus sui tẽporis. Præterea in alia spaciosa parte dicti libri manu p̃dicta scribantur, et registrentur oẽs, et singulę solutiones talleaꝝ, subsidioꝝ, cẽsuum, et similium rerꝫ, et quantitatũ psolutarum, et psoluendarꝫ Cam. Rom. Ecclesiæ, cũ memoratione loci, tẽporis, et personæ, tàm soluentis, q̃ recipientis: Nec non registrent ibidem singulæ quietationes factæ, et fiendæ de talibus, et similibus solutionibus cõis de verbo ad verbũ: Et idem intelligatur, et obseruet de expensis ædificationis castlari, et de salariis Aduocatorꝫ, et Procuratorꝫ cõis in causis actis, et agitandis occasione Villæ Cerquæ, et de cęteris similibus cõis expẽsis factis, et fiẽn. ita ꝙ perpetuò pateat, quibus, et p quos, et in quantum, et qua ex causa dictæ solutiones factæ extiterint. Et ad maiorem cautelã qlibet cãmerarius teneatur, et debeat de omni solutione p eum fienda maioris quantitatis .x. librarꝫ deñ. recipere p cõi expẽssam quietationem plenariã, dum solutio fit creditori debenti recipere, et dum fit alteri p altero, sicut cõtingit in ambasciatoribus, seù nuntiis, q̃ mittuntur aliò p cõe ad soluendũ, recipere cõfessionem exp̃ssam, et de receptis, quarum quietationum, confessionum, et receptionum vnaquæqꝫ clarè, et distinctè, ac plenè de iure p manum cancellarii ex debito sui officii, et absqꝫ alia mercede recipienda cõscribatur, et registretur, et redigatur in registro prædicto, non obstantibus scripturis factis, et fiendis in particularibus libris cammerariorum.

De officio Notariorum bancę, & eorum solutionibus. *Rub. XXI*

NOTARII Bancæ causarꝫ ciuilium Cõis Auximi supra cautum est, vt deputentur p priorẽ matriculæ, qui sic deputati, seù verò q pro notariis dictæ bancę se gesserint, et cõitèr fuerint habiti, et reputati, sint, et esse intelligantur rogati legitimè de oĩbus, et singulis actis, et actibus ad ipsum bancum fiendis, in, et super ciuilibus causis, et debeant, et possint inde scripturas facere, et publicare, quorꝫ, seù alterius eorꝫ scripturis stet, et plenè credatur, nisi apertè cõtrarium pbaretur, et ab idoneis, cõpetentibus, et legitimis notariis, et officialibus eorꝫ scripturæ publicè factæ, et ordinatæ fore intelligant. Qui notarii, mox q̃ deputati exiterint, et anteq̃ ipsorꝫ officii exercitiũ sumant, pstito iuramento de ipsorꝫ officio benè, legalitèr, equalitèr, et diligẽter exercẽdo, sine fraude, ad delationẽ nr̃i Cancel. teneant, et debeãt quolibet mane iuridico die tẽpestiuè accedere ad palatiũ, et pulsari facere campanã iuris, et demũ statim pficisci ad bãcam, et pcipere à Bayulis relationes citationũ factarꝫ, et in eorꝫ actis redigere, cũ noĩe citati, citãtis, et citari faciẽtis, et cãm citationis, siuè actus, cũ tẽpore citationis, et mõ, et si plonalitèr, an alitèr, seù alibi. Quibus descriptis conuocet D. Potestatẽ, seù ludicẽ, quo residẽte plegãt, et vocati p ordinẽ faciãt actores, et reos, et put expediti fuerint, et egerint, ita in actis redigãt, et p mercedib⁹ scripturarꝫ nõ alias solutiones, q̃ infrascriptas pcipiant, videl. Pro qualibet petitione cũ relatione Bayuli à bonoñ. xx. infra sol. vnũ. Ab inde supra p quacũqꝫ summa vnà cũ reproductione, et citationis relatione boñ. vnũ. Pro quolibet actu cuiuscũqꝫ tenoris, et cũ contradictionibus, et replicationibus qbuscumqꝫ hinc inde factis boñ. vnũ. Pro q̃libet pductione instrumentorũ, apocarũ, litterarꝫ, et aliarꝫ scripturarꝫ boñ. duos. Pro qbuscumqꝫ litteris notificatorialibus, executorialibus, et reqsitorialibus boñ. quatuor. Pro quolibet pcepto, et sequestro boñ. duos. Pro q̃libet intimatione cum actus insertione boñ. quatuor. Pro intimatione cuiuscũqꝫ simplicis pnuntię boñ. duos. Pro q̃libet intimatione litis cũ insertione libelli cuicũqꝫ autori facienda bonoñ. octo. Pro quolibet iuramẽto decisorio boñ. duos. Pro quolibet teste ablꝫ capitulis examinato bonoñ. duos q̃litèr diuidẽ. inter eosdem Notarios, et D. Prætorẽ: cũ capitulis verò, et ẽt cũ qbuscumqꝫ interrogatoriis, vsqꝫ ad numerum capitulorꝫ quinq; bonoñ. duos pro quolibet eorumdẽ officialiũ: ab inde verò supra cuius vis numeri bonoñ. quatuor pro quolibet dictorum D. Potestatis, et Notarii. Pro q̃libet relatione bannimentorũ, tenutarũ, et similiũ boñ. vnũ. Pro copiis verò, et registris quarumcũqꝫ scripturarũ boñ. duos p qualibet pagina scripta in vtraqꝫ facie, dummodo quelibet facies contineat, et habeat versus decẽ, & octo ad minus, et dictiones sex, aut triginta litteras ad minus. Pro q̃libet lectura pnuntiæ, seù sententiæ in scriptis ferendæ p D. Potestatem, seù alios Officiales nr̃æ ciuitatis, vsqꝫ ad summã floreñ. decẽ bonoñ. quatuor: ab inde supra, vsqꝫ ad summã floreñ. xxv. boñ. sex: vsqꝫ ad summã quinquaginta florenorũ bonoñ. octo: ab inde verò supra pro qualibet quantitate bononeñ. duodecim per ambas partes soluen. æqualitèr. Pro extractione cuiuscumqꝫ pronuntię, seù sententiæ in publicã formã boñ. duodecim: pro aliis verò pnuntiis ordinariis nil recipere possint. Itẽ pro qualibet fide executionis p cõtumaciam, seù confessionẽ boñ. vnũ. Pro quolibet suspectu cum actu suo bonoñ. duos. Pro quibuscumqꝫ litteris citatoriis, et inhibitoriis cum insertione libelli, seù appellationis bononeñ. sex. Pro secundis verò litteris citatoriis in criminalibus, et mixtis causis bononenos quatuor. Pro rogitu cuiuscumqꝫ mandati sine decreto ludicis bononenos duos: cum decreto autem bononenos quatuor. Pro extractione cuius vis mãdati in publicam formam bonoñenos duodecim. Pro quolibet inuentario intus ciuitatẽ, & in primis senaitis boñ. octo: alibi verò, vbicumque fuerit, bononenos sexdecim. Et tandem pro extractione cuiuscumque inuentarii in publicam formam super bullettinis de non molestando, cum omnibus, et singulis aliis actibus necessariis bononenos sexdecim in totum. Item ꝙ dicti Notarii, et quilibet eorũ teneatur facere omnia, et singula acta necessaria,

acta necessaria, et opportuna quomodocumqꝫ, et qualitèrcumqꝫ pro Mag. Cõmunitate Ciuitatis Auximi gratis, et ꝙ dum ius redditur ad banchum solitum, assistant ibi semper, et continuè ad minus eorum duo, qui Notarii teneant paritèr, vltra quotidianas sessiones de mane; exceptis diebꝫ feriatis, ter in hebdomada: videlicẽt die lunæ, mercurii, & veneris, hora cõpletorii, assistere, & sedere ad banchũ D. Consulũ, cũ mercedibus, & solutionibꝫ supradictis: addito, ꝙ si altera dictarꝫ dierꝫ fuerit feriata, cadat in immediatè sequentẽ. Itẽ p scriptura cuiuslibet alterius actus non determinati per statutũ, fiat solutio, iuxtà conuentionẽ partiũ, & dũ nõ cõuenerint, cõsistat solutio in moderamine iudicatis, aut Prioris, & consulũ matriculę Notariorꝫ.

De prouentibus, & redditibus Communis. *Rub. XXII*

FREQVENS, & ineuitabilis expensarꝫ occursus ad seduli, & ęqualis puentus indaginẽ, non minꝰ necessariè, q̃ rationabilitèr nos inducit. Hac igitur merito sanctione disponimus, vt consuetos nr̃i cõis puentus de pascuis, diligentèr, & cautè venundandis, nec non de solita Dohana, atqꝫ ẽt fumantiæ solutione consueta, & aliis qbulcumqꝫ puentibus, datiis, & gabellis: modis: regulis: & cẽsuris, ordinatis, seù vt in posterꝫ ex auctoritate p Ecclesia Regentis, & nostri gñalis deliberatione concilii, ẽt in plus, vel minꝰ ordinandis p solutionibus talleaꝝ: censuũ: affictuũ: salariorꝫ officialiũ, & aliorꝫ onerꝫ, ac quarumcũqꝫ expensarũ necessariarꝫ habilitate, sub diligenti cura, & efficaci cultu manuteneat: exequat, & exigat. In cuius obseruantia, & executione viridi, nostra quæqꝫ Regimina, & qlibet nostri cõis officialis, sub vinculo iuramẽti, & pœna centũ lib. deñ. p quolibet, teneantur, & debeant omnimodũ fauorẽ impendere, dareqꝫ operã efficacẽ, ita, & talitèr, ꝙ in cõi deueniãt, & per oĩa deducant. Itẽqꝫ fiat, & obseruet de omni exactione, & solutione p cõi fienda, & rectè per conciliũ ordinanda, seù ẽt ordinata, & maximè ob debitũ aliquod Cam. Rom. Eccl. vel executionẽ pcepti, seù honoris alicuius Rectoris, vel officialis ipsius Ecclesię, & vtilitèr p cõi, ẽt fauorabilitèr exequat, & plenã iuris, & facti obtineat firmitatẽ, & intelligat, & reputet plena facti, & iuris efficacia cautela, & firmitate vigere. Cętęrꝫ, qa Dohana nr̃i cõis ad onerꝫ supportationẽ, p̃dictorum plurimũ pficit, iccirco puisum est, vt pũctis ordinamenti efficacia, & vigore, Dohana ipsa, ordinata, & cõsueta, nec nõ in posterꝫ ordinanda, cũ singulis ordinamentis ipsius, siuè de ea factis, & ẽt fiendis p nr̃m cõe, nõ lędentibꝫ ecclesiastică libertatẽ, nec honores, & priuilegia S.R. Ecclesię, suorꝫ Rectorꝫ, Pastorꝫ, & Officialiũ, p oĩa firma fit, seruet, & executioni mandet, ac possit, & debeat exigi efficacitèr ꝑtra qualcũqꝫ psonas, loca, & res, à qbus p ipsa ordinamẽta, vel aliquod eorꝫ deberet, vel qbus tangeret ipsius Dohanæ solutio: Et ꝑtra omnimodos ẽres, vel cessantes, ipsam Dohanã psoluere, vel ipsam soluendã notificare: pãdere: vel assignare, vel ipsi⁹ ordinamenta seruare, possit, & debeat plena executio fieri à Dohanerijs, & officialibus nr̃i cõis p qualcũqꝫ reales, vel psonales coactiones: captiones: decẽptiones: sequestrationes: reductiones: cõfiscationes: arrestationes: pęnarꝫ, siuè mulctarꝫ impositiones, & exactiones: Et p alia q̃libet executiua, & opportuna remedia, ita, & talitèr, ꝙ absqꝫ subtractione, fraude, & diminutione, p̃dicta Dohana exigat, & deueniat in cõi cũ pœnis inde pstitutis, & constituẽn. & cũ cõmissis, & committẽn. iuxtà ipsorꝫ formã ordinamentorꝫ: iure ꝑtrario nõ obstañ.

De iurisdictione Potestatis, & Officialium nostri Communis. *Rub. XXIII*

POTESTAS, seù vice, aut loco ipsius fungens, ipsiusqꝫ officiales, nec nõ officialis damnorꝫ datorꝫ, atqꝫ cancellarius nr̃i cõis p R.o Ecclesiã, aut verò p cõe electi, seù ẽt deputati, q̃ nunc sunt, & erunt p tẽpore, & qlibet alter nostri cõis officialis: vt dictũ est: deputatus, aut in posterꝫ deputañ. habeat, & vigore pũctis ordinamenti habere intelligant plenã, & efficacẽ iurisdictionẽ in, de, & sup his causis, actibus, & negociis, ad quas, quos, vel quæ fuerint deputati, electi, seù ẽt ordinati per oĩa, & singula ad exercitiũ, & executionẽ iurisdictionis, & officii, necessaria: vtilia, & opportuna: Et maximè Potestas, & eius vicarius in cognoscendo: pcedendo: sententiando: decidendo, & executioni mandando, per se, & eorũ officiales, familiares, & nuncios, in, sup, & de oĩbus, & singulis causis, litibus, & qũstionibus: ordinariis, & extraordinariis: ciuilibus: criminalibus, & mixtis, & aliis qbuscũqꝫ eorꝫ curiæ, seù notioni, vel determinationi occurrentibus, & cõtingentibus: quandocũqꝫ sint, & esse intelligant legitimi, veri, & ordinarii p S.R. Ecclesia, & dicto cõi Auximi ludices cõpetentes, & oẽs, & singulos actus exequendos, & explicañ. sine quibus iurisdictio exerceri non potest (casibus notabilitèr grauioribus, & atrocibus, ab Ecclesia reseruatis, dũtaxat exceptis.) Et nihilominꝰ, dũ cõe Auximanũ ab Apostolica Sede, vel Pastoribus potestatẽ habentibus, indulgentiã, & concessionem obtinuisset, meri, & mixti imperii, seù gladii potestatis omnimodæ, tunc ẽt in casib⁹, negociis, & causis ad cognitionẽ, & executionẽ ipsorꝫ, meri, & mixti imperii spectantibus, pfati nr̃i Potestas, & vicarius, támq̃ verè cõpetentes, & ordinarii ludices, plena intelligantur iurisdictione, & potestate potiri: similiqꝫ mõ Officiales damnorꝫ datorꝫ in spectantibus ad suũ officiũ: Miles, notarius maleficiorũ, & notariꝰ extraordinariorꝫ, alii similes officiales nr̃i in iis, & sup iis, quæ ad eorũ officia exequẽda, gñaliter, aut specialitèr ptinere noscunt, seù ad quæ per nr̃m regimen, & cõe deputati extiterint, habeãt in oĩbus, & per oĩa dictis modis intelligant habere potestatis, & iurisdictionis largas habenas, & potestatẽ plenariã, adeò vt ea omnia, & singula, quę in p̃dictis, circa p̃dicta, & quolibet p̃dictorum, ritè, & lm formã statutorꝫ nostrorꝫ, & ordinamentorꝫ egerint: cognouerint: iudicauerint: censuerint: expediuerint, aut executioni mandauerint, p oĩa plenè valeant, teneãt, firma sint, & obseruari debeant, iure aliquo non obstañ. nec ꝑtextu alicuius defectus iurisdictionis impugnari valeant, nec tolli, dũ tñ in impositione pœnarꝫ excedere nequeant subtus annexas metas, & formas: In primis, ꝙ in culpabiles reos, confessos, aut legitimè conuictos, & conuincendos: vbicũqꝫ certa, & determinata pœna cõperitur in aliquo nostrorꝫ ordinamentorꝫ, in illa pœna, in casibus singulis, & non alia statuatꝫ aliogn secus imposita pœna, vel mulcta nõ valeat vllo mõ, immò totus pcessus inde habitus, vnà cũ sententia ipso

sure sit nullus, et quod defecerit in pœnam ad damnũ cõis, officialis illud imponens, teneatur cõi refundere dupplicatum, et Reus nihil ominus obnoxius pœnæ statuti perfistat, quouscp illã ritè damnatus persoluerit: quod verò supfuerit in pœna, vel mulcta, vltra formã, et debitã quantitatẽ impositã, idest totũ superfluũ à se impositũ, debeat officialis parti lesæ de proprio ipsius officialis reficere dupplicatũ. In causis verò inobediẽtiarum, non habentibus expssè, vel p similitudinẽ aliquã in ordinamentis pœnã determinatã: si quidẽ p vigore sui officii exercendi in extraordinariis causis, vel negociis in pceptis fiẽdis aliqua fuerit mulcta, siuè pœna imponẽda, sub tali moderamine vindicetur, videlicèt Quòd Potestas, et Mag. D. Cõsalonerius, et Priores, et qlibet ipsorũ possint in eorũ pceptis, singulis vicibus, et personis pœnã imponere, vsq; in lib. x. put cõuenire, et expedire conspexerint: negocii, et psonæ qualitate pensata, ita cp in minimis modicas, et in mediocribus idoneas: in maioribus verò vsq; ad dictã quantitatẽ: seueriores p motu suo, et arbitrio, sui vinculo iuramenti statuãt mulctas pecuniarias. Miles verò, siuè socius Potestatis, vsq; in sol. xl. similibus modis, et conssiderationibus in suis pceptis pœnas iniungat. Notarii verò maleficiorũ, et extraordinariorũ, et quilibet ipsorũ, vsq; in. xx. sol. Et simili mõ ẽt cancellarius, et officialis damñ. datorũ facere possint, similib⁹ modis, et cõsiderationibus obseruatis: In qbus tm̃ mulctis, et pœnis possint inobedientes punire, nec tñ ptra eãdem psonam eodẽ die, et p eodẽ negocio, vel eadẽ causa, ampli⁹, q̃ tribus vicib⁹ statuere valeãt, et mulctare. In aliis aũt excelsibus nõ determinatis obseruet in mõ pœnarũ forma statuti de hoc loquentis in libro maleficiorũ.

De salario Potestatis, et Officialium p augumentũ, vel vsurpatiuas additiones non ampliando, et ipsorũ periculo, & expensis, nec non de numero, & monstra ipsorum, et familiariũ eorũdem. Rub. XXIIII

QVEMADMODVM stipendiis propriis nemo cogitur militare, ita sibi conuenta mercede debet mercenarius esse contentus. Quapropter pñti cdicto duximus ordinandũ, vt Potestas, Cancellarius, et quiuis alius nostri cõis officialis deputato eis, seu ẽt deputando primcuo, et gñali salario esse debeãt taciti, et contenti, ablq; omni alia additione, vel augumentatione facienda, et sine omni alia ex qua vis causa solutione, et lucri pceptione, quærenda, vel obtineñ. per se, vel alterã personã: sub pœna. xxxxx. lib. deñ. per quẽlibet contrafacientẽ, et vice qualibet persolueñ. Nec aliqua psona de ciuibus, vel officialibus Auximañ. audeat ordinare, consentire, vel aliquã operã dare verbo, vel facto, contra pdicta: sub pœna duppli eius, qd additũ, vel auctũ, seu ampliatũ, vel etiã persolutum fuerit vltra pdicta, et nihilominus. xxv. lib. deñ. p quolibet cõtrafaciente, et qualibet vice: Saluo, excepto, et reseruato dũtaxat, cp Potestas, seu eius curia possit quibuslibet sex mensibus impunè, per manũ cãmerarii, sub ordinata bulletta recipere pro luminibus: cartis: cera, et atramento duos florenos auri, expensis communis, nec non paleas pro lecteriis, sufficientes, et opportunas, et nihilominus partes pœnarũ sibi permissas per ordinamenta percipere. Item Cancellarius pro similibus rebus, et causis, et aliis quibuscq;, vltra salariũ, tm̃ vnicum, pcipere florenũ possit impunè, et nõ vltra. Itẽ, cp possit licitè, et impunè percipere, et obtinere partes pœnarũ concessas per formã ordinamentorũ. Quicqd aũt in contrariũ, aut plus, vel vltra in pdictis deliberatũ extiterit, nullatenus valeat, vel seruet. Declaram⁹ insup, cp ipsi, Potestas, Cancellarius, et Officiales pdicti pro dictis eorũ salariis, ordinatis, seu ẽt ordinañ. teneantur, et debeant accedere ad eorũ officia exercẽda, morari, ac ẽt syndicari, nec nõ cũ eorũ equis, sarcinis, et rebus, quo, et prout maluerint, in fine redire oibus, et singulis eorũ sumptibus, et expensis, risico, periculo, et fortuna, ita cp cõe Auximi eis, vel alteri eorũ, pter deputata salaria, ad nihil aliud teneri possit eildẽ, occasione cuiuscũq; periculi, expensarũ, vel casus in eundo, stando, vel redeũdo. Itẽ, cp nemo ipsorũ officialiũ possit seruire p substitutũ alitũ, aut locũtenentem, nisi cũ licentia Mag. Generalis Concilii dictæ Ciuitatis Auximi, sed magis p ipsos psonaliter, et p debitũ, & ordinatũ, seu ẽt ordinãdum numerũ officialiũ, familiariũ, et equorũ, de qbus saltẽ bis mense quolibet monstrã facere teneãtur ad requisitionẽ Priorũ cũ rogatione Cancellarii, vel substituti, qui talem monstram in suis libris apud cancellariam semper redigere teneatur.

De indemnitate Officialium in agendis pro Commune. Rub. XXV

QVIA sicut pœnam reatus, ita pmium virtus cõsequi debet. Ideò ne nri cõis officiales, q pro bono, aut seruitio ipsius cõis, seu verò pro honore, vel fauore, ex debito ẽt sibi iniuncti officii aliquã contra quospiã in procedendo, puniendo, vel exequendo, aut aliter pro cõe, vel eius officio laborando, seu exercendo, maximè ad petitionẽ, vel promotionẽ manifestã, seu occultã D. Cõsalonerii, et Priorum, aut aliorũ nostri cõis Regiminum, seu ẽt per formã alicuius ordinis, vel p vigore boni officii exercendi, noxiã fortè, aut iniuriã, seu offensionẽ, vel quãuis noxiã, nouitatem, seu damnosum actum fecerint, vel intulerint, valeant ex inde, aut possint lẽdi, damnificari, vel aliqua iactura, aut nouitate grauari, seu etiam infestari, vel vexari, sed potius iuxtà nostri cõis possibilitatẽ reportare, et cùm opportuna defensione consq; debeant pmium, et honorem; Psenti decreto statuere duximus, et etiam ordinare, cp semper in dictis casibus hoc inserris ordinamento, et aliis similibus quibuscũq;, nostrum Commune Auximanũ, et eius Regimina teneantur, et debeãt ipsos nros officiales præsentes, præteritos, et futuros, omnes, et singulos defendere, et indemnes conseruare oibus ipsius cõis laboribus, sumptibus, et expensis ab omnibus, et singulis molestiis, damnis, grauaminibus, et iacturis, quomodocumq;, et qualitercũq; ipsis officialibus, vel alicui eorum ex dictis causis, vel aliqua ipsarum contingentibus, et illatis, seu inferendis per quoscumq; communitèr, aut etiam specialitèr, quibuslibet molestationibus, actibus, vel insidiis iudicialibus, vel extraiudicialibus, ad omnem petitionem, seu requisitionem cuiuscumq; ipsorum olim, et nunc officialium, et etiam futurorũ, vel eorum hęredũ, seu attinentium, vel negocia gerentium eorũdem, ita cp plenam consequantur defensionem, et efficacem indemnitatis conseruationem à nostro communi prædicto, per omnia opportuna,

De Officialium

De Officialium, tàm actiuè, quàm passiuè vlciscenda iniuria. Rub. XXVI

QVAE notabiliter accidunt, nisi specialitèr notentur, videnẽ neglecta. Cùm itaq; tanto maior sit, & atrocior, ac notabilior iniuria, & offensio, quanto maioribus, vel contra maiores infert, & sic notabilius, & seuerius vindicanda: Ideircò, ne inde oriat iniuria, vnde Iustitiæ decor pcedere debet, puida sanctione firmamus, cp iniurię, & offensiones à iure cõi phibitę, & non pmissæ ob moderatã defensionẽ, vel ob executionẽ Iustitię cõmissę, vel cõmictendæ, verbis, factis, scripturis, seu aliis modis habilibus ad iniuriã p quẽcumq; nostri cõis officialẽ, seu ab officiali contra quẽ vis hominẽ, vel personã, vel è contra p quem vis hominem, vel personã, seu ab eo, vel ea contra quẽ vis nostri cõis officialẽ, durante officio, vel toto tẽpore syndicatus, p vltione pnę quadruplicis vendicet, videlicèt applicandæ cõi, vt talẽ iniuriã, vel offensionem cõmictens, eius, in quo p formam nostrorũ statutorũ puniretur priuatus de iniuria cõtra priuatã, in quadruplũ puniat. De quibus omnibus possit, & debeat p cõpetentem Iudicẽ pcedi, & cognosci, & ẽt pœnã imponi, iure diuerso, vel contrario non obstante. Si quis aũt aliqd maleficiũ in personã alicuius Consalonerii, seu Priorũ populi ciuitatis Auximi cõmiserit, eorũ officio durante, & syndicatu, seu aliqua verba iniuriosa dixerit cõtra eos, vel eorũ aliquẽ, in quadruplum ipso facto puniatur per Potestatẽ dictę ciuitatis, vt supra, applicañ. cõi.

De custodia Ciuitatis, & comitatus Auximi. Rub. XXVII

QVIA custodia Ciuitatis spes Ciuium certa debet esse cunctorũ, ideo super ipsa diligentèr fienda, iuxtà conditiones, & temporis qualitatẽ, adhibeat diligentia talis, videlicèt, cp omni mense in prima Dominica, vel festiua, ex habita deliberatione concilii credentiæ, fiat vna specialis ppolita in consilio gñali, sup cautela, & modo custodiæ faciendæ, de die, vel de nocte, in ciuitate, vel comitatu, & sm̃ ipsius gñalis concilii reformationẽ, ẽt de leuando ad sedendũ obtentã, seu obtinendã, ita obseruet, & mandet executioni. Saluis semp quibuslibet sup hoc mandatis, monitionibus, vel pceptis D. pro Ecclesia Rom. Præsidentium, & maximè D. N. March. Rectoris, & sui Locumtenentis, dũ tñ leuior, vel minor custodia nõ fiat, q̃ de tribus personis p quãlibet portã, de nocte, & de quatuor personis in platea: de die verò ad minus fiat de duobus hominibus p portã, & cõuocatio, seu pmonitio debentiũ accedere ad custodiã semp fiat p Capitaneos Parrochiarũ, ex ordine: put cõueniet de eo numero, magno, vel paruo: quẽ ex dicti cõcilii deliberatione: vel pceptis Dñorum iusserit officialis custodię, p se, vel aliquẽ Bayulũ cõis. In excessibus aũt custodiarũ cõmissis, & cõmictendis, fiat mulctarũ, & pœnarũ impositio p modo, & qualitate reatus: & culpę, ac ẽt personę delinquentis: p motu, & arbitrio Potestatis: seu officialis custodię. Turris verò cõis custodiat (dum op⁹ fuerit) per custodes ciues: diligentes: & fidos: conducendos ad stipendiũ per cõmune: & sub idonea fideiussione deputandos, & ab officiali præinformandos singulariter super modis custodiendi. Quę Turris expensis communis paritèr fiat habi'is ad custodiendam: in accessu: mora: & redditu,

De prȩsentium ordinamentorum robore, obseruantia, & vigore. Rub. XXVIII

NIL magis studiosius inter homines reputaẽ, q̃ ipsa legũ authorias, quę ideo contemnibilis esse nõ debet, nec ludibrior fieri, aut solis verbis imponi, quia diuinitus pmulgata humanas quidẽ actiones, & vitas moderat, & cõstringit. Ordinamenta igit̃, & statuta oĩa, & singula p nos ędita: & ędenda, pũri volumine inserta, & inserenda: vim: & robur: authoritatẽ: efficaciã: obseruãtiam: & vigorẽ obtineant, & obtinere intelligantur ppetuæ, sollemnis, efficacis, & firmæ legis: quæ, & quã ab omnibus: p oĩa: & in oĩbus obseruari pcipimus, & tàm in iudiciis, q̃ negociis, put scripta sunt, & apparent: ablq; omni contraria interpretatione praticari mandamus: neminẽ cp ipsorũ ordinamentorũ in totũ, vel in aliquã partẽ fieri transgressorẽ: alioquin quicquid pter, vel contra ipsa, vel eorũ, aut alicuius eorũ tenorẽ, vel formã in casibus p eis terminatis, vel dispositis: actũ: factũ: vel gestum fuerit: seu ẽt iudicatũ: tàm̃ q̃ factum contra legẽ nõ valeat: sed sit, & reputetur ipso iure, & facto irritũ, & infectũ: & nihilominus transgressor p transgressione huiuõi: iuxtà qualitatem facti, & personæ, pœnis arbitrariis puniat. In officiales verò non seruantes ipsa statuta, & ordinamenta, in eorũ executione officii, saltẽ. x. lib. deñ. pœnã p qualibet transgressione, & vice: & p quolibet transgressore indicimus: & maiorẽ pœnã p modo, & qualitate transgressionis, & inobseruãtiæ cõmissæ, vel cõmictendæ. Cęterũ, si quidẽ (qd̃ absit) aliquã contrarietatẽ reperiri contingat in ipsis ordinamẽtis, vel aliquo ipsorũ, aut verò aliquã repugnantiã, vel diuersitatẽ circa idem, quæ cõpati se, vel simul locũ habere non possit: tunc, quod honestius, & benigni⁹ est, pualeat, & debeat pualere, & obseruari; Sed vbi de honestatis, aut benignitatis excessu non constaret: tunc, quod posterius in ordine scripturæ appareat: quia non nouum est, vt priores leges ad posteriores trahantur: debeant obseruari: & ẽt prȩualere. Vbi verò ex aliqua graui causa ad bonum cõis manifestè tendenti foret alicuius ordinamenti opportuna suspensio: tunc primũ inter D. Consalonerii & Priores: Cammerarium: & Cancellarium nostri cõis; nemine ipsorũ discordante: sub vinculo noui iuramenti: & ad bussulas: & palluctas ipsa suspensio: & causa tractetur: & obtineatur: & demũ in concilio credẽtiæ deducat: & deinde in gñale conciliũ: modo simili obtinenda, post modũ verò licẽtia D. Rectoris March. vel maioris p Ecclesia Dñi per spetiales litteras habeatur, continens ipsam suspensionẽ fiendã: & sup quo: vel de quo: & cãm quare: quæ quidẽ litteræ postremò inter eosdẽ (vt supra) seriatim simili mõ pponantur: tractentur: & deliberentur: & postq̃ finaliter in gñali concilio ritè celebrato, seu celebrañ. fuerit sollemniter ad bussulas: & sub nouis iuramẽtis deliberata, & obtẽta suspẽsio: tunc post octauã diẽ reuolutã in simili cõcilio similiter celebrañ. fiat primò suspensio suprascripta gñalis ordinamenti: sub hac eadẽ rubr. cõtenti: deinde post iterũ reuolutã octauã diẽ fiat alia spetialis suspẽsio in simili cõcilio: simili mõ obtineñ. sup: & de illo

ſpeciali ſtatuto:& ordinamẽto:qđ principaliter impedire haberet illud:qđ cõtra formã:vel tenorẽ ipſi⁹ ſtatuti fieri:vel ordinari ꝓcuratur:Et ꝙ ſeruatis ſollemnitatib⁹ ſtatuti ꝓdicti,ſuſpẽſio cuiuſcũq; ſtatuti fieñ.valeat in perpetuũ,ſi in conciliis opportunis deliberabit in ꝓpetuum:et ſi deliberabit ad tẽpus,ad tẽpus ſeruari debeat,dũmodo nõ vergat ad damnũ,vel verecundiã S.R.Eccle.vel ſuoꝝ Paſtoꝝ,Rectoꝝ,& Officialiũ, aut Cõis ciuitatis Auximi,nec ſit,vel fiat cõtra formã gñalium conſtitutionũ, aut ꝓtra bonos, & honeſtos mores:ſecus verò facta,vel fieñ.ſuſpẽſio,cũ omni eius ſequela,ipſo facto,& iure ſit irrita,& inanis, nec eius vigore,vel prætextu fiat,nec obſeruetur aliquid factum,vel fiendum contra formam ordinamentorum prę ſentis voluminis,vel alicuius eorum,immo ipſa ordinamenta(vt ſuperius dictũ eſt)potius vigeant,& præ ualeant pleno iure,& ſint præciſa,& derogatoria aliis quibuſcũq; ordinamentis nĩſi cõis factis, vel fiendis.

De nouis Ciuibus recipiendis. *Rub. XXIX*

QVVM non min⁹ publicę vtilitati expediat,hominibus abũdare,q̃ rebus;Ideirco pñti conſtituim⁹ ꝺicto,vt noſtra Regimina curã adhibeant diligentẽ,iuxtã poſſe ipſoꝝ in multiplicando,& creſcendo numerũ Incolaꝝ,ſeù Ciuiũ,& Habitatoꝝ Ciuitatis Auximi,& attrahendo forenſes ad habitationẽ,& perpetuã manſionẽ ipſius ciuitatis:in quoꝝ receptione,videlicet,dum eoꝝ aliquis exiſtẽ ꝑtẽdum duxerit,ſe recipi in ciuẽ,ſeu habitatorẽ,ſub aliquib⁹ pactis exẽptionis,ſiuè immunitatis,talis modus ſeruet, videlicet, Vt primò ꝓuideatur,& attendat,ꝙ talis perſona recipienda ſit,& reperiat bonę cõditionis,vitę, & famę, ita ꝙ in nullo ſit,vel poſſit eſſe ſuſpecta bono ſtatui,& honori dictæ ciuitatis,demũq; ex ꝓhabita deliberatione cõcilii gñalis,recipiat,& gratioſè admictat in ciuẽ p Syndicũ dicti cõis ad id deputatũ, ſeu deputandũ,habitis fideiuſoribus cũ efficaci ꝓmiſſione de ꝓpetuò habitando,nec vllatenus deſerendo habitationem,p ſe,neq; ſuã familiã vllo modo;Cui nouo ciui ſic recipiendo,ſiuè recepto poſſit concedi,& ꝓmicti p ipſum Syndicũ,nomine dicti cõis,exẽptio,& immunitas omniũ,& ſingulorꝝ onerũ,& obſequiorꝝ,realiũ, & perſonaliũ,& mixtorꝝ,vſq; p.x.annos ab inde ꝓximè ſequuturos (ſalcuoꝝ ſolutionibus,atq; Dohanis ex emendis,ſeu vendendis cauſa mercimonii,ſeu alitèr,q̃ ꝓ ſua,& ſuæ familiæ neceſſitate, viuendi dũtaxat exceptis) Poſſitq; ẽt ſibi cõcedi exemptio,tàm paſcui,q̃ Dohanæ in vno pari bobũ,ſeù vaccaꝝ, armenticiorum,& duoꝝ porcorum ꝓ ſua vita, quolibet anno,& ꝙ circa ꝓdicta fiant,vel fieri poſſint pacta,& declarationes vtiles,& opportunæ,put recipientibus Regiminibus viſum fuerit expedire.Quę quidẽ omnia,& ſingula,receptiones,ꝓmiſſiones,exemptiones,& pacta,put facta fuerint,ita ꝓ ordinẽ ſcribañ,& regiſtrenẽ manu cancellarii in vno ſpeciali libro membranaꝝ deputato,vel deputando,& in trocho recondeñ.ita ꝙ temporis,& aliaꝝ reꝝ conditio,& qualitas in ꝓdictis abſq; fraude in perpetua memoria conſeruet.Et ad maiorem cautelã diſponimus,ꝙ annuatim,de menſe Septembris dict⁹ liber exemptionũ totus cũ omnibus in eo contentis legat,& vulgarizet in gñali concilio,ad plenã intelligentiã conciliatioꝝ aſtantiũ. Iubemus ẽt, vt noui ciues,& habitatores dictæ ciuitatis bonę conditionis,& famæ,ac vitæ,cũ eoꝝ familiis, & rebus p noſtra Regimina,vinculo eoꝝ iuramenti,benignè,& fauorabilitèr pertractenẽ,atq; ẽt pregantur,& omnibus, & ſingulis beneficiis, ꝓtectionibus,& fauoribus noſtri cõis potianẽ,& gaudeant,quemadmodũ cęteri ciues noſtri.Quod quidem ordinamentum,& priuilegium non vendicet ſibi locum in olim ciuibus,vel habitatoribus,vel in defertoribus Auximanæ habitationis,qui denuò ſub aliqua exemptione recipi nõ poſſint,& recepti non gaudeant,niſi expreſſa, & ſpeciali deliberatione concilii generalis ritè obtenta.

De fauore cõibus rebus exhibẽdo,a litteratis maximè ꝑſonis,nec in contrariũ patrocinando. *Rub. XXX*

COMMVNIS, & publicę vtilitatis defenſio,licet plurimis,& quaſi omnibus videat incũbere,illis tñ potiſſimè congruit,q̃ litterarũ peritia decorati maiora quadã in ipſa Republ. ꝓgatiua refulgẽ..Igitur ſinguli noſtri ciues,habitatoresq;,& maximè Aduocati,Procuratores,& alii litterati ꝓcurent,ne contra noſtrũ cõmune,vel contra ipſius cõmodum,& honorẽ, vel in eius publicę vtilitatis aliquale damnũ,vel ꝓiuditium,ad petitionẽ,vel fauorẽ alicuius ſpecialis alterius hominis,vel loci,patrociniũ,vel ſuffragiũ aliquod ꝓſtare ꝓſumant,vel exhibere fauorẽ,auxiliũ aliquod,vel conſiliũ,publicè,vel occultè.Cõtrafaciẽs aũt aliquatenus,verbo,vel facto,ſtatim eo ipſo ſit,& eſſe intelligat ab omni officio,& honore dicti cõis,ſaltẽ per vnum continuũ annũ excluſus,& nihilomin⁹ in.xxv.lib.deñ.arbitrio noſtri Poteſtatis poſſit mulctari,ſiuè puniri,& vbi qualitas facti,ſiuè negocii, & perſonaꝝ maiorẽ, vel minorẽ exigeret punitionem,tunc id ſeuerius,vel mitius puniendi D.Poteſtatis arbitrio relinquat. Ne aũt per hoc via Iuſtitiæ agitãdę in cauſis qũolibet videat ꝓcluſa, declaratiuè additũ eſt, ꝙ dicta ꝓhibitio patrocinacionis nõ extendat ad cauſas ciuiles,criminales,vel mixtas in foro,& curia nĩ cõis ad bãchum iuris, iudicialiter ventillandis: in qbus ꝓ Iuſtitiæ obtentu,Aduocati,& Procuratores de nra matricula ſuperius ordinata, modis honeſtis, alias de iure permiſ⁹,patrocinari liberè,& impunè valeant,& ẽt ſuffragari, ꝓhibitione ꝓmiſſa nõ obſtañ.

De exemptionibus,& immunitatibus non concedendis,ꝓter deliberationem concilij,& formam ordinamentorum. *Rnb. XXXI*

AMBITIOSAS immunitates,ſeu exemptiones,put in ꝓcedentibus plerũq; conceſſas,deinceps fieri ꝓhibentes,diſponimus,vt de cętero nulla exẽptio,ſiuè immunitas non ſpecialiter permiſſa,ſiuè conceſſa per formã alicuius ordinamenti pñtis voluminis,ex quacũq; cauſa fieri,vel concedi poſſit, aut aliqualiter indulgeri alicui perſonæ,rei,vel loco,niſi ꝓ exꝑſſam, & ſpecialẽ deliberationẽ noſtri concilii gñalis,ritè obtentã,ſiue obtinendã:ſecus aũt conceſſa,facta,vel indulta,ipſo iure,& facto,vigore pñtis ordinamenti,

namenti,habeat,ſit,& reputet iuribus vacua,atq; irrita,& inanis,& nihilominus,tàm recipiens,q̃ concedẽs alitèr,q̃ eſt dictũ,pœnæ arbitrariæ iacturam ſubſtineat,ꝓ exceſſu,& tranſgreſſione huiuſmodi. Et ad obuiãdum fraudib⁹ iàm cõmiſſis in ꝓdictis,ac in poſteꝝ cõmictendis,hac pñti lege caſſamus,& caſſas, & vacuas declaramus,& reddimus oẽs,& ſingulas exẽptiones,& immunitates,contra,vel ꝓter dictã formã cõceſſas, vel concedendas.Statuentes,ꝙ de oĩbus exẽptionibus,& immunitatibus,indultis,& indulgendis,ſit,& habeatur vnus ſpecialis liber in trocho cõis,cũ nominibus exemptoꝝ,& qualitatibus exẽptionis,& cauſis ipſius,atq; tẽpore conceſſionis,& durationis ipſius,ſcribendus manu cancellarii,vel ſui ſubſtituti, ex officii debito,& inſpicieudus,ſeù legendus,ſaltẽ ſemel coràm D.Conſalonerio,& Prioribus,tẽpore cuiuſliber Prioratus,ita ꝙ benè pareat,quis,& quanto tẽpore ſit,vel fuerit exẽptus,ſiuè immunis,& ex qua cauſa,nec aliqs valeat ipſo priuilegio indebitè,vel vltra tẽpus gaudere,nec ẽt vlla immunitas,vel exẽptio,realiter,vel perſonaliter alicui permictaĩ,quę non reperiatur,& appareat ſcripta:vt dictum eſt:in libro ꝓdicto:pœna,tàm vtentis, q̃ Regiminis ſcienter id fieri permictentis.x.lib.deñ.ꝓ quolibet,& qualibet vice,qua fuerit contra factum.Additum inſuper eſt,ꝙ nemo ciuis Auximi,gerens,vel exercens aliquod officiũ noſtrũ cõis,ſalariatũ,ſiuè ſub ſtipendio,vel mercede cõis,debeat,vel poſſit,ipſo durãte officio,nec ante,vel poſt,occaſione ipſius officii,vel ex eo aliqua exẽptione,vel immunitate gaudere,niſi ex deliberatione ſpeciali,& exꝑſſa D.ſaltẽ Conſalonerii,& Prioꝝ,atq; concilii credentiæ obtenta ꝓ buſſulas,& palluctas: pœna contrafacientiũ, vel ſcienter permictentiũ centũ ſol.deñ.ꝓ quolibet,& q̃libet vice:exceptis dũtaxat Conſaloñ. & Prioribus tẽpore ipſoꝝ officii,ꝙ ſemp gaudeãt priuilegiis,& immunitatibus eis ꝓ ordinamẽta conceſſis, & concedeñ.

De Dohanerio maiori,& capitulis per eum ſeruandis. *Rub. XXXII*

CVM hactenus de non nullis officiis,& officialibus noſtrę ciuitatis cautè puiſum fuerit,de puentib⁹ ẽt eiuſdem ciuitatis eſt nunc puidere.Statuimus propterea,& ordinamus exꝑſſẽ,ꝙ Mag.D.Conſalonerius,& Priores ꝓ tẽpore exiſtentes,vnà cum D.Regulatoribus, & quatuor ad minus ciuibus cõciliariis per eũdem Magiſtratũ eligẽdis, habita prius licentia a gñali concilio,per.xv.dies ante conuocãdo, ꝓmiſſis diuerſis ſolitis,& conſuetis bannimentis de dictam Dohanã maiorẽ emere volentibus ꝓ anno futuro, incohando in Kalendis menſis Ianuarii teneanẽ,& debeãt de ſero, circa primã horam noctis vltimi diei menſis Decẽbris,& eoꝝ officii dictã Dohanã maiorẽ,& illius ſolitas exactiones vendere:concedere:& locare reſpectiuè plus offerenti,& meliorẽ conditionẽ ꝓ cõitate facienti,ꝓ anno tm̃,cũ ſolitis,& conſuetis incantis,& auleis,ſiuè tapetis,cũ effectu dandis,& tradendis in feſto S.Victoris per eoꝝ cõductores ꝓ vſu,& ornamento nĩ palatii:& cũ capitulis infraſcriptis, & aliis forſan in futuꝝ faciendis per gñale noſtrũ conciliũ: cũ bonis:idoneis:& ſufficientibus cautionibus,& fideiuſſionibus,in forma ſolita.Animaduertentes ꝑfati D. Conſalonerius:Priores:Regulatores,& ciues deſup vocandi,ꝙ cõitas tẽporibus debitis ab emptorib⁹,ſeù conductoribus dictæ Dohanæ ſatisfiat,& ꝙ emptores,ſeù conductores ꝑfati ꝓmiſſa ſeruabunt,aliàs vẽditores,ſeù locatores ꝑfati teneanẽ de ſuo ꝓprio ad fauorẽ dictæ cõitatis.Capitula verò ꝓ emptores,ſeù conductores ꝑfatos ſeruanda,hæc erunt,videlicẽt In primis,ꝙ dicti Dohanerii ꝓ inſtrumentũ publicũ,iuratum,infraſcripta capitula,& alia(vt ſupra)forſan facienda,ſeruabunt ad vnguẽ,& ſic in ſolidum ꝓmictent. Item dicti Dohanerii teneanẽ,& debeant,de menſe in menſem:videlicẽt die.xxviiii.cuiuſlibet menſis ſoluere,& cũ effectu nũmerare dictę cõitati,& eius cãmerario,ac aliis officialibus ſalariatis dictæ ciuitatis,ꝓ bullettas,ſeù tabulas ſcriptas manu noſtri cancellarii,ꝓ rata tẽporis,& ſummę,ſeù valoris eiuſdẽ Dohanę:ſub pœna vnius quartæ partis illius,quod nõ ſoluerint,ꝓ quolibet,& qualibet vice,cõitati ciuitatis Auximi applicañ. Item,ꝙ dicti Dohanerii teneanẽ,ad minus eſſe duo in officio,ita ꝙ officiũ Dohanæ ꝓdictæ ſemp,& continuè ab altero eoꝝ exerceat,nè quis deſup patiat:ſub pœna vnius iulii ꝓ quolibet, & qualibet vice,applicañ. ꝓ medietate Sacro Monti Pietatis,& ꝓ alia inuentori,& accuſatori. Itẽ teneanẽ,& debeant ponderare diligentẽr cũ ſtatera cõis ſolita,& conſueta oẽs quantitates frumentoꝝ,& ſimiliũ,quę mitterẽtur,& portarentur ad molendina,eundo,& in reditu ponderare farinã,& quãlibet ſalmã, poſt debitas ponderationes iuſti ponderis inuentã,deſup dare,& conſignare bollettas ſolito ſigillo cõis penès ipſos exiſtẽte, munitas cũ numero libraꝝ frumenti,& farinæ,& nomine dñi frumenti, & vnius ex Dohanerĩis, & deniq; nullũ reditũ farinę annotare poſſint,niſi iuſti põderis, data diffalcatione,ad minus libraꝝ triũ,circa plus,& minus:ſub eadem pœna(vt ſupra)applicañ. Itẽ pro datio,ſeù gabella ponderis,& Dohanę ꝑfatę,ſibi perſolui facient,ad rationem quadrantũ.x.ꝓ quolibet centinario libraꝝ frumenti,& ſimiliũ, quæ portanẽ ad molendina,& nõ vltra. Item teneantur penès ſe retinere metrũ,ſiuè caldariũ noſtri cõis,ęneum,ab oleo,& illud in quibuſcũq; occorrentiis tradere volentibus,ꝓ oleo menſurando:ſoluto tñ quadrante vno ꝓ quolibet metro olei menſurandi eiſdẽ Dohaneriis,q̃ poſſint deſuper iuramenta vnicuiq; deferre,ad fraudes euitandas,de quo metro diligentẽ curã habebunt ꝑfati Dohanerii,put de ſtatera,& aliis ad dictã Dohanã ſpectãtibus,& in fine eorũ conductæ ſucceſſoribus ſuis conſignare:ſub pœna duppli valoris illoꝝ.Itẽ,ꝙ cõmune ciuitatis noſtrę teneatur eiſdẽ Dohaneriis dare,& gratis conſignare vnã cuppã,ſeù mezzarinũ:ligneũ:ferratũ:& bullatũ bullo cõis:iuſtæ menſurę: ꝓ menſurandis granis:ordeis:ſpeltis:fabis,ac oĩbus,& ſingulis aliis generibus bladũ, & leguminũ,vendendis mercatoribus aliiſq; ꝑſonis:q̃ Dohanerii teneantur,dictã cuppã,ſeù mezzarinũ dare volentibus,& deſup ſibi perſolui facient ſolidũ vnũ, ꝓ qualibet ſalma(vt ſupra)menſurãda,ab emptore: videlicẽt cũ iuramento:vt ſupra:ad veritatẽ eruendã,deferendo.Itẽ,ꝙ nemini,cuiuſcũq; gradus,& cõditionis exiſtenti,liceat deferre per ſe,vel aliũ aliquod genus frumentoꝝ:leguminũ, & bladũ ad quodcũq; molẽdinum,niſi prius fuerint ponderatæ in ſtatera,ſub dicta Dohana exiſtente,& cũ bulletta,manu vnius ex dictis Dohaneriis ſcripta,& ſigillata,ſeù bullata:ſub pœna ammiſſionis rei non ſic reperrę,& vnius ducati ꝓ qualibet ſalma,& qualibet vice,eiſdẽ Dohaneriis applicata.Itẽ,ꝙ oẽs,& ſinguli,tàm forenſes,q̃ terrigenę,

& habitatores

& habitatores ciuitatis Auximi, cõducentes in ciuitate ꝓdicta, & eius territorio, ex quo vis loco extraneo te neant, & debeant ſoluere eiſdẽ Dohanerijs eãdem gabellã, ac ſi põderaſſent, & macinaſſent in ſtatera ſupra dictæ Dohanæ ex molendinis dictæ ciuitatis, & idem intelligatur de deferentibus panem aliunde ꝯdendũ in dicta ciuitate, & territorio, dummodo deſuper non fuiſſet ſolutus exitus, ſiuè tracta à dicta ciuitate. Item, ꝙ oẽs, & ſinguli hoſpitatores, tabernarii, ſeu bettolarii, & oẽs, & ſinguli alii, q victũ quomodolibet ꝓberent hoſpitibus, ſeu quo vis alio modo reciperent alios ad manducandũ in ꝓpriis eoꝝ domibus, vel conductis, teneant, & debeant ſoluere ꝓ datio, & gabella vini venalis eiſdẽ Dohanerijs tertiã partẽ ꝓtij cuiuſcũq; quã tatis vini, quod huiuſmodi perſonæ alios ad comedendũ recipientes vendiderint, quotieſcũq; id fieri con/ tigerit abſq; licentia Dohanerioꝝ ꝓdictorum, & nihilominus vltra ꝓdicta teneant ad pœnã duoꝝ ducatoꝝ auri eiſdẽ Dohanerijs applicañ. ſup quibus oĩbus, & ſingulis ꝓcedi poſſit ꝓ inuentionẽ, denunciationẽ, & ac cuſam vnius teſtis fidedigni. Itẽ, ꝙ nemini ſupradictoꝝ tabernarioꝝ, bettolarioꝝ, & ſimiliũ alios ad come/ dendũ, & bibeñ. recipientes liceat, nec poſſint quo vis quæſito colore vendere aliã quantitatẽ vini, ꝓter illã, quę ab eiſdẽ Dohanerijs fuerit bullata, ſeu vendi cõſignata: ſub eadẽ pœna, duoꝝ ducatoꝝ auri (vt ſupra) ꝓ quolibet, & qualibet vice applicañ. ꝛ̃t ꝙ huiuſmodi vendentes dicerent, & allegarent, dictũ vinũ eiſdẽ iuſ ſe donatũ, ſeu quomodolibet conceſſum, quatenus tñ huiuſmodi donationẽ ꝓbare non poſſent ꝓ teſtes fide dignos, & iuramenta, dictũ vinũ concedentis, aut donantis: quo caſu ad aliquã pœnã vendentes volumus nõ teneri. Itẽ nemini liceat, tãm ciui, q̃ cuicũq; alteri perſonę ciuitatis, & territorij Auximi, vẽdere aliquam vini quantitatẽ: vt dicit: ad minutũ, ablq; licentia, & bulletta, manu eorũdem Gabellarioꝝ: ſub pœna vnius duca/ ti auri ꝓ quolibet, & qualibet vice, eiſdẽ Gabellarijs applicañ. Cum licentia aũt vendentes teneant eiſdem Gabellarijs ſoluere, ad rationẽ bononeñ. quatuor ꝓ q̃libet ſalma vini (vt ſupra) ad minutũ vendendi, & de ſuper Dohanerij ꝓfati poſſint, ad veritatẽ eruendã, iuramenta deferre. Itẽ nemini, tãm forenſi, q̃ terrigenæ, cuiuſcũq; gradus, & conditionis liceat extrahere de territorio ciuitatis Auximi aliquod genus frumentorũ, bladũ, leguminũ, & lini, ablq; expreſſa licentia dictoꝝ Dohanerioꝝ: ſub pœna ammiſſionis rei ſic extractę, & duoꝝ ducatoꝝ auri ꝓ quolibet, & q̃libet vice (vt ſupra) applicañ. dictis Dohanerijs: q̃ cum licentia, ab ex/ trahere volentibus (vt ſupra) ſibi ꝓſolui facient bononeñ. octo ꝓ qualibet ſalma grani frumenti, ordei, mil lij, tabaꝝ, & aliaꝝ bladũ, & leguminũ, ac lini: declarantes, ꝙ linũ ablq; ſemine intelligat de decẽ ratoris ꝓ ſalma. Itẽ, ꝙ dicti Dohanerij teneant, & debeant ita, & taliter facere, & curare, ꝙ oẽs, & ſinguli molendina/ rij, ſeu conductores molendinoꝝ teneantur, & debeant, in ędibus dictę Dohanę habere, & retinere vnã caſ/ ſam ligneã ꝓ quolibet molendino, cum triginta libris ad minus farinæ grani frumenti, bonæ, & recipientis: ad effectũ, vt fieri poſſint iuſtæ ponderationes in ſtatera: remittendo, quod deficit: ſub pœna vnius ſcuti ap plicañ. ꝓ quarta parte Prætori, & eius curię: quatenus exequant: ꝓ alia parte Societati venerabili mortis: ꝓ alia parte Sacro Monti Pietatis, & ꝓ alia mẽſæ Magiſtratus. Itẽ, ꝙ eiſdẽ Dohanerijs liceat ꝓquirere, & quo vis alio modo inueſtigare, tãm ꝓ domos quarũ vis perſonaꝝ, q̃ per alia quęcũq; loca, fraudes, & fraud ato/ res quoſcũq;, & repertis aliquibus fraudibus, ſeu fraudatoribus, quomodocũq;, & qualitercumq; Dohanerij ꝓfati, ꝓ pœna huiuſmodi fraudũ cõmiſſarum, vltra ammiſſionẽ rerũ fraudatarũ dictę Dohanæ applicañ. ſibi perſolui facient vnũ ducatũ aureũ ꝓ quolibet, & qualibet vice. Itẽ, ꝙ officiales damñ. datorũ (videlicẽt agros perquirentes) teneant, & debeãt, totiens, quotiens opus fuerit, denunciare, & notificare Syndico cõi ad negocia, oẽs, & ſingulos paſſus: vias: foueos: põtes, & huiuſmodi, quæ quomodocũq;, & qualitercũq; rup tę, & deualtatæ forent: ita, ꝙ tranſitus non tutus viatoribus traderetur: ſub pœna. x. bononeñ. ꝓ quolibet nõ ita denunciante, & qualibet vice, eiſdẽ Dohanerijs applicañ. Itẽ, ꝙ nullus ex molendinarijs poſſit, vltra tres dies continuos, à die delationis frumẽti, & ſimiliũ de domo dñi rei delatæ cõputandos, retinere ſub quo vis quæſito colore, granũ, farinã, & ſimilia penès ſe, ſeu in Dohana, vel molendino, ſed ante lapſum dictoꝝ die rum, q̃libet molendinarius ſic deferens teneatur, & debeat recõducere, & cũ effectu cõſignare dñis, ſeu dño rei ad domũ ſuę ſolitæ habitationis eiuſdẽ dñi in farina, ſeu farinis bonis, & recipientibus, & iuſti ponderis: ſub pœna vnius floreni ꝓ quolibet, & q̃libet vice, applicañ. ꝓ dimidia dictis Dohanerijs, & ꝓ alia dñis rei, ſeu reꝝ ꝓdictarum, & ꝙ quælibet bulletta tantũmodo ſeruiat, & valeat ꝓ quinq; dies continuos: in, & ſuper vna, & eadẽ ſalma rei ad macinandũ tranſmiſſę, & delatę, aliàs intelligat cõmiſſa fraus: vt ſupra: mulctada: reſeruatis tñ ſup dicto capitulo neceſſariis, & legitimis impedimentis: videlicẽt ꝓ inũdationibus aquaꝝ, fra ctionibus clauſuraꝝ, & euidentib⁹ ſiccitatibus, & ſimilibus. Itẽ, ꝙ libet ꝓficiſcens per ciuitatẽ, & territoriũ dictæ ciuitatis Auximi, q̃ deferret quodcũq; fagottũ: vt vulgò: in humeris ſuis, ſeu alibi, teneat ſoluere eiſdẽ Dohanerijs bononenũ vnũ pro quoliber, & qualibet vice, quatenus ibidẽ non includerentur res ab vſu, ſeu: vt dicitur: vſatæ, quæ pœnitus intelligantur exceptæ, & quatenus ẽt non ibidẽ includerentur res: vt dicitiubti les, quæ teneantur ad ſolutionẽ bononenoꝝ quatuor ꝓ quolibet ſagotto. Itẽ, quatenus in, & ſuper, ſupra, & infraſcriptis capitulis, tãm ſpecificatis, q̃ non, aliqua naſceretur difficultas, tunc ſtetur declarationi faciendę per Mag. D. Confaloneriũ, & Priores ꝓ tempore exiſtentes, à qua nullo mõ reclamari poſſit: & in non ſpeci ficatis ꝓcedatur ẽt ſemp de ſimilibus ad ſimilia: ſub pœna reclamanti vnius ſcuti auri Sacro Monti Pietatis applicañ. Itẽ, ꝙ Mag. D. Poteſtas, Confalonerius, & Priores, & officiales maiores damñ. datoꝝ ꝓ tempore exiſtentes teneantur, & debeant eiſdẽ Dohanerijs omne iuſtũ auxiliũ, & fauorẽ concedere, & adhibere, me diante ẽt curia, & officialibus dicti D. Poteſtatis, & aliis perſonis, ꝓ fraudib⁹ reconducẽdis, & fraudãtibus, & ſimilibus, ad eádem Dohanã ſpectantibus, & pertinẽtibus: & hoc ad oẽm requiſitionẽ, & inſtantiã dicto rum Dohanerioꝝ: ſub pœna vnius ſcuti aurei ꝓ quoliber deficiente, & vice qualibet, eiſdẽ Dohanerijs appli cañ. Itẽ dicti Dohanerij teneant, & obligati ſint, gratis, & ablq; aliqua ſolutione ponderare, & deſcribere in forma ſolita, eundo, & redeũdo, ꝓ quolibet dño canonico capituli cathedralis Eccleſiæ Auximanæ, & quo libet presbitero curato ſalmas quatuor grani, de libris quingentis in totũ, & ꝓ quolibet presbitero, & cleri/ co non curato, ſalmas duas: vt ſupra: ablq; aliq ſolutione gabellę. Itẽ, ꝙ oẽs, & ſinguli habentes, ſeu habituri

exemptionem,

exemptionem, tã virtute ẽapitulorũ initorũ inter Reuer. D. Epiſcopũ nſum, et Mag. Cõmunitatem dictæ Ciuitatis, q̃ alio quo vis mõ exẽpti teneantur, et debeant à Kal. menſis Ianuarii, vſq;, et per totũ dictũ men ſem Ianuarii cuiuſlibet anni futuris tẽporibus dare, et cũ effectu cõſignare in ſcriptis verã alſignationem, et deſcriptionẽ capitũ perſonaꝝ, incipiendo à maioribus quatuor annis, minoribus verò excluſis, eiſdẽ Gabel lariis, vt veritati locus tradatur, q̃bus deficientibus in tẽpora ꝓfata verã deſcriptionẽ (vt ſupra) deferre, ſeu deferentibus nõ verã alſignare, intelligant cecidiſſe, & cadere ab omni exemptione (vt ſupra) ipſis conceſſa. Declarantes, ꝙ eiſdẽ ſic exemptis, & exẽptiones habentibus, & veras deſcriptiones (vt ſupra) deferentibus ꝓfati Dohanerij teneant, & debeant gratis, & ablq; vlla ſolutione gabellæ ponderare, ſignare, & annotare in forma ſolita, & conſueta ſalmas duas grani de libris quingentis ꝓ quolibet capite perſonaꝝ huiuſmodi (vt ſupra) exemptaꝝ, tñ cũ bulletta dictoꝝ Dohanerioꝝ: ſub pœna fraudis ꝓfatę cęteris fraudantibus, & granũ deferentibus ad molendina ablq; bulletta. Itẽ, ꝙ ꝓfati Dohanerij non poſſint mõ aliquo, & quo vis quæſito colore ablq; expreſſa licentia gñalis concilii recipere, & retinere, ſeu habere quomodocũq;, & qualitercũq; in ſocium vnũ, vel plures in dicta Dohana, niſi cõpræhenſos, & nominatos in principali inſtrumento facto cũ Mag. Cõitate: ſub pœna quinquaginta ducatoꝝ aureoꝝ fabricę nũi palatii, & mẽnioꝝ ciuitatis ꝓ quolibet dictoꝝ Dohanerioꝝ applicañ. & deſup ꝓcedi poſſit per denunciationẽ, & accuſam cũ vno teſte fide digno. Itẽ, ꝙ dicti Dohanerij non poſſint mõ aliquo, & ſub quo vis ꝓtextu, cauſa, vel q̃ſito colore petere à cõitate dictę ciuitatis Auximi, vel aliis ꝓ ea quomodocũq;, & qualitercũq;, eoꝝ officio durãte, vel poſtea q̃cumq; aliquã recognitionẽ, ſeu recõpenſationem, vel aliquod intereſſe cauſa, & occaſione cuiuſcũq; ordinis, decre/ ti, reformationis, ſeu ꝓhibitionis, alterationis, aut ꝓſtumi, & ſimiliũ, quæ ꝓ cõitatem deſup quomodolibet fieri contigerint, immò ſtare taciti, & acquieſcere cuicũq; ordini, & conſtitutioni (vt ſupra) ꝓ gñale conciliũ facieñ. Exceptis tñ dieb⁹, & tẽporibus peſtis gñalis in Prouiñ. (quã Deus auertat) quo caſu, & tẽpore dicta cõitas teneat ad petitionẽ dictoꝝ Dohanerioꝝ, cũ diſdicta tñ duoꝝ menſiũ ꝓcedentium dictã Dohanã re/ cipere, rehabere, in, & ſup ſe, & non aliàs, nec alio mõ, & nihilominus dicti Dohanerij teneant ad ſolutionẽ ꝓ rata tẽporis decurſi, vt ſupra dictũ eſt. Itẽ, ꝙ dicti Dohanerij non poſſint mõ aliquo facere, nec cõtrahere aliquã cõpoſitionem, ſeu concordationẽ cũ quibus vis perſonis, tãm in, & ſup ponderationibus frumentoꝝ, ſeu macinatu, & ſimiliũ, q̃ in, & ſup exitu, ſiuè tracta cuiuſcũq; rei, ne ſucceſſoribus in officio damnũ, vel ꝓiu dicium aliquod inferat: ſub pœna. xxv. lib. deñ. ꝓ quolibet, & qualibet vice, & q̃libet ſalma rei, applicañ. ꝓ me/ dietate cõi ciuitatis, ꝓ quarta ſucceſſoribus in officio, & ꝓ alia quarta executori effectualitèr exequenti. Itẽ, ꝙ oẽs, & ſinguli, granũ, oleũ, aut alias qualſcũq; res cuius vis generis ad vendendũ, & mercandũ in ciuitate, & territorio Auximi conducentes, ſeu ẽt cõduci facientes, teneañ, & debeãt eadẽmet die huiuſmodi merciũ cõductaꝝ denũciare, & notificare eiſdẽ Dohanerijs: ſub pœna duoꝝ ducatoꝝ auri eiſdẽ Dohanerijs applicañ. ꝓ quolibet, & qualibet vice. Et facta huiuſmodi notificatione, iidẽ cõducentes, conduciuè facientes poſſint, & valeant ꝓ menſem in dicta ciuitate, & territorio dictas res, ſeu merces (vt ſupra) cõductas retinere, infra quẽ menſem extrahere volentes ſoluent per tranſitũ, & poſt dictũ menſem ſoluere teneant ꝓ tractã, & inſtar tractę ſolitæ. Itẽ, ꝙ oẽs, & ſinguli foreſes, q̃ ꝓ tempore emere poterint, & voluerint in ciuitate, & territorio Auximi aliqua bona ſtabilia à quacũq;, & quibuſcũq; perſonis, cuiuſcũq; gradus, & conditionis exiſtant, te neant, & debeãt ſoluere ꝓ datio, & gabella eiſdẽ Dohanerijs ad rõnem bonoñ. vni⁹ ꝓ quolibet floreno ꝓtij rei, ſeu reꝝ venditaꝝ: ſub pœna quinquaginta ducatoꝝ auri, partim dictis officialibus, & Dohanerijs, & par/ tim accuſatori applicañ. & ſub eadẽ pœna venditor, ſeu venditores teneant huiuſmodi venditiones notifi/ care infra triduũ currens à die venditionũ, & emptionũ reſpectiuè ꝓfatarum computañ. & q̃libet poſſit de/ ſuper eſſe denunciator, & accuſator, & teneat ſecretus. Itẽ dicti Dohanerij ꝓ quolibet metro olei à q̃cumq;, & quibuſcũq; perſonis, cuiuſcũq; gradus, & conditionis exiſtant, extrahẽdo à ciuitate, & territorio Auximi ſibi ꝓ exitu, ſeu tracta ꝓſolui facient bonoñ. duos ablq; aliq exceptione ab extrahentibus effectualitèr in cõ tinenti numerañ. Itẽ, ꝙ quatenus extrahentes, ſeu extrahi faciẽtes à ciuitate, & territorio ꝓdictis, tãm granũ, q̃ ordeũ, fabas, & alias bladas, legumina, ac oleũ, cęteras q̃ qualſcũq; merces nollent, nec tenerent ſoluere tra ctã ſolitã occaſione cuius vis ꝓtenſæ exemptionis, tunc, & eo caſu dictaꝝ reꝝ venditores ad ſolitã ſolutionẽ gabellæ, & tractæ teneant ablq; aliqua exceptione, contra quos de facto ꝓcedi poſſit, & ſummariè: exceptis locis infraſcriptis, & illoꝝ hominibus, videlicẽt Alma Domo Lauretana, Caſtro Ficcardi, Monte S. Mariç in Calciano, & Appignano, cęteriſq; aliis locis, q̃bus hactenus exẽptio aliqua conceſſa foret, ſeu concederet in poſterꝝ à nſa cõitate, quoꝝ locoꝝ nemo ad aliquã ſolutionẽ gabellç, ſeu datii cuiuſcũq; teneatur. Item, ꝙ oẽs, & ſinguli molendinarij teneantur, & debeant in eoꝝ ꝓpriis molendinis, vel conductis retinere vnã ſta/ terã ferreã boni, & iuſti ponderis ꝓ farinis, & aliis neceſſariis ponderandis, cũ qua oĩs farina pœnitus ponde rari debeat: ſub pœna vnius ſcuti aurei ꝓ quolibet, & qualibet vice, pro dimidia officialib⁹ dictæ Dohanç, & alia accuſatori, ſeu executori ipſo facto applicañ. Qui qdem molendinarij paritèr non poſſint, nec debeãt vllo mõ per ſe, vel aliũ, ſeu alios ꝓ molitura, ſeu (vt vulgò) macinatura cuiuſcũq; quãtitatis grani, & aliaꝝ bladũ, & leguminũ petere, nec recipe, niſi ad rõnem ſex libraꝝ pro quolibet centinario, & nõ vltra: ſub dicta pœna (vt ſupra) applicañ. nec ẽt dicti molendinarij p ſe, vel alios petere poſſint aliqd ab aliquo ꝓ mercede delationis frumentoꝝ, & aliaꝝ bladũ, & leguminũ ad molẽdina eundo, & redeundo, immò gratis, & ablq; aliq prorſus ſolutione: ſub dicta pœna, vt ſupra, applicañ. dictas ſalmas ferre, et reportare teneañ. Itẽ, ꝙ oẽs, & ſinguli foreſes emẽtes quodcũq; genus animaliũ, tã groſſoꝝ, q̃ minutorũ, à ciuitate, & territorio Auximi extraheñ. à quibuſcũq; ꝑſonis, tã ciuibus, & terrigenis nſris, q̃ forenſibus, teneañ, & debeãt ſoluere cũ effectu ad rõnem bonoñ. vni⁹ ꝓ quolibet floreñ. ꝓtij ſupradictaꝝ reꝝ emptaꝝ, & ſtatim facta cõcluſione mercat⁹ venditor teneatur huiuſmodi mercatũ dictis Dohanerijs notificare: ſub pœna bonoñ. x. ꝓ qualibet minuta beſtia, & pro quolibet animali groſſo vnius ſcuti, applicañ. pro dimidia Dohanerijs ꝓfatis, ꝓ vna parte offi ciali exequenti, & ꝓ alia parte mẽſç Magiſtratus, & quaten⁹ emptor ꝓfatus ſupradictã gabellã q̃ vis cauſa,

vel occaſione

vel occasione non soluerit, teneatur vēditor de suo, & summariè possit astringi, data tñ exceptione in locis, & personis (vt supra) exēptis, ac ēt exceptis oībus, & singulis dieb⁹ nundinar⁹, seu emporior⁹, & (vt vulgò) mercatuū, videlicèt oībus diebus sabbati, & diebus nundinar⁹ S. Victoris, S. Mariç oliuar⁹, S. Dominici, & S. Mariæ Gratiar⁹ cum tribus diebus pcedentibus, & totidē subsequentib⁹ nundinas pdictas. Addētes, ꝙ ad fraudes euitādas, & veritatē eruendā Dohanerii pfati possint vnicuiq; iuramēta deferte, an mercata, seu vēditiones, & emptiones huiusmodi factæ, & conclusę fuerint in dicta ciuitate, & eius territorio. Declarantes insup, huiusmodi exēptiones non extendi, nisi quò ad animalia pdicta in diebus pfatis emēdo, & nisi quò ad forenses reportantes easdē res, quas non vendidissent in diebus pdictis. Itē, ꝙ oēs, & singuli transeūtes cum quacūq; quantitate frumenti, ordei, milii, fabar⁹, & aliar⁹ bladū, & leguminū, ac quarumcūq; aliarū merciū p ciuitatē, & territoriū Auximi, teneant, & debeāt soluere, put latius, & exprīsè apparet declaratū in tabula transitus. Declarātes, fraudatores intelligi, repertos extra vias publicas, & (vt supra) romanas absq; bullet ta solita Dohaneriorū, & statim puniant in scutis duobus auri p quolibet, & qualibet vice, vltra ammissio nē rerū, sic repertarū, dictis officialibus applicañ. & animaliū quorumcūq;, ēt ꝙ transirent per agros cōmen dæ S. Philippi, Mōtis Torti, p colles passatēpi, & viā trauersæ vaccarii, seu buffardę, tñ absq; bulletta (vt su pra) aut licentia dictorū Dohaneriorū, & ad maiorē declarationē, ꝙ traus hoc mō intelligat desup cōmissa, videlicèt si quis venerit p viā publicā, & romanā ab Ancona, seu aliunde ad ciuitatem Auximi, & transierit hospitium subtus, & ppè ciuitatē ab occasu in contrata albergorū, seu S. Florentii, & non soluerit solitā ga bellā passus, siuè transitus, seu nō habuerit bullettā dictorū Dohaneriorū, intelligat fraudator, & paritēr ve niens ab alia parte australi per viā publicā, & romanā versus Anconā, si transierit supradictū hospitiū in cō trata S. Florentii absq; solutione gabellæ, seu licentia pfata, p fraudante reputet, idēq; intelligat de venien tibus p viā trauersę ab occasu ad ortū solis per viā trauersę, & transeuntibus hospitiū padiglioni in planicie Fluminis Musionis, & paritēr de venientibus per eādem viā ab ortu ad occasum, & dictū hospitiū transeun tibus absq; bulletta, seu datii solutione, idēq; de venientibus p viā romanā, quæ tendit de Recineto ad Anco nā, & transeuntibus viā romanā, quæ de Auximo tendit ad Castrū Ficcardū. Itē, ꝙ oēs, & singulę res, & bo na, quæ quomodocūq;, & qualitercūq; p ciuitatē, & territoriū Auximi deferrī contigerint, tàm Reuer. Pris Episcopi nri, q̄ officialiū quorumcūq; tēporalium, vel secularium S. Mris Ecclesiæ, intelligant exēptæ, & nulli datio lubiectæ. Itē, ꝙ dicti Dohanerii possint, & valeant de facto, & summariè astringere quoscūq; molēdi narios, vel molendinor⁹ conductores ad solutionē gabellæ p illis forensibus, q venirent, vel irent ad molen dū, seu macinañ. in nris molendinis, nec possint aliter astringere eosdē forenses macinātes ad recipiendū bul lettas, à qbus quidē molendinariis, seu conductoribus molendinorū, pfati Dohanerii sibi pfolui faciēt qua drantes quatuor p qualibet salma grani, & aliarū bladū, seu leguminū, seu (vt vulgò dicit) p qualibet in/ tarca, ēt parua, & hoc quatenus desup inter Dohanerios, & molendinarios, seu molendinorum cōductores pfatos non oriret concordia, siuè transactio, q quidē molendinarii, siuè molendinorum conductores teneant facere (vt dicit) talleas, & desup retinere, & reddere ad oēm terminum, & petitionē dictorum Dohaner. bo num cōputum eisdē officialibus Dohanæ pdict: sub pœna vnius scuti aurei p quoliber, & qlibet vice (vt su pra) dictis Dohaneriis applicañ. Itē, ꝙ nemini forensi, vel extraneo liceat aliquod laboritium facere in terrā torio nr̄ę ciuitatis, nisi prius pfiterit cautionē in forma sub rogatione nri cancellarii validā, & sufficientem de soluendo debitā, & solitā tractā, tàm de frumētis, q̄ ordeis, labis, & aliis bladis, & leguminibus, de linoq;, & aliis quibuscūque rebus, quas extraheret p se, vel alium, seu alios de nro territorio: sub pœna. x. ducatorum auri p quolibet, & qlibet vice, partim cōitati Auximi, & partim dictis officialibus applicañ. quarenus exeq faciant cum effectu, & vlterius dicti Dohanerii possint desup iuramenta deferre vnicuique ad veritatē erue dam sup extractionibus factis de supradictis frumētis, & aliis rebus, vt supra dictum est. Itē, ꝙ oēs, & singu læ bestiæ, & animalia quęcumque cuiuscumque generis, quæ recōduci contigerint ad hospitia quæcumque à quacumque, & qbuscumque personis qua vis causa, vel occasione, teneant ad infrascriptā solutionē p stal latico dictarum bestiarum hospitibus, vel cauponibus, aut hospitiorum dñis, seu conductoribus, videlicèt p qualibet bestia grossa (vt supra) reconducenda, siuè recōducta dñi illarum teneant soluere p die, ac nocte bonoñ. duos, p qualibet verò bestia minuta quadrantē vnum: exceptis tñ Suis, siuè Porcis, quorum dñi te neantur soluere quadrantes tres p quolibet porco p die, ac nocte. Et si non pnoctauerint, tantummō teneā tur ad medietatē, quorum qdem stallaticorum (vt supra) Dohanerii pfati intelligant habeř, & habeāt vnā tertiā partē, & alias duas tertias partes hospitatores, siuè caupones antedicti. Itē, ꝙ oēs, & singuli ianitores, siuè portinarii ianuarum nr̄ę ciuitatis teneant, & debeāt ita, & talitèr se gerere, & curare diligentèr, ꝙ nemo transeat, siuè exeat de ciuitate cum qbus vis rebus, salmis, & mercibus oneri, & gabellę subiectis absque bul letta, siuè licentia dictorum Dohaneriorum: sub pœna dictis ianitoribus bonoñ. xx. p quolibet, & qlibet vice eisdē Dohaneriis applicañ. Itē, ꝙ oēs, & singuli molendinarii, q macinauerint aliquā quantitatē frumento rum, ordei, fabarum, millii, & aliarum bladum, & leguminum qbuscumque personis ciuitatis, & territorii Auximi absque solita bulletta Dohaneriorum, incurrant ipso facto pœnā bonoñ. xx. p quolibet, & qlibet vi ce (vt supra) applicañ. Itē, ꝙ dicti Dohanerii possint, & valeāt vltimo mense eorum officii exigere de facto à qbuscumque mercatoribus, & artificibus, videlicèt p qlibet apotheca artis, aut exercitii cuiuslibet bonoñ. sex, put ēt p quocumque molendino, siuè pistrino oleario, videlicèt p qlibet macina floreñ. vnum moñ. à dñis dictarum macinarum, siuè conductoribus illarum de facto. Itē, ꝙ oēs, & singuli muliones, & aliæ quæ cumque pson⁹ extrahentes, aut extrahi faciētes qualscumque merces, ēt oēs, et singulas alias res ad quē vis vsum applicatas, et cuius vis gñis, teneant, et debeant soluere dictis Dohaneriis ordinariā tractā, videlicèt p qlibet salma grani, ordei, spelte, fabarum, et aliarum bladum, et leguminum, et ēt lini, et seminis eius bonoñ. octo: pro qlibet verò salma vini, et aliarum rerum eidē tractę applicatarum bonoñ. quatuor, pter oleum, cuj⁹ solutio pro tracta fit ad rōnem bonoñ. duorum pro quolibet metro, vt supra dictū est. Extrahētes autē

dictas res,

dictas res, & merces absq; bulletta solita Dohanerior⁹, incurrant ipso facto in pœnā duor⁹ ducator⁹ auri pro quolibet, & qlibet vice eisdē Dohaneriis applicañ. Et fraus intelligat cōmissa, statim ꝙ trāsierint quācumq; portā nr̄æ ciuitatis, & de dicta ciuitate exierint absq; bulletta. Itē, ꝙ oēs, & singuli forenses asportantes, seu asportari facientes intus ciuitatē Auximi qualscūq; res, tam esculentas, q̄ p quo vis alio vsu non possint, nec debeant mō aliquo molestari à dictis Dohaneriis, seu aliis p solutione alicuius gabellæ, sed volētes dictas easdē res, quas non vendidissent, extrahere de ciuitate, & territorio Auximi, teneant ad solutionem solitę ga bellæ, put cęteri ciues, & habitatores nr̄i exceptis tñ in diebus mercatuū, & nundinar⁹ ciuitatis, in qbus libe tè possint extrahere absq; vlla prorsus solutione gabellę, & excepto ēt vino venali, cuius vēditores, & aspor tantes illud teneantur soluere solitā gabellā, qnemadmodū ciues, & habitatores nr̄i tenent, & soluunt. Itē, ꝙ nemini liceat, cuiuscūq; gradus, & cōditionis existat, extrahere, seu extrahi facere de ciuitate, & territorio Auximi aliquod genus quar⁹ vis (vt dicitur) grassiar⁹ comestibiliū: sub pœna ammissionis rer⁹ sic repertar⁹, & vnius scuti p quolibet, & qlibet vice applicañ. pro medietate inuentori, seu executori: & vna quarta pars te dictis Dohaneriis, & pro alia quarta parte cōi ciuitatis Auximi, & qlibet desup possit esse denūciator, & credat cū iuramento suo. Itē, ꝙ oēs, & singuli molendinarii teneantur in molendo prius inseruire ciuib⁹, & habitatoribus Auximi, q̄ forensibus, ēt ꝙ forenses priores accessissent: sub pœna vnius scuti auri p quolibet molēdinario, & qlibet vice eisdē Dohaneriis pro medietate applicañ. & pro alia dñis frumentorum, seu fa/ rinę, qbus, & cuilibet credat cū iuramēto, & vno teste fide digno. Itē ad tollendū oēm dubietatē, quę forsan oriri posset super vino venali ad minutum, vt supra dictū est, addit, & declaratur, ꝙ vēditio vini ad minutū intelligatur fieri, & fiat, quotiens non venditur (vt vulgò) ad barile, videlicèt ꝙ venditio vini facta ab vno iusto barili infra intelligatur ad minutum, & nō aliàs. Item, ꝙ quilibet officialis ciuitatis Auximi teneat ad oēm requisitionē dictor⁹ Dohanerior⁹ pcedere, & exeq ptra quoscūq; fraudātes, ēt post eor⁹ finitū officiū.

De Consulibus maioribus Ciuitatis in ciuilibus causis, & eorum officio, & capitulis. *Rub. XXXIII*

VT pauperum indemnitati consuleretur, & ius summarium absq; interuentu Procuratorū, ac tędio maximar⁹ expensar⁹ vnicuiq; redderetur, antiquitus huiusmodi Consulatus officiū in nostra Ciui/ tate viguisse cōperimus. Et propterea veterem istā consuetudinem ritè cōprobatam sequi volentes, Præsentiū tenore duximus ordinandū, & ordinam⁹, ꝙ oēs, & singuli ciues cōciliarii ciuitatis Auximi pōtes, & p tempore existentes in renouatione gñalis regiminis, seu busselli maioris, & succesiuè aliis opportunis tēporibus describant, & annotent, & sic reponant in duabus pyxidibus, siuè busselis, videlicèt in vna oēs pri mi, & secundi gradus, & in altera tertii, & quarti ordinis conciliarior⁹, pter illos, q iudicantes se ad huiusmo di officium inhabiles esse, sponte recusauerint, & noluerint ita describi, & annotari, quę pyxides postea clau dantur in scrinnio, & capsa, vbi pallucta magistratus existunt, de qbus quolibet bimestri post extractionem noui magistratus in generalibus conciliis extrahentur duo de dictis consulibus actu exercere valentibus, vi delicèt vnus de maiori gradu, & alter de minori, q sic extracti officiū consulatus exercere possint, & debeāt p duos pximè futuros mēses, modis, formis, & tenoribus, vt infra, videlicèt. Primò, ꝙ dicti D. Consules ha beant auctoritatē oimodam, ac iurisdictionem, & arbitriū p duos tm̄ cōtinuos menses cognoscendi, & iudi/ candi oēs, & quascūq; causas ciuiles coràm eis vertentes inter quascūq; personas summariè, de facto, sola fa cti veritate inspecta, & absq; strepitu, & figura iudicii, si maluerint p pnuncias, siuè sentētias ēt diffinitiuas. Et p mercede, & salario huiusmodi eor⁹ officii sibi persolui facient florenos duos in totū, videlicèt boñ. xx. quolibet mense, & pro eor⁹ quolibet à notariis bancar⁹ causar⁹ ciuiliū de facto, & absq; aliqua exceptione, & ita dicti notarii soluere teneātur omnino. Item, ꝙ dicti D. Consules teneant coniunctim ter in hebdoma da, videlicèt die lunæ, mercurii, & veneris de sero, hora cōpletorii accedere ad banchū iuris sub lodia palatii D. Consal. & Prior⁹ ppè Ecclesiā S. Mariç Mercati, & ibi p tribunali sedere, ciuilitèr imbuti, & honestè per manere cū auleis, vel tapetis cōis sup bācis iuris, audiendo, decideñ. & sūmariè causas iudicañ. & terminañ. & si aliq̄ supradictar⁹ dier⁹ fuerit qūlibet feriata, cadat in immediatè sequentē. Itē, ꝙ dicti D. Cōsules pos/ sint, & valeāt eor⁹ arbitrio in illis causis, quę altiorē reqrerent indaginē, vocari facere D. Prętorē p tempore existentē, q teneat statim ad illor⁹ simplicē req̄sitionem accedere ad solitū Consulū tribunal, & in medio il/ lor⁹ sedere, & causas qualscūq; tunc vertentes de iure, & summariè cū eisdē D. Cōsulibus decidere, & termi nare absq; vlla alia mercede, seu sportulis. Itē, ꝙ dicti D. Cōsules vnà cū D. Potestate, quotiens cū eis sedere contigerit, & absq; eo, habeāt plenū arbitriū, auctoritatē, & iurisdictionē omnimodā cognoscendi, terminā/ di, & finiendi oēs, & singulas causas ciuiles, quę coràm eis verti, fieri, & agitari cōtigerint inter qualscūq; per sonas, tàm ciues, & habitatores dictę ciuitatis Auximi, & ei⁹ territorii, & districtus, q̄ forenses, & extraneos, videlicèt vsq; ad summā, & quantitatē flor. decē moñ. Marc. & ab inde infra: ab inde verò supra nequaq̄, ni si de cōsensu ambar⁹ partiū, & vnusquisq; teneat in casibus p̄missis eor⁹ D. Consulū parere mandatis, & ab eor⁹ foro, & iurisdictione minimè declinare: sub pœna. xxv. lib. deñ. p quolibet quomodocūque, & qualitèr, cumque declinante, & qlibet vice Sacro Monti Pietatis dictę ciuitatis ipso facto applicañ. Item, ꝙ dicti D. Consules debeant, & possint in oībus, & singulis quibuscūque causis coràm eis (vt supra) agitandis, tàm or dinariis, q̄ extraordinariis pcedere, pnunciare, terminare, & sententiare, tàm de iure, q̄ de facto, ēt summa/ riè sine strepitu, & figura iudicii, et sola facti veritate inspecta, & ēt extra iudicialitèr, nō obstañ. feriis mesiū, & vindemiar⁹, & aliis quibuscūque: exceptis tñ feriatis diebus in honorem Dei, & Sanctor⁹ ei⁹ sūm formam alterius nr̄i ordinamēti positi supra in hoc volumine libro primo, sub Rubr. De veneratione dier⁹ dñicor⁹, & festiuor⁹ custodia: ac ēt exceptis diebus aduentus S. D. N. Papæ, & alicui⁹ Reuer. & Illust. D. Cardinalis, seu Prou. Legati, Vicelegati, seu Gubernatoris, ac ēt transitus militū, in qbus casibus, & diebus termini, & tē pora in causis pdictis minimè currant. Item, ꝙ dicti D. Consules habeāt oimodam auctoritatē, arbitrium,

& potestatem

& potestatem ꝓcipiendi oĩbus,& singulis officialibus,executoribus, & bayulis,aliisq; ꝓsonis vniuersis nr̃æ ciuitatis in oĩbus,& singulis causis,& negociis ad officium dictor̃ D.Consulum spectantibus,& ptinenti bus cum impositione pœnar̃ pecuniar̃,vsq; videlicèt ad summã cẽtum solidor̃ ꝓ quolibet, & q̃libet vice, & in casu non paritionis, seu contumaciæ dictas pœnas impositas applicañ.Sacro Monti Pietatis Auximi, & pro eo de facto exigi faciendi. Itẽ ꝙ in oĩbus,& singulis causis(exceptis illis,de q̃bus in libro tertio p̃ntis voluminis sub Rubr. De sũmariis cognitionibus,& capitibus solidor̃)in q̃bus interueniret, & interueniet aliqua responsio negationem importans,seu litis contestationẽ,dicti D.Consules ꝓsolui facient ab vtraq; parte capita solidor̃ ad rõnem bonoñ.duor̃ ꝓ quolibet floreñ. cõi ciuitatis Auximi,seu alteri p illud depu tañ.in continenti,& delup possit à quocunq; interesse ꝓtendente iuramẽtum deferri notariis actuariis. Itẽ, ꝙ oẽs,& singulæ petitiones,cæteriq; actus,quæ,vel q coràm dictis D.Consulibus fieri contigerint,scribi de/ beant p notarios actuarios ad bancũ iuris,vulgari tñ sermone p maiori oĩum intelligẽtia,& nullatenus de/ ferri in scriptis,de q̃bus non possint peti copiæ,nec decerni mõ aliquo,nisi de testibus examinatis,& aliis iuri bus deductis post publicationem pcessus,& delup responderi debeat simplicitèr,negando, vel confiteñ. Itẽ dicti D.Consules mõ aliquo,& sub quo vis quæsito colore nõ pmittẽt aliquẽ procuratorẽ pcuratorio noie, seu aliũ quo vis nomine pro alio cõparere in dictis causis coràm eis vertentibus,& ad eor̃ tribunal,nec agẽ do,vel defendeñ.nec dictañ.dictariq; faciendo aliquã petitionem,responsionẽ,seu alterũ quem vis actũ,ni/ si in confitendo,& ad confitendũ:sub pœna.xxv.lib.deñ.pro quolibet procuratore,seu alio p alio quomo/ docũq;,& q̃litèr cumq; cõparente,& q̃libet vice cõi ciuitatis Auximi ipso facto applicañ.et nullitatis actor̃ contra quẽ,p quo quis(vt supra)interueniſſet,tàm in causis ordinariis,q̃ extraordinariis,volentes procura/ tores,& alios p aliis cõparentes ab hoc foro,& tribunali D.Consulũ pẽnitus interdictos, & separatos esse, sed tantũmodo principales ipsos cõparere pſonalitèr,& nõ per interpositã aliquã persoñã, nisi ad confiteñ. vt supra dictũ est. Itẽ si contigerit,aliquẽ dictorũ D.Consulũ qua vis iusta,& legitima causa absentari à ci/ uitate,& territorio Auximi,seu alitèr comparere non posset ad bancum iuris p vnã tm̃ hebdomadã,ꝙ tunc alter consul,cũ assistentia tñ notariorũ bancarũ ad solitum tribunal sedere, ius reddere, & in causis pcedere debeat,vsq; tñ ad lententias diffinitiuas exclusiuè,quæ nequaq̃ ferri possint,nisi ambobus D.Consulibus p tribunali sedentibus.Quarenus verò absentia alterius ex dictis D.Consulibus duraret vltra vnã hebdoma/ dã,ꝙ loco absentis p Mag.D.Confaloneriũ,& Priores alter extrahaꝫ pro eo bimestri sic incepto,cũ eadem auctoritate,potestate,& arbitrio iàm dicto,& non alitèr,nec alio mõ,aliás notarii non possint,nec debeant sedere,nec tribunal aperire:sub pœna nullitatis actor̃,&.x.lib.deñ.p q̃libet vice dictis notariis nõ denunciã tibus huõi absentiã,& non curantibus puisionem de altero fieri(vt iàm cautum est)dicto cõi ipso facto ap plicañ.Item collitigantes ita,& talitèr se gerere pcurabunt,ꝙ oẽs,& singulæ causæ coràm eisdẽ D.Consuli bus vertentes debeant infra viginti dies curr̃tes à die pductæ primę petitionis computañ.pœnitus decidi, & fine debito terminari p ipsarum diffinitiuas sententias , nisi de iustis. & legitimis impedimentis dictis D. Consulib⁹ cõstaret per eos declarañ.sub pœna decẽ lib.deñ.pro quolibet collitigante,& q̃libet vice cõi ciui tatis Auximi ipso facto applicañ.& nihilominus dicto tranſacto termino.xx.dier̃, & causis(vt supra)re/ manentibus indecisis,dicti D.Consules possint,& debeant auctoritate eorũ officii ambas partes astringere sub pœnis eorũ arbitrio imponeñ. & applicañ.ad cõpromictendũ quæstiones sic inter dictos collitigantes vertẽtes in plonas dictorũ.D.Consulũ de iure,& de facto,put ẽt oẽs alias personas discordãtes,& qnomo/ docũq;,& qualitèrcũq; litigantes astringere ad huiusmodi cõpromissa facieñ.videlicèt vbi,qñ,& quotiens dicti D.Consules iudicauerint oriri posse scandala,& dissensiones,quas qdem lites,& differentias postmo dum sibi,& in eos cõpromissas curauerint,quantò citius expedire,& amicabilitèr decidere, & terminare p bono pacis,& quietis hominũ ciuitatis Auximi,non obstañ.aliqua cõtradictione, quę p partes,seu alteram ipsarũ fieri,& allẽgari posset.Item,ꝙ notarii bancarũ debeãt retinere penès se claues tribunalis, & lodiæ tri bunalis in platea S.Mariæ Mercati existentis,& diligentẽ curã habere de eis,& dicto tribunali,ita ꝙ nullum damnum inferat sub dicta lodia:sub pœna refectionis oĩum damnorũ, & interesse ibidẽ eorũ culpa inferenñ. & in fine officii sui claues restituere Mag.D.Confalonerio,& Prioribus p tempore existẽtibus.Itẽ dicti D. Consules teneant,& debeant ante ingressum ipsorũ officii ad consulatũ iurare ad delationẽ nr̃i cancellarii, se bene,rite,recte,& fidelitèr,remotis ab eis omni,& q̃cumq; humana passione,eorũ officium consulat⁹ p bimestre exercere,& p̃ntia capitula,& alia forsan in posterũ facieñ.per gñale conciliũ nr̃æ ciuitatis Aux. fir mitèr obseruare,& obseruari facere omni eorũ conatu,& post eorũ depositũ officium ꝓmanere,& stare ad syndicatũ coràm M.D.Consal.& Prioribus p duos dies tantũ currentes de gestis,& administratis p eos in of ficio,ꝓcedentibus solitis bannimentis in forma.Item,ꝙ dicti D.Consules,& alii,seu alter de eorũ ꝓpriis fa miliis non possit mõ aliquo ab aliquo conueniri,nec ẽt alios conuenire ad tribunal dictorũ D.Consulũ per bimestre eorũ officii:sub pœna decẽ lib.deñ. p quolibet,& q̃libet vice cõi Auximi applicañ.Itẽ,ꝙ p celerio ri expeditione causar̃ huiusmodi dicti D.Consules,& notarii,ẽt in diebus feriatis possint iuramenta defer re vnicuiq; testi delup examinando,tñ parte prius citata,& examinate, examinariq; facere vnũquemq;,cõ trariis q̃buscunq; non obstañ.Itẽ,quo ad confessiones faciendas de soluendo, seruet forma statuti de mate ria loquentis in hui⁹ voluminis libro tertio,sub Rub.De ꝓcepto in confessis fieñ.Itẽ, si contigerit aliquẽ ap pellari ab aliq̃ ꝓnuntia,siue sñia ferenda à dictis D.Consulibus ad D.Cancellariũ nr̃æ ciuitatis iudicẽ ordi nariũ,debeat ita,& talitèr agere,& curare,ꝙ infra decẽ dies curr̃tes à die interpositę appellationis compu tañ.huiusmodi causa sic coràm nr̃o cancellario deuoluta pẽnitus finiat,& p sñiam diffinitiuã decidat,& delup iudex appellationũ debeat tantũmodo tradere vnã diẽ p termino ad iustificandũ,& impugnañ.& si in di/ cto termino.x.dier̃ causę p̃dictæ non fuerint expeditæ per sñiam D.Cãcellarii,intelligant omnino deserę, & deserẽtes in expẽsis condemnent,saluo semp,& reseruato iusto,& legitimo impedimẽto: Et hoc,ne causę fiãt immortales,sed cũ minori partiũ dispẽdio,& celeritate maiori expediant:Et ita inuiolabilitèr obseruet,

De Capitaneo

De Capitaneo pro custodia nundinarum Sancti Dominici. Rub. XXXIIII

QVONIAM Qui se rite custodiunt, vt plurimum (iuxta vetus adagium) reddunt incolumes propterea,prę|sentium tenore iubemus,quod pro custodia nundinar̃,rer̃,& hominũ pro rẽpore in die festiuitatis sancti Dominici,quinta mensis Augusti cuislibet anni in planicie fluminis nostri Mu scionis circum circa dictã Ecclesiam sancti Dominici,hic ordo seruetur ad vnguem videlicet. quod annua/ tim futuris perpetuis tẽporibus,habeatur, & sit in nostra ciuitate vnus habilis, & idoneus Capitaneus,pro custodia dictar̃ nundinar̃,rer̃,merciũ,& hominũ de numero ciuium conciliatior̃ nostrę Ciuitatis, cuius creatio fiet hoc modo videlicet quod quartus, & vltimus Prior,extrahendus de solita pyxide, bussulo, siue ballucta,cũ D.Confalonerio,& aliis Prioribus de medio mense Aprilis,pro magistratu futuror̃ mensium inmediate,Maii,& Iunnii.Ipse quartus,seu vltimus Prior,intelligatur,& sit ipso iure creatus,assumptus,ele ctus,& deputatus Capitaneus,& in Capitaneũ pro custodia nundinar̃ prędictar̃,anni tantũ illius,& suc cessiue quolibet anno,dictis temporibus,huiusmodi creatio fiat. Et hoc quatenus dictus quartus, seu vlti/ mus Prior videretur,& esset habilis,& idoneus ad huiusmodi munus,& officiũ exercendũ, iudicio Magnifi ci nostri generalis Cõcilii. Tunc enim,& eo casu quo forte dictus Capitaneus(vt supra)extractus,electus, assumptus,& deputatus,non videretur,nec esset, ad id habilis, & idoneus , dicti Magnifici nostri generalis Concilii,discretione,& iudicio,fiat,& fieri debeat,per dictum generale conciliũ noua desuper cõdigna pro uisio,deueniendo statim ad creationem,electionem,assumptionẽ,& deputationem alterius Capitanei,pro custodia supra dictar̃,nundinar̃,rer̃,merciũ,& hominũ.Qui quidem Capitaneus(vt supra)extractus,si/ ue creatus,electus,assumptus,& deputatus,intelligatur habere,& habeat omnimodam facultatem,potesta tem,& auctoritatem creandi alios officiales,ad militiam, siue armatam,desuper faciendam,necessarios, & opportunos,& debeat penes se retinere insignam,seu banderam sericam Communis, & hominũ dictę Ci uitatis Aux.omni eius periculo,& illã anno imediate futuro, succesſori suo Capitaneo publicę consignare. Qui Capitaneus,pariter,per quindecim dies ante festum S.Dominici,debeat quotidie de mane,& de sero pulsari facere tãburũ cõis,per solita loca Ciuitatis Aux.pro lætitia,& excitatione militũ, & nundinar̃ prę/ dictar̃ publicatione,& die præcedenti festũ S.Dominici hora cõpletorii d.D.Capitaneus,cũ officialibus, bandera,tambutis,& militibus necessariis,& opportunis numero,& qualitatibus, armatisq; (tñ armis non prohibitis)ac bene indutis pro honore,& magnificentia Ciuitatis(post generalem monstrã,per totam Ci uitatẽ,& consuetum battaglionũ in platea magna factum)se in ordine cõtulerint ad dictã Ecclesiã S.Domi nici,prope flumen Muscionis,pro custodia nundinar̃ prædictar̃. Et ibidem tota futura nocte,vigilantes, & die festiuitatis S.Dominici sublequenti,pariter omni(qua semper decuit,& decet)cura,studio,& sollici tudine,pro custodia,& conseruatione nundinar̃ prædictar̃ vsq; ad occasum solis diei dictæ festiuitatis per manere,& deinde ad ciuitatẽ in ordine,& instar militum prouidor̃ redire,monstram in Ciuitate,& aliis lo cis solitis,semper in eundo,& redeundo facere solitã,& cõsuetã.Item ꝙ pro recipiendis,& honorandis Ca pitaneo,officialibus,& militibus prædictis circa tres mensas eisdem in sala palatii dictę Ecclesię S. Domini ci ciuiliter,& moderate pro victu,& vsu dictor̃ militũ parandas videlicet in dicta die festiuitatis S. Domi nici de mane,& sero,ac de sero diei precedentis.Cõe ciuitatis Aux.teneatur,& debeat per manũ nostri ge/ neralis Syndici ad negocia expendere,& erogare vsq; ad summam, & quantitatẽ Florenor̃ quinquaginta monetæ,quolibet anno,mediantibus solitis,& consuetis bullectis manu nostri Cancellarii,seu plus ,[& mi/ nus,iuxta tempor̃ qualitates.Et desuper nominatus Syndicus retineat bonũ,& fidele cõputũ,statim dictis nundinis finitis,reddendũ M.D.Confalonetio,& Prioribus , qui Syndicus pariter sumptibus dicti cõis pu/ blicę,& palã ad scalas palatii nostri in platea magna dictę ciuitatis teneatur, & debeat dare, & consignare vnicuiq; militũ prędictor̃,ad custodiã nundinar̃ prædictar̃,ordinatæ in vigilia dicti festi S. Dominici dũ in ordine fiet generalis armata vnclas duas pulueris archibugii pro quolibet milite archibuserio,vt illa pro custodia dictar̃ nundinar̃,honorecꝙ armatę vtantur licitè tamen,& honestè. Item volumus,& iubemus, quod eadẽ dię festiuitatis S.Dominici de mane tempestiue D.Regulatores tẽporis illius videlicet cõsocii, & collegę dicti Capitanei,vt supra,extracti de medio mense Aprilis teneantur accedere ad palatiũ D.Eccle siæ S.Dñici,& post visitationem ecclesiasticã pro tribunali sedere tota eadem die pro iure summario reddẽ do vnicuiq; tàm ciui,& habitatori ciuitatis Aux.q̃ forensibus,& mercatoribus quibuscunq; in omnibus,& singulis causis quæ quomodolibet inter quoscunq; eadem die verti,ac fieri contigerint cum ampla potesta te,auctoritate,& arbitrio causas qualcũq; ciuiles summarie de facto, sine strepitu, & figura iudicii, & sola facti veritate inspecta cognoscendi,decidendi,& terminandi,& ita fieri,& obseruari mandamus sub pœna viginticuinq; lib.deñ.pro quolibet dictor̃ D.Regulator̃ aplicañ.cõi nostro,qui quid D.Regulatores tũc, & eadem die nundinar̃ cũ tribus diebus præcedentibus,& totidem dictum festum lubsequentibus consules nundinar̃ vocabuntur cum eadem facultate , & auctoritate prout in dicta eadem diæ festiuitatis S. Do/ minici. Addentes quod si contigerit aliquam causam criminalem oriri in dicta dię festiuitatis Sancti Do/ minici, & eius vigilia in loco nundinarum prædictarum inter qualcunq; personas cuiuslis conditionis , & status d.D.Consules Capitaneus,& officiales,prout magis,& melius poterint curabunt delinquẽtes huiusl modi capi, detineri, & ad ciuitatem Aux.deduci, & in manibus,& fortia curiæ nostri Potestatis consignari facere ex debito eor̃ officii,vt ceteris tranſeant in exemplum Consules aũt per tẽpora prædicta cõtinuę sta bunt,& residebunt omni qua decet magnificentia sub tenda seu padiglione ante d. Ecclesiam S. Dominici per supradictum Syndicum figendo,& plantando Capitaneus autem,& milites in sala super dicta Ecclesia iuxta solitam,& inueteratam consuetudinem,declarantes,ꝙ d.D.Consules teneantur, & debeant per no/ stros prȩcones banniri facere exemptiones,& franchitias dictar̃ nundinar̃ per tempora prędicta, & sic inui tare mercatores,& populos pro anno futuro,& idem fiat de nundinis S.Marię Oliuar̃,& aliis solitis,& cõ

luetis,& quę fieri contigerint in Ciuitate,& territorio Aux. Addentes ꝙ in vigilia d.festiuitatis S.Dominici omnes,& singuli artifices cuiuscunq; gradus,& conditionis in nostra Ciuitat.actu exercentes debeant accedere in loco nundinaꝝ prędictaꝝ,& ibi apotecas facere,& retinere,& merces suas publice vendere volentibus emere,sub pœna centum sol.pro quolibet,& qualibet vice communi nostro applicañ.

De Ianitoribus. *Rub. XXXV*

VT Temporibus debitis ostia,& porte nostræ ciuitatis aperiantur,& claudantur facilius,& comodius,ordinamus,ꝙ in concilio generali nostrę ciuitatis eligantur ianitores, qui sic electi,& approbati debeant semper,& continue stare,& habitare gratis in Domibus nostri cõis contiguis eisdem portis,& secũ caute,& penes ipsos retinere claues dictaꝝ portaꝝ videlicet quilibet ianitor claues porte sibi cõmisse,qui ianitores pariter teneantur tempore quo sibi claues traduntur iurare de benè fideliter,& absq; dolo & fraude officium eoꝝ exercendo,& desuper idoneos, fideiussores pro libris saltem centum denarioꝝ prestare,& teneantur dictas portas temporibus, & horis congruis aperire, et claudere videlicet aperiendo de mane cuiuslibet diei orto iam sole, et claudendo de sero post occasum, et postea de nocte nemini nisi cognito bone cõditionis,et famę aperire sub pœna centum solidoꝝ pro quolibet, et vice qualiber,debeantq; ipsas claues penes se continuè retinere, et illas nemini alteri quouis quesito colore nequaquam tradere sub pœna quinquaginta libraꝝ den.cõi nostro applicañ.nisi ex aliqua rationabili causa, seu necessitate, sed tñ cum licentia, et consensu M.D.Confalonerii,et Priorum nostrę ciuitatis, pro quoꝝ quidem ianitoꝝ mercede,siue salario,ex ęre publico dabitur, et persoluetur videlicet florenus vnus ꝙ quolibet eoꝝ singulo mẽse de quo retinebitur solidus vnus pro elemosina sacri Montis prout fit cum aliis salariatis, et nihilominus plus,et minus prout conuenerint cum cõe nostro,et nil vlterius pro ipsis portis aperiendis ab aliquo conse quantur teneanturq; dictas claues tradere,et consignare D.Confalonerio, et Prioribus ad eorum requisitionem pro causis occurrendis absq; aliqua replicatione sub pœna xx.sol.pro quolibet,et vice qualibet.

De Campanario Communis. *Rub XXXVI*

ITEM Statuimus,et ordinamus,vt campane nostri cõis conseruentur,et tẽporibus debitis pulsentur, quod à generali concilio nostræ Ciuitatis,opportunis temporibus eligatur vnus idoneus,et habilis Cãpanarius ad beneplacitum dicti Cõis,qui sic electus teneatur, et debeat retinere penes se claues Turris maioris cãpanaꝝ dicti nostri Cõis,et diligentem curam habere de omnibus, et singulis campanis in dicta Turri existentibus,etiam,et de horilogio,et modo aliquo non permictere,ꝙ dictam Turrim aliquis ingrediatur ad dictas campanas pulsandum dictumq; horilogium gubernandũ,sub pœna dãnoꝝ omniũ, et interesse desuper patiendoꝝ,qui Cãpanarius pariter teneatur ad ómnẽ nutũ,et simplicẽ requisitionẽ M.D. Cõsalonerii,et Prioꝝ cãpanã maiore pulsare de sero,et mane ad cõcilium generale, et etiã alias ad credentias, diecq; qualibet in meridie,et in sero,pulsare Aue Maria, etiamq; opportunis tẽporibus ad tempestates fugadas,prout et etiã dum processiones ecclesiastice ciuitatis,et forenses procedunt,ac etiã ad solitas festiuitates decorandas. Itẽ ad sedanda incendia,et rumores,tñ hoc de licentia M.D.Potestatis pro tempore existentis. Et demum omnia,et singula alia facere,et exequi dictus cãpanarius desuper teneatur,et debeat ad que iuxta solitam,et inueteratam consuetudinem tenetur,et debet,et hactenus fuit recte obseruatum. Et pro eius salario,et mercede habebit ex ęrario publico florenos duos moñ. quolibet mense sibi persoluenḍ. per manũ nostri maioris doanerii,prout et aliis salariatis,retentis tamen sibi solidis duobus pro sacro Monte Pietatis prout, et ceteris officialibus nostri cõis, qui Cãpanarius tempore sue conducte teneatur iurare in manibus nostri Cancelarii pro obseruantia,et firmitate præmissorum.

De Officialibus maioribus Damnorum Datorum,et Capitulis per eos seruandis. *Rub. XXXVII*

ITEM Vt facilius prouideatur,et ad obuiandam intollerabilibus damnis quę,vt plurimũ dari,et inferri contingunt in possessionibus,et rebus,et fructibus nostri territori personaliter,et cũ animalibus,statuimus,et ordinamus, ꝙ quolibet anno temporibus debitis arbitrio generalis concilii prędictis opportunis bannimentis officium damnorũ dat.et accusationũ vendatur plus offerenti per annum,seu aliter concedatur prout magis,et melius d.M.Cõitati pro tẽpore videbitur,et placebit qui quidẽ Officialis maior d.d. vnus,vel plures quomodocunq;,et qualitercunq; teneantur infrascripta capitula,et eorũ quodlibet inuiolabiliter obseruare tàm ipsi,q̃ eorũ notarii, officiales,et custodes in primis, ꝙ prędicti officiales maiores dãnorũ datorũ eorũq; notarii officiales,et custodes teneantur in principio huiusmodi eorũ officii formiter iurare ad delationẽ nostri Cancel.de firmiter obseruañ.omnibus,et singulis statutis,reformationibus,et capitulis quomodocũq;,et qualitercũq; de materia d. d.loquentibus hactenus per M. Cõitatem Aux. desuper conditis,et celebratis. Item non possint modo aliquo exigere aliquas pœnas nisi prius fecerint concordari emendationem damnũ passo,sub pœna vigintiquinq; Duc.auri camere Auximane applicañ. Item ꝙ non astringant forenses ad solutionem maioris pœnę q̃ terrigenas pro damnis personalibus, vel cũ animalibus. Itẽ stabunt taciti,et contenti omni declaratione faciende per M.D.Confalonerium,et Priores pro tempore existentes in,et super quibuscũq; extremitatibus quibuscũq; vertentibus cũ quacũq;, et quibuscũq; personis occasione quorũcũq; d.d. Item teneatur ad vnguem seruare capitula emptorũ pascuorũ. Item non molestabunt pistores, seu fornarios deferentes quodcunq; genus frascarũ repertarũ incisarũ,non autem ligatarũ fassinarũ. Item teneantur soluere pretiũ prouentus damnorũ datorũ, et accusationũ in manibus generalis

camerarii

Camerarii Ciuitatis de mense in mensem pro rata tẽporis. Itẽ pro maiori obseruantia presentiũ capitulorum teneant,& debeãt in principio eoꝝ officii præstare vnum, seu plures idoneos sponsores,seu fideiussores, qui intelligant vti principales,& in sol.obligati quibuscunq; non obstantibus in contrariũ facientibus. Itẽ cõpleto eoꝝ officio teneant p se,& substitutos eoꝝ,stare ad sindicatũ p decẽ dies currẽtes corã Dñis Sindicatoribus,nec possint desup aliqualiter appellare nisi ad conciliũ generale d.ciuit. Itẽ p quolibet capitulo nõ observando p eos incurrant pœnã vigintiquinq; libr.deñ.caũ.cõis Aux aplicañ. Itẽ ꝙ Mag.D.Confalonerius, & Priores p tempore existentes nõ possint facere aliquam gratiam,seu dilationẽ super pœnis damnoꝝ dat. nisi super extremitatibus. Itẽ qđ oẽs,& singule pœne occasione damnoꝝ dat.p inuentiones accusationes,& denunciationes sint libere ipsoꝝ officialiũ. Itẽ teneant,& debeãt præfati officiales maiores eorũq; substituti officiales,& custodes soluere pœnas duplicatas de eoꝝ animalibus repertis d. d. in possessionibus, & bonis alienis,& personaliter,& desuper accusari possint per d.passum cum eius iuramento,& dicto vnius testis,& p prætorem seruatis seruandis fiat exequtio cõtra d.officiales de dicta pœna applicañ.pro quarta parte executori,& pro residuo cõi nostro. Itẽ officiales, & custodes non possint ire ad rimandũ per territorium Aux. contra d.d.nisi prius fuerint aprobati per Confaloneriũ,& Priores de mense in mensem sub nullitate actoꝝ medio eoꝝ iuramẽñ.ad delationem nostri Cancellari. Itẽ teneant, & debeãt exhibere copias quarumcũq; inuentionũ accusationũ,& denunciationũ,nec non,& condemnationũ ex inde sequendaꝝ eadẽ die,vel sequẽti in manibus nostri Cancellari sub pœna x.lib.deñ.cõi aplicañ. Itẽ si cõtigerit aliquem reperiri colligere fructus alienos si terrigenam,& inopem,nec valentem soluere pœnam statutariam facient eũ in carceribus detrudi per dies octo,si verò forensem,& inopẽ,vt supra,per diem vnam, & deinde dimittatur absq; alio grauamine. Itẽ condemnabunt in pœnam decem lib.deñ.pro quolibet destruente crinacios factos pro pecudibus,exceptis tamen Dominis possessionum,& ab eis licentiam habentibus,& sic pro quolibet et qualibet vice. Itẽ pariter condemnabunt in pœnã centũ sol. quemcũq; deuastantẽ, seu turbidantem cũ quouis genere animaliũ,seu aliter aliquem fontẽ vbicunq; existentem &c. Itẽ quo ad custodiendas festiuitates Dei, & Sẽtorum eius nõ pcedant nisi de mandato,& licentia M.D.Cõsaloñ.& Prioꝝ p tẽpore existentiũ. Itẽ si veniret tẽpus suspectus adeoq; esset necesse recõducere aliala ppe ciuit.ꝙ nõ astringant eoꝝ Dñi ad aliquã pœnã nisi p studiosis damnis. Itẽ p quolibet suę,siue porco deuastante,seu tuffante prata quecũq; de oi tpe plouisset facient ad rationẽ v.sol.p quolibet,& qualibet vice. Itẽ teneant,& possint pcedere ad reparationẽ põtiũ, fontiũ,& viaꝝ territorii Aux.imponẽdo vicinis,& circũstãtibus pœnas vsq; ad sũmã x.lib.deñ.alias d.officiales maiores teneant ad oẽs eoꝝ pœnas p cõitatẽ desup subsținendas à quibuscũq; cõmiss. & exequtoribus. Itẽ ꝙ oẽs,& singule citationes faciende de inquisitionibus,denunciationibus,accusationibus,& inuentionibꝰ nec non,& intimationes,seu notificationes de cõdẽnationibꝰ inde sequendis fient p publicos bayulos ciuit. Aux.plonaliter,vel domi reoꝝ,quoꝝ relationi stet, & credat. Itẽ d.officiales maiores teneant,& debeãt retinere ad minus duos idoneos, & sufficiẽtes officiales forenses, & distantes Aux.saltim spatio milliariũ xv. Itẽ pcedent cõtra laborãtes extra ciuit.in diebus festiuis ad pœnã cẽtũ sol.p quolibet,& qualibet vice. Itẽ teneant,& debeãt exigere oẽs cõdẽnationes latas p prædecessores suos,& habeãt quartã partẽ de quo exegerint cũ effectu. Itẽ nõ retinebunt aliquẽ officialẽ,qui p quinq; annos præcedentes exercuerit huiusmodi officium in ciuit. Aux.sub nullitate actoꝝ. Itẽ sibi facient persolui pro quolibet aſali d.d.& vice qualiber, in pallearibus,seu mucchionis ſeni,seu palleaꝝ sol.decẽ moñ. Itẽ pro quolibet aſali grosso videlicet Boue,bubalo equo,mulo,asino,& suæ d.d.in vineis,cãnetis,& hortis à Kal.Aprilis vsq;, & p totũ mensem Octobris sibi vt supra plolui facient sol.viginti videlicet de die,& sol,quadraginta de nocte p quolibet,& vice qualibet, vt supra,de aliis verò temporibus medietatẽ pœnæ supradictæ. Itẽ modo aliquo nõ pcedent p viam inuentionũ contra deferentes ligna de spinis,seu frascas,ginestras, & ligna ficca abiecte condictionis,contra verò portãtes ligna,seu frascas oliuaꝝ pcedãt iuxta formã statutoꝝ de materia loquentiũ. Itẽ teneant,& debeãt ad requisitionẽ cuiuscũq; plonæ de die,& nocte se plonaliter cõferre vbi,qñ,& quotiens opus fuerit pro inueniendis d.d.dummodo associent cautè à requirentibus prætatis sub pœna decẽ lib.deñ.cõi Aux.aplicañ. vice qualibet,& requirẽtes huiusmodi credant cũ prȩsencia tñ vnius testis fide digni. Itẽ teneant soluere taſam R.Cam̃.competentem, & in principio sui officii in forma cauerę de conseruando indemnem cõitatẽ Aux.occasione supradictæ taſe sumptibus propriis d.officialiũ. Itẽ intelligant officium p̃dictũ retinere ꝙ eoꝝ rifico,ẽ in excogitabili,nõ obstantibus quibuscũq; in contrariũ facientibus. Itẽ gratis subscribent quascũq; licentias datas,& dandas respectiue sub pœna boñ.decẽ pro quolibet contrafaciente,, & vice qualiber, prout,etiã nil pcipient pro testibus desuper examinãdis,veꝝ pro copiis quibuscũq; desuper extrahendis cõpetentẽ mercedẽ sibi facient persolui, Itẽ condemnabunt quemcũq; deferentem cannas de vineis siccas, seu palos,& vites,nisi fuerint de propriis vineis suis,seu cũ licentia Dominoꝝ in scriptis,& subscripta manu Cãcellarii Cõmunis,& officialis d.d.ad pœnã quadraginta sol.pro quolibet,& qualibet vice, & hoc intelligat locum habere incipiendo a kal.mensis Maii vsq;,& per totum mensem Settembris. A kal.autem Octobris vsq;,& per totum mensem Aprilis nemini liceat etiã ppriis dñis vineaꝝ deferre,seu asportare cánas,aut palos vinearũ sub pœna quatuor lib.deñ.p quolibet,& vice qualibet. Itẽ nõ facient aliquã concordationẽ cũ quacũq; persona in,& super d.d.sub pœna centũ florenorũ cõi nostro aplicañ. probandã per quatuor p sonas quæ huiusmodi concordationes fecerint in defectu idoneorũ testiũ, & Potestas de facto teneatur, & debeat vinculo iuramenti procedere ad exactionem supra dictæ pœnę. Item teneantur exigere omnes condemnationes durante eorũ officio,& per quindecim dies post vltimam condemnationẽ d. eorũ officii alias intelligantur,& sint communis ciuit.Auximi. Itẽ condemnabunt quemcunq; incidentem, seu deferentẽ aliquod genus lignorum arborum fructiferarũ de alienis possessionibus ad pœnã duorũ ducat.auri, & emẽdationem d.d.pro quolibet,& vice qualibet. Item condemnabunt quemcunq; custodem, seu dñum animalium studiosæ recentem animalia ad palleatia ſeni, seu pallearum, nec non in vineis, granis, & aliis lege

tibus Cannetis hortis,aut pratis alienis per viam inuentionis denunciationis, seu accusationis, videlicet pro quolibet custode,seu domino, & vice qualibet in penam decem librarū deñ. & pręterea per mensem retinentes animalia huiusmodi studiose, vt supra, detrudantur in carcere publico communis, & nihilominus ad pœnam etiam duoꝝ solidoꝝ pro quolibet animali grosso,& vice qualibet,vt supra,videlicet Boue, bubalo,equo,mulo,asino,& sue,& similiter in eādem pœnam libr.decem pro quolibet,& vice qualibet cōdemnabunt vnum quemcunq; repertum, aut probatum studiosæ, & manualiter damnum dedisse in pallearibus,seu mucchionis seni,aut pallearum,nec nō in hortis,& in quolibet dictorum casuum semper quo ad pœnam de nocte intelligatur duplicati pro qualibet verò pecude,seu capra vltra pœnam tenaitatum. Ad pœnam vnius bononeni pro qualibet vice vsq; ad numerum bestiarum viginti ab inde, vt supra, intelligatur branchus,& sibi persolui facient pro quolibet brancho,& qualibet vice ducat.duos auri. Item condemnabunt quemcunq; repertum,seu probatum dam. dan. ad aliquod genus fructuum in pœnam vnius florenꝰ pro quolibet,& vice qualibet intrantes,vt supra,in vineis, & hortis fructus habentibus a Kalendis Aprilis per totum mensem Octobris,& nihil colligentem in pœnam viginti bonoñ.pro quolibet, & vice qualibet de aliis,vt supra,temporibus in solid.decem pro quolibet,& vice qualibet causa venationis excepta. Item condemnabunt pariter quamcunq; personam repertam, vel probatam colligere oliuas alienas tām ex arboribus,quàm in solo,& terra existentes absq; legiptima licentia Dominorum quocunq; tempore ad pœnam decem libr.deñ.pro qualibet,& vice qualibet exceptis operariis positis a Dominis oliuarum declarandis cum iuramento dict.Dominorum an posuerint dict.operarios,vel nè,& similiter procedatur contra,vt vulgo dicitur scultiuiantes oliuas ad eandem pœnam decem libr. deñ.de facto exigendam etiam absq; aliqua citatione,sed duntaxat inspecta veritate,& propterea ad obuiandum fraudibus Mag.D.Confaloneriꝰ,& Priores pro tempore existentes creare,& constituere officiales vnum vel plures ad d. scultiuiantes reperiendos,& habeant quartam pœne,& quilibet accusare possit,& credatur cum vno teste. Item condemnabunt quancunq; personam cuiuscunq; status, & conditionis etiam propter Dominos colligentem, seu colligentes oliuas ex arboribus madidis, seu madefactis videlicet pluuia, aut nebulis asperſis ad pœnam pro qualibet persona,& vice qualibet quatuor deñ.de facto exigendum. Item condemnabunt quamcūq; personam etiam operarios deferentes frascas, ligna, & ramos oliuarum prater Dominos ad pœnam viginti solid.pro quolibet,& vice qualibet intra tamen dictum pro soluendam alias ponantur ad Berlinam spatio horarum sex nisi monstrauerint habuisse licentiam à propriis Dominis. Item condemnabunt quamcunq; personam repertam,aut probatam incidere arbores oliuarum à pede aut ramos,siue toppas dictarū arborum,cum quocunq; genere armorum,seu etiam manibus rumpere, in pœnam contentam in aliis statutis loquentibus de incisione arboꝝ oliuarum, soluendam cum effectu infra triduum currens post huiusmodi inuentionem,seu probationem,alias ponatur in carcere,& ex inde modo aliquo non dimittatur, vsq; quo non integraliter satisfecerit,& soluerit dictam pœnam. Et quicunq; repertus fuerit,seu accusatus,& probatus fuerit,habere in domo solitę habitationis suę ligna,ramos, & fraschas, aut toppas arborum oliuarum,nec probauerit esse de suis propriis possessionibus, seu alienis eorum cum licentia Dominorum dictarum possessionum in scriptis,& subscripta manu.Domini Cancellarii Communis,& Officialis maioris datorum incidat in pœnam decem librarū denarioꝝ, de facto exigendarum, quatenus dicta ligna, rami, frasche,seu toppę fuerint grossiora bracchio hominis,si verò subtiliora, in pœnam centum solidorum, vt supra,exigendorum,de facto. Item liceat cuicunq; domino possessionum,incidere,& incidi facere,ferreq;,& ferri facere omne genus lignaminum,& desuper licentiam concedere suis laboratoribus, absq; aliqua pœna cum pacto,q; licentia huiusmodi fiant in scriptis,& subscribantur per Cancellarium Communis,& officialium damnorum datorum. Item dictus officialis maiores eorumq; substituti, & notarius teneantur exhibere coram Domino Cancellario Communis copias quarumcunq; inuentionum,& denunciationum eadem die, vel sequenti, sub pœna nullitatis actorum, & vnius Ducati auri Communi nostro applicanda. Item liceat vuicuiq; habenti domos,seu habitationes in suis possessionibus, etiam intra senatas ducere, retinere,& pascere animalia sua cuiuscunq; generis (prœter capras) absq; aliqua pœna, dummodo non pascant in alienis possessionibus. Item si contigerit aliquod damnum dari, per personas, aut bestias, tām in fructibus,& arboribus,& legetibus, & aliis quibuscunq; rebus, nec reperiri poterint huiusmodi damnum dantes,per inuentiones,accusationes,seu denuntiationes,q; damnum passi,possint,& valeant,requirere, duos Communes estimatores in arte peritos, qui sic electi, teneantur, & debeant accedere ad loca opportuna vbi huiusmodi damna fuerint illata,& illa bene,& diligenter inspicere,iudicare,& estimare, & referre officialibus maioribus damnoꝝ datorum, & nominare quatuor proximiores vicinos loco damni dati, & habitatores prope dictum locum d. d. quos quatuor proximiores vicinos officiales maiores damni dati condemnare, & cogere possint,& debeant,equis portionibus ad emendationem dicti damni, & medietatē pœnę ordinarię,qui quatuor proximiores vicini,postea ius habeant,& actionem,suis loco, & tempore contra d.d.quomodocunq;,& quoscunq; reperiendos pro refectione prædicti damni rei, & pęnę, vt supra, soluta. Item non possint recipere aliquem socium in dicto officio damni dati nisi illos, qui fuerint comprehensi, & nominati in principio dicti officii sub rogatione nostri Cancellarii, sub pœna centum Scutorum auri camerę Apostolicę applicandorum,ipso facto. Item recipient in scriptis omnes, & singulas denuntiationes, & accusationes porrigendas per quascunq; personas cum insertione testium, & quę sic recepta, registrari debeant per officiales d.d.in eoꝝ libris,& de eis copias exhibere coram d.Cancellario nostro,infra sequentem diē post huiusmodi factas denuntiationes,sub pœna nullitatis actoꝝ. Itē teneantur d. officiales infra terminum decem dieꝝ currenꝰ.expedire quascunq; denuntiationes,& accusationes,à die porrectarū denunciationū huiusmodi cōputandoꝝ,& die sequenti post talem expeditionem, denuntiare damnū datū, porrigentibus dictas denunciationes,& accusationes,vt desuper,fiat emenda, sub pœna decē Duc. auri cōi nro applicāda.

Item teneatur dictus officialis de mense in mensem condemnare quoscunq; damnum dantes tām per inuentiones,quàm accusationes,denuntiationes coram Magnificis Dominis Confaloneriꝰ, & Prioribus, & D. Cancellario cōmunis auscultante,tām in pœnas statutarias,q̄ emendationem d.d.& anteq; pœnas exigant teneantur refici facere cum effectu emendam damnum passis, infra terminum viginti dierum post condemnationes huiusmodi cōputañ.aliter teneantur de suo,& incidant in pœnam viginti quinq; duc.auri cōi nostro applicañ.& nullitatis actoꝝ non autē quo ad emendationes reficiendas. Item pro qualibet fide extrahenda super emendationē d.d. vnā cum relatione extimatoꝝ sibi persolui facient boñ. quatuor. Item cōdemnabunt quamcunq; personā(etiā putatores oliuaꝝ)deferentes ligna,seu frascas oliuaꝝ in pœnā vnius florenꝰ. & quod haberēt licentiā à dominis possessionum pro qualibet, & qualibet vice. Itē condēnabunt quēcunq; deferentem,ligna,frascas,rugos,cannas, & alia lignamina, nisi fuerint de propriis possessionibus sub pœna vnius florenꝰ pro quolibet,& vice qualibet, & desuper non possit dari licentia nisi propriis colonis stantibus in possessionibus alienis. Item pro qualibet bestia bouina,vaccina,caballina,mulina,asinina, & porcina,& eiusdem generis d.d.in bladis,& leguminibus territorii ciuit. Aux. sibi persolui facient boñ.lex à dñis dictarum bestiaꝝ,videlicet de die,de nocte autē boñ.duodecim pro quolibet animali,& vicequalibet,& si dānū fuerit studiosū semper pœna duplicari intelligatur, & debeat. Itē condemnabunt quēcunq; deferentem aliquod genus fructuū in pœnā vnius ducati auri pro quolibet,& vice qualibet, nisi pbauerit collegisse in possessionibus suis,vel huiusmodi fructus ibidem habere,seu licentiam habuisse à dominis possessionum vbi tales fructus collecti forent,& demum obseruabunt,& obseruati faciēt omnia, & singula alia statuta reformationes,& capitula hactenus ædita,& facienda in posterum per cōmune ciuit.Aux. non obstantibus quibuscunq; in contrarium facientibus.

De Gabbella Panis venalis,& capitulis desuper seruandis. *Rub. XXXVIII*

ITEM Statuimus,& ordinamus,q; anno quolibet futuris ppetuis tēporibꝰ opportunis diebus ꝓmissis solitis,& cōsuetis bānimentis,Gabbella panis venalis p M.D.Confaloneriū, & Priores ciuit.Aux.vnā cū assistentia quatuor ad minus ciuiū cōciliatoꝝ,vendatur p annū plus offerēri,& meliorē conditionē facienti dictę cōitati ciuit. Aux.cū infrascriptis capitulis, seu aliis desuper forsan faciendis p dictū cōe Aux. Et primo,q; conductor gabbelle,datii panis venalis teneat in primis, & ante oia præstare vnū, seu plures idoneos,et sufficientes fideiussores ad fauorē dictę cōitatis, qui oēs intelligant principales,& in solidū obligati absq; alia discussione. Itē iurabāt in forma,& sollemniter ꝓmittent,soluere totū ptiū gabbelle ꝑdicte in manibus generalis Camerarii cōis Aux.videlicet de mense in mēsem pro rata tēporis. Itē dictū officiū toto tēpore huiusmodi vēditionis intelligat stare,& stet omni risico periculo,& fortuna,cōductoꝝ,seu ēptorū dictę gabbelle. Itē q; nullus pistor,seu fornarius publicus aut quis alia singularis persona de ciuit. Aux. seu habitatrix eiusdē ciuitatis,& comitatus sui,possit nec debeat modo aliquo vendere alicui personæ, aliquā quātitatē panis nisi prius fuerit signatꝰ,& bullatus,signo,& bullo cōis,seu emptoꝝ, vel cōductoꝝ dictę gabbellę,seu illoꝝ substituti,& officialis sub pœna vnius Scuti auri,pro quolibet,& vice qualibet applicañ. dictis conductoribus de facto. Itē q; nemini hospitatori,vel hospiti, aut tabernario, & similibus cauponis de ciuitate,& districtu Aux.liceat,nec possit modo aliquo vendere,seu aliter ad edendum prębere aliquam quantitatem panis alicui personæ terrigenæ,vel forensi,nisi prius,vt supra,fuerit signo,& bullo dictoꝝ cōductoꝝ signatus,& bullatus,sub iam dicta pœna,vt supra applicañ. Itē q; nemini liceat, nec possit facere aliquā quantitatē panis,pro forensibus,aut habitantibus in dicta ciuit.Aux.& eius territorio,absq; expꝛssa licentia cōductoris dictæ gabbelle,sub supradicta pœna vnius scuti auri pro quolibet,& vice qualibet,vt supra applicañ. quæ licentia nihilominus denegari non possit, nisi publicis fornariis. Itē q; nullus fornarius calefaciens furnos causa coquendi panem particularibus personis, & familiis populi ciuit.Aux.possit, nec debeat vendere aliquam quantitatem panis etiā de suo fornatico,absq; expꝛssa licentia conductoris dictę gabbelle sub supra dicta pœna,applicañ.dicto conductori, quę licentia denegari non possit dūmodo desuper soluatur solita gabbella,ēt q; dictus panis non foret signatus,nec bullatus. Itē q; nemini liceat,nec possit alicui dare aliquam quantitatem panis,in solutum,& pagamētum quauis cāusa,vel occasione,etiam pro pretiis rerū quarūcunq; pro vtu,& comodo proprio prætereā pro aqua herbis,fructibus, & rebus aliis comestibilibus,sub pœna vniuſ scuti auri pro quolibet,& qualibet vice conductori dictæ gabbellæ ipso facto applicañ. Itē q; nemo de ciuitate,& districtu Aux.vel in ea,& dicto eius Territorio habitans, cuiuscunq; gradus status,& conditionis existat possit,nec debeat,alicui operario, seu mercenario panē prębere causa mercedum,seu operum pręstitorū,vel præstandoꝝ quomodocunq;,& qualitercunq;,prętereā mulieribus pro lanaudis pannis,& pane conficiendo,& lino purgando,& similibus muliebribus operibus, sub pœna iam dicta,vt supra applicanda. Item q; omnes,& singuli fornarii publici,caupones,& tabernarii,& similes personę facientes panem venalem,in dicta ciuitate, & districtu Aux.teneatur, & debeant soluere ipso facto conductori dictæ gabbellæ bononeñ.quatuor pro quolibet centinario librarū panis cocti, sub pœna duoꝝ scutoꝝ auri,pro quolibet contrafaciente,& vice qualibet applicañ.dicto conductori. Item q; pro bozzellaris, seu bracciatellis,& similibus venalibus a nemine de ciuit. Aux. & eius territorio, seu forensi dictus conductor aliquid persolui faciet occasione dictæ gabbellæ. Itē q; dicto conductori dictę gabbellæ liceat, & possit procedere contra delinquentes,& transgredientes formam præsentium capitulorū,per inuentiones, accusationes,seu denuntiationes tamen cum vno teste fide digno,summariæ,& de facto. Item q; conductor teneatur,& debeat infra decem dies post conductionem dictæ gabbelle computandoꝝ publicari facere seriem,& tenorem præsentium capitulorū sono tube per loca solita ciuit.Aux,vt omnibus innotescant, & de eis à nemine ignorantia allegari possit.

ANTIANI, Concilium et Cõmune Ciuitatis Anconę: Essendo stati fatti alcuni capitoli per la Mag. Cõmunita de Osimo: per concludere vna perpetua Amicitia: pace: et vnione con noi: et quelli con diligentia piu volte da noi letti, et esaminati parendone assai modesti, et pertinenti al comodo, et honore de l'vna, et l'altra Republica essi capitoli con tutta la sua continentia accettamo, et approbamo promettendo per vigore de questa nostra scrittura sigillata del nostro consueto sigillo, et sotto scritta de mano del nostro infrascritto Cancelliero in omnibus, et per omnia osseruarli, et à quelli non contrauenire aliquo quęsito colore, iure, vel causa: Quorum capitulorum de verbo ad verbum tenor sic est: videlicet Confalonerius, et Priores populi, ac Concilium, et Cõmune Ciuitatis Auximi.

CAPITOLI, patti, conditione, promissione, et conuentione, patti: irriti: conclusi: et fermati fra la Mag. et Inclita Cõita de Ancona: et la Cõita de Osimo de liquali de verbo ad verbum lo tenore è questo.

AL Nome de lomnipotente Dio amen. Per venire à vna perpetua pace, quiete, & tranquillo viuere. El Comune, & homini de Osimo se contenta ad compiacenza de la Mag. Cõmunita de Ancona, & Deputati da quella el confine, ouer predolone posto, & murato, per vltima sentẽtia data per M. Fabiano cõmissario apostolico al passo de Laspio sia remosso dal loco doue al pñte sta, & sia messo, & posto ne lultimo ponte verso Ancona, & li murato fuor del ditto ponte verso Ancona, secondo li ragionamẽti hauuti per li Deputati hinc inde, remanendo ditto ponte libero, & espedito per la Cõta de Osimo.

ITEM Veduta la varieta, & cõtesa eshorta tra le ditte Cõmunita del posto, & luoco del Molino de li Sarabotti, qual ditta sententia Apostolica chiama per confine, asserendosi per la cõmunita de Ancona esser quello doue hora è certa ciughaglia in vn strattale, ouer bosco, & per quelli da Osimo se dice piu la verso Ancona in vn luoco, che li ditti Anconitani chiamano el Molino gia edificato per mastro Domenico da Montesicuro, distãte da quello qual dice la cõita d'Ancona per diece canne, o circa, la cõmunita de Osimo si contenta: accioche questo non sia la cagione de sturbargli la pace, & mutua amicitia futura, liberalmente remettere al iudicio, & parere de la Magnifica cõmunita d'Ancona, & soi Deputati, chiarire, & dire qual de li ditti lochi sia el Molino de li Sarabotti, & li poi sia murato el confine, & chiamato in futurum lo Molisio de li Sarabotti, con questa conditione, & dechiaratione intesa, che tutto quel terreno, qual se includera dal sopraditto predolone, da ponerse come di sopra è ditto ne lultimo ponte fino al confine, che la detta cõmunita de Ancona chiarira essere lo Molino de li Sarabotti fra luno loco, & laltro da varieta, remagna in futurum sempre, & omni tempore habile, & à comodita, & vso de l'vna, & l'altra parte. Et sia licito si à la communita de Ancona, come à la cõmunita de Osimo, & loro huomini, nel preditto loco de habilita, potere senza contraditione alcuna, & senza pena, & banno pascere, lignare, & abbeuerare, non prejudicando ala proprieta, & possessione de li particulari patroni de le ditte terre: Quali legittimamente mostrassero esser patroni de quelle. Et nel ditto loco de habilita, mai per alcun tempo sia licito à nisciuna de le parte innouare cosa alcuna. Et lo corso del fiume de Laspia sempre remagna in quello medesmo stato, & corso, che hora se troua.

ITEM Perche tra la communita de Osimo, & quella del Castello de Offagnia spesse volte nasce differentia, & varieta per cagione de senate, & confini, per obuiare ad ogni inconueniente, che tra l'vna, & l'altra communita intreuenire potesse. La communita de Osimo se contenta, chiarendo ditte senate, & confini siano posti li termini, ne li luochi doue è stato concluso, & vltimamente deliberato secondo li ragionamenti, & conclusione fatte tra li Deputati de la Magnifica Communita de Ancona, & de Osimo. Tutti l'altri confini posti, & chiariti, secondo il tenore de la sopraditta sententia Apostolica, tanto dal Predolone sopradicto in sù, quanto dal Molino de li Sarabotti in giu, remangano nella sua fermezza, & quelli se debbiano in omnibus, & per omnia osseruare.

ITEM Perche el confine sotto lo molino de li Sarabotti, qual deue essere a pie de le ptaggie de Armillino, per la Communita de Osimo si dice essere stato rimosso dal luoco doue la prima volta fo piantato, se contenta starne al iuramento de mastro Piero Amoroso à chiarire la verita, & à suo iuramẽto si debbia credere, se è doue sta hora, oueramente doue asserisce la Communita de Osimo esser gia stato posto.

ITEM Per mantenere illesa lamicitia, & mutua benevolentia hinc inde, & acioche mai per alcun tempo tra l'vna, & l'atra Communita nasca discordia alcuna, che tutte, & singule sententie date, & in futurum da darse tanto in ciuile, quanto in criminale nella magnifica Città d'Ancona, contra qualunche persona se sia, se possa, & debbia essequire nela Città de Osimo, & suo Distretto, come fosse date li proprio. Et è contra tutte, & singule sententie date, & da darse nella Città de Osimo se possa, & debbia essequire nella magnifica Città de Ancona, suo conta, & Distretto contra qualunche persona si sia, si come fosse date nella Città di Ancona, Statuti, o altri ordinamenti, che in contrario parlasse non ostante. Et tutte cause, & sententie da agitarse, & essequirse hinc inde, se debbiano expedire, & essequire, fra termine di quindeci Di, procedendose summarię, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, sola tantum facti veritate inspecta, & abiectis incensatu Aduocatorũ, & Procuratorũ.

ITEM che tutte persone fugitiue da Osimo, che stantiassero nella magnifica Città de Ancona, suo Cõta, & Distretto, & è contra tutti quelli fossero fugitiui della Città d'Ancona, & suo Distretto, & habitassero in Osimo, & suo Distretto, hauendo fatto debito ne gli luochi doue si sonno assentati, à ogni requisitione, & domanda delli veri creditori, se debbiano per li Officiali delle Communita, reale, & personale constrengere ad satisfare tutto quello, che legitimamente apparessero debitori. Et questo medesmo se debbia inuiolabilmente osseruare in futurum, Statutis, Reformationibus, & aliis in contrarium facientibus non ostantibus quibuscunq.

IN Quor omnium, & singulorũ fidem attestamur, supradicta omnia Capitula per infrascriptum nostrum Ciuem, & Notarium, & in hac parte nostrum Vicecancellarium spetialiter electum, assumptum, & deputatum fieri, & scribi fecimus, & nostri consueti maioris q sigilli impressione muniri mandauimus, sub Annis Domini Millesimo quattricentesimo nonagesimo sexto, Indictione quartadecima, tempore Pontificatus Sanctissimi Domini nostri, Domini Alexandri, Diuina prouidentia Papę sexti: Die vero penultima mensis Nouembris.
Ommisso Sigillo dictę Communitatis Auximi.

ET Ego Antonius Poli de Honofriis, publicus Apostolica auctoritate Notarius de Auximo, & nunc in absentia Ser Lucæ de Sanctis de Montemonacho, Cancellarii communis, & hominum Ciuitatis Auximi, propter Rei publicæ Auximanæ negocia ab ipsa Ciuitate iampridem absentis Vicecancellarius, per supradictos magnificos Dominos Confalonerium, & Priores, ad id officii spetialiter electus, & Deputatus, de mandato eorundem M.D. Confalonerii, Priores, & communis ciuitatis prædicte, supradicta omnia Capitula pro vt iacent scripsi, & publicaui, & ad maiorem roboris firmitatem, me subscripsi solito meo Signo apposito, vnà cum maiori Sigillo communis Ciuitatis Auximanæ.
Ommisso Signo prędicti Ser Antonii, & vice Cancellarii apposito in dictis Auximanis Capitulis.

NOI Antiani, Conseglio, & Commune de Ancona, in primis accettando, approbando, & confirmando, li soprascritti capitoli in tutte le parte sue, secondo nel principio de essi hauemo ditto, & demum volendo remouere ogni atto, & cagione de differentia, potesse suscitarse tra quella magnifica communita de Osimo, & la communita nostra, in quella parte del soprascritto capitolo, nelquale la prefatta cõmunita de Osimo remette à Noi à dechiarare qual sia el molino de Sarabotti, & che li se habbia mettere el confine: iudicamo, & dechiaramo ditto molino essere dentro dal bosco, nel luoco, doue sta quella preta, ouer ciughaglia allegata de sopra, & che al primo bon tempo dopo Domenica prossima sequente, li se habbia à murare, & mettere el cõfine, & senza alcuna ambiguita se intẽda el confine, & molino de Sarabotti.

ITEM circa el confino sotto el ditto molino de Sarabotti, à pie de la piaggia de Armellino ditto de sopra nel quarto capitolo, che la ditta communita remette al giuramento de mastro Piero Amoroso, anco in questa parte se dechiara per esso mastro Piero, medio iuramento essere.

ET che li confini, & senate de Offagnia, se mande di qua, & di la huomeni à ponere li confini ne li luochi ragionati, & conclusi, similiter al primo buon tempo, dopo Domenica prossima sequente, & quelli habbiano à essere in futurum le vere senate, & confini fra la ditta cõita de Osimo, & la terra nostra d'Offagnia.

ET Acioche la benevolentia nostra in ogni parte corresponda, & sia reciproca verso la prefata communita de Osimo volemo, & de nostra spontanea, & libera dispositione dechiaramo, che vn certo ordine nostro, per loquale se inibia, che frutti de Osimani non potessero venire in questa Città, & Territorio nostro, remosso che sia il predolone, & messi li confini, come ne li sopradetti capitoli si contiene, ex nunc, prout ex tunc, se intenda reuocato, & annullato in omnibus suis partibus, & q de cętero nullam habeat roboris firmitatem, & pro reuocato, & annullato, ex nunc haberi volumus, & mandamus, ipso ordine, & aliquibus in contrarium facientibus non obstantibus.

ET Etiam per dare vn principio, che la ditta benevolentia habbia à perpetuare, & che queste doe Città si amino con ogni fervore di carità, & con ogni intrinseca, & estrinseca demonstratione, de nostro motu proprio dechiaramo, & volemo, che per vigore de questo capitolo, tutti cittadini de Osimo, quali siano, o che serranno de Regimento ne la ditta città de Osimo, & oriundi de essa città, se intendano cittadini priuilegiati de la città de Ancona con le essentione solite, & consuete, secundum formam Statutorum dicte nostre Ciuitatis: Et che qualunche de li sopraditti cittadini volesse el priuilegio particulare de la ditta ciuilità, el possa hauere gratis, & gratis se li debbia fare, aliquo ordine in contrarium non obstante.

ET Vltimo loco pur per meglio roborare ditta Amicitia, volemo che essendo vno stretto ordine, & generale, che alcuno forastiero possa condur vino, ne per mare, ne per terra, ne per venderlo, ne per navigarlo nella Città, & Territorio nostro, che quello non se intenda per Osimani, per fino ala summa de cinquecento some de vino, che per transito solamente, & per la spiagia nostra de Humana, & de qua da Ponterono/chio à Fiumisino, li sia licito alli ditti da Osimo, Annuatim, & per lor conto, & non per altri con alcuno quesito colore, extrahere ditta summa de vino per ditti luochi, solutis soluendis, pro Datio, & Duhana nostra, quã soluunt nostri Anconitani, aliquo ordine nostro in contrarium non obstante.

IN Quoꝝ omnium fidem fieri fecimus omnia ſupradicta, & ſingula capitula, & noſtri conſueti ſigilli impreſſione muniri mandauimus, ſub Annis Dñi Milleſimo Quatrigenteſimo Nonageſimo ſexto Indictione quartadecima, tempore Pontificatus Sanctiſſimi Domini Noſtri Domini Alexandri, Diuina prouidentia Papę Sexti, & Die vltima menſis Nouembris dicti Anni.

Ommiſſo ſigillo ✠ Cõis d. ciuit. Anconæ. Angelus Nalli de Monteſancto Coadiutor ſ.

EGO Feliz de Lazarinis de Murto, publicus imperiali auctoritate Notarius, & nunc Notarius Reformationum, & Cancellarius Mag. Communis Anconæ, prædictis omnibus, & ſingulis dum agerentur inter ſui, & rogatus ſcribere, aliis occupatus negociis, per ſer Angelum Nalli de Monteſancto coadiutorem meũ per ipſum cõmune Anconę electũ, & deputatũ, ſcribi feci, & me ſubſcripſi, & meũ conſuetũ appoſui ſignũ.

Ommiſſo ſigno ✠ dicti D. ſfelicis Cancellarii coadiutoris.

De Capitulis inter Communitates Caſtri ficardi, & Ciuitat. Auximi. *Rub.* XXXX

IN Dei nomine Amen. Hęc eſt copia Capitulorꝝ, & Conueationum inter Magnificam Cõmunitatem Ciuitatis Auximi, ac Cõmunitatem Terre Caſtri Ficardi &c.

IN Primis ꝙ Ciuium oriundorꝝ, & ex publico Decreto in numero ciuium Ciuitatis Auximi aſſumptorꝝ animalia cuiuſcũq; generis ſint, & poſſint impunè tranſcurrere in territorium Caſtri Ficcardi, & in dicto tranſcurſu paſcere. Et animalia ciuium oriundorum, & ex publico Decreto in numero ciuium aſſumptorꝝ Terre Caſtri ficcardi poſſint ſimiliter tranſcurrere in Territorium Ciuitatis Auximi, & in dicto tranſcurſu impunè paſcere, & ſi dicta animalia in dicto tranſcurſu damnum dederint, teneantur ſolum, & duntaxat ad emendationem damni iuxta æſtimationem æſtimatorũ per cõmune deputatorum in loco in quo damnum dederint.

ITEM ꝙ alia animalia tàm propria, q̃ per ſoccitam aliorꝝ hominum cuiuſcũq; condictionis exiſtant in dicta Ciuitate, ſiue eius Territorio habitantium poſſint tranſcurrere impunè in Territorium Caſtri ficcardi non inferendo damnum, ſed ſi damnum dederint, teneantur ad pœnam, & ad emendationem damni. Et ſimiliter animalia aliorꝝ hominũ Terræ Caſtri ficcardi q̃ ciuium oriundorꝝ, & vt ſupra in prȩcedenti capitulo approbatorũ poſſint impunè tranſcurrere in Territorũ Auximanum non inferen. damnũ. Et ſi dãnum intulerint, ſimiliter teneantur ad pœnam, & ad emendationem damni iuxta æſtimationem prædictã.

ITEM ꝙ Ciues incole, & habitatores Ciuitatis Auximi, & Caſtri ficcardi poſſint cum eorum mercibus, & animalibus tranſire per territorium videlicet Auximani prędicti per Territorium Caſtri ficcardi, & Caſtrificardenſes per Territorium Auximanũ abſq; ſolutione alicuius gabbelle pedagii.

ITEM Quòd Ciues incole, & habitatores Ciuitatis Auximi poſſint de Terra Caſtri ficcardi, & eius territorio extrahere quaſcunq; res, & bona pro vſu tantum extrahentis, & ſue familię. Et ſimiliter ciues incole, & habitatores Caſtri ficcardi poſſint extrahere de Ciuitate Auximi, & eius Territorio quaſcũq; res & bona pro vſu extrahentis, & ſue familie abſq; ſolutione alicuius gabbelle tracte, in quibus rebus, & bonis ligna (cuiuſcũq; generis ſint) nullo mõ intelligani, in mercimoniis autẽ conſuetã gabbellã ſoluere teneãtur.

ITEM ꝙ Ciues incole, & habitatores terræ Caſtri ficcardi poſſint ire ad molendum ad molendina Ciuitatis Auximi abſq; requiſitione alicuius bullette, & ſolutione gabbelle macinatus. Et ſimiliter ciuibus incolis, & habitatoribus Ciuitatis Aux. liceat ire ad molendina Caſtri ficcardi abſq; ſolutione alicuius gabbelle, & requiſitione bullette ſoluta debita multura molendini.

ITEM ꝙ in damnis perſonalibus que ab aliquo prędictorum inferrentur hinc inde, damnum inferens teneatur ad pœnam, & ad emendationem damni iuxta ordinamenta loci in quo damnum intulit.

ITEM ꝙ in quocunq; prædictorum fuerit vllo vnquã tempore contrauentum per Comunitares, ſeu aliquam communitatum ciuitatis, & terrę prædictarꝝ, aut obſeruare recuſauerit intelligatur in omnibus cõtrauentum, & recuſatum, & in nullo, capitula, & conuentiones prædictæ locum habeant.

ITEM ꝙ Gabbellarii ciuitatis Auximi, & Caſtri ficcardi teneantur reſtituere omnes pecunias quas hinc inde ſoluere fecerunt cõtra vſum, ſeu conſuetudinẽ antiq̃ bonæ vicinitatis dictarꝝ Ciuitatis, & terre.

ET Ego Superantius Thom. de Terra Staphili Aux. Dioc. publicus Apoſtolica auctoritate Notarius, & ad prȩſens Cancellarius, & Notarius Reformationum Communis, & hominum Terrę Caſtri ficcardi quoniam ſupraſcriptam copiam dictorum Capitulorum, & conuentionum, vt ſupra ex ſuo auctentico originali copiaui de verbo ad verbum, prout iacent, ideo in hanc publicam formam redegi Signum noꝝmenq; meum ritq; cognomen appoſui in fidem, & robur omnium, & ſingulorum prædictorum.

Signum meum Su ✠ perantii Notarii, & Cancellarii prędicti.

Summa brevis particulę Teſtamenti Domini Andreæ de Recaneto, ad fauorem Studentium Auximanorum, & de prouiſione debita per Clariſſimos Dominos Venetos ſtudentibus præfatis. *Rub.* XXXXI

MAIORES Noſtri ſoliti fuerant eos celebrare, & in Deorꝝ numerum aſcribere, qui de hominũ Republica fuerant bene meriti. Propterea Horatius inquit, Hercules, & Bacchus poſt ingentia facta Deorꝝ, in numerũ aſcripti. Varro etiã in libro de natura Deorꝝ multa ſcõmemorat, & Diuus Auguſtinus in libro de Ciuitate Dei repetit, quę ad rem hanc facerent, ſi mentio fieret de Cerere, de Pomona, de Saturno, de Minerua, de Vulcano, qui quidem omnes perpetuis, extolluntur laudibus, & diuinos adepti ſunt honores, pro rebus benè geſtis, & in communem hominum vtilitatem collatis Illis igitur nos exẽplis irritati, & acceptorꝝ beneficiorꝝ memores, obliuionis crimen, & ingratitudinis vitabimus, ſi beneme/rentis Domini Andreæ Magiſtri Andręę Recanetenſis ciuis ſugiter memoriam, ex colimus, & tanto magis illi nos debere farebimur, quanto plus cùm vtilitatis, tùm dignitatis noſtræ Reipublicæ, & priuatis ciuibus cumulatũ eſſe cognoſcimus, hic etenim præclarę indolis adoleſcens, ſummę, expectationis à noſtra Repub. ſuppetias accepit, cùm paupertatis onere preſſus non poſſet inchoatis ſtudiis artium, & medicinę extremã imponere manum, nec tantũ ſtudiis, atq; fauoris à Senatu Recanetenſi extorquere, nedũ impetrare potuiſſet, quantum nullo negocio liberaliter arq; Magnificè noſtro Senatus Conſulto eſt illi conſtitutum, quo pecunię ſubſidio in Patauino ſtudio tantùm in Theoricis excelluit, & in Practicis floruit Venetiis, vt pauci cũ illo eorꝝ temporꝝ memoria comparari poſſent, proinde ſatis luculentum peculium adeptus, Rempublicam Venetam, Vniuerſorum hęredem bonorꝝ mobilium, & immobilũ inſtituerit cũ perpetuo, hoc legato, ſeu fidei commiſſo, vt quotannis eadem Respub. in gratiã noſtrę Reipub. & bonarum artium, & ſtudiorum ſentũ Aureos, quos Zecchinos vocant numerandos curaret, qui quatuor adoleſcentibus proſperè, ac feliciter eruditis, & ſtudiis melioribus initiaturis aſſignarentur, vt quiſque quinq; & viginti aureos ſortiretur ad ſtudiorꝝ vſq; complementum, donec auctoretur, ex Senatus Conſulto legitimè, & de more iplomate, ſeu priuilegio deſignatis, quibus ergo verbis? qua facundia? & orationis ſplendore poſſem tanti viri memoriam illuſtrare, qui centuplum fructum noſtrę Reipu. reſtituit, & ſingulari quodam benefitio nos inſignuit, hinc tot eruditi florent iuris periti, & artiũ, & Medicinę profeſſores in hac Ciuitate, huius igitur memoria in benedictione erit, & tandem celebrabunt, & excolent minores. O inſignem, & egregium virum? ſummis laudibus, & omni prȩconio dignum, nobis ſemper laudandum, & celebrandum, qui Rempublicam Venetam noſtræ Reipub. memorem, & perpetuo deunctam inſtituit, hoc generoſo legato, quod ſequitur.

Particula Teſtamenti.

IN Dei nomine Amen. Hæc eſt copia cuiuſdam particulę teſtamenti Magiſtri Andreæ Magiſtri Andręę Medici de Racan. Reperti in quodam libro aliorum teſtamentorꝝ bonæ memoriæ Ser Antonii Fañis Notarii publici, & mortui de Rac. trãſumpta, & copiata per me Franciſcum Notarium infraſcriptũ. cuius quidem particulę cũ intitulatione teſtamenti certis legatis, & fidei cõmiſſariis tenor talis eſt modo infraſcripto videlicet.

IN Dei nomine Amen. Anno eiuſdem circunciſioñ. M. CCC. LXXXXVII. Ind. quinta tempore D. Bonifatii Papę noni die quinta menſis Ianuarii Mag. Andreas M. Andreæ Medicus de Rac. per gratiã Ieſu Chriſti ſanus mente, & ſenſu licet corpore languens, timens Diuinum iuditium nolenſq; decedere Inteſtatus ne de ſuis bonis diſcordia oriatur de dictis ſuis bonis diſpoſitionem per prȩſens nuncupatiũ teſtamentum ſine ſcriptis in hunc modem facere procurauit, & fecit videlicet.

IN primis quidem R. pro mortuorio, & nomine teſtamenti ſecundum conſuetudinem Rac. ii. L. s. Item reliquit ꝙ male ablatis incertis. xx. L. s. Item Reliquit pro cera portanda ante ſuum funus. tempore ſue mortis quatuor duc. auri. Item R. inter clericos, & pauperes Chriſti qui erunt prȩſentes eius funeri tẽpore ſuę mortis tres duc. auri.

Omiſſis quibuſdam aliis Relictis in dicto teſtamento deſcriptis ſic ſequitur.

ADQVE Omnia, & ſingula exequenda, & executioni mandanda, & diſtribuenda, Iacobũ Nicoli, & Magiſtrũ Marinũ Nicolę de Rac. ſuos fideicõmiſſarios R. & fecit, & quemlibet eorꝝ in ſolidũ, quibus dedit plenam, & liberam licentiam, & poteſtatem dandi, vendendi, & alienandi tantũ de ſuis bonis, ꝙ liberè poſſint omnia prædicta exequutioni mandare abſq; contradictione alicuius perſonę volens, & mandans, ꝙ dicti fideicõmiſſarii poſſint, & debeant ſoluere legata prædicta in præſenti teſtamento contenta, de bonis mobilibus, & immobilibus quæ dictus teſtator habet in Ciuit. Rac. & in Terra Montis ſancti, & ſi aliquid ſuperit, vltra dicta legata, ꝙ illud plus teneantur, & debeant dare donnæ Antoniæ eius nepti, & ſi aliquid deficeret ad ſolutionem dictorum legatorum ſupleant de introitibus, & bonis dicti teſtatoris quæ habet in Ciuitate Venetiarum.

IN Omnibus autem aliis ſuis bonis mobilibus, & immobilibus iuribus, & actionibus, atq; pecunia, præſentibus, & futuris, quæ, & quas dictus teſtator habet in Ciuit. Venetiarꝝ, & in omnibus ſuis libris prædictis, inſtituit ſibi hęredem vniuerſalem, Commune, & Regimen dictæ Ciuit. Venetiarum hoc tamen modo, & conditione, ꝙ dictum Commune, & Regimen, debeant conſtituere duos bonos, & legales homines

mines, vel procuratores pro tempore, seu ad tempus quo dicto Communi, & Regimini, videbitur, qui teneantur, & debeant pro retributione honoris scientie medicinalis, de fructibus, & prouentibus dictorum bonorum, & pecuniarum, que, & quas dictus testator habet in dicta Ciuit. Venetiarum perpetuo soluere, cuilibet scolari laico, & ciui oriundo, seu orto de Ciuitat. Auximi Prouincie Marchiæ Anconitanæ studenti in medicinali sciētia, logica, & philosofia in studiis generalibus xxv. ducat. auri p quolibet scolari, & quolibet anno vsq; ad decē annos pro quolibet scolari, vsq; ad concurrentem quantitatem dictorū fructuum, & prouentuum, & voluit atq; dilposuit, q; dicti hęredes perpetuo teneantur ad prędicta, & si dicti studentes ortū di de dicta Ciuitate Auximi aliquando non reperiantur, vel aliquis eor deficeret, ad concurrentem quantitatem dictor fructuum, & prouentuum, q; dicti prouentus, & fructus debeant per dictum cōmune distribui, & expendi modo prędicto in alios studentes in dictis scientiis, prout dicto cōmuni, & regimini, vel deputandis per ipsum videbitur, & placebit in locum studentium ciuium Auximanorum prędictorum, vel alicuius eor, qui non reperiretur ad concurrentem quantitatem fructuum, & prouentuum prędictor, dum modo, studentes ciues Auximani prędicti semper prælerāt in distributione prędicta, quandocumq; reperientur ita, q; eis repertis, non possint in alios studentes distribui, q̄ in ipsos modo prædicto, & perpetuo duraturo, ita q;, vel q; reperiātur tot ciues Auximani studentes qui sufficiant ad totam quantitatem concurrentem dictor fructuum, & prouentuum, vel ad aliquam partem dictę quātitatis ipsi Auximani præferantur, omnibus aliis, pro eo numero, qui reperirentur, totiens quotiens, & quādocumq; reperientur continuo, vel interpellatim, et in perpetuum, hoc etiam declarato, q; dicta eius bona, & pecunię que, & quas habet in ciuitate Venetiarum nunq; possint vendi alienari, vel in alium trālferri, vel alium vlum conuerti, sed perpetuo retineri debeant pro fructibus, & prouentibus percipiendis ex eis, & modo ante dicto distribuendis, & expendendis per commune, & regimen prędictum.

ET Hanc suam vltimam voluntatem asseruit esse velle quam valere voluit iure testamenti, q; si iure testamenti non valeret, vel non valebit saltim valere iure codicillorum, vel cuicumq; alterius vltime voluntatis melius valere poterit. Cassans irritans, & annullans omne aliud testamentum codicillum, vel aliam eius voluntatem hactenus per eum factum, vel factam quibus omnibus voluit prędens testamentū, & voluntatem, plenam tenere roboris firmitatem.

ACTVM Factū in camera dicti testatoris posita, in domibus ante dictis supra positis, & situatis prælentibus Francisco Vañis de Monte Sancto, Iacobo Vañis, Andreę de Rac. Stefano Cechi Petrutii de Rac. Andreæ Colecte Bartolutii de Rac. Mactiolo, & Filippo Iohannis de Rac. & Iohanne Rolsi de Rac. & Petro Andreæ de Atri habitante ciuit. Rac. testibus ad prędicta vocatis, & a dicto testatore rogatis.

EGO Antonius Ioannis de Rac. publicus Imperiali auctoritate Notarius, & Iudex ordinarius prædictis omnibus, & singulis testamentis in præsenti libro scriptis, & in quibus apparet subscriptio mea manu scripta, interfui, & de his a testatoribus, & testatricibus, in eis nominatis rogatus fui licet in eis non posuerim signum meum, & ideo ad fidem, & robur eor hic in fine huius libri mea manu subscripsi, & mentionem feci signum meum appolui consuetum.

Omisso tamen signo dicti Ser Antonii.

ET Ego Franciscus Iacobi Consoli de Rac. publicus Imperiali auctoritate Notarius, & Iudex ordinarius dictam particulam testamenti cum intitulatione ipsius testamenti cum supradictis legatis fideicōmissariis clausula generale, & subscriptione dicti Ser Antonii de dicto libro testamentorum originali prędicto scripsi, & ita hic fideliter, & per ordinem copiaui, & transumpsi nil addens, vel minuens quod sensum mutet, variet, vel vitiet intellectum nisi forte puntum, literam, coppulam, vel silabam per errorem. Et de licentia, mandato, & auctoritate egregii legum doctoris D. Tadei dę Vesellis de Cortona Iudicis, & collateralis nobilis, & potentis militis, & comitis D. Mastini de raptaneis de Burgo Sancti Sepulcri, honorabilis Potestatis ciuitat. Rac. qui sedens pro tribunali ad eius solitum bancum iuris potestatum in Ciuitat. Rac. in Q. S. A. sub residentia dominorum Priorum dictæ ciuit. Rac. pro ipso cōi iuxta res dicti cōmunis undique mihi Francisco notario prædicto licentiā publicandi, & in publicam formam redigendi dictā copiam dictæ particulę testamenti contulit atq; dedit, habita prius fide per auscultationem factam de dicta copia cum dicto eius originali auscultatā per me Franciscum prædictum vna cum Ser Christoforo Antonii de Exio ciue Rac. & Ser Laurentio Antonutii vagnatelli de Rac. quam concordari cum dicto suo originali inuenimus publicaui, transumpsi, & in modum transumpti in publicam formam redegi. Quibus omnibus, & singulis supradictis idem dominus Tadeus Iudex prędictus sedens pro tribunali, vt supra, suam, & communis Rac. interposuit auctoritatem, & decretum: prælente, & petente Ser Antonio Bartolomei Massii de Auximo sindico, & procuratore cōis, & vniuersitatis ciuit. Auximi, de cuius mandato patet manu Ser Damiani Ser Antonii de Mururutis de Sancto Giorgio vicariatus Mundauii, ipso mandato à me Francisco notario prædicto viso, & lecto. Sub anno Domini eiusdē a Circuncisione M. cccc. xxxi. Indictione nona tēpore Sanctissimi in Christo patris, & Domini D. Eugenii diuina prouidentia Papę quarti die xii. mēsis Maii, ad bancum iuris prędictum, supradictum, & confinatū, prælentibus Raynaldo Pauli, Ser Antonio Simonis, & Corado Dominici: omnibus de Rac. testibus ad prædicta habitis, & vocatis. & dictis Ser Christoforo, Ser Laurentio, ac etiam Ser Bone Iouanne Berardi de Rac. Notariis publicis rogatis ad subscribendum a dicto Ser Antonio Sindico prędicto, ad quor omnium fidem meum signum polui consuetum.

Ommisso Signo supra nominati Domini Francisci Iacobi Consoli de Rechaneto Notarii publici, de suprascripta particula testamenti, supradicti quondam Magnifici, & Eccellentis Domini Andreę Magistri Andreæ de Rechaneto rogati loco cuius ✠ hoc Signum fieri fecimus.

ET Ego Christophorus Antonii de Exio, ciuis, & habitator Ciuitatis Rechaneti, publicus Imperiali auctoritate Notarius, & Iudex ordinarius prędictam copiā vnà cum dictis, Ser Francisco, & Ser Laurentio auscultaui cū dicto suo originali, & eam concordare inueni, dicteq; licentię decreti, & auctoritatis interpositioni, per dictum D. Iudicem date, & facte, interfui, rogatus subscribere, ideo manu mea subscripsi, Signūq; meum appolui consuetum.

Ommisso Signo præfati D. Christophori Notarii prędicti, loco cuius ✠ hoc signum fieri fecimus.

ET Ego Laurentius Antonutii Vagnarelli de Rechaneto publicus apostolica auctoritate Notarius, & Iudex ordinarius, prædictā copiā vnà cū dictis Ser Francisco, & Ser Christophoro auscultaui cū dicto suo originali, & eā concordari inueni, dicteq; licentiæ date, decreti, & auctoritatis interpositioni p dictū D. Iudicem, interfui rogatus me subscribere, ideo ad fidem oium præmissor mea propria manu subscripsi, meoq; signo corroboraui consuetu.

Ommisso Signo præfati D. Laurentii Notarii ante dicti loco cuius ✠ hoc signum fieri fecimus.

ET Ego Bon Iohannes Berardi michaelis de Rachaneto, publicus Apostolica auctoritate Notarius, prædicte interpositioni auctoritatis, & decreti, & fidei facte, per supradictum Ser Laurentiū Antonutii, & Ser Christophorū Antonii de Exio habitatorē Rechaneti præsens interfui, & rogatus ad me subscribendū in testimonium veritatis feci, ideoq; me subscripsi, & Signum meum polui consuetum.

Ommisso Signo p̄fati D. Bō Iohānis Berardi Michaelis Notarii p̄dicti loco cui✠ hoc signū fieri fecimus.

De Textoribus, & Textricibus panni lini. *Rub.* XXXXII

QVONIAM Sepe cōperimus, multas fuisse differentias ortas inter Textores, vel Texttices, & texere faciētes, in & sup textu, illiusq; mercede, seu labore, volēteq; etiā iis cōgruā, adhibere medelā, hoc p̄nti statuto ordinamus, & statuimus, q; in futur textores, seu textrices p̄ni lini in ciuit. & territ. Aux. nō audeāt, neq; plūmāt, p labore, seu mercede text⁹ huiusmodi, à qbuscūq; plonis recipere, & habere nisi ad infrascriptā rōne, & nō alr, nec alio mō, sub pęna āmissionis mercedis sue, seu laboris ad fauorē texere, faciētiū, & flor. duor cōi nro aplicañ. videlicet, p qualiber cāna (ita tñ q; cāna intelligat de qnq; brachiis cū dimidio cōis mēsure ciuit. Aux.) panni lini (vt dr) de xx. legaminib⁹ dicti textores, seu textrices, sibi plolui facient à Dñis pānor Bonoñ. xiiii. Itē p qualiber cāna pāni lini, in 18. leg. Boñ. xii. in 16. verò leg. boñ. x. in 15. leg. boñ. ix. in 14. leg. boñ. vii. in 13. leg. boñ, vi. in 12. leg. boñ. v. in 10. leg. boñ. v. in 9. leg. boñ. iiii. in 8. leg. boñ. iiii. p qualiber cāna pāni lini. Itē p qualiber cāna caneuaccior in 7. leg. boñ. iii. Itē p qualiber cāna falciar listar boñ. iiii. Itē p qualiber cāna falciar simpliciū boñ. iii. p qualiber cāna falciar stuppe solidos quinq;. Itē p qualiber cāna linteolor, seu (vt vulgo) fazzolettor in 2. leg. boñ. viii. p qualiber verò cāna linteolor in 10. leg. boñ. vii, in 9. leg. boñ. vi. in 8. leg. boñ. v. in 7. leg. boñ. iii. Itē p quolibet brachio sudarior, seu, vt vulgo pānicellor (textiliū, ex filo, seu stamine cōis mercedis boñ. sex pro vncia) boñ. iiii. p quolibet verò brachio sudarior (ex stamine boñ. iiii. p vncia) boñ. tres cū dimidio. Ex stamine aūt boñ. tres p vncia boñ. tres p brachio, ex stamine aūt boñ. duos. p vncia sol. v. p brachio. Itē p pānicellis strictis, ex stamine boñ. triū p vncia, sol. tres p quolibet brachio, ex stamine aūt boñ. duor p vncia quadrātes octo p brachio, ex stamine aūt boñ, vnius p vncia quadrāt. septē p brachio. Itē p pānicellis (vt dr) grosletis, in 14. leg. boñ. octo p cāna, in 16. verò leg. boñ. v. p cāna. Itē p panicellis p dorso mulier, in 8. leg. boñ. iiii. p cāna. Itē p tobaliis largis, tele (vt dr) renfe boñ. viii. p brachio, p tobaliis verò (vt dr) addamaschina largis boñ. v. p brachio, p tobaliis verò (vt dr) ad ochietū largis boñ. iiii. p brachio. Itē p tobaliis largis (vt dr) ad pedē pulliū boñ. iii. p brachio, pro stragulis verò, seu (vt dicitur) coptis à lecto, largis ex tegmine, seu trama gosipii, vel (vt dr) bābacis boñ. v. p brachio p coptis verò strictis, vt supra, sol. v. p brachio, p coptis verò ex stamine stuppe strictis boñ. ii. p brachio. Itē quo ad toballiettas tele rēse sol. vii. p brachio, Itē p toballiettis ad damaschinā sol. v, p brac. Itē p toballiettis ad ochietū boñ. ii. p brac. Itē p toballiettis ad pedē pullinū viii. quadrātes p brac. Itē quo ad entimas à lectis largas boñ. tres p brac. p strictis verò sol. iii. p brac. Item quo ad alias telas grossas (vt dr) ex vno filo p dentē boñ. tres p cāna nō obstantibus aliis in contrarium.

Dorsum

De præcedentiis Officialium nostrę Ciuitat. *Rub. XXXXIII*

VT Vnusquisq; officialium nostrę Ciuit. bene recordetur, & sciat locum suũ competentem in eundo, stando, & redeundo in locis publicis, & priuatis quibuscũq; nostrę ciuit. statuimus, & declaramus, q; vbiq; Prior aliis incedat, & permaneat M.D. Potestas ciuit. præfate. Deinde M.D. Consalonerius, & D. Priores in ordine, quos inmediate sequantur D. Regulatores, & deinde Physicus Medicus, & successiue D. aduocatus Fiscalis, Cancel. cõis Mag. Grammaticę, Chirurgus, Procurator Fiscalis, generalis Camerarius, & Syndicus ad negotia. Et deinde D. Ciues de Concilio credentie, quibus quidem locis, officiales prædicti ppetuo gaudeant, & potiantur, & desuper à nemine quomodolibet impediantur, nec eundo, stando, & redeundo, vbi quando, & quotiens opus fuerit sub pœna XXV. florenor. moñ. communi nostro aplicañ. aliis non obstantibus in contrarium.

Fœliciter explicit Liber Secundus.

IN NOMINE INDIVIDVÆ TRINITATIS.

MAGNIFICAE CIVITATIS AVXIMI STATVTORVM DE *Causis Ciuilibus Liber Tertius.*

De in ius vocando, siuè citatione in ciuili. *Rub. I.*

QVIA omne iudicium incipit ab ea parte ędicti, quę est de in ius vocando, ideò de iudiciis tractaturi, ab in ius citatione, tamq̃ à primitiuo actu, initium faciamus, Ordinantes, q; in ciuilibus causis, tàm cũ cõmissione, q̃ ẽt sine cõmissione ius dicentis, vt aliàs supra de bayulis cautũ est, & tã plonalitèr, q̃ ad domũ, seù locũ habitationis, vel residentię plonę citandę ad actũ faciendũ, siuè agirandũ, possit ad petitionẽ partis agere volẽtis fieri citatio p aliquẽ ex nunciis, vel bayulis cõis die pximè p̃cedenti, & si feriata fuerit, p sequenti die iuridico, vbi localitèr, seú ad domũ fieret citatio. Personalitèr aũt possit fieri citatio infra ciuitatẽ, & burgos, ẽt ipso die p prima iuris reddendi, dũmodo fiat ante sessionẽ iudicis ad banchũ. Postq̃ verò iudex ascẽderit ad banchũ, nõ possit citatio fieri, nisi de plona repta plonalitèr in palatio cõis, aut verò in logiis ipsius palatii, aut in platea publica circa, & ante ipsum palatiũ posita, dum tñ ante recessũ Judicis à banca talis citatio appareat facta, & q; talis citans, aut similẽ iudicialẽ, vel executiuũ actũ explicans sit bayulus, siuè nuncius idoneus, & legitimus, ꝓbari sufficiat p simplicẽ scripturã notarii actor. in actis dicentis, & nominãtis illũ p bayulo, siuè nuncio, q citauerit, retulerit, seù actũ aliũ explicauerit verbo, aut facto, & ẽt sufficiat ad ꝓbationem, si ipse talis p publico nuncio reputeť, & cõitèr à pluribus Auximanis habeať, vel ẽt si publicè videat esse, vel fuisse in possessione officii bayulat⁹ absq; alia ꝓbatione regrenda, cui⁹ qdem bayuli, siuè nuncii relationi plenè steť, & credať, nisi aptè, & legitimè ꝓbaretur contrariũ. Comitatiui aũt nři, seù districtuales possint, tã dictis modis, q̃ ẽt p litteras citari bulla Iudicis, aut sigillo bullatas, continentes cãm citationis cũ nominibus citantis, citati, & citari facientis, & terminũ. Forenses verò, & alii ꝓprium domiciliũ, vel habitaculũ non habentes in ciuitate, comitatu, vel districtu Auximi citent p tubã ad valuas palatii Potestatis voce p̃conis clamosa. Et eodẽ mõ fiat citatio de hęredibus citandis sub appellatione, & noie hęreditario, & non exp̃ssis ꝓpriis nominibus, vno, vel pluribus. Hoc addito, q; similis citatio fiat ad domũ, vel locũ, vbi habitabat defunct⁹ tẽpore suæ mortis. Si verò ꝓprio, & exp̃sso noie aliqua plona, vel hęres foret citanda, tunc in citatione fiat hęreditatis mentio exp̃ssa, ita q; citatus possit verisimilitèr cõscius sup hæreditario iure respõdere, quo calu ẽt verbo, & absq; bannimento facta citatio sufficiat iuxtà primã formã superius traditã, in causis tandẽ quãtitatis, vel rei maioris valoris. xl. sol. debeat saltẽ bis diuersis dieb⁹ p interuallũ citatio fieri: in minorib⁹ aũt rebus, vel quãtitatibus vnica citatio sufficiat. Et tales citationes in dictis casib⁹ factæ, vel faciendæ, & q̃libet ipsarũ sm̃ dictas q̃litates, & formas, & alias in ordinamẽtis p̃ntis voluminis cauras valeãt, & legitimè reputenť, & plenè sufficiãt, nõ obstañ. defectu trini, vel peremptorii ędicti, vel alia q̃ vis forma, vel sollemnitate statuta de iure cõi, vel alia ꝓtermissa, immò poti⁹ sup ipsis citationibus, facta relatione p bayulũ, aut p̃conẽ infra quintã diẽ post citationẽ, & redacta in actis, possit, & debeat in singulis actib⁹, & causis, vt iuris fuerit, ad vlteriora ꝓcedi sm̃ formã nr̃or. statutor. Aliter verò factę, vel faciendæ citationes nõ obseruatis formis, & modis supradictis in causis ciuilib⁹ nr̃ę curię nõ valeãt vllo mõ, quin immò cũ oi seq̃la p infectis vndiq; habeanť.

De præcepto in confessos fiendo. *Rub. II*

QVVM in iure confessi p iudicatis habeanť, & in confitentẽ nullæ sint partes Iudicis, nisi in cõdemnando, Iccirco ad citationẽ in supradicta forma ritè factã, vel alia ex certa scientia voluntarię, & spõte cõparente reo p se, aut legitimũ respondalẽ efficax ad ea mandatũ habentẽ, aut verò subeuntẽ rei defensionẽ sponte cũ debita iuris cautione, & sponte confitente, seù affirmante, vera esse, vel fieri debere contenta in petitione actoris ex legitima, & ꝓbabili causa p̃cedente, nec libellũ, aut petitionẽ aliquã, siuè copiã in scriptis petente, tunc possit, & debeat p Iudicẽ, seù Iudicis loco fungentẽ nři cõis sedentẽ p tribunali summariũ fieri p̃ceptũ tali confitenti principali, vel accessorio sub noie, quo dixerit cõparere, vel confiteri debãdo, soluendo, vel facieñ. rẽ, quantitatẽ, vel opus, seù factũ, q̃d fuerit confessus in petitione modis, & formis, & tẽporibus infrascriptis, videlicèt vsq; ad summã, seù valorẽ boñ. XXV. statuať terminus reo cõuento confitẽti p se, vel ꝓcuratorem, aut aliã legitimã personã ad soluendũ, seù dañ. & restitueñ. summã, seù rẽ petitã triũ dier. currentiũ ꝓximè futuror. à die confessionis huõi computañ. Ab inde supra, vsq; ad summã, seu valorẽ boñ. 50. terminus octo dier.: Ab inde supra, vsq; ad summã, seù valorẽ boñ. centũ, decẽ dier.: Ab inde verò supra, p quacũq; sũma, seù valore, terminus. XV. dier. semp currentiũ ꝓximè futuror. post confessionẽ computañ. In causis verò mercedũ p̃stitar. terminus reo statuať ad solueñ. actori petenti, videlicèt vsq; ad summã, seù valorẽ boñ. 50. triũ dier.: Ab inde supra, vsq; ad summã, seù valorẽ boñ. centũ, quinq; dier.: Ab inde verò supra p quacũq; sũma, seù valore octo dier., vt supra, currentiũ, ẽt sub pœnis ab ipso Iudice statũendis, dũ tñ ipsæ singulæ pœnę dictis casibus imponendę numq̃ possint excedere vltra quantitatẽ, vel extimationẽ sortis pricipalis positę, & in ꝓcepto cõtentę, sed si excesserint, nihilomin⁹ valeat ꝓceptũ, & possit executioni

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ ім. І.І. МЕЧНИКОВА

mandari in sorte totaliter,& in pena,vsq; in dictá quantitatẽ tm̃,quæ ꝓcepta(vt dictũ est)in cõfessos facta, siuè facienda firma sint,& obseruari debeant, sollemnitate, vel ordine prætermissis non obstantibus, dum tamen die iuridica,& in loco iuris,& inter legitimas personas facta, seu actitata extiterint.

De ordine litigandi,& de dilationibus. *Rub. III*

RITE vocato ad iudicium Reo,& p se,vel aliũ legitimè cõparente,nec tñ sũmariè cõfiteri,sed potius cõtendere volente,& petitionẽ,siuè libellũ,eiusq; copiá petente in causis nõ sũmariis p formá ordinamenti,facta prius legitimatione psonarũ,in causa cõparentium offeratꝝ p partẽ actoris,& porrigat libellus,siuè petitio in scriptis,cuius libelli,siuè petitionis expensis actoris tradat copia reo,cui statuat p iudicem terminus,& dilatio,ad minus triũ dierũ,vel pluriũ arbitrio iudicis,vsq; in octo dies inclusiuè currẽtes,& nõ vltra ad deliberatè respondendũ,& si maluerit,opponeñ.Qua dilatione decursa, dũ nihil fuerit oppositũ, quáprimũ iuridicè ad petitionẽ partis fiat cõtestatio litis,ad quã contestationẽ faciendá talis reꝰ recusans p iudicẽ legitimè cõpellatur,deinde iuret de calumnia,soluantq; capita sol. á partibꝰ ad rõnem duoꝝ boñ.p quolibet flor.quãtitatis,vel rei petitę,videlicèt medietas p q̃libet parte,deide statuant dilationes ad pbañ. vtriq; parti, videlicet p prima dilatione quinq; dierũ vtiliũ:p secunda verò,& tertia simul dilatione, & etiã peremptoria statuat alia dilatio ad petitionẽ alicuius partiũ,octo dierũ pximè cõtinuoꝝ,postq̃ aũt effluxerit, nulla partiũ audiat,nisi ex causa manifesti impedimẽti,si iurauerit impeditã,quo casu possit iudex,si decẽs, & nõ malitiosum esse cõspexerit,aliá modicá pfigere dilationẽ, ad plus dierũ triũ continuoꝝ subsequentiũ. Quibus oĩbus translactis dilationibus,vel primis duabus tantũ,dũ dicta vltima pfixa non fuerit,facta legitima publicatione testiũ,& pcessus,elapsoq; termino ad accipiẽn.copiã,& opponeñ. de quinq; tantũ diebus moderãdo arbitrio iudicis,statuat vltima,& cõclusiua dilatio ad inducendũ,allegañ.& in causa cõcludeñ. & conclusum habeñ.Post quã dilationẽ nemo partiũ de cętero p se,vel aliũ audiat,sed habeat p facta conclusione,& iudex secundũ pbationes,& merita causæ ipsá debeat cãm secundũ iustitiá fine debito p sñiam terminare.Si aũt Reus in termino sibi ad opponendũ statuto duxerit cũ exceptionibus cõparere,fiat eorũ copia parti expensis pducentis cũ termino triũ dierũ ad replicandũ,non amplianda,nec reiteranda,nisi ex rationabili causa impedimenti sub iuramento petentis,arbitrio iudicis decernenda. Quarũ replicationũ,si in ipso termino pducte fuerint,similis copia cũ simili termino fiat parti ad duplicañ.& simili mõ ad triplicañ. seu quadruplicañ.hinc inde respectiuè,vltra quas oppositiones,& dilationes ante ltè contestatã opponere volentes partes,non admittant in scriptis,sed solũ verbis,negando,vel ẽt confitendo,si maluerit,iá obiecta, nisi forsitá nouũ aliquid faciens,ad cãm obiicere,vel opponere vellent,q; dixerint,& iurauerint,didicisse de nouo,& se nõ calumniosè opponere velle,quo casu id reiicere,vel admittere sit in arbitrio iudicãtis.Quibꝰ peractis,non obstañ.obiectis exceptionibus,ad litis contestationẽ,& alia, vt p̃mittitur, similiter pcedatur: reseruatis hinc inde exceptionibus in pcessu,de quarũ iuribus tẽpore sententiæ absoluẽdo,vel condemnãdo discutiat,& secundũ ipsarũ,& aliorũ actorũ vigorẽ,& veritatẽ p Iustitiã sentẽtia pferatur, nisi forsitá de inhabilitate psonę,ratione minoritatis,aut patriç,potestatis,aut ẽt infamiæ,vel excõmunicationis,seu ẽt ratione deficientis,aut minus sufficientis mandati,seu officii nõ legitimè cõparentis,vel ex alio simili psonarum defectu exceptio aliqua foret obiecta extra personã,cuiꝰ nõ prius esset legitimatio facta,vel nisi de re iudicata, vel finita,seu translacta,aut verò de solutione,vel satisfactione,seu deliberatione,& quietatione obligationis,vel debiti,aut de legitima pscriptione,an verò ẽt pacti de non petendo ppetuò vel ad tẽpus fuerit exceptionis obiectio,aut oppositio facta in termino p̃finito.Quæ tantummõ exceptiones,vel altera ipsarũ litis cõtestationem sup principali causa impedire valeant,& ẽt retardare,donec de iuribus,& veritate ipsarũ exceptionũ,seu alterius earũ obiectę fuerit à iudice cognitio,& declaratio facta. In quoꝝ,seu cuiꝰ cognitione hoc ordine procedatur,q; translactis terminis ad replicandum, & duplicandum assignatis absq; aliqua contestatione super exceptionibus faciendis,detur reo per iudicem summariè noua dilatio peremptoria quinq; dierum futurorum ad probandum de suis exceptionibus,& duplicationibus,& contentis in eis,quatenus incũbat,& similis dilatio detur actori ad probandum,si maluerit,contenta in replicationibus suis,put, & in quã tum sibi onus incumbat pro remouendo,seu excludendo exceptiones, post quas dilationes effluxas nulla ipsarum partium ad hæc eadem probandum audiatur,nisi forte ex aliqua rationabili causa,& euidenti causa placuerit iudici prorogare,vel aliam breuiorem de nouo dare dilationem.Probatis autem,seu verò liquidatis dictis specialibus exceptionibus proximè specificatis,vel altera earũ,& replicationis ope nõ elisis,neq; sublatis,ad litis contestationem,vel alia ad petitionem actoris super ipsa principali causa,& super oblato libello minime procedatur,immò potius reo instante,& petente,fiat eius absolutio ab instantia iudicii,vel ẽt tota causa,vt iuris fuerit,condemnando actorem reo in expensis:salua sibi,vel successori taxatione.Nõ probatis autem exceptionibus prędictis,vel altera earum,aut verò probatis,sed per replicationes elisis,vel sublatis,possit,& debeat,actore petente(vt superius dictum est)ad contestationem,& vlteriora procedi,vt iuris ordo requirit,iuxtà formam superius denotatam.Additur autem ad declarationem,q; omnis dilatio ab ipso die dati termini intelligatur in causis esse cõtinua,& etiam peremptoria,nisi specialiter,& legitimè alitèr pręfigatur,prætereq̃ vt si vltima dies termini ceciderit in diem non iuridicam, progetur ipso iure in diẽ proximè sequentem iuridicam inclusiuè. Item,q; statim tempore cõtestationis litis eadem die fiat per partes capitum solidorum solutio cum effectu,alioquin acta facta, & facienda pro parte non sic soluentis, non valeãt vllo modo,& nihilominus partes soluere cõpellatur.Dilationes autem omnes, & singulæ per ordinamẽta nõ limitatæ,& earũ progationes,seu abbreuiationes remaneant, & consistant in arbitrio iudicãtis. Qui quidem ordo modo,& forma prędictis,per Prætorem dictæ Ciuitatis Auximi, & partes collitigates perpetuò,& inuiolabiliter obseruetur.

De Summarijs

De Summarijs cognitionibus,& capitibus solidorum. *Rub. IIII*

ARISTOTELE teste,lis generat contentionẽ,cõtentio discordiã,discordia æmulationẽ,æmulatio odiũ,odiũ verò inimicitias,inimicitię scãdalũ, scãdalũ dissẽsiones,& iurgia,tumultusq; & seditiones,seditio aũt pcilitationes,perẽptiones,& desolationes inducit.Ad quæ oĩa,& cãs eoꝝ pcideñ. litibusq; finẽ,in quantũ est nobis possibile,imponentes,infrascriptos casus,oẽs,& singulos in p̃nti contentos ordinamento sũmaria,& plena volumus cognitione decidi.Primò nãq;,dũ actor contra reũ ritè conuentũ, seu verò voluntariè cõparentem absq; interuentu libelli suã ꝓtra ipsum cãm agendo, & petendo in iudicio duxerit exponendã,cui respondendo ad interrogãtionẽ iudicis absq; pductione libelli,seu in scriptis petitionis,reus p se,aut legitimũ responsalẽ confitendo,vel negãdo simpliciter,seu ẽt aliq̃ verbali obiecta exceptione duxerit ibidẽ in iudicio respondendũ,tunc semp dicta responsione facta,habita p contestatione litis,pcedatur,& debeat pcedi sup tali causa sũmatim,statuẽdo terminos ad probañ.& alia facieñ.ad indagationẽ veritatis,put melius iudici visum fuerit expedire, sollemnitate ẽt,ordineq; iudicii p̃termissis,dũ tñ de veritate,& pbabili efficacia obligationis,& debiti semp constet,& ẽt de habilitate legitima personarũ,& dũ tñ semp capita solidoꝝ ad rõnem boñ.duoꝝ p quolibet flor.inter ambas partes statim psoluant, dũ sup principali petitione rei conuenti negatio interuenerit vel talis, vel alitèr respõsio,quę negationẽ importet,ita q; reus p ipsá responsionẽ sine pcedenti pductione scripturæ,libelli, vel petitionis actoris factá,censeat vigore p̃tis ordinamenti consensisse,& voluisse,q; causa ipsa sũmatim,& sine libello expediat.Prẽterea debitoꝝ, seu relictoꝝ ad pias cãs,vel ecclesiasticas,aut ad funeꝝ sepulturas,nec nõ alimentoꝝ causę,atq; miserabiliũ locoꝝ,& personarũ,p summariã cognitionẽ tractent,& expediant.Itẽ damni infecti,atq; noui operis nunciationis causæ,nec nõ causa exhibẽdi,ac ẽt reꝝ executionis,an sint rei,siuè debitoris,vel ne,determinándq; simili mõ sũmatim tractari debeãt,& finiri.Itẽ causę inter coniũctos,& attinẽtes vsq; in quartũ gradũ cõsanguinitatis,& affinitatis inclusiuè p iudicẽ,aut arbitros cognoscãt,nõ sollemnitèr,sed de plano,& sũmariè decidãt. Itẽ causę captionis,vel sequestrationis cõtra suspectos debitores,nec nõ et causę cautionũ p̃stãdarũ.De rebꝰ ẽt mobilibus in foro nr̃ę ciuitatis die fori,aut innũdinis,dũ fierent causæ sũmariè,& plena cognitione,& expeditione tractent cũ p̃tiis earũdem,& ad ipsa spectãtibus.Itẽ causæ minimæ,seu quantitatis,vel rei modicæ à centũ sol.infra,simili mõ cognoscant,& decidant:Atq; ẽt causæ operꝝ diurnoꝝ,& earũ mercedũ,nec non locationũ,& conductionũ,& earũ pensionũ,siuè vecturarũ,& coptumoꝝ,siuè mercedũ:Itẽ,& reꝝ,& negotioꝝ ad messes,vel vindemias,seu ad earũ pparationẽ,vel expeditionẽ,ac ẽt causæ inglinoꝝ, vel colonoꝝ, vel spectantes ad inglinatum,vel ad agriculturã,nec non seruitioꝝ,siuè mercedũ, & similiũ vertentiũ inter dños,siuè patronos,& famulos,siuè seruientes,vel seruire debẽtes,aut operarios,& oẽs,& singulæ causę de siderantes celeritatẽ,seu in quibus mora,esset allatura periculũ,vel festinantiá exigẽtes,& similes supradictis, de quarũ qualitate,vel similitudine stet discretioni,& arbitrio iudicantis p sũmarias cognitiones,& expeditiones,& non p plixas causandi sollemnitates terminari debeant,& decidi. Causæ quoq; salariorũ aduocatoꝝ,medicoꝝ,procuratoꝝ,notarioꝝ,atq; magistratoꝝ liberaliũ artiũ,ac scriptoꝝ,& similiũ personarũ,& negotioꝝ sũmariç cognitionis,& expeditionis nõ minus digna ꝓrogatiua fungant,quarũ,& quoꝝ similitudo declarationi,& arbitrio iudicis relinquat,cũ oĩbus,& singulis dependentibus,& emergẽtibus à p̃dictis,seu altera p̃dictarũ,& cũ spectantibus,& ptinentibus ad easdẽ,dũmodo(quantũ ad iura litigantiũ)iustitia nõ lædat,immò sñ pbata p exq̃sitas,& pbabiles veritatis indagines huõi lites,& causæ veniant terminandæ. Addit ẽt,q; exceptis dictis causis,piis,ecclesiasticis,& miserabilib?,itẽ causis cõis,& causis paruis quinq; sol. vel ab inde infra,itẽ causis fori,& nũdinarũ,itẽ causis salariorũ aduocatoꝝ,ꝓcuratoꝝ,medicoꝝ,magistratoꝝ, notariorũ,& similiũ litteratoꝝ,itẽ exceptis causis damni infecti,& noui operis nunciationis,ac ẽt exhibitionis,& determinationis reꝝ pignoris supradictarũ,ac ẽt exceptis causis operꝝ diurnoꝝ,& eoꝝ mercedũ,seu ad messes,& vindemias,quò ad ꝓparationem, vel expeditionẽ specialitèr pertinentiũ,itẽ exceptis causis inter patronũ,& famulũ de seruitiis,& mercedib?,itẽ exceptis casibus,& causis,in qbus reus nõ negandũ,sed confitendũ ab initio causę sponte duxerit respondendo petitioni actoris in iudicio,itẽ exceptis causis de talib?, in qbus capita solidoꝝ nõ soluant,in cęteris aliis causis ordinariis,& extraordinariis,tã sollemnibus,q; sũmariis corã Potestate tm̃ nr̃i cõis,& D.Consulibus Ciu.Aux.agitandis semp soluant,& solui debeant capita soĩdoꝝ p q̃libet parte tẽpore litis,cõtestationis,seu negatiuæ responsionis.Itẽ in omni pnunciatione cõtumaciæ,seu tenutę sup re,vel quantitate maioris valoris quinq; sol.statim tẽpore pnunciationis soluant p actorẽ in trochũ cõis capita solidoꝝ,p qbus deꝰ sibi tenuta,vel pignus vnà cũ sorte,& aliis expẽsis. Item in executione q̃libet ꝓceptorum in causis non exceptuatis,nec non in executionibus laudoꝝ,sententiarũ,& ẽt testamentoꝝ,relictoꝝ,& instrorum quorũlibet publicoꝝ,nec non cuiuslibet scripturæ p iudicẽ exequendę (stãte tm̃ rei cõtumacia)soluãtur à pertẽ,seu actore capita sol.p parte sua,& ẽt rei,p qbus recuperãdis fiat executio vnà cũ sorte principali,& aliis expẽsis.Ad quę qdem capita sol. soluẽda partes cõpelli possint,& debeant,& dum soluta non fuerint,non valeant acta facta,vel facienda pro parte reclamantis vllo modo.

De iuramentis prestandis in causis. *Rub. V*

CALVMNIAE iuramentum in ordinariis causis statim lite contestata præstetur, vbi tamen partium tolerantia ipsum iuramentum tacitè prætermiserit,nõ præiudicet talis ommissio,immò nihilominus valeat causa cum omnibus suis actis: in extraordinariis verò tale iuramentum præstari non expediat,nisi aliud ex aliqua causa iudex mandauerit,vel à parte fuerit postulatum,cuius quidem mandato in hac parte,quò ad dictum iuramentum præstandum pareri debeat in quacumq; parte iudicii, & quocumque actu causæ per partes per calumniam reprimendo. Possit etiam iudex ex suo officio iuramentum

veritatis à partibus,vel altera earum exigere,quotiens,& in quocumq; actu causarum expedire prospexe/rit pro veritate rimanda,dum tamen tale iuramentum parti aduersę volenti de suo iure probare non possit obesse, quo minus prosequi valeat iura sua,nisi forte in minimis causis quantitatis, vel rei .xx. solidorum, & infra, quas pro suo motu,& arbitrio valeat ludex per iuramentum à se cui partium voluerit deferēdum decidere,& terminare. In causis verò maioris quantitatis,vel rei nequeat in præiuditium, & præter volun/tatem partis tale iuramentum pro decisione,& determinatione causę deferre. Voluntarium autē iuramen tum de veritate, quod plerumq; in iudicio à parte parti præstandum occurrit, non modicam in dirimendis causis efficaciam iuris habet. Quòcirca statuere duximus, vt quotiens pars actoris in iudicio proponendo, & agendo contra reum, vel eius partem verbotenus,aut etiam in scriptis in ipsa facti narratione, & petitio ne dixerit se paratum velle stare, & credere sacramento, seù iuramento rei, vel suæ partis, vtrum contenta in sua petitione,seù exposita pro parte actoris vera sint nec ne,vel fieri debeant,tunc reus, & pars eius tenea tur,& debeat iurare sollemniter,& legitimè,& respondere per iuramētum ad prædictam petitionem cum contentis in ea,an vera sint, & fieri debeāt nec ne,aut verò(si maluerit)iuramentum ipsum super prædictis ipso actori,siue eius parti referre. Recusans autem reus vtrumq; prædictorum exponere,seù facere non au/diatur, immo ex ipsa recusatione vnà cum iuramento inde per actorem ad delationem iudicis præstando reputetur plenè conuictus,& legitimè superatus,ita q; per hoc possit,& debeat condemnari, & cogi ad fa/ciendum,implendum, & executioni mandandum actori contenta in sua petitione sine alia probatione, ex/cipiendo semper,si causa obligationis fuerit de iure probabilis,& legitima, & huiusmodi personæ litigan/tes fuerint legitimæ ad causandum, & in iudicio persistendum. Sin verò reus non recusandum, sed iuran/dum putauerit,& sub iuramento respondendum dictæ petitioni,si quidem negauerit,tunc liceat actori ipso iure,& facto sine alia reseruatione facta,vel faciēda reprobare,& conuincere dictū reum reprobatione legi tima de prędictis intra quinq; dies proximè sequuturos, quæ tamen dilatio possit per iudicem abbreuiari, & prorogari,prout sibi videbitur iuxtà negocii qualitatē: qua reprobatione legitimè facta,publicatoq; pro cessu, termino q; per arbitrium iudicis præfixo ad opponendum transacto , fiat ad petitionem actoris con/demnatio rei ad petita,& de impensis,& nihilominus in centum solidis denariorum condemnetur pro pœ/na periurii ,cuius pœnæ tertia pars sit talis actoris denunciantis,& aliæ duæ partes deueniant in commune. Sin autem ipse reus potius referre actori sacramentum super prædictis duxerit , & voluerit, q̄ iurare, tunc actor teneatur ipse iurando,tale sacramentum veritatis sollemniter præstare super cōtentis in petitione sua: quo facto,si per tale sacrameutum actor affirmauerit,contenta in sua petitione vera esse,& fieri debere,tunc liceat reo in termino sibi,dum petierit,arbitrio iudicis dando reprobare actorem, si potuerit, & maluerit, de prędictis,alioquin dicto decurso termino,condemnetur reus,actore non reprobato ad petita , & expen/sas legitimas. Reprobatus autem actor, ita q; ex ipsa reprobatione reus in totum, vel in partem veniat ab/soluendus,condemnetur ipse,reo in tantūdem,quantum ipse petebat,& pro pœna periurii,& suę temerita/tis communi in decem libris denariorum condemnetur. Vbi tamen actor iuramentum sibi delatum prę sta re noluerit,vel præstando(quod de raro cōtingit)suam petitionem non affirmauerit,tunc fieri debeat absо lutio rei per iudicem ab ipsa petitione in totum,vel in partem,prout viderit fore iuris,& actorem pro sua temeritate condemnet reo in expensis damnorum,& interesse in totum. Credulitatis verò iuramentum fre quentèr in causis occurrens, maximè positionibus legitimis respondēdo euitari non possit, immo potius ad mandatum iudicis debeat exhiberi,& sub ipso ad interrogationem iudicis in iudicio respōderi,tàm ad pe/titionem partis super positione legitima,q̄ ad petitionem,& mandatum iudicis vbicumq; suadente æqui/tate ex officio suo iurandum decreuerit,& etiam respondendum. Quisquis verò super hoc in iudicio à iudi/ce monitus sic iurare,aut respondere cessauerit,cuiuscumq; sexus existat,pro confesso super illa petitione,re, seù particula,modis omnibus habeatur,& nihilominus arbitrariq; iudicis mulctæ subiaceat: Saluo semp, & reseruato in hoc casu , & in omnibus suprascriptis, q; dum aliquis per iuramentum interrogaretur super, tali facto,vel negocio,q; sibi tollerabiliter liceat ignorare, vel non sic in promptu eius habere memoriam,& perierit deliberationis terminum sibi dari , q; tunc in arbitrio, & voluntate iudicantis consistat aliqualem ad deliberandum sibi terminum impartiri,quo casu in ipso termino iurare,& respondere eodem vinculo te neatur,quo etiam sine termino per superiora tenetur. Hoc insuper addito,& declarato,q; cętera iuramenta huic ordinamento inserta,quibus per ipsum, vel aliud nostrum ordinamentum non appareret reprobandi facultas adhibita,reprobari nō possint,sed potius solum Deum vltorem eorum habeat contempta religio. Addentes insuper,nullum iuramentum dari,aut referri posse inter quoscumq; litigantes,nisi in,de, & super tota causa,quæstione,& differentia,seù toto negocio principali,videlicèt an aliquis sit creditor,vel ne, & si/milia,nec etiam posse dari,aut referri,nisi in facto suo proprio,seù propria notitia, quod iuramentū postea sic datum,vel relatum intelligatur pœnitus decisorium totius causę,& litis.

De modo procedendi contra contumaces. *Rub. VI*

OBEDIENTIA obedientibus non prodesset, si contumacia contumacibus non obesset. Qua/propter facta rei citatione bina, vbi bina requiritur,aut vnica, vbi sufficit vna secundum formam su/perioris statuti de citatione loquentis,comparēte in iudicio actore,& absentis rei contumaciam in/cusante,qui ad ipsam citationem in termino p se,vel legitimū responsalē,seù defensorē minimè cōparuerit, factaq; ipsius rei , & eū defendere volentiū de mādato iudicis ad petitionē actoris p aliquē ex bānitoribus, vel bayulis cōis ibidē in iudicio aliquali pclamatione, seù grida alta voce, ad quā proclamationē, & gridā nemine legitimè cōparente,ipsoq; Reo demum aliquantulū expectato, reputet pnunciatione iudicis p tri bunali sedentis ad petitionē actoris,talē Reū merito contumacē fuisse, & esse,& cōtra ipsum, tamq̄ contra legitimè

legitimè contumacē fore pcedendum. Actore verò suā petitionem cōtra ipsum Reum apud acta redigi fa/ciente, & iurante corporalitèr manu tactis scripturis ad S. Dei Euangelia,cōtenta in sua petitione vera fuis/se,& esse,& fieri debere,& se animo calumniq; non petere,neq; agere,nec sibi in totū,vel in partem satisfactū esse de petitis,soluenteq; in trochū cōis capita solidoq; ad rōnem bonoñ.duoq; p quolibet floreñ.quantita/tis,vel rei petitę,ac petente,sibi dandā tenutā de bonis ipsius debitoris, in quātum reperiantur in Ciuitate Auximi,vel eius districtu p mensura declarati debiti,& expensis,vel(dū talia bona nō reperiant)ipsum de/bitorem,siue reum capi,& personaliter detineri p satisfactione contentoq; in iàm facta petitione,& expen/sarq;,dum ageret personali actione,aut fiat p Iudicem eodē die pnunciatio interlocutoria ex primo decreto ipsum talē actorē fore mictendū in tenutā,& corporalē possessionē bonoq; dicti rei,dū actione psonali age/retur,primo mobiliū, secundo immobiliū,tertio noium debitoq; p mensura debiti declarati,& expensis: Et dū ageretur reali,mictendum fore in tenutā,& possessionem rei petitæ, & statim ad petitionē actoris de/putetur p Iudicem executor,vnus ex bayulis,siue nuntiis suę curiæ, q mandato,& cōmissione ipsius Iudicis possit,& debeat in ipsam tenutā,& possessionē pronunciatā actorē inducere,& ipsam executionē in actis re ferre,cuius relationi plenè credat,nisi clarè contrariū probaret:in qua qdem tenuta,& possessione talis mis/sus p Iudicem,& eius curiā iuris remediis defendatur,nisi eam iniustè manifestè acceperit. Quam tenutam, & possessionem sic decretā liceat reo p reuocationem Iudicis,& refectionē expensarq; recuperare,& suā pur/gare contumaciā,legitimè in iudicio cōparendo infra vnū mensem a die pnunciationis proximæ,& conti/nuq; sequuturum,siue reali,siue psonali actione actū extiterit:elapso aūt,siue ēt decurso mense p dicto,reus postea veniens,seù recuperare procurans,siue in possessorio,siue in petitorio,nullatenus audiat, immo po/tius ex ipso mēsis transcursu talis actor, vt pmictitur,inductus pfumatur,& reputet ipsius rei,seù rei sibi in tenutā concessarq; verus dns,& possessor,& reus intelligatur ipso iure,& facto ab ipsis rebus, seù re in tortū exclusus,dum tn ēt nihilominus contradicente reo,sed petente actore fiat p Iudicē adiudicatio actori dictæ possessionis,& tenutę,ac ēt pprietatis ipsarq; rei,siue rei ex secūdo decreto,& diffinitiuè hac forma,videli/cet Quòd dicto transacto mense ex cōmissione Iudicis ad petitionem partis,dū actione personali actū exti/terit,fiant de ipsis rebus,seù re dictæ possessionis,& tenutę diuersis diebus,& horis ad valuas palatii Pote/statis Auximi,sono tubę pmisso,tria diuersa,& publica bannimēta,q; quęcūq; psona tales res,seù rē sic in te/nutā concessas emere voluerit,infra tertiā diē tunc proximè sequuturā cōpareat, qm plus offerenti dabuni, alioquin dicto triduo elapso,nemo emere volēs audiatur,sed poti⁹ actori fiet eiusdē rei,seù rei q; p suo iure datio in solutū. Cōparentibus aūt emptoribus,vno,vel plurib⁹,fiat plus offerēti vēditio apud acta p acto/rem,auctoritate,pntia,& decreto Iudicis, & quod superfuerit ex pcio vltra debitū, & expensas, reseruet p ipso debitore,siue reo. Si verò defecerit,vt quia p minori sit facta venditio,q̄ sit in debito,& expensis,tunc quod defecerit,suppleatur expensis,& de bonis rei debitoris summatim,& sine aliqua lite. Emptoribus aūt in dicto termino tridui,vno,vel plurib⁹ nō repertis,tūc ponant p Iudicē,& actorē,duo extimatores,videli/cèt vn⁹ p quolibet,idonei,& legales,ac informati de cōditione rei,seù rei q; tenutę,ad extimandū sub vinculo suramēti dictas res,vnā,vel plures in tenutā datas,iuxtā quoq; extimationē in actis relatā fiat p Iudicē ad pe/titionē actoris adiudicatio ex secundo decreto p diffinitiuā sñiam in scriptis p mensura debiti,& expensarq;, contradictione aliq̄ rei in aliquo dictoq; casuū non obstañ. iure,& supplemēro defectus,aut residui semp sal/uo,vt dictum est. In reali aūt actione absq; aliis bannimentis,cōmissionibus,vel extimationib⁹ faciendis eo ipso,quòd tàm dictus mensis effluxerit actori petenti similis ex secundo decreto fiat rei , seù rei q; tenutę sibi concessę,adiudicatio, cum condemnatione expensarum reficiendarū actori de bonis rei simpliciter,& sum/mariè,ita q; semp creditoribus in singulis casibus supradictis sit plenariè latisfactum,rei contradictione nul/latenus obstante. Contumaciæ autē, ac tenutæ,& adiudicationes dictis modis concessæ,& factę,seù eius tę cum oibus suis actis firmæ sint, valeant,& seruentur,nec prętextu,aut occasione minoris ætatis,aut ēt pa/triq;,potestatis infringi valeant,aut ēt annullari, aut verò impediri,quo minus executioni mandentur,aut ve/rò,vbi reus,siue debitor talia bona,de qbus dictū est,non fuerit possidere inuentus,aut possidere minus suf/ficientia ad debitū,& expēsas in psonali actione,aut verò rem petitā,seù eius possessionē transtulisse in frau/dem,per quā translationem foret missio impedita, vel verisimilitèr impedienda, tūc post dictā contumaciā, facta de hoc relatione p bayulum,seù executorem apud acta ex cōmissione Iudicis,ad petitionē actoris fie/ri possit,& debeat summariè contra reum executio personalis p ipso debito,& expensis p captionē, detētio/nem,& carcerationē actoris de,& sup petitis p eum,& expensis factis,& faciendis, quā executionem Regi/men facere teneat vinculo iuramēti,& pēna .xxv. lib. deñ. de suo salario retineñ. si neglexerit,aut ēt recusaue/rit,& pdicta in reoq; contumaciis constituta nolcunt. Cętęq; actoris cōtumacia, quę maior, q̄ rei merito reputatur,talitèr cōprimatur,videlicèt q; quotiens actor ad vocationem,quæ de eo vnà cū reo ad sui petitio/nem citato facta fuerit Iudice tunc sedente p notariū bancæ,siue bayulum,aut bannitorē p expeditione iu/ris reddendi,aut verò in termino,ad quē citari fecerit reum in iudicio,non comparuerit illicò,respondendo p se,vel legitimā personā p ipso,tunc statim eo ipso ad petitionē rei suā contumaciā inculantis intelligat es/se contumax sine alia pnunciatione facienda,pro cuius qdem contumaciq; temeritate,& pęna in quinq; sol. deñ.in trochū cōis mictēdis,& in tantūdem reo,nec non in expēsis,& damnis rei inde sequutis ipso facto,& ad petitionē aduersarii p iudicē puniat,& ad soluendū,& relarcieñ. realitèr,& psonalitèr cōpellat. Hoc insup declarato,q; vbi duæ citationes factę regruntur per formā superioris ordinamenti non sufficiat vna sola,ni/si quoad accusationē,& reputationē ptimæ contumaciæ,p qua,& in qua possit,& debeat ad petitionē acto/ris cōmicti,& dari pignus p expensis ipsius primæ contumaciq; tm. Item q; sollemnitates,& prolixitates in suprascriptis contumaciis exquisitę non intelligantur expedire,vel necessariæ fore in causis summariis,& ex traordinariis,seù minimis in superioribus ordinamentis comprehensis,immo in illis,vt superius in speciali/bus ordinamentis cautum apparet,cognosci valeat,& procedi, tàm summariè,q̄ de plano.

De debitore ſuſpecto capiendo, & de ſequeſtratione rerum eius. *Rub. VII*

SI quando quilꝫ Auximanus Ciuis, ſeu` diſtrictualis habitator cõparens cora nſo Poteſtate dixerit, & pprio iuramẽto corporaliter in ſcripturis pſtito affirmauerit, ſe aliquẽ debitorẽ ſuſpectũ, & fugitiuum habere in aliqua quantitate, obligatione, re, vel ſpecie ex rõnabili cauſa exprimenda, cui⁹ cognitio ſpectet ad foꝝ curiæ Auxim. q nõ poſſideat mobilia bona in ipſa ciuitate Auximi, vel eius territorio, & deteriorauerit ei⁹ conditionẽ poſt contractũ debitũ, & petierit, ipſum capi, ſiue` detineri p curiã, aut ẽt de bonis, ſeu` reb⁹ talis debitoris mobilib⁹ arreſtari, aut ſequeſtrari apud idoneã perſonã habitatricẽ Auximi, vel diſtrictus, tũc ſtatim dicta petitio dicto iuramento cõprobata p manũ notarii bancæ, ſeu` alterius notarii ciuis redacta in ſcriptis p Poteſtatẽ, ſeu` Iudicẽ, admittat, & debeat exaudiri ſũmariè, & ſine mora, mittẽdo vnũ ex bayulis, ſeu` nũtiis cõis vna` cũ familia ad reqrendum ipſum talẽ debitorẽ, q pſonaliter ſe cõferat corã ipſo Regimine, q debitor, ſi non ſtatim parere curauerit, illico` p familiã capiatur, ducat, & teneatur ſub fida cuſtodia, donec ipſe debitor de ſtando iuri, & ſoluendo iudicatũ in curia Auximana idoneè ſatiſdederit corã Iudice creditori, vel ipſum creditorem aliter concordauerit. Dum tñ mobilia bona ſequeſtranda ad ipſum debitum ſufficientia talis debitor nõ ſit repertus habere ibidẽ, q ſi de rebus, pecuniis, ſiue` bonis mobilibus ſuis ſtatim habere fuerit repertus p ipſo debito in totum, vel in partem habilibus, tũc fiat eoꝝ ſequeſtratio, ſeu` arreſtatio ad petitionẽ creditoris dicto modo iurantis penès idoneã perſonam abſq; captione perſonali, vbi ad debitum ſufficiãt in totũ, ſeu` etiam vna` cũ dicta captione, vbi tñ p parte ſufficere videant. De qbus qualitatibus prima facie ſacramento creditoris credatur, nec talis ſequeſtratio reuocet, niſi primo ipſe debitor ſatiſderit, aut ſatisfecerit creditori: ſaluo ſemp, q liceat tali debitori ſic capto, vel cõtra quẽ talis ſequeſtratio facta foret, pbare contrariũ dictaꝝ qualitatũ in facto ppoſitarum in petitione actoris p aliquã ſummariam fidẽ, docẽdo ſtatim, aut ex interuallo, ſe fore idoneũ, & poſſidere mobilia in dicta ciuitate, vel diſtrictu, aut iã ſatisfeciſſe creditori de tali debito, quo caſu talis captio, vel ſequeſtratio nullatenus fieri poſſit, & talis actor, ſeu` creditor pro tali temeritatis exceſſu in libr. xxv. deñ. puniatur ad petitionem talis rei, ſiue debitoris, cõi applicãdis, cum refectione expenſaꝝ ipſi reo, dũ in pceſſu cauſę in probatione defecerit, & defectu probationis ſuccubuerit ipſe actor in cauſa, ob quã, vel cui⁹ occaſione talẽ captionem, aut ſequeſtrationẽ fieri fecerit. Contra aũt immobilia poſſidentes huiuſmodi ſequeſtrationes, & captiones fieri poſſe prohibemus.

De exequutione inſtrumentorum, ſententiarum, preceptorum, teſtamentorum, arbitrorũ, laudorum, contractuum, ſeu` aliarum obligationum, & voluntatum. *Rub. VIII*

COMPARENTE Actore contra Reum ritè citatum, & in iudicio producente publicum inſtrumentum alicuius ſententiæ, vel pcepti, aut vltimę voluntatis, ſeu` verò contractus, laudi, arbitrii, ſeu` arbitramenti, aut pactoꝝ, vel obligationis cuiuſcũq; in ſui prima facie, ſiue` apparentia nõ abolitum, non cancellatũ, non victuperatũ, nec in aliqua parte ſui euidenter vitiatũ, & executioni mandari petẽte, poſſit, & debeat nõ aliter, q̃ infraſcripto modo ad petitã executionem pcedi, videlicẽt Quòd ſtatim facta productione pdicta, & legitimatis perſonis, de quaꝝ habilitate poſſit ex aliqua rõnabili cauſa quęri, ſtatuatur à Iudice reo cõuento termin⁹, ſiue` dilatio quinq; dieꝝ tũc pxime` futuroꝝ ad accipiẽn. copiã ipſi⁹ libelli, ſeu` inſtri, & cõtra ipſum opponeñ. quicquid vult, & poteſt. In quo termino nõ alias, nec plures exceptiones, ſeu` oppoſitiones poſſit cõuentus reus obiicere, vel excipiendo opponere, q̃ falſitatis, vſuraꝝ, ſolutionis, aut pacti de nõ petendo. Ad quas oppoſitiones, vel alteram earum probandum, & probatum habeñ. ſtatuatur à Iudice terminus octo dieꝝ pxime` ſubſequentium, quo termino tranſacto, & nulla ex dictis exceptionibus legitimè pbata, ſtatim nulla contradictione, vel oppoſitione obſtante, procedatur ſummariè, & abſq; omni ſollemnitate p Iudicem ad executionẽ talis inſtrumenti producti iuxta` petitionem actoris, realiter, & pſonaliter cõpellendo reum ad ſatisfactionem contentoꝝ in inſtrũ, ſiue` alia ſimili publica ſcriptura pducta, & expenſaꝝ. Probata verò in dicto termino exceptione vſuraꝝ ſaltem ex publica voce, & fama p tres teſtes idoneos, videlicẽt q ipſe creditor, ſiue` actor, aut ſuus prędeceſſor, cui ſucceſſerit in tali obligatione, fuerit publicus vſurarius, vel q ipſum propriè inſtrumenti debitum fuerit vſurariè, ſeu` in fraudem ipſius debitoris conceptum, vel alia dictaꝝ exceptionũ in ipſo termino pbata legitimè, tunc talis inſtrũ executio pęnitus retardet, & ad petitionem rei cõuenti pronuncieť, ipſum inſtrumentum, arbitrii, laudi, ſiue` pceptum, ſeu` aliam ſimilem publicã ſcripturã, obſtantibus dictis exceptionibus pbatis, vel aliq ipſaꝝ, executioni non fore mandandũ, & pducens in expenſis legitimis condemnet. Hoc inſup addito, vt contra dictas publicas ſcripturas, & ſimiles dicto mõ exequẽdas nulla alia exceptio, q̃ pdictæ ſupra enumeratæ vllo mõ poſſit opponi, & oppoſita non poſſit obſtare, nec executionẽ pdictam impedire. Cęteꝝ quia nõ paſſim licere debet, falſi exceptionẽ contra ipſum inſtrm opponere, p quã non ſolũ pducens, & vtens, ſed ẽt ſcriptor forſitã legaliſſimus, & ſine culpa reddit verecundus, ideo` ad temeritatẽ opponentiũ reprimendã duximus ordinandũ, q talẽ falſitatis exceptionẽ obiiciens nõ aliter audiat, q̃ ſi ipſam in ſcriptis obiiecerit, & corporaliter ad S. Dei Euang. iurauerit, & pſtitis p eum idoneis fideiuſſoribus apud acta pmiſerit, & ſic realiter, & pſonaliter obligauerit, ipſam exceptionem plenè, & legitimè cõprobare, & in ea pſiſtere vſq; in finẽ. Et ſi qdem cõtingat ipſum in pbatione talis exceptionis deficere, ſoluat in cõi Auximi de facto, & ſine diminutione p pęna tãtæ temeritatis quinquaginta lib. deñ. de ſuo pprio, & tantũdẽ aduerſę parti, & notario, q dictũ cõfecerit inſtrm p recõpenſatione talis infamię, & nihilominus ſorte debiti in inſtrũ contentã pęnitus ammittat, quas oẽs, & ſingulas obligationes, & pęnas, iacturas, & promiſſiones talis opponẽs eoipſo, q deſtiterit, vel in pbatione defecerit, ipſo facto incurriſſe intelligatur, ita q vigore huius ordinamẽti, tàm ipſe opponens, q̃ fideiuſſores ei⁹ realiter, & perſonaliter poſſint, & debeant cogi ad obſeruationem, & ſatisfactionem omnium prędictorũ,

De executione.

De executione priuatę ſcripturę. *Rub. VIIII*

QVVM de iure communi etiam ſcripturæ priuatæ ſubſcriptiones, & cautelas debitas habẽti fides adhibeatur, ideo` hoc iure municipali diſponitur, q si quis ętatis legitimæ, ſanæq; mentis, & ſuę poteſtatis ex qua vis probabili, ſeu` licita cauſa ſua propria manu ſcripſerit, alicui ſe debere aliquam rem, quantitatem, vel ſpeciem, ſeu` etiam factum aliquod, vel negocium promiſiſſe, aut per ipſam ſcripturam promittere, quæ quidem ſcriptura poſtea in iudicio nſæ Auximanæ curiæ deducatur, & exeq petatur a` non vſurario, neq; ſucceſſore, vel hærede vſurarii contra talẽ ſcriptorẽ, ſeu` hęredem, aut ſucceſſorẽ eius, q si qdem talis debitor conuentus in iudicio reſpondendo ſponte cõfeſſus fuerit, ſe pdictam ſcripturã ſua propria manu ſcripſiſſe, aut ſuũ pceſſorem in ipſa ſcriptura memoratũ, cuius ipſe foret hæres, vel ſucceſſor: ſeu` verò dũ negauerit, appareret p duos idoneos, aut plures teſtes, q dixerint, ſe fuiſſe pñtes, & vidiſſe talẽ ſcripturã fieri manu illius debitoris, de quo agit, aut p cõparationem litteraꝝ, & aliaꝝ ſcripturaꝝ eiuſdẽ ſcripturæ faciendã in forma infraſcripta, tunc publicata cõparatione ipſa, vel teſtiũ depoſitione p pronunciationẽ inde poſſit, & debeat ipſius talis ſcripturę, de q̃ dictũ eſt, fieri contra debitorẽ conuentũ ſummaria executio realis, vel pſonalis ad petitionẽ creditoris vſq; ad integrã ſatisfactionẽ debiti in ipſa ſcriptura cõtenti, & ẽt expenſaꝝ, non obſtañ. aliquo defectu teſtiũ, loci, vel tẽporis, aut alterius ſubſtantialitatis, vel ſollemnitatis, nec aliq̃ alia contradictione facieñ. Cõparationem aũt pdictam tali mõ fieri diſponimus, qũ talis ſcriptura fuerit abnegata, videlicẽt q p Iudicẽ ad petitionẽ actoris, ſeu` creditoris conueniant ſimul in palatio ſinguli publici notarii de matricula, & collegio Ciu. Aux. pñtes in ciuitate, ita q ipſoꝝ ad min⁹ duę partes de trib⁹ habeantur, ẽt die feriata, & abſq; ſeſſione p tribunali, vocatis tñ partib⁹ principalib⁹, & ſub corporali iuramẽto ſeparatim, & ſecretè examinent ſup dicta ſcriptura pducta, vtrũ ſit p man⁹ illi⁹ talis debitoris, q dicit, & in ea cõtinere ſcripſiſſe, vel non, & vtrũ ea ſit ſimilis alteri certę ſcripturę eiuſdẽ debitoris, quod poſſit dici, vel eis videat eadem manu ſcripta, & quomõ hoc ſciunt, ſeu` cognoſcunt, quoꝝ dicta extenſè rediganť in actis, & illud, quod p duas ſaltẽ partes ipſoꝝ notarioꝝ examinatorũ fuerit iuramentis affirmatum de pdictis, reputetur, & habeatur pro firmiſſima veritate, contrarietate, vel diuerſitate aliorum non obſtante,

De arbitris, & arbitramentis, & queſtionibus coniunctorum. *Rub. X*

LICET arbitraria cõpromiſſa de iure cõi non violenta, ſed voluntaria potius eſſe debeant, tñ qa iudicioꝝ inſtar imitanť, quæ non numq̃ in inuitos reddunť, ætate plerũq; ſuadẽte hoc iure cauetur, vt attinentes, ſeu` coniuncti infra quartũ gradũ cõſanguinitatis, vel affinitatis incluſiue` habẽtes, vel promouentes inter ſe ipſos aliquã litẽ, cãm, ſeu` controuerſiã non pręuentã a` pacificatorib⁹ nſi cõis legitimè ex quacũq; re, vel cauſa, poſſint, & debeant p nſm Iudicẽ realiter, & pſonaliter cogi iuris remediis opportunis ad cõpromictendum ipſam cãm, ſeu` litem cũ oĩbus ab ipſa dependentibus, & emergẽtibus, & ad eã ſpectãtibus in aliquos cões amicos, vel attinẽtes, q nõ ſolũ de iure, ſed ẽt de facto ſaltẽ in pcedendo p oĩa vtilia, & opportuna cãm ipſam, & litẽ poſſint, & debeant cognoſcere, nec nõ ẽt terminare de iure, quantũ ad ius, litigatoris ordine tñ ptermiſſo, & dũ partes cõpromictẽdo cõueniunt, ẽt de facto decidere. Poſſit ẽt iudex ſimili mõ cõpellere partes ad compromicteñ. ætate ſuadente, ſingulas cauſas paruas, implicitas, & habẽtes ſu per minimis rebus multa, & varia vltrò, citrõq; diuerticula, ſeu` capita, non nullãq; confuſionẽ exhibentia in expeditione, cuiuſmodi ſunt cauſę ſocietatũ in laboriciis, ſiue` mercimoniis, & locationib⁹, & aliis ſimilibus nſi iudicis arbitrio declaranda. Itẽ, qñcumq; ad expeditionẽ cauſæ occurrit dubiũ alicui⁹ experiẽtię, vel artis, de q̃ ipſe veriſimiliter inſtruct⁹ eſſe nõ poteſt, poſſint, & debeant partes cõpelli ad recurrendũ ad exptos in arte, ſeu` experientia illa, nõ ſuſpectos, & ad illoꝝ declarationi ſtañ. Volũtaria tñ arbitria de iure cõi, licita maxime` cõprobam⁹, his tñ regulis ſubeũda, videlicẽt vt quotiẽs cõpromictitur in aliquos arbitros, cõpromittatur, vt in vnũ ſolũ arbitrũ, aut in tres, vbi de tertio nõ conuenerint partes, tñ ille tertius nominet⁹ Iudex pinde habẽdus, ac ſi a` partib⁹ nominat⁹ fuiſſet, & in cõpromiſſo aſſumptus, q arbitri ad arbitrandũ, cognoſceñ. & determinañ. a` nſo Poteſtate poſſint, & debeãt ad petitionẽ alicuius partis cõpelli, ẽt pęna cõpromiſſi, vel alia ſoluta, vel nõ, eo ipſo, q aſſũpti fuerint p cõpromiſſum, intelligañ poſſe de facto cognoſcere, & pcedere, & de iure diffinire, quantũ ad iura partiũ, ommiſſis tñ ſollemnitatib⁹, & ordinib⁹ iudicii, ac ſine ſtrepitu, & figura, & vbi de facto fuerit cõpromiſſũ, ẽt in decidẽdo ſeruet, & de facto diffinitio facta valeat, & dũ tã de iure, q̃ de facto tuerit cõpromiſſum, ſiue` in pcedendo, ſiue` in ſñiando, ſemp liceat arbitris quã maluerint viã, & in quacũq; parte aſſumere, tã iuris, q̃ facti in totũ, vel in partẽ, ita q vna electa via altera nõ tollať in cognoſcẽdo, neq; diffiniẽdo, & pſumatur, & reputetur, cõpromiſſum fore factũ, non ſolũ de principali, & exp̃ſſa cauſa, ſed ẽt de acceſſoriis, & ſpectãtibus ad ipſã, & dependẽtibus, & emergentibus ab eadẽ, & ẽt q non tm̃ ſemel, ſed pluries poſſint arbitrari vnus, vel plures, ẽt ſñia lata arbitrãdo declarare. Sed ne arbitri, ad quos plurimũ p breuitate, & partiũ cõmoditate recurritur, valeãt cãs cõpromiſſas deluſorie dilatare, ſic eos, vnũ, vel plures volum⁹ cohortari, vt omne cõpromiſſum dũtaxat ſemeſtri tẽpore durari poſſit, & ẽt intelligať, infra qd poſſit, & debeat cõpromiſſa cauſa cognoſci, & diffiniri, quo tẽpore decurſo non poſſint arbitri ſe vlterius intromictere, niſi de partiũ voluntate fuerit exp̃ſſe dict⁹ terminus prorogatus, quin imò vigore huius ordinamenti arbitri, ſeu` arbitratores negligentes, ſeu` qui ceſſauerint ſcientèr, & volũtariè in dicto tempore cognoſcere, & terminare, & diffinire cauſam, ſiue` cauſas ad vniuerſa damna, expenſas, & intereſſe inde ſequuta partibus teneantur, & nihilominus cõi, in decem libris denariorum condemnentur, iuribus partium nihilominus ſemper ſaluis, & ſaluo etiam, q non obſtante dicto termino ſemeſtri poſſint arbitri per Iudicem, etiam ante ipſum tempus iuxta` cauſæ quãtitatem, & qualitatem ad cognoſcendum, & diffiniendum compelli in termino ab ipſo Iudice ſtatuendo,

De tenutis

De tenutis à debitoribus voluntariè datis. *Rub. XI*

OMNES tenutæ voluntariè à debitoribus datæ ſuis creditoribus poſt, vel ante p̃ceptum ſibi factū de ſoluendo debitū a' Poteſtate, ſeu' Iudice communis Auximi ante diffinitiuā ſñiam, vel poſt, ratæ habeãtur, & executioni mãdentur, ac ſi Rectores, & Officiales dicti cõis eas diffiniſſẽt, dediſſent, & dari feciſſent, & habeant eundẽ effectū, & vigorẽ in ſubhaſtando, vendendo, & in ſolutū dando p̃ executores cõis, & in oĩbus aliis, ſicut in tenutis ſñia Iudicis ab executore cõis datis, & dãdis, quę tenutę primò dẽtur de mobilibus, ſi extant, ſecundo' de immobilibus, deinde iuribus, & nominibus debitorum, & ſi diſcordia eſſet inter debitorem, & creditorẽ in capiẽdo tenutã, Poteſtatis cõis Auximi arbitrio firmitèr dirimat. Et ſi res talitèr in tenutã datæ eſſent aliis obligatæ, Poteſtas cõis in aliis bonis debitoris ſatisfieri faciat creditori, ita q̃ in tenuta voluntariè data in venditione ipſius darionis in ſolutū capita ſolidorũ nõ ſoluant. Idẽ dicimus obſeruandū in tenutis datis de rebꝰ immobilibus a' debitoribus, vel curia cõis. Itẽ volumus, q̃ creditores, & debitores poſſint vti eiſdẽ tenutis, donec datę eis fuerint in ſolutū, & interim fructus deponant apud bonã perſonã, quę ea vendat auctoritate Iudicis, ſeu' Poteſtatis nſri cõis, & p̃tium ſoluat creditori, & conuertat in ſatisfactionẽ debiti. Idẽ dicimus, & ordinamus de venditionibꝰ ſimulatè factis, & pignoribus, & tenutis, q̃ recipiens venditionem, pignus, & tenutã, facta ſibi ſatisfactione debiti, teneat reſtituere vẽdenti, & obliganti, & ſubpignoranti rem venditã, & obligatã. Et ad probandū ſimulationem ſufficiat probanti eam, ſi probauerit, ſe ſoluiſſe partem debiti, cuius de cauſa venditio, & obligatio facta fuerit, & in oĩbus ſupradictis, fructus percepti per tales emptores, & creditores compenſentur in ſortem debiti, & in prædictis procedatur ſine libelli oblatione, & litis conteſtatione, & capitibus ſolidorum, non obſtante aliquo capitulo, nec iuramento interpoſito in ipſis contractibus.

Quòd creditores teneantur recipere tenutam à ſuis debitoribus. *Rub. XII*

PRAETEREA creditores teneantur recipere tenutas a' ſuis debitoribus, ſi debitores voluerint dare voluntariè pro quantitate debiti, & expenſarũ ſine capitibꝰ ſolidorũ, & ſi ab ipſo debitore, vel alio, qui iuſtã cãm non haberet, ipſa tenuta interrupta fuerit, vel detenta, vel ablata q̃litèrcumq̃, teneatur interrumpens, vel auferens ad bannum quadraginta ſol. & tenutã ſine quęſtione reſtituat, & p̃dicta locũ nõ habeant in illis caſibus, in quibus debitores debeant compelli perſonalitèr ex forma alicuius ſtatuti. Et ſi diſcordia eſſet inter creditorem, & debitorem de re danda in tenutam, dirimatur arbitrio duorum bonorum virorum eligendorum per eos de contrata, vbi res ipſa ſita fuerit.

De Teſtamentis, & vltimis voluntatibus. *Rub. XIII*

HABILIS ad teſtandum ſollemnis voluntas, nõ legitimè reuocata, non ritè mutata, nec ſollemniter derogata, ſeu' ẽt minꝰ ſollemnis, legitimo tñ numero maſculorũ teſtiũ vallata, ſiue teſtando, ſiue codicillando diſpoſita, & maximè a' parẽtibus inter liberos, ſiue ẽt inter legatarios, vel fideicõmiſſarios, aut alios quos vis inſtitutos, vel ſubſtitutos, p̃ oĩa, & ſingula nõ turpia, fauorabilitèr obſeruet, & ẽt exequat ad plenũ. Et dũ plures eiuſdẽ p̃ſonę volũtates diuerſę apparerent, tunc vltima ſollemnior, & cõi iuri magis cõlona debeat p̃ualere, & p̃ lege ſeruari. Et quãuis fortè aliq̃ p̃ſona in ſcriptis, vel nuncupatiuè teſtãdo, codicillando, vel diſponendo cũ rogatione notarii, vel ſine, ſuã condiderit voluntatẽ, ſi tñ poſtea quantũ ad hæreditatẽ cũ numero teſtiũ ſaltem quinq̃ idoneorũ, aut quantũ ad legata, ſiue relicta particularia cum ſaltè trib⁹ idoneis teſtibus, ẽt diuerſis à primis ablq̃ mutatione principalis ſubſtãtię de hęreditate, vel de legatis iãm in p̃cedenti voluntate diſpoſitę addendũ, minuendũ, qualificãndũ, aut verò declarãndũ duxit de priore, ſiue' p̃cedenti voluntate, ſup ea, in ea, vel circa eam iure ſibi licito intelligat, id eſſe p̃miſſum, & valeat pleno iure, non obſtãn. q̃ diuerſo loco, tẽpore, vel mõ, aut cũ diuerſis, vel pluribus, aut pauciotibꝰ teſtibus ipſa nouа qualificatio, additio, minutio, vel declaratio poſtmodũ fuerit ſubſequuta: dum tñ per hoc iura cõia læſa non habeant, quo' ad debita bonorũ ſubſcidia inter parẽtes, & liberos integralitèr obſequenda, multòq̃ magis ad pias cãs, vel diuinũ cultũ relicta, rã legãdo, q̃ inſtituendo, ẽt in minꝰ ſollemni voluntate fieri poſſint, & facta exequant, dummõ ſaltè duo, vel tres teſtes fide digni vnà cũ Cappellano rectore yconomo, ſiue p̃bytero ſuę parrochialis Eccleſię, p̃ſtes, videntes, & audientes extiterint, & dummõ filii, parẽtes, aut liberi, & alii de iure inſtituendi exhęredari p̃ hoc, vel p̃teriri nõ poſſint: nam q̃ Deũ vellet inſtituere, & filiũ exhęredare, aliũ, q̃ Auguſtinũ contulere debet. Inſup, cùm teſtari volentiũ liber debeat eſſe ſtylus, & libęr cuiuſcũq̃ arbitriũ, & deambulatoria vſq̃ ad vitæ ſupremũ exitũ ſit voluntas de bonis ppriis diſponendi, eò' circa inhibemus, ne de cętero aliqua derogatoria verba, vel facta in aliqua vltima volũtate apponant, nec apposita valeant, quo' minus poſtmodũ liceat voluntatẽ mutare, immò' potius, ipſis derogationibus nõ obſtãtibus, poſſit q̃libet ſuũ teſtamentũ, & vltimã voluntatẽ p̃ nouas diſpoſitiones mutare, omne contrario nõ obſtante, cui q̃dem ſtatuto, & ordinamento in partẽ renuntiari, vel in totũ nõ poſſit, & ſi renuntiaret, vel cõtra fieret, nõ valeat, immò' talẽ renunciationẽ, vel derogationẽ allegans, ſiue p̃tendens in lib. centũ deñ. cõi condemneť, & nihilominus non ipſa derogatoria voluntas p̃cedens, ſed alia ſequens ritè condita valeat, & ſeruet. Prętera, ga plerũq̃ nõ teſtatoris negligentia, vel defectu, ſed notariorũ portꝰ reperiunt in quaternis, vel foliis teſtameta, & vltimę volũtates non habẽtia, ſeu' habẽtes debitas, & publicas formas, vel ſubſcriptiones, neq̃ continentia rogationes teſtiũ, vel notarii, vel ſimiles formas extrinſecꝰ opportunas, ſed tñ teſtãtis, vel codicillantis nomen cũ debita inſtitutione hęredis, ſeu' alia ſimili diſpoſitione relinquẽdi, teſtãdi, vel codicillandi, & cũ legitimo numero teſtiũ in ſe habẽtia, ne per talis ſcribentis inaniã, ſeu' inertiã, vel defectũ

voluntates

voluntates huiuſmodi valeãt deperire, cõſtituimus efficacitèr in p̃ñti, vt ſi quidẽ ſcriptor talis teſtamẽti, vel vltimæ voluntatis fuerit habitus, & reputatꝰ publicus, & legalis notarius, & teſtator, ſiuè codicillator fuerit non inhabilis ad teſtandũ, & perſona hęredis, ſiuè legatarii cõpetẽs fuerit, ſiuè capax, ne ipſa diſpoſitio tur pe aliquid, vel de iure abſurdum viſa fuerit continere, tunc ipſa talis voluntas, nõ obſtañ. dicti ſcriptoris defectibus, vel aliquo ipſorũ, poſſit, & debeat modis oĩbus obſeruari, & executioni mandari, tãmq̃ legitima, & ſollemnis, & q̃ defectus inde apparens p̃ceſſerit culpa notarii, ſeu ſcriptoris, vel alterius ad arbitriũ, & ſimplicẽ declarationẽ remittimus rectè iudicãtis. Itẽ cũ aliqs teſtator, vel codicillator de ſuis bonis nũcupatiuè diſponendo ſua ꝓpria manu, vel alterius ẽt non notarii ſcripſerit, ſeu ſcribi fecerit ſuã aliquam voluntatem aliis modis de iure legitimam, & probabilem, & reſtium legitimo numero vallatã, huiuſmodi talis voluntas debeat, & poſſit vigore p̃ſentis ordinamenti ſeruari, & mandari executioni, iure contrario non obſtãte, cùm certum ſit de iure nuncupatiuę diſpoſitionis vires nullatenus in ſcriptura conſiſtere.

De ſubſtitutionibus. *Rub. XIIII*

LIBET inſuper de ſubſtitutionibus vtilitèr proferre ſermonẽ, quæ varijs interp̃tationibꝰ interdũ contra mentem, & ꝓpoſitum teſtatoris bonorũ ſucceſſiones, & hæreditates in alios, q̃ ſit æquũ, ſeu' alitèr transferunt, & p̃cipuè parentum, ſeu' aſcendentiũ teſtamentis fauentes, quibus maxima cõgruit efficacia firmitatis, decernimus, vt oĩs, & q̃libet ſubſtitutio de capacibus, vno, vel pluribus à parente ſeu' aſcendente, vel alia q̃ vis perſona habilitèr, & ritè concępta, & facta, ſeu ẽt facienda in poſterũ p̃ quęcũq̃ verba verè, aut dubiè aperta ad directè ſubſtituendũ, & ſub quacũq̃ forma, vel concęptione, ſeu' platione verborũ, p̃terq̃ per verbũ reſtituendũ ſemp intelligat, ſit, & reputet non obliqua, nec fidei cõmiſſaria, ſed directa, ita q̃ oĩa bona, ſiuè res ſic ablq̃ platu reſtitutionis diſponentis, & per ſubſtitutionẽ p̃uidentis integralitèr, & ſine aliqua detractione, retentione, & diminutione facienda p̃textu cuiuſcũq̃ legitimę, aut trebellianicæ portionis deueniant, non vt p̃ mediũ aliquod, ſed recta via in ſubſtitutũ, vnũ, vel plures, non obſtañ. q̃ de iure cõi verbis non conueniat, vel perſonis, niſi euidens in cõtrariũ voluntas apparuerit diſponẽtis, ſiuè teſtãtis, aut ẽt relinquẽtis, videlicẽt p̃ verbũ reſtitutionis, ſiuè reſtituẽdi, vt dictũ eſt, exp̃ſſim ſubſtitutione cõcępta, & q̃ plus eſt, ſi q̃dem filios, aut liberos, maſculos, vel fęminas impuberes, quæ p̃ſonis directã ſubſtitutionẽ de iure certũ eſt plurimũ conuenire, in ętate pupillari mori cõtigerit, vnũ, vel plures, nõ ſolũ bona paterna, ſed ẽt ipſorũ impuberũ in ſubſtitutos, vnũ, vel plures puenire ſine diminutione, & detractione aliq̃ cenſemus in quolibet caſuũ p̃dictorũ, niſi p̃ dictũ verbũ reſtitutionis plata fuerit ſubſtitutio. Cui ſtatuto fuerunt p̃ nos additę hæ tãtummodo tres dictiones, videlicẽt & detractione aliqua, poſitę in calce p̃ñis ſtatuti, in medio illarum dictionum, videlicẽt diminutione, & cenſemus, quam additionem in futuris tantummodo caſibus locum volumus habere, in p̃ſentibus autem, & præteritis antiqua ſtatuta ſeruari declaramus.

De ſucceſſionibus ab inteſtato. *Rub. XV*

CONSTAT de iure cõi, triplicẽ fore lineã ab inteſtato ſucceſſionis: primã deſcendentiũ, ideſt filiorũ, filiarũ, & deinceps: ſecundã aſcendentiũ, vt ſunt pater, mater, auus, & deinceps: tertiã collateraliũ, videlicẽt fratruũ, ſororũ, nepotũ, ſeu neptũ ex fratribus, & ſororibus, & deinceps. In quarũ cõcurſu prima, videlicẽt deſcendentiũ debet in ſucceſſione p̃ferri morienti, ergo ab inteſtato ſuccedunt filii, filiq̃, & ex p̃mortuo filio, vel filia nepotes, ſiuè neptes, videlicẽt filii, ſeu' filiq̃ qualitèr in capita. Nepotes verò, ſeu' neptes ex p̃mortuo filio, vel filia, quot quot fuerint in ſtirpes, & non in capita ſuccedere debent, ideſt vt non amplꝰ de ſucceſſione conſequant ex eodẽ filio, vel filia nepotes, & neptes, q̃ eorũ p̃mortuus, & p̃ximus parẽs, ſi adhuc viueret, obtineret, immò ſimul p̃ vno reputati qualitèr vnà cũ patruis, & amitis, vel auunculis, ſiuè materteris ad ſucceſſionẽ inteſtati aui, ſeu' auię admictunt. Quę q̃dem ſucceſſio in legitimis, & naturalibꝰ tantummò locũ habet, non aũt in naturalibus tñ, quos non extantibus legitimis, ſolummò in quarta parte bonorũ: extantibus verò legitimis, & naturalibus nullo mõ ad inteſtati parentis ſucceſſionẽ vocamus. In ſp uriis verò abſit, vt ad inteſtati parentis ſucceſſionẽ, exiſtentibus legitimis, vel nõ, aliqualitèr admictant. Secundi verò ordinis, videlicẽt parentũ ſucceſſio in filiorũ bonis ab inteſtato defunctorũ tũc locũ habere poteſt, q̃n oĩs legitima deſcendentiũ ples ceſſat, & deficit. Itaq̃ morienti ab inteſtato, nõ ſupuiuente legitima ple filiorũ, vel filiarũ, aut ex p̃mortuis filio, vel filia nepotis, vel neptis, pater, vel mater ſimul, & paritèr ad ſucceſſionẽ vocant, vel alter tñ, vbi tñ alter eorũ ſupuixerit. Quibus, videlicẽt tã pfe, q̃ mfe deficientibus, alii qdem p̃miores aſcendẽtes, vt ſunt auus, & auia, ſeu' alter tantummò ſupuiuens attingere debet inteſtati nepotis, vel neptis ex filio, vel filia ſucceſſionẽ, ſiuè paterni, ſiuè mfni ſint, auus, & auia, & ſic de ſingulis aſcendentibus, vt ſemp p̃miores p̃ferantur, & dũ plures fuerint, pari gradu paritèr admictant. Vnus verò ſolꝰ maſculus, vel fęmina, tã in paternis bonis, q̃ in maternis, & aliis q̃buſcumq̃ in ſolidũ admictat, excluſo quolibet vlteriori aſcendente, nec nõ quolibet collaterali remoto, exceptis ſolis fratribus, & ſororibꝰ vtrinq̃ coniunctis, & eorũ legitimis filiis, & filiabus, quos paritèr, & æqualitèr cũ p̃ximiori aſcendente vocamꝰ ad ſucceſſionẽ inteſtati tſis, ſiuè patrui, & auũculi vnà cũ pfe, vel mfe, vel vna cũ auo, ſiuè auia defuncti admictimus. Differentia ſemp ſeruata, quòd ad nepotes, & neptes ex eodẽ filio, vel filia, aut quot quot fuerint, tñ p vno reputent, & loco vnꝰ habeant, ſicut foret eorũ parẽs, ſi viueret, vel pater, vel mater, ex cuiꝰ p̃ſona eis defertur ſucceſſio, nullo ex inde obſtaculo, aut impedimẽto rõne forſitã vſufructus parentibus acq̃ſiti, vel acq̃rendi iãm dictis fratribus, vel ſororibus, aut nepotibus, vel neptibus aliquatenus obſtaturo, nec aliãlitèr admictẽdo, p̃ quod minus ipſi, vel eorũ alter dictas eis debitas ſucceſſionũ portiones integralitèr conſequant, nec vlla in p̃dictis differentia ſeruanda rõne ſexus, vel poteſtatis. Reliqua verò, ideſt tertia, & vltima linea

ſucceſſionis

ſucceſſionis ab inteſtato, videlicèt collateraliũ, tractãda ſupereſt, quæ p̃ter vnicum caſum ſupra exceptuatũ, tunc locũ habere cõperitur, cũ tã primus ordo, videlicèt deſcendentiũ, q̃ èt ſecundus, videlicèt aſcendentiũ morienti defecerit, quo qdem caſu primò ad hæreditatẽ ꝙualitèr vocant ffes, & ſorores ex eiſdẽ parẽtibus, videlicèt ex eodẽ patre, & eadẽ mſe nati, vnà cũ legitimis filiis, & filiabus ſimilis p̃mortui confratris, ſeu cõ ſororis p̃defunctæ, licet de iure ciuili tertio tñ gradu remotiores exiſtant defuncto, eadẽ rõne ſeruãda, vt tales nepotes, ſiuè neptes, quot quot fuerint ex eodẽ ffe, vel ſorore, p vno tñ reputent, & admictant loco eorũ pſis, ſiuè mſis. Quib⁹ oĩbus deficientibus, ideſt nõ ſupuiuentibus ipſis, nec altero ipſorũ, tũc ex vno tantũ latere ffes, vel ſorores, & ex ſimili ffe, vel ſorore filios, ſiuè filias ſimili cẽlura vocamus, vlterioribus tñ deſcẽdentibus ex ffris, aut ſororis linea p̃nitus ab hoc ſuccedẽdi priuilegio excluſis, q̃ de iure ciuili in quarto, vel vlteriori gradu attinere defũcto putant. Vbi aũt defuncto ab inteſtato ſupuixerint duo, vel plures ffes, aut ſorores, quorũ alter ex vno tantũ latere, vt forte pſis, alter verò ex altero latere, videlicèt mſis coniũctus extiterit, ſeu verò huõi diuerſorũ fratrũ, & ſororũ filii, vel filiç, tunc in bonis paternis, ſeu ex paterna linea obuẽtis ꝙualitèr, & in capita ſuccedant ex parte pſis coniuncti, & in bonis maternis, ſeu ex materna cauſa obuẽtis ſuccedant attinentes ex parte mſis eodẽ mõ, ſeruata ſemp eadẽ regula de plurib⁹ filiis, vel filiabus ex eodem tratre, vel ſorore, vt ſimul oẽs p vno tantũ capite loco ſui patẽtis reputent. Sin aũt defuncto neq; ffes, aut ſorores, neq; ipſorũ filii, vel filiç ſupſint, tunc alii, latere, ſiuè paterno, ſiué materno p̃ximiores ſecundum gradus p̃rogatiuam ſuccedant, videlicèt vt q viciniores ſunt conſanguinitate magis attinẽtes defuncto, ipſi p̃ferantur, & pari gradu attinentes defuncto ipſi p̃ferantur, & pari gradu attinentes paritèr admictantur in capita, ſexus quidem, & poteſtatis, & alterius cuiuſlibet conditionis differentia, & difficultate remotis.

ITEM ſtatuimus, & ordinamus, ꝙ ſi aliquis, vel aliqua pſona moreret ab inteſtato ſine legitima deſcẽdentium ple, pfe, vel conſanguineis ex parte pſis ſupſtitibus, mater defuncti ſuccedat in his, quç ad defunctũ ex materna linea puenerunt, ab aliis aũt excludat. Matre verò defuncti p̃mortua, ſi ſol⁹ pater ſupſit, excludant à ſucceſſione oẽs cõſanguinei ex parte mſis defuncti. Si verò nec pater, nec mater defuncti ſupſint, tunc p̃ximiores conſanguinei ex parte mſis ſuccedant in his, quæ ad defunctũ ex linea materna puenerunt: in bonis verò paternis excludant: conſanguinei verò ex parte pſis p̃ximiores ſuccedant in his, quæ ad defunctum ex paterna linea puenerunt: in bonis verò maternis excludant. Volentes pñs ſtatutũ valere p̃ cæteris, tollendo, cancellando, & irritando omne aliud ſtatutũ de pñti materia loquens in contrariũ, qđ hactenus reperiret in noſtrorũ volumine ſtatutorũ. Addentes nihilominus, & ad oẽm dubietatẽ forsã deſup oriendã expſsè declarates, ꝙ idẽ intelligat, & inuiolabilitèr obſeruet in qbuſcũq; pſonis decedẽtibus ab inteſtato, ſeu inteſtabilib⁹, ſiuè maiorib⁹, ſiuè minorib⁹, ẽt ſi elsẽt pupilli, impuberes, vel infantes, diſponẽtes tñ, p̃tem nr̃am additionẽ habere locũ in futuris tantũ caſib⁹, in p̃teritis aũt, & p̃ntibus antiqua ſtatuta oĩa ſeruentur.

De extimatione alicuius rei facienda. *Rub. XVI*

STATVIMVS, ꝙ ſi aliqs in iudicio extimauerit aliquã rẽ, quã extimationẽ aduerſarius dicat malitioſam cauſa grauandi eũ in capitibus ſolidorũ, iudex debeat vocare duos de legaliorib⁹ de cõtrata, & facere eos iurare de extimatione rei, & ſecundũ dictũ eorũ capita ſolidorũ ſoluant ab eo, ꝓtra quẽ aduerſari⁹ p extimatione faciebat, & ipſe, q illã extimationẽ faceret, ſoluat extimationem, quã ipſe malitioſè faciebat.

De venditione rerum mobilium, & immobilium, & de ipſarum p̃retio in continenti ſoluendo. *Rub. XVII*

QVICVMQVE vendiderit aliquã rem mobilẽ, vel immobilẽ alicui in ciuitate Auximi, vel diſtrictu, venditor teneat, ipſam rẽ tradere, & defendere, & ad hoc pſonaliter̃ compellat, & ad p̃tium ſoluendũ ad voluntatẽ venditoris. Emptor ẽt cogat, ac ſoluere debeat in continenti ſine libelli oblatione, & abſq; omni mora, facta rei traditione, vel ſi p emptorẽ ſteterit, quò min⁹ rei poſſeſſio vacua ſibi tradat, & nõ obſtantibus dieb⁹ feriatis, nec audiatur emptor, vel vẽditor volẽs dupplicare arras, vel relinquere: ſaluis tñ pactis, & coditionibus habitis inter ipſos, dum tñ poſt indutias datas, & finitas pſonaliter̃ debitor vrgeat. Idẽ dicimus obſeruandũ in illis, q accipiunt oliuas p oleo dando, ꝙ abſq; libelli oblatione, & ſtrepitu iudicii ad dandũ oleũ bonũ coganẽ, vt ſuperius dictũ eſt de aliis reb⁹ mobilibus. Idẽ dicim⁹ obſeruañ. in illis, q oliuas colligũt ad coptumũ, & in pẽſionibus, ſiuè naulis, tã domorũ, q̃ ortorũ, & ſimiliũ. Prędicta verò p his, q ſẽnerant, vel ſẽnerati conſueuerunt, locũ non habeant, vel in contractibus, q in fraudẽ vſurarũ cõficiuntur, nec p his, q res mobiles indebitant ante tẽpus, & ad probañ. ꝙ ipſi ſint ſẽneratores, vel cõſueuerint ſẽnerati, ſufficiat pbare p famã duorũ, vel triũ teſtiũ legaliũ, illius cõtratæ, ꝙ fama ſit in cõtrata, ꝙ ipſi conſueuerint ſẽnerari. Itẽ, ꝙ in ipſa ſummaria cognitione nulla petitio offeratur in ſcriptis, nec in quaterno notarii cõſcribatur, nec cogatur ſcribi facere in quaterno, nec ẽt litis conteſtatio celebretur, ſed teſtes, & inſtra recipiantur ſine aliqua litis conteſtatione, receptis ſemper capitib⁹ ſolidorũ, & idẽ intelligatur in vecturis, & coptumis. Itẽ p maiori emptorũ quarũcumq;, rerũ ſtabiliũ cautione, animiq; ſatisfactione, & qete, cùm ſępe, ac ſępi⁹ (put longa nos docuit experientia) taliũ bonorũ emptores decepti, ac defraudati reperiantur, & inanes, per tacitas de eiſdẽmet bonis obligationes, aliis anterioribus, & potioribus factis: Duximus ordinandũ, put ordinamus, & addim⁹ expſsè ad corrobor̃ationẽ rerũ ſtabiliũ, emptionũ in poſterũ celebrandarũ inter cuius vis conditionis, & ſtatus hoies, & pſonas, ꝙ quotiens quis ab aliquo, rẽ aliquã ſtabilẽ emere voluerit, poſſit, & valeat de conſenſu, & mandato vendere volentis p p̃conem publicari facere alta voce, ſono tubæ p̃miſſo p oĩa loca ſolita, & conſueta Ciu. Auximi, & expſsè notificari rẽ vendendã cũ finibus, & ſituationibus ſuis, & ꝙ ſi aliqua pſona, cuiuſcũq; ſtatus, gradus, & conditionis exiſtat, & tã cauſa dotis, q̃ alterius priuilegii, haberet, ſeu habere p̃tenderet quæcũq; iura, vel actiones in, de, & ſup dicta re, ſeu bonis vendẽdis, & alienãdis, teneat, &

teneat, & debeat poſt publicationẽ huõi bannimentorũ tribus diebus continuis (vt ſupra) facieñ. cõparere coram nro P̃rate, parte legitimè citata, & talia bona emere, ac vẽdere volẽtibus reſpondere, & ibidẽ in ſcriptis deducere, & allegare oĩa, & ſingula iura, & actiones ſibi qũlibet cõpetentia, & cõpetentes, ſeu deſup habere p̃tendens, & hoc infra terminũ duorũ menſiũ currentiũ poſt p̃dictas bannimentorũ publicationes computañ. quaten⁹ huõi pſonę, vna, vel plures deſup intereſſe p̃tendẽtes fuerint pñtes: ſi verò fuerint abſentes, aut ẽt mulieres, vel minores, ſeu pupilli infra terminũ quatuor menſiũ (vt ſupra) currentiũ. Animaduertãt igit, & caueant, ac vigiles p̃maneant in talibus caſibus tutores, ſeu curatores, ac adminiſtratores mulierũ, minorũ, ſeu pupillorũ in deducendo iura, ac p̃tenſiones p̃dictas, tẽporibus, modis, & formis ſupradictis, aliàs teneant de ſuo ad refectionẽ quorũcumq; damnorũ p̃fatis mulieribus, minoribus, ſiuè pupillis. Quibus qdem terminis (vt ſupra) trãſactis poſt p̃miſſas bannimentorũ publicationes, & nemine modis, & formis iã dictis cõparente, oẽs, & ſinguli p̃tenſi creditores cuiuſcũq; venditoris intelligant cecidiſſe ab oi eorũ iure, & actione ne eiſdẽ quocumq;, & qualitèrcũq; cõpetentibus in, de, & ſup dictis tantũmodo bonis vẽditis, ſiuè vendeñ. & p̃nitus reputent, & ſint priuati de dictis eorũ iuribus, quç numq̃ poſſint amplius deducere, & allegare in iudicio, vel extra in p̃iudicium cuiuſcũq; taliũ bonorũ emptoris, quæ bona ſic empta, ſeu emẽda mõ, & forma p̃miſſis ita, & talitèr intelligant, & ſint libera, & ſecura, ꝙ nullo vmq̃ tẽpore illorũ emptores cauſa, & occaſione p̃miſſis poſſint ab aliquo anteriorũ creditorũ moleſtari, ſeu qũlibet p̃turbari: ſaluis tñ ſemp, & reſeruatis caſibus grauis, & notabilis, ac manifeſti impedimenti, videlicèt carcerationis, à lõgè, extra Prouinciã, & ſimilibus, arbitrio Iudicis noſtri ordinarii, quatenus corã eo in tẽpore, vt ſupra, ſtatuto huiuſmodi impedimenta legitima, & manifeſta deducta, allegata, & probata fuerint, cui quidem ſtatuto, ſeu p̃ſenti additioni renunciari poſſit, quatenus ſponte, & voluntariè partes renunciare voluerint.

De fide p̃ſtanda Mercatoribus, & Artificibus quibuſcumque, & eorum libris. *Rub. XVIII*

DICIMVS, & ordinamus inſup, ꝙ cuilibet artifici cuiuſcũq; artis, & exercitii, ẽt cauponibus, ſeu hoſpitatoribus, piſtoribusq;, ſeu fornariis, & macellariis, nec non merciariis, mercatoribus, ſiuè fondicheriis, & aromatariis, ac oĩbus, & ſingulis aliis apothecas habentibus, & retinẽtibus in Ciu. Aux. cùm dixerint, ſe creditores, & debere recipere ab aliquo aliquã quãtitatẽ pecuniarũ occaſione rerũ receptarũ ex eorũ apothecis, & non habuerint aliquã p̃bationẽ, ꝙ credat eiſdẽ mercatoribus, & artificibus, & aliis p̃dictis, ſeu eorũ cuilibet cũ ſcriptura, vel ſine, vſq; ad ſummã, & quãtitatẽ ſolidorũ viginti, iuramẽto calumniæ primò p ludicẽ ab eis, ſeu eorũ altero recepto, qđ iuramẽtũ p plena, & legitima p̃batione p dicta quãtitate habeat. Ab inde verò ſupra nõ, niſi cũ legitimis cautelis, & p̃bationib⁹, nõ obſtañ. aliquo ſtatuto in p̃trariũ forsã loquẽte. Addẽtes nihilomin⁹, quò ad mercatores, ſeu fõdicherios, & aromatarios tm̃, ꝙ eiſdẽ, ſeu eorũ alteri, retinẽtib⁹ tñ ſuos libros benè, & diligẽtèr cũ vachettis, & cartulationib⁹, & aliis ſolitis, & cõſueris in ſtar mercatorũ, & cũ eorũ iuramẽto plena fides adhibeat, vſq; ad ſũmã ſol. centũ ſine alia p̃batione. Ab inde verò ſupra nequaq̃, niſi cũ legitimis p̃bationibus, ſcilicèt cũ ſubſcriptione p̃ſis debitoris, ſeu duorũ teſtiũ.

De contractibus, in quibus duo Notarij intereſſe debent. *Rub. XIX*

STATVIMVS etiã, ꝙ in celebratione oĩum inſtrumentorũ, ſeu rogationũ, teſtamentorũ, & aliarũ vltimarũ voluntatũ continentiũ quãtitatẽ decẽ librarũ, vel pluriũ p̃ter p̃nã interſint duo notarii, quorũ vnus ſcribat, & roget, inſtrum, & alius ſit rogatus ſubſcribere, vel loco eius ſit p̃ntia appartini, & interſint teſtes ſufficiẽtes, q à cõtrahentib⁹ cognoſcant, & tã noĩa, q̃ p̃nomina teſtiũ in p̃thocollo, & ſerie inſtrũ deſcribantur. Aliter verò facta inſtra nõ valeat in Ciu. neq; diſtrictu Aux. Et inſtra aliqua nõ caſſentur occaſione ſigni notarii nõ appoſiti. In actis verò, & quæſtionibus, quç corã ludice cõis agitant, ſufficiat vn⁹ Notarius.

Vt ante ſtipulationem contractus ſcribantur. *Rub. XX*

NOTARIVS ſemp teneatur, anteq̃ ſtipulationes interueniant inter partes de contractibus exce dentibus quantitatẽ triũ librarũ ſcribere in quaterno, & corã contrahentibus legere, & in ipſo loco faciat ſtipulari, & ex inde ſe rogare, exceptis contractibus ſponſaliorũ, & donationũ propter nuptias, & renunciationũ factarũ tẽpore matrimonii à mulieribus, quæ nihilomin⁹ valeãt, ſi poſt ſtipulationes ſcribant: ſaluo ſi partes renunciauerint huic ſtatuto, & de renunciatione notarius faciat ſe rogari, qđ inſtrum teneat, quantũcumq; ſtipulatio, & rogatio non fuerit prius ſcripta in quaterno, & contrahentes ſemp teneant ſoluere ſalariũ notarius. Item ſtatuimus, ꝙ ſi apparuerit cõtractus, & quęcũq; ſcriptura, & rogationes ſcripte in prothocollis, & rogationibus notarii, ipſa ſcriptura, rogationes, & contractus, ac prothocolla, & inſtra inde confecta valeant, non obſtante, ſi aliquis oppoſuerit, ꝙ ipſa ſcriptura fuerit prius ſtipulata, q̃ ſcripta.

De notario non ſubſcripto in prothocollo. *Rub. XXI*

EST inſuper à nobis hoc p̃nti capitulo ſtatutũ, & ordinatũ, ꝙ ſi aliquis notarius fuerit rogatus ſubſcribere, & non ſubſcriptus inueniat in quaterno, ſiuè p̃thocollo, nihilominus inſtrum, & p̃thocolla valeant, non obſtañ. aliquo capitulo. Itẽ, ꝙ ſi in inſtro publico appareat ſcriptura manu notarii, q rogat⁹ eſt ſcribere de principali inſtro, vt aliqs notari⁹ rogat⁹ ſit ſubſcribere in ipſo inſtro, dicẽdo hęc verba, talis notari⁹ rogat⁹ eſt ſubſcribere inſtro p̃dicto, vel ſimlia verba appareãt, valeat inſtrum, nec vitieť, ſi nõ appareat ſubſcriptũ manu illi⁹ notarii, q rogat⁹ eſt ſubſcribere, ſi ille talis notarius, q rogat⁹ eſt ſubſcribere, mortuus ſit,

mortuus sit, vel absens à Ciu. Aux. & eiꝰ districtu. Si aũt notarius p̃dictus reperiret, & dictũ instr̃um publicũ in iudicio p̃ducendũ, siuè p̃ductum nõ esset subscriptũ, sit ipso facto nullius valoris, & p̃ non scripto, seu subscripto habeat in p̃ductione sic de eodẽ instr̃o facta, & nihilominus sẽp, & q̃ncũq; dictꝰ notariꝰ subscribere possit, & valeat, lapsu t̃poris non obstañ. & dictũ instr̃um exequat, ac si in principio subscriptũ foret.

De errore, qui eßet in prothocollo alicuius notarij defuncti. *Rub. XXII*

ORDINAMVS, q̃ si error esset in p̃thocollo alicuius notarii defuncti, ita q̃ negligentia ipsius non inueniretur indictio in ipso prothocollo, seu aliquis similis error adesset, notarius, cui commissa sunt prothocolla dicti notarii defũcti, teneatur in publicatione instr̃i ponere indictionem s̃m annos, qui currebant tempore confectionis instrumenti, & similes errores corrigere, absq; tamẽ mutatione, seu additione proprii originalis in aliqua ipsius parte ipsum lędendo in præiudicium cuius vis personæ.

De prothocollis Notarij defuncti. *Rub. XXIII*

PRAETEREA, si Notarius defunctus non cõmiserit alicui notario prothocolla sua, Gñale Consiliũ quanto citius cõmictat illi notario, cui voluerint hæredes ipsius defuncti, & instr̃a, quæ scripserit, & publicauerit, firma habeant, velut, si à notario, q̃ rogatꝰ fuit, scripta essent, & postq̃ cõmissa fuerint, infra octo dies illi notario dare, & assignare hæredes teneant ad bannũ decẽ librarũ, & hoc ideò dicimus ob seruañ. in subscriptionibus notariorũ, quas facere possit notarius, q̃ subscribere debet, & instr̃um taliter subscriptũ valeat, ac si p̃ propriũ notariũ subscriptũ fuisset, & si infra prothocolla p̃dicta essent aliq̃ cõtractus, q̃ ptinerent ad illũ notariũ, cui prothocolla cõmicterentur, huõi contractus ad voluntatẽ hęredũ notarii defuncti alteri notario cõmictantur, accedente tñ cõsensu supradicti gñalis cõcilii. Addimus, q̃ notarii, q̃bus cõmissa fuerint rogita, instr̃a, & scripturæ alicuiꝰ notarii viuentis, vel eius, q̃ ad religionẽ trãsiisset, vel foret aliquo impedimento detentus possit scribere, & publicare sine alia cõmissione gñalis concilii cõis Aux. non obstañ. q̃ hæredes scripti in testamẽto nõ habuerint hęreditatẽ, vel se nõ immiscuerint hęreditati defuncti. Itẽ, si non apparuerint aliq̃ hęredes ab intestato, vsq; in tertiũ gradũ notarii defuncti, possit dictũ gñale consiliũ, cui voluerit, dicta prothocolla cõmictere. Item volumus, q̃ de impedimento stetur simplici verbo notarii commictentis sine aliqua probatione impedimenti, vel iuramenti.

De Notario, qui scribere debet aliquod instrumentum. *Rub. XXIIII*

NOTARIVS, si rogatꝰ fuisset, vel fuerit scribere aliq̃d instr̃um, si ille, ad quẽ ptinet instr̃um, cõqueri voluerit ꝺ notario, vt scribat illud, Põtas teneat cõpellere notariũ, vt bona fide scribat illud cũ salario cõperenti. Si verò infra vnũ mensem cõtractus scriptus, & publicatus nõ fuerit, & p̃ notariũ steterit, eò q̃ interpellatꝰ nõ scripserit, & nõ publicauerit, nihil p̃ reinuentione p̃thocolli notarius recipiat, & de scriptura, & publicatione instr̃i libertatẽ habeat quinq; sol. & de testamẽto ad arbitriũ Iudicis, si notarius nõ fuerit in cõcordia cũ illo, q̃ fecerit publicari. Itẽ, q̃ si tabellio infra. x. dies post requisitionẽ sibi factã, & traditionẽ cartæ, si instr̃um nõ publicauerit, & non restituerit illi, q̃ petierit, & ad quẽ instr̃um ptineret, facta sibi satisfactione mercedis cõperentis, condemnet in viginti sol. ad quã pœnã teneat petens sibi instr̃um fieri, si intra alios decem dies dictum instrumentum non receperit, & integrè notario non satisfecerit.

De contractibus, & eorum exemplis habendis. *Rub. XXV*

PARITER ordinamus, q̃ in contractu, & obligatione, de q̃bus aliquis notarius fuerit rogatus scribere instr̃um, ille, q̃ promisit, vel obligauit, debeat exemplũ habere illiꝰ cõtractus, vel obligationis ab eodẽ notario, si suscipere voluit, ita tñ, q̃ notarius faciat mentionẽ in illo exemplo de primo autentico instr̃o, quod instr̃um emptori scripsit, vel recipiẽti obligationẽ, ne aliqua caliditas, vel deceptio interuenire possit. Et si notarius iã scripsisset instr̃um primũ autenticũ, cogat Põtas, vel Iudex illũ, q̃ recipit instr̃um, vt ipsum notario assignet, & si dicat, ipsum se non habere, vel ammisisse, iuret de veritate dicenda, & illud exẽpler petenti, & si non appareat, scribat notarius s̃m formã prothocolli, & det vnicuiq; vnum, & si in aliquo discreparet instr̃um taliter refectũ à primo instr̃o, nõ p̃iudicet notario, dũmodo seruet substantiã cõtractus.

Qualiter Notarius, cui commißa sunt prothocolla, scribat secundum formam prothocolli. *Rub. XXVI*

QVICVMQVE Tabellio, qui ad Religionem transierit, vel decesserit, vel detentus esset aliquo impedimento, & in sua vltima voluntate, vel aliter sua prothocolla alicui commiserit, statuimus, q̃ successor notarius, & commissarius ea publicet, & scribat, & ea, quę scripserit, illæsa conseruentur, ita vt notarius scribat secundum formam prothocolli, & secundum substantiam contractus possit notarius de prædictis instrumentum scribere secundum conuentionem suam, quam solitus est habere in suis cõtractibus ad sensum sapientis illius, ad quem pertinet instrumentum, non mutando tenorem contractus in omnibus terminis, & quãtitatibus. Et si in dicto prothocollo, bastardello, seu simili volumine contractuũ, & instrumentorum non esset nomẽ principis, indictionis, & similium, nihilominus dicta prothocolla, bastardelli, seu volumina contractuum, & instrumentorum huiusmodi valeãt, & teneant, nec propter hoc possint aliqualiter infirmari, seu quomodolibet vitiari, sed omnimodam fidem habeant.

De petendo.

De petendo copiam instrumenti diuisionis. *Rub. XXVII*

STATVIMVS, & ordinamus, quoòd si quis habuerit instrumentum alicuius diuisionis, et aliquis, ad quem spectaret dictum instrumentum, aliqua occasione petierit copiam de instrumento, teneatur sibi dare copiam expensis petentis, & Iudex cogat ipsum ad faciendum dari, si notarius, qui scripsit dictum instrumentum, esset defunctus, et nihilominus Magnificus Dominus Potestas, seu Iudex Ciuitatis nostræ Auximanæ pro tempore existens teneatur, et debeat summariè, simplicitèr, et de plano sine strepitu, et figura iudicii ad omnem simplicem instantiam, petitionem, seu requisitionem cuiuscumq; personæ cogere, vel compellere iuris remediis quibuscumq; opportunis, tàm principalem notarium rogatum, si viueret, q̃ loco sui quomodolibet subrogatum ad dandum, et cum effectu tradendum in manibus cuiuscum q; petentis omnes, et singulas scripturas qualescumq; publicas, recepta prius competenti mercede.

Quòd plena fides adhibeatur rogitis, sicut instrumentis pnblicis, & de pœna negantium aliquem esse notarium. *Rub. XXVIII*

DICIMVS, & ordinamus, quòd rogita manu publica scripta, seu aliena manu, sed manu propria eiusdem notarii rogati subscripta fidem faciant in iudicio producta, vt instrumenta publica, & ipsis rogitis productis plena fides adhibeatur, sicut & instrumentis publicis, & quicumque opponeret contra ipsa rogita, vel instrumenta, negando esse notarium illum, qui scripserit, seu subscripserit, & ille producens, contra quem opponeretur, produceret alia rogita eiusdem notarii rogati, talis exceptio non obstet, & soluat pœnam decem solidorum, vel quòd possit probari per quatuor testes bonę conditionis, & famæ, quòd dictus notarius sit notarius publicus, & in possessione artis notariæ, & ipsam artem exercuerit.

Quòd notarij possint scribere prothocolla in quaternis mercatorum sine pœna. *Rub. XXIX*

ORDINAMVS insuper, quòd Notarii possint scribere prothocolla in quaternis Mercatorum, & non teneantur ad pœnam, statuto aliquo non obstante. Et pr a dicta locum non habeant, nisi in quaternis mercatorum publicorum, dum tamẽ omnes, et singuli libri, prothocolla, seu quaterni mercatorum quorumcumque, teneantur rite, et rectè, et fidelitèr conseruentur, vt eis plena fides possit suis loco, et tempore adhiberi.

Quòd notarius forensis non valeat in Ciuitate Auximi instrumenta conficere. *Rub. XXX*

AD hoc, vt instrumenta hic confecta ad alia loca cum maximo partium incommodo non transferatur, sed hic remananeant, & eorum copiam, quando voluerint partes, habere valeant, statuimus, quòd notarius forensis non possit in dicta Ciuitate, & eius districtu se rogare, seu ab aliquo rogari, vel aliquod instrumentum conficere de aliquo contractu, vel rogitu donationis, venditionis, cessionis, quietationis, renunciationis, alienationis, & obligationis cuiuscumque depositi, mutui, testamenti, codicilli, vel alterius cuiuscumque instrumenti, contractus, vel vltimę voluntatis, & si se rogaret, vel instrumentum conficeret, non valeat ipso iure, exceptis notariis principis, & Curię generalis Prouinciæ Marchiæ. Et forensis intelligatur, quicumque oriundus non fuerit de hac Ciuitate, & eius districtu, vel qui per decennium inea habitando domicilium non contraxerit, & in matricula, & collegio notariæ Ciuitatis prædictæ non fuerit in forma descriptus, & matriculatus, quãuis fuerit cancellarius, vel notarius, seu officialis nostri Cõis, quos hoc casu volumus non pro ciuibus, sed pro forensibus haberi: saluo semper, quòd ipse cancellarius in, & super spectantibus ad eius officium, & pro Republica nostræ Ciuitatis possit quoscumque rogitus suscipere, & instrumenta publica ex inde conficere, & notarii actorum, & causarum ciuilium, & criminalium similiter de ad eorum officium spectantibus, & præsertim de pace, tregua, mandatis procuratorum, & curatorum ad lites apud acta constitutorum rogari valeant, & eorum rogitus, & instrumenta dictis casibus teneant, præsenti statuto in hac parte nequaquàm obstante. In reliquis autem prędictos officiales, & alios forenses, vt supra, rogitus quoscumque suscipere prohibemus, sub pœna decem ducatorum auri pro quolibet, & vice qualibet communi nostro applicanda, & nullitatis actorum.

De Tutoribus, & Curatoribus. *Rub. XXXI*

CVPIENTES Prœterea eorum indemnitati consulere, qui ob ætatis, vel naturæ defectum sub aliorum tutela, seu cura constituti debeant in eorum negociis, & rebus peragendis salubriter gubernari, decernimus, quòd in creandis tutoribus, & curatoribus pupillis, & adultis, vel curatoribus prodigis, mutis, surdis, furiosis, mente captis, deficientibus tutoribus, vel curatoribus testamentariis, & non existentibus matre, auia, proauia viduis, vel existentibus, sed tutrices, vel curatrices esse nolentibus, talis ordo seruari debeat, videlicet quòd citatis omnibus agnatis, & cognatis masculis, vsque in tertium gradum tali, personæ indigentis tutore, vel curatore, quibus deficientibus citentur vicini decem masculi circumcirca domum dictę personæ proximioribus, videlicet vno pro qualibet domo, & per eos singulariter, & secretè cũ iuramento dicto, & declarato aliquo vel aliquibus ex eis rectori, vel iudici in præsentia notarii causarum pro magis idoneo, vel magis idoneis tutoribus, vel curatoribus, publicata dicta discussione in continenti ille agnatus, vel cognatus, qui plures habuerit voces, per iudicem, vel Rectorem tutor, vel curator declare-

tur,& determinatur,et ipsis deficientibus,ille vicinus de dictis vicinis,q̃ pluras habuerit voces,p̃magis idoneo pronuncietur,declaretur,& sit tutor,vel curator,& ad acceptandum quilibet sic declaratus compellatur,ni/si infra decem dies proximos á die dictæ publicationis computandos iustam,& legitimam allegauerit,& probauerit excusationem,quo casu,si probauerit simili modo,& forma, de alio magis idoneo prouideatur, & si interuenerit concursus in pluribus habentibus æquales voces, tunc stetur iudicio sortis mictendq̃ in/ter eos per D. Potestatẽ dictę Ciuitatis, & ille,super quo sors ceciderit,intelligatur,& sit tutor,vel curator, nisi dictam habuerit excusationem(vt supra)allegãdam,& probandã. Teneaturq̃ idem tutor,& curator idoneè satisdare, & alia facere,ad quæ de iure tenetur,necnon inuentarium conficere,& administrare tenea tur infra decem dies post publicationem factę,& decretæ tutelę, seu curæ:pœna quinquaginta librarum de/nariorum,et omnium,& singulorum damnorum,& interesse,personæ cuius est tutor,seu curator,applican darum. Vbi verò talis persona indigens tutore habuerit matrem maiorem vigintiquinque annis,auiã, vel proauiam viduas, quarum aliqua,durante viduitate secundum gradus prærogatiuam vellet esse tutrix,vel curatrix,tunc illa cæteris præferatur, alitèr non compellatur.Matre autem minore existente vigintiquinque annis,tutela auo,auiæ,seu proauo,vel proauię deferatur,duratura,donec mater ad legitimam ætatem deue nerit, quibus auo,auia,proauo,& proauia non existentibus,de tutore prouideatur vt supra,cuius officium, seu tutela finiatur,matre effecta maiore,& volente eam suscipere.Comparentibus autem tribus, vel pluri/bus agnatis,cognatis,vel vicinis alicuius personę coram nostro Prætore, & cum iuramento affirmantibus, quòd talis agnatus,cognatus,vel vicinus est prodigus,& dissipator suarum rerum,statim per dictum Prę/torem prouideatur sibi de Curatore,vt supra dictum est,& nihilominus fieri faciat publicum bannimẽtum per loca solita Ciuitatis Auximi apud acta publica redigendum tenoris in effectu, quòd nemo contrahat cum eo,nec alienationem ab eo suoq̃ bonorum, & substãtiarum sine curatore recipiat, quum sit prodigus, sub pœna vigintiquinque ducatorum auri communi nostro applicandorum,& nullitatis actorum cum di/cto prodigo quòlibet faciendoq̃,& dicta pœna post huiusmodi bannimentum censeatur, & reputetur sem per prodiga,donec in moribus resipuerit. Dicimus autem,& ordinamus,quòd quilibet tutor,& curator,vel contutor alicuius pupilli,vel pupillæ, adulti, vel adultę teneatur, & debeat reddere rationem ducbus con/sanguineis vni ex parte patris, & alteri ex parte matris de administratione bonorum pupilli, vel pupillæ, adulti,vel adultę,cuius tutor, vel contutor est, si fuerit requisitus à supradictis consanguineis, vel altero ipsorum, & rationis redditio fiat sine libello, & ordinario iudicio coram iudice communis Ciuitatis Au/ximi ad interpellationem dictorum consanguineorum, vel consanguinei, & intelligatur hoc modo ratio/nis redditio,scilicet quòd fiat ratio introitus, & exitus, & si superauerit ab exitu aliquid,illud teducatur in scripturam publicam,& illa scriptura ster apud illos consanguineos,vel consanguineum, ita quòd tempo/re finitæ tutelę,vel curę prędicti pupilli,vel adulti dictis scripturis vti possint aduersus dictos tutores, & cu ratores, seu contutores,& finita dicta tutela,vel cura nihilominus teneantur finalem rationem totius admi nistrationis reddere. Addimus tamen,& ordinamus,quòd si ratio administrationis prædictæ fuerit reddi/ta duobus consanguineis pupilli,vel pupillę,adulti,vel adultę,præfati tutor, vel curator,seu contutor non possint,nec debeant modo aliquo molestari ab aliis consanguineis ipsius pupilli,vel pupillæ,adulti, vel adul tæ,dummodo reddatur ratio propinquiori,& magis idoneo eorum,quorum interest. Et quum nobis videa tur iustum,quòd ille,qui habet curam personarum, & rerum alienarum,debeat etiam habere curam causa rum earundem,ordinamus,quòd tutor,vel tutrix,& curator,qui possunt, & valent constituere actorem ad causas,possint,et valeant constituere & procuratorem nomine pupilli, vel adulti,vel alterius, cuius curã, vel tutelam administrant,sicut verus dominus ad dictas causas,& ad substituendum in quibuscunque cau/sis,quæ verterentur in dicta Nostra Ciuitate Auximi,& eiusdem territorio,& districtu, ac in totius Prouin ciæ Curia Generali.

Qualitèr contutores addantur. *Rub. XXXII*

HOC Præsenti nostro statuto ordinamus, quòd si aliqui pupilli, vel pupillę habuerint tutorem de consanguineis ex parte patris, addatur sibi alius contutor de consanguineis ex parte matris, & si habuerit tutorem de consanguineis ex parte matris, addatur sibi alius contutor de consangui/neis ex parte patris infra tres dies, postquàm iudici id fuerit nunciatum. Addimus tamen, quòd si pupi/lus habuerit tutorem testamentarium,non addatur sibi alius contutor. Teneãtur tamen omnes, & singuli tutores,& curatores idoneè satisdare,inuẽtarium cõficere,& alia omnia,ad quę tutores,& curatores de iu/re tenentur peragere,nisi à testatore id fuerit expręssè prohibitum.

De ratione reddenda à tutoribus,& curatoribus. *Rub. XXXIII*

IVRI, & æquitati conuenire clarè patet, vt vnusquisq̃ villicationis suę rationem reddat. Quapropter decernimus,quòd anno quolibet de mense ianuarii,seruatis seruandis,in Magnifico Generali Concilio nostrę Ciuitatis eligantur duo probi,idonei,& sufficiẽtes viri pro qualibet, & de qualibet contrata, seu parrochia,qui sic electi,sint,& esse debeant,& intelligantur esse calculatores,reuisores,& iudices in,et super redditionibus rationum, & computorum omnium, & singularum tutelarum,& curarum in eorum, & cu/iusque ipsorum contratis, vel parrochiis existentium. Teneanturque, & debeant omnes,& singuli tutores, & curatores quolibet anno(vt supra)adire dictos duos viros eius contratæ,seu parrochiæ,cuius est ipse pu pillus,adultus, mente captus,seu furiosus, & similes, & coram eis congruam, ac fidelem rationem reddere de gestis per eos,& administratis. Qui probi viri ad hoc(vt supra)deputati teneãtur adhibitis duobus, seu tribus

tribus proximioribus agnatis,vel cognatis eorum, qui sub tutela,vel cura cõsistunt,qui ipsorum iura tueant, quatenus agnati,vel cognati existãt,sin autem totidem dictorum deputatorum arbitrio,& adhibito quoq̃ vno notario publico diligenter,ac fidelitèr rationem dictę administrationis reuidere debeant,& calculare, & super gestis,& administratis huiusmodi absoluere,vel condemnare,prout facti qualitas exegerit in præ/missis extraiudicialitèr tãtum,& summariè procedendo,sola facti veritate inspecta. Qui si inuenerint malè dictos tutores,& curatores tutelam,seu curam gessisse,id Prętori nostro referant,qui re mature cognita,eos propter malam administrationem à tutela, & cura prædictis remoueat, & nihilominus eosdem ad omne damnum,& interesse ipsorum pupillorum,& adultorum condemnet,& alitèr eos puniat,prout facti quali tas exegerit,& de alio tutore,& curatore prouideat modo,& ordine,quo in prędcedentibus nostris statutis. Qui tutores,& curatores,si anno quolibet,vel saltẽ infra decẽ dies post finitũ annum dictã administrationis tationem(vt præmittitur)non reddiderint,ipso facto tutela,& cura priuentur, & priuati intelligantur, & pro priuatis habeantur,& nihilominus si in dicta tutela, & cura aliquo modo transacto dicto tẽpore, & nõ reddita dicta ratione(vt supra)se ingesserint,& cum aliquibus tutorio, seu curatorio nomine contraxerint, vltra priuationem supradictam propter eorum temeritatem puniantur in pœnam quinquaginta ducatorq̃ auri Communi nostro applicandorum,& propter contractuum nullitatem teneantur ad omnia,& singula damna,expensas,& interesse illis,cum quibus contraxerint,& nihilominus prædicti deputati, seu reuisores incurrant pœnam vigintiquinq̃ librarum denariorum (vt supra) applicandarum,quatenus cessauerint in reuidendis rationibus prædictis. Teneanturq̃ tutores,& curatores prafati sub eadem pœna librum quoli/bet anno conficere,in quo introitus,& exitus cum expræssione çris personarum,& temporis diligenter,& fi delitèr annotentur,& illum ipsis reuisoribus tempore per eos reddendę rationis exhibere. Declarantes præ sens hoc statutum in curatoribus ad lites minime sibi locum vendicare,sed in eis ius cõmune seruari. Et quia officium suum nemini debet esse damnosum, volumus,vt pro tempore,& labore per dictos tutores,& cu/ratores posito,siue impenso in gerendis negociis dictorum pupillorum,& adultorum mercedẽ eis dicti re/uisores deputati constituere valeãt,prout ipsis æquum visum fuerit,dictorum pupillorq̃,& adultorq̃ sumpti bus,quod eorumdem reuisorum arbitrio,& conscientiæ remittimus. Quæ omnia in quolibet tutore,& cu/ratore obseruari mandamus,dummodo tamen per testatorem non fuerit alitèr prouisum,& ordinatum,& expræssè prohibitum.

De administratione bonorum absentis,vel eius,qui mortuus diceretur. *Rub. XXXIIII*

ITEm ad obuiandum dissensionibus,& controuersiis,quę super absentium,vel eorum,qui mortui di/cerentur,bonis administrandis plerumq̃ exoriri solent,statuimus,q̃ bona absentis vltra biennium conti nuum à dicta ciuitate,& eius territorio,vel illius,qui mortuus diceretur,detineantur,& administrẽtur ab eis,quibus eorum hęreditas,si verè tunc mortui essent,ab intestato deberetur:pręstita tamẽ prius satisdatio ne cum sollemni promissione coram Prætore dictæ ciuitatis de benè,diligenter,& fidelitèr administrando, & de plenam reddendo rationem cum resíduis dicto affecto mortuo,seu absenti postea reuerso, vel alii per/sonę,cuius interest,seu interesse quomodolibet posset in futurum. Et per tales administratores sollemne de dictis bonis,& iuribus conficiatur inuentarium,& administratio per Prætorem decernat(vt supra)infra de cem dies à die dictę pręstitę satisdationis,& promissionis computandos,aliàs administratione prędicta sint ipso iure priuati,& ad alios deuoluatur proximiores,qui præmissa omnia seruare teneantur. Prę̃missa autẽ minime locum habere decernimus in habẽtibus tutorem,curatorem,& procuratorem ad negocia, vel aliũ legitimum administratorem. Dictus autem administrator sic(vt præmittitur)constitutus inuentario con fecto possit,& valeat in iudicio,& extra quascumq̃ actiones dicto absenti competentes exercere, procurato res cõstituere, credita exigere,& de receptis quierationem facere:& similitèr conueniri,exigi,& contra eum quascumq̃ actiones intẽtari,tamq̃ cõtra suum principalem,& generalitèr omnia,& singula facere, quæ qui libet legitimus tutor,seu curator facere,& exercere de iure permittitur in omnibus,& per omnia.

De venditione rerum mobilium,& immobilium in fraudem vsurarum. *Rub. XXXV*

ORDINAMVS insuper,q̃ si aliquis alienauerit rem mobilem,vel immobilẽ alicui, & emptor, vel alius pro eo,volente,vel sciente ipso promiserit ipsam rem venditam, alienatam restituere alie/nanti infra certum tempus,si venditor, vel alienator restituerer pretium conuctum, & hoc probare possit per instrum, vel testes legitimos,cùm talem contractum pręsumamus pignoratitium,& vsurarium, ordinamus,q̃ Potestas communis Auximi facta fide coram eo cogat personalitèr illum,cui res est vendita, vel alienata,& fideiussores eius restituere alienanti sine placito,& capitibus solidorum rem talem venditã, & alienatam,non obstante,si tempus restituendę pecuniæ sit elapsum. Item volumus,q̃ si aliquis noster ci/uis conuentus esset, vel conueniretur pro aliquo debito, vel contractu ex quacumq̃ causa, vel contrahendo cum aliquo vsurario,vel qui vsuras Auximi recepisset,& qui contraxisset secum vsuras pro ipso debito,per sonalitèr non cogatur,nec in banno ponatur,si hactenus in banno positus fuit,sit à tali banno pœnitus absolutus. Et prædicta etiam dicimus in prędictis,& omnibus debitis vsurariis obseruari,& pro ipsis nullus per/sonalitèr compellatur,& sufficiat probare per famam publicam,q̃ ipsi sint fœneratores,vel consueuerint fę nerari,& sic vsurarii debitum. Item dicimus,q̃ opposita exceptione vsuraria cõtra aliquod bannum datũ ad petitionem alicuius vsurarii,q̃ dictum bannum non currat,nec vigorem aliquem habeat,vt ex eo accu/satio fieri possit, donec fuerit declaratum, vtrum fuerit vsurarius ille, ad cuius petitionem dictum bannum datum est.

De mulieribus dotatis, vel non dotatis excludendis à succeſſione ſtantibus maſculis. *Rub. XXXVI*

STATVIMVS, atq; decernimus, q; filia, ſeu neptis, vel proneptis, & quę vis alia dotata à patre, matre, auo, auia, proauo, vel proauia, vel ab aliis, ſtantibus liberis maſculis in bonis dotantis, & alicuius prędictorum ipſa, & deſcendentes ex ea ab inteſtato non ſuccedant, ſed ſint dote contenti, & amplius de ipſius dotantis bonis petere non poſſint occaſione legitimæ, vel eius ſupplementi, ſeu ſucceſſionis, & dotata intelligatur etiam ea, cui licèt adhuc impuberi, vel infanti fuerit per parentem in teſtamẽto, codicillis, vel alia vltima voluntate dos relicta, vel cui inter viuos fuit dos cõſtituta, ſeu ſibi, vel alteri pro ea data, vel promiſſa, ſeu alitèr confeſſata. Si autem tempore mortis parentis, cui onus eam dotandi incumbebat, & delatę ſucceſſionis non reperiretur dotata, tunc ſtantibus liberis maſculis in bonis eiuſdem aſcendentis (vt ſupra) non ſuccedat, ſed per ipſos liberos congruè dotari debeat iuxtà qualitatem perſonæ, & pro modo facultatum defuncti: & ſi in conſtituenda dote mulier, & liberi non concordarent, tunc eidem attentis prędmiſſis dos conſtituatur per duos proximiores conſanguineos ſuos, ſi extant, & ſi non extant, affines, vnum pro parte mulieris, & alterum pro parte liberorum deputañ. ſi in dote conſtituenda erunt concordes, & eis diſcordantibus tertius per Mag. Generale Concilium Ciuitatis Auximi deputetur, & prout per dictos conſanguineos, ſeu affines concordes, ſiue tertio, vel eis diſcordantibus per alterum eorum, cũ quo tertius (vt ſupra) eligendus, ſeu electus concordauerit, & tertium prædictum dos conſtituta fuerit, liberi ſatisfacere teneantur, & mulier à reſiduo bonorum eius, de cuius bonis conſtituta dos fuerit, pœnitus intelligatur, & ſit excluſa, perinde ac ſi ab ipſo aſcendente dotata extitiſſet. Et ſi in caſibus prędictis deficerent, nec reperirentur conſanguinei, ſeu affines dictorum liberorum, & mulieris, tunc, & eo caſu eligantur per dictum Mag. Generale Concilium dictę Ciuitatis Auximi duo probi viri eiuſdem Ciuitatis, & ſucceſſiuè tertius modo, & forma prędmiſſis. Volumus autem, q; bona ipſius aſcendentis cenſeantur etiam expreſſè obligata poſt eius mortem pro dote dictæ mulieris conſtituenda, quas dotes dicti liberi ſoluere teneantur eo tempore, quo mulier nuptui tradita fuerit, vel monaſterium intrauerit, & non antè: interim autem, donec nubuerit, & etiam poſtea, quandocũq; vidua remanſerit, dicta durante viduitate, & ea honeſtè, & caſtè viuente ſibi alimenta condecentia debeantur in domo paterna, vel auita ſecundum vires patrimonii ipſius defuncti, conferendo fruct⁹ dotis, & ibidem operas, quas potuerit, pręſtando, attenta qualitate, & condictione ſuę perſonæ. Et ad prędicta omnia, & ſingula peragenda, & exequenda Mag. D. Poteſtas noſtræ Ciuitatis, qui pro tempore fuerit, dictas partes ſimpliciter, de plano, & ſine ſtrepitu, & figura iudicii, ac ſola facti veritate inſpecta cogat, & de iure compellat. Declarantes, & volentes, prædictum ſtatutum locum habere in futuris tantummodo caſibus: in præteritis autem, & pręſentibus antiqua ſtatuta in robore ſuo permanere, & ſecundum ea decidi, & terminari decernimus, et mandamus.

De donationibus inter virum, et vxorem. *Rub. XXXVII*

DONATIONES, quę fiunt à maritis vxoribus, vel è conuerſo, vel ab aliis pro eis, vel viro ex parte vxoris, vel vxori ex parte viri, res donatæ ſint, vel aliquæ donationes, quę fierent inter eos extra dotem ante contractum matrimonium, vel etiam poſt contractum matrimonium, ſi matrimonium ſoluatur, vel non ſoluatur, & dos ſit in caſu reſtitutionis, vel non ſit, & reſtituatur, vel non reſtituatur, valeant, firmæ ſint, & omni tempore obſeruentur, & prædicta locum habeant in præſentibus, & futuris.

Quòd mulieres petentes quartum non audiantur. *Rub. XXXVIII*

HOC inſuper ordinamento ſtatutum eſt à nobis, & ordinatũ, q; mulieres petentes quartũ poſt mortem maritorum, vel ante occaſione monganati non audiantur, ſed ab earum petitionibus repellant.

De poſſeſſionibus pro dotibus obligatis. *Rub. XXXIX*

POSSESSIONES, & alia bona, quæ obligata ſunt, vel erunt pro aliqua dote ab his, qui habẽt iuſtam cauſam obligandi, tamdiu teneantur obligata illis, vel illi, ad quos dos pertinet, donec fuerit eis ſatisfactum, nec cogantur à Rectore, vel Iudice, aut aliis Officialibus Communis Auximi reſtituere. Et hæc locum habere volumus, & mãdamus in præſentibus temporibus, atq; etiam in futuris: & Poteſtas, vel Iudex, & alii Rectores, ſiue Officiales Ciuitatis Auximi, qui pro tempore erunt, teneantur dare opem, & conſilium illis, ad quos pertinet, & defendere illos in bonis, & poſſeſſionibus ſupradictis. Et ſi cui prædictarum rerum obligatarum (vt dictum eſt) tenuta ablata fuerit, Poteſtas, Iudex, & Rectores ſupradicti teneantur facere reſtitui ſine aliqua lite, vel controuerſia, ac etiam ſine capitibus ſolidorum, & pœnam ſoluas auferens, vel alteri detinens decem ducatorum auri Communi noſtro applicandorum.

Quòd donationes factę à mulieribus filijs ſuis reuertantur ad ipſas mulieres, ſi caſus euenerit, quòd ipſi filij moriantur. *Rub. XL*

DICIMVS etiam, & ordinamus, q; ſi aliqua mulier donauerit de dote ſua aliquid filiis ſuis inquacumq; quãtitate in totum, vel in partem, & dicti ſui filii ab inteſtato deceſſerint ſine liberis, dicta bona donata dictis ſuis filiis ad matrem, vel ad eius hæredes reuertantur. Et hęc locum habeant in donationibus factis, & faciendis, aliquo ſtatuto in contrarium loquente non obſtante.

Quòd Mulier

Quòd Mulier requirat Maritum, cùm fecerit teſtamentum. *Rub. XLI*

HOC præſenti ordinamento ſtatuimus, & ordinamus, q; ſi qua mulier habens viꝝ, de quo filiũ, vel filias habuerit, vel non habuerit, & facere voluerit teſtamentũ, aut codicillũ, aut vltimã voluntatẽ, vel donationẽ bonoꝝ ſuoꝝ, ẽt in poteſtate pſis poſita, vel ſui iuris exiſtendo, teneat, & debeat regere maritũ, ſi maritus eſt pñs, vel fuerit, ita q; de ipſo copiã habere poſſit, & ſi maritus eſt abſens, vel non ſit in ciuitate, & diſtrictu, requirat proximiores cõſanguineos mariti, qui haberi poterint, ſeu loco ipſoꝝ duos pbos viros de Ciu. Aux. Quę ſi ſecus fecerit ſine requiſitione pdicta cõtra prędicta, vel aliquod pdictorum, nullius ſint valoris, quę fecerit, & pro caſu, irrito, & cancellato omni tempore habeatur, & nihil ex eo peti poſſit, ac ſi factum non eſſet, & pdicta locum habeant in pręteritis, pręſentibus, & futuris.

De forma ſernanda in contractibus Minorum, et Mulierum. *Rub. XLII*

VT Minoꝝ, & mulieꝝ facilitati modis oĩbus conuenientibus, & expedientibus ſuccurrat, ne in eorũ contractibus, & negociis leuitèr damnificari valeant, ſiue lędi, ſicut in pleriq; factũ eſſe cõperimus, ſtatuimus, & hoc pñti ſtatuto firmamus, q; donationes, venditiones, & alienationes, remiſſiones, ceſſiones, et quietationes quarũcumq; teꝝ, actionũ, et iuriũ ſub quacũq; forma contractuũ, vel verboꝝ à puberibus, ſeu adultis, & mulieribus factæ ſine iuramento corporalitèr pdito, & ẽt ſine conſcientia duoꝝ, vel triũ pximorum cõſanguineoꝝ, ſi aſſiſtant, vel ſaltẽ affiniũ, ſi cõſanguinei nõ aſſiſtant, ſeu ipſis deficientibus, vel abſentibus duoꝝ pborum vitoꝝ ad petitionẽ dictoꝝ minoꝝ, ſeu mulieꝝ cum eoꝝ iuramento per Iudicem ſubrogãdorum, & ſine decreto competentis iudicis, ac ſine conſenſu viri, quò ad mulieres coniugatas, & inſinuatione faciẽda in actis cũ quibuſcũq; vniuerſitatibus, collegiis, & cõitatibus, et qbuſcumq; perſonis ſpiritualibus, ſeu aliis pſonis fieri nõ valeant, nec aliquatenus celebrari: & ſi factę, vel celebratæ fuerint non ſeruatis ſollemnitatibus ſupradictis pſumantur, & fingant dolo⁊ extortę, & nullã obtineãt firmitatem, & nihilominus cõtrahens cũ minori, vel muliere cõtra formã ſuperius annotatã iudicis arbitrio puniat. Quod qdem ſtatutũ obſeruari mandamus in oĩbus, & qbuſcumq; inſtrũis faciendis qũocumq;, & qualitercũq; per dictos minores, xxv. annis, ẽt cũ dupplici iuramento appoſito ſup dictis inſtrũis, & p dictos minores pſtito: declarantes, locũ non habere in maiore. xx. annis mercatore, & apothecas merciũ habẽte: & eãdem formã ſeruari mandamus in contractibus mulieꝝ, ẽt maioꝝ, & in qbuſcumq; contractibus donationũ, bonorũ, & iurium quorumcumq; per quoſcumq;, tãm maiores, q̃ minores ad obuiandũ fraudibus, quę quotidie fiunt, etiam contra Cameram Apoſtolicam, & alias qualſcumq; priuatas perſonas.

De cautela facienda de dote recepta, vel recipienda. *Rub. XLIII*

ITẽM ordinamus, q; ſi qua perſona promiſerit, vel promiſiſſet alicui mulieri, vel alii, vel alteri perſonę recipienti pro ipſis, vel aliqua earum facere aliquam cautelã de dote recepta, vel recipiẽda, Poteſtas, vel Iudex Cõis Aux. teneatur talẽ perſonam cogere ad pdicta obſeruãda ſine libelli oblatione, & litis conteſtatione, & capitibus ſol. lũmarlẽ, ſine ſtrepitu, & figura iudicii, & ſollemnitate iuris q̃libet prętermiſſa.

Quòd Maritus habeat quartam partem dotis vxoris decedentis. *Rub. XLIIII*

QVVM multi ſint pauptate maxima involuti ppter dotes reſtituras, & expẽſas varias, quas hoies ſubſtinent in facto mſimonii, videlicet qñ mſimonium diſſoluitur ſine filiis morte mulieris, quæ in ſua non eſt poteſtate, Ideo pñti conſtitutione ſancimus, q; ſi cõtigerit aliquo tẽpore mſimonium cõtractum inter viꝝ, & vxorẽ, quę non fuit in ſua poteſtate, & de ſua dote non poterit de iure teſtari, vel ſi fuerit in ſua poteſtate, ac libertate, & poterit de iure teſtari de ſua dote, q; ipſa talis vxor pmortua, q̃litercũq; moriat, ſine inteſtata, ſiue fecerit teſtamentũ, vel aliquã vltimã voluntatẽ, vel donationẽ, Maritus ipſi⁹ mulieris habeat, & habere debeat p ſatisfactione damnoꝝ, & expenſaꝝ ipſi⁹ mſimonii quartã partẽ toti⁹ dotis ipſi⁹ mulieris, & ẽt quartã partẽ oĩum, & ſingulorꝝ corredoꝝ, & arneſiũ quorũcumq; eiuſdem mulieris. Et maritus, vel eius hęredes teneant finito anno poſt mortẽ dictę ſuę vxoris reſtituere dotanti, vel cui relinqueret dicta eius vxor, ſi de iure relinquere poterit, reſiduũ dictæ dotis ſuæ, & ſupradictorꝝ corredoꝝ, & arneſiũ ſine aliq̃ lite. Et ſi contrafecerit, careat dicta quarta parte dictæ dotis, & corredoꝝ, & arneſiũ, & ſint illius, ad quẽ ſpectaret reſiduũ dictę dotis. Addentes, q; hæredes mulieris, ſiue ab inteſtato, ſiue ex teſtamẽto decedentis teneant ad expenſas funeris p rata, ſcilicet maritus p vna quarta, & hęredes p aliis tribus partibus, & q; pñs ſtatutũ habeat locũ ẽt in dote pmiſſa, & ad tẽpus ſoluenda, & ẽt in deſponſata muliere p verba de pñti, & ad domũ mariti nũdum traducta, & q; oĩa donamẽta facta mulieri à cõſanguineis, affinibus, & amicis mariti, & eiuſdem contemplatione reuertantur integralitèr, & ſint ipſius mariti, & ſi contigerit, mulierem legatum facere marito de dote, q; huiuſmodi legatum non computetur in lucro dotis.

De tenutis datis pro dote. *Rub. XLV*

EST inſuper à nobis ſtatutum, & ordinatum, q; ſi aliquis dederit aliquam rem pro dote, vel obligauerit, & dicta res fuerit ab aliqua perſona euicta, q; Poteſtas, & Iudex infra tres dies poſt factam ſibi fidem de euictione teneatur dare tantum in tenutam, & aſſignare ei, cui res eſt euicta, de bonis eius, q; dedit, vel obligauit, ſine capitibus ſolidorum, quaten⁹ eſt euicta, & tertium plus, & vbicumq; creditor ſibi elegerit in bonis debitoris. Quæ tenutæ eximentur per vnum de contrata, qui neutri attineat.

De prescriptionibus. *Rub. XLVI*

QVVM vigilantibus,& non dormientibus iura subueniant,Ideireò in fauorẽ vigilantiũ,& in odiũ negligentiũ ad ꝓcidendũ(vt posumus)litigiosas infestationes,quæ contra possessores ꝓ non possidente plerũq; calidè inferunt,& ad excitandũ pigrorũ inertiã,ad eorũ iura solertius ꝓsequendum,Hac vehementi decisione puisum est,vt quæcũq; ꝓsona Auximanæ iurisdictioni subiecta, & ætatis legitimę aliquod instrum,& aliquã actionẽ haberet realẽ,ꝓsonalem,vel mixtam,criminalẽ,ꝓtoriã,vel ciuilẽ,seu verò ius aliquod quocũq; mõ,aut ex qua vis re,occasione,vel causa cõtra aliquã quãuis ꝓsonã ciuẽ districtualẽ,vel comitatiuã Auximi,vel eam haberet realiter,vel ꝓsonaliter cũ qbuscũq; scripturis publicis, siue priuatis, vel sine obligatã,teneat,& debeat dictũ instrum pduxisse,& ipsum ius,siue ipsam actionem intentasse omnimodè,& in iudiciũ deduxisse,& ipsam ꝓsonam realiter,& ꝓsonaliter debitricẽ,siue obligatã iudicialiter conuenisse infra metã,& tẽpus decẽ annorũ continuorũ à die natę obligationis,siue actionis exortæ cõputañ.alioquin post decursũ tẽpus dictæ ꝓscriptionis.x.annorũ ablq; legitima interruptione continuorũ nullaten⁹ audiat,immò ipso iure,& facto statim à tali iure,& actione,& ab omni sibi nata obligatione sit,& esse intelligat excluſa,& in qlibet parte iudicii,tã in exordio,q̃ in medio, & in fine vsq; ad diffinitiuã sniam talis exceptio,& tẽporis curricula sibi obstet.Saluo euidẽti impedimento facti,videlicet coactionis,& legitimi metus,violentiæ,vel terroris p tyrannicã fortè,aut manifestã similẽ prauitatẽ.Item saluo impedimento ætatis minoris,& saluis tantummodo aliis impedimentis legitimis,& veris, quibus de iure communi per restitutionẽ soleat subueniri.In quibus dumtaxat casibus reseruatis prędicta decem annorũ ꝓscriptio sic impeditis nõ currat,nec talis exceptio ꝓscriptionis obstet,nisi p tẽpora, qbus huõi impedimenta cessauerint, siue vnũ fuerit,siue plura.Hoc declarato,ꝙ i cõputatione tẽporis dictę ꝓscriptionis cõnumerari debeat tps auctorũ, & ꝓdecessorũ cõtinuatũ legitimè.Hoc insup declarato, & addito, ꝙ ꝓdicta locũ nõ habeãt in possessore rei mobilis,vel se mouẽtis:volumus enim,ꝙ si aliqs res tales p duorũ annorũ cõtinuorũ spatiũ cũ titulo,et sine titulo p quatuor annos cõtinuos possederit sine ptradictione,ꝙ de ipsis nõ possit inqetari,vel molestari ab aliquo aliqua occasione,mõ,vel causa:exceptis tñ minoribus,& absentib⁹ toto dicto tẽpore, vel maiori parte dicti tẽporis, qbus nolumus,ꝙ pñs statutũ ꝓiudicet,& saluis aliis legitimis impedimẽtis:& declarato ẽt,ꝙ actiones,quę cõpeterẽt locatoribus p naulis domorũ,& famulis,ancillis,nutricibus,pactualibusq;,& operatiis,& mercenariis quibuscumq; quocumq; nomine nuncupatis prędescribãtur spatio mensium sex continuorum à die completi temporis,locationis,famulatus,mercedis,& seruitutis præstitę incohandorum.

Deferiatis diebus. *Rub. XLVII*

QVEMADMODVM diebus iuridicis ad iura reddẽn. p tribunali,loco,& horis cõsuetis nrum Potestatẽ,& Cancellariũ,iudicẽ appellationũ sedere cohortamus,ita feriatis tẽporibus,& dieb⁹ in seri⁹ exprimendis ipsos à iudiciali strepitu relaxamus,maximè in honorẽ Dei,& Sanctorũ eius veneratione statutis:put supra in primo libro pñtis voluminis sub Rub.Deveneration e dieꝝ dñicorũ,etc.venerari ꝓcepimus,& ẽt custodiri.In qbus expsse inhibem⁹ iura reddi,ẽt in volẽtes,adeò ꝙ feriis ipsis tacitè, vel expsse p ludicẽ,vel p partes renũtiari nõ valeat vllo mõ.Messiũ verò,aut vindemiarũ ferias cõgruis tẽporibus annuatim à nro p tẽpore Potestate,seu ludice cũ deliberatione Mag.D.Confaloñ.& Priorũ cõis Aux.ac Prioris collegii, siue matriculę litteratorũ Auximanorũ singulis vicibus indicendas à iuris reddẽdi vexatione similitèr declaramus exẽptas p eas oẽs dies,qbus deliberatũ, siue pnuntiatum fuerit perdurare. Quib⁹ tñ feriis in cõmoditatẽ dũtaxat hoium,sed minimè in Dei, vel Sanctorũ honorẽ inductis liceat partibus,dũ maluerint,renuntiare inter se ipsas tacitè,vel expsse.Insup dũ ex aliquo nouitèr emergẽti,& euidẽti casu,cuiusmodi sunt aduentus alicui⁹ honorabilis Dñi,vel Rectoris, itẽ ꝓparatio, seu exhibitio alicuius gentis armigeræ,nec non fortificatio,siue constructio ædificiorũ nr̃ę ciuitatis,vel comitatus,atq; ẽt congregatio,seu celebratio alicuius Generalis Concilii,aut verò simile Communis negocium arduũ,siue impedimentũ occurrens visum fuerit necessariè,vel vtilitèr D.Potestati,siue ludici,atq; D.Consalonerio,& Prioribus repentinas,siue causales inducere ferias,seu verò ommittere,seu facere ommitti sessionẽ ad bancũ,vel abstinere à iura reddendo,tunc semp ex dictis,& in dictis casibus liceat,& intelligat licere,adeo ꝙ ipsi tales dies repentine feriati sint, & p oia extimẽt, put alii supradicti feriati dies, diuino ẽt cultui deputati. Huic aũt sanctioni addendo declaratum est,ꝙ in oibus feriis supra nominatis,quę vltra vnã diẽ durauerint, sem per oẽs,& singulæ dilationes statutę, siue datę in causis,durent,& firmę sint,& intelligant esse in eodẽ statu, & tẽpore,quo erant ante ipsarũ occursũ, & demũ elapsis feriis statim currere incipiãt cõnumeratis diebus, & temporibus ante ferias decursas à die dati termini, siue dilationis.In feriis verò non longioribus vna die volumus,ꝙ ipsa dies currat,& cõputetur in termino,nisi ceciderit,seu aduenerit in vltima die termini,quo casu non intelligatur decursa dilatio per ipsam diem,immò in proximam sequentem non feriatam diem ipso iure prorogata intelligatur,etiam sine alio ministerio iudicantis.Quę autem dicta sunt in hoc ordinamẽto contenta de feriis in ciuilibus tantummodo causis locum sibi volumus vendicare, & ad criminalia nõ extendi,quin immò potius ad innocentium defensam,& contra delinquentes,vel excedentes diebus quibuslibet,etiam paschalibus,& sollemnibus debere,& posse procedi decernimus,& tempora currere,vt qui Dei amore,vel metu delinquere non cessarunt,ex inde premium non reportent. Declarantes, ferias messium in vigilia festi Natiuitatis S.Io.Baptistę de mense Iunii(vt supra)indici,& vsq; ad diem festiuitatis S.Rochi de mense Augusti inclusiue perdurare:& vindemiarum in vigilia festi Natiuitatis B. Virg.de mense Septẽbris vsq; ad festum S.Francisci de mense Octobris inclusiuè, prout ex nunc oẽs dictas dies perdurare deliberamus,& pronũciamus:sub pœna nullitatis actorum in dictis diebus,& temporibus in ciuilibus faciẽdis.

De solutionibus,

De solutionibus,& liberationibus. *Rub. XLVIII*

SOLVTIONE eius,quod debetur,omnis tollit obligatio: veꝝ plerũq; ẽt obligatione sublata non nulli rapaces,& calumniosi homines liberatos debitores eorũ conant litibus infestari,ac vexare de mole debiti satisfacti.Ideoq; iniquitati taliũ obuiantes, hac ꝑpetua lege firmamus,ꝙ quotiẽs aliqua ꝓsona nr̃æ iurisdictionis cõparuerit corã Potestate,& petierit sibi à quocũq; iudeo,vel ẽt christiano finẽ,& quietationem fieri gñalem de omni eo,quod sibi dicere,vel sibi reddere,& contra eũ agere,vel ꝓtendere posset,vsq; in diẽ,& horã ipsius petitionis,& quacũq; ratione,vel causa,tunc semp ludex audita dicta petitione,pñte, & vocata,siue citata parte,contra quã talis petitio fieret,teneat,possit,& debeat ad petitionẽ talis petentis dictã ꝓsonam,cõtra quã peteretur,realiter,& personaliter,& quibuslibet opportunis remediis ꝓcile cõpellere,cogere,& constringere ad liberandũ,& ad soluẽn.dictã partẽ petẽtem ĩm formã dictæ suę petitionis, & eidem faciendũ finem,& quietationẽ,ac remissionẽ, & pactum de non petendo cum oibus opportunis clausulis,& consuetis in instrumentis finis,& quietationis,& ipsa talis persona,cõtra quã peteretur, teneat, & debeat vigore pñtis legis ꝓdicta omnia,& singula facere,& adimplere,nisi legitimè comparuerit, & respondendo dixerit aliquã quantitatem,rem,vel speciem,aut aliquod aliud sibi deberi ab ipsa aduersa parte liberationem,& quietationem petente:quo casu ludex ipsi tali creditori statim ꝓfigat,& statuat terminũ, & dilationem quindecim dierum immediatè sequentium ad petendum,dicẽdum,monstrandũ,& probañ. quicquid à prefato debitore recipere deberet,vel consequi, aut petere posset legitimè. In quo termino, vel intra eum si quid talis creditor non petierit,monstrauerit,vel non probauerit,aliquid legitimè sibi dari, deberi,vel fieri à dicto aduersario,vel aliquid ab ipso debere recipere,tũc simili modo teneatur eidem finem, quietationem ,remissionem,& liberationem facere pleno iure,& D.ludex(vt dictum est)præcise ad faciendum compellat,& cogat.Si verò in dicta dilatione aliquid sibi deberi ab aduersario, vel ipsum aduersariũ in aliquo sibi obligatũ fore apparuerit legitimè,tũc ipsis,debito,& obligatione in suo robore remanẽtibus cogatur,& cõpellatur,& cogi,& compelli possit talis creditor ad petitionem dicti sui debitoris eodem modo per ludicem ad liberandum,& ad absoluendum dictum talem debitorem, seu aduersarium, & eidem similitèr ad quietationem faciendum generalem de omnibus, & singulis aliis quibuscumq; debitis, obligationibusq;,atq; causis,quæ,siue quas dicere, & petere posset, & in ipsam diem,vel horam prætet debita,& obligationes,de quibus in dicto termino fuerit facta fides,ita ꝙ ipsa obligatio,& debita,de quibus esset legitima fides facta,in dicta liberatione, & quietatione non veniant, nec venire intelligantur, sed in eis remaneat debitor potius obligatus,quietatione,liberationeq; facta non obstante,dum tamen liberatio, finis, remissio,vel quietatio huiusmodi ad alias personas,q̃ ipsorum contrahentium debitorum,& in prędictis contractibus obligatorum,& hęredũ,& successorum eorumdem nullatenus extendantur,nec etiam extendantur ad dotes,quæ non essent in casu restitutionis,nec ad successiones in bonis alicuius, in quibus exceptuatis casibus,& quolibet ipsorum hoc statutum non vendicet sibi locum: in aliis verò casibus ꝓmissis omnibus, & singulis sit firmum,præcisum,vltimum,& immutabile,pactis,promissionibus,obligationibus, deliberationibus,reformationibus,ac etiam statutis, vel legibus contrariis non obstantibus.

De actione non cedenda Forensi. *Rub. XLVIIII*

ACTIONEM aliquam,vel ius contra nostrum ciuem,vel habitatorẽ alicui forensi nemo cedat, pœna,& banno vigintiquinq; librarum denariorum pro quolibet contrafaciente, & qualibet vice, & nihilominus cessio secus facta nulla sit,& iuris vacua,atq; irrita,cedensq; teneatur ei, cõtra quem cesserit,damna oia,& impẽsas,ac interesse de suo ꝓprio resarcire,quę subtinuisset occasione huõi cessionis.

De principalibus prius conueniendis,& fideiussoribus conseruandis indemnibus. *Rub. L*

PRINCIPALIS debitor,seu is,pro quo,vel cuius causa,seu gratia fuerit obligatio contracta in ciuili causa,vel ẽt criminali,seu mixta,prius,& anteq̃ fideiussor,seu is,qui accessorius in obligatione suę rit,cõueniat,vel alitèr molestet in persona,vel rebus,fiat discussio,& etiam excussio cõtra eũ,& in bonis eius,qui principalis fuerit,non obstante ꝙ accessorius,vel fideiussor se,vel sua principaliter obligasset eodem tempore,vel modo,aut etiam diuerso,facta tamen dicta discussione, & excussione cõtra principalem inuentũ totaliter,vel partẽ non soluendo,& q realiter,aut ꝓsonaliter haberi,vel cogi nõ possit,tũc fieri possit,& debeat executio in ꝓsonã,& bona fideiussoris,seu accessorię obligati,vsq; quo creditori fuerit integrè satisfactum.Habeat tamen talis accessorius,vel fideiussor regressum contra principalem debitorem,non solum ad debiti quãtitatem,sed etiam ad damna omnia,& impensas,ac etiam interesse,quę,& quas subtinuerit occasione prędicta.Et Rector executionem realem,& personalem de his facere teneatur ad petitionem legitimę personę petentis summariè,& de facto sine omni libello,& scriptura,ac sine strepitu, & figura iudicii, & omni iuris sollemnitate,ac substantialitate ommissa, teneaturq; principalis ad petitionem iam dicti fideiussoris,siue accessorii,tàm ante solutionem,& executionem factam,q̃ post ipsum conseruare indemnem,& de conseruatione indemnitatis per instrumentum cauere de tali obligatione facta.Et Rector viso instrumento conseruationis indemnitatis,vel alio,in quo aliquis recognouerit debitum principaliter suum esse,siue habita de hoc per aliam probationem fide legitima,simili modo summatim, & de facto executionem facere possit,& debeat contra ipsum principalem ad plenam satisfactionem eius,qui pro eo fuerit obligatus,& tale instrumentum conseruationis indemnitatis,& similis cautela habeat pro plena, & legitima probatione,etiam contra creditorem principalem,quo ad effectum,& formam huius statuti.

De interdicta

De interdicta administratione bonorum, & alienatione Minorum, Prodigorum, Mentecaptorum, vel furiosorum. *Rub. LI*

PROVIDEMVS ad obuiandū facilitatibus huōi personaꝝ, ꝙ in oībus, & singulis contractibus, obligationibus, & alienationibus minoꝝ vigintiquinqꝫ annis, nec non aliaꝝ personaꝝ p̄dictarum, & similium malè se gerentiū, & dissipantiū bona eoꝝ obseruetur, & obseruari debeat forma Constitutionis Curię Generalis, qua cauetur, ꝙ donationes, venditiones, alienationes, remissiones, cessiones, & quietationes dictaꝝ personaꝝ sub quacūqꝫ forma contractuū, vel verboꝝ sine iuramento corporaliter p̄stito, ac ēt sine consensu duoꝝ, vel triū consanguineoꝝ, si extant, vel saltē affiniū, & sine decreto cōpetentis Iudicis, & insinuatione facienda in actis cū quibuscūqꝫ vniuersitatibus, collegiis, cōitatibus, & personis specialibus fieri non valeant, nec aliqualiter celebrati: & si factæ, vel celebratæ fuerint non obseruatis sollemnitatibus supradictis oībus, plumantur, & fingantur p dolū extortæ, & nullā obtineant firmitatē, & nihilominus talis contrahens cū aliquo p̄dictorum contra formā superius annotatā iudicis arbitrio puniatur. Distinguimus insup, ꝙ in maioribus quatuordecim annis furiosis, & mentecaptis interuenire debeat tutor, vel saltē curator vna cū aliis sollemnitatibus supradictis, & aliter non valeant vllo mō. Et p̄dicta locum habeāt ēt in p̄teritis, p̄sentibus, & futuris: vt tū liqueat cōdictio dictaꝝ personaꝝ prodigaꝝ, & malè se gerentiū, seu dissipantiū bona eoꝝ volumus, ꝙ qlibet Potestas in principio sui regiminis intra mensem vinculo iuramenti, & pœna quinquaginta lib. deñ. inquisitionē formet, & faciat de dictis psonis p̄digis dissipantibus, & malè se gerentibus hoc mō, videlicet ꝙ req̄sitis D. Consaloñ. & Prioribus, q̄ p tēpore erunt, & eis delato iuramēto legitimo faciat sibi dari, & nominari quatuor bonos, & fideles testes de singulis duab⁹ partibus, videlicet duos p parrochia, examinādo diligenter, si quæ huōi psonę essent in eoꝝ parrochiis, & illæ psonæ, vna, vel plures, quę p dictos testes, vel aliquē ipsoꝝ fuerint affirmatiuè declaratę, si qdem p duos cōsanguineos, vel vicinos cuiuslibet eaꝝ p ipsū officialē examinañ. fuerint de p̄dictis vitiis, ac condictionibus, vel aliquo eoꝝ inculpati, facta postmodū declaratione p Potestatē, habeant, & intelligant iā dictę cōdictionis, & vitii p̄dicti, de qua, seu quo inculpatæ, & cū eis aliquatenus contrahi non possit, nisi forma superius tradita. Et oia teneat Potestas facere redigi in scriptis in vno quaterno p manū sui notarii extraordinariꝝ. Et ne qs p ignorantiā p̄dictoꝝ lædi possit, teneat Potestas, seu Iudex dictas psonas de dictis condictionibus, seu vitiis inculpatas facere statim bāniti, & publicè diuulgari, & nemo audeat de cętero cū ipsis aliquā obligationē facere p̄ter dictā formā. Excipimus tñ à p̄dictis illas psonas, quantūcumqꝫ minores, vel aliàs dictæ cōdictionis existant, quę cū aliqua psona cōtraherent, seu contraxissent se obligādo p pactum, vel p̄missionē ad seruitium alicuius habitatoris Ciu. Aux. seu eius districtus, nec non psonas contrahētes in casu, quo aliqua filia neptis ex filio, vel deinceps paciscerēt cū p̄fe, auo, & deinceps de non habendo regressū ad successionē, & bona paterna, seu materna sub qbuscūqꝫ obligationibus, vel speciebus cōtractuū: in qbus casibus supradictā formā locū volumus non habere, sed ꝙ potius licitē, & impunè fiant, & valeant, ēt ommissa forma p̄dicta. Addim⁹ supradicto statuto, ꝙ oēs cōtractus, et obligationes dictaꝝ debiliū psonaꝝ, vel alicui⁹ eaꝝ, vel de reb⁹, & negociis ad eas, vel aliquā earūdem tāgentibus, spectātibus, vel p̄tinentibus quo quo mō, ēt quantūcūqꝫ legitimis modis, vel dicta forma, & sollemnitatib⁹ celebratę fuerint: in qbus, vel aliquo, seu aliq eaꝝ, seu eorū ipsoꝝ minoꝝ dictæ cōdictionis psona appareret lęsa, aut decepta vltra dimidiā iusti p̄tii, vel iusti fruct⁹, aut redditus, seu iusti, & cōpetentis interesse ipso iure vigore p̄tis statuti sint nulli, & nullæ, & nullius valoris, efficatię, vel momenti, & ad petitionē ipsius psonæ lęsæ, aut ad sui tutoris, vel ēt curatoris, aut attinentis infra quartū gradū, aut ēt alicui⁹ ex bonis hominib⁹ deputatis, vel deputañ. ad habendū curā de dictis psonis tales cōtract⁹, & obligationes, vna, vel plures, ex quo, seu q̄ dicta læsio puenerit, p iudicē, seu officialē nr̄i cōis tollat, & reuocet, ēt inuita parte aduersa sūmatim, & de plano sine strepitu iudicii, & figura, & pars aduericiēn. oē damnū, & interesse dictæ psonę decepte modis oībus cōpellat, & p̄cessus inde factus, vel faciēn. valeat, & teneat pleno iure, nō obstañ. sollemnitate, substātialitate, vel forma ommissa, dū tū de tali decep, tione constet iudici saltē duoꝝ fide dignoꝝ testiū p̄batione, vel alia p̄batione legitima redigenda in actis.

De refectione expensarum. *Rub. LII*

IVDEX, vel Potestas condemnet victū victori in expēsis, tā scripturaꝝ, & cartaꝝ causę, q̄ aliis legitimis: salua semp taxatione, p quā impēsę possint restringi, & in refectione adimi vsq; ad dimidiā inclusiuè totius sūmæ veræ quantitatis ipsaꝝ, put taxanti visū fuerit declarare: & in minus taxati, vel reduci non possint, teneatur tamen ille, cui refectio impensaꝝ fuerit facienda, omnes impensas, quas fecerit singularitēr declaratas in scriptis ducere, & q̄cūqꝫ vsq; post sententiā refectionē ipsaꝝ petere, nō obstañ. ꝙ principalis causa fuerit decisa: Iudex verò, seu officialis, corā quo refectio petereī, teneat, & debeat stati visa dicta scriptura impensaꝝ p̄uidere ipsas impensas, & p̄nte aduersa parte, vel saltē semel citata taxare, & taxatas declarare, vel alteri de aduocatis, vel p̄curatoribus nr̄i fori, si ipse uon fuerit, vel sit patrocinator in ipsa causa impensas, vel principali, put sibi iudex p̄uidendas, declarañ, & taxañ. cōmictere, dū tū infra tertiā diē ab ipsa p̄ductione scripturaꝝ impensaꝝ iā dicta declaratio fiat, & expediat cū effectu: & sic facta valeat, teneat, & executioni mādeī sūmatim, & de plano, nō obstañ. sollemnitate, vel substātia iuris p̄termissa, & nō obstañ. contradictione aliq̄ imminente. Et Iudex talē taxationē, & refectionē ad petitionē eius, cuius interesset, teneat, & debeat executioni mandare (vt dictū est) alioquin ipsas impensas totas, & integras teneat sine diminutione resarcire, & nihilominus cōi decem libras deñ. de suo salario pro pœna persoluat: saluo nihilominus Iudicis iure, & arbitrio condemnandi partem in expensis vnà cum causa principali, prętet formam præsentis ordinamenti, taxatione ipsarum semper saluis.

De negatione,

De negatione, & probatione filiationis, paternitatis, prioratus, notariatus, & similium. *Rub. LIII*

QVISQVIS in agendo, vel defendendo aliquē, & aliquo mō in Iudicio respondendo negaret paternitatē, vel maternitatē, filiationē, fraternitatē carnalē, vxoratū, siue matrimoniū, vel ēt negaret notariatū alicuius, si quidē postea p̄batum fuerit p publicā vocē, & famā à duobus, vel plurib⁹ idoneis testibus affirmantibus, siue dicentibus, publicā vocē, & famā fuisse, & esse, ꝙ aliqua psona fuerit alteri⁹ psonæ filius, pater, mater, frater, vel soror carnalis, maritus, vel vxor, vel ꝙ aliquis fuerit publicus notarius, vel ꝙ ipsę personę, seu eaꝝ aliqua fuerit in possessione, vel quasi iuris alicuius, vel attinentię de p̄dictis, vide licet matrimonii, paternitatis, filiationis, maternitatis, fraternitatis, vel ēt artis, & officii notariatus, vel ꝙ sic se dictæ psonæ habuerint, & tractauerint, siue se reputauerint, & cōitèr ab aliis, & maximè à vicinis ipsarū sic habitæ, & reputatæ fuerint: volumus, & p̄cisè firmamus, ꝙ talis p̄batio, non obstante iure contrario, sic habeat, & reputet, & intelligat p vera, legitima, plena, & sufficienti in omni causa, & casu, nisi p partē aduersam contrariū legitimè ostendat, siue p̄betur. Et talis attinentia, & consanguinitas, affinitas, matrimoniū, vel notariatus dictis modis, vel aliquo eoꝝ p̄batum, vel p̄batus, sit, & intelligat p vera, seu vero, atq; legitima, siue legitimo, & efficaci ad p̄nuntiandum, obtinendū, & consequeñ. seu ēt euitañ. quicquid ex dictis attinentiis, vel officiis, aut eoꝝ aliqua, seu aliquo, ēt plenissimè de iure p̄batis faciendū, cōsequendū, vel euitañ. foret de iure, vel p formā alicuius nr̄i statuti, & p talē p̄bationem, eo ipso ꝙ facta fuerit illa talis psona, quę p̄dicta, vel aliquod prædictoꝝ negauerit in iudicio, vel foro, aut curia, seu ēt arbitrio Ciu. Aux. vel in ipsa ciuitate, & alibi vbicūqꝫ, statim, & sine oī p̄cessu in decē lib. deñ. puniat ex officio iudicis, vel ēt ad petitionē aduersæ partis, cōtra quā negatio facta foret. Et hæc locū habeāt, & intelligant, qñ aliqua negatio talis attinentiæ, cōsanguinitatis, officii, aut artis fieret, vel facta foret de aliqua psona viuēte, vel mortua, quæ fuerit, vel oriunda, vel habitatrix Ciu. Aux. vel eius districtus. In aliis aūt casibus, & psonis iura cōia obseruētur.

De obseruatione fori, & mercati. *Rub. LIIII*

PRAETEREA, si quod mercatū, vel si qua conuentio alicuius emptionis, venditionis, locationis, conductionis, p̄mutationis, aut cābii, vel similiū factū, vel facta fuerit, aut fieret in Ciuit. Aux. vel eius districtu inter qualcūqꝫ psonas habiles ad contrahendū artis datis, vel non, & notario rogato, vel non, tunc semp, & in omni casu, q̄ non esset turpis, vel manifestè reprobabilis, & iniquus, nec esset cōtra formā alicuius nr̄i statuti, tale mercatū, & talis conuentio valeat, teneat, rata, & firma fic obseruet, & executioni mandet, & pars obseruare reculans cōpellatur p nr̄um Potestatē ad petitionē partis petentis realiter, & psonaliter ad obseruandū, & executioni mandandū quicquid in ipso mercato, seu cōuentione fuerit deductū, p̄missum, & conuentū, & nihilominus talis recusans bannū, siue pœnā centū solidoꝝ cōi p̄soluat de facto, & sine alio processu: habita tamen fide de tali mercato, vel conuentione per probationem duorum testium bonæ famæ, vel per aliam quamuis probationem legitimam.

Qualiter, & quomodo finiatur inter nostros ciues quęstio de vīs publicis, & vicinalibus. *Rub. LV*

HOC præsenti statuto dicimus de viis publicis, & vicinalibus, ꝙ si aliqua lis esset inter aliquos vicinos de eis, cognoscat, & finiat inter eos p duos de senioribus hominibus illius contratæ, vbi lis fuerit, summaria cognitione sine p̄rrectione libelli. Et quicquid p eos diffinitū fuerit, si non obseruabit extrahendo confines, vel extrahi faciēdo, soluat pœnā centū solidoꝝ. Et p̄dictum statutū dicimus, ꝙ intelligat in plateis, & viis cōibus aliquoꝝ specialiū hoium, siue viis priuatoꝝ, & gña litèr in oībus aliis viis, & itineribus, de qbus quęstio fuisset, & esset in ciuitate, & extra, & si qua impedimenta essent in supradictis locis, tollant. Et hoc capitulū Pōras faciat obseruari, & pœnitus obseruet: pœna quinquaginta lib. deñ. de suo salario.

De rebus vendendis in foro publico, & ad berlinam. *Rub. LVI*

QVONIAM mobilium, ac se mouentiū emptores à nōnullis forsan indebitè molestari sępe cōperimus, iccirco statuimus, & ordinam⁹, ꝙ si aliqua res mobilis, seu animal aliquod ex quacūqꝫ causa, vel occasione vendet in Ciu. Aux. in foro publico, & ad berlinā p quācumqꝫ personā, siue terrigenā, siue forēsem cuicūqꝫ psonæ paritèr terrigenę, siue forensi, & postea appareret, ꝙ talis res, seu tale animal nō p̄tinebat ad dictū venditorē, sed ad aliū: dicta talis res, et dictū tale animal nō possit p eorūdem veꝝ dñum repeti ab emptore, nisi prius satisfactū fit ab eodē dicto emptori de p̄tio, quod exbursauit, & p quo emit, & repetens nō audiat alitèr, nisi manifestè p̄baretur p dictū repetentē, & dñum, dolosè à dicto emptore eādem rem, seu animal supradictū fuisse emptā, & emptū: dicto enim casu nulla facta dicto emptori satisfactione de p̄tio exbursato, dictus emptor realiter, & psonaliter cogat per nr̄um Potestatē, dictā rē, seu animal emptū restituere. Et in p̄dictis p̄cedat sūmariè, simplicitèr, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, ac sola facti veritate inspecta: saluū tñ esse volumus dicto dño rei, seu animalis in dicto casu restitutionis p̄tii emptori p̄dicto, q̄ non dolosè emit, ius tā p p̄tio restituto, q̄ p damnis passis, ac expēsis factis cōtra venditorē p̄dictū, q̄ casu quo possit haberi, nō mō capi, carcerari, & ad p̄dicta debeat cōdemnari, & cōdemnatus cōpelli, sed ēt similiter in pœnā dupli rei, seu alialis vēditi cōi nr̄o applicañ. Quā si infra decē dies cōtinuos à die cōdemnationis cōputañ. cū effectu nō soluerit, ordinamus ad berlinā poni, & in ea p duas horas detineri, & nihilominus in carceribus reponi, & ex inde, donec dictū p̄tium, damna, & expensas (vt supra) nō restituerit, & refecerit, ac pœnam p̄dictam non soluerit, non debeat dimitti, nec relaxari.

Quòd masculinum

Quòd masculinum concipiat fœmininum. *Rub. LVII*

INSVPER ordinamus, ꝙ vbicũq; in aliquo statuto Ciu. Aux. reperient verba in masculino genere, intelligant ēt in genere fœminino, et fœminiñ gen⁹ cõcipiat, si cõmodè adaptari possit à genere masculino.

De præparatorijs iudiciorum. *Rub. LVIII*

IVDICIORVM Præparatoria, ꝙ à veteris iuris cõditoribus interrogatoria appellãt, ēt ad facilioré cõtrouersiarũ exitũ instituta fuisse cõstat. Si qs igit agere intẽdẽs cõtra aliquẽ aliq̃ actione reali, pſonali, seu mixta, vel officio iudicis, aut quocũq; alio mõ, vel cõtra alicui⁹ defũcti hẽredẽ, & suũ aduersariũ fecerit in iudicio vocari, & cõtra eũ p̃paratoriũ aliqd̃ pduxerit, si re⁹ cõparuerit, & terminũ ad respoñ. petierit, Põtas, seu iudex statuat ei dilatione triũ dierũ currẽtiũ, ad deliberatè respoñ. cõtẽtis in ipso p̃paratorio, ēt si in eo cõtineret, reũ interrogari, an sit hẽres alicuius, & p quota, & quãta parte, & an ex testamẽto vel ab intestato, ad quæ oĩa ipse respõdere teneat, nec audiat, si peteret lõgiorẽ dilationẽ, vt annũ, seu dies centũ, vel aliud tẽpus arbitrariũ iuxtà iuris cõis dispositionẽ, cũ tale tẽpus intelligi velimus coarctatũ, & reductũ ad prædictã metã triũ dierũ. Et si in dicto termino reus nõ respõdiderit negãdo, vel cõfitẽdo simplicitẽr cõtenta in ipso præparatorio, tũc ipso iure habeatur pro negãte, vel cõfitẽte cõtẽta in eo, prout vtilius, & magis expedíes fuerit producẽti. Si aũt in ipsa prima citatione nõ cõparuerit, tũc iterꝫ citetur, vt cõpareat ad deliberatè respõdendũ tali p̃paratorio, inserendo effectũ ipsius præparatorii, & in hac secunda citatione p̃figatur terminus quinq; dierum currentium, in quo si nõ comparuerit vel, si comparuerit, & deliberatè non respondiderit, habeatur ipso facto pro confitente, vel negãte (vt supra) etiam ablq; alia iudicis pronũciatione.

De positionibus. *Rub. LVIIII*

CVM positiones in ciuilibus causis ad faciliorẽ litiũ expeditionẽ pp partiũ cõfessiones vsus lõgæuus admisit, Iccirco statuimus, ꝙ positiones, & articuli in ciuilib⁹ causis, ac ēt criminalibus, & mixtis in iudicio pducti p Potestatẽ, seu iudicẽ in termino admittant, & ipso iure auctoritate p̃tis statuti intelligant admissi, saluo tñ iure impũnentiũ, & nõ admittẽdorꝫ, & si super impertinẽtibus, et nõ admittẽdis fuerit p aduersã partẽ respõsũ, ipso iure habeat p nõ respõso. Censeant aũt positiones, & articuli esse pertinẽtes ex parte actoris, si fuerint extracti de libello, petitione, vel oppositionib⁹ suis, vel depẽdẽtibus, descẽdẽtibus, & emergẽtibus ab eisdẽ, & ex parte rei, si fuerint extracti de exceptionibus, vel aliis suis oppositionibus, vel depẽdẽtibus, & emergẽtib⁹ ab eisdẽ, aliàs impũnẽtes declarent. Ad euitañ. aũt pplexitatẽ, q̃libet positio nõ possit vltra duas orationes cõtinere, iup qbus possit fieri respõsio, et nõ alitèr, qbus respõsionibus pductis, si principalis persona ex aduerso fuerit pñs in iudicio, Potestas, seu iudex statim deferat eidẽ iuramẽtũ, & mãdet, p eũ ipsis positionib⁹ ante recessũ de palatio respõderi, q demũ teneat respõdere statim ipsis positionib⁹ sibi lectis, & declaratis, vel ostensis, purè, & simplicitèr sine aliqua cõditione, & adiumẽto per verbũ credit, vel nõ credit: possit tñ positio plura cõtinens pro parte cõfiteri, & pro parte negari, & si aliqua positio mentionẽ faceret de aliquo instrumento, vel scriptura, tũc possit responderi per verbũ credit, prout in instrumento, vel scriptura apparet, & in dictis respõsionibus nullũ aduocatũ, procuratorẽ, seu aliã personã, quę possit respondentẽ instruere, interuenire volumus, immò ante ipsam respõsionẽ personis prædictis per Potestatẽ, iudicẽ, seu notariũ nulla facultas videndi, seu legendi dictas positiones, seu aliàs earũ tenorẽ eis manifestandi pẽnitus cõcedatur pœna .xxv. lib. deñ. cõi nostro applicañ. pro quolibet, & vice qualibet. Si vero talis respondere iussus iterũ monitus nõ respõdiderit, vel respondere recusauerit, & positiones ipsæ sint ad causam pertinẽtes, ex tũc pro cõfesso, & cõuicto habeatur super oĩbus, & singulis in eis contentis ipso iure, ēt ablq; alia iudicis pronunciatione, seu declaratione. Vbi aũt ipse principalis debẽs respõdere nõ fuerit pñs in iudicio, tũc bis citetur cum cedula in scriptis cum termino duorũ dierũ vtiliũ pro qualibet citatione, vt compareat ad respõdendũ positionibus, & articulis, quæ citatio fieri sufficiat personalitèr, vel domi, seu alibi, vbi citari deberet, prout in statuto, sub rub. de in ius vocañ. siue citationẽ in ciuili supra diximus. Et si in termino citationũ nõ cõparuerit ad respondendũ super eis, & positiones sint ad cãm pertinẽtes, tunc pro confesso, & cõuicto habeatur (vt supra) nisi fuerit absens, seu alio iusto impedimento impeditus, tunc enim, & eo casu possit per procuratorẽ, si sufficiẽs mandatũ habeat ad respondendũ ipsis positionibus, responderi, & cõtra dictũ procuratorẽ procedatur ad ipsã faciendũ respõsionẽ, quemadmodũ contra ipsum principalẽ statuimus procedendũ. Et prędicta locũ nõ habeãt in minoribus .xxv. annis, furiosis, mutis, mentecaptis, prodigis, collegiis, vniuersitatibus, vel nõ valentibus per se cõparere nisi, vel binus iussus, vel duplex citatio fieret, de tutoribus, curatoribus, syndicis, vel pcuratorib⁹ p̃dictorꝫ, & paritèr locũ nõ habeãt in infirmis, honestis mulieribus, & egregiis p̃sonis, quas nõ esset decẽs cõparere, tũc enim Põtas, iudex, & officialis, ac notarius, corã quo, seu quibus responsio super positionibus fieri debet, accedere debeat, seu debeant, ad locũ personę citatę, quę teneatur, & debeat respõdere, & si respõdere recusauerit, tũc habeatur similitèr pro cõfessa, & conuicta ipso iure, ēt ablq; alia iudicis pronũciatione, seu declaratione. Negãs aũt aliquã positionem, quę sit de facto proprio respõdentis, vel cuius ipse scientiam habuerit, si probata extiterit in .xl. sol. deñ. puniatur pro qualibet, si eadẽ die parte præsente, vel absente, quę hoc casu habeatur pro præsente, se non correxerit.

De noui operis nunciatione. *Rub. LX*

NVNCIATIONE noui operis facta, mãdato Potestatis, seu iudicis, seu quocũq; alio mõ iuridico, laboratores, operarii, artifices, dñi, inglini, vel magistri, & similes, aliquid in dicta re, vbi est facta nunciatio, non operent, laborẽt, vel ædificẽt, seu fieri aliquid p̃dictorũ faciãt: pœna .xxv. floren. mon. p quolibet

p quolibet contrafaciente, & vice qualibet cõi nro applicañ. nisi prius idoneè satisdatũ fuerit de demoliẽdo opere ædificando, si appareat postea eum iniustè ædificasse, modulos assũmendo, seu locũ designãdo, vt discernat ędificatũ ab ædificando, si contigerit demoliri, vel nisi dictã satisdationẽ cũ effectu obtulerit in iudicio corã Potestate, seu Iudice, & p eũ non steterit, quo minus satisdaret. In hac aũt causa noui operis hoc ordine pcedatur, videlicet ꝙ p Potestatẽ, seu Iudicẽ ex suo mero officio extraiudicialitèr vtriq; parti statuat dilatio octo dierꝫ currentiũ ad producendũ oĩa, & singula eorꝫ iura, & ad p̃bandũ, & p̃batũ habeñ. p omne genus, & speciẽ p̃bationis, ēt per instrã, quo elapso publicet pcessus, & statuat partibus terminus triũ dierꝫ currentiũ ad opponendũ, p̃bandum, & probatum habendum (vt supra) quæ dilationes, vel aliqua ipsarꝫ non possit progari, vel denuò dari vltra duos dies currentes, ēt si iustũ lubsisteret impedimentũ, et demũ statuat dilatio duorꝫ dierꝫ currẽtiũ ad allegandũ sine aliq̃ cõclusione in ea, et postea dicta finita dilatione, causa p sententiã terminet infra decẽ dies immediatè sequuturos: pœna decẽ ducatorꝫ auri ipsi Põtati, seu Iudici de suo salario retineñ. & cõi nro applicañ. si p eũ steterit, quo minus causa infra p̃dictũ tẽpus p sniam expediat.

De adoptionibus, arrogationibus, & emancipationibus. *Rub. LXI*

QVAMVIS arrogatio de eo fiat, q̃ sui iuris esse nosciť, & adoptio de eo, q̃ sub alterius est potestate, tñ super vtraq; facienda talẽ decernimus formã seruãdam, videlicet ꝙ arrogator, seu adoptator existẽs corã Potestate, seu Iudice Ciu. Aux. p notariũ inde rogandũ interroget, an velit, eum, quẽ arrogaturus, vel adoptaturus est, suũ filiũ esse, & is, q̃ arrogat, seu adoptat, interroget, an id fieri patiat, et velit, & si respondiderit, ꝙ sic, Potestas, seu Iudex suã interponat auctoritatẽ in p̃dictis, & eodẽ mõ fiat, si aliquis voluerit aliquã in suã filiã arrogare, vel adoptare. Quibus sic peractis, dictę pſonę p legitimè arrogatis, vel adoptatis habeañt. Teneat aũt arrogans, vel adoptans infra quinq; dies currentes à die factę arrogationis, seu adoptionis p̃missarꝫ cõputañ. inuentariũ de bonis arrogati, seu adoptati in forma conficere, & satisdatio nẽ idoneã p̃stare de restituendo res ad se qualscũq; puentas his, ad quos puenturę sunt, si arrogatus, seu adoptatus in pristinũ statũ rediret, & oĩa iura loquentia, & disponentia in arrogantibus, vel adoptantibus, & in arrogatis, & adoptatis locũ sibi vendicent in p̃dictis: dicta aũt arrogatio, vel adoptatio non habeat locũ in minoribus .xxv. annis, nisi interuenientibus sollemnitatibus requisitis, put supra diximus in hoc libro in statuto sub rub. de contractibus minorꝫ. Emancipatio aũt corã Potestate, vel Iudice fieri possit eius auctoritate, filiũ familias capiendo p manũ ab eo sub cuius nexibus est, eumq; à paternis nexibus relaxando, & liberando, ēt nil dato in p̃mium emancipationis, & huõi emancipatio habeatur p vera, & legitima emancipatione, et in ea vendicent sibi locũ oĩa iura de emancipationibus loquentia, dictęq; emãcipationes, arrogationes, et adoptiones fieri possint quolibet loco, & tempore, & die etiam feriata auctoritate præsentis statuti.

De auctoritate Fideicommissarij. *Rub. LXII*

EXEQVTORES testamentorꝫ, & aliarꝫ vltimarꝫ voluntatũ liberã habeant potestatẽ, & arbitriũ pias defunctorꝫ voluntates exequendi, & p ipsis adimplendis de bonis defuncti obligandi, vendendi, & alienandi, vsq; ad integrã oĩum relictorꝫ satisfactionem, & instrumenta, & cautelas plenas, & in forma de iure valida faciẽdi. Quę p̃dicta oĩa sic valeãt, & teneãt, perinde ac si ab ipsis hæredibus facta essent, & p ipsos hęredes cõtraueniri, aut impediri qũolibet non possint: pœna decẽ ducatorꝫ auri Cam. cõis Aux. applicañ. p quolibet, & vice q̃libet, immò hęredes de euictione obligati ipso iure cẽseant emptoribus.

De testibus cogendis. *Rub. LXIII*

PRAETEREA statuimus, & ordinamus, ꝙ si testis bis citatus non comparuerit ad deponendũ, & perhibendũ testimoniũ veritatis, cõpellatur p impositionẽ mulctę Iudicis arbitrio declarañ. & postea iterꝫ citẽt, q̃ si non cõparuerit, & iustũ non habuerit impedimentũ absentiæ, infirmitatis, & similiũ legitimorꝫ impedimentorꝫ, paritèr arbitrio Iudicis declarañ. tunc contra eũ, tamq̃ contra testẽ in iudicio legitimè iuratũ veritatẽ occultãtẽ p inq̃sitionẽ p̃cedatur, & puniat, & nihilomin⁹ ad interesse, & damna partis, ad cuius petitionẽ, & instantiã pducebatur, teneat, de qbus, ipsius pducentis iuramento stetur, p̃cedente Potestatis, seu Iudicis taxatione: decernentes tñ, ꝙ testes qcumq; ad testimoniũ in quacũq; causa vocati in accessu, mora, & reditu, tuti sint, & liberi, & plena securitate ſgrentur, & gaudeant, ita ꝙ p aliquo ciuili, vel criminali pecuniario debito ab aliquo quomodocũq;, & qualitèrcũq; molestari non valeant, sub pœna Potestati, Iudici, & officiali molestanti, & parti molestari petenti duppli eius, p quo molestarentur, & nihilominus relaxentur, & (vt supra) plena securitate potiantur, & gaudeant.

De Mulieribus Auximanis non nubendis forensibus, & earum dotibus, rebus, & bonis non extrahendis de Ciuitate Auximi, & non alienandis in forenses. *Rub. LXIIII*

QVVM iustum, & rationi consonũ sit, ꝙ personæ, & bona conseruentur in loco, vbi ortũ habuerũt, & non sit sũmendus panis de manibus suorꝫ, & dandus extraneis, iccircò volentes, p quanto possumus, puidere, ꝙ mulieres nfæ Ciu. Aux. & eiusdẽ districtus nubãt nfis Auximatibus, & earũdem personę, dotes, & bona in eadẽ nfa ciuitate, & eiusdẽ territorio, ac nfo, & nostrorꝫ hominũ posse, put lũt, remaneãt, hoc p̃nti nfo statuto firmamus, ꝙ nulla mulier nostræ iurisdictioni subiecta possit, & valeat per se, vel alios nubere, vel nuptui tradi aliis, q̃ dictæ nostræ ciuitatis, & eiusdem territorii hominibus, & omnis, & qcumq;

de dicta

de dicta nostra Ciuitate Auximi,& eiusdem territorio,& distrctu,cuiuscumq; gradus,conditionis, & pæminentiæ existat,qui nuptui trader,& in matrimonium dabit aliquã filiam,sororem,neptem,siue aliam consanguineam,vel affinem,& deniq; aliam quamcumq; mulierem,siue virginem, siue viduam de dicta Ciuitate Auximi,& eius territorio,& distrctu alicui forensi,& qui in dicta Ciuitate,& distrctu nostro familiariter per annos decem continuos non habitauerit. Et omnis,& quæcumq; mulier,siue virgo,siue vidua nostrę auximanæ iurisdictioni subiecta,quę præsũmet,& audebit matrimoniũ contrahere cum aliquo forense, & qui in dicta nostra Ciuitate,& distrctu(vt supra)non habitauerit, soluere debeat, & cum effectu soluat Sacro Monti Pietatis Ciuitatis prædictæ,& eiusdem pro tempore D.Conseruatoribus,& Officialibus florenos decem,& ad rationem florenorum decem pro quolibet centenario florenorũ doris promissæ datæ, vel acceptę,seu promictendæ,dandę,vel accipiendæ,& bonorum,& rerum dotalium,& parafrenalium dictæ mulieris,& eidem alio quo vis modo quęsitorum,infra spatium,& tempus quatuor mensium proximè futurorum à die cum dicto forense initæ parentelæ,& contracti matrimonii computañ.& de dicta parentela,& matrimonio debeant,tàm nuptui tradentes,& dotantes,& dotem promictentes,& dãtes,q̃ matrimonium contrahentes,& dotem accipientes,& eorum quilibet infra quatuor dies currentes à die dictæ initę parentelę computandos notificasse,& ad notitiam,& scientiam deduxisse dictis D.Conseruatoribus, & Officialibus dicti Sacri Montis Pietatis veram summam,& quantitatem dictæ doris,ac rerum dotalium,& bonorum prędictorum:sub pœna in quolibet casuum prędictorum cuilibet contrafacięti,& qualiber vicem/missionis dictæ dotis,dictarum rerum dotalium,& bonorum supradictorum, & quingẽtorum ducatorum auri eidem Sacro Monti Pietatis ipso facto applicañ. & nihilominus semper, & omni casu quilibet supradictorum,& quęlibet supradictarum contrafaciens dictos decem florenos,& ad rationem dictorum decem florenorum pro quolibet cẽtenario dictæ dotis,ac rerum dotalium,& bonorum supradictorum eidem Sacro Monti Pietatis,& eiusdem D.Conseruatoribus,& Officialibus prædictis soluere teneatur, & ad soluendum cum effectu per nostrum Potestatem cogatur. Et insup ordinamus sub eadẽ pœna,&(vt supra)applicanda, q̃ dotes,res dotales, ac bona prædicta extra dictam nostram Ciuitatem, & eiusdem territorium à quoquam quo quo modo,& sub aliquo quęsito colore,& titulo extrahi non possint,& in aliquem forensem translmicti, & alienari nõ valeant,nisi prius solutis(vt supra)decem florenis pro quolibet centenario illius, quod extraheretur,& obtenta licentia à Magnifico nostro Generali Concilio. Et ad obuiandum fraudibus volumus,& declaramus, præsens statutum militare, & in eo disposita locũ habere, etiam si per viam testamenti,codicillorum,donationis causa mortis,vel alterius vltimę voluntatis,donationis inter viuos,pmutationis,aut alio quo vis titulo,vel aliquo alio modo,& quęsito colore dotes,res,& bona prędicta in aliquem forensem translmicterentur,& alienarentur,& extra eamdem nostram Ciuitatem, & eiusdem territorium, & distrctum extraherentur,& super prædictis omnibus,& singulis possit, & debeat per accusationem, vel denunciationem,aut inquisitionem ex officio procedi,& reperti culpabiles debeant puniri,& omni,& quacumq; appellatione remota,realiter, & personaliter ad solutionẽ prædictam de facto cogi,& compelli per nostrum Potestatem,Iudicem,& Officiales quoscumq; dictæ nostræ Ciuitatis,qui p eorum executione bononenos quatuor pro quolibet floreno summæ pœnæ prędictæ,quam cum effectu exigent,& eidem Sacro Monti Pietatis soluere facient, habere debeant,& habeant.

Quę forma sit seruanda in actionibus,citationibus,& conuentionibus Minorum,Furiosorum,& Mentecaptorum. *Rub. LXV*

HOC prȩsenti statuto firmamus,& declaramus,q̃ si pupillus est minor septennio,debeat p eo,& eius nomine agere,citari,& conueniri solus tutor,si eum habet,& si nõ habet,petat sibi dari, & datus agat, ẽtetur,& conueniatur(vt supra)& si est maior septennio,& minor quatuordecim annis,tunc debeat agere cum auctoritate sui tutoris,& cum eo citari,& conueniri. Si autem est maior quatuordecim annis,& minor xxv. & est prȩsens, tunc parit̃r debeat cum sui curatoris auctoritate agere, & citari, & conueniri cum eo. Si autem est absens,tunc possit agere,citari,& conueniri solus curator,& si eum non habet, petatur sibi dari,& detur vnus ex eiusdem proximioribus consanguineis,si extant,& si non extant,affinibus,& illis deficiẽtibus,vnus ex proximioribus,& magis idoneis vicinis,etiam inuitus. Et prædicta quoq; locum habere volumus in furiosis,et mente captis, et per nostrum Potestatem summariè, et de plano executioni mandari.

Explicit Liber Tertius.

IN NOMINE INDIVIDVÆ TRINITATIS.

MAGNIFICAE CIVITATIS AVXIMI STATVTORVM DE *Causis Criminalibus Liber Quartus.*

IMPVNITAS Scelerum fideles exanimat, & terribiliter armat malorum audaciam contra bonos. Ne igitur veniæ facilitas delinquendi tribuat incentiuum,& reatuum,crimenumq; culpabiles condignis vltionibus vendicentur,vt ex inde mali comprimantur terrore pœnarum,boni autẽ ad opus virtutis premio gloriæ inuitentur,Quartum hunc Librum aggressi sumus,in quo criminum qualitates, & quibus mali sint plectendi pœnis, accuratè distinximus,& ad Dei Omnipotentis laudem explicauimus.

De in ius vocando, siue citatione in criminalibus. *Rub. Prima.*

QVONIAM Vbi maius est periculũ,ibi cautius est agendũ,ideò statuimus,q̃ citationes in criminalibus hoc ordine fiant, videlicet q̃ accusatus,denuntiatus,seu inquisitus primò citet̃ per aliquẽ exbayulis,vel nuntiis cõis cũ cedula intrascripti tenoris,& formę portãda,& plentanda,et ẽt assignañ. put inferius continet,plonaliter, vel ad domũ habitationis rei citãdi, q̃ infra secundã diẽ legitimè cõpareat corã Potestate,vel Iudice ad se excusandũ ab accusatione,denũtiatione, vel inquisitione cõtra eũ formata. Et si in termino p̃dicto nõ cõparuerit, citet̃ secũdò ex cõmissione cũ cedula portãda p bayulũ cõtinẽte cãm, & tenorẽ pcessus formati,sup quo pcederet̃,& terminũ triũ dierũ proximorũ ad cõparendũ,& se excusañ. & defendeñ.Quã cedulã bayulus ei,cõtra quẽ pcederetur,assigner,& dimittat,vel saltẽ in ostio domus suę habitationis infingat,& dimittat infixã.Et dũ plures fuerint simul rei in diuersis locis,seu habitationibus citãdi,plures cedulæ inde fiant mõ simili p̃entandę,assignañ.& dimitteñ.De qua citatione sic facta stet̃,et credat relationi bayuli,cui fuerit facta cõmissio,cũ vno teste bonę famę,cuius nomẽ referat̃ p bayulũ,& talis cõmissio,cedula,citatio,& relatio statim,& diligẽter p notariũ reducat̃ in actis.Et si in dicto termino plona sic citata nõ cõparuerit,tũc ipso transcursu termini habeat̃ p cõfessa,cõuicta,& testibus superata de oĩbus,& singulis,de qbus pcederetur cõtra eã,& ex tali ptumacia possit,& debeat,tamẽ cõfessa,& cõuicta de talib⁹ cõdemnarinõ tñ,q̃ ex tali cõfessione reus sic cõtumax beneficiũ aliqd̃ consequat̃.Ea verò,quæ dicta sunt, tantũmodo locũ habeãt in ciuibus,& habitatoribus Ciu. Aux.eiusq̃ territorii,& distrctus. In aliis verò forensibus,& nõ ciuibus,nõ terrigenis,& nõ habitatoribus,ad citationẽ hoc ordine p̃cedatur,vt primò fiat citatio ad scalas Prętorii dictę Ciu. p vnũ ex bayulis cõis publicè,& alta,& intelligibili voce,vt infra secundã diẽ cõpareat se excusaturus ab accusatione,denũtiatione,vel inqsitione cõtra eũ formata,& q̃ p dictũ bayulũ portet̃ cedula dicti tenoris,& affigat̃ in valuis dicti Prætorii:qui si nõ cõparuerit in dicto termino,ex nouã cõmissione iterũ citet̃ p aliquẽ ex tubatoribus cõis publicè,& alta voce in scalis Prætorii cõis,sono tubæ p̃missò,quatenus infra ter iã diẽ legitimè,& perẽptoriè cõparere debeat ad se excusandũ,& defendeñ.a tali accusatione,denũtiatione,vel inqsitione formata,exprimẽdo cãm,& tenorẽ ipsius processus,& q̃ p vnũ ex bayulis dicti cõis portet̃ cedula dicti tenoris,& affigat̃ in valuis dicti Prętorii,& referat̃ notario maleficiorũ, & talis citatio,& eius relatio scripta in actis manu notarii maleficiorũ valeat,& sufficiat pleno iure.Et q̃ talis plona nõ fit terrigena,seu ciuis,nec habitatrix(vt dictũ est)stet̃,& credat̃ relationi bayuli cõis,q̃ dictã primã citationẽ fecerit:in quo termino si talis plona citata nõ cõparuerit,tũc simili mõ ipso termino elapso habeat̃ p cõfessa,& puicta,& tamẽ cõfessa,& cõuicta possit,& debeat cõdemnari,siue puniri,cõfessionis tñ beneficio ex ficta cõfessione p̃dicta nõ sequuto,immò pœnitus sublato. Citationes aũt dictis modis factæ valeãt,aliter verò factę nõ valeãt,nec teneãt vllo mõ.Præterea aũt ordinamẽto annectimus,q̃ tales cõtumaces, eorũ nõ obstãtibus cõtumaciis,possint,& valeãt(si maluerint)quãdocunq; ante sententiã legitimè cõparere cũ idoneo fideiussore,vel idonea securitate corã Potestate ad se defendendũ,& excusañ.de qbus cõtra eos, seu eum procedebatur,& ad confitendum,& promittendum parere mandatis curiæ,& soluere condemnationem:quo casu beneficium confessionis taliter comparenti, & confitenti etiam admittatur.

De accusationibus,inquisitionibus,& denuntiationibus,& eorum processibus. *Rub. Secunda.*

DE Omni maleficio,& excessu,vel delicto,quibus p nostrũ Potestatẽ pcedi possit,& debeat ad petitionẽ petẽtis p accusationẽ ad dictã accusationẽ,nec non ex suo motu,& mero officio p inquisitionẽ et electa vna via possit nihilominus redire ad alterã,et ẽt accusatione,vel denũtiatione porrecta possit insimul,& in eodẽ,seu ex eodẽ pcessu p inquisitionẽ pcedi,& ẽt sententiari,quũ vtrũq; officiũ rẽdat ad punitionẽ delicti. Saluo tñ,q̃ p inquisitionẽ ex officio in criminibus incesti,adulterii,stupri,& fornicationis nõ possit pcedi,sed p accusationẽ tm̃ in scriptis porrectã,& nullus accusando,vel deferẽdo priuatim, vel publicè admittat̃,nisi esset pater,mater,auus,vel auia,filii,& nepotes vtriusq; sexus vsq; ad secũdũ gradũ,fratres, & sorores,& filii fratruũ,& sororũq; p̃nominati solũ ad p̃dictã accusationẽ,seu delationẽ,quia domus,et ge-

neris sui quodãmodo plequuntur iniuriã, admittant. Huic aũt sanctioni addimus, ꝙ pcessus p quãcunq; viã pcedẽdi sup quocũq; maleficio, vel delicto factus, vel formatus, & in posterũ faciẽdus, & formãdus in curia, vel foro nri cõis, vel p nostrũ Potestatẽ, valeat, & teneat, & plenũ sortiatur effectũ, nõ obstañ. solẽnitatibus, vel substãtialitatibus iuris ommissis, nec forma aliqua ptermissa, dũ tñ de maleficio semp cõstet plena, & legitima pbatione. Addimus ẽt, ꝙ Potestas, seu iudex ad petitionẽ cuiuslibet, nec nõ ex mero eiꝰ officio mox, & eadẽ die, qua sciuerit, & ei delatũ, aut relatũ fuerit, aliqd maleficiũ, vel delictũ fore cõmissũ p aliquẽ, vel aliquos teneat, et debeat se informare de qualitate delicti, & sup eũ pcessum formare eadẽ die, & sequẽti die cõmittere citationẽ, & relationẽ fieri facere, ita ꝙ sic appareat in actis, & nihilominus sequẽtibus diebus iterato ad citationẽ, si opus esset, et actus alios opportunos pcedat, sub vinculo iuramẽti, et pœna vigintiquinq; lib. deñ. de suo salario. Insup additũ est ad cautelã, vt de omni pcessu a se, vel sua curia formãdo teneat Potestas, siue iudex prius, & antequã ad ordinariã citationẽ rei pcedat, mittere D. Prioribus dictę Ciu. informationẽ in scriptis cũ tẽpore, plonis, loco, & tota substãtia maleficii. Quã informationẽ ipsi D. Confalonerius, & Priores semp in vno speciali libro in cãcellaria cõis retinẽdo faciãt p ordinẽ reponi, teneri, & custoditi: pœna Potestati, ac Prioribus cõtrafacientibus decẽ lib. deñ. p quolibet ipsoꝝ, & qualibet vice, & Cancellarius ex debito sui officii per se, vel proprium substitutum prædictam repositionem, & custoditionem facere teneatur, sub prędicta pœna de suo salario persoluenda, & Communi nostro applicanda.

De excusationibus Reorum. *Rub. III*

STATVIMVS, & ordinamus, ꝙ qlibet se excusans teneat, & debeat dare idoneã fideiussionẽ, & pmittere parere mãdatis, & cõparere, & condemnationẽ soluere, alioquin possit, & debeat poni, & detineri in carceribus cõis, vel in palatio sub bona custodia. Addẽtes, ꝙ negãs tẽpore luę excusationis maleficiũ, vel delictũ sibi imputatũ, seu obiectũ in pcessu, condemnet in quarto pluri pœnæ simpliciter imponẽdæ per formam statutorum, vt sicut confitenti confessio prodest, noceat negativa neganti.

De dilationibus in criminalibus dandis. *Rub. IIII*

PERSONA Citata occasione maleficii, vel delicti ad se excusandũ, vel defendeñ. si quidẽ cõparuerit, & se excusauerit, fideiussorẽ pstiterit, & alia p dicta fecerit, dei ei p Iudicẽ dilatio, siue terminus quatuor dierũ futurorũ ad sui defensiones faciẽdas. In quo termino possit, & debeat oẽs sui defensiones proponere, & sup ea probationẽ inducere: talis tñ terminus nõ currat, nisi oblata reo copia totius facti pcessus, & ẽt data, si pecierit, & voluerit. Post dictũ verò terminũ decursũ in aliqua defensione nullatenus audiat, nisi p officiale ẽt error, quominus per ipsum defensiones pbare ntur, et fierent: quo casu tempus eidẽ restituat defectu officialis ammissum. Receptis quoq; testibus, tãm o fensę, q̃ defensę, si facta fuerint, publicet pcessus parte pśente, vel requisita, & terminus, siue dilatio statuat ad accipiendũ copiã, & opponendũ cõpetens arbitrio Iudicis, dũ tñ vltra quinq; dies non possit extẽdi: liceat tñ Iudici ex legitima, et vera causa impediměti suo arbitrio restituere reo dilationes decursas: aliq; verò dilationes emergentes, & opportunę sint arbitrariæ, & pro motu Iudicis moderandę.

De testibus in maleficiis cogendis, vel non. *Rub. V*

PARENTES Pro liberis in criminali causa testes esse nõ possint, & è cõuerso fratres carnales, nec ẽt cõsobrini, si p fratre dixerint, nec in vna, & eadẽ domo, vel familia habitãtes, nec socer, vel socrus, gener, aut nurus, et è cõuerso, si huõi plonæ p reo, vel eiꝰ defensione dixerint, nec ẽt alii, q de iure cõi a testimonio repellunt, pter mulieres bonæ famæ, & maiores quatuordecim annis, quoꝝ testimoniũ ẽt in criminalibus valeat, recipiat, & admittat, lege aliqua in contrariũ nõ obstañ. Insup testes habitãtes in Ciu. Aux. q̃ essent bonæ cõditionis, & famæ, nullo tormentoꝝ genere in pferendo testimonio terreant, nisi ex magna, & ardua causa, quã in Potestatis, & Mag. D. Confalonerii, & Prioꝝ arbitrio relinq; volumus. Saluo ẽt, ꝙ pres dies tñ in aliquo honesto loco, videlicet malculũ in maiori sala palatii, mulieres aũt in Ecclesia S. Mariæ Mercati, vel alia possit D. Potestas cogere, & psonaliter detinere ad testimoniũ perhibendũ, dũ tñ mulieres noctis tẽpore, videlicet post occasum Solis nullatenus teneant, nec viri teneri possint, nec debeãt de nocte, postq̃ fuerit pulsatũ ad conluetã laudẽ Ecclesiarę de sero, & post ipsas horas liceat testibus impunẽ recedere, si eis fuerit p Potestatẽ licẽtia denegata, vel nõ cõcessa: & officialis cõtrafaciens in pdictis, & quolibet prædictoꝝ qualibet vice in vigintiquinq; lib. deñ. cõi puniat de suo salario. Supradicta aũt ordinata de mulieribus nolumus habere locum in mulieribus egregiis, & ciuium vxoribus: in illis enim disponimus, ꝙ D. Potestas teneatur ad eas, & eorum domos proprias, vel conductas ire, vel notarium transmittere, & in dictis domibus eas ad testimonium p ehibendum cogere, & examinare.

De copia danda, & allegationibus banniendis. *Rub. VI*

PROVIDEMVS, ꝙ Officialis nostri Communis, in cuius Curia procederetur de maleficio, vel delicto, ad petitionem eius, contra quem procederetur, vel alterius petentis pro eo, teneatur exhibere cum plena commoditate copiandi tenorem, scripturas, & acta processus formandi, videlicet de testibus, & eorum dictis post publicationem tantùm, & de aliis quandocunq;. Et si pars rei ad faciendum fidem alicuius prætẽtionis vellet processum scribi, & publicari manu notarii maleficiorum, teneatur ipse notarius ad petitionẽ partis id facere diligenter, recipiendo competẽtem mercedẽ pro suo labore talis publicationis,

Insuper teneatur, & debeat Potestas per sex dies ante sũas criminales ferẽdas publicè banniri facere p tubatorẽ in scalis palatii, & aliis locis cõsuẽtis, ꝙ oẽs, & singulę plonę accusatę, denũciatę, vel inqsitę, de quocũq; maleficio, vel excessu in curia Potestatis, seu Iudicis venant, & cõpareant in quintã diẽ tunc proximè sequuturã ad allegandũ, & quicquid volũt, & possunt monstrandũ, & diceñ. quare nõ debeãt cõdemnari de contentis in processibus cõtra eos formatis, & ad producendũ instrumẽta pacis, & alia beneficia, si qua habẽt, & peremptorię, alioquin etc. Qnę oia, & singula in pũti ordinamẽto cõtenta teneantur, & debeant Officiales observare, & exequutioni mandare sub pœna. xxv. lib. deñ. de suo salario qualibet vice, q̃ contrafecerint.

Qualitèr dicta testium scribantur in actis. *Rub. VII*

NOTARIVS maleficiorũ, vel etiã ciuiliũ, & qlibet alius notarius de aliqua examinatione testiũ rogatus in quacũq; causa ciuili, criminali, aut mixta, teneat, & debeat vinculo iuramenti, & pœna vigintiquinq; lib. deñ. vice qualibet scribere, & in actis apponere dicta testiũ explicitè, & extensè, nõ apponẽdo illa verba, Dixit vera esse, nec illa, dixit vt supra, nec illã clausulã etc. vel aliã simile, aut verba, quę requirant subintellectũ, vel subinterpretationẽ aliquorũ verborũ, quę nõ essent expressè dicta, sed potius declarando sic, videlicet talis testis dixit se tñ scire de cõtentis in inquisitione, vel processu, seu ordinamẽto, vel alio capitulo, aut petitione, seu interrogatione, super quo, vel qua examinatio fieret, & subsequẽtèr adiicere illa, quę testis se scire dixit, prout ipse testis protulerit, & non alitèr.

De sententiis criminalibus ferendis, & processibus expediendis, & exequutionibus faciendis. *Rub. VIII*

STATVIMVS, ꝙ Potestas, seu Iudex quoliber mẽse ferat cõdemnationes, & sentẽtias criminales, & omnes, & singulos processus, in qbus iustã, & euidentẽ causã impediměti nõ haberet, teneatur, & debeat expedire p cõdemnationes, vel absolutiones, infra vnũ mensẽ a die formati pcessus. Et idẽ facere teneatur de processibus pendẽtibus incęptis per suũ pcessorẽ. Et in sentẽtiis criminalibus ferẽdis procedat hoc ordine, ꝙ die pręcedẽti ex speciali cõmissione bãniri faciat p publicum bannitorẽ cõis in scalis Prætorii Ciu. Aux. & aliis locis publicis, & cõsuetis dictę Ciuitatis, ꝙ in termino quinq; dierũ currentiũ cõpareant in dicto Prętorio, & cõparere, & venire debeãt oẽs, & singulę plonę habẽtes aliquid facere in Curia dicti Prętoris occasione alicuius maleficii, vel excessus, cõtra quas pcederetur, legitime, & peremptorię ad eorũ criminales sententias audiendũ super dictis processibus, quæ bannimẽta per tubatorẽ relata redigantur in actis. Et huiusmodi bannimentum habeatur, & reputetur pro vera, & legitima citatione, ac si solennitèr de iure facta fuisset. Deinde in dicto Prætorio, & termino pręfixo cum præsentia duoꝝ Ciuium de Concilio dictæ Ciuitatis sentẽtias cõdemnatorias, & absolutorias ferat, & publicè legi per notariũ maleficiorũ super ipsis pcessibus, prout de iure viderit faciendũ. Et sentẽtiæ sic latę, vel datæ valeant, & plenũ obtineant iuris effectum, solennitate, vel forma iuris ommissa non obstante. Volumus tñ, ꝙ Põtas, seu Iudex cõis, tã suam, q̃ sui prædecessoris sententiã cõdemnationis de quacũq; persona occasione cuiuscumq; maleficii, vel excessus factã, latã, siue datã, in qua p formã nostrorũ statutorũ, & ordinamentorũ manifestus error esset, vel appareret, in quãtitate pœnæ posset, & debeat licitè ipsã cõdemnationẽ erroneã corrigere, quo ad quantitatẽ ipsius, & in exequutione cõdemnatorũ tantũ verã, & debitã quantitatẽ, quæ imponenda fuerat per formam dictorũ statutorũ, & ordinamentorũ, exigat, & exigere teneatur. Superfluũ aũt ipso iure vigore præsentis ordinamenti intelligatur remissum, & pœnitus relecatũ. Et simili modo fiat, & obseruetur, si pœna, vel eius quantitas fuisset minor imposita, ꝙ tunc p eumdem Prętorẽ, vel successorẽ ad maiorẽ, & debitã posset reduci, & ipso iure intelligatur reducta, nõ obstante, ꝙ alitèr lecta, vel lata fuisset. Et elapsis viginti diebus à die sententiarę teneatur, & debeat oẽs cõdemnationes à se, vel sua curia latas in dicta vera quantitate exigere, & facere exequutioni mãdari. Cõdemnationes verò sui præcessoris exigere teneat infra quindecim dies post introitũ sui officii. Si qui tñ processus in dictis terminis nõ expediterentur, vel aliquę cõdemnationes in exequutione retardarentur, nihilominus firmi, & firmæ remaneãt, & postea expediri, & exequutioni mandari possint per cõcilium generale dicti cõis ex aliqua rationabili causa eminenti. Nõ tñ possit Potestas, vel Iudex Ciuitatis Auximi retractare, vel quo quo modo diminuere, vel mutare aliquã cõdemnationẽ iã exactã, solutã, vel exequutioni mandatã. Et nullus Potestas, & iudex post finẽ sui officii dimittat aliquẽ processum pẽdentem, qui poterit suo tempore verisimilitèr expediri. Quæ omnia, & singula pręsenti statuto annexa Potestas, siue iudex obseruare, & exequutioni mandare in oibus, & per omnia teneatur vinculo iuramenti, & pœna quinquaginta librarum denariorum de suo salario pro quoliber, & qualibet vice detrahenda.

De beneficijs confessionis, pacis, & solutionis. *Rub. VIIII*

QVIA ẽt de iure cõi parcitur cõfitenti, & sponte agẽti quodãmodo indulgetur. Ideò pũti ordinamẽto firmamus, ꝙ persona accusata, denũciata, vel inquisita occasione cuiuscumq; delicti, maleficii, vel excessus in curia, vel in foro nostri cõis infrascriptis tribus beneficiis meritò releuetur, videlicet si spõte cõfessa fuerit maleficiũ, vel delictũ, de quo procederetur cõtra eã quandocũq; ante sententiã, ita ꝙ ex ipsa cõfessione sine alia probatione cõdemnari possit, vel poterit, cõdemnetur in quarta parte minus totius summę, in qua sine beneficio condemnanda fuisset. Si etiam pacem, & concordiam cum aduersario de cõmissa injuria, vel offensa habuerit, & publico instrumẽto in actis pduxerit in termino bãnimenti obligationẽ, pro speciali pacis benefitio condemnetur in alia quarta parte minus formę iam dictę. Item si summam condemnationis soluerit, & cum effectu miserit in trochum cõis in præsentia aliquorum ex Prioribus, & cãmerarii cõis infra

tertiam diem à die condemnationis, dimictatur in exequutione pro beneficio solutionis dicti termini quarta pars residuę quantitatis, & summæ, quę soluenda venit detractis beneficiis antedictis, alioquin dicto triduo elapso solutionis beneficium sibi non prosit, & fiat exequutio cõtra eam secundum formam prędcedentis statuti. Quæ quidem tamen beneficia, & diminutiones in pœnis maleficiorum minoribus quadraginta solidorum locum volumus non habere: benefitium verò pacis, et solutionis, aut aliquod ipsorum non vendicet sibi locum in damnis datis, ideſt in pœnis damnorum minoribus viginti solidorum denariorum.

De pœna non probantis accusam. *Rub. X*

NON probans accusam maleficii infra terminum peremptoriè à iudice assignatum, vel assignandũ, ipso facto incurrat pœnam quartæ partis illius quantitatis, in qua veniebat puniendus Reus accusatus, si tuisset accusatio probata contra eum, & vbi plures accusantes fuissent, tunc simili modo fiat, & obseruetur singulariter respectu cuiuslibet accusati. Vbi vero pœna imponenda taliter accusato non pecuniaria, sed corporalis fuisset, tunc accusator in probatione deficiens in vigintiquinq; libris denariorum condemnetur sine omni beneficiorum statutorum diminutione.

Qualiter teneatur pater pro filio, vel non, & è conuerso. *Rub XI*

VT patres filiorum correptores esse studeant, decernimus, q̃ ad pœnam delicti, seu maleficii per filiũ familias cõmissi omnia ipsius filiifamilias delinquentis bona vndecumq; acquisita cedant, & in exequutione veniant, non obstañ. q̃ paterfamilias in eis, vel eorũ aliquo quocumq;, prætenderet vsum fructum, vel ius vtendi, fruendi. Volumus etiam, q̃ ipse parens de bonis suis propriis pro delicto siue maleficio sui filiifamilias teneatur, & conueniri possit, & exequutionem pati debeat vsq; ad integram legitimã inclusiuè, quæ tali delinquenti deberetur de iure, si ipse pater fuisset præmortuus, nisi talis filiusfamilias verè, & legitimè emancipatus, vel à nexibus patriæ potestatis liberatus fuisset, & tempore maleficii, vel delicti seorsum à parente non fictè, sed verè filiusfamilias habitauerit, quo casu nullatenus in dicta legitima bonorum viuentis patrisfamilias fieri volumus cõtra patrẽ noxiam, seu nouitatem. Filius verò pro patre occasione delicti teneatur tantum in bonis, quæ patris essent, vel spectarent ad eum, videlicet pro vita ipsius patris tantum. In aliis autem casibus filiumfamilias pro patrefamilias, vel è contra nullatenus teneri volumus, vel in aliquo molestari, cùm alteri pro altero iniqua conditio afferri nõ debeat, nec alter alterius odio p̃grauari.

De pœna dicentis verba iniuriosa, & reimproperosa. *Rub. XII*

SI qua persona contra aliquem absentem, vel præsentem dixerit, vel protulerit verba iniuriosa, videlicet Traditore, assassino, tristo, ribaldo, falso, rubbatore, rufliano, asino, bue, cauallo, porco, capezza, furo, ladro, giotto, manigoldo, malandrino, sciaurato, & his similia verba, de quorum similitudine stetur arbitrio, & declarationi Mag. D. Potestatis, & Mag. D. Consalonerii, & Priorum, pro quolibet dictorum verborum, & pro quolibet delinquente, & qualibet vice in centum solidis denariorum condemnetur. Si verò alia leuiora iniuriosa, vel minatoria verba dixerit, similiter arbitrio Mag. D. Potestatis, & Mag. D. Consalonerii, & Priorum declaranda, in solidis viginti denariorum pro quolibet, & vice qualibet puniatur. Sed si grauiora iniuriosa, vel minatoria verba dixerit, videlicet Tu menti per la gola, tu non dici il vero, becco, cornuto, castrone, caprone, figlio de vna puttana, figlio de vn becco, de vn cornuto, de vn castrone, de vn capro/ne, scornato, puttana, porca, scrosa, vacca, cornuta, troia, sgualdrina, & his similia verba, de quorum similitudine stetur liberè in arbitrio, & declaratione Mag. D. Potestatis, & Mag. D. Consalonerii, et Priorum, condemnetur pro quolibet verbo delinquens, & qualibet vice in sexaginta solidis den. Improperosa verò, seu improperatoria verba contra aliquem præsentem, vel etiam absentem personam bonæ conditionis, & famę dicens, vel proferens de aliquo malè gesto illato, vel passo, vel per ipsam personam, contra quam dicta, vel prolata extiterint, vel etiam actinentem, siue coniunctum hominem, seu verò infamauerit, vel ad infamiam protulerit de aliqua turpi, vel verecũda operatione, vel de aliqua exequutione personę facta, seu verò de aliqua condemnatione per aliquem officialem, & his similia, de quorum omniũ similitudine, & qualitate semper stetur arbitrio, & declarationi prædictorum Mag. D. Potestatis, Consalonerii, & Priorum, tunc semper talis delinquens in quolibet casuum prædictorum secundum varietatem, & distinctionẽ supra traditam puniatur. Si verò verba prædicta, vel aliquod prædictorum dicta fuerint in publica platea cõis, vel in palatio cõis, vel in logia aliqua cõis, vel in aliquo loco, vbi Potestas, vel iudex præsens esset pro aliquo suo officio exercendo, tunc talis delinquens in quolibet casuum prędictorum secundum distinctionem supra traditã in dupplo dictarum pœnarum vice qualibet condemnetur. Item quicumq; cõtra aliquam personam aliquam turpem, vel verecundam cantilenam personaliter, vel impersonaliter fecerit, dixerit, vel cãtauerit, ita q̃ possit verisimiliter ad iniuriam reuocari, in decem libris den. pro quolibet, & vice qualibet puniatur, & de tali verisimilitudine stet arbitrio supradictorũ Mag. D. Potestatis, Consaloñ. & Priorũ, si aliter pbari nõ posset.

De pœna præstantium auxilium, consilium, vel fauorem malefactoribus. *Rub. XIII*

PRAESTANS alicui malefactori auxilium, consilium, vel fauorem: si in aſſlociando, & personæ assistendo ad ipsum actum maleficii, puniatur eadem pœna, qua ipse malefactor. Si aliter, in casibus, in quibus per nostra statuta fuerit prouisum, puniatur, put in illis: in aliis verò arbitrio Mag. D. Potestatis, & Mag. Generalis Concilii Ciuitatis Auximi mulctetur.

De pœna facientis

De pœna facientis rumorem. *Rub. XIIII*

QVICVMQVE aliqua verba contumeliosa, scandalosa, vel suspecta alta voce clamando, & cũ impetu, & mina dixerit inhonestè vociferando, ad arma ad arma, vel accurrite accurrite, vel populo populo, vel ad mortem ad mortem, vel moriatur moriatur, vel similia verba cum clamore, vnde resultaret tumultus, vel gentiũ occursus, sine iusta, vera, & euidenti, atq; legitima, et rationabili causa imminenti, condemnetur pro quolibet, & vice qualibet nostro cõi in pœnam libr. centum den. & triũ ictuũ funis publicè sibi dandoꝝ. Sed si p̃dicta, vel aliquod p̃dictorum cõmissa fuerint de nocte, tunc ratione noctis taliter delinquenti dupplicetur pœna prędicta. Et intelligatur nox à pulsatione secundi soni campanæ palatii, vsq; ad primum sonum campanę pulsantis de mane ad horam primam.

De pœna insultum facientis, vel aggressuram. *Rub. XV*

INSVLTVM, impetũ, vel aggressurã faciens mouendo se de loco ad locũ, & eundo psonaliter contra aliquẽ cũ aliquo genere armoꝝ in locis aliis, q̃ in eis, in quibus pœnę dupplicandæ venirent p formã alicuius ordinamenti p quolibet insultãte, & qualibet vice in libris triginta den. debeat cõdemnari. Sine armis verò insultans in dictis simplicibus locis, vel aliquo eoꝝ, in dimidia dictæ pœnę puniat p quolibet, & qualibet vice. Salua nihilominus in quolibet dictoꝝ caluũ omni dupplicatione, & augumentatione facienda ppter beneficia, vel ex qua uis occasione, vel causa sm̃ formã alioꝝ statutoꝝ, et ordinamẽtoꝝ p̃ntis volumus. A p̃dictis aũt pœnis intelligat excepta insultus, & impetus, in quo, seu post quẽ ẽt immediatè p eãdem, & contra eãdem personã aliqua pcussio, vel admenatio cũ armis, vel manu vacua facta fuerit, vel sequuta, quo casu de ipsa percussione, vel admenatione, & qualibet ipsaꝝ puniat sm̃ formã instrascripti ordinamenti.

De pœna percutientis, vel offendentis aliquam personam cum armis ferreis, & cicatrice. *Rub. XVI*

SI quis in nostra Ciuitate Auximi, & eiusdẽ burgis, territorio, & districtu in locis, videlicet simplicibus, in qbus p ordinamẽta pœnæ nõ dupplicant, aliqua arma ferrea extraxerit: si cum ipsis armis malo aio admenauerit, p qualibet admenatione cõdemnetur in libris triginta den. Et si nõ admenauerit, sed tm̃ extraxerit, vel nuda tenuerit, seu habuerit, in lib. decẽ den. condemnet. Si verò in locis aliis infra in ordinamẽto de dupplicatione pœnaꝝ ratione loci contentis fuerint p̃dicta, vel p̃dictorum aliqua cõmissa, tunc in singulis offensionũ casibus dupplicent, & augumẽtentur pœnæ sm̃ formã alioꝝ ordinamẽtorũ de hoc loquentiũ iuxta psonaꝝ, loci, & tẽporis qualitatẽ. Sed si cũ talibus armis in capite, vultu, collo, vel ab inde supra percusserit aliquã personã cũ sanguine absq; fractura cranei, & ossis, in lib. centũ den. condemnet. Si verò cũ fractura cranei, et ossis, in lib. ducentis den. condemnet. Et si sine sanguinis effusione, cõdemnet in lib. quinquaginta den. Sed si quidẽ ex percussione cũ dictis armis, vel aliis in vultu, vel facie percussi essent cicatrix p̃petua remansura, de qua cicatrice stetur dicto, & iudicio expti medici ex speciali cõmissione vulnus intuentis, & contemplantis, & suo sacramento affirmantis, tunc talis p̃cutiens in lib. tercentis den. condemnetur. Sed si in aliqua alia parte corporis aliquẽ aliquis cũ dictis armis percusserit: si cũ sanguinis effusione, condemnet in quinquaginta lib. den. & si sine sanguinis effusione, in vigintiquinq;, nisi ex tali pcussione membri amputatio, vel amissio sequeret, vel fieret, tunc enim in tercentis lib. den. condemnet. Si aũt debilitatio tantũ membri sequeret, vel fieret, tũc in lib. centũ, & quinquaginta den. puniatur. Digitũ verò manus si quis alicui amputauerit, cõdemnet in lib. centũ den. Si verò tantũmodo debilitauerit, in lib. quinquaginta: pedis verò in quolibet casu in medietate. Si qs verò auriculã alicui amputauerit, in lib. centũ, & quinquaginta den. cõdemnet. Si verò nasũ, in lib. tercentũ den. puniat. Oculũ verò si quis alicui effoderit, in quadringentis lib. den. condemnetur. Et si aliquis aliquẽ ita pcusserit, q̃ fecerit sibi cadere dentẽ, vel dentes, puniat p quolibet dente, quẽ cadere fecerit, in libris centũ den. Si verò dentẽ vnũ, vel plures fregerit, in quinquaginta libris den. condemnetur. Saluis nihilominus aliis semp augumentationibus pœnaꝝ faciendis in singulis casibus huius ordinamẽti ratione tẽporis, vel loci, aut ẽt psonaꝝ, vel alia qua vis causa sm̃ formã alioꝝ nforum ordinamẽtoꝝ. Et p̃dicta ola locũ habeant, & intelligantur ẽt in cerdonibus, beccariis, carpentariis, & aliis artificibus, q cũ aliquo ferro incidenti, vel acuto, vel noxio admenauerint, vel pcusserint, vt p quolibet ipsorũ, & q̃libet vice dictis modis puniantur. Et ad dubitationẽ tollendã in singulis casibus supradictis intelligantur, & reputẽtur arma ferrea ẽt quælibet materia de ferro ad nocendũ apta, quãuis formã armoꝝ non habeãt, seu non viderent habere, vel arma esse. Et in supradictis casibus oibus, & singulis, & eoꝝ quoliber, si delinquens pœnas pecuniarias soluere nõ valuerit, puniat pœna corporali arbitrio Mag. D. Potestatis, & Mag. Gñalis Concilii dictę Ciu. Aux. secundum qualitatem delicti, personæ offendentis, & offensæ, ac loci, & temporis, & aliis circũstantiis.

De pœna percutientis vel offendentis cum armis non ferreis. *Rub. XVII*

CVM baculo de ligno, lapide, osse, vase vitreo, seu terreo, vel ligneo vacuo, vel pleno aqua, vino, vel alia simili materia non turpi, cum qua nocere posset, p̃ter fertũ, aliquem offendens, seu percutiens, vel admenans contra aliquem, puniatur, & condemnetur in qualibet casuum prędictorum, nõ totaliter, sed pro medietate pœnarum, & secundum qualitatem delictorũ, & locorũ in proximè præcedenti ordinamento cõprehensorũ iuxtà varietatem, & distinctionẽ ipsorũ casuũ, videlicet pro quolibet, & qualibet vice in medietate pœnæ, & in simili casu in dicto proximo ordinamento apposito, non obstante differentia, & varietate armoꝝ, ita quòd in singulis huiusmodi casibus fiat cõdemnatio per simile secundũ ordinẽ, & cen

sura dicti præcedentis ordinamenti, videlicet in medietate tantum cuiuslibet pœnæ in quolibet casuũ, & nõ vltra, prçterq̃ de pditione, debilitatione, vel amputatione alicuius mẽbri, vel fractura ossis, vel cicatrice, aut quando aliquis aliquẽ cũ aliquo vase vitreo, vel terreo, seu ventre, & interioribus stercore, vrina, aut alia qua vis turpi materia plenis, seu arundine aliquẽ pcusserit, & offendiderit, in qbus atrocioribus exceptuatis casibus pœnç dimidiari nõ debeãt, immò p oia, & integralitèr fiat punitio ad similitudinẽ dicti pximè ordinamenti præcedentis, armorum differentia nõ attẽta. Subiungimus etiam, vt pro leui, & facili materia lapilli, vel baculi, ex qua leuis offensio sequeretur, & pro alia qua uis similitèr leui materia, & offensione posset mitigatio, seu etiam remissio pœnæ fieri ad prouidentiam, & discretionẽ iudicantis pro modo culpæ, & qualitate offensionis, et personarum.

De pœna percutientis, vel offendentis manu vacua, vel calce. *Rub. XVIII*

SI quis cum manu vacua, vel pede, aut simili membro infra Ciuitatẽ, vel burgos aliquem percusserit in vultu, capite, gula, vel collo, vel ab inde supra: si cũ sanguinis effusione, in quinquaginta libris den. si sine sanguinis effusione, in viginti quinq̃ libr. den. puniatur. Si verò in alia parte corporis cũ sanguinis effusione, in quadraginta libris denariorũ, & sine sanguinis effusione, in viginti lib. den. cõdemnetur. Si verò admenauerit quis cõtra aliquẽ pede, vel manu, nec ex ea admenatione percusserit, p sola admenatione in sex libris den. puniatur, videlicet si causa percutiendi fecerit, aliàs in octuaginta sol. tantũ. Sed si prędicta cõmiserit alibi, videlicet extra Ciuitatẽ, & burgos, in singulis casibus puniatur in duabus tantũmodo partibus dictarũ pœnarũ secundũ distinctionẽ in hoc ordinamento prçcedentẽ, ideſt vt habita distinctione partis corporis, videlicet colli, vel capitis, aut vultus ab inferioribus partibus, nec non si fuerit cũ sanguinis effusione, vel sine, tũc respectu loci a Ciuitate, & burgis extrinseci fiat cõdemnatio respectiuè ad similitudinẽ prçcedentiũ, tertia tamen parte semper diminuta eius, in quo puniretur commictens in Ciuitate, vel burgis: augumentis tandem, & diminutionibus pœnarũ ex aliis quibuslibet causis per formã quorumlibet aliorum nostrorũ ordinamẽtorũ in quolibet dictorũ casuum semper saluis. Sin autẽ ex quacumq̃ dictarũ percussionũ facta manu vacua caputeum, insulam, capellum, toballeolum, bernam, bambasile, vel aliquid his simile tali percusso de capite leuauerit, seu cadere fecerit, pro tali casu, seu leuamento, vltra pœnam percussionis in quinque libris denariorum puniatur. Si verò cum manu vacua aliqua persona aliam non percusserit, sed tantum contra eam admenauerit, pro tali admenatione, vbicũq̃ facta fuerit, in tribus libris denariorũ puniatur. Si quis autem alicui iniuriosè cũ dentibus nasum amputauerit, seu aliquem iniuriosè momorderit in facie, ita q̃ cicatrix perpetuò euidens remanebit, in quolibet dictorũ casuum in libris cercẽtũ den. puniatur. Et si cicatrix prædicta non remanserit, in libris centum, & quinquaginta condemnetur. Si verò quis alii iniuriosè extraxerit pilos de barba, siue barbam depilauerit, in quinquaginta libris denariorum puniatur.

De pluribus iniurijs, & offensionibus simul factis. *Rub. XIX*

QVICVMQVE verbis, vel factis simul, vel vno, & eodẽ contextu sine interuallo, vel separatim plures offensiones fecerit, dixerit, vel cõmiserit cõtra aliquẽ, vel aliquos, quotcũq̃, et qualescũq̃ fuerint offẽsiones, in quibus, vel aliqua earũ nõ fieret alia spetialis determinatio p formã nrorum statutorum, vel ordinamentorũ, decernimus, nõ pro vno facto solo, vel dicto, nec pro vna sola offensione reputari, vel haberi, sed pro diuersis potius, & pluribus offensionibus, & iniuriis reputari volumus, & haberi, ita q̃ earũ nulla prætextu coniunctionis, vel binitatis remanere valeat impunita, sed potius punitio semper fiat de qualibet offensione, & iniuria, quæ separatim commissa veniret punienda. Saluo, & excepto, q̃ insultus, vel impetus, cum quo, in quo, vel ex quo aliqua percussio, vel admenatio facta, vel sequuta fuerit in eadem rixa contra eãdem, & per eãdem pſonam semper cõfundatur, et ẽt admenatio, per quã, in qua, vel cũ qua pcussio aliqua facta fuerit, similitèr cõfũdatur, ita q̃ de tali insultu, et admenatione nulla cõdemnatio, vel exequutio fiat. Itẽ, q̃ de sola pũctatione, vel extractione, aut de sola piiectione armoꝝ, cũ qbus nocere qs posset, siquidẽ ex ea pũctatione, extractione, vel proiectione, seu in ea facta, vel sequuta fuerit in eadẽ rixa, & inter easdẽ personas aliqua admenatio, vel percussio, nemo puniatur, sed de admenatione, vel percussione, quæ inde sequuta fuerit, ita q̃ semper talis punctatio, extractio, vel proiectio cõfundatur, & sit impunis: admenatio vero, seu percussio inde sequuta puniatur. Et ad maiorem declarationẽ addimus, q̃ si quis aliquẽ vno ictu percusserit cũ aliquo genere armorũ plures punctas habente, putà cũ rastro, forbice, forcono, & aliis similibus armis, & instrumentis, & inde plures cũ sanguine, liuore, vel tumefactione percussiones resultarent, pro qualibet percussione, seu vulnere, vel loco, vnde sanguis exierit, vel liuor, siue tumefactio apparerent, in pœnis, de quibus supra in statuto, De pœna percutientiũ cũ armis, debeat condemnari, singula singulis congruè referendo. Si verò quis pluribus vicibus percusserit in eodẽ loco, siue ampliauerit vulnus, siue non, pro qualibet percussione puniatur. Perforans autẽ vno ictu personã, mẽbrum vel officiũ membri ab vna parte in aliã, pro duabus percussionibus puniatur. Et si ex dicto ictu perforãte alia pars corporis pcuteretur, pro alia percussione puniatur: & hoc si percusserit vnã personã. Vbi verò vno ictu percusserit, vel vnico actu alias iniurias personales fecerit cõtra plures personas, de iniuria cuilibet illata puniri debeat. Si quis verò cum manu digitis, vel vnguibus aliquẽ in facie exgraffiauerit: si cũ sanguine, & sanguis ex vno tantũ loco exiuerit, pro vnica percussione puniatur, & in libris viginti den. mulctetur. Si verò in pluribus locis faciei exgraffiauerit, & ob tales sgraffiaturas in pluribus locis faciei sanguis exierit, tunc puniatur p tot percussionibus, quot apparebunt sgraffiaturæ, & pro qualibet sgraffiatura in iib. viginti den. mulctetur. Et si ex dictis sgraffiaturis, vel aliqua earũ cicatrix euidens in facie remanserit, tunc p qualibet cicatrice in lib. centũ den. cõdemnetur.

Si verò san-

Si verò sanguis non exiuerit, sed liuor, seu tumor tãtum modo appatuerit, vel in aliis partibus corporis exgraffiauerit etiam cum sanguine, & signio remansuro, tunc in quolibet prædictorum casuum in medietate dictæ pœnæ puniatur. De delictis autem realibus illatis, seu factis in vna re pluribus communi puniatur, ac si res esset vnius tantum.

De pœna proijcientis lapidem, vel aliquod genus armorum, vel lutum, sputum, aut aliud turpe, vel iniuriosum contra aliquam personam. *Rub. XX*

PROIICIENS Lapidem, vel aliquod genus armoꝝ non incidentiũ, neq̃ metallicorũ, cũ quo nocere posset, contra aliquẽ: si quidẽ ex tali proiectione non percusserit, si extra Ciuitatẽ, & burgos Auximi, in decem libris den. puniatur: si infra Ciuitatẽ, & burgos, in viginti libris den. vbicũq̃ alibi, q̃ in platea, logia, palatio, vel trasannis cõis: in dictis verò nominatis locis, vel aliquo eorũ, in triginta libris den. pro quolibet, et vice qualibet puniatur. Quicũq̃ autẽ lutũ, vel aliquid aliud noxiũ, turpe, vel iniuriosũ proiicerit contra aliquẽ: si extra Ciuitatẽ, & burgos, in quinq̃ libris den. & infra Ciuitatẽ, & burgos, in decem libris den. puniatur, & cõdemnetur. Proiiciens aũt lanceam, spatã, cultellũ, mãnariã, roncã, falcionẽ, aut verò aliquã palam de metallo, vel aliam grauẽ, & verisimilitèr periculosam materiã contra aliquã personã, licèt non percusserit, tunc pro sola proiectione taliũ armorũ in quolibet dictorũ casuũ secundũ præmissam distinctionẽ puniatur in dupplo pœnæ supra statutę in hoc ordinamẽto cõtra piectionẽ lapidis, et aliorũ armoꝝ.

De pœna ponentis aliquid iniuriosum, turpe, vel noxium in persona, domo, vel ostio alterius, vel aliquid delusorium facientis contra aliquem. *Rub. XXI*

IN Persona, domo, vel ostio alterius quicũq̃ posuerit, adhæserit, seu iniunxerit aliquid delusoriũ, turpe, vel noxiũ, vel aliquã delusionẽ, verecundiã, seu iniuriã fecerit, in libris quinquaginta den. condemnetur pro quolibet, & vice qualibet. Et idem obseruetur, si quid huiusmodi factũ fuerit in possessione propria, vel conducta alicuius. Et plus ẽt pſonalitèr puniatur arbitrio Mag. D. Potestatis, ac Generalis Cõcilii Ciu. Auximi, considerata qualitate facti, ac personæ offendentis, & offensæ, loci, & aliis circumstantiis.

De pœna ponentis, vel facientis obstaculum contra ambulantem, stantem, vel sedentem. *Rub. XXII*

CONTRA Ambulantẽ in aliquo loco publico, vel cõsueto, aut in loco proprio ipsius ambulãtis, vel sibi cõi cũ aliquo quicumq̃ aliquod obstaculũ, vel impedimentũ fecerit, vel posuerit sine expſa scientia, & voluntate ipsius ambulantis, vel licentia, seu mandato alicuius officialis iurisdictione habentis, ex quo quidem obstaculo talis ambulans impediretur, vel aliqua iniuria afficeretur, puniatur, & cõdemnetur talis delinquens, si talis impeditus ceciderit in terrã, vel aliquã læsionẽ personæ inde habuerit sine ruptura ossis, & sine sanguinis effusione, in viginti lib. den. Si cũ ruptura, vel fractione ossis, in centũ lib. den. puniatur. Si verò non ceciderit, nec aliter læsus fuerit, in quinq̃ libris den. cõdemnetur. Et si contra aliquẽ sedentẽ, vel stantẽ huiusmodi impedimentũ factũ fuerit, fiat punitio, et cõdemnatio in quolibet casuũ, et qualibet vice ad similitudinẽ prædictorũ secũdũ qualitatẽ cauſ, & conditionis, cui magis assimilatur, & cõuenit.

De pœna leuantis, vel lacerantis pannum de capite, vel de dorso. *Rub. XXIII*

LEVANS, Vel cadere faciẽs pãnũ, vel aliã similẽ rẽ de capite, vel dorso alterius sine percussione, q̃ quolibet, & vice q̃libet in decẽ lib. den. puniat. Et si lacerauerit, vel squartauerit, aut mutauerit in dorso, vel de dorso alterius, in viginti lib. den. & nihilominus semp ad emendationẽ damni condemnetur, & vlterius etiam in pœnam corporalẽ Mag. D. Potestatis, & Generalis Concilii Ciu. Aux. arbitrio puniat.

De pœna impingentis, vel trahentis aliquem iniuriosè, vel capientis per personam, & cadere facientis. *Rub. XXIIII*

IMPINGENS, Vel tirans aliquẽ iniuriosè per personã, aut per pãnos de dorso, vel per centuram capiẽs: si talis captus tractus, vel impinctus ceciderit in terrã, & hoc factũ fuerit extra Ciuitatẽ, & burgos, & cũ sanguinis effusione, in triginta lib. den. sine sanguine aũt in medietate dictæ pœnæ puniat. Et si interuenerit ruptura ossis, in quinquaginta lib. den. puniatur. Si verò tirauerit, vel impinxerit, vel cœperit, & cadere non fecerit: si extra Ciuitatẽ, & burgos, in decẽ lib. den. condemnet: si infra Ciuitatẽ, & burgos, Aux. in quocunq̃ loco fecerit, seu aliquod prædictorum cõmiserit, in quolibet casuum secundum distinctionem, & qualitatem supradictorum in dupplo vice qualibet puniatur.

De extractione, vel tractu capillorum. *Rub. XXV*

PER Capillos capiens aliquẽ, & cadere faciens, si sine sanguinis effusione, in lib. quindecim den. & cũ sanguinis effusione, in triginta lib. den. condemnetur. Capiens autem, vel trahẽs aliquem per capillos, & cadere non faciens, in sex lib. den. pro qualibet vice condemnetur. Et prædicta locum habeant, si extra Ciuitatẽ, & burgos, Auximi cõmissa fuerint. Si aũt infra Ciuitatẽ, & burgos, vbicumq̃, & quandocũq̃ secundum dictam distinctionem in quolibet casuum condemnetur in dupplo quantitatum prædictarum.

De rixa inter

De rixa inter forenſes,& terrigenam,ſeu ciuem,& habitatorem Ciuitatis Auximi. *Rub. XXVI*

ORDINAMVS, ꝙ ſi forēſis fuerit incœptor rixæ cōtra nſum ciuē,& habitatorē dicto, vel facto, ſemper noſter ciuis ſit impunis,& abſoluatur de ſimili iniuria à ſe illata contra forenſem, quæ prius cōmiſſa fuerit cōtra eū,ita ꝙ ſi forenſis verbo iniuriā cōmiſerit,& incœperit cōtra ciuē,& habitatorem,ſimiliter verbo liceat terrigenę,ſeu ciui,& habitatori referre iniuriā cōtra forenſem:& ſi facto,ſimiliter fiat,& obſeruet,nō obſtāte ꝙ in verbo,vel facto fuerit diuerſitas,dum tñ cōtra incœptorē ſine armis nō fuerit relata offenſio cū armis,& dū tñ talia cōmiſerit ciuis in eadē rixa, & nō in diuerſa: forēſis verò ſemp puniatur in totū.Et intelligatur ciuis illa ꝑſona,quæ habitauerit in Ciuitate, burgis,& diſtrictu per ſe, vel ſuā familiā per duos annos cōtinuos proximè tūc elapſos. Additū eſt aūt,ꝙ ſi forēſis,cōtra quem procederetur, vel proceſſum eſſet,cōtumax foret,& nō pareret foro,& mādato nſi Poteſtatis,nec fideiuſſorē daret,vel ēt cōdemnatus nō ſolueret, velnō ſoluiſſet ſuā condemnationē, ſiue pœnā ex cōmiſſis in rixa contra nſum ciuē, tunc noſter ciuis ſoluere debeat ſuā condemnationē,vel pœnā de ſimilibus,vel de ꝑ eū è contra cōmiſſis tantūmodo in quarta parte pœnę,in qua beneficiis admiſſis,non obſtante aduerſatii fuga,teneretur obnoxius.

De adulterijs,& adulterantibus,& fornicantibus, vel aliud delictum carnis committentibus,vel attentantibus committere,& abductione mulierum. *Rub. XXVII*

DICIMVS, & ordinamus,ꝙ ſi quis per vim, & violentiā habuerit agere cū aliqua muliere nupta, & eam carnaliter cognouerit adulteriū cōmittendo:ſi bonæ cōditionis, famę,& honeſtæ vitæ fuerit, tunc talis adulterās,ſi in fortiā nſi cōis peruenerit,capite puniatur, & mulier nulla pœna mulctet .Et intelligatur bonæ famę oīs mulier,de qua contrariū legitimè non probaretur. Si verò talis adulterās in fortiā nſi cōis nō peruenerit, perpetuo banno capitis puniatur, & cōdemnetur forma ſupradicta,& nihilominus in centū florenis auri nro cōi cōdemnetur.Si verò aliqs cōmiſerit adulteriū cū muliere bonæ famę:ſi in domo ipſius mulieris ea volente,in centū florenis auri cōdemnetur:quā pœnā ſi nō ſoluerit infra quindecim dies numerādos à die cōdemnationis de ipſo factæ,manus dextera ſibi amputetur.Si verò in domo ipſius adulteriū cōmittentis cū dicta muliere,& ea volēte,vel alibi,tūc talis adulterās in vigintiquinq; florenis auri cōdemnetur.Et in dictis duobus caſibus dicta mulier ponatur,& recludatur in quodā monaſterio,& ibi per annū ſter,& moretur,& vltra ad petitionem viri ſui,& nihilominus propter tale crimen dotes ſuas ipſa ammicta:,et ipſe vir ipſas lucretur,& ad hoc Iudex nſi cōis teneatur,& debeat prędictā mulierē marito ſuo in dotibus cōdemnare.Si verò talis mulier,cū qua adulteriū cōmicteretur,eſſet nupta malę famę,& inhoneſtæ vitæ,nō tñ quęſtū palā faciens corporis ſui,qui adulteriū cū tali muliere cōmiſerit ea cōtradicente,& nō patiente,capite puniatur,& hoc,ſi in domo ipſius mariti,vel mulieris.Si verò alibi extra domū prędictorū, tūc in quinquaginta florenis auri cōdemnetur.Si verò cū dicta muliere, & ea volente quis adulteriū cōmiſerit,talis cōmictens,ſiue adulterans in decē florenis auri condemnetur,nulla habita diſtinctione de loco,& adulterata p Ciuitatē Aux.per loca publica fuſtigeť,& nihilominus in ammiſſione dotis applicañ.viro ſuo condemnetur.Et ſi mulier non nupta fuit,ſed domicella,ſiue virgo fuerit,quāuis per vim, & violentiā quis eam carnaliter cognouerit:ſi bonæ cōditionis,honeſtæ vitę,& famæ fuit,talis adulterans capite puniať. Saluo,ſi ipſa mulier ipſū in ſuū virę, proximiore cōſanguineo ipſius domicellę cōſentiente,accipere voluerit,ſi in Ciu.Aux.proximiorē habuerit,& ſi nō habuerit,ēt ſine cōſenſu alicuius ꝓximioris:talis ſtuprans eā in vxorē accipiens in quinquaginta florenis auri nſo cōi condemneť,& vlterius ad petitionē talis mulieris eā dotare teneať ſm̄ conditionem,& qualitatē ipſorū,videlicet mulieris,& ſtuprantis, & à pœna capitali liberetur. Si verò aliquis habuerit agere cū aliqua domicella,ſeu virgine ea volente,& conſentiēte in domo pfis,vel mfis,ſeu habitationis talis virginis,talis adulterans,ſiue ſtuprans in centū florenis auri nſo cōi applicañ.cōdemnetur:quā pœnā ſi non ſoluerit infra decē dies numerādos à die latę ſnię,manus dextera ſibi amputeť, Si verò dicta virgo cauſa libidinis acceſſerit ad domū habitationis talis viri,& ibi volēs ab eo fuerit cognita,& violata,cognoſcens eam mitius puniat,videlicet arbitrio Poteſtatis,& Mag.Generalis Concilii dictę Ciu.Auximi.Et ſi bonæ cōditionis,& famæ,& honeſtæ vitę dicta virgo,ſeu domicella fuerit bonę nationis,& cōſanguinitatis,poni,& recludi debeat in quodā honeſto loco nſæ ciuitatis p caſtigatione carnis,put ꝓximiores dictę mulieris dixerint conuenire, et p menſura ad beneplacitū conſanguineoꝝ ipſius mulieris, & nihilominus nſo cōi pariter arbitrio dicti Mag.D.Poteſtatis,& Cōcilii condemnetur.Et ſi vilis vitæ,& abiectæ conditionis fuerit,fuſtigari debeat per Ciuitatē Auximi p loca publica,& cōſueta,& in quodā honeſto loco p annū ponatur,& includať.Si aūt virgo,ſeu domicella nō fuerit,nec virę habuerit, vel habeęret, & malæ vitæ,& abiectæ cōditionis fuerit,qui eā cognouerit ea volēte,cōſentiēte,& patiēte,in decē lib.deñ. puniatur.Et ſi per vim,& violentiā eā cognouerit,in vigintiquinq; florenis auri puniatur,& cōdemnetur:& hoc,ſi quęſtū ſui corporis fecerit,licēt nō ita palā:ſi verò nō fecerit quæſtū,licēt malæ cōditionis,famæ,& inhoneſtæ vitæ,capite puniatur talis p vim ipſam adulterās.Si verò aliquis cognouerit viduā bonæ cōditionis,famæ,& honeſtæ vitæ ea volēte,in quinquaginta florenis auri puniatur:& hoc,ſi ad domū ipſius mulieris acceſſerit,& ibi ea volēte ipſam cognouerit,& ipſa mulier in vigintiquinq; florenis nſo cōi cōdemnetur. Si verò ipſa mulier cauſa libidinis ad domū habitationis talis viri acceſſerit,& ibi volēs ab eo fuerit carnaliter cognita,licēt videatur bona cōditionis,talis ſic fornicās in decē florenis auri nſo cōi cōdemnetur,& in tantūdem dicta mulier ſic fornicata nſo cōi cōdemnetur,& ſubiaceat obnoxia.Et ſi monialē, quæ in aliquo monaſterio,ſiue loco religioſo Deo dedicata recluſa fuerit,aliquis cognouerit ea volente,vel nolente,capite puniatur.Et ſi religioſam, nō tñ in aliquo loco religioſo recluſam,quis per vim cognouerit,pœna capitis puniatur:ſi ea volēte,in quinquaginta florenis auri nſo cōi applicādis mulctetur,& cōdemnetur.Si quis aliquā

monialem

monialem ſtuprari,violari,fornicari,vel adulterari,attentauerit, in quinquaginta florenis auri cōdemnetur Et ad declarationē,qui intelligantur eſſe actus libidinis,propter quos talis ſic facere attentans, licēt nō perfecerit, tamen punitur,vt eſt dictum ſupra,ſint hi,videlicēt Si fuerit in domo ipſius mulieris, vel alibi in loco habili ad tale delictum cōmictendū,& eidem pannos altiando,vel ipſam abbraciando, vel amplectendo,vel in terrā proiciendo, ſiue ipſam oſculando cōtra ipſius voluntatē,vel ſuper eā ſtando, vel ipſam exclamādo,vel alia veriſimilia ad dictū actū libidinis faciendo,vel alio modo ipſam capiēdo cōtra ipſius voluntatē in quolibet capitulo ſupradicto prædicta pœna quinquaginta florenorū puniatur. Si verò fuerit vilis vitæ,& abiectæ cōditionis talis attentans facere,ſiue adulterare,licēt nō perfecerit, tñ ad aliquē actū peruenerit,tunc talis ſic facere attentans in vigintiquinq; florenis cōdemnetur: & hoc, ſi quæſtum ſui corporis palā nō fecerit.Si quæſtū palā ſui corporis fecerit,& talis attentans facere,licēt nō perfecerit, tñ ad aliquem actū peruenerit, in quinquaginta libris denariorum puniatur.Et ſi cōtigerit,aliquē mulierē aliquā bonę condition is,famę,& honeſtæ vitę extra Ciui.Auxi.ſubducere,& ſecū ducere blanditiis,vel verbis ſubductiuis, vel alio modo,tunc talis ſic faciens,ſiue ſubducens capite puniatur,& talis mulier,ſi fuerit de Ciuitate,diſtrictu,ſiue comitatu Aux.& conſenſerit,tūc ipſa in ſimili pœna cōdemneť, & mulctetur. Si verò nō cōſenſerit, nullo modo puniatur, ſed potius ſit impunis. Si verò attentans facere, ſiue eam ſubducere nō perfecerit,in quinquaginta florenis auri puniatur, & ipſa pœna ſupradicta,videlicet ſi cōſenſerit,puniatur,& talis mulier vilis cōditionis,& abiectæ vitæ,nō tñ quæſtū ſui corporis palā faciens,ſi ꝑ aliquē fuerit ſubducta,talis eā ſubducens,vel attentans eā ſubducere in quinquaginta florenis auri puniatur,ipſa verò nullo modo puniatur. Subducens verò,vel attentans ſubducere mulierē aliquā quæſtū palā ſui corporis faciente, & publicē proſternentē:ſi cōtra ipſius voluntatē,in decē libris deñ.puniatur:ea verò volente ad pœnā aliquā nullatenus teneatur.Si verò aliquis aliquē puerū,vel aliquā puellā turpi modo ſtupraverit,ſiue ſodomitauerit,vel aliud quid inhoneſtū cōtra naturā cōmiſerit cōtra prædictos,talis ſic ſtuprās ſodomitans,ſiue attentās ſtuprare, vel ſodomitare igne cōburatur,& concremetur ita,& talitèr ꝙ anima à corpore ſeparetur. Patiens verò ſic ſe ſtuprari,vel ſodomitari:ſi maior decē,& octo annis cū cōſenſu, voluntate,& patientia ipſius,ſimili pœna, qua ſupra agens,puniatur.Si verò cōtra ipſius voluntatē,& legitimè apparuerit aliquo modo exclamando, vel ſimilia faciendo,non puniatur,ſed potius ſit impunis:& à decē,& octo annis infra,ſiue ſit agens,ſiue patiēs,nullatenus teneať.,Si verò aliquis Chriſtianus aliquā Iudeā carnaliter cognouerit:ſi cōtra ipſius Iudeę voluntatē,igne cremetur,& cōburatur.Si verò ea volente,& cōſentiente,talis ſic faciens , & Iudeā carnaliter cognoſcens capite puniatur,& ipſa Iudea patiens ſe ſtuprari,& carnaliter cognoſci igne cremetur,& cōburatur.Et idē è cōuerſo,ſi Chriſtiana cū Iudeo,& Iudeꝰ cū Chriſtiana ad inuicē ſe carnaliter cognouerint, prædicto,& ſimili modo teneātur,& puniantur.Si verò aliquis habuerit agere turpiter,malo, inhoneſto,ſiue indebito modo cū aliquo animali irrationali,igne cōburatur,& cōcremetur,& ſimili pœna,& eodē modo animal,cū quo agere habuerit,cōburatur,& cōcremetur vnā cū eo:& hoc,ſi perfecerit,ſiue attētauerit facere,& nō perfecerit,pœna ſupradicta nihilominus teneatur.Si verò habuerit agere cū filia, matre, vel aliā conſanguineā in tertio gradu carnaliter cognouerit ea volēte,vel nolēte,capite puniat,& nihilominus in centū floren.auri dicto cōi mulctetur,& cōdemnetur:ipſa verò,ſi cōſenſerit,& paſſa fuerit ſe carnaliter cognoſci,igne cōburatur,& nihilominus in centū floř.auri dicto cōi cōdemneturtea verò nō patiente,ſed cōtradicente nullatenus teneať,ſed oīo ſit impunis.Si verò aliquis,vel aliqua aliquod lenociniū commiſerit ad aliqua ſupradicta cōmictenda,vel aliquod prædictorū,igne cōburatur,& cōcremetur:& hoc,ſi in ſupradictis caſibus,in quibus pœna corporalis imponitur, lenociniū cōmiſerit.In aliis verò, in quibus pœna corporalis non imponitur,ſed pecuniaria,tūc ipſe,vel ipſa lenociniū cōmictens ſimili pœna puniatur,qua ſupra adulterantes,& delinquentes puniūtur:& hoc habeat locū,ſiue dictū lenociniū fuerit perfectū,& conſumatū,ſiue fuerit attentatū facere,vel perficere,ſiue nō.Addentes huic ſtatuto, ꝙ nulla mulier publicè quæſtū ſui corporis faciens poſſit habitare,vel ſtare in aliqua honeſta cōtrata, ſiue vicinia:pœna vigintiquinq; lib. deñ. de facto ſine aliqua ſolemnitate exigenda,quā ſi nō ſoluerit infra quintā diē à die præcepti facti de ſoluendo dictam pœnā,fuſtigetur per totā Ciuitatē,& in dicta contrata de cętero nō redeat,& ſi redierit,auricula,& naſus ſibi amputetur.Et ad probandū,mulierē eſſe malę famæ, & publicè quęſtū facere ſui corporis, ſufficiat ſacramentū acculantis cū ꝓbatione duorū teſtium teſtificantiū de fama quęſtus dictæ mulieris. Et quāuis Lex Iulia de adulteriis indifferenter vtatur verbo ſtuprū,& verbo adulteriū,& licēt appellatio pœnæ capitis intelligēda ſit mortis,nihilominus ad omne dubiū tollendū,declaramus,ordinamus,& volumus, ꝙ vbi ſupra in hoc eodē ſtatuto in verſiculo,Et ſi mulier nō nupta,ſed domicella:& in parte,vbi loquitur de virgine,vel domicella,apparet verbū adulterās,interpretetur,& intelligať,ideſt ſtuprās.Et inſuper declaramus, ordinamus,& volumus,ꝙ in qualibet particula ſupradicti ſtatuti,& aliorū noſtrorū ſtatutoꝝ,vbi apparet, ſeu apparebit impoſita pœna capitis,vel capitalis,& vbi dicitur,ꝙ aliquis debeat puniri pœna capitis,ſeu capitali,ſemper interpretetur,& intelligatur de pœna mortis naturalis,ſcilicēt ꝙ caput à ſpatulis amputetur, ita,& talitèr,ꝙ moriať,& anima à corpore ſepareť, put Nos interpretamur, & intelligimus,& volumus.

De incendiarijs,& de pœna ipſorum,& de ipſis perſonis,vel alio modo puniendis. *Rub. XXVIII*

HOC inſuper ordinamento ſtatuimus,& ordinamus,ꝙ ſiquis doloſè, vel appenſatè in aliqua domo, vel habitatione infra Ciuitatē,& burgos Auximi ignē immiſerit,vel immicti fecerit,vel poſuerit cauſa ipſam cōburendi,& ipſam cōbuſſerit in totū,vel in partē,igne comburatur,& concremetur,& in vigintiquinq; florenis auri condemnetur,& nihilominus ad emendationē,ſiue reſtitutionē rei damnū paſſo in duplo.Si verò extra Ciuitatē,& burgos Auximi,tñ in eius territorio, diſtrictu, vel comitatu aliquis in aliqua domo,vel habitatione,ſiue caſſina ignē impoſuerit,ſiue immiſerit, aut immicti fecerit, ſiue in totum, vel in

partem

partē iplas cōbuſſerit,ad triremes ppetuò condemnet:et hoc,ſi ſciētèr,ſtudioſè,ſiue doloſè fecerit. Si verò im
miſerit,& nō cōbuſſerit aliquo mō,nec damnificauerit,de ſola immiſſione in vigintiquinq; florenis auri nſo
cōi cōdemnet,& nihilominus ad emendationē rei damnū paſſo in dupplū quolibet caſu ſupradicto teneat,
& condemnet:& hoc nō habita diſtinctione domus,vel habitationis,ſiue caſſinæ,ſiue ſit cohoperta tegulis,
ſiue cuppis,palleis,ſtuppiis,ſiue ſęno,vel alio mō,& maximè quo ad pęnam dicto communi applicandam.
Quam pœnam ſi non ſoluerit infra decem dies numerandos à die latę ſententię, manus dextera ſibi ampu
tetur. Si verò aliquis immiſerit, ſiue impoſuerit ignē in aliquā ſtipulā, ſiue ſtupulā, vel fractā cauſa pdictas
ſtipulas,ſiue fractas cōburendi,ſiue immitti fecerit, & ignis de dictis ſtipulis tranſiuerit ad aliū locū,ſiue ad
alias ſtipulas,vel fractas,& alias domos,ſiue caſſinas,& habitationes,cuiuſcūq; conditionis exiſtat,cōbuſſe
rit,talis ſic ignē immictens,ſiue imponens,aut imponi faciens, ſi ſcientèr,appenſatè, & doloſè hoc non feceſ
rit,ad emēdationē ſolū damnū paſſo teneat in dupplū. Et ſi ſua negligētia ignis ſic immiſſus,ſiue impoſitus
aliquē damnificauerit,nō ſolū ad emendationē damni in dupplū damnū paſſo teneat, ſed hoc caſu nſo cōi
in vigintiquinq; lib.deñ.mulctet,& condemnet. Si verò ſcientèr cōtenta cōmiſerit in pximis caſibus pceden
tibus,ſiue doloſè,in quolibet caſu ſupradicto,Mag.D.Poteſtatis,& Gñalis Cōcilii arbitrio puniat. Si verò
aliquo caſu fortuitu,vel qui veriſimilitèr aliquo mō ꝓuideri non potuit,quis ignē in aliqua domo,vel habi
tatione,vel caſſina,ſtipula,vel ſtupula,ſiue fracta immiſerit,ſiue impoſuerit,& ex tali immiſſione,ſiue impo
ſitione aliquē damnificauerit,& hoc legitimè,& p veras probationes cōſtiterit,nullo mō puniat:& ēt ſi nō
immiſerit,ſiue impoſuerit,ſed ignis de domo ſua,habitatione,ſiue caſſina exiuerit aliquo mō,& tranſiuerit
in aliā domū,habitationē,ſiue caſſinā,ſtipulā,vel fractā,et aliquē damnificauerit,nullo mō puniat. Saluo,q
ſi aliqua negligentia ſaltim leui culpa alicuius ignē immittentis, ſiue imponentis,vel alio mō tranſeuntis ad
alias domos,habitationes,poſſeſſiones,ſtipulas,ſiue fractas,tunc iſto caſu ex tali negligentia,ſiue leui culpa
talis immittens, vel alio mō cām dicti damni prēſtans ad emendationē rei damnū paſſo in dupplū teneat,
& condemnet,nulla habita diſtinctione,vtrū in Ciuitate,vel burgis,ſiue extra Ciuitatē,vel burgos hoc con
tigerit. Palleare autem alienum ſęni,vel paleę comburens in quinquaginta florenis condemnetur. Attentans
verò,& nō cōburens in vigintiquinq; florenis puniatur. Cataſtā lignorū,vel cannarū alienā adurēs,ſiue cō
burens in viginti florenis cōdemnetur. Attentans verò,& nō cōburens in decē florenis puniat. Segetes,fru
ges,frumentū,ordeū,legumen,vel bladū non meſſum,ſeu meſſū,compoſitum,trituratū,vel non, aut vineā
aliquā,ſeu pergulā de vitibus,vel vites à decē vitibus ſupra,vel infra comburens, vel comburere attentās,
& non perficiens in quolibet caſu ſopradicto in ęre,vel in corpore,ſeu in ęre,& corpore,ēt vſq; ad mortem
incluſiuè ita,& talitèr,q; anima à corpore leparet,ad arbitriū,& declarationē Mag.D.Poteſtatis,& Cōcilii
Gñalis dictæ Ciu.Aux.iuxtà qualitatē delicti,& pſonę delinquētis puniat. Animal alienū cōburens p quo
libet,& qualibet vice puniat in quinquaginta libris deñ. Attentans in dimidia dictæ pœnæ condemnetur.
Pannū alienū lanæ,vel lini,aut mixtim cōburens in viginti libris deñ. puniatur. Attentans aūt in decē libris
deñ.cōdemnetur. Syluā,vel plures ſyluęſtres arbores cōburens in viginti floreñ. puniatur. Vnam verò ar
borem ſyluęſtrē cōburens in decē libris deñ.cōdemnetur. Attentans aūt in quolibet proximè dictorū caſuū
in dimidia puniatur. Fractā cōburens,vel attentans modis,& pœnis ſimilibus puniatur. Alias verò res non
ſpecificatas cōburens,vel cōburere attentans iuxtà ꝓdicta per ſimilitudinē puniatur,& in quolibet caſu ꝓdi
ctorū ſemper cōdemnetur delinquens ad emendationē damni in eodē proceſſu vnà cū pœna, nō obſtañ.q;
non eſſet petita,vel in iudicio dedncta. Præterea huiuſmodi periculoſis caſibus in quantū poſſumus obuian
tes firmamus,q; nemo de cętero in territorio Auximi in aliquo loco alieno,vel proprio audeat,vel prēſum
mat ignē ponere,vel mictere cauſa cōburendi aliquā fractā,totā,coronā,ſpinetū,vel buſcū,vel aliquod ſto
piale,ſeu ſodū,vel aliā ſimilē rem quocumq; tēpore à Kalendis Iunii vſq; ad feſtū Aſſumptionis Beatæ Ma
riæ de menſe Auguſti incluſiuè,ēt cū licentia Prætoris. Cōtrafaciens in ꝓdictis pro quolibet, & vice quali
bet in quinquaginta libris deñ.puniatur,& ad damni emendationē cōdemnetur,& licentia in cōtrariū data
dicto tēpore nō valeat vllo modo. Aliis verò tēporibus ante,& poſt dictū tēpus quilibet poſſit,& valeat in
re,vel poſſeſſione propria,vel cōducta licitè mittere ignē,dū tñ nihilominus ꝓcaueat,ne rē alienā damnifi
cet. Addimus ad cautelā,q; ſemper,dum acciderit ignē immitti in aliqua re, vel poſſeſſione territorii Ciuit.
Aux.ſtatim erecto fumo,vel flāma vicini,& circūſtantes ipſius poſſeſſionis proximiores eo tēpore in ea cō
trata morātes teneantur,& debeāt ſine mora ad ipſum ignē,& ipſam poſſeſſionē currere ad ſciendū,& inue
ſtigandū perſonā,quæ poſuerit,vel immiſerit talē ignē,& ipſam exclamare alta voce,& nihilominus Præ
tori nſo,& Mag.D.Conſalonerio,& Prioribus,vel maiori parti ipſorū referre,nō ſecretè,ſed publicè,& di
ctā perſonā de ꝓdictis culpabilē,vel ſuſpectā,quæ non poſſideret immobilia in Ciuitate, vel diſtrictu Aux.
capere,& perſonalitèr pſentare officialibus: pœna cōtrafacienti pro quolibet dictorū vicinorū, & qualibet
vice decē lib.deñ.applicañ.cōi,& emendationis talis damni partī faciendæ. Poteſtas aūt tali quęrela,vel re
latione audita teneatur ſtatim mittere officiales ſuos, & notariū maleficiorū ad locū talis ignis,& ibi diligē
tèr inueſtigare de pſona culpabili, & qualitate rei,& facere reparari talē ignē in quātum poteſt,ne amplius
procedat,& redigere in ſcriptis nomina vicinorū,atq; circumſtantiū ea die,& qui ſecus fecerit, vel neglexe
rit ꝓdicta,perdat de ſuo ſalario quinquaginta libras deñ.& Notarius eius medietatem dictę quantitatis. In
oībus aūt ſupradictis caſibus,& quolibet ꝓdictorū poſſit p curiā Pōtatis Aux.inqri,& pceđi ex ſuo mero of
ficio,& p inqſitionē cōtra ꝓdictos aliquo mō culpabiles,ſiue infamatos. Et ſaltē teneat Pōtas ingrere,et pce
dere ad relationē,ſiue querelā ſimplicē damnū aliqđ patiētis,ſiue ſuſcipiētis. Et hoc ſit licitū,& impunè poſ
ſit Pōtas pcedere,& ingrere de ꝓdictis,nō obſtañ.aliquo cōtrario ſtatuto, & ordinamēto in cōtrariū facien
tibus,loquētibus,& dicētibus,q; ſuper prædictis,vel quolibet prædictorū non poſſit, præterq; per inquiſitio
nem,vel ex mero officio inquiri, cui,vel quibus totalitèr derogamus,& prēſens ſtatutum in prędictis habe
re locum volumus,& obſeruari.

De furtis.

De furtis aūt anteq; materiā aggrediamur,ad tolleñ.omne dubiū declaramus,q; ſupra ſtatuta contra com
burentes animal,pannū lanę,lini,& alias res alienas habeant locū in cōburentibus animal,ſeu animalia,pā
nos,& alias res alienas extra domos,habitationes,ſiue caſſinas,& de per le. In comburentibus aūt, & contra
comburentes animalia,pannos,& alias res alienas intus domos,habitationes,& caſſinas,ſine eis,vel vnà cū
eis ſupra ſtatuta contra comburentes domos,habitationes,ſiue caſſinas obſeruari volumus,& mandamus.

De furtis,furibus,expilatoribus,abigeis,& pœnis eorum. Rub. XXIX

DECERNIMVS, Et ordinamus,q; fures publici,& latrones famoſi,ſtratæq; aggreſſores,vel de
rubbatores,ſi peruenerint in nſi cōis,vel Prętoris nſi,& eiuſdē curiæ fortiā, irremiſſibiliter furcis la
queo ſuſpendātur, taliter q; pœnitus moriantur:& ſi in dictā fortiā non peruenerint,perpetuò ban
niātur,& cōdemnentur,q; ſi aliquo vnq; tępore peruenerint,furcis ſuſpendātur,ita q; omnino moriātur,&
q; ſi quis abigeatum,vel expilationē alicuius rei hęreditariæ fecerit,aut furatus fuerit,ſeu alicui aliquā pecu
niæ quantitatē,vel aliā rem mobilē,vel ſe mouentē furto ſubtraxerit,vel aliquid prædictorū fecerit,pro pri
mo furto,& prima vice,ſi furtū,vel aliquid ex prædictis erit quadraginta ſol. vel ab inde infra, cōdemnetur
delinquēs in duodecim libris deñ.Quā pęnā ſi nō ſoluerit infra decē dies a die cōdemnationis,tribus ictibus
funis publicè ſibi dādis puniatur,& nihilominus in carceribus reponatur,& ex eis,donec integrè, & cū effec
ētu dictā pęnā nō ſoluerit,nō relaxetur. Et ſi res furata,vel aliquid ex prædictis fuerit valoris a quadraginta
ſolidis vſq; in centū ſolidos,puniatur in libris vigintiquinq; deñ. Et ſi dictā pęnā nō ſoluerit infra dictū tem
pus decē dierū,ad cathenā noſtri cōis ponatur,& ligeť, & ligatus arbitrio Mag. D. Poteſtatis ibi permaneat,
& deinde relaxetur. Et ſi res,vel aliud ꝓdictorū fuerit extimationis a centū ſolidis vſq; in decē libras,cōdem
netur in libris quinquaginta deñ.Quā pęnā ſi nō ſoluerit infra dictū tępus decē dierū,per totā ciuitatē Aux.
publicè fuſtigetur,& fuſtigatus dimittatur. Si verò res furata,ſiue aliud prædictorū erit valoris a decem li
bris ſupra vſq; in vigintiquinq; libras,tūc in centū libris deñ.cōdemnetur noſtro cōi: & ſi non ſoluerit,infra
decē dies à die latę ſententię numerañ.amputent ſibi ambæ auriculæ,& relaxetur. Et a vigintiquinq; libris
ſupra ſi quis tuerit furatus,vel aliquod ꝓdictorū cōmiſerit vſq; in quinquaginta libras,ad triremes per decen
niū releget. A quinquaginta verò libris ſi quis furatus fuerit vſq; ad centū libras,ad triremes in perpetuū cō
demnetur. Et ſi ab inde ſupra quis fuerit furatus,quantęcunq; fuerit quātitatis,furcis laqueo ſuſpēdatur ita,
& taliter,q; moriatur. Pro ſecundo verò furto in quolibet ſupradictorū caſuum,in quibus apparet impoſita
pœna pecuniaria,dupplicetur pœna pecuniaria ꝓdicta cū condemnatione in caſu, in quo eam infra dictum
tępus nō ſoluerit,pęnę corporalis infraſcriptę,videlicet q; puniendus in caſu nō ſolutionis (vt ſupra) in trib⁹
ictibus funis,pęna cathenæ,ſeu berlinæ puniat,& puniēdus pęna berlinæ,puniat pęna fuſtigationis,& punien
dus pęna fuſtigationis,puniat pęna amputationis ambarū auricularū,puniēdus verò pęna amputationis am
barū auricularū,puniat pęna triremiū p decenniū,puniendus verò pęna triremiū p decenniū,puniat pęna tri
remiū in perpetuū,& vltra pęna amputationis naſus,et ambarū auricularū. In aliis verò caſibus ſupradictis,
in ꝙbus pęna furcarū,et mortis naturalis apparet impoſita,cōdemnetur,puniat,& ſeruet,vt ſupra. Pro tertio
verò furto,ſi furata per eū excellerint quinquaginta libras,furcis irremiſſibiliter laqueo ſuſpēdatur ita,& talī
ter,q; moriatur. Ab inde verò infra pęna pecuniaria ꝓdicta triplicetur,& in caſu nō ſolutionis infra tępus
in cōdemnatione poſitū pęna corporali Mag.D.Poteſtatis,& generalis cōcilii arbitrio cōdemnetur,& pu
niatur. Et teneātur,& debeant M.D.Poteſtas,& ipſius officiales dictos fures cōdemnare in quolibet caſuū
ſupradictorū ad reſtitutionē rei in duplo damnū paſſis. Furibus aūt,& furantibus ſcalas,tenalleas,grimaldel
los,& quæcunq; alia inſtrumēta ad furandū apta ſcienter,& doloſè cōmodātes,& furto aſſiſtentes,ac furāti
bus auxiliū perſona,aut re,vel aliàs qūlibet ſciēter,& doloſè,ac cohoperatiuè pſtantes,& furē,vel rē furatā
ſcienter,vel doloſè receptantes,emētes,vēdentes, permutantes,vel aliquo modo alienantes,in quolibet ca
ſu,ſiue capitulo ſupradicto,ſimili pœna puniantur, qua veniūt puniendi ꝓdicti furtū ſic cōmittentes,vel alī
ter faciētes,vel aliquā rem cōtractātes. Inſuper volumus,& hoc ordinamēto firmamus,q; minores decē,&
octo annis infra,vel eiuſdē ætatis nullo modo teneātur de furto, vt ſupra declaratū eſt contra maiores,nec
poſſit agi furti cōtra ipſos criminaliter,niſi ſolū ad reſtitutionē ſimpliciter rei per ipſos ſubtractæ,& in pala
tio Mag. D.Poteſtatis cū ſcutica feriātur. Si verò eſſent ætatis a decē, & octo annis ſupra,tunc cōtra ipſos
poſſit,& debeat pcedi,prout ſupra traditur, & notatur modo,& forma ſupradictis cōtra maiores traditis,
& notatis. Et cōtra quēlibet poſſit pcedi per inquiſitionē,denuntiationē, ſiue acculationē, & ad petitionem
cuiuſcunq;. Furātes aūt pecunias,ſeu alias res noſtri cōis,vel alicuius Eccleſię,legalibus pęnis puniātur. In
uenięs verò animal,vel rem alienā,illudq; eam uę infra tres dies bāniri per loca ſolita ciuitatis nō faciēs,vel
infra dictū tępus dño non reſtituēs, cuiuſcunq; ſit valoris (inſpecta qualitate perſonæ,& facti, & circunſtan
tiis debitis) pęna pecuniaria, vel corporali,ac pecuniaria,& corporali, Mag. D.Poteſtatis,& generalis concī
lii dictæ Ciuitatis Auximi arbitrio condemnetur. Et ſi fecerit fieri tale bannimentum, reſtituere non te
neatur, niſi prius expenſis animali ꝓdicto factis, & mercede Præconi ſoluta, ſibi reſtitutis. Animal autem,
ſeu rem, ſibi furatum, furatam uę reaccipiens ad pęnam non teneatur.

De furtis retium,auium,& piſcium, vel impedimentis eorum. Rub. XXX.

SI Quis aliquod rete nō cum voluntate dñi, vel poſſeſſoris furatus fuerit, vel acceperit, ſoluat cōi no
ſtro pęnā viginticuinq; lib.deñ. Et qui in alterius rete,piſcina, pantheria,lacu, vel laqueo per aliū licitē
poſito aucuparus fuerit,piſcatus fuerit,manu traxerit,vel piſces, aucaues extraxerit, non cū voluntate
principalis,qui ipſum poſuerit,erexerit,vel parauerit,in quinquaginta lib.deñ.pro quolibet,& vice qualibet

puniatur,& qui in prædictis,vel aliquo prædictorꝝ tẽpdiũ,vel ſpauẽtationẽ fecerit,vel immiſerit,eadẽ pœna puniatur. Et in quolibet dictorꝝ caſuũ ſemper damnũ patiẽti emendetur. Saluo,ꝙ liceat dño in ſua poſſeſſione accipere de auibus,vel piſcibus,aut venatione, quas,quos,vel quã in ꝑdictis inuenerit,ſine pẽna (retibus, & ſimilibus rebus ei,qui poſuerit,ſemper ſaluis.) Addẽtes ad excitañ.animos ciuiũ noſtrorꝝ,& ꝓborꝝ homi num,et ad terreñ.malos,& ad conſeruañ.piſcinas,ſiue peſcherias,& pãtherias,et lacus in ciuitate nſra,& ei territorio,modo exiſtentes, & quæ in futurꝝ fieri contigerit,ꝙ omnis, & quicunqꝫ,qui in dictis piſcinis, ſiue pãtheriis cũ manibus,retibus,hamis,ſeu paſta cuiuſcũqꝫ generis,aut aliàs quomodolibet, & cũ quibuſcũqꝫ aliis rebus,& inſtrumentis ad id aptis,nõ cũ volũtate dñi,ſeu poſſeſſoris,piſcatus fuerit,aucupatus erit,& pi ſces,vel aues in eis exiſtentes acceperit,extraxerit,vel occiderit, & aliquo alio modo piſcinas, & pantherias prędictas deuaſtauerit,vel piſcari,aucupari,capi,extrahi,vel occidi,aut deuaſtari fecerit,vltra pœnam ſupra dictam pecuniariam,etiam pœna corporali,Mag.D.Poteſtatis,& generalis concilii dictę noſtrę ciuitatis Au guſti arbitrio,inſpecta qualitate perſonæ,& facti,& circunſtantiis debitis,puniatur.

De furtiua re penès aliquem reperta. *Rub. XXXI*

SI Furtiua,vel malè ablata res apud aliquã perſonã inueniatur,quã aliquis,dixerit,ſuo proprio iuramẽ to firmauerit,& probauerit eſſe ſuam,& ſibi prꝫter ſuã voluntatẽ fuiſſe ſubtractã,is,penès quem,vel in cuius domo habitationis talis res fuerit reperta (niſi infra terminũ Mag.D. Poteſtatis arbitrio ſtatuẽ dum ꝓbauerit,ꝙ dictã rem ab aliqua perſona aliquo iuſto titulo habuerit) tunc talis detentor, ſeu poſſeſ ſor de furto teneatur,& dictã rem reſtituere cõpellatur. Et ſi iuſto titulo habuiſſe ab aliqua perſona mõſtra uerit,tunc non aliter de furto,ſed tantũmodo ad reſtitutionem rei ſubtractæ teneatur, & dicto caſu ille,qui dictam rem tali titulo,vel cauſa in prædictum tranſtulerit,ſummatim,& de facto ad conſeruãdum eundem poſſeſſorem indemnẽ in omnibus,& per omnia per Mag.D. Poteſtatẽ cum effectu compellatur. Et ad tol lendum omne dubium declaramus,ſtatutum prædictum in ementibus ad berlinam non habere locum:in ta libus enim ſtatutum ſupra poſitum libro tertio rubr. 56. de materia loquens omnino ſeruari volumus.

De interfectoribus animalium. *Rub. XXXII*

ALIENVM Equum,bouem,vaccam,aſinum,aſinam,mulum,mulam, pecudem, capram, hyrcũ, porcũ,ſcrofam,vel ſuillã,veruecẽ,agnum,hœdũ,canẽ,gallinam,anſeſem, anatem, & his ſimilia,vel eorꝝ generis occidens cum armis,vel ſine, in duplum valoris cuiuſlibet animalis cuiuſcunqꝫ generis, & ſpeciei ſupradictæ occiſi,iuxtà extimationẽ duorũ extimatorũ nſri cõis per Mag. D. Poteſtatẽ nominañ. & eligendorꝝ,ꝑdicto cõi noſtro condemnetur, & ad damni emendationẽ pariter in duplũ dño aialis occiſi cõpellatur,& ad dictæ pœnæ ſolutionẽ,& damni emendationẽ,dicto condemnato in carceribus detinendo, terminus decẽ dierꝝ curreñ. a die condemnationis computañ. per M.D.Poteſtatẽ ſtatuat. Et ſi dictã pœnã, e. damni emẽdationem in dicto tẽpore cũ effectu non ſoluerit,corporali pœna Mag. D.Poteſtatis,& gñalis concilii arbitrio eidẽ infligenda plectat. Percutiens aũt,et non occidens aliqd prędictorꝝ,in quolibet caſu pu niat in dimidia ad ſimilitudinẽ præmiſſorũ, & temp damnũ parti (vt ſupra) emendet in duplũ. Excipimus tamen a prædictis canem ferocem,qui occiſus,vel percuſſus fuerit,et animalia quęcunqꝫ ferocia,quę occiſa, vel percuſſa fuerint in ferocitate,& reſiſtentia a perſequutione, quam fecerint contra aliquã perſonam, vel contra aliquod animal domeſticum. In quibus exceptuatis caſibus ꝓcutiens, vel occidẽs nullatenus teneat.

De malitioſo domus ingreſſu. *Rub. XXXIII*

DOMVM Alterius infra ciuitatẽ,& burgos Aux.poſitã ſine dñi licẽtia ſi quis occultè,& malitioſè intrauerit,centũ librarꝝ deñ.pœna vice qualibet puniatur. Et intelligatur malitioſus ingreſſus,ſi ex aliqua pręſumptione,vel inditio apparuerit intraſſe,vel inuentus fuerit modo,vel loco ſuſpecto. Si verò extra ciuitatem,& burgos in aliquam domum,vel caſſinam, aut molendinum alterius aliquo dictorũ modorum quis intrauerit, vel repertus fuerit,tunc pro ipſo ingreſſu malitioſo in quinquaginta libris dena riorum condemnetur. Si quis autem contra voluntatem domini,familiaris,ſeu factoris,aut poſſeſſoris, vel violenter domum alterius,caſſinam,aut molendinum intrauerit, in quolibet dictorum caſuum in pœnã du pli condemnetur,& vltra etiam pœna corporali,Mag.D.Poteſtatis,& generalis cõcilii arbitrio plectatur. Et perſona malæ famæ,vel veriſimiliter ſuſpecta,quæ aliquo dictorꝝ modorꝝ inuenta fuerit intraſſe,etiã per minus legitima inditia tormentis ſubiiciatur,ita ꝙ veritas eluceſcat,& pœna condigna ſequatur eamdem.

De pœna accipientis aliquam cartam,vel rem de manu alterius. *Rub. XXXIIII*

DE Manu alicuius contra voluntatem ipſius retinentis accipiens, vel eximens aliquam ſcripturam, inſtrumentum,aut librum,in quinquaginta libris denariorum condemnetur: & ſi dilacerauerit, vel dilaniauerit,in centum libris denariorum intus ciuitatem,& burgos Auximi puniatur. Aliam verò rem de manu alterius dicto modo ſi quis acceperit,ſiue extraxerit,ſi dicta res fuerit valoris decem denario rum,vel ab inde ſupra intus ciuitatem,& burgos Auximi,in decem libris denariorum condemnetur,& pu niatur:& ſi extra ciuitatem prędictam,& burgos hęc eadem committerẽtur,in viginti libris denariorꝝ mul ctetur ipſe delinquens. Minoris verò valoris rem aliquam de manu alicuius dicto modo accipiens vbicũqꝫ, in quadraginta ſolidis deñ.noſtro cõi condemnetur,& ad reſtitutionẽ in duplũ rei extractę damnũ paſſo.

De pœna

De pœna turbantis,vel occupantis poſſeſſionem. *Rub. XXXV*

POSSESSIONEM Apud aliũ conſtitutã, & pacificè detentã a poſſeſſore per annũ continuũ, vel vltra,ſiue mobilis,ſiue immobilis res eſſet,violenter,vel clã auferens, vel occupãs auctoritate ſua, & ſine iudicis licẽtia,vel decreto,ſi quidẽ res eſſet valoris viginti ſolidorꝝ,vel minus,in decẽ libris deñ. cõi nſro con demnetur,& nihilominus rem ablatam ſummadm,& de facto per iudicem reſtituere ſpoliato compella tur,ſine omni ſporcularum ſolutione,& a iure ſuo,ipſo facto cadat,& pœnitus cecidiſſe intelligatur. Si ve rò maioris valoris,vel extimationis res fuerit,vel eſſet,cuius poſſeſſio dicto modo ablata,vel occupata ex titerit,tunc talis ſpoliator eodem modo,ſuo iure priuetur,& priuatus intelligatur,& poſſeſſionem reſtituat ſpoliato,& nihilominus in libris quinquaginta deñ.condemnetur. Si verò quis aliquem in rei alicuius poſ ſeſſione turbauerit,& inquietauerit,vel moleſtauerit,& dictus moleſtatus dictam rem,in qua turbatus, in quietatus,vel moleſtatus extiterit,dicto tẽpore continuato pacificè poſſederit,vel vltra,tunc,ſi talis res poſ ſeſſa eſſet valoris quadraginta ſolidorꝝ,vel infra,talis turbator,inquietator, vel moleſtator cõdemnetur in centum ſolidis deñ. Et ſi res maioris valoris fuerit, in viginticinqꝫ libris deñ. condemnetur, & ſemper ab omni iure,& commodo talis rei,& poſſeſſionis ipſo facto,& iure cadat,& intelligatur priuatus,& aliqua tenus non audiatur in aliquo caſuum prædictorum. De quibus omnibus,& ſingulis tàm in principalibus,q̃ in pœnarum cauſis volumus,ꝙ de plano,& ſine omni ſtrepitu,& figura iudicii procedatur,& proceſſus in de factus valeat,& teneat pleno iure:non obſtante iuris,vel iudicii ſubſtãtialitate, vel ſolennitate omiſſa: & in quolibet prędictorum caſuum tàm occupationis,& inuaſionis,q̃ turbationis,& moleſtationis talis in uadens,ſiue occupans,aut etiam inquietator,& moleſtator,ſi aliquod ius in re,vel poſſeſſione,tempore oc cupationis,vel turbationis non haberet,condemnetur parti,contra quã talis occupatio,ſeu inuaſio, aut tur batio facta fuerit,pro ſuo intereſſe in libris centum deñ.ſummariè,& de facto,ac iuris, & iudicii ſolennitate ommiſſa,dũ tamẽ de veritate prędictorꝝ legitimè conſtet. Et Mag.D.Poteſtas hęc omnia obſeruare,& ob ſeruari facere teneatur vinculo iuramenti,& pœna centũ lib.deñ.de ſuo ſalario retineñ. & nſro cõi applicañ.

De termino moto,& quæſtione confinij. *Rub. XXXVI*

TERMINVM In aliquo confinio inter conuicinos appoſitum,vel affixum,quæcũqꝫ perſona malitioſè,vel fraudulenter amouerit,vel extraxerit,vel, vbi affixus,vel appoſitus eſſe non cõſueuerit, ma applicent. Et intelligatur terminus malitioſè, fraudulenter,& appenſatè extractus,& et infixus,quando ſi ne requiſitione,& voluntate alicuius de conuicinis,cuius,vel quorũ intereſſ,vel ſine iudicis, vel aſſeſſoris cõ petentis licentia,auctoritate,& decreto,talis extractio,aut infixio facta fuit:& in quolibet caſuum prędicto rum,terminus ad debitum confinem,& debitam formam omnibus illius,qui amouit,ſumptibus,& expen ſis reducatur,nec talis amotio,ſeu infixio alicui partium prędictarum prędiudicare poſſit in aliquo,& quotiens alicuius tes mini,vel confinii quæſtio,ſeu contencio in aliquos conuicinos verteretur,vel eſſet,tunc Mag.D.Poteſtas,ſeu iudex, vel aſſeſſor competens ad petitionem cuiuſcunqꝫ partis quàm primum nouerit,vel ei notum fuerit, cogat vtramqꝫ partem ad eligendum duos de antiquioribus vicinis,ſeu extimatoribus publicis noſtri com munis ad declarandum,diuidendum,& peragendum talem terminationem,& tales electos compellat om nibus iuris remediis opportunis ad videndum,diffiniendum,& terminãdum prędicta ſummariè,de plano, & ſine ſtrepitu,& figura iudicii,& ſola facti veritate inſpecta. Et quicquid per tales ſic electos dictũ,& pera etum fuerit in prædictis,& etiam inter Mag.D.Poteſtatem,vel aſſeſſorem competentem dicto modo va leat,& teneat pleno iure:ſolennitate,vel forma iuris, vel iudicii ommiſſa non obſtante, dũmodo tales ele cti ſemper iurauerint eorum corporali iuramento,talia facere,& expedire bona fide,& ſine fraude.

De Falſis. *Rub. XXXVII*

QVIA Falſum committens tribus eſt obnoxius,Deo ſcilicet, Iudici,atqꝫ parti, ordinamus,ꝙ teſtis falſum teſtimoniũ perhibens,ſi ꝓſumptione conuictus,vel per inditiũ ad tormenta ſufficiens tormẽ tis,vel ſponte confeſſus fuerit legitimè,in centũ libris deñ.condemnetur,& ad cathenã publicè per guttur ligetur,& ligatus,q̃diu Mag.D.Poteſtati videbitur,permaneat. Itẽ qui de falſo inſtrumento aliquo dictorꝝ modorꝝ conuictus,vel confeſſus apparuerit,tã faciens,& perhibens,q̃ fieri,& perhiberi faciens,q̃ ẽ producens, vel vtens aliqua huõi falſitate in iudicio, vel extra ſcienter, & doloſè in florenis ducentis auri ꝓ qualibet vice,& ꝓ quolibet cõdemnetur,& vltra dictas pœnas pecuniarias in quolibet prædictorꝝ caſuũ ſup aſinũ ponat cũ facie verſus aſini ꝑdicti partes poſteriores,& cũ eiuldẽ aſini cauda in manibus per totã Ciu. Aux.publicè ducatur cũ ſono tubæ,& poſtmodũ in carceribus reponatur. Et ſi pœnas ꝑdictas infra viginti dies cõtinuos a die cõdemnationis numerañ.non ſoluerit,tũc ad triremes per decenniũ relegei,& tranſmit tatur. Opponens aũt,vel quomodocũqꝫ obiiciens contra aliquẽ,agendo,vel excipiendo,aliquã falſitatẽ,ſta tim ipſa falſitate obiecta,ſiue criminaliter,ſiue ciuiliter,ſi quidẽ talis opponens,vel obiiciens interrogatus ꝓ iudicẽ tribus diuerſis vicibus dixerit,ſe in tali oppoſitione,ſiue obiectione falſitatis perſiſtere velle, & fuerit ſanæ mentis,& maior decẽ,& octo annis,cogatur,& detineatur per Mag D.Poteſtatẽ ad dandũ idoneam, & cautam fideiuſſionem de perſiſtendo,& probando talem falſitatem:quo facto,ſi ipſam falſitatem proba uerit,condemnet talis falſarius ſine quocũqꝫ alio proceſſu ad pœnã prædictã,& talis opponens, ſiue obiiciẽs abſoluatur:ſi verò talis opponens,ſiue obiiciens huiuſmodi falſitatem nõ probauerit, vel deſtiterit, tunc,& eo caſu in pœnam centum florenorum auri Communi noſtro ipſo facto applicandorum condemnetur.

H De pœna

De pœna mutantis ambasciatam. *Rub. XXXVIII*

AMBASCIATAM Faciẽs p parte cõis in plus, vel aliter, q̃ in cõmissione habuerit a mandãte, si quidẽ talis excessus, siue trãsgressus fuerit, vel esset cõi nr̃o damnosus, siue suspectus, vel qui aliquã credentiã cõis iuratã sibi impositã (anteq̃ publicet p cõe) reuelauerit, vel publicauerit in damnũ, & p iudiciũ iuriũ cõis nr̃i, in quolibet dict̃or̃ casuũ cõtrafaciens, vel delinquẽs in centũ lib. den̄. puniat: & de tali suspitione, vel damno supradicto cõis stet̃ arbitrio, & declarationi D. P̃otatis, ac D. Consaloñ. & Prior̃.

De quæstionibus, & tormentis. *Rub. XXXIX*

TORMENTA, Vel quæstiones nõ passim fieri pmittimus, immõ in his tm̃ casibus, & causis cõcedimus, videlicet in furto, rapina, falsitate, adulterio, stupro, incestu, sacrilegio, homicidio, incẽdio, interfectione aĩalis, fractura ossis, vel mẽbri pcussione cũ sãguinis effusione, seditione, tumultu, rumore nocturno, graui, & suspecta infamatione, & in oĩ alio delicto, maleficio, vel excessu, cuius pœna p formã alicui⁹ nr̃i ordinamẽti ascẽderet ad quantitatẽ, & summã vigintiquinq̃ lib. den̄. vel vltra: in q̃bus causis, & casib⁹ tm̃, & quolibet eor̃ (p̃cedente legitimo indicio, vel aliq̃ suspitione, vel coniectura sufficiẽti) p formã alicui⁹ nr̃i statuti in suis casibus, liceat D. Potestati talẽ personã inculpatã torquere, & tormẽtis subiicere, cũ debito tũ moderamine, & inspecta semp qualitate pson̄æ, & facti, & circũstantiis debitis, & cũ assistẽtia, cõsensu, & voto, ac deliberatione D. Cõsaloñ. & Prior̃, ita q̃ veritas patere, & nocẽs puniri, & innocẽs absolui possit.

De non cogendo, seu detinendo aliquem personaliter. *Rub. XL*

PERSONAM Bonę cõditionis, & famę, cõtra quã ex quacũq̃ causa pcederetur, nullus nostr̃or̃ officialiũ cogere possit psonaliter, vel detinere coactã in palatio, vel alibi, nec ẽt in carceribus ponere, vel tenere, si talis pson̄a cogẽda, vel carcerãda fuerit parata, & cũ effectu obtulerit dare idoneã, & cautam fideiussionẽ, & securitatẽ de stando iuri, & iudicatũ soluere, siue iudicandũ, siue ciuiliter, siue criminaliter, siue mixtim ageret, immõ (tali fideiussione p̃stita, vel dicto mõ oblata) talis pson̄a illico⁹ dimittat̃, & relaxetur. Contrafaciens aũt officialis, pro quolibet, & vice qualibet condemnetur cõi nr̃o in libris vigintiquinq̃ den̄. de suo salario retinendar̃. Et hoc locũ non habeat, nec intelligatur in testibus, qui pro testimonio ferendo secundum formam alterius nostri ordinamenti detinerentur.

De Filio familias, & Minore puniendo. *Rub. XLI*

QVAELIBET Persona ætatis xviii. annor̃, vel vltra, ẽt filii familias tẽpore cõdemnationis, siue pœnę, vel ẽt fuerit tẽpore maleficii, vel delicti, siue iudicii, vel pcessus, possit, et debeat criminaliter cõdemnari, & puniri, & cõtra eã pcedi, tãq̃ si fuisset, vel esset maior, & tẽpore maioris ętatis, & extra patriã potestatẽ, et pcessus, iudiciũ, cõdemnatio, et pœnę impositio cõtra eã, occasione maleficii, vel delicti, valeat, et teneat auctoritate p̃tis statuti pleno iure: ętate, vel patria potestate nõ obstañ. & nõ obstãte ẽt, q̃ p̃fis auctoritas, vel cõsensus nõ interuenerit. Minoris verò ætatis decẽ, & octo annis persona, criminaliter cõuenirci, vel condemnari non possit. Salua semper causa damni dati secundum formam statuti de hoc loquentis.

De impunitate offensionis inter coniunctos, & cohabitantes. *Rub. XLII*

PATER, Mater, filius, filia, frater, soror, socer, socrus, gener, nurus, cognatus, cognata, vir, vxor, nepotes, & similes attinẽtes, & quoeũq̃ gradu cõsanguinitatis, vel affinitatis coniũcti vsq̃ in tertiũ gradũ inclusiuẽ, nec non cęteri oẽs, & singuli simul, & in eadẽ habitatione, vel domo habitãtes, tàm dñi, siue patroni, q̃ familiares, siue famuli cuiuslibet sexus de aliqua contumelia, offensione, vel iniuria per eos, vel inter eos, & alteros ipsorum, dicta, commissa, vel facta, verbo, vel facto, aut verò vtroque modo (p̃ter membri amputationẽ, vel debilitationẽ, & p̃ter falsitatẽ, vel incendiũ, stuprũ, adulteriũ, incęstũ, siue fornicationẽ) nullatenus teneantur, nec contra eos, vel aliquem eor̃ pcedi possit, vel pœna imponi, nisi per directã accusationẽ principalis offensi, sed potius auctoritate p̃tis legis absoluti sint, & esse intelligantur: exceptis filiis, & filiabus, & deinceps iniuriantibus, vel offendentibus patres, matres, auũ, auiã, & deinceps, maximè iniiciendo manus, vel se erigendo aduersus eos, vel alter̃ eor̃, & exceptis famulis, & familiaribus vtriusq̃ sexus, qui contra dños, vel patronos manus iniecerint, seu erexerint offendendo, vel q̃ furtiuè subtraxissent p̃cer dñi voluntatem de bonis patroni vltra duodecim solidos den̄. vel rem talis valoris: in quibus casibus exceptuatis, & quolibet eorum procedi possit, & debeat, sicut contra personas extraneas delinquẽtes, & vltra ad voluntatem, & petitionem parentum, siue patronorum. Additur autem, q̃ contra rixas, quæ interuenerunt, & tẽporibus consueuere interuenire inter coniunctas personas, propter quod supradicto statuto caueatur, q̃ per Officiales Ciuitatis Auximi non pcedatur, nisi per accusationem principalis. Quod Potestas, q̃ pro tempore erit, possit, & valeat ex suo officio, et ad promotionem cuiuscumq̃ denuntiantis, seu accusantis procedere, inuestigare, & inquirere contra quoscũq̃ coniunctos, in quo uis gradu essent, extra domum rixantes quomodocumq̃, & qualitercumq̃, & repertos culpabiles punire, & condemnare in pœna contenta in statuto contra alios rixantes. Volumus tamen non habere locum præsentem additionem contra parentes in correctione filiorum, nec contra maritos in correctione vxorum: statuto, capitulo, ordinamento, & reformatione in contrarium loquentibus non obstantibus.

De recepta/

De receptatione Exbannitorum, & Condemnatorum. *Rub. XLIII*

EXBANNITVM, Siue condemnatũ nostri cõis, qui fideiussorẽ non p̃stiterit, sed contumax fuerit ex quacũq̃ causa criminali, vel quasi, receptãs, seu eidẽ p̃stans auxiliũ, consiliũ, vel fauorẽ, siue assistens, vel eũ allocãs, aut ei colloquiũ in Ciuitate nr̃a Auximañ. vel eius territorio, & districtu adhibens, vel faciens, vel arma, victualia, aut rẽ aliã dans, siue porrigens, si quidẽ exbannitus fuerit, vel cõdemnatus pro delicto, vel quasi, cuius pœna per formam nostri statuti, aut ordinamenti esset decem librarum denariorum, vel ab ipde supra, puniatur, & condemnetur, si in ciuitate, & burgis Auximi prædicta commiserit, in vigintiquinq̃ libris denariorum: si autem extra ciuitatem, & burgos, in nostro tamen territorio, & districtu, in quindecim libris denariorũ puniatur. Sed si condemnati, & exbanniti prędicti, pœna, vel cõdemnatio, per formam nostri statuti esset minor decem librarum denariorum, tunc talem receptationem, vel aliud de prædictis committens, vel faciens in ciuitate prædicta, & burgis, in quindecim libris denariorum: extra verò ciuitatem prædictam, & burgos in dicto territorio, in decem libris denariorum puniatur.

De pœna hospitantis hominem malę famę. *Rub. XLIIII*

NVLLVS Hospitator in aliquo hospitio nostræ Ciuitatis vltra vnam noctem hospitetur, teneat, vel recepte: aliquem exbannitum, vel cõrumaciter condemnatum in nostro communi, nec aliquem aliũ hominẽ suspectę vitæ, seu malę conditionis, & famæ. Contrafaciens autẽ, si hoc idem scierit, in vigintiquinq̃ libris den̄. si autẽ ignoranter prędicta cõmiserit, in decẽ libris den̄. vice qualibet cõdemnetur. Et intelligat scire, si hospes habitauerit in Ciu. vel territorio Aux. tẽpore cõdemnationis, vel exbannimenti dicti receptati, vel si cõtra talẽ receptatũ de suspitione vitæ, & mala conditione fuerit publica vox, & fama. Reseruato, & excepto a p̃dictis, si talis hospes mox post aduentũ talis receptati notum fecerit D. Potestati, vel eius Curię, seu alicui ex D. Confalonerio, & Prioribus nostræ Ciuitatis: quo casu nõ teneatur ad pœnã. Itẽ statuimus, & ordinamus q̃ quicunq̃ habuerit tractatũ, vel conspirationẽ aliquã fecerit, vel facere attentauerit cũ aliquo rebelle, vel inimico S. Rom. Ecclesię, vel cõis Aux. contra S. Rom. Ecclesiam, vel contra D. Confaloneriũ, & Priores Ciu. Aux. vel D. Potestatẽ, siue ipsius officiales in ciuitate Aux. vel eius comitatu, siue districtu, vel cõtra bonũ, & pacificũ statũ Cõis Aux. causa turbandi statũ cõis dictę ciuitatis, capite puniatur, & si fuerit de dicta Ciuitate Aux. bona oĩa, & singula mobilia, & stabilia eius, iura, & actiones, & noĩa debitor̃ nr̃o cõi publicent̃, & applicent̃. Salua filiis, & nepotib⁹ suis debita legitima a iure naturæ sibi debita, & ipsius vxori iuribus dotalibus, & ipsius creditoribus legitimè se habere probantibus saluis, & integrè permanẽtibus. Receptatores verò scienter taliũ rebelliũ, vel inimicor̃ prędictor̃ puniant̃ pœna centũ florenor̃ auri nr̃o cõi applicañ. quã pœnã si non soluerint cũ effectu infra decẽ dies cõtinuos a die latę sententiæ cõputandos, eisdem, & eor̃ cuilibet manus ambę publicè amputentur. Et si contingerit, aliquẽ ex dictis receptatoribus, ipsis rebellibus, supradictis delictis, vel aliquo ipsor̃ p̃stare, vel aliquo modo inferre auxiliũ, consiliũ, vel fauorẽ, eadẽ pœna puniantur, qua ipsi principales, si in fortiã nostri cõmunis peruenerint. Si verò non fuerit de nostra Ciuitate Aux. talis sic faciens, puniatur modo, & pœna, quibus supra, & acrius, prout Mag. D. Prioribus, & Generali Concilio dictę Ciuitatis Auximi iudicantibus videbitur.

De damno incendij, depopulationis, vel interfectionis animaliũ, & emendatione per Cõmune. *Rub. XLV*

SI Quando acciderit, aliquod genus bladi, frumenti, aut leguminis, vel aliquam domum, seu cassinam, vel ædificium aliquod, aut etiam animal, vineam, vel oliuetum fore combustum, siue combustam, incisum, vel incisam, seu animal occisum fore, aut incidi, cõburi, vel occidi contingerit dilapsanter, & malo modo per aliquem, vel aliquas personas in nostra ciuitate, vel eius districtu, & persona, quę prędicta, vel prædictorum aliquod commiserit, vna, vel plures sciri nõ posset, vel non sciretur autor tanti facinoris, facta diligenti inquisitione per D. Potestatem nostri Communis, & examinatione testium non pauciorum decẽ verisimiliter aptiorum ad talia scienda, tunc persona culpabili non reperta, & ignorata, damnum inde illatum cuicumq̃ speciali personæ de nostra ciuitate, & habitanti in ea, vel eius districtu ex huiusmodi incisione, seu combustione emendetur, & relarciatur per Commune nostrum eiusdem Communis expensis, iuxtà extimationem faciendam, vel factam per quatuor bonos viros extimatores tenutarum Communis, cum sacramento per eos de nouo pręstando, vel per alios ponendos, si tales extimatores deficerent. Et Potestas vigore præsentis ordinamenti teneatur, & debeat, & possit ad petitionem, & quęrelam damnificati perentis, & suam petitionẽ de talibus offerẽtis, statim inquirere per se, & eius officiales diligenter super tali damno, seu maleficio cũ inditiis, & tormẽtis, & coactione vicinor̃, & circũstantium loci, & aliar̃ personar̃, a quib⁹ verisimiliter possit veritas indagari, & (si potest) personã culpabilẽ, vnã, vel plures reperire, & facere manifestam, & condemnare ipsam, & punire, & ad emendationẽ damnor̃ cõpellere, secundũ formã statuti, & ordinamenti positi in hoc libro sub rubr. de incendiariis, & pœna ipsor̃, vel alterius iuris de tali facto disponẽtis. Vbi verò ex dicta inquisitione peracta, sciri, vel reperiri persona culpabilis non potuerit, redacta prius per notariũ maleficior̃ dicta inquisitione in suo libro actorũ, tunc D. Potestas mandet, & faciat in concilio generali nostri cõis proponi (& proponi possit, & debeat) modũ, et viã habẽdę pecuniæ p emẽdatione talis damni illati, & modis quibuscũq̃ opportunis damnũ, siue damna huõi personæ damnificatę faciat per cõe (vt dictũ est) emendari de bonis, & ęre dicti cõis. Quę oĩa, & singula Mag. D. Potestas teneat, & debeat obseruari facere, & exequutioni demandari, sub pœna quinquaginta lib. den̄. p quolibet, & vice qualibet, & vinculo iuramenti ẽt teneat, & debeat p̃dictis oĩbus cõsentire, & dare auxiliũ, consiliũ, & opem efficacem,

De pena occupantis, vel impedientis viam Communis, vel vicinalem, foueum, splatium, vel alia rē. Rub. XLVI

VIAM Aliquā publicā, vel plateā, siue splatiū, vel ripā, aut foueū cōis occupās, vel apphendens, ꝯdficās, vel fodiēs, aut laborās, p quolibet, & vice qualibet in quinquaginta lib. deñ. condemneī. Si verò nō occupauerit, nec apphendiderit, sed tm̄ impedierit, vel impedimentū, seu obstaculū ibi apposuerit, & tenuerit p vnā diē, ppter qđ minus cōmodè p talē rē vti, vel iri, seu ēt stari possit, in decē lib. deñ. cō demnetur. Saluo si in pparatione, pcinctu, vel apparatu alicuius ædificationis licitè faciēdæ, vel quæ fierer, aliquis in tali loco aliqua lignamina, cemēta, lapides, & his similia poluerit, & tenuerit p dictū tēpus, vel ēt vltra cū cōscientia, vel licētia Mag. D. Confalonerii, et Priorꝫ, quo casu ad pnā minimè teneat. Vicinalē verò viā quicūq; occupauerit, vel apphendiderit, in vigintiquinqꝫ lib. deñ. puniat, si tm̄ impedierit, vel impedimentū ibi tenuerit cōtra voluntatē attinentiū vicinorꝫ, seu vicini p dictū tēpus vnius diei, in decē lib. deñ. cō demneī. Si quis aūt de aliquo steccato, muro, curritorio, seu barbacano, berteſca, pōte, vel porta, grappo, clusimine, vel cācello cōis aliqđ lignū, lapidē, vel ferrū sine licētia Mag. D. Confaloñ. & Priorꝫ, vel maioris partis ipsorꝫ scripta p cancellariū acceperit, vel portauerit, seu transmutauerit, aut fregerit, vel smānauerit, seu piiecerit, tūc p quolibet, & vice ꝙlibet in vigintiquinqꝫ lib. deñ. puniat. Occupās verò, apphendens, vel impediens p dictū tēpus aliquā viā ppriā, iter, aut hortū, seu anditū alicuius cōtra suā voluntatē, in viginti lib. deñ. puniat p quolibet, & vice ꝙlibet, & in quolibet casuū pdictorꝫ, tā occupās, siue apphendens, q̄ impediēs, siue obstaculū ponēs ad liberā, et expeditā relaxationē rei occupatę, vel impeditę in tres dies, ex quo cō stiterit de prædictis, modis omnibus compellatur. Accipiens verò de prędictis rebus cōis de dictis locis, ad reponendū, & aptandū ibidē de nouo duplū rei acceptæ, fractæ, vel ꝑcipitatæ cogat, & teneat de facto, & talem accusationem, denuntiationem, seu ēt relationē esse volumus populare, ita q̄ ad petitionem cuiuscūq; personæ possit, & debeat procedi super prædictis, & quolibet prędictorum, iure contrario non obstante.

De pena frangentis pacem, & per quos pax fieri possit. Rub. XLVII

PAX Fieri possit, & valeat a quacūq; persona maiori quatordecim annis, ēt si simpliciter, si tutorē, vel parentē nō haberet. Si verò tutorē, vel parentē haberet, fiat, & valeat de volūtate, & cōsensu parētis, vel tutoris, & aliter nō sufficiat parētis, vel tutoris rati habitio supueniēs ēt ex post facto. Itē fieri possit, & valeat pax ēt p procuratorē, tutorē, curatorē, & similē personā, et in ablētia principalis. Frāgens verò pacē aliquo dictorꝫ modorꝫ, vel aliās legitimè factā, vel eā rūpens, in centū lib. deñ. condemneī: & hoc locū habeat in eo, q̄ primò rūpere, vel frāgere pacē inceperit, & nō in aduersario, q̄, postq̄ sibi rupta fuerit, aliquā offensionē, vel iniuriā tali rūpenti inculerit, vel cōmiserit: quo casu talis aduersarius nō teneat ad pnā, & talis rūpens ammittat oē beneficiū, qđ ex dicta pace puenerit, vel puenire posset, adeō q̄ si in aliqua cōdemnatione, vel exequutione pnæ fuerit aliqua detractio, seu diminutio facta, possit, & debeat nihilominus cōtra eū fieri exequutio de quātitate, vel re, in qua detractio, vel diminutio facta fuerit, nō obstañ. q̄ cōdemnatio, vel pnę impositio aliter se habeat, vel fuerit sublata, vel cācellata. Excipimus tm̄ a pena pdicta hominē, & personā minoris ætatis decē annorꝫ, quāuis si aliquis tutorio, vel curatorio nomine ruperit, vel fregerit pacē a se factā, ad dictā pnā teneri volumus, & q̄ modis omnibus de ꝓprio ipsius tutoris, vel curatoris teneat.

De pena ludentium ad ludum azardi, siue taxillorum, vel aliter prohibitum. Rub. XLVIII

AD Ludū azardi, vel taxillorꝫ, vel ad ludū tabulaꝝ, siue aleaꝝ, vel ad ludū ptaꝝ, siue lapidū, vel cunorꝫ, vel virghettaꝝ, vel ad aliū ludū, in quo denarii, vel res aliq̄ perderent, vel vincerent, ꝑter infrascriptos casus exceptuatos, ludēs, faciēs, siue iocās, in centū sol. deñ. p quolibet, et vice ꝙlibet puniat. Tenēs aūt, siue receptās, vel patiēs ludi, vel ludū fieri faciēs, aut lusores ad ludū ad aliquē de pdictis ludis in domo, & habitatione, vel possessione ppria, vel conducta tenēs, ꝙlibet vice in duplū pdictę quātitatis, & pnę puniat, nisi talis, in cuiꝰ aliquo loco pdictorꝫ pdicta cōmitterent, notificauerit nro Potestati, vel eiꝰ officialibus statim, & anteq̄ ludus sit expeditus: quo casu nō teneat ad pnā. Prędictās verò ad aliquē ludū de pdictis aliquē denariū, vel monetā, aut pecuniā aliquā, vel aliquod pignus, puniat p quolibet, et qualibet vice in quinquaginta sol. deñ, & qđ pstauerit, perdat omninò, nec sup his audiat in iure. Tabulerii verò, lumē, taxillos, vel aliqđ simile ad aliqđ pdictorꝫ mutuans, cōmodans, vel ēt dans per se, vel aliū, in vigintiquinqꝫ sol. deñ. puniat. Excipimus aūt a pdictis omninò ludū scacchorꝫ, & ludū tabulaꝝ de totis tabulis, q̄ ex ingenio, & nō fortuna dependūt, in qbus licitè ludi, pstari, & receptari possit, nulla pdictaꝝ pnaꝝ obstañ. ꝑterq̄ in taberna, vel in aliquo loco, vbi vinū venderet, in quo sine aliqua exceptuatione ex pdictis oīa, & singula, & quodlibet pdictorꝫ fieri, vel cōmitti phibemꝰ expsse, sub pnis pdictis. Volumus ēt, q̄ de pdictis, & quolibet pdictorꝫ quilibet possit accusare, denuntiare, & deferre, & (si voluerit) teneat ēius nomen secretū, & si luserit, vel aliquid cōmiserit ad ipsum ludū notificatū, non teneat ad aliquā pnā, si quidē retulerit, vel notificauerit eadē die, & solus, anteq̄ ad notitiā D. Potestatis, & curiæ aliter venerit: & de talibꝰ delictis, & quolibet eorꝫ steī, & credat iuramēto, & dicto referētis cū vno testē fide digno, & bonę famę, & ēt credat, & steī inuentioni, aut relationi cuiuslibet officialis, birruarii, vel familiaris pariter cum vno teste fide digno, & omnes, & singulæ dictæ pœnæ soluantur, & exigantur de facto, sine omni processu, & solennitate iuris. Et ad reparandū scandalis, delictis, & erroribus, quæ, & qui multotiens (vt experientia compertum est) oriri solent inter hoīes causa ludorꝫ, videlicet mallei, balluctaꝝ, & rutularꝫ de ligno, ferro, & caleo intus Ciuitatē Aux. ordinamus, q̄ nemini liceat ludere intus dictā Ciu. Aux. ad ludos supradictos, scilicet mallei, balluctaꝝ, & rutularum, sub pœna centum solidorꝫ monetæ pro quolibet, & vice qualibet communi nostro applicañ.

De pena

De pena ferentium arma. Rub. XLVIIII

NVLLVS Ciuis, vel forensis arma secreta, vel aliter malitioſę, offensibilia, vel defensibilia p vias, stratas, plateas, vel tralannas, seu porticus Ciu. Aux. & burgorꝫ publicē, vel occultē audeat, possit, vel debeat portare, vel deferre in manu, ad latus, vel sup se, aut in aliquo dictorū locorū tenere, vel ponere. Contrafactēs aūt in pdictis, si offensibilia arma deferret, in centū sol. deñ. si verò defensibilia, in quadraginta sol. deñ. p quolibet, & vice qualibet puniat. Sed si aliquis suspectę vitę, vel famę, & cōditionis pdicta, vel aliqđ pdictorꝫ cōmiserit, puniat in quolibet casu in duplo dictaꝝ pnaꝝ iuxtà distinctionē, & qualitate armorꝫ, personaꝝ, & temporꝫ, & exactio dictaꝝ pnaꝝ fiat de facto, & sine pcessu, & omni solennitate iuris. Et pdicta locū nō habeāt, nec intelligañ in hominibus de Ciu. Aux. foras euntibus, vel de foris redeūtibus equester, vel pedester, nec ēt in forensibus simili mō euntibus, & redeuntibus, & portantibus huōi arma ligata, & nō nuda, vel aliter iustā defensionē, vel cām habētibus, cuius causæ qualitas sit, & remaneat in arbitrio D. Potestatis. Nec ēt pdicta locū habeāt in armis, quę portarent p aliquē ex aliqua vera, & euidēti causa cū licētia, & auctoritate D. Potestatis, seu Concilii Generalis dicta Ciu. Aux. in quibus casibus arma impunè portañ. Et in pdictis, & quolibet prædictorꝫ possit, & debeat pcedi ex mero officio, & ad quærelā cuiuscūq;, & steī, & credat relationi officialiū, vel familiaris D. Potestatis, qui taliter portauerit, inuenerit, et se inuenisse retulerit, cū vno teste fide digno. Et ad cautelā volumus, & firmamus, q̄ Potestas teneat, & debeat vinculo iuramēti, & pena vigintiquinqꝫ lib. deñ. de suo salario retineñ. saltē semel in ꝙlibet hebdomada mittere aliquos ex officialibus, & familiaribus suis mō cōsueto ad rimandū per ciuitatē, & burgos Aux. contra arma portantes, & alia illicita committentes contra formam nostrorū statutorꝫ, & ordinamentorꝫ.

De pena euntium post tertium sonum campanæ. Rub. L

DE Nocte post tertiū sonū cāpanę, vsq; ad horā matutinalē, vel anteq̄ pulsatū esset ad matutinum, quicūq; per aliquē officialē, vel familiares D. Potestatis fuerit inuentus ire per ciuitatem, & burgos Aux. vel extra domū morari, stare, vel esse, de quo liberè steī, & credat relationi talis officialis, vel familiaris, in quinqꝫ sol. deñ. de facto, & sine omni pcessu puniat. Prohibemus tamē, ne aliqua persona habitatrix Ciu. Aux. vel eius districtus bonę conditionis, & famæ reperta dicto mō (non in aliquo suspecto loco) ducatur, vel duci possit ad palatium per familiam, vel officiales prędictos, si fideiussorem de ciuitate Aux. dare voluerit, sed portus dimitti, & relaxari plonaliter, & ei mandare, q̄ sequenti mane reuertat ad mādata curię, & dicta pena puniri, vt iuris fuerit. A pdictis aūt excipimus medicos, & qui p medicamine alicuius in firmi occasione euidenter iret. Itē notarios, & testes euntes, & redeuntes p aliquo testamēto, vel vltima voluntate tūc faciendū, vel factū, seu facta per aliquē grauiter infirmū, nec nō marescallū, q̄ accelsisset, seu accederet causa exhibendæ medelæ alicui animali euidēter patiēti. Itē barbitonsorē, q̄ iuisset, seu iret ad floboto mandū, vel cuppandū, vel aliter medendū aliquē grauiter infirmū. Itē duos socios cuiuslibet pdictorꝫ bonę famæ. Itē quēlibet bonæ famę, q̄ iret, vel inuētus esset cum igne, vel lumine, nec nō personā, quæ reperta fuerit infra tertiā domū a domo luæ habitationis nō cōputata. Itē famulū cuiuscūq; fruicularii, vel mercatoris, q̄ iret, vel rediret p mensuratione, vel portatione oliuaꝝ. Itē qui tarda hora, & ipso tēpore veniēs de extra portā intus ciuitatē. Itē quēlibet custodē euntē, & redeuntē causa custodię ciuitatis sibi impositæ. Item q̄ ad aliquē rumorē manifestū, vel ignis incendū accesserit. Itē in eundo, vel redeūdo pariter ad aliquē mortuū, vel alia simili, & vera occasione licita. In quibus exceptuatis casibus, & plonis dictę pcę, vel aliq̄, rōne dictę phibitionis, nō vendicēt sibi locū, & D. Pōtas vinculo sui iuramēti, & pena centū sol. de suo salario retineñ. teneat quolibet sero facere more solito, & cōsueto pulsari cāpanā iuris p familiā suā tribus diuersis vicibus, & distinctis satis ad exensā, incipiendo post primā horā prima vice, & succesiuè secūda, & tertia vice, ita q̄ post secundā horā noctis sit cōpleta huōi cāpanę iuris pulsatio, & post tertiū sonū prędictū immediatè dari faciat tres ictus, siue tres nutus, siue tria mucta cum eadem campana, & demū mittere suos officiales, & familiam ad perquirendum, & faciendum cercā contra prædictos.

Qualiter occurratur ad rumorem. Rub. LI

QVOTIENS Rumor aliquis insurgeret, vel fieret causa alicuius maleficii, vel delicti, aut in quo aliquod maleficiū foret cōmissum, seu cōmitteretur, tūc oēs astātes, & circūstantes, ac vicini, & proximi, qui verisimiliter talē rumorē sentire, scire, vel audire potuerint, seu possent, teneañ, possint, & debeant ad ipsum rumorē accurrere cū armis, & sine, & quēlibet malefactorē ex maleficio, vel delicto, qui insultauerit, vel in ipso rumore deliquerit (iuxtà suū posse) capere, detinere, & in fortiā D. Potestatis, & Curię ducere, & assignare. Quilibet aūt contrafaciens in vigintiquinqꝫ libris deñ. Cōmuni nostro condemneī.

De pena noxium facientis in palumbaria. Rub. LII

FRANGENS, vel intrās palūbariā alienā sine licētia dñi, & inde extrahēs colūbos, vel pipiones, ꝙlibet vice in quinquaginta lib. deñ. ipso facto cōi nro applicañ. condemneī. Intrās verò in alienā palūbariā dicto mō, vel ascendēs in eā, & colūbū, pipiones, vel aliud nō accipiēs inde, vel ad eā adhęrēs scalā, lignū, vel ramū, aut cōponens lapides, vel aliud simile ad pedē palūbariæ ponēs, in xxv. lib. deñ. puniat p quolibet, & vice qualibet, dū tamē, si acceperit columbū, vel pipionē, condemnetur de acceptione tm̄, & nō de aliis, & si ascenderit, & non ceperit, condemnetur de ascensu tantū, vel introitu, & non de aliis prædictis.

Proiiciens verò in columbariã, vel mittẽs aliqđ noxiũ, sine dñi volũtate, in vigintiquinq̃ libris deñ. puniat. Capiens aũt alienũ columbũ palũberiç, vel domesticũ, alibi, q̃ in palũbaria cũ rete, laqueo, vel aliquo adeſcamento, seu vinatio, vel beuera torio, in decẽ libr. deñ. ꝑ quolibet colũbo, & vice qualibet puniat de facto. Et huũi reꝝ accusatio, denuntiatio, seu relatio a qualibet persona recipiat, & a quolibet ꝓcedi possit, & steť, ac credat sacramẽto referẽtis bonç cõditionis, & tamç cũ dicto vnius testis similis famæ, & cõditionis, & in quolibet dictorum casuum, damnum passo per talem delinquentem emẽdetur damnũ in duplum de facto.

Quòd pro maleficio, & delicto procedatur non obstante ordinamento. *Rub. LIII*

ORDINAMVS, ꝙ Potestas nſri cõis procedat, & procedere teneat, & debeat super omni maleficio, excessu, & delicto cõmisso, & cõmittendo verbo, vel facto a quacunq̃ persona, ꝓter adulteriũ, fornicationẽ, & stuprũ, & processum contra delinquentẽ formare quacunq̃ via procedendi mox, & posth̃ maleficiũ, siue delictũ ad notitiã ipsius, vel suæ curiç peruenerit, vel relatũ fuerit a quocunq̃, ita ꝙ ipsa prima die de ipso processu formato constet in actis, ꝓhabita plena informatione delicti, & die immediatè sequenti cõmittatur, ferat, & fiat citatio rei ad se excusandũ, & defendendũ a tali processu, ita ꝙ ipsa sequẽti die constet in actis, & si opus fuerit, nihilominus iteꝝ, & sine mora sequenti tẽpore fiat citatio, ita ꝙ bene sufficiat, & valeat de iure, & demũ ad alios opportunos, & consuetos actus procedat saltẽ vſq̃ ad publicationẽ processus, non obstante si in aliquo contrario, vel diuerso statuto, aut ordinamento nſri cõis contineatur, contra talẽ personã, vel super tali delicto non posse, vel non debere procedi (seruata tñ forma statuti positi supra in pñti volumine, & libro quarto cap. secundo sub rubr. de accusationibus, inquisitionibus, & denũtiationibus, & eoꝝ processibus) & hoc tã ad petitionẽ cuiuscũq̃ petentis, q̃ ex mero suo officio, teneat ẽt talem processum accusationis, denuntiationis, vel inquisitionis cũ citatione ad excusandũ dare verè, integrè, & perfectè, & nihilominus copiã inditioꝝ, sacramenta testiũ petenti parti in publicã formã manu sui notarii, vel alterius ad petitionẽ partis dare, & exhibere cũ effectu, posth̃, & prout pars petierit, sine omni mora, & tarditate: possit tamen notarius maleficiorum, si ipse ad petitionẽ partis scripserit, & publicauerit, recipere solutionem de tali scriptura vſq̃ ad plenam, & perfectam citationem, & relationem inclusiuè partis expensis iuste, & honestè, ac modis, & formis solitis, & consuetis.

De pœna intrantis aliunde, quàm per Portas. *Rub. LIIII*

IN Aliunde, q̃ per portas introitu, variis modis excediẽnã rũpendo murũ, vel clusimen aliqđ quæcũq̃ persona ciuitatẽ Aux. intrauerit, vel de ipsa exierit per talẽ rupturã, ipso iure, & facto oia sua bona amittat, & applicent, immò applicata intelligant nſro cõi, & persona taliter delinquens, si haberi potest, acriter torqueat, & in carceribus nſri cõis detineat per annũ, & demũ publicè expellat, & a nſa ciuitate, & districtu sit perpetuò exbãnita. Et simili mõ puniat quis quis per talẽ rupturã intrauerit, non obstante ꝙ non interfuerit ad rumpendũ. Ascendens aũt, vel descendens per muꝝ nſæ ciuitatis, intrando, vel exeũdo in ipsã ciuitatẽ, vel de ipsa ciuitate, in centũ libris deñ. condemnetur, & nihilominus torqueatur arbitrio nostri Potestatis, & Mag. D. Consalonerii, & Prioꝝ. Sup portã verò, seu subter, aut per aliquã cloachã, aut aliã ruptura nostræ ciuitatis intrans, vel exiens, in vigintiquinq̃ libris deñ. puniatur, vel maiori pœna arbitrio, & declaratione Mag. D. Potestatis, ac D. Consalonerii, & Prioꝝ, cõsiderata qualitate delicti, loci, tẽporis, & psonæ.

Quòd bona delinquentium sint obligata Communi. *Rua. LV*

BONA Malefactoꝝ, & delinquentiũ ex tẽpore delicti, seu maleficii cõmissi ipso iure, & facto sint, & esse intelligant obnoxia, & efficaciter obligata nſro cõi, ita ꝙ nulla sequens obligatio, alienatio, vel hypothecatio possit dicto cõi ꝓiudicare in dictis bonis, quãtũ ad pœnas delinquentiũ, & quãtitates eoꝝ in totũ, vel in partẽ, & actio maleficii puniẽdi sit, & reputeť nõ tantũ psonalis, sed realis ꝑ cõcursu imponendç, & exigendç quãtitatis pœnæ. Saluo vbi mors rei, vel malefactoris interuenerit ante sui excusationẽ, seu contestationem super ipso maleficio, vel excessu: quo casu iura communia obseruentur.

De pœna se opponentium, vel impedientium contra Officiales, vel Bayulos in exequutionibus, & aliis officijs exercendis. *Rub. LVI*

DISTRICTE Inhibemus, ne aliqua psona obstaculũ, vel impedimentũ aliqđ re, vel verbis faciat, aut quouis mõ se opponere p se, vel aliũ ꝓsumat cõtra aliquẽ officialẽ, vel bayulũ, seu nũtium, aut exequutorẽ curiæ, vel cõis Ciu. Aux. in eoꝝ exequutionibus, seu officiis exercẽdis ex quacũq̃ iurisditione, vel cõmissione facta, seu faciẽda in ciuilibus, criminalibus, mixtis, ordinariis, vel extraordinariis causis, vel negociis. Secus aũt faciẽs, vel attentãs cõtra officiales ꝓdictos, solis verbis impediẽdo, in cẽtũ sol. deñ. puniat: factis verò impediẽs absq̃ armis, & psonali offensione, in decẽ lib. deñ. cõdemneť: cũ armis aũt, vel alia offensione, sm̃ formã aliorũ nſorũ statutorũ de huũi materia loquentiũ puniat, & nihilominus ꝑ impedimento, seu oppositione in dicta pœna decẽ lib. deñ. puniatur impediens, vel se opponẽs. Et quia plerũq̃ sm̃ plus, & minus, excessus, siue reatus pœnę maiores, aut minores imponẽdæ forsitã viderenť, subiungimus, vt talia impedimẽta, siue oppositiones cõmittẽs possit mitius, vel seuerius vindicari, q̃ dictũ est, ꝑ arbitrio, & discretione D. Potestatis, & D. Consaloñ. & Prioꝝ nſri cõis, psonaꝝ, negocii, & delicti qualitate pẽsata.

De duplicatione pœnarum ratione temporis nocturni. *Rub. LVII*

QVOTIESCVMQVE In quibus vis casibus pñtis voluminis rõne nocturni tẽporis, in quo reatus, excessus, siue maleficiũ cõmissum fuit, & foret, non reperiretur pœna simpliciter augumẽtata, siue maior constituta, & terminata, semper ratione noctis pœna aliàs simpliciter imponẽda per formã cuiuscũq̃

cũq̃ nostri ordinamenti possit, & debeat ratione noctis vſq̃ duplicari, & in aliud tantũdem augeri, quanta esset pœna simplex ꝓdicta, quę pœna duplicata, & augumẽtata, simili modo, quo ipsa simplex, & principalis pœna, quo ad diminutionem propter beneficia censeri debeat, & etiam reputari: & eodem modo quo ad augumentationem ex causis aliis quibuslibet faciendis, dum tamen ipsa tantummodo simplex pœna, siue sors augeri debeat non etiam duplicata, iure contrario non obstante.

De duplicatione pœnarum ratione loci, vel præsentiæ Officialium. *Rub. LVIII*

QVVM Plus, et minus nõnumq̃ ẽt locus cõstituat in excessu, siue in atrocitate delicti, hoc ordinamẽto decreuimus, vt quęlibet persona ad delinquendũ habilis, excessum, delictũ, siue maleficiũ cõmittens in aliqua Ecclesia nſç ciuitatis, vel districtus, seu verò in palatio cõis residẽtiç D. Potestatis, seu curiæ suæ, vel D. Consalonerii, & Prioꝝ nſri cõis, seu ẽt Cancellarii, vel notarii damnoꝝ datoꝝ, seu verò officialiũ duhanerioꝝ cõis, aut in aliqua domoꝝ ꝓdicti palatii, vel habitationis officialiũ nſri cõis, vel in quacũq̃ lodia, siue mansione, vel in voltis ipsoꝝ palatii, domoꝝ, vel habitationũ ꝓdictarum: itẽ delinquẽs, vel maleficiũ cõmittens in foro, seu mercato, siue ẽt in nundinis nſri cõis, quo tẽpore foret, siue fieret in nſa ciuitate, vel districtu: itẽ delinquẽs, seu maleficiũ cõmittens in platea publica, & maiori ciuitatis nſç: itẽ in beccaria publica cõis, vel in ſplatiis, & logiis beccariç, seu per stratã, qua tenditur a platea ad ipsã beccariã, delinquens, vel cõmittens reatũ, aut verè cõmittens iniuriã, vel offensam cõtra aliquã personã in domo, vel possessione ꝓpria, vel conducta ipsius personę offensæ, seu iniuriã passæ, vel ẽt in pñtia alicuius officialis nostri cõis forensis vbilibet existentis, & videntis, in quolibet casuũ ꝓdictorum in pñti ordinamẽto expræssoꝝ, in quo non reperiretur ratione, vel intuitu loci, aut pñtię officialis pœna augumẽtata, vel maior cõstituta, semper delinquens in dictis supra declaratis locis, vel aliquo ipsoꝝ puniat in duplo eius, quo puniretur, vel puniendus veniret per formã nostroꝝ ordinamentoꝝ, dũ alibi deliquisset, vel maleficiũ cõmisisset. Platea verò (ad dubietatẽ tollendã) intelligat ab Ecclesia S. Palatiç, & ante ipsam Ecclesiã, vſq̃ ad Ecclesiã Episcopalẽ nſræ Ciuitatis per locũ, vnde cõiter tendit de platea ad ipsam Ecclesiam recto tramite, connumeratis ẽt ſplatiis D. quondã D. Lippatii, & D. Riuli, & aliis quibuslibet intermediantibus, siue cõtiguis, in quibus publicè, sicut in platea, per homines conuersaretur. Item a dicta platea vſq̃ ad puteum S. Michaelis, & a dicta platea versus Portam Caldarariam quantum durant ſplatia domorum olim D. Lippatii.

De augumentatione pœnę propter negationem. *Rub. LIX*

QVEMADMODVM Confitenti cõfessio ꝓdesse debet, ita negãti negatio obesse. Quapropter decreuimus hac lege, vt neganti delictũ, maleficiũ, vel excessum in sua excusatione, ob quã negatiõẽ alia veniret ꝓbatio exigenda p facienda cõdemnatione ipsius, seu ꝑ quo ipsum reũ cõueniendo in totũ, vel in partẽ, aut fortè in aliqua qualitate, quæ pœnã haberet tollere, vel inducere, aut minuere, vel augere, possit, & debeat augeri pœna in quarto pluri eius, qđ negatũ fuerit, & in dicto quarto pluri, seu in pœna ex eo actu puniri debeat negans, alia (vt dictũ est) ꝓbatione cõuictus, sicut cõfitenti ꝑ beneficio cõfessionis cõtingeret vigore superioris ordinamẽti de beneficiis cõfessionis, put ẽt in statuto de exculationibus reoꝝ.

Quòd in casibus non determinatis per ordinamenta procedatur de similibus ad similia. *Rub. LX*

QVVM Difficile, & ferè impossibile sit oẽs casus specialiter, & determinatè complecti, hoc decreto pulsum est, vt in oibus, & singulis causis, & casibus, maximè criminalibus nõ habentibus per aliqđ pñtium ordinamentoꝝ, vel aliorũ nostri cõis aliquã specialẽ, clarã, vtl expſiam determinationẽ, aut pœnæ impositionẽ, per quã ipse casus, seu causa propriè, vel specialiter decidi possit, tunc si quidẽ aliqua similitudo reperitur, vel apparet specialiter, aut generaliter in aliquo nostro ordinamẽto, credat, & fiat secundũ ipsam similitudinẽ, cui potius congruit, & cõuenienter adaptatur, iuxtà prouidentiã, & arbitriũ officialis, et Mag. D. Consalonerii, & Prioꝝ. Deficiente verò similitudine iuris suprascripti municipalis, tũc recurratur ad antiquã, & probabilẽ consuetudinẽ in ipso casu, vel simili hactenus obseruatã in nostra Ciuitate, & Curia: qua ẽt deficiẽte, tũc terminet, & fiat ꝓpriè, vel similitudinariè sm̃ iura cõia: qbus ẽt in similitudine deficiẽtibus, obseruetur, & fiat in determinatione ipsius casus, & causæ, secundũ arbitriũ, & discretionẽ D. Potestatis, & Mag. D. Consalonerii, & Priorũ, quibus casus ipse determinãdus occurreret, vel cõtingeret occurrisse.

De pœna illorum, qui tentauerunt corrumpere Potestatem, & alios Officiales. *Rub LXI*

STATVIMVS, & ordinamus, ꝙ si aliquis tentauerit corrũpere Potestatẽ, vel aliquẽ de suis officialibus, vel familiaribus, aut aliis officialibus, vel familiaribus nostri cõis, offerẽdo aliquid in pecunia, vel rebus aliis, Potestas teneat illũ pandere statim in concilio generali, & nihilominus talis delinquẽs decem librarum denariorum pœna puniatur, & maiori etiam pœna, secũdum qualitatem personarum, & negocii, ad prouidentiam, & arbitrium D. Potestatis, & Generalis Concilii Ciuitatis Auximi.

De pœna facientium conspirationem, & societatem suspectam. *Rub. LXII*

DICIMVS, & ordinamus, ꝙ de cętero, societatẽ, coniurationẽ, seu conspirationẽ, ligã, vel conuẽticulam prohibitã, vel suspectã, & non permissam specialiter per nostra ordinamẽta, vel per probabilẽ consuetudinẽ nſræ ciuitatis hactenus obseruatã nemo facere, ordinare, vel ẽt attẽtare ꝓsumat in Ciuitate Aux. vel districtu contra S. Rom. Ecclesiam, vel D. N. Papam, vel suos Officiales, aut Commune Auximi, aut cõtra Potestatem, vel Rectorem Communis Auximi, seu Ciuitatis, aut priores artiũ, aut contra prçsentem bonum, & pacificum statum. Quicũq̃ aũt contrafecerit, capitaneus in centum libris, quilibet verò sequacium in vigintiquinq̃ libris deñ. cõdemnetur. Notarius verò aliquid inde scribens quinquaginta

libras

librarum denariorum iacturam ſubſtineat. Qui verò ad actum aliquem ſuſpectum, noxium, ſeu verò exequutiuum talis ſocietatis, ligę, conſpirationis, vel cõuenticulę, ſeu ex ea, poſſit, & debeat actius puniri ad arbitrium D. Poteſtatis, & Mag. Generalis Concilii Ciuitatis Auximi iuxtà qualitatem facti, & perſonæ.

Quòd nullus de Ciuitate Auximi, vel diſtrictu accedat ad domum alicuius, quum eſſet rumor in dicta Ciuitate Auximi. *Rub. LXIII*

STATVIMVS Item, ꝙ nullus de Ciuitate Auximi, vel eius diſtrictu tempore, quo fuerit aliquis rumor in Ciuitate Auximi, audeat, vel præſumat accedere ad domum alicuius ſpecialis perſonæ cũ armis, vel ſine, de die, vel de nocte, nec ſe, dare in aliquam partem, ad bannum vigintiquinq; librarum denariorum. Et Poteſtas, qui pro tempore fuerit, teneatur vinculo iuramenti, & ad pœnam viginti librarũ denariorum de ſuo ſalario retinendorum contra tales delinquentes in prædictis, & quolibet prædictorum procedere per inquiſitionem, denuntiationem, accuſationem, & a quolibet contrafaciente in p̃dictis, vel aliquo prædictorum dictas pœnas, quas incurrerit, exigere: & ſi eſſet negligens, teneatur de ſuo ſalario qualibet vice ſoluere vigintiquinq; libras denariorum, & Depoſitarius teneatur de ſalario dicti D. Poteſtatis dictas quantitates pro Communi ſeruare, ac in ipſius Communis vtilitate.

Quòd nullus audeat auſu temerario quemquam machinari. *Rub. LXIIII*

VT (auxiliante D.N. Ieſu Chriſto) Populus Auximanus in perpetuum in conſtantia, proſperitate, & fęlicitate conſiſtat, ſtatuimus, & ordinamus, ꝙ nullus p̃ſumat auſu temerario quemq̃ machinari, vel quid aliud cogitare, dicere, et facere, vel ordinare, p quod idẽ populus aliquã poſſit diminutionẽ, ſeu aliquod detrimentum accipere, vel aliquatenus vacillari, quin plena, & ſolita virtute, & firmitate conſiſtat. Et qui contrafecerit, ad voluntatẽ D. Poteſtatis Ciuitatis Auximi, & Mag. D. Conſalonerii, & Priorum puniatur, & inſuper bona eius Communi cõfiſcentur, & ad voluntatẽ prædicti D. Poteſtatis, & Mag. D. Conſalonerii, & Priorum veniant in Commune. Si verò talis pręſumptor capi non poterit, bona eius ſunditus deuaſtentur, non obſtante aliquo capitulo, vel ſtatuto Communis Auximi in contrarium loquẽte, & perpetuo banno ſubiaceant eius filii, & hęredes ad ſucceſſionem eius nullatenus admittãtur, nec de bonis ſuis aliquod poſſint habere ſubſidium. Prędicta verò, & quodlibet prædictorum Poteſtas Ciuitatis Auximi teneatur obſeruare, ſub vinculo iuramenti, & pœna vigintiquinq; librarum deñ. de ſuo ſalario retineñ.

Vt mulier nupta bannum ſoluat de ſua dote. *Rub. LXV*

ITEM ſtatuimus, ꝙ ſi aliqua mulier Ciuitatis Auximi, aut eius diſtrictus abſq; conſenſu viri ſui habuerit cum aliqua, vel aliquibus verba iniuriosa, aut facta, verbis, vel factis, & ea occaſione fuerit cõdemnata, teneatur ſoluere bannũ cõi de ſua dote tm̃, & non de bonis viri ſui, ſiue mariti, & ſi bannũ aliqđ eius maritus p vxore ſolueret, volumus, ꝙ ipſum bannũ cõputetur in dote ipſius mulieris, quãdocumq; dotẽ repeteret ipſa mulier, vel eius hæredes a marito. Quę oĩa locũ habere volumus in p̃ſtibus, p̃teritis, & futuris.

Quòd nullus debeat deuaſtare aliquam domum in Ciuitate, & burgis Auximi. *Rub. LXVI*

STATVIMVS, & firmiter ordinamus, ꝙ nullus, ſeu nulla de ciuitate, & burgis Aux. audeat, vel pręſumat aliquo modo deuaſtare, nec deuaſtari facere aliquam domum, nec ipſam vendere alicui, nec donare cauſa deuaſtandi ipſam ad hoc, vt vacua remaneat, & deſtructa: & qui contrafecerit, ſoluat bãnum decem librarum denariorum, & nihilominus dicta venditio ſit caſſa, & domus prędicta reficiatur per dictum venditorem infra vnum menſem tota, ſicut primò erat: & ſi in parte deuaſtauerit, & fecerit dictam partem iacere vacuam pro enclauſtro in ea faciendo pro commoditate, reliquæ partes domus ad dictã pœnam non teneantur. Et Capitanei Parrochiarum teneantur pręciſè denuntiare contrafacientem, & domos deſtructas. Et ſi aliquis dictorum Capitaneorum fuerit negligens, & remiſſus, puniatur in centum ſolidis, & quilibet poſſit acculare eum, vel denuntiare illum, qui domum deuaſtauerit, & habeat medietatem bãni, & credat ſuo ſacramẽto, niſi a D. Poteſtate, Conſalonerio, & Prioribus in ſcriptis licentiã habuerit de p̃dictis.

Quòd nullus contendat de parte cum aliquo, vel litiget. *Rub. LXVII*

VOLVMVS Etiam, ꝙ nullus de Ciuitate Auximi, burgis, & diſtrictu, debeat cum aliquo litigare de parte aliqua, nec ipſam partem illicitè nominare: & ſi quis contrafecerit, ſoluat qualibet vice viginti ſolidos, & credat ſacramẽto acculantis cum dicto vnius teſtis, de quo bãno medietatẽ habeat acculator.

Quòd Capitanei Parrochiarum denuntient maleficia. *Rub. LXVIII*

TENEATVR Inſuper quilibet Capitaneus Parrochiarum denuntiare omnia maleficia, quæ committuntur in ſua parrochia D. Poteſtati, & eius officialibus infra tertiam diem a die commiſſi maleficii: & ſi contrafecerit, ſoluat pœnam viginti ſolidorum pro quolibet maleficio de facto, et ſine diminutione.

Explicit Liber Quartus.

IN NOMINE INDIVIDVÆ TRINITATIS.

MAGNIFICAE CIVITATIS AVXIMI STATVTORVM

De Cauſis Extraordinarijs Liber Quintus.

De prouiſione ſubſidij facienda Studentibus. *Rub. Prima.*

VT, PER Illuſtrationem Diuinę Clementię, in Auximana Ciuitate noſtra ſit copia Peritorum, quorum induſtria Mundus totus, maximè circa Rempublicam gubernandam ſingulari facundia cuſtoditur, hac ędicali ſanctione prouidimus, vt de cętero ſinguli Auximani extra ipſam Ciuitatẽ pro laudabili ſtudio literarũ peregrinãtes, et in locis ad ſtudia manifeſtè aptis cõmorantes pro adeptione laboriosa Scientiarũ Legaliũ, aut verò Sanctionũ Canonicarũ, ſeu ẽt Medicinaliũ facultatũ extra Prouinciã Marchiæ, habeant, & habere debeant a noſtro Cõmuni pro ſpeciali ſubſidio in Feſtis Paſchalibus Dominicæ Reſurrectionis, & nihilominus ad omnẽ requiſitionẽ ipſius Studentis, vel ſui fidelis coniuncti, aut nuncii, ſeu procuratoris anno quolibet florenos decẽ auri p quolibet ipſorũ. Intra Prouinciã verò prædictã in aliqua dictarũ triũ Scientiarũ ſtudentes modo ſimili florenos quinq; auri de bonis noſtri cõis p ſubſidio conſequanť p quolibet ipſorũ omni anno, quo in ipſo huõi ſtudio morã traxerint. In aliis verò ſcientiis, liberaliũ videlicet artiũ extra Prouinciã in dictis locis p ſtudio cõmorantes ſex florenorũ auri de dictis bonis emolumentũ obtineant annuatim in terminis ſupradictis. In Prouincia verò ipſa ſtudẽtibus in dictis aliis liberalibus ſcientiis triũ florenorũ auri p quolibet omni anno de iã dictis bonis premiũ largiat modis ſimilibus erogandis. Vt aũt dictũ cõe ex p̃miſſa charitatis erogatione debitũ fructũ abſq; ingratitudine conſequať, eodẽ ordinamento p̃faros huõi ſtudentes dicta largitate potitos aſtringimus, vt quotiens p parte ipſius cõis requiſiti exiterint, teneanť, & debeant ſub bona fide, put melius, & rationabiliter de iure cognouerint, ſanũ, & vtile conſiliũ exhibere abſq; altera expectatione mercedis, quæ tamen ſecundũ meritũ in prouiſione Regiminũ relinquatur. Quod quidem ordinamentum totum in qualibet parte ſui D. Poteſtas, Mag. D. Conſalonerius, & Priores, Cancellarius, & Camerarius eorum vinculo iuramenti, & pœna vigintiquinq; librarum denariorum pro quolibet ipſorum teneantur, & debeant diligenter, & fideliter facere obſeruari, & exequutioni debitæ demandari.

De prohibita alienatione rerum immobilium contra deſertores habitationis Ciuitatis Auximanę. *Rub. II*

PROVIDA, & p̃cila deliberatione firmamus (ad obuiandũ derelinquere, ſeu deſerere volentibus nſę Ciuitatis habitationẽ) ꝙ oĩa quæcũq; bona noſtrorũ ciuiũ, habitatorũ, ac ẽt comitatiuorũ, ſiue diſtrictualiũ p̃ctium, et futurorũ ſtatim ab initio ſint, & eſſe intelligant eo ipſo, quo habitaſſe inceperint, obligata nro Cõi Auximano p oĩbus, & ſingulis oneribus realibus, & p̃ſonalibus, & mixtis ſupportandis, & exhibeñ. ex tunc, & de cętero in perpetuũ, ita ꝙ in quemcũq; tranſirent locũ, vel hominẽ, cũ, & ſub dictis oneribus intelligant tranſire, & perinde poſſeſſor cuiuſcũq; taliũ bonorũ fiat, & reputeť obnoxius ad ea onera oĩa, & ſingula, quę dictus primus poſſeſſor tenebať exhibere cõi, niſi fortè adhuc ipſe primus, et originalis poſſeſſor, ſiue dñs, & habitator p̃dictus aliqđ immobile bonũ reſiduũ valoris ad minus viginticinq; librarum inuentus fuerit poſſidere, vel ẽt habere in dicta ciuitate, vel eius diſtrictu. Quod quidẽ vltimũ bonum immobile reſiduũ, ſiue in vrbano, ſiue in rurali p̃dio conſiſtat, ad p̃dicta onera ſupportanda plurimũ, et maximè obligatũ fore decernimus, adeò ꝙ nec vendi, nec alienari, nec ẽt obligari, neq; ẽt transferri poſſit in alterũ, ſub pœna tã alienantis, vel obligantis, q̃ recipientis, ſeu ementis centũ lib. deñ. p quolibet ipſorũ, & qualibet vice: qua pœna ſoluta, vel non p̃dicta nihilominus oĩa, & ſingula in hoc ordinamẽto contenta rata ſint, & firma in qualibet ſui parte, & tempore alienatio, & quæuis obligatio, ſiue tráſlatio talis rei facta, vel faciẽda cõtra formã p̃dictã in p̃iudiciũ aliqđ dicti cõis, quantũ ad ea, quę ſupra diſpoſita ſunt, non valeant vllo mõ, immò potius p̃ntis ordinamẽti vigore ipſo iure, & facto ſit irrita, & inanis, omniq; iuris careat firmitate.

De Caſeo apportando ad vendendum in platea ſingulis diebus Sabbati per Pecudarios. *Rub. III*

HABENTES, Siue tenentes Pecudes, ſiue Capras in territorio Aux. teneanť, & debeant ſingulis diebus Sabbati deferre, vel portari facere in platea magna ad vendendũ de Caſeo recenti, et de Recocta ad vſum hominũ opportunis temporibus, videlicet aptis ad demingendũ lac ipſarũ beſtiarũ a Sabbato Sancto in poſterũ: pœna contrafacientis pro quolibet, & qualibet vice, qua omiſſum exiterit per Paſtorem, ſeu Cuſtodem, ſiue Pecudarium cuiuſlibet gregis ipſarum beſtiarum in dicto territorio retẽtarum, ſiue paſculantiũ viginti ſolidorum denariorũ exigendorũ pro Cõmuni de facto. Qui quidẽ Caſeus, ſiue Recocta ſemp dictis diebus ante medias tercias aſſignari debeat euidenter corã Officiale extraordinariorũ per ipſos Pecudarios, ſiue cuſtodes, ſub dicta pœna, alioquim reputetur dictus caſeus pro non delato. Et de competencia horæ prædictę arbitrio, & diſcretione officialis prędicti, & vnius bayuli plene ſtetur.

De acquiſ

De acquirendo Marescallum per Commune. *Rub. IIII*

TRANSACTIS Immediatè Diebus Paschalibus Resurrectionis Dominicę omni anno D. Cõ faloneríus,& Priores vinculo iuramenti,& pœna vigintiquinq; lib.den. teneantur,possint,& debeant proponere,& deliberari facere in concilio generali de habendo per Cõe vnũ sufficientẽ Marescallũ ad salarium,& petitionem communis pro marescalciendis,& curandis animalibus hominum Ciu. Auximi.

De Geometrico, seu terrarum mensuratore habendo. *Rub. V*

DIEBVS Penthecosten,vel saltè infra quindecim dies post ipsum festũ annuatim nostrũ Regimẽ vinculo sui iuramenti,& pœna vigintiquinq; lib. den. in nostro generali concilio proponat,& deliberari faciat de vno experto,& sufficiẽti mensuratore terrarũ,siue Geometra expẽsis,& salario cõis tenendo in nostra Ciuitate ad cõmodum opportunæ mensurationis,tã Communis,q̃ specialiũ personarũ.

De condemnationibus compensandis. *Rub. VI*

SI Condemnatus fuerit aliquis debens ex aliqua causa pecuniã recipere in cõi,seu a cõe nro,cuius creditũ sit liquidũ,ita q̃ constet de quantitate,quã debet recipere,possit,& debeat sibi fieri,& admitti cõpensatio vnius quantitatis ad aliam pro modo,& concursu ipsarum,& Regimen teneatur,& debeat talem computationem,& talem compensationem admittere petenti,& liquidum demonstranti.

De causis Communis defendendis. *Rub. VII*

POTESTAS, Nec nõ Consalonerius,& Priores,& alia nostra Regimina teneant,& debeãt vinculo iuramenti,& pœna quinquaginta lib.den. p quolibet ipsorũ,& vice qualibet,oẽs,& singulas causas cõis,& iura ipsius sollicitè,& diligẽter,put expediẽs erit,vel fuerit ad bonũ,& vtilitatẽ ipsius cõis, defendere,& agitare,& per appellationes,& alia quælibet iuris remedia tueri,manutenere, & substẽtare p posse ipsorum,ita q̃ nostrum cõmune,& causę ipsius detrimentũ,vel iniustitiam minimè patiantur.

De mensura panni lanę, & lini. *Rub. VIII*

VOLVMVS Etiam,q̃ mensura pannorũ lanæ,lini,serici,& similiũ in nra ciuitate sit,& fiat ad passũ cõis consuetũ,qui designatus est sub voltis palatii versus Ecclesiam S. Marię Mercati. Brachium autem sit in longitudine medietatis dicti passus, prout supra in dicto loco est designatus.

De mensura Bladi, & Oliuarum. *Rub. IX*

QVODCVMQVE Genus bladi,leguminis,vel farinę,aut seminis lini mensurẽt in nra ciuitate, & eius districtu nõ aliter,q̃ ad cuppã,siue mezzarenũ,& pbendam,ita q̃ salma intelligat de cuppis octo,& cuppa de pbendis quatuor capacitatis,& mensuræ,put apparet in marmoreis mensuris sub nostra maiori Duhana. Et hoc locũ habeat in emptionibus,& vẽditionibus,& in solutũ dationibus p aliquo pecuniario debito. In aliis verò causis attendat mensura sm̃ conuentionẽ initã inter partes,& vbi non conuenerint,remaneat in dispositione iuris cõis. Oliuarũ aũt mensura semp fiat,& intelligat ad salmã antiquitus cõsuetã,& ad quartũ,ita q̃ salma oliuarũ sit de quatuor quartis,& quilibet quartus de sexdecim quartucciis, & pariter olei mensura. Et aliter,vel cũ alia mẽsura fieri,vel dici,vel intelligi nõ possit,nec debeat. Quicũq; aũt contrafecerit,puniat̃ p quolibet,& qualibet vice in quadraginta sol. den. Saluo q̃ p coptumo alicuius oliueti obseruẽ conuentio,& mensura,put inter ipsas partes inita fuit,sine pœna,& banno. Et ne in pdictis ignorantia,vel negligentia cõmittatur,ordinamus,q̃ annuatim intra quindecim dies intrantis mensis Nouembris oẽs Friscularii,& intendentes frisculis eo anno facere teneanť,& debeant,pœna centũ sol. den. pro quolibet ipsorũ,assignare eorũ buttinellos,quartos,& quartuccios,tã ligneos,q̃ eneos, & lapideos corã nota rio extraordinariorũ D. Potestatis,& eius auctoritate per aliquẽ magistrũ,cui cõmissum fuerit,facere assẽctari tenoris,& capacitatis supradictarũ mensurarũ antiquarũ,& ipsos bullari facere bulla cõis. Et cũ aliis mensuris,q̃ dicto mõ bullatis nemo friscularius audeat aliquã mẽsurationẽ facere de oleo,& oliuis emptis, vel emendis,seu aliter ad eorũ molendina asportatis: pœna,& banno centũ solidorũ p quolibet,& qualibet vice,qua extiterit contrafactũ. Volumus aũt,q̃ apud aliquẽ friscolariũ in domo eius,vel alibi nullę aliq̃ mẽsuræ olei,& oliuarũ reperiant,q̃ pdictæ,& mõ pdicto bullatæ: pœna,et bãno decẽ lib. den. p quolibet cõtrafaciente,& q̃libet vice. Et de pdictis,& quolibet pdictorũ qlibet possit esse accusator,et denũtiator,& credat̃ sacramẽto denuntiãtis cũ dicto vnius testis bonæ famæ,& (si voluerit) eius nomẽ teneat̃ secretũ,& dictus notarius de pdictis,& quolibet prædictorũ possit,& debeat inquirere,rimariq; friscolos, & domos friscolariorum,& veritatem inuestigare,& repertos culpabiles dictis pœnis punire.

De mensura Olei. *Rub. X*

OLEVM Mensuretur nõ aliter,q̃ ad metrum nostri cõis, & nemo audeat aliquod metrum tenere, vel habere,quod non sit ad assectum,& mensuram cõis,videlicet dicti metri: possit tamen fieri mensuratio ad medium metrum,vel ad quartã,aut ad mediã quartã respectu,& pro rata dictæ mẽsuræ metri,& aliter nõ. Et etiã possit oleũ mensurari ad miliare,vel partẽ miliaris, dũmodo quilibet miliare sit, & esse intelligatur de quadraginta metris capacitatis,& mensuræ prædictæ respectu, & pro rata metri iàm dicti,& quilibet metrus capacitatis,& põderis librarum quadraginta quinq;. Et oẽs mensurationes olei de cętero faciendæ fiant,& intelligantur dicto modo,& non aliter. Quæ omnia, & singula quilibet obseruare teneatur,& qui contrafecerit,in centum solidis denariorum pro quolibet,et vice qualibet puniatur.

De m en-

De mensura Vini. *Rub. XI.*

NON Dũtaxat laudabilis,sed ẽt opportuna,& vtilis est iustitia mensurarũ. Hac itaq; lege perpetua moderamus solitas tabernariorũ,& aliorũ hominũ fraudulentas in venditione vini mensuras: decernẽtes,q̃ salma vini de cętero in nostra Ciuitate,& eius districtu,& comitatu sit,& intelligat̃ esse de duobus barilibus capacibus in summa quadraginta octo pittorũ,siue bocaliũ consuetorũ. Pittttũ aũt sit põderis librarũ sex,& capax quatuor foliettarũ. Addẽtes,q̃ qlibet tabernari?,& quęlibet alia pſona vinũ vẽdere debeat in taberna,& domo sua tenere vasa oia,& singula bullata bulla cõis,videlicet pittttũ, mediũ pittttũ, & foliettã,& mẽsuras iustas sine diminutione,& fraude: pœna vigintiquinq; bonorũ. p quolibet cõtrafaciente, & q̃libet vice. De qbus defectibus,& excessibus stet̃ semp inuẽtioni,& relationi officialis,nec nõ denũtiationi,& quęrelæ cuiuslibet offensi in pdictis,vel aliquo pdictorũ cũ pprio iuramento, & vno teste bonę famę.

De mensura,& forma Laterum, Cantonorum, Cupporum, Planellarum, & Calcis. *Rub. XII*

FORMA, & mẽsura lateręs,siue cantonorũ,& planellarũ sit,et esse intelligat̃ lõgitudinis, latitudinis,& grossitudinis,quę designata apparet,seu apparebit subtus voltã palatii cõis in loco aliarũ mẽsurarũ. Ordinamus insup,q̃ in nro cõi habeat modulus cupporũ,cuius forma,& exẽplo tã latitudinis,& lõgitudinis,q̃ grossitudinis oẽs cuppi de cętero laborent,& fiat. Et nemo deinceps plumat cãtonos,planellas,& cuppos ad aliã mensurã,vel formã facere,vel laborare. Cõtrafaciens aũt p quolibet cẽtinario,qđ laborauerit,in centũ sol. den. et maiori,vel minori quãtitate puniat̃ p rata respectu pęnę pdictę,& cãtonos,vel cuppos aliter laboratos ammittat,& in cõi deueniãt. Addẽtes,q̃ dicti lateres,cuppi,& planellæ,& similes tes sint bene,et diligẽter cocti,& custoditi,& integri,vel saltẽ cũ decẽ fractis,& nõ plus p quolibet cẽtinario, sub eadẽ supradicta pœna,vt supra applicañ. Quo verò ad calcẽ,ordinamus fore,& esse pariter bene coctã,& diligenter custoditã,& vendi debere cũ cuppa,siue mezzareno solito,& cõsueto cõis nræ Ciu. signato, & bullato signo,& bullo cõis ad rõnem cupparũ triũ p q̃libet salma calcis in coneis integris,et (vt supra) bene coctis, & custoditis p currenti prio,& cõpetenti,iuxtã moderationẽ,& taxã delup vẽditoribus dictæ calcis,put et & lateręs,planellarũ,& cupporũ,ac fornacciariis tradendã de anno in annũ p deputatos eligẽn. in cõe: attẽta semp tepore,& aliarũ circũstantiarũ qualitate. Cõtrafaciens aũt,et calcẽ aliter vẽdens,q̃ mõ,& forma pmissis,puniat̃ p q̃libet salma calcis in centũ sol. den. vt supra applicañ,& calcẽ ammittat ad vtilitatẽ cõis.

De pondere Libręe, seu Marchi, & Rubbi. *Rub. XIII*

MARCHVS Ad põdus in nra Ciuitate sit, & esse intelligat̃ Luchensis, cuius quęlibet libra sit de duodecim vnciis,& quælibet vncia de octo octauis consuetis. Rubbum autẽ sit,& esse intelligatur ad stateriam vigintilex librarum ad libram prædictam. Et omnia huiusmodi pondera habeantur in communi pro recursu omnium huiusmodi ponderationum.

Qualiter reuideatur mensura terręe, de qua dubitaretur. *Rub. XIIII*

SI Aliqua persona conquereret̃ de mensura aliqua terręe positę in districtu Aux. & voluerit ipsã facere de nouo mẽsurari,& reuideri,tũc ponat̃ p cõe vnus expertus mẽsurator,q̃ ipsã terrã mensuret,& mensuratã sub sacramẽto referat,& ei? relatio redigat̃ in aliquo libro cõis: qua relatione de mẽsura,& quã citare dictæ terræ habẽtes ordinare,seu p cõe positi ad ordinandũ particularia p vera,& sufficiẽti sequant.

De vendendo mensuras per Commune. *Rub. XV*

DECERNIMVS Insuper,& præsenti statuto firmamus,q̃ Stateria,Rubbum, Quartum, Palus, Salma,& Metrum Cõis vendantur annuatim secundum deliberationem Concilii Generalis.

De venditione plenariarum. *Rub. XVI*

ANNVATIM In Kalendis mensis Iunii,& demũ per quindecim dies banniant̃ publicè,& in cõsuetis locis oẽs,& singulæ plenariæ aquarũ pluuialiũ de intus,& extra ciuitatẽ,in quibus bannimentis exprimat̃,q̃ ipsæ plenariæ,vel aliqua ipsarũ vendetur,emere volentibus, & plus offerẽti dabunť, & cũ effectu vendant̃,& vendi possint per Mag. D. Consalonerũ,& Priores,vel matorẽ partẽ ipsorũ,videlicet publicè in scalis palatii cũ tuba,& incanto,ita q̃ cõe non decipiat. Et talis venditio valeat,& sui ficiat̃ p vno anno,dũ tñ ptium solutũ existat in ipso contractu venditionis,& eadẽ die ponatur ad introitũ cõis. Et nemo (pter talẽ emptorẽ) mõ aliquo audeat,vel pſumat aliquã de dictis plenariis mutare,trahere, vel quo quo modo deriuare,vel inuiare per aliquẽ locũ: pœna contrafacientis p quolibet,& qualibet vice quadraginta sol. den. & de hoc qlibet possit esse accusator,vel denũtiator,& credat̃ suo sacramẽto cũ dicto vnius testis bonæ famæ. Et officialis extraordinariorũ,nec non damnorũ datorũ,& qlibet ipsorũ possit,& teneatur de hoc inquirere ad petitionẽ cuiuscũq;. Et intelligant̃ plenariæ cõis illę,quæ fuerint hactenus consuetę,vel quæ curũ habẽrẽ per viã,vel aliquẽ locũ cõis,& quæ sic reputant̃ p cõem vulgi opinionẽ,& intellectũ. Volumus tñ,q̃ qlibet mittens plenariã teneat̃,& debeat taliter mittere,q̃ p viã,& locũ cõis non offendat: & q̃ secus fecerit,teneatur de suo reficere,& reparare,& nihilominus puniatur in decem solidis denariorum.

De platea

De Platea Communis, & eius superficie non occupanda. Rub. XVII

PLATEA Cõis, prout nũc est, & reputat intra terminos ipsius, nullus audeat occupare, vel apphendere in solo, nec eius superficie, sed potius sit libera, & expedita vsq; ad Ecclesiam. Et qui secus fecerit, vel cõmiserit, in quadraginta lib. den. condemnet, & quod fecerit, demoliri, vel destruere suis expensis teneatur, & ipsam plateã, & superficiẽ expeditã relaxare. Saluo q; possit quis ad reparũ stationũ habere trasannam suo muro adhærẽrem sine occupatione soli, & plateæ, dum tamen sit alta in tantum, q; quilibet eques possit rectus sub ea intrare, & exire: quo casu dicta pœna locum non habeat.

De senestris sedilibus, & conductibus non habendis in muris, & carbonarijs communis. Rub. XVIII

IN Muro aliquo cõis circuitus nostræ ciuitatis, nemo aliquã seneſtrã, cloacã, latrinã, necessariũ, rimulã, sedile, priuigiũ, passatoriũ, versatoriũ, vel aliquã aliã aperturã, vel passurã facere, vel habere ꝓsumat cũ licentia, vel sine: pœna, & banno contrafacientis ꝓ quolibet, & qualibet vice vigintiquinq; librarũ den. Et nihilominus quod secus fecerit, vel habuerit, retractet, & reformet suis expensis. Et de hoc quilibet officialis nostri cõis possit, & debeat inquirere, & repertum culpabilem punire, & quilibet alius ad denuntiandum, et accusandum admittatur, & credatur sacramento eius cum dicto vnius testis bonæ famæ.

Qualiter supra murum carbonariæ communis ædificare non liceat. Rub. XIX

NEMO Supra aliquẽ murũ carbonariæ, vel circuitus nostræ ciuitatis audeat, vel ꝓsumat ædificare, vel aliquod ædificiũ, vel ædificationẽ superponere sine speciali, & expressa deliberatione concilii gñalis, & conciliũ non possit talẽ licentiã concedere, q; ædificet in dictis locis per aliquẽ, nisi cũ cautela prohibitionis, & satisdationis, q; non superponet, vel altiabit vltra quinq; pedes, & q; dimittet altiorẽ supra tectum saltẽ per vnũ passum sine merulis, & nihilominus merulos, & totã ædificationẽ nouã faciat ad hastam, & calcem. Quam formã nemo prætermittat: pœna quinquaginta librarum denariorum: & nihilominus quod secus fecerit, retractet suis expensis. Et Rector, seu Regimen hoc faciat obseruari, & exequtioni mandari ex suo officio, et ad petitionem cuiuscumq;.

De bructura non facienda in strata, platea, porta, puteo, vel cisterna. Rub. XX

IN Platea, vel aliqua porta, aut in puteo, vel cisterna cõis, nulla persona, bructurã aliquã faciat, vel apponat: pœna, & banno quadraginta solidorũ. Nolumus ẽt, q; quæcũq; coria quorũcumq; animaliũ expandantur, nec ponantur in aliqua parte plateæ, vel trasannæ eius. Item quis in aliqua strata publica nullam immunditiem faciat, vel bructuram, vel apponat: pœna decẽ solidorũ. Et Regimen teneatur omni die Sabbati de sero facere banniri in locis publicis, & consuetis, q; quilibet debeat disgomberasse, & mundasse ante suam domum: pœna quinq; solidorum, qua pœna inobedientes puniantur de facto, & sine diminutione. Decernentes, q; quilibet inquilinus teneatur mundare ante domum conductam, sub dicta pœna.

De pœna proijcientis aliquid turpe, vel brodam a fenestris. Rub. XXI

DE Alto ab aliqua seneſtra, vel alio loco nemo, brodã, vel aliud turpe proiiciat in viã, vel plateã cõis. Contrafaciens aũt, si hominẽ turpauerit, vel in hominẽ inde proiiecerit, in decẽ libris den. puniatur. Sed si tñ in viã, vel plateã sine deturpatione hominis aliquid ꝓdictorũ proiecerit, in quadraginta sol. den. puniat. Saluo, si proiicies tribus vicibus clamauerit, anteq; proiciat, vel effundat, alta voce, caue, caue. Et saluo, si proiectio de nocte fieret, qñ quis sub alterius ꝓterno staret malitiosẽ: quibus casibus nõ teneat ad pœnã.

De non proijciendo animalia propè portam, vel fontem. Rub. XXII

PROIICIENS Propè portã aliquã nostræ ciuitatis, vel propè aliquẽ fontẽ publicum aliquod animal mortuũ puniatur in viginti solidis den. tàm ex officio Regiminis, q; ad denuntiationẽ, vel quærelam cuiuscũq;. Et intelligatur, propè dicta loca esse, si fuerit proiectio animalis facta in locum distantem a porta, vel fonte, per breue spatium, vtputa quadraginta cannarum, vel circa.

De non proijciendo terram extra domum in aliquam viam, vel plateam communis. Rub. XXIII

TERRAM, Terrumẽ, simũ, vel ciuccã proiiciens extra domũ in plateã cõis, vel in aliq; stratã, & ipsã, seu ipsum non leuans, & nõ faciẽs inde portari intra octo dies, puniat in viginti sol. den. et nihilominus leuare teneatur. Et de hoc possit officialis, & debeat ex suo officio procedere ad petitionem cuiuscumq;.

De non laborando iuxtà terminos. Rub. XXIIII

IVXTA Aliquem terminum in confinio positum inter vicinum, & vicinum nemo fodere, vel laborare audeat infra medium pedem curtum, siue vnum submissum: pœna decem solidorum. Et super hoc prout redatur ad petitionem, & quærelam cuiuscumq; vicini.

De pœna

De pœna excedentis in tripudiando Carnis priuium. Rub. XXV

TRIPVDIARE, vel tripudiando incedere extra suam Parrochiam, nullus audeat in festo carnis priuij de nocte, vel ire cum ciantis, siue luminibus de cannis extra suam parrochiam: pœna quadraginta solidorum pro quolibet contrafaciente, & vice qualibet. Et de hoc stetur, & credatur relationi officialis D. Potestatis referentis, se inuenisse, cum præsentia vnius ad minus ex bayulis communis.

De Fraternitatibus, & licitis Collegijs. Rub. XXVI

FRATERNITATIBVS, & Collegiis artium, ac etiam candelarum consuetis in Ciuitate Auximi liceat congregari, & in vnum conuenire communiter, & diuisim, quotiens eis, vel alteris eorũ videbitur expedire, causa prouidendi, & ordinandi super artibus ipsarum, vel honorãdi aliquod festũ, vel aliquem ipsorum honorandum ad funus, & super piis causis, & miserabilibus. Et eorum ordinamenta in prædictis, & quolibet prædictorum valeant, & teneant, & exequtioni mandentur. Et possint inter se aliquem principalem facere, cui obediatur in prædictis. Et nostrum Regimen interponat partes eius, & fauorem in faciendo obseruari prædicta, & quodlibet prædictorum.

Quòd nullus audeat palluctare, vel proijcere, aut balistare intra Ciuitatem Auximi. Rub. XXVII

INTRA Ciuitatem Auximi in aliquod palatium, ædificium, vel domum alterius, vel cõtra alienum animal, & aues palluctãs, balistans, proiiciens, vel cum arcu trahens, seu mandans, pro quolibet, & vice qualibet in viginti bononenis puniatur, & cõdemnetur. Et super hoc summariè procedatur, tàm ex officio, q; ad denuntiationem alterius cuiuluis.

De non maritando alienam filiam, vel sororem, aut pupillam. Rub. XXVIII

ALIENAM Filiam, vel sororem carnalem nemo audeat maritare, nec tractare, q; maritetur, nec esse testis, notarius, vel arbiter, aut compromissor in maritando, vel occasione maritandi, vel aliud inde, aut circa illud principaliter, vel accessoriè scienter facere, vel ordinare, nisi cum conscientia, & expressa voluntate patris, vel fratris carnalis. Et idem in nepte cõstituta in potestate & deinceps fieri prohibetur per omnia, vt de filia dictum est, & nisi talis soror vidua foret, & habitaret seorsum, & per se in diuerso podere, & mansione a fratre, vel a fratribus. Item pupillam aliquam, vel adultam minorem quindecim annis, siue tutorem, & curatorem habeat, siue non, nemo præsumat maritare, vel circa maritandum aliquid operari, vel facere (vt supra in filia, & sorore dictum est) sine expressa conscientia, & requisitione trium, vel quatuor saltem cõsanguineorum proximiorum, vel saltem affinium, & etiam tutoris, aut curatoris, si haberet. Contrafaciens autem in prædictis, vel aliquo prædictorum in quinquaginta libris denariorũ vice qualibet, & pro quolibet puniatur, & condemnetur. Excipimus tamen a prædictis, si quando pater, vel frater nõ foret sanę mentis, vel ex aliqua euidenti cupiditate, & malitia recularet consentire: quo casu cum licentia D. Potestatis prædicta, & quodlibet prædictorum fieri possit, & debeat sine pœna, & banno. In prædictis autem casibus prohibitis possit, & teneatur D. Potestas semper, & qualibet vice inquirere, & procedere ad petitionem, & quærelam cuiuscumq;.

Quòd nulla res immobilis, nec molendina, vel domus vendi possint forensibus, & exemptis. Rub. XXIX

NEMO De Ciuitate Auximi, nec in ea, vel eius districtu habitans, aut ibi possidens aliqua immobilia bona, præsumat, possit, vel debeat, seu valeat aliquod ipsorum bonorum vendere, vel alienare in aliquem forensem, vel quo quo modo transferre in aliquam personam, rem, locum, collegium, vel vniuersitatem, quæ, vel quod non sit, vel non esset de foro, & iurisditione nostri Communis, & D. Potestatis, & onera realia, & personalia, & mixta (prout alii ciues, & habitatores) nõ solueret, vel nõ faceret in communi nostro, nullaq; res immobilis, etiã molendina, & domus a nemine de Ciuitate Auximi, nec in ea, vel eius districtu habitante, aut ibi aliqua immobilia bona possidente, etiam forensi vendi, aut alienari quo quo modo (vt supra) in aliquam personã forensem, vel exemptam, vel trãsferri possit, nec debeat sine expressa licentia, & deliberatione Mag. Generalis Concilii Communis Ciuitatis Auximi. Et quæcunq; persona secus fecerit in prædictis, vel aliquo prædictorum, seu commiserit aliquid ex prędictis, in centum florenis Communi nostro applicandis ipso facto, & vltra nostri D. Potestatis arbitrio condemnetur, & puniatur. Et nullus in alienatione tali, cessione, vel translatione audeat, vel præsumat quo quo modo, vel sub quo uis quæsito colore interuenire notarius, testis, proteneta, arbiter, vel tractator, aut aliquid in tali alienatione facere, vel operari, sub iãm dicta pœna. Et nostrum Regimen licentiam intrãdi possessionem, vel tenutam rei alienatæ, vel concessæ contra dictam prohibitionem nullatenus concedat, sed potius in qualibet licentia, quę sibi peteretur, vel ab ipso daretur, teneatur, & debeat hoc expressè seruare, & inuestigare, si contra prędictam formam in alienatione aliqua fraus, vel machinatio commissa foret, et se opponere totis viribus, & contrafacientes punire: & persona sic alienans, vel transferens contra præsentem formam (non obstãte pœna prędicta) teneatur, debeat, & cogatur realiter, & personaliter omnia, & singula onera, & obsequia facere, & soluere in communi ex re sic alienata, prout prius faciebat, & tenebatur, ac si alienationem nõ fecisset: & nihilominus res, & bona quęcũq; (vt supra) quomodocumq;, & qualitercumq; in aliquem forensem vendita, cessa, concessa, seu translata habeantur pro non venditis, cessis, concessis, seu translatis: quarum cessionum, vẽditionum, permutationum, & translationum contractus, & instrumẽta ex nunc nulla, & inualida decernimus, & declaramus, etiam extra Ciuitatem Auximi confecta: quocumq; in contrarium faciente non obstante.

I De pro-

De prohibita alienatione immobilium eius, qui in Ciuitate Auximi deseruit habitare. Rub. XXX

NVLLVS Habitator Ciuitatis Auximi, vel districtus de bonis, vel rebus immobilibus, quæ ibidē haberet, vel possideret, audeat, vel possit vendere, aut quo quo modo alienare causa eundi ad habitandum, vel residēdum ad aliquem alium locum extra Ciuitatem prędictam, & eius districtum. Et nemo talem alienationem in se recipiat, & in ea interueniat notarius, testis, tractator, mediator, vel promissor, extimator, vel quo quo modo operator. Contrafaciens autem in prædictis, vel aliquo prędictorum, pro quolibet, & vice qualibet in libris quinquaginta denariorum condemnetur, & talis alienatio nō valeat, nec teneat vllo modo, sed talis res sic alienata deueniat in communi. Et noster Potestas possit, & teneatur, & debeat vinculo iuramenti, & pœna quinquaginta librarum denariorum de suo salario retinendarū super prædictis diligenter inquirere, & procedere summariè, & de facto. Et quotiens prius, vel aliter de tali ordinamē to non constiterit, volumus, ꝙ intelligatur, & pręsumatur, alienationem dicto modo factam esse, si talis alienans post ipsam alienationem quandocumꝙ se transtulerit ad habitationem alterius loci, & multò magis, si ante ipsam alienationem aliam habitationem sibi elegerit, vel deputauerit: in quibus casibus, & quolibet ipsorum possit ad dictam pœnæ impositionem, & debeat procedi, ac si plenissimè constiterit de delicto. Et nihilominus in quolibet supradictorum casuum quisquis talem alienationem recepit, teneatur, & debeat substinere, & in communi facere, & cōtribuere omnia onera realia, & personalia, & mixta, prout, & sicut ipse alienans tenebatur, & nihilominus pro se ipso fumantiam, & alia onera soluat, & faciat, quemadmodum alii ciues, & habitatores soluunt, & faciunt: quocumꝙ in contrarium faciente non obstante.

Quòd possessiones, & res appretiatæ in particularibus libris Communis Ciuitatis Auximi sint tributarię, & ad onera dicti Communis suppositæ. Rub. XXXI

HAC Lege constituimus, ꝙ omnes, & singulæ res immobiles, & possessiones, quæ nunc sunt specialium personarum, & secularium Ciuitatis Auximi, seu eius districtus, vel quæ possidentur per eas in dicta Ciuitate, & districtu, & quæ in ipsa Ciuitate, eius territorio, & districtu per quascumꝙ speciales personas subiectas iurisditioni nostri Communis, & Regiminis tenētur, & omnes, et singulę alię, quę scriptę reperiantur, vel reperiri contingerint in posterum in particularibus Communis, & hominum dictæ Ciuitatis, nec non omnes possessiones, & res, ex quibus hactenus consuetum est collectas, datiuas, & alias impositiones nostro Communi, vel Exactoribus eius persolui, exigi, & contribui, aut onera substineri, vel fieri, ex nunc, deinceps, semper, & perpetuò sint, & esse reputentur, & intelligantur tributariæ, & ad tributa, & sub tributis obnoxię, suppositæ, et obligatę omnium; et singularum collectarum, datiuarum, factionum, solutionum, contributionum, ac etiam omnium, & singulorum onerum, quę in nostro Communi, & per nostrum Commune de cœtero imponentur, exigentur, & imponi, & exigi contigerint, prout, & sicut de aliis quibus solutionibus, impositionibus, oneribus, vel collectis singulis vicibus, & temporibus ex quibuscumꝙ causis, & rationibus deliberatum, prouisum, ordinatum, vel reformatum extiterit, seu erit in concilio generali, & per concilium generale nostri communis, ita ꝙ ad ipsas impositiones, solutiones, & onera, tamq̄ ad inhærentia, & debita tributa ex nunc ipso facto, & iure sub potestate obnoxiæ, & obligatæ intelligantur, & perinde censeantur, reputentur, & habeantur, ac si omnes, & singulæ expressim, & clarè cum earum singulis, & distinctis oneribus, tributis, & quantitatibus essent, vel fuissent specificatæ, & nominatæ, & omnes domini, & possessores earum intelligantur hæc omnia sponte facere, & iis omnibus consentire.

Quòd Cerdones fœtorem, vel bructuram conuicinis non faciant. Rub. XXXII

CALZOLARII Non possint, nec debeant intra circuitum Ciuitatis Auximi aliquod calcinariū facere, habere, vel tenere, nec intra fossos, & fossata ipsius Ciuitatis: pœna, & banno centum solidorū pro quolibet contrafaciente, & qualibet vice, qua in prædictis, vel aliquo prędictorum contrafactum fuerit. Item bructuram, vel turpitudinem alicui conuicino, aut fœtorem non faciant in aliquo loco, vnde tędium inferatur, vel fiat alicui vicino, sub pœna, & banno quadraginta solidorum.

De premio laborantium pro Commune. Rub. XXXIII

VOLVMVS, & ordinamus hac in perpetuum valitura Sanctione, ꝙ si aliqua persona aliquem laborem substinuerit pro nostro Communi vtilem, vel necessarium, aut laboranti iniunctum, commissum, vel deputatum per ipsum Commune, seu eius officiales, & de tali labore ipsi laboranti non fuerit competenti premio, vel mercede satisfactum, tunc ad petitionem, seu requisitionem ipsius laborantis soluatur, & satisfiat ei de bonis, & rebus dicti Communis competenter.

Quòd de aliquo debito Communis non fiat alicui bullecta, vel cautela per Officiales. Rub. XXXIIII

NVLLVS Officialium nostri Communis aliquam bullectam, promissionem, vel cautelam alicui faciat, vel concedat super aliqua quantitate, vel re de bonis, & rebus dicti Cōmunis occasione cuiuscumꝙ debiti, vel crediti, nisi cum deliberatione concilii generalis, vel alterius concilii opportuni nostri cōis. Et si contrafieret, talis bullecta, vel cautela, aut promissio nullo modo valeat, & cōtrafaciens, tàm dans, vel dare faciens, aut fieri, q̄ etiam recipiens in decem libris den. ꝙ quolibet, & vice qualibet puniatur.

De quie-

De quietationibus factis, vel faciendis per Commune. Rub. XXXV

SI Aliquis de suis gestis, & administratis in communi reddiderit debitam rationem, & voluerit sibi finem, & quietationem fieri per commune de prædictis, fiat ei plenaria, & secura quietatio, dummodo cōmuni satisfecerit de restitutione integra eius, quod tenebatur: & talis finis, & quietatio valeat, & teneat, & firma, et rata sit perpetuò. Et simili modo quilibet, cui de suo credito fuerit per commune satisfactū, teneatur, & cogi, compelliq̄ possit, & debeat ad finem, & quietationem communi faciendam: & talis quietatio similiter valeat, & teneat, ac firma sit: quocumꝙ in contrarium faciente non obstante.

Quòd omnibus liceat intrare salam magnam Palatij. Rub. XXXVI

QVILIBET Intrare possit maiorē Salam Palatii causa petendi ius, & alia non inhoneſta faciendi sine omni pœna, & banno: non obstante prohibitione aliqua.

Quòd Trichulę, & similes personę non emant merces causa reuendendi. Rub. XXXVII

PIZICHAROLI, & Trichulę, ac similes personæ, causa reuendendi in nostro mercato, vel alibi in Ciuitate Auximi, vel eius districtu, res, vel merces aliquas comestibiles emere non præsumant, seu alias quascumꝙ res, & merces ad quem vis vsum aptas, & applicatas absq̄ expressa licentia Mag. D. Confalonerii, & Priorum pro tempore existentium: pœna, & banno quadraginta bononenorum pro quolibet, & vice qualibet. Et quilibet possit hoc denuntiare, & stetur, & credatur sacramēto eius cū dicto vnius testis bonę famę. Et causa reuendendi (quando aliter nō appareret) pręsumatur, et intelligatur, quandocūꝙ postea talis persona talem rem reuendiderit cuicumꝙ.

De Colonis, Laboratoribus, Inquilinis, Pensionarijs, & Coptumatarijs. Rub. XXXVIII

COMPERIMVS Frequenter contemptiones de huiusmodi personis, & eaꝝ culpis, & negligentiis exoriri, ideoꝙ hac perpetua declaratione firmamus, ꝙ Laboratores, et Coloni teneantur bene, et diligenter ad vsum boni laboratoris colere, custodire, laborare, seminare, mūdare, recolligere, & alia facere in re, & de re, quam laborandam, & colendam acceperint, quę per bonos, & diligētes laboratores fieri consueuerunt. Et si contrafecerint, & ex inde eorū culpa, vel negligentia, malitia, vel defectu acciderit, vel venerit lęsio, vel damnum, teneantur, & debeant domino, seu patrono, qui lęsus, vel damnificatus fuerit, tale damnum, & talem lęsionem reficere, & refarcire secundum quantitatem extimatam, & declarationem faciendā per duos bonos homines vicinos talis rei damnificatę tali defectu. Et D. Potestas, seu eius officiales ad requisitionem domini, siue patroni teneantur, possint, et debeant cogere vtramꝙ partem in continenti ad eligendos dictos duos homines, videlicet vnum pro parte, qui electi, pręstito eorum iuramento, possint, debeant, & compellantur videre talem rem cum commissis, & ommissis in ea, defectu, & negligentia talis coloni, seu laboratoris, & declarare quantitatem damni, & interesse talis domini, vel patroni intra tres dies, & etiā postea ad petitionē ipsius dñi, vel patroni, si petierit. Et talis declaratio valeat, & teneat, ac firma sit, & exequutioni mandetur per D. Potestatē de facto, sine omni solennitate iuris, & iudicii cōtra colonū, & laboratorē. Et tales sic electi, si intra tertiā diē non viderint, incidant in pœnā solidorū viginti pro quolibet ipsorū. Item, si aliquis laborator, vel colonus, aut etiā inquilinus rem a se conductā ad laborandū, vel colendū quomodocūꝙ in proprietate, vel possessione dñio, seu patrono interuenerit verbo, vel facto, recognoscēdo rem ab alio, vel de ea, aut super ea, seu occasione ipsius respondendo alteri, q̄ ei, a quo cōduxerit, pro quolibet, & qualibet vice in quinquaginta libris den. condemnet, & puniatur, & nihilominus talis recognitio, seu respōsio alteri quocūꝙ modo facta non valeat ipso iure, nec dño, seu patrono, qui locauerat, ꝓiudicet vllo modo. Nullus etiā audeat rem a se conductā alteri locare ad eūdem vsum, vel aliū sine pręsentia, & expresso cōsensu possessoris, a quo ipse conduxit: pœna, & banno decem librarum denariorum: & nullus a tali persona conducat, sub dicta pœna. Item, quandocumꝙ aliqua domus locatur, intelligatur (in dubio) locata ad vsum habitationis, & non ad alium. Et possessio rustica simili modo (in dubio) locata, intelligatur etiam conducta ad vsum boni laboratoris. Pensiones quoꝙ domorum, & rerum (quando non essent conuentæ) intelligantur, put prius cōsueuerunt tales res locari: & quādo de cōsuetudine nō constaret, intelligatur cōpetens merces declaranda per Prętorē cū consilio duorum proximiorum vicinorum rei locatę, & cōductę. Et pensiones conuentæ, vel non cōuentæ semper soluant, & solui debere intelligant hoc mō, videlicet dimidia pars totius pēsionis, siue nauli in principio primi semestris, scilicet in calendis mensis Septembris cuiuslibet anni, quo tempore locationes, & conductiones quarumcūꝙ domorum, et apothecarum non aliter cōuentę semper incipere dicentur, & intelligentur, & alia dimidia in calendis mensis Martii tunc proximè futuri ꝓ alio semestri, & hoc quo ad conductorē bona stabilia in Ciuitate, & territorio Aux. nequaq̄ possidentē: nā bona stabilia in dicta Ciuitate, & territorio possidens huiusmodi pensiones non aliter conuentas, & expressas soluet, & soluere debeat de semestri in semestre, et in fine cuiuslibet semestris dimidiam partem totius pensionis, videlicet dimidiam in fine mensis Februarii, & aliam dimidiam in fine mensis Augusti tunc proximè futuri. Et idem intelligatur, & fiat de pistrinis, horreis, & stabulis: declarantes, ꝙ pistrina locentur, & conducantur respectiuè in calendis mensis Nouembris, horrea in calendis mensis Iunii, & stabula in calendis mensis Maii, dum aliter partes nō cōuenerint, & pensiones illorum, vt supra de domibus, soluantur. Nullus etiā inquilinus de rebus a se inuectis, et illatis in aliquā domū ei locatā audeat extrahere, vel amouere de ipsa domo sine expśa conscientia, & voluntate locantis: pœna, & banno centū solidorum ꝓ quolibet, & vice qualibet. Et in oibus, & singulis huiusmodi causis, & emergentibus, siue dependentibus ab eisdē semper inter partē locatoris, & conductoris, & hæredū ipsorum procedatur summariè, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, & sola facti veritate inspecta.

Quòd Officiales nihil percipiant, nec deferri faciant ab aliquo sine pretio. Rub. XXXIX

OFFICIALIS Aliquis nostri Communis non possit, nec debeat a specialibus personis lectum, cohopertorium, ligna, vel aliam rem percipere, petere, nec recipere, aut deferri facere sine competenti expressa mercede, & pretio conuenta, seu conuento, & nemo eis, vel alicui eorum dare, commodare, mutuare, vel deferre, donare, aut concedere aliquid presumat sine vero, & euidẽti pretio, & mercede, aut nullo modo aliquis mutuet. Contrafaciens autem in prędictis, vel altero prędictorum, tã dans, q̃ accipiens in decem libris denariorum puniatur, & quilibet possit accusare, seu denuntiare, & stetur, & credatur sacramento accusatoris, seu denuntiantis cum dicto vnius testis bonę famæ.

De via danda, vel non. Rub. XL

HABENTI Possessionem in nostro territorio, vel districtu, quæ non haberet viam, causa eundi, & redeundi, teneatur, & debeat vicinus proximus, per cuius locũ cõmodius, et cum minori damno fieri potest, tali vicino non habẽti dare, & vendere viam per suam possessionem pro pretio dupli eius, quod talis via valeret. Habenti autem aliquam viam, alia via non detur. Si quis autem haberet plures vias publicas, quarũ aliquam deseruerit, aut laboraret, & talis via haberet vndiq; aliquẽ eundẽ vicinũ, teneatur talis dictam viam habens dicto vicino vndiq; tenenti vendere pro duplo iusti pretii, & aliter non.

Quòd possidenti iuxtà fossatum molendinorum liceat facere pontem. Rub. XLI

POSSIDENS Terram ab alia parte molendinorum possit facere põtem iuxtà fossatum, siue vallatum molendinorum, ita ꝙ cursum aquæ, vel vallatum non offendat, & aliter non faciat: pœna centũ librarum denariorum a quolibet contrafaciente exigendarum, & Communi nostro applicandarum.

De non habendo aliquem gurgitem propè aliquem fontem. Rub. XLII

PROPE Aliquem fontem spatio duodecim cannarum, & maximè a superiori parte fontis, nemo faciat, vel habeat gurgitem causa macerandi linum, seu (vt vulgo dicitur) stutandæ calcis, & similium, nec maceret, vel ponat ibi linum, nec calcem. Quicũq; verò contrafecerit, soluat bannum decem librarum denariorum. Et quilibet in hoc admittatur ad accusandum, siue denuntiandum.

De equis, qui perirent in seruitio Communis. Rub. XLIII

EQVI Omnes, & singuli, qui ad seruitium Communis conducerentur, mitterentur, vel tenerentur, stare, conduci, vel teneri debeant periculo, & fortuna communis, & non alterius, nisi alicuius culpa, et euidens tali periculo caulam, & materiã dedisset: quo casu ille culpabilis teneatur, cuius culpa id euenerit. Addentes, ꝙ si aliquis equus, seu animal aliquod, ductus, seu ductum in seruitium Communis periret, satisfiat per Commune: sed si de eis soluitur vectura, aut aliquod salarium conducenti, Commune nostrũ non teneatur ad aliquod interesse, nec aliquod damnum patiatur.

De muro inter conuicino facto, vel faciendo. Rub. XLIIII

VBI Inter conuicinos in Ciuitate Aux. inter domũ, & domũ, vel domũ, & splatiũ non esset murus volumus, ꝙ ad petitionẽ cuiuscũq; partiũ murus fieri possit, & debeat super cõi solo vtriusq; partis bene, & cõpetenter sumptibus ambaꝝ partiũ, ita ꝙ bonũ clausimen inde fiat vtriq; domui. Et quando aliqua partiũ recusaret murũ facere, tũc sup dicto solo altera pars possit murũ facere, non obstante phibitione reculantis. Et si altera pars ei non refecerit expensas in dicto muro factas, videlicet p̃ dimidia ipsaꝝ expensarum intra quinq; annos, ex nunc murus totus, & solum prædictum liberè sit, & cedat domo illius vicini, qui murum fecerit. Et si in aliquo loco inter conuicinos foret malus murus, vel malum clausimen, aut non sufficiens ad onus sustinendum, tũc ad petitionem, seu requisitionem partis altera pars teneatur participare, ita ꝙ murus competens fiat, & si recusauerit, tunc simili modo liceat alteri parti in consueto solo, & loco murum facere expensis communibus, & D. Potestas compellat partem ad cõmunicandum, & participandum in expensis, & si recusauerit, ex tunc talis murus refectus totus, & liber sit illius partis, quę fieri, seu refici fecerit talem murum, & altera pars recusans teneatur, & compellatur omne appodium a tali muro leuare, & omnia impedimenta inde leparare, tamq̃ de non sua re. Præterea si aliquis murus, vel paries esset communis a fundamento, & altera partium super ipso muro altius ædificare voluerit, teneatur alterum vicinũ participẽ monere, & requirere ad participandũ in dicto alciamento faciendo, et si recusaret participare, tunc altera pars possit, & valeat per se ipsam suis expensis tale alciamentũ superponere, & totũ id, & quicquid, quod sine participatione vicini fecerit, vel refecerit suis expensis, intelligat, & sit propriũ ipsius ędificantis, seu reficientis. Item habens in muro communi inter se, & vicinũ aliquam fenestram vndiq; perforatam, ita ꝙ habeat respectum intra domum vicini sine mediatione muri, teneatur fenestrã illã saltẽ quatenus tangit medietatem grossitudinis muri versus vicinum reclaudere, & bene, & idoneè remurare suis expensis. Si verò talis fenestra non haberet respectũ intra domũ, sed supra tectũ sui vicini, tunc nolente cõuicino partẽ habẽte, talis vicinus non possit extra continentiã muri de foris apponere, vel extẽdere aliquod lignũ, gratẽ,

proferꝝ

profernũ, assidẽ, barbacanũ, arundinẽ, vel aliqd̃ simile, nec aliquid apponat, vel implngat, seu affigat, qd̃ trãseat vltra medietatẽ muri, vel qd̃ ipsũ murũ lædat, aut tædiũ faciat suo cõuicino: & q̃ cõtrafecerit, vel recusauerit hoc, vice q̃libet in centũ lib. den. puniat: & nihilominus qd̃ secus haberet, vel teneret, reducat ad debitam formam. Et hoc ordinamentum valeat, & teneat, ac locum habeat in prędictis præteritis, & futuris.

Quòd habentes versatorium, vel sedile non officiant vicino. Rub. XLV

VERSATORIVM, Aquariũ, sedile, seu necessariũ, aut aliqd̃ ipsoꝝ iuxtà suũ conuicinũ habẽs teneat, & debeat ipsis, & quolibet ipsoꝝ taliter vti, ꝙ ex inde alicui suo cõuicino aliquẽ fœtorem, vel bructuram nõ inferat, nec immunditiam in alieno proiiciat: pœna decem librarum denariorum pro quolibet contrafaciente, & vice qualibet.

De domo combusta. Rub. XLVI

SI Aliqua domus intra ciuitatẽ, & burgos Aux. fuerit cõbusta, in qua talis ignis nõ fuerit malitiosè, occultè, & dissipáter p̃ aliquẽ appositus, vel immissus, sed potius ex causa, vel negligẽtia habitatoris, vel possessoris acciderit, tũc cõe ex hoc nullũ detrimentũ, vel dispendiũ patiat, nisi ad emendationẽ damni illati in alia domo, quæ fuerit (iuxtà ipsã domũ combustã, vel ꝓpè ipsã) p̃cisa, p̃cipitata, vel in ruinã euersa causa reparationis ipsius ignis ꝓpter contiguitatẽ loci, & nisi p̃ emẽdatione eius, & singulaꝝ rerꝝ, quæ essent expansæ, vel proiectę in dicto igne ad extinguendum eum: in quibus casibus commune faciat, & facere teneatur damnificatis cõpetentem mercedem.

De cursu aquæ. Rub. XLVII

CVRSVM Aquę consuetũ a decẽ annis citra nullus deformet, vel aliorsũ dirigat, aut deriuet in p̃iuditium, vel in incõmodum alicuius cõuicini: pœna, & bãno centũ solidoꝝ: & qlibet possit denuntiare. Itẽ habens cursũ aquæ per domũ, vel locũ alterius, non possit inde aliquã bructurã, nec aliquã aquã, ꝓter pluuialẽ, emittere, nili put cõsueuerit euidẽter, & pacificè a decẽ annis supra, sub pœna p̃dicta: & nihilominus hoc casu, ille, cõtra quem talis bructura emitteret (si talis emittens monitus non desistat) possit licitè dictũ cursũ obturare sine pœna, & bãno. Insup (ne ex aqua currẽte per aliquẽ andronẽ p̃iuditium faciat cõuicino, ius, vel partẽ habẽti in androno) diffinimus, & dicimus, ꝙ ad petitionẽ cuiuscũq; partiũ, altera pars cogat dissgõberare andronẽ de impedimento, qd̃ ex domo, vel loco suo peruenerit, vel facto suo, aut suæ familiæ, vel saltẽ participare ad dissgomberandũ, si non apparuerit, cuius defectu ingomberamentũ acciderit, & ẽt diligenter, & bene murandũ, seu mattonandũ solũ ipsius androni, & cursũ aprandũ ad bene currendum. Et officialis ad quærelam vicini (si petierit) vadat personaliter ad vidẽdum andronem, & ad terminandũ ibi, seu inde quicquid ei videbitur expedire, habita informatione a vicinis. Et nemo in aliquem andronem proiiciat, vel ponat aliquod obstaculum, vel impedimentum ad cursum aquę: pœna quadraginta solidorũ pro quolibet, & vice qualibet. In omnibus autem supradictis procedatur summariè, ac de facto, & sine omni solennitate, & figura iuris, & iudicii, & cogantur ipsæ partes per mulctas, & alia remedia opportuna ad omnia, & singula prædicta obseruanda.

De lauatorio non faciendo propè fontem. Rub. XLVIII

PROPE Aliquem fontem intra duodecim cannas nullus faciat, vel habeat aliquod lauatorium, nec lauet coriamen, aut pannos, sub pœna decem librarum den. pro quolibet contrafaciente, & vice qualibet.

De versatorijs, & cloacis non habendis, propter quas putredo labi possit in vijs. Rub. XLIX

STATVIMVS, & ordinamus, ꝙ nullus possit habere versatoriũ, vel cloacã in suis domibus, vel ante domos ꝓprias, vel cõductas, ex quibus possit putredo decurrere, vel stercus, nec ẽt aqua in vias publicas, vel vicinales, vel quod ẽt vicinũ, vel vicinos offenderet, nec ẽt in ipsis andronis, vel viis vicinalibus aliquas putredines facere, proiicere, seu immittere, vt sunt fœces, interiora animaliũ, vel aliud fœtidũ, aut turpe transeuntibus p̃ vias publicas, seu nociuũ, vel quod fœtorẽ ipsis transeuntibus p̃ ipsas vias publicas, vel vicinales inferat: & qui contrafecerit in p̃dictis, vel aliquo prędictorũ, puniat banno centũ sol. & ipsã cloacã, vel versatoriũ reclaudat, & subtus terrã ponat. Et nullus proiiciat putredinem, vel immunditiã in viis publicis, vel vicinalibus in Ciuitate Auximi, vel burgis, nec etiam propè aliquam portam, vel ipsas plateas, seu aliquas vias, quę possint in his viis, seu plateis decurrere, seu malum fœtorem reddere, nec etiam propè aliquam portam Ciuitatis Auximi, vel burgorum, nec supra muros antiquos, vbi essent domus cuiuscũq; personę. Si quis autem contrafecerit in prædictis, vel aliquo prędictorum, soluat Communi Ciuitatis Auximi bannum viginti solidoꝝ pro qualibet vice. Et Notarius D. Potestatis, qui pro tempore fuerit super viis, teneatur singulis mensibus de prædictis, & quolibet prędictoꝝ inquirere, & repertos culpabiles de omnibus supradictis punire, & condemnare. Et idẽ D. Potestas teneat p̃dicta facere obseruari, & banniri semel in mẽse: pœna, & banno viginti quinq; librarum den. de suo salario. Et hoc non intelligat in proiicientibus aquã possit tertium sonum campanę de lero, dummodo alta voce dicat, & exclamet, guarda, guarda, anteq̃ proiiciat.

Quòd non proijciatur letamen ad muros Communis. Rub. L

NEMO Letamen, vel aliud scopimen audeat proiicere a muris, vel ad muros cõmunis in aliqua parte, nec propè, nisi extra mœnia Ciuitatis per vnam cannam: & qui cõtrafecerit, soluat bannũ quadraginta solidorum pro quolibet, et qualibet vice, & nihilominus teneatur dissgomberare: et quilibet admittatur in hoc ad denuntiandum, & stetur dicto vnius testis bonę famę.

De Cribanarijs. *Rub. LI*

QVAELIBET Cribanaria,& quilibet fornarius teneat bene,& diligẽter scopare,& mũdare furnũ,& bene calefacere in hora,& tẽpore,& panẽ per cõputũ recipere,& reddere,& ipsũ bene, & cõpetenter coquere,ita ꝙ nõ deturpet,nec deuastet,sed bonus,& cõpetens restituat. Itẽ teneat,& debeat habere ante furnũ tẽpore exfornationis panis vnã lozzã,siue storã bonã,& mundã,& nihilominus vnũ canestrũ magnũ,ita ꝙ panis,ꝙ extrahit,nõ cãdat in terrã. Contrafaciẽs aũt ꝑ quolibet dictorꝫ casuũ,& qualibet vice in quadraginta solidis den.puniatur ad quęrelam cuiuscumq; offensi,& credatur sacramento ipsius. Et officiales D.Potestatis teneantur de prędictis inquirere,& rimari,& credat relationi,& dicto ipsorꝫ officialiũ.

De alimentis præstandis inter parentes,& liberos. *Rub. LII*

ORDINAMVS, ꝙ pater,& mater,auus,auia,& deinceps nõ habẽs cõpetentẽ possibilitatẽ se alimentãdi,nutriant,& alimentent ab eorꝫ filiis,& nepotibus,& deinceps, & è cõuerso filii, & nepotes nutriant,& alimentent a patre,matre,et similibus parẽtibus,videlicet semp ab ea parte,quę melius, & cõmodius potest,& ꝑ mõ facultatũ eorũdẽ,tã masculini, ꝙ fęminini sexus. Et sup huõi causis summarie procedatur,& causa durante,nihilominus interim alimenta præstentur arbitrio boni viri.

Quòd Mollarijs liceat ire,& redire per possessiones iuxtà vallata molendinorum. *Rub. LIII*

MOLLARII Possint licitè,& impunè ire,& redire per possessiones specialium personarum existẽtes iuxtà vallata molendinorum,videlicet iuxtà clausas, dum tamen damna alia in ipsis rebus non faciant,vel inferant.

Quòd de domo locata non tollantur res ipsius domus,vel domini pro facto inquilini. *Rub. LIIII*

PRO Facto aliquo,vel debito alicuius inquilini nulla noxia,nouitas,vel læsio,aut reꝫ acceptio fiat ꝑ aliquẽ exactorẽ,gabbellariũ,vel aliquẽ aliũ officialẽ,familiarẽ,vel nuntiũ in ꝓiuditium,vel damnum domini,locatoris,vel domus,accipiendo cuppos,ostia,vel similia faciendo:pœna,& banno centũ solidorum pro quolibet contrafaciente,& qualibet vice.

De non faciendo aliquam bructuram ante aliquam picturam. *Rub. LV*

IN Aliqua pictura,vel ante eã,& propè eã per vnã cannã nemo aliquam bructuram faciat,vel apponat pœna,& banno quadraginta solidorum pro quolibet contrafaciente, & qualibet vice.

De foueis à grano faciendis,& habendis, vel non. *Rub. LVI*

FOVEVM a grano,siue blado ante domũ,vel splatiũ suũ habere, vel de nouo facere cuilibet liceat, ẽt in via,seu strata cõis,dũmodo foditio,concauitas,seu vacuitas talis foueę nõ excedat modũ viç versus domũ vicini existentẽ in opposito,nec excedat versus vicinũ lateralẽ extra directũ termini,seu confinii rei,seu domus ipsius fodiẽtis saltẽ,vel fossã tenẽtis, immò in quolibet dictorꝫ casuũ semp remaneat de confinio,& termino fodiẽtis saltẽ per vnũ pedẽ ad pedẽ manus,siue paruũ,saluis foueis hactenus consuetis, & factis,quæ sint,& remaneant iuris,& possessionis,cuius sunt,vel erunt,& saluis alienationibus,& cõcessionibus cõuentis,& factis legitimè. Itẽ si quis habuerit,vel haberet foueã ante domũ alterius, & talis habens domũ vellet talẽ foueã emere ꝑ ꝓtio cõuenienti,& viginti solidis vltra, tũc habẽs fossã teneat,& debeat talẽ foueã eidẽ vẽdere,et recusare nõ possit. Idẽ ẽt dicimus,si qũ aliquis ante eius domũ haberet foueã, et aliꝰ vellet,& esset paratus similẽ,vel meliorẽ fossã dare,vel cauere in aliquo loco cõgruo ꝑpinquiori,& verisimiliter apriori dicto habẽti foueã,ꝙ tũc talis foueã habẽs teneat,& debeat, & cogi possit ad permutandũ.

De habentibus arbores in possessione alterius. *Rub. LVII*

HABENS In possessione,vel re alterius aliquã arborẽ,teneat possit,& debeat ad petitionem petentis cuius re,vel possessione talis arbor esset,seu staret,cogi,& compelli ad vendendũ tali petenti ꝑ duplo iusti pretii extimationis,secundum extimationem faciendam per extimatores communis.

Quòd nemo laboret in alieno districtu. *Rub. LVIII*

NVLLVS Laboratorꝫ morantiũ,vel quos morari cõtigerit in Ciu. Aux. vel eius territorio,& districtu terrigena,vel forẽsis audeat,vel quo quo mõ ꝓsumat ꝓsonaliter,vel cũ bestia ꝑ se,vel aliũ laborare,vel accedere ad laborãdũ,aut laboritiũ facere in aliquo loco,vel possessione posita extra districtũ, & territoriũ Aux. Cõtrafaciẽs aũt ꝑ quoliber,& qualibet vice in vigintiquinq; lib. denũ. condemnet. Et quęlibet persona de talibus accusare,vel denũtiare possit,& debeat,& stetur, & credat sacramẽto eius cũ dicto vnius testis bonæ famæ,et ẽt steꝰ,& credat solo inuẽtori,& relationi cuiuscũq; officialis nri cõis. Et officiales teneant,& possint de hoc inquirere,& talis denũciator,seu inuẽtor habeat partẽ banni,siuę pœnæ ꝓdictæ. Et idẽ fiat,& obseruet cõtra eũ,ꝙ ad metendũ,trescandũ,battendũ,vel triturandũ extra nostrũ territoriũ accesserit,seu ẽt ad ficcãdũ,vel aliud quodcũq; laboritiũ rusticale faciendũ,vt dictis modis,& dicta pœna debeat puniri. A ꝓdictis aũt sit,& esse intelligat exceptus ꝙlibet de Ciu. Aux. vel in ea morãs,ꝙ aliquã suã possessionẽ in alieno territorio haberet,& ipsã laboraret,vel faceret laborari extra dictã formã, si tamẽ eo anno fructus ex tali possessione,& laboritio percipiendos ad Ciuitatẽ Auximi reportauerit, vel reportare se obligauerit,& satisfecerit:quo casu possit ei concedi per Regimen licentia eundi, laborandi, & laborari faciendi, & aliter alicui licentia concessa non valeat,nec teneat vllo modo.

De cedem

De cedendis arboribus,& fractis. *Rub. LIX*

HABENS in possessione sua iuxtà viã cõis,vel vicinalẽ arbores sylvestres,vel domesticas(exceptis oliua,& ficu)nimis sultas,& dẽsas,siue spissas minori spatio, & interuallo quindecim pedũ grossorũ inter vtrãq; arborẽ,vel habẽs aliquã fractã nimis altã,& buscolã,quaꝫ causa,vel impedimẽto via lædereꝰ,vel Solis radio priuareꝰ,vel habẽs arborẽ aliquã pendentẽ supra viã,vel cuius ramus noceat,vel impedimentũ faciat viæ, ꝓpter quod deterius transeat per eã,teneat,& debeat talis habẽs quãcũq; ꝓdictaꝫ rerũ incidisse,decerpsisse,seu arrõcasse talẽ arborẽ,ramũ,vel fractã ad petitionẽ cuiuscũq; vicini cõquęrẽtis intra quindecim dies a die ꝓcepti sibi facti,seu faciẽdi: & Potestas audita quærela teneat, possit, & debeat sup ꝓdictis de veritate inquirere,& ꝓceptũ facere de incidẽdo,seu arrõcando,aut carpẽdo. Qui verò in dicto termino nõ paruerit,& nõ satisfecerit ꝓcepto ꝓdicto,puniat in decẽ lib.denũ. & nihilominus ꝓdicta facere teneatur,& cõpellatur. Arbores ẽt sylvestres sultas,seu spissas minori spatio,& interuallo decẽ pedũ, vel frascutas versus terrã infra sex pedes,si quidẽ tales arbores starẽt,vel essent in aliquo limite,vel cõfinio iuxtà hortũ,vel cannetũ,ad incidendũ,& emundandũ tales arbores,& si recusaret,ꝑ qualibet vice,qua hoc facere cõtẽpserit,in viginti solidis denũ.puniat,& nihilominus hoc facere teneat. Et idẽ fiat,& obseruet in qualibet fracta buscosa,vel alta,quã aliquis haberet iuxta dicta loca sui cõuicini,vel alicuius ipsorꝫ. Et ꝓdicta locum habeat in arboribus,quæ starẽt ꝓpè confiniũ intra octo pedes,& nõ in aliis,quæ latius distaret. Itẽ liceat cuilibet dño,vel possessori possessionis,vel rei,supra quã aliqua arbor,vel fracta,vel ramus pẽderet sup sua possessione, vel re(semp tñ ꝓcedẽte monitione,& termino,qua,seu quo dñs,vel possessor talis arboris potuerit cõmodè talẽ incisionẽ,seu roncamentũ ꝓdictum facere)ramos incidere,& fractas rõcare. Liceat ẽt dño,seu possessori arboris,tã de terra vicini,ꝙ de sua propria colligere omnia poma ramorũ suę arboris, & ad hoc faciendum ingredi,& intrare rem,& possessionem sui vicini sine aliqua pœna,& banno.

De volentibus trahere aquam de sua possessione. *Rub. LX*

AQVAM De sua possessione quilibet possit extrahere,& ipsã dirigere,& deriuare in aliquã vicini, vel aliũde,ita tñ,ꝙ vicino nõ noceat,nec sbochet sulcũ,vel fossatũ sup possessionẽ alterius,vbi,vel vnde consuetũ non extiterit,talia esse, vel fieri. Et qui secus fecerit,pro quolibet, & vice qualibet in quadraginta solidis denũ puniatur,& in pristinũ statum opus reducere teneatur intra quintam diem,ex quo quærelam receperit,vel fuerit requisitus.

De conseruando fideiussores communis indemnes. *Rub. LXI*

COMMVNE Nostrum teneatur,& debeat oẽm personã,quę ꝑ ipso fideiusserit, vel se obligauerit pro aliquo debito,vel facto in seruitiũ,vtilitatẽ,vel necessitatẽ cõis,cõseruare indemnẽ, & sine omni damno expensis ipsius communis:& Potestas hoc fieri faciat vinculo sui iuramenti.

Quòd notarij viarum teneantur inquirere contra detinentes publicum communis. *Rub. LXII*

DICIMVS, & firmiter ordinamus,ꝙ notarius Potestatis,ꝙ positus est,seu alius,ꝙ poni,& deputari contigerit sup viis,teneat vinculo iuramenti ire personaliter ꝑ ciuitatẽ, & burgos ad inquirendũ ꝑ illis,ꝙ ꝓiecerint putredinẽ in viis publicis,& vicinalibus,& ad reinueniendũ dictas vias,& ad faciendũ ipsas diligũberari a quibuscũq; fuerit inuentũ fuisse occupatas,& ad certũ bannũ ꝓcipiat,ꝙ remoueat, & restituat publicũ cõis:& ꝙ cõtrafecerit,soluat bannũ impositũ ei ꝑ notariũ,& credatur soli dicto notarii. Saluo ꝙ si aliquis haberet, vel teneret in viis publicis lapides,ligna,terrã,harenã,vel calcẽ causa construẽdi, vel ędificãdi domos,vel muros tãdiu,ꝙ laborauerit,vel laborari fecerit,ad bannũ aliqđ nõ teneat, donec fuerit domus perfecta,vel murus:& hęc remaneãt in prouidẽtia D.Potestatis,& Mag.D.Confalon. & Priorꝫ.

Qualiter D.Potestas teneatur facere iurare artifices. *Rub. LXIII*

STATVIMVS, & firmiter ordinamus,ꝙ quilibet Potestas, qui ꝑ tẽpore fuerit in Ciuitate Aux. intra viginti dies post introitum sui officii teneatur vinculo iuramenti, & ad pœnam centum librarum denariorum de suo salario facere iurare ad Sancta Dei Euangelia omnes,& singulos artifices Ciuitatis Auximi,& illos bonos homines electos per D.Potestatẽ,D.Confaloneriũ,& Priores Cõis dictæ Ciu. ꝙ nullo modo se dabunt in partem,& semper attendant ad honorem,& statum S.M.R.Ecclesię,& Rectorum pro Ecclesia nominatorum, bonum,& pacificum statum Communis Ciuitatis Auximi.

Quòd Potestas faciat fieri pannos Tubatoribus,& Bayulis Communis. *Rub. LXIIII*

VOLVMVS Insuper,& ordinamus,ꝙ D.Potestas, qui pro tempore fuerit in Ciuitate Auximi, teneatur,& debeat fieri facere pannos Tubatoribus,& Bayulis Communis,quos ipsi deberent recipere a Communi omni anno de mense Maii,& ante festum B. Victoris protectoris nostri de bonis Cõmunis Auximi,& ipsi Tubatores,& Bayuli habeant dictos pannos completos in festo dicti nostri Protectoris. Et si Potestas fuerit negligens ad faciendum fieri prędicta intra dictum terminum,teneatur ipse ipsos pannos ipsis Tubatoribus,& Bayulis fieri facere de suo proprio. Et ipsi Tubatores,& Bayuli ipsos pannos portent continuè:pœna viginti solidorꝫ. Dicti aũt panni debeant esse dimidiati diuersorꝫ colorꝫ,albi scilicet,& rubei. Et Potestas teneatur facere inquisitionẽ infra dictos tubatores,& bayulos,si cõtinuè dictos pãnos nõ portarent,& eos dicta pœna punire. Et si Potestas fuerit negligens in ꝓdictis,puniatur de suo salario pœna decem librarum denũ. Et teneantur dicti tubatores caputium rubeum portare continuè. Bayuli verò sub eadem pœna teneantur portare biretum rubeum cum arma Communis nostri.

Deamba

De Ambaſciatoribus dandis alicui noſtro Ciui. *Rub. LXV*

VOLVMVS, & ordinamus, ꝙ ſi aliquis ciuis peteret a D. Conſalonerio, & Prioribus Ciu. Aux. aliquē ambaſciatorē, ſiue ambaſciatores p aliquo ſuo facto pprio exequēdo, ipſi D. Cōſalonerius, & Priores ipſū ambaſciatorē, ſiue ambaſciatores ipſi petēti dare teneant expenſis cōis, ſemel tm̄, & ab inde in antea illi tali, q dictos ambaſciatores habuerit ſemel tantū (vt ſupra dictū eſt) ppetuō ſup eodē negocio, & facto, D. Conſalonerius, & Priores nō poſſint, nec debeāt iteratos ambaſciatores concedere, nec petere, ꝙ eidē concedantur expenſis dicti cōis, ſed expenſis petentis poſſint ipſi ambaſciatores dari, & concedi ipſi petenti pro arbitrio ſuæ voluntatis cum conſenſu, & voluntate Mag. D. Conſalonerii, & Priorꝫ.

De illis, qui tenentur dare aliquid Communi rationabiliter. *Rub. LXVI*

DICIMVS, & ordinamus, ꝙ D. Poteſtas teneat p̄cilē ſine cōſeruatione cōcilii, & cōcionis inueſtigare, inquirere, & facere, & curare, ꝙ illi oēs, q debēt rationabiliter dare aliquid cōi, tā ex promiſſione, q̄ ēt ex ſtatutis, vel quacūq; occaſione, vel mō, reſtituāt dicto cōi, & idē Poteſtas cogat eos ad reſtituendū id cōi, qđ rationabiliter inuenerit obligatos eſſe reſtituere, & tā de officialibus dicimus, q̄ de aliis.

De reinuentione Baliſtarum Communis. *Rub. LXVII*

ITEM Teneat D. Poteſtas in primo menſe ſui regiminis ſine quolibet abſolutionis remedio reinuenire, & reinueniri facere p cōi, & reinuētas fideliter cuſtodire, baliſtas, & alia arma cōis a quibuſcūq; de Ciu. Aux. vel extra Auximū, & ſup hoc diligēter inqrat, & inqri faciat p quoſcūq; melius videbitur, vt dictæ baliſtę, & alia arma poſſint, & debeant pēnitus rehaberi, & cum aliis faciat conſeruari.

Quòd reinueniantur Carbonarię, & Plateę Communis. *Rub. LXVIII*

ORDINAMVS ēt, ꝙ oēs, & ſingulæ plateæ, & terreni, vbicūq; cōſiſtant intra Ciuitatē Aux. & burgos, quæ ſpectant ad Cōe Aux. & ſunt ipſius Cōis, & ēt foſſę, & carbonariæ ipſaꝝ foſſaꝝ extra Ciuitatē Aux. cōſiſtentes iuxtà Ciuitatē ipſā, & burgos circūquaq; occupatæ reinueniant ad opus Cōis Aux. & p Cōi, & oſa impedimēta ibi poſita tollant, & totaliter diſgomberētur liberè, & abſolutè, & ꝙ a nemine in poſterꝫ detineant, nec occupent, ita ꝙ poſſit liberè quilibet ire, & redire per ipſas foſſas, & terrena ſine alicuius cōtradictione. Poteſtas aūt, q p tēpore fuerit, teneat facere inquiſitionē de p̄dictis intra primū menſē ſui regiminis, & repertos culpabiles punire, & cōdemnare ſecundū formā ſtatuti loquētis de publicis cōis occupatis: & nihilominus dictas foſſas, & terrena faciat diſgūberari cū effectu intra menſem p̄dictum: & ſi Poteſtas fuerit negligens in p̄dictis exequendis puniat bāno decē lib. deñ. de ſuo ſalario retineñ.

De faciendo ſolui pecuniam Communis a debitoribus ipſius Communis. *Rub. LXIX*

DECERNIMVS Inſup, ꝙ quicūq; inuenirent, ſeu apparerēt debitores cōis in aliqua quātitate pecunię, D. Poteſtas vinculo iuramēti, & pēna centū lib. deñ. de ſuo ſalario, dicta debita exigere, & exigi facere teneat cū effectu a dictis debitoribus ablq; libelli oblatione, litis cōteſtatione, & ablq; oī iuris ordine.

De his, qui eligerentur in aliquo officio Communis. *Rub. LXX*

ORDINAMVS, & firmamus, ꝙ ſi aliquis fuerit in poſterꝫ electus in aliquo officio dicti cōis, vnde, vel ex quo ſalariū percipere a cōi p̄dicto, vel ſine ſalario, non liceat eis, nec alicui eoꝝ dictū officiū renuntiare: & Poteſtas debeat ipſū talē electū cogere, & grauare, quouſq; dictū officiū exerceat, & acceptet, ſub pēna vigintiquinq; lib. deñ. p quolibet, & vice qualibet, niſi infirmitate, vel aliqua iuſta cauſa, & rationabili impeditus eſſet, ꝓpter quæ poſſit rationabiliter excuſari, & tūc loco eius alter, q electus fuerit, & plures voces habuerit, ille talis ſuccedat in officio p̄dicto. Et idē intelligat de tertio electo, ſi ſecundus nō acceptaret cauſis, et rationibus ſupradictis, ꝙ teneat exercere, et acceptare officiū p̄libatū, ſub dicta pēna.

De bannimentis referendis per Bannitorem Notarijs reformationum. *Rub. LXXI*

HAC Præſenti noſtra Conſtitutione firmamus, ꝙ Tubatores Cōis Aux. teneañ, & debeāt, factis quibuſcūq; bannimentis per eos per dictā ciuitatē, ipſum bannimentū referre notario reformationū, & aliis, ad quos ſpectaret, ita ꝙ poſſint ipſi notarii clarè, & apertè deſcribere, et notare relationes huiuſmodi ſecundū veritatē, & formā bannimēti: pēna, & bāno viginti ſol. p qualibet vice, & quolibet tubatore.

Vt aliquis Artifex non eligatur in nuntium, ſiue bayulum Communis, nec habentes boues, vel non valentia quinquaginta librarum denariorum. *Rub. LXXII*

VOLVMVS ēt, ꝙ nullus calzolarius, ſutor, vel quis alius artifex eligat in nuntiū, ſeu bayulū cōis, & elector, q contrafecerit, ſoluat bannū quadraginta ſol. & talis electio non valeat, nec aliquis, qui tunc temporis habuerit boues, vel qui non habuerit valentia quinquaginta librarum, ſub dicto banno. Dos aūt mulieris dicatur eſſe in bonis mariti quantum ad prædicta.

Quòd Depoſitarius Communis, vel Operarius teneatur ſoluere Laboratoribus in ſero. *Rub. LXXIII*

DICIMVS ēt, ꝙ ſi aliquis laborauerit in opere cōis, teneat operarius, vel depoſitarius, q cōduxerit eū, dicto operi, ſoluere ſibi p̄tium, vel ſalariū cōſtitutū oī ſero illius diei, q̄ ſteterit ad laborandū: & ſi depoſitarius, vel operarius ſibi non ſoluerit, vt dictū eſt, de ſuo pprio duplū ſibi ſoluere teneat: & Poteſtas teneat ipſum depoſitariū, vel operariū cōpellere perſonaliter ad voluntatē dicti laboratoris.

Quòd Syn-

Quòd Syndicus Communis ad negocia teneatur, et debeat videre campanas, et aqueductus, et foſſatum Sancti Iacobi, & Auximanellorum. *Rub. LXXIIII*

STATVIMVS, & ordinamus, ꝙ Syndicus ad negocia cōis, q p tēpore fuerit, teneat, & debeat ſingulis duobus menſibus videre, & ſcrutari, ſeu videri, & ſcrutari facere cāpanas cōis, & aqueductus platii cōis, & aqueductus fontiū Auximanelloꝝ, & S. Iacobi, Fulloniç, & S. Criſtinę, & ipſius fontes (ſi qua aptatione, & reparatione indigerēt) teneat facere reparari, & aptari intra octo dies, poſtq̄ viderit indigere, expēſis cōis, & ipſas expēſas poſſit facere ſine aliqua apodiſta D. Cōſalonerii, & Prioꝝ, ſiue Poteſtatis. Et ſi p̄dicta neglexerit facere, & adimplere, teneat oē damnū, quod cōe incurreret occaſione dictę negligentię, refarcire. Et dictus Syndicus teneat facere aptari ſcrinnia, oſtia, & balcones, & tectum palatii cōis, & domorum communis, vbi D. Conſalonerius, & Priores morantur, & dictos fontes ſine aliqua apodiſta.

De cogendo Depoſitarium ſoluere debitum illi, a quo confeſſus fuit habere. *Rub. LXXV*

QVICVMQVE Fuerit cōfeſſus, a depoſitario habere aliquod debitū, & dictus depoſitarius nō ſoluereet ſibi durāte officio ſuo dictū debitū, poſt finē officii cōpellatur plonaliter a D. Poteſtate, & eius officialibus dictū debitū integrū ſoluere de ſuo pprio ad volūtatē illius, q dictū debitū recipere debet.

Quòd quilibet, qui habet cauſam cum Cōe, non poſſit eſſe Prior, nec Conſaloñ. Ciu. Aux. *Rub. LXXVI*

VOLVMVS, & decernimus, ꝙ nullus, q aliquā quæſtionē, vel cām haberet cū cōi, eo tēpore, quo eligunt Conſalonerius, & Priores, nec aliquis eius pater, filius, frater, nec conſobrinus vſq; ad tertiū gradū poſſit eſſe, ſeu eligi ad officiū conſaloneriatus, vel prioratus: & ſi aliquis ipſoꝝ p̄dictoꝝ eligeret cōtra formā p̄dictā, dicta electio nō valeat, & ille, q electus fuerit, dictū officiū exercere non poſſit, & ab exercitio dicti officii expellatur. Et quicūq; dictum officium acceptauerit, ſoluat nomine banni cōi noſtro centum libras deñ. Et ſi Poteſtas cogeret contra p̄dicta aliquē, ſoluat nomine bāni viginticinq; libras deñ.

Quòd Mag. D. Conſalonerius, et Priores non poſſint facere eorum credita regiſtrari, nec aliquod officium recipere, nec dare alicui conſanguineo, ex quo ſalarium detur. *Rub. LXXVII*

DECERNIMVS Inſup, ꝙ Mag. D. Conſalonerius, & Priores Populi Ciu. Aux. q p tēpore fuerint, durāte eoꝝ officio nō poſſint aliq̄ ſuū creditū regiſtrare, nec in regiſtro Cōis Aux. poni facere, nec aliquid ſtātiare, vel ordinare p eoꝝ, vel alteri⁹ eoꝝ vtilitate, nec facere ſe eligi, nec poſſint habere aliq̄ officiū, ex quo ſalariū percipiat: & q cōtrafecerit, ſoluat bannū centū ſol. tā recipiēs, q̄ eligēs. Itē p̄dicti D. Conſalonerius, & Priores p̄dicta facere nō poſſint, vel dare alicui ſuo familiari, tratri, genero, & è conuerſo, vel alicui ſuo conſanguineo vſq; in tertiū gradū, ad bannū p̄dictū. Et teneatur notarius reformationū facere eos iurare p̄dicta obſeruare vinculo iuramēti in principio ipſoꝝ officii. Si verò p vtilitate cōis mitterentur in ambaſciatores, recipere poſſint ſalarium ſecundum formam ſtatuti, & ambaſciatam facere.

Quòd nullus poſſit eſſe Conſalonerius, nec Prior Populi Ciuitatis Auximi, nec Conciliarius, qui non ſit allibratus a vigintiquinque libris ſupra. *Rub. LXXVIII*

NVLLVS ēt poſſit eſſe Conſalonerius, Prior, nec Conciliarius Cōis, & Populi Ciu. Aux. niſi poſſideat bona valētia vigintiquinq; lib. deñ. et vltra, ipſe, vel pater eius: & quicūq; receperit dictū officiū cōtra dictā formā, cōdemnet in vigintiquinq; lib. deñ. & notarius reformationū faciat ipſos Priores, Conſaloneriū, & Conciliarios ſic electos in principio ſui officii iurare, ſi habēt bona valētia, vt ſupra dictū eſt. Et ſi notarius reformationum neglexerit prædicta, perdat de ſuo ſalario centum ſolidos.

Quòd nullus poſſit eſſe Conſalonerius, Prior, nec Conciliarius, nec habere aliquod officium in Ciu. Aux. qui non habitaſſet ipſe, & ſui auctores in Ciuitate Auximi a vigintiquinque annis citra. *Rub. LXXIX*

NVLLVS Inſup de Ciu. Aux. poſſit eſſe Conſalonerius, Prior populi, nec Conciliarius, nec habere aliq̄ officiū dicti cōis, q nō habitaſſet in Ciu. Aux. & eius diſtrictu, & ipſe, & anteceſſores ipſius a vigintiquinq; annis citra, ad hoc, vt negocia dicti cōis ad notitiā forenſiū nō deueniāt, ſed per antiquos Auximanos Ciues tractent. Et q dictū officiū acceptarēt, ſoluāt, & ſoluere teneant cōi noſtro nomine pēnę de cē libras deñ. & a dictis officiis remoueant omnino. Et notarius reformationū teneat, & debeat vinculo iuramēti notificare ſtatutū p̄dictū, & legere in cōcilio ad hoc, vt aliquis nō p̄tendat ignorantiā, & teneat ipſe notarius tales, qui eſſent deſcripti in libro aliquarum artium, de ipſo libro tollere, & caſſare.

Quòd quicumque commiſerit aliquid de mandato D. Poteſtatis, Conſaloneriį, & Priorum, non grauetur, ſed defendatur expenſis Communis. *Rub. LXXX*

ITEM ſtatuimus, & ordinamus, ꝙ quicūq; ex D. Prioribus, vel Conſaloñ. vel ex maiori parte ipſoꝝ, vel quicūq; artifex, vel ex generali concilio mandato D. Poteſtatis, Conſalonerii, & Prioꝝ licitè, q̄d nō fit contra Eccleſiaſticā libertatē, vel cōtra cōſtitutiones generalis curiæ, aliquid cōmiſerint, pēna aliqua, & bāno nō grauent, immò impunes euadant. Et ſi aliquis ipſoꝝ durante officio, vel Rectore, cōmune teneatur eūdem defendere, vel conuentus fuerit ipſa de cauſa corā quocūq; ludice, vel Rectore, cōmune teneatur eūdem defendere, & indemnē conſeruare expenſis ipſius communis, & expenſas neceſſarias facere, & præſtare, & ad petitionē, ſeu requiſitionē illius, qui eſſet taliter conuentus. Et D. Poteſtas pēna centū librarū deñ. de ſuo ſalario, & vinculo iuramenti teneatur hoc facere: de quibus abſolutionē petere, non poſſit, & petita, & conceſſa non valeat: cuius pœnę medietas ſit acculatoris, vel denuntiatoris. Et ad probandum ipſum mādatum ſufficiat

probatio

probatio trium testium ad minus, qui testes sint ex illis, qui essent Priores, vel Consalonerii tempore commissi delicti, nec admittantur alii ad ipsum testimonium ferendum.

De auxilio prestando D. Potestati super maleficijs. *Rub. LXXXI*

STATVIMVS, & ordinamus, ꝙ si contigerit fieri aliqd maleficiū in dicta Ciu. Aux. vel eius districtu (quod absit) & per D. Potestatē punitio fieri nō posset, & egeret aliquo adiuuamine ad hoc, vt dictum maleficium puniatur, D. Consalonerius, & Priores, qui pro tempore fuerint, dicto D. Potestati assistere, & fauere debeant, sub pœna quinquaginta librarum denariorum.

Quòd D. Cōsalonerius, et Priores extra domū eorum habitationū nō debeāt cū aliquo comedere. *Rub. LXXXII*

ITEM statuimus, & ordinamus, ꝙ D. Consalonerius, & Priores, Ciu. Aux. nō possint, nec debeāt durāte eorū officio comedere, nec bibere extra domos habitationis ipsorū: saluo quando ad eorū domos proprias redirent, nec etiā aliquē, vel aliquos conuitare, vt cū eis comedat, vel comedāt in domo habitationis ipsorum. Quicūq; verò cōtrafecerit, puniatur in pœna centū solidorum: & quilibet possit contrafacientes denuntiare, & accusare tempore eorum syndicatus, & habeat quartam partem banni, & credatur, & stetur sacramento denuntiantis, vel accusantis cum vno teste bonæ famę.

De apodissis quæ bullari possint per D. Consalonerium, D. Priores, & Consiliū Credentię. *Rub. LXXXIII*

ITEM statuimus, & ordinamus, ꝙ D. Consalonerius, & Priores Ciuitatis Auximi in firmatione, & sigillatione omnium apodissarum primò, & anteq̄ dictę apodissæ bullentur, teneantur, & debeant vinculo iuramenti inter se reuidere, & deliberare, si sunt iustæ, vel non, & postmodum, si obtentum, & delibe ratum fuerit inter eos per maiorem partem ipsorum, legi, & mitti possint in concilio credentię, & obtento in concilio credentię ad bullulas, & palluctas per duas partes, bullari, firmari, & sigillari possint: & si aliter factū fuerit, non valeat, nec Cancellarius talē firmationē scribere debeat aliter, q̄ dictū est, ad pœnā periurii, & decē librarū den. de suo salario retinen. Possint tñ p̄dicti D. Consalonerius, & Priores absq; aliquo cōcilio apodissas de viginti solidis, & ab inde infra bullare, & firmare eorū arbitrio, ac ēt expendi facere per Camerariū Gōis in negociis necessariis dicti Cōis de bonis ipsius Cōis vsq; ad quantitatē prædictā viginti solidorū, & non vltra vice qualibet. Et nihilominus oēs supradictæ expensæ sic factæ, & firmatę, & aliq̄ expēsę dicti Camerarii factæ de bonis dicti Cōis approbent per maiorē partē cōcilii generalis, & aliter nō valeāt, nec Camerarius absolui possit ab administratione sui officii, si seruata nō fuerit forma p̄ntis statuti. Nec possint dicti D. Cōsalonerius, & Priores decē diebus vltimis circa finē eorum officii bullare, nec bullari facere per se, vel in cōcilio credentię aliquam apodissam: pœna decem librarum denariorum: & nihilominus quicquid tactum fuerit, sit nullius valoris, et momenti auctoritate p̄gentis statuti.

Quòd tota blada vendatur, & ematur in Platea solita. *Rub. LXXXIIII*

ITEM statuimus, & ordinamus, ꝙ in posterū tota blada vēdatur, & emāt in platea magna cōis in loco solito, & non alibi. Contrafaciens aūt, tā venditor, q̄ emptor soluat bannū viginti solidorū dicto cōi vice qualibet, qua contrafecerit, & deliquerit in prædictis, & blada nihilominus deueniat in communi.

Quòd Mollarij non possint aliquo modo bladas emere ad macinandum. *Rub. LXXXV*

VOLVMVS Etiam, ꝙ Mollarii, seu macinantes granum, seu bladam non possint, nec debeant vllo modo aliquam bladam emere ad macinandum causa reuendendi farinam. Cōtrafaciens autem vice qualibet soluat bānum centum solidorum dicto communi pro qualibet salma bladę. Exceptis panifaculis, & illis, qui faciunt panem ad vendendum, quibus nullum præiudicium generetur.

Quòd Mensuratores debeant stare in Platea Communis cum mensuris. *Rub. LXXXVI*

ORDINAMVS Insuper, ꝙ Mensuratores bladæ debeant, & teneātur semper, quum blada venditur, & emitur, stare in platea communis, vbi dicta blada venditur, cum mensuris cōmunis ad mēsurandum ipsam bladam, & non alibi: & si alibi mensurauerint, pr̄terq̄ in ipsa platea, soluant bannum vice qualibet dicto communi solidorum viginti pro quolibet eorum.

Quòd non procedatur in causa, in qua vna partium non haberet aduocatum. *Rub. LXXXVII.*

AD Reprimendā superbiā, & audaciā malignorū, & ad hoc, vt ius vnicuiq; defendatur, statuimus, ꝙ si aliqua esset quæstio in Curia Ciu. Aux. inter quoscūq; quacūq; de causa, in qua vna partiū procuratorē, seu aduocatū inuenire non posset, ꝙ in dicta causa procedi nō possit per D. Potestatē, vel eius officiales, & si procederet, non valeat, & p̄cessus sit nullus ipso iure, donec pars, quæ nō habuerit aduocatū, vel procuratorē, sibi inuenerit, vel p iudicē dabit, dūmodo talis nō sit negligēs, nec sua culpa sit in inueniēdo suū p̄curatorē, vel aduocatū: & habito, & inuēto procuratore, vel aduocato, liberè possit p̄cedi in dicta cā.

De vno Syndico habendo pro Commune in Curia Generali Marchię. *Rub. LXXXVIII*

VT Sententiæ, & causæ Cōis Aux. valeant defensari, hac lege duximus ordinandū, ꝙ per D. Consaloneriū, & Priores dictę Ciu. Aux. nominetur, & conducatur quolibet anno de mense Ianuarii vnus Syndicus bonus, & legalis, qui continuè morā trahat in Curia Generali Marchiæ ad prosequendū, & defendendū oēs iurisdictiones, lites, & quæstiones dicti cōis: cuius officiū duret per annū, nisi per dictum cōe extiterit refirmatus: q̄ sit, & esse debeat forēs, & extra districtū, & diocesim Ciuitatis Auximi: & pro suo sala-

rio annuatim habeat, & habere debeat illud, quod per D. Consalonerium, & Priores, et Concilium credentiæ extiterit ordinatum, & reformatum: conditione personæ inspecta.

Quòd nullus possit proijcere putredinem in plateis, vbi fuerunt domus destructa. *Rub. LXXXIX*

ORDINAMVS Etiam, ꝙ nullus audeat, vel præsumat in plateis, vbi fuerunt domus destructę, proijcere, nec proijci facere, nec fieri facere aliquam putredinem, vel immunditias: & qui contrafecerit, teneatur tolli facere intra secundam diē, postq̄ proiecerit, & credatur, & stetur sacramento duorum vicinorum, sub pœna viginti solidorum.

De cessantibus soluere collectas. *Rub. XC*

OMNES Habentes, vel possidentes quocūq; iure, & modo aliquam rem immobilem extimatā in catasto Cōis Aux. seu particulari, soluere debeant collectas hactenus impositas in dicto cōi a creatione populi vsq; nunc citra, & quæ in futurū imponent in Cōi Aux. sm extimationē cuiuslibet rei: non obstañ. si quod in suo apptio non haberet, nisi solūmodo ꝙ constet eū possidere, ita ꝙ nulla sit exceptio personarū, sed oēs ad soluendū cōpellantur per D. Potestatē. Et si quis recusauerit ipsas collectas persoluere, vt supra declaratū extiterit, possidēs nō audiat, nec ei p D. Potestatē, vel ei⁹ officiales ius reddat in ciuilibus, vel criminalibus, sed alii audiant cōtra eos non obseruātes, & debeant oibus officiis, & beneficiis dicti cōis priuari. In quibus D. Potestas, & Officiales (ad hoc, vt oēs soluant) habeant largū, & liberū arbitriū oia faciendi, operādi, & exequutioni mandādi, & oia remedia opportuna faciendi, & tenēdi, vt ei, vel suis officialibus placebit, de iure, & de facto, & ꝙ p p̄dictis nō valeāt mō aliquo syndicari. Et in p̄dictis, & quolibet p̄dictorū nullus p̄sumat patrociniū p̄stare cōtrafacientibus: pœna centū sol. Et nullus p̄fessionarius debeat sedere in domo, vel alia mansione alicuius non soluentis collectas, nec aliquis debeat ire ad pretiū ad diē, vel ad mensem cū eo, nec laborare de aliquibus suis bonis, nec bona p̄dicta ad coptumū recipere, nec ire ad molendū ad sua molendina, nec aliquis notarius possit se rogari de aliquibus iuribus ipsius talis non soluentis, nec aliquis facere possit aliquā aduocationē, nec dicere, vel arrengare p eo, q̄ recusaret soluere decimas, et collectas, nec defendat, vt ciuis. Et si quis cōtrafecerit, puniat in centū solidis p qualibet vice, et nihilominus tales laboratores, pensionarii, coptumatarii, & ēt debitores sūmariè, & de facto cōpellantur ad soluen. ipsā collectā de iure, & de facto, vt placebit officialibus dicti cōis. Tales aūt soluētes, & astricti ad soluendū defendātur per Syndicum cōis, in quacūq; causa molestarentur, expensis communis contra recusantes soluere.

De calciando murum antiquum Communis, & quòd Notarius D. Potestatis vadat semel in mense. *Rub. XCI*

OMNES Homines, q̄ habent domos supra murū antiquū Cōis Aux. & similiter q̄ habēt domos subter murū p̄dictū teneant p̄cisē tenere dictū murū calciatū, et si esset calciatus, ipsū faciāt reaptari: & q̄ cōtrafecerit, soluat bānū quadraginta solidorū. Et D. Potestas teneat vinculo iuramēti semel in quolibet mense mittere militē suū, vel vnū ex notariis suis, q̄ debeat videre dictū murū. Et intelligat habere domum supra murum antiquum, qui in ipso muro habet domum a latere muri.

De incisione capillorum non facienda, & quòd nullus vadat ad domum alicuius mortui ante sonum campenæ, quę pulsatur pro ipso mortuo. *Rub. XCII*

NVLLVS Occasione mortui incidat capillos suos, nec incidi faciat, & nullus homo ducat aliquam mulierē, nec associet eā ad sepulturā post mortē sui viri. Itē nulla mulier vadat vllo mō post mortuū ad Ecclesiā aliquo tempore. Et cōtrafaciens soluat bannū quadraginta solidorū, nec vadat, seu exeat extra domū post mortuū, ad dictā pœnā. Itē nullus vadat ad domū alicuius defuncti ante sonum campanæ, exceptis hominibus de contrata. Et nullus debeat arrengare ad mortuū: & qui contrafecerit, soluat bānum quindecim solidorum, nisi ꝙ licitum sit dicere.

Quòd nullus scindat sibi vestimentum occasione defuncti, et qualiter mulieres debeant interesse obsequijs mortuorum. *Rub. XCIII*

NVLLVS Insup homo, vel mulier occasione defuncti audeat sua vestimēta scindere, siue pānos, siue clamidē, vel pellē de dorso, nec caputeū, nec biretū de capite deponat, postq̄ cadauer extractū fuerit extra domū in viā, nec a domo vsq; ad Ecclesiā, & ab Ecclesia vsq; ad domū plorēt alta voce, nec manus percutiēt, nec vlulent, nec exclament. Liceat tamē eis lachrimare, et infra ipsos plorare, et data licētia euntibus ad mortuū, statim secedant: exceptis consanguineis, & vicinis: & illud idē mulieres facere teneant: & qui cōtrafecerit, soluat bannū centū solidorū. Et D. Potestas ad p̄dicta exequēda mittat vnū ex notariis suis ad domū mortui in primis duobus mēsibus sui regiminis, & ab inde in antea, sicut sibi consuetū fuerit, a D. Prioribus Cōis Aux. Nulla verò mulier audeat exire ostiū domus, in qua esset defūctus, postq̄ cadauer de domo tractū extiterit, ad pœnā centū solidorū, p̄ter vxorē, & filiā non nuptā, & nulla possit deflectere se, nec computare, seu reputare, ad pœnā prædictam. Et D. Potestas teneatur p̄cisē vinculo iuramenti solenniter facere inquisitionem de prædictis, & singulis prædictorum.

De pœna habentiū cerā vltra modū infrascriptū ad mortuū, & de euntibus ad comedendū. *Rub. XCIIII*

QVIA Reipublicæ interest, subiectos habere locupletes, & ne quis subiectorū rebus male vtat, statuimus, & ordinamus, ꝙ nullus, aut nulla de Ciu. Aux. vel eius districtu possit facere, nec fieri facere, seu dare, vel dari facere cerā p aliquo defuncto, nisi ad modū infrascriptū, videlicet ꝙ si fuerit defunctus miles, aut filius, vel filia, vel pater, aut mater, aut vxor militis, vel professor iuris, possit dare, vel dari facere pro

tere p eo cerã põderis vigintiquinq; librarꝝ ad plus: pęna centũ solidorꝝ. Notarius aũt D. Potestatis teneat, & debeat ire ad domũ defuncti, & ibidẽ facere ponderari, & videri cerã, quę p defuncto debet offerri, & facere et iurare hæredẽ, seu proximiorẽ consanguineũ, aut consanguineos defuncti, q̃ dictos modos non excedãt. Itẽ nulla mulier, seu nullus homo, qui non sit consanguineus defuncti, & p̃dicti, seu quilibet prędictorũ possint redire ad plus cũ duobus sociis. Itẽ non debeat ire ad comedendũ ad dictã domũ defuncti, si defunctus fuerit de personis in dicto statuto expẽssis, seu nominatis, nisi consanguinei, & affines ipsius mortui vsq; ad tertiũ gradũ: q̃ possint ire ad domũ defuncti, si defunctus fuerit de personis attinẽtibus vsq; in tertiũ gradũ vsq; ad tertiã diẽ post mortẽ defuncti, & quilibet semel tantũ intra dictũ tẽpus. Et q̃ contrafecerit, soluat bannũ centũ solidorꝝ: & nullus possit ire ad septimã trigesimã, & annualẽ, ad dictã pœnã. Si verò defunctus fuerit alterius conditionis, possint ire quatuor ad plus, & non vltra in cena, vel prãdio, & hoc vsq; ad diẽ tertiã funeris, & non vltra, ad pœnã centũ solidorꝝ: & q̃ semel ibidẽ comederit, nõ possit dicta de causa amplius comedere, ad pœnã centũ solidorꝝ. Itẽ p̃ septima trigesima, seu annuali facienda p̃ defuncto nullus possit, seu debeat aliquos cõuitare, nec ad ecclesiã ire, seu stare dicta de causa, aut redire, nisi cũ tribus sociis tantũ, & secũm ducere ad p̃dicta, et cũ eis redire: pęna centũ solidorꝝ. Itẽ nulla mulier nupta debeat sibi scindere pãnos a pectore, vel manicas disuere, vel dissuta habere occasione alicuius defuncti: pœna, & banno centum solidorum, cuius banni medietas sit accusatoris, qui accusauerit cum dicto vnius testis.

De banno illarum mulierum, quæ ad desponsatam, & infantatam uerint, & de sponsalibus denuntiandis per Capitaneos Parrochiarum. Rub. XCV

STATVIMVS, & ordinamus, q̃ nulla fœmina audeat, vel p̃sumat ire ad sponsas, et infantatas: exceptis quę attinent vsq; ad tertiũ gradũ, & die dominico ire non possint: pęna vigintiquinq; lib. den. p̃ qualibet, & vice qualibet. Et D. Potestas faciat de hoc banniri per Ciuitatẽ quolibet mense: & duo in quolibet loco, seu parrochia syndici eligantur ad denuntiandũ contrafacientes, qui iurare teneantur eorꝝ officiũ intra quindecim dies regiminis D. Potestatis: & si nõ denuntiarẽt cõtrafacientes, soluãt p̃ quolibet eorũ pro banno, & qualibet vice, qua ommiserint, solidos decẽ denariorꝝ, & credatur denuntiatori, & liceat omnibus volentibus aliquem accusare, posse, & stetur, & credatur suo iuramento, & habeat medietatem banni.

De donamentis non faciendis in sponsalitijs, & de non eundo cum bursia vltra modum infrascriptũ. Rub. XCVI

ITEM statuimus, & ordinamus, q̃ ad desponsatã aliquã, neq; socrus, neq; soboles, neq; cũ aliis mulieribus, neq; cũ aliqua alia persona debeat ire ad ipsã desponsatã ad domũ ipsius desponsatę, vel ad ecclesiã aliquã, neq; ad aliũ locũ cũ centura, bursia, vel aliis donamentis. Et q̃ contrafecerit, puniat̃ banno decem librarꝝ den. Et si voluerit mittere aliquã bursiã, & centurã, debeat eã mittere per vnũ hominẽ, q̃ primò debeat iurare corã iudice, & notario D. Potestatis, q̃ ipse non portabit aliud donũ, p̃ter centurã, & bursiã, & si portaret ante q̃ iuraret, soluat bannũ centũ solidorꝝ. Itẽ quãdo mitterent panni, nec ante, nec postea debeat mittere aliqua calciamenta alicui mulieri de donis sponsę, nec alicui consanguineo, vel affini sponsæ, nisi solũ vnũ par calciamentorꝝ ipsi sponsæ soli, nec ẽt alio mõ, vel tẽpore ipsi spõsę fiat aliquod aliud donũ p̃ spõsum, vel consanguineos ipsius sponsæ. Et q̃ contrafecerit, siue donãs, siue recipiens, puniat̃ pęna decẽ lib. den. p̃ qualibet, & qualibet vice. Itẽ neq; sponsa, neq; socer, neq; socrus, neq; alii consanguinei, vel cõsanguineæ, vel affinis sponsę debeat aliquod donũ sponso, vel alteri p̃ eo aliquo tẽpore, vel loco facere, vel mittere, saluo q̃ quãdo fiant prouidaliæ, possit donari dicto sponso vna bursia, et non plus. Et si aliquis ex dictis ponis, vel aliqua quęlibet donauerit aliquod aliud dicto spõso, puniat̃ ille, q̃ donauerit, in decẽ libris den. & in tantũdem ille, q̃ recepit, p̃ qualibet dono. Et socer, vel alius consanguineus ex parte sponsæ, q̃ fecerit p̃uidalias sponso, non debeat, nec possit ipsũ cõducere ad domũ suã, vel alienã ad comedendũ ad dictas p̃uidalias: nõ possit ẽt, nisi quatuor ad plus: & aliquæ mulieres non debeant ad ipsas p̃uidalias conuitare, nisi filias tantũ, & sorores, & nepotes carnales: & oẽs hoies, qui, & quę simul in vna familia habitauerint, & q̃ iuerint ad ipsas p̃uidalias vltra dictũ numerꝝ, puniant in decẽ lib. den. p̃ quoliber, & ille, q̃ conuitauerit, in tantũdem puniat̃ p̃ qualibet conuitato, & donũ aliquod sponso fieri non possit vltra dictũ, sub dicta pœna: & sponsus aliquid non mittat ad domũ sponsę. Itẽ post matrimoniũ contractũ, vel ante, pizzę non mittant̃ ab aliqua ps̃ona sponsæ, vel alicui p̃ ea: & q̃ contrafecerit, dicta pœna puniat̃. Itẽ aliqua mulier non mittat a sponso, vel ab aliquo alio p̃ eo sponsæ, vel ad domũ sponsæ, vel alteri p̃ ea, sub dicta pœna decẽ lib. den. p̃ quolibet cõtrafaciente: & illę mulieres, vel hoies, quæ, vel qui portauerint admiscera, vel aliqua ex eis, puniat̃ in centũ solidis denariorum, pro quolibet, & vice qualibet, & admiscerę non computentur in dotẽ, & dos ingrediatur, & soluatur secundum quod promissiones factas inter ipsos. Item socrus, vel cognata, vel aliqua alia persona ex parte sponsæ non debeat ire die veneris sequentis, postq̃ iuerit ad domum ipsius viri, vel alio quocumque die cum dono, & exsęniis, sed toballeis, pannis lini, castris gallettis, & aliis rebus consuetis portari in dictis exsęniis. Et quicumque portauerit prædicta, & exsęnauerit, vel receperit, vel associauerit exsęniantem, puniatur pęna decem librarum denariorum pro quolibet, & vice qualibet: & mulier illa, vel homo, quæ, vel qui dicta exsęnia portauerit, vel aliquid ex eis in capite, vel alia parte corporis, puniatur in centum solidis denariorum. Et D. Potestas possit super prædictis procedere per inquisitionem cum accusatione, vel inquisitione, denuntiatione, vel alio modo, vt sibi placuerit, & dictas pœnas exigere de facto, postq̃ sibi licuerit de delicto, siue maleficio, sine condemnatione, vel alia prolatione sententiæ. De p̃dictis autem, & quolibet p̃dictorum quilibet possit denuntiare, vel accusare, & habeat medietatem banni denuntiator, siue accusator, & eius nomen sit secretum. Et D. Potestas intra quindecim dies sui regiminis teneatur facere eligi duos homines, qui debeant denuntiare, & eligantur per capitaneum parrochiarum, & dicti denuntiatores sic electi habeãt medietatem banni, & credatur sacramento ipsorum denuntiatorum.

De banno

De banno aucupantium cum scuto, vel cum pannis. Rub. XCVII

ITEM Ordinamus, q̃ nullus audeat aucupare cum scuto, vel panno rubeo in districtu Ciuitatis Auximi, ad bannum centum solidorum.

De non faciendo forum in Ecclesia Sanctę Mariæ Mercati. Rub. XCVIII

NVLLVS Insuper audeat, vel p̃sumat in Ecclesia B. Mariæ Mercati facere forꝝ, nec vẽdere in dicta Ecclesia lanã, linũ, nec alias res: & qui contrafecerit, soluat bannũ decẽ solidorꝝ: cuius banni medietas sit denuntiatoris. Et D. Potestas teneatur quolibet die fori mittere vnum ex notariis suis, & denuntiare omnes contrafacientes.

De non vendendo pannum lanæ, nisi ad passum communis. Rub. XCIX

VOLVMVS Etiam, q̃ nullus vendat pannum lanæ, guarnellum, vel cortinam, nisi ad passum communis, qui passus sit fine pichone, & ferro aliquo: & qui contrafecerit, soluat bannum quinq; solidorũ.

Quòd caldarium olei, quum fuerit plenum, non rideat. Rub. C

NVLLVS Emptor olei, vel aliquis nuntius eius, ex quo caldariũ est plenũ, dicat, vel dici faciat, q̃ caldarium faciat ridere, vel vltra petat, vel recipiat: et qui cõtrafecerit, soluat bannũ quinq; solidorꝝ: & si vẽditor, postq̃ caldarium est plenum, vltra miserit oleum in dicto caldario, vel mitti fecerit, vel dari, soluat tantumdem.

De non retinendo corium fœtidum a Calzolariis in statione, nec assidem extra banchum. Rub. CI

DICIMVS, & firmiter ordinamus, q̃ nullus calzolarius coriũ aliquod fœtidũ habeat, nec teneat in statione intra domũ, seu aliis domibus existentibus iuxtà stratã magnã dictę ciuitatis ab Ecclesia S. Gregorii vsq; ad Ecclesiã Episcopatus, & non expandat̃, nec excarnet̃ aliquod coriũ in dicta strata, seu domibus: & qui contrafecerit, soluat cõi bannũ p̃ qualibet vice quinq; solidorꝝ, & credat̃ sacramento denuntiatoris, & accusatoris: cuius bãni medietas sit ipsius denuntiatoris, qui teneat̃ secretus. Et similiter soluat bannum, qui emiserit assidem extra bancam, siue aliquod aliud, per quod impediretur iter, & similiter sacramento denuntiatoris credatur, & idem seruetur in omnibus viis publicis.

Quòd nullus debeat capi in Ciuitate, & districtu Ciuitatis Auximi. Rub. CII

ORDINAMVS Etiã, q̃ nullus debeat capi in Ciuitate Aux. burgis, & districtu aliqua occasione, exceptis familiaribus, & domesticis alicuius, nisi p̃ maleficiis, aut p̃ consilio, quod fieret, caperet, & exceptis furibus, & latrontbus, falsariis, bannitis, vel bannizatis: & si quis aliũ, qui non sit de p̃dictis, capere vellet, oẽs possint illũ iuuare sine aliquo banno. Qui verò caperet aliquẽ, qui esset ciuis noster, soluat bannũ decẽ librarꝝ den. & dimittat captũ. Familiares aũt intelligantur filii, seruitores, pactuales dñis, vel vxoribus eorꝝ, & oẽs illi, qui viuunt in vna domo sub vno regimine familiæ, quos pactuales, seruitores, familiares, vel aliquẽ ipsorꝝ si dominus verberauerit, & qui sunt in vna familia secũ, moderatè tamẽ, non cogat aliquod bannũ soluere, nec ei grauamen aliquod inferatur. Itẽ si aliquis inuenerit aliquẽ de nocte, qui in suã domũ propriã, vel conductã intraret, seu intrauerit causa furandi, vel alia inhonesta, & turpia faciendi, & se armis defenderet, possit impunè, & sine aliqua pœna ipsum talẽ sic repertum offendere, capere, & occidere: aliquo capitulo in contrarium loquente non obstante.

De banno illorum, qui combuxerint fœcem intra muros Ciuitatis Auximi. Rub. CIII

NVLLVS Intra muros Ciuitatis Auximi audeat, vel p̃sumat comburere, vel comburi facere fœcem: & qui contrafecerit, soluat bannum quadraginta solidorum pro qualibet vice, cuius banni medietas sit accusatoris. Nullus etiam audeat comburere fœcem intra primam senatam per spatiũ centum cannarum propè ciuitatem: & qui contrafecerit, soluat bannum centum solidorum, cuius banni medietas sit denuntiatoris. Et similiter intra muros ciuitatis antiquos nullus debeat siccare fœcem, sub pœna centum solidorum pro qualibet vice: & quilibet possit denuntiare, & accusare, & habeat medietatem banni, et credatur sacramento denuntiatoris cum dicto vnius testis.

De banno Ambasciatorum Communis qui impetrarent aliquas literas, seu procurantium suum, vel alienum factum, præterquàm commissa Communis. Rub. CIIII

QVICVMQVE Iuerit in Ambasciatorem Cõis non debeat impetrare, nec trahere aliquas literas a S. D. N. Papa, vel ab aliquo Rectore Prouinciæ March. aut Vicario cõtra Cõe Aux. vel aliam personam, nec aliquod suum factum, vel alienum tracter, seu procuret, nisi factum sibi a Commune commissum: & qui contrafecerit, soluat bannum vigintiquinq; librarum denariorum.

De non capiendo vltra mediam viam cum proferno. Rub. CV

ORDINAMVS ẽt, q̃ si aliquis de Ciu. Aux. profernũ, vel aliquod impedimentũ tenuerit, quod vltra mediã viã caperet, & solũ ab vno latere habuerit domũ, ipsum profernũ restringat versus domũ suã, ita q̃ dimidiã viã tm̃ capiat, & vltra ipsam dimidiã non extendat. Et ad p̃dicta aliqua præscriptio non valeat, nec teneat. Et qui contrafecerit soluat bannum centũ solidorꝝ p̃ qualibet vice, & remoueat tale impedimentum: & hoc præcipimus obseruari in Ciuitate, & districtu Auximi.

De banno illorum, qui tenuerint Asinum in platea Communis. Rub. CVI

VOLVMVS, & mandamus, ꝙ quicũq; vendiderit granum in platea cõis vsq; ad caput plateæ, non audeat, nec possit tenere asinum in dicta platea, ad bannum quinq; solidoꝝ pro qualibet vice. Et D. Potestas Ciuitatis Auximi, qui pro tempore fuerit, teneatur prædicta banniri facere.

De non ponderando cum aliqua, seu alia statera, et rubbo, quàm cum statera, et rubbo cõis. Rub. CVII

ORDINAMVS Etiam, ꝙ nullus ciuis Ciuitatis Aux. vel forensis audeat, vel præsumat ponderare cum alia statera, & rubbo, quando venditur ad rubbum lana, linum, vel filatum, nisi cum statera communis magna, vel rubbo Communis Aux. in nundinis, nec in alio loco dictæ Ciuitatis Aux. & qui contrafecerit, soluat bannũ quadraginta solidoꝝ cõi pro qualibet vice. Qnilibet aũt possit ipsos accusare, & denuntiare, & habeat medietatem banni: & hoc intelligatur a viginti libris ponderis supra.

De pœna tenentium vltra duos Porcos. Rub. CVIII

ITEM Statuimus, & ordinamus, ꝙ nullus audeat, vel præsumat retinere in Ciuitate, & burgis Auximi vltra duos porcos, ligatos tamen semper, & continuè intra domos. Contrafacientes autem soluant comuni nomine pœnæ quadraginta solidos: cuius banni medietas sit denuntiatoris.

De pœna tenentis Scrofas cum Porcellis. Rub. CIX

DICIMVS Etiam, & ordinamus, ꝙ nullus audeat, vel præsumat retinere scrofam cũ porcellis intra Ciuitatẽ Aux. & cõtrafaciens soluat bannũ quadraginta solidoꝝ: cuius bãni medietas sit accusatoris.

Quòd vinũ non vendatur, nisi primò subhastetur, & habeatur licentia, & apodissa a Dohaneriis Cõis. Rub. CX

STATVIMVS, & ordinamus, ꝙ quicumq; de Ciuitate, & burgis Auximi, & eius districtu voluerit vendere vinum, & publicè tabernare, non prius incipiat vendere dictum vinum, nisi subhastatione præmissa, in qua subhastatione teneatur nomen, & quantitatem exprimere tantùm, & verum pretium dicere, scilicet pro quanto cannata, siue pititum vendatur, & postq; inceperit, vendere non possit vltra quantitatem positam in subhastatione. Et primò, anteq; incipiat vendere dictum vinum, debeat habere apodissam a Dohaneriis Communis, & subscribere faciat in libro Dohanæ prædictæ de soluẽdo Dohanam ordinatam, & ipsam retinere semper in fundo vegetis, & semper mensuras habere secundum quantitatem pretii cannatæ in loco, vbi venditur vinum prædictum, videlicet quartam cannatę, pititum, medietatem pititum, & denariatã, & similes solitas bullatas mensuras: & qui contrafecerit, pro qualibet vice puniatur, & condemnetur in viginti solidis denariorum: & per Notarirm D. Potestatis inquiratur, & banniatur per Ciuitatem intra primum mensem regiminis ipsius D. Potestatis. Nec non dicti vendentes vinum tenere, et habere debeant vasa bullata plumbea ad arma Communis, sub dicta pœna.

Quòd nullus de Ciuitate Auximi audeat, vel præsumat ponere supra murum antiquum communis eorium fetidum, vel alias quascumqueres fetidas. Rub. CXI

PRAECIPIMVS, & mandamus, ꝙ nullus de Ciuitate Auximi audeat, vel præsumat ponere, seu spandere supra murum antiquum communis, vel supra domum alicuius, quæ esset sub dicto muro antiquo quodcũq; corium fetidum, vel alias quascumq; res fœtidas. Quicumq; autem contrafecerit in prædictis, soluat bannum quadraginta solidorum.

De plenaria non mittenda per stratam Sancti Dominici de vno fossato ad alium. Rub. CXII

HAC Insuper constitutione firmamus, ꝙ per stratam Sancti Dominici de vno fossato in aliũ ab Ecclesia Sancti Dominici vsq; ad burgũ Sancti Laurentii, & specialiter vsq; ad domum de Paladinis plenaria mitti non possit, nec debeat sub ponte cum voltis, vel aliter quomodocumq;, ad hoc, vt dicta strata non deuastetur: & qui contrafecerit, soluat pro qualiber vice bannum centum solidorum: cuius bãni medietas sit accusatoris, vel denuntiatoris, cuius sacramento credi debeat.

De banno illorum, qui aliquam putredinem proiiecerint ad domum, & ante ostium domus alicuius. Rub. CXIII

ITEM Statuimus, & ordinamus, ꝙ quicumq; proiiecerit, vel proiici fecerit aliquas immunditias, vel putredinem, lignum, vel aliquod impedimentum faceret in viis publicis, aut vicinalibus ante ostium alienum, ille talis, qui dictas immunditias, putredinem, lignũ, vel impedimẽtum proiiecerit, vel proiici fecerit, teneatur, & debeat soluere bannum centum solidorum: & possessor domus, iuxtà quam dicta immũditia, putredo, lignum, vel impedimentum inueniretur, banno aliquo, siue pœna non grauetur. Credatur aũt sacramento illius, qui dictas immunditias, putredines, lignum, vel impedimentum proiiecerit, vel proiici fecerit, si eas proiiecerit in via, vel non.

De quibuscumque artificibus, & aliis fraudem committentibus in eorum arte. Rub. CXIIII

ITEM Statutum, & ordinatum est, ꝙ omnes, & singuli artifices cuiuslibet artis, & exercitii, & quælibet alia persona fraudem committentes in aliqua re venali, immiscendo, videlicet aquam, siue loram cum vino, aut fabam, vel ordeum cum grano, & his similia, si quidẽ res venalis fraudata, & res, cũ qua fraudatur, sunt committentis dictam fraudem, & non esset alienata, puniatur in decem libris denariorum. Si vero esset alienata, in libris vigintiquinq;, & nihilominus pretium restituatur emptori.

De molen-

De Molendinariis. Rub. CXV

STATVIMVS, & ordinamus, ꝙ D. Potestas cogat omnes habentes sortes in molendinis vbicũque, vel maiorem partem ipsorum, vt eligant Capitaneos super facto molendinorum, qui debeant cognoscere, & diffinire omnes, & qualscumq; quæstiones, & lites, quæ inter eos occasione molendinorũ, vel alicuius eorum orirentur, vel mouerentur, cum quibus Capitaneis sit D. Potestas, vel Iudex: & dictæ quæstiones intra octo dies diffiniantur præcisè. Dicti aũt capitanei singulis quatuor mensibus renouentur. Quicquid autem ex inde decreuit D. Potestas, faciat firmiter obseruari: & qui nõ obseruauerit decretum ipsorum, pro qualibet vice puniatur banno viginti solidorum, & mandatum nihilominus adimpleatur. Item non possint dicti capitanei vallata ficcari facere, nisi semel in quolibet mense, si necesse fuerit. Hoc addito, ꝙ si quæstio orta esset, vel fuerit inter duorum molendinorum capitaneos, non possint de quæstione cognoscere, quę suo contigerit molendino, sed eius collega cum alio eligendo in modum prædictum, substituendo in modo alterius, & locum capitanei. Ea tamen quæstione terminata, eius officium finiatur. Possint autem prę dicti capitanei bannum imponere cuilibet molendino quinq; solidorum, ad cuius solutionem compellãtur consortes illius, qui capitaneis neglexerit obedire, & dicti banni medietatem habeat capitaneus. Bannũ aũt viginti solidoꝝ incurrant dicti capitanei, si amplius, q̃ semel in mense vallata ficcarent, vel mundari facerẽt.

De Capitaneis Molendinorum. Rub. CXVI

QVICVMQVE Abstulerit aquam molendini de cursu interiori, vel exteriori, vel altero prædictorum capitaneoꝝ, teneatur reddere aquam suo dispendio. Et si oriretur quæstio inter aliqua molendina, auferatur de illo molendino, de quo domini nõ obedierint ipsis capitaneis, donec inter dominos ipsoꝝ quæstio finiatur, & mittant super aquã confines, & termini inter ipsa molendina per eosdẽ capitaneos, si per partes, vel aliquam partiũ fuerit petitũ. Et non possit auferri aqua occasione litis, sed sinat aqua ire per cursum, & per partẽ, siue lenatã de vallato sibi contingenti, & nihilominus mundare teneantur, put per capitaneos p̃dictos fuerit ordinatũ: & qui contrafecerit, soluat bannũ centũ solidoꝝ: de quo banno medietatẽ habeat denuntiator. Teneatur aũt capitaneus facere ire aquã per cursum suũ, & non aliunde, & volentibus molere: & quæstio cognoscatur, & diffiniatur per capitaneos intra octo dies coràm iudice cõis. Et hęc eadẽ, quæ in dictis capitulis continentur, obseruentur de cursu exteriori. Item volumus, ꝙ vnũquodq; vallatũ sit ampliũ, & largũ congruè per mediã cannã ad cannã cõis in sumitate aquę currentis per ipsum vallatũ, quando aqua cursus exterioris currit per vallatum. Et prædicta capitanei teneantur facere adimpleri intra quatuor menses: & ad prædicta facienda possint imponere bãnum viginti solidorum: & expleto termino, capitanei ipsi faciant banniri, ꝙ omnes conueniant, & congregentur habentes partes in molendinis, & quum illi conuenerint, & congregati fuerint, eligantur capitanei, qui dicti duo capitanei ex vtroq; cursu habeant pro suo salario solidos duos, scilicet a quolibet molendino.

De banno auferentium aquam molendini. Rub. CXVII

NVLLVS Insuper audeat, vel præsumat auferre, vel auferri facere aquam de molendinis de cursu exteriori, vel vbicumq; posito, causa deriuandi aquam per alium cursum: & qui contrafecerit, soluat bannum quadraginta solidorum, & damnum emendet: cuius banni medietatẽ habeat denuntiator, & denuntiatori per sacramentũ ei delatũ per D. Potestatẽ credatur. Item (ad hoc, vt aqua liberè possit labi ab vno molendino in alterum) de vtroq; cursu nullus impediat ipsam aquam, auferendo, vel deuiando ipsam aliunde: & qui contrafecerit, soluat bannum centum solidorum, & nihilominus ipsam in statũ pristinũ reducat, siue reducatur. Item statuimus, & volumus, ꝙ in cursu molendinorum exteriorum eligantur duo capitanei per dominos molendinorum ipsius cursus: & prædicti capitanei nõ possint auferre aquam ipsius cursus, nisi semel quolibet mense: & qui contrafecerit, soluat bannum centum solidorum: & liceat eis capitaneis ponere bannum, & facere totum id, quod expedit pro vtilitate ipsorum molendinorũ cursus prædicti. Qui capitanei stent per quatuor menses tantùm, & non plus, sicut capitanei cursus interioris. Et hoc capitulum obseruetur secundum formam capituli, quod loquitur de cursu exteriori.

De Capitaneis Molendinorum cursus exterioris. Rub. CXVIII

VOLVMVS Etiam, ꝙ capitanei, qui pro tempore fuerint, possint condemnare inobedientes, & ab eis exigere vsq; ad quantitatem quinq; solidoꝝ, & tertiam partem habeant capitanei prędicti, & alias duas partes dicti banni prædicti capitanei dent, & expendant in vtilitatem dictorum molendinorum.

De condemnationibus per Capitaneos Molendinorum faciendis. Rub. CXIX

ITEM Volumus, ꝙ si quis de consortibus molendinoꝝ miserit ad ipsum molendinũ aliquẽ hominem causa laborandi pro aliquo de consortibus, teneantur reficere illi, pro quibus missus fuerit, eorum ratam mercedis, & expensarum, quatenus tamen requisiti fuerint, & non miserint.

De Consortibus Molendinorum in molendinis reficiendis. Ruq. CXX

ORDINAMVS Etiam, ꝙ si aliquod molendinũ sit, vel fuerit pro tempore deuastatũ, & aliquis consortium voluerit molendinum reficere, hoc liberè facere possit, non obstante contradictione ipsorum, & D. Potestas teneatur illis volentibus facere refici dare auxilium, & fauorem, & cogere eos ad confitendum expensas cum illis: & si supradicti reficientes aliquid expenderent, possint, ac omnimodam potestatẽ, & facultatẽ habeant tenendi, & fructandi dictũ molendinum partium non conferentium, donec

sit eis plenissimè satisfactum, & credatur simplici verbo expendentium. Quilibet autem Consortium molendinorum teneatur, & debeat obedire suo Capitaneo, tàm in reparatione molendinorum, q̃ in omnibus aliis expensis faciendis, & pro vnoquoq; die, quo aliquis eorum fuerit inobedientis suo Capitaneo, soluat bãnum duorum solidorum, & expendantur in vtilitatem molendinorum per ipsum Capitaneum. Et prædicta credantur simplici verbo ipsius Capitanei ad hoc, vt non mittat aliquem de sua familia, quod pretium recipiat semper de voluntate dominorum. Et idem dicimus, si molendinum aliquod haberet defectum.

De terreno emendo pro molendinis, & de extimatoribus ponendis per D. Priores, & Capitaneum. *Rub.* CXXI

QVOTIESCVNQVE Necesse fuerit, & erit aliquo tempore emere aliquod terrenum pro molendinis reparandis ab illis, quorum est terrenum, ad vtilitatem, & commodum molẽdinorum, statuimus, & firmiter ordinamus, q; tres extimatores ponãtur per Mag. D. Confalonerum, & Priores Communis Ciuitatis Auximi, qui pro tempore erunt, boni, & legales, qui dictum terrenum extiment expensis dominorum ipsorum molendinorum, & ſm extimationem prędictorum prædicti tales, quorum, vel cuius est terrenum, cogantur, siue cogatur per D. Potestatem, & Officiales Communis ad dandum, & vendendum terrenum prædictum, & debeant habere dicti vendentes terrenum prædictum duplum eius, quod res prędicta valet. Et si Potestas, vel Officiales ipsius fuerint negligentes, soluant communi de suo salario viginti quinq; libras denariorum. Et prędicta facere teneantur ad requisitionem, & voluntatem dominorum ipsorum molendinorum, siue Capitaneorum ipsorum. Et prædictum terrenum ematur per dominos molendinorum pro rata parte, vt tangeret. Et prædicta locum habeant, tàm in molendinis fluminis, q̃ etiam in molendiuis rigarolis, vbicunq; essent in districtu Ciuitatis Auximi. Et si aliqua aqua vellet addi dictis molendinis, possit liberè mitti, & labi per terrenũ aliorum, facta prius emptione de terreno, vt supra.

De Molendinariis, & qualiter portent granum, & referant farinam. *Rub.* CXXII

STATVIMVS, & ordinamus, q; molendinarii debeant recipere bladum ad mensuram rasam, et ipsum bladum mensuretur in prȩsentia eorum per illum, qui dictum bladum dat ad macinandum, vel eius familiares, & stetur, & credatur dicto illorum, qui eis dictum bladum assignauerint. Pro qualibet autem mensura, quam acceperint de blado ad macinandum, debeant restituere dominis, quorum bladum receperint, ipsam mensuram bene culmam de bona farina, ita q; de farina ipsa culmatura vndiq; currat, & talis mensurario debeat fieri de dicta farina per ipsum molendinariũ in continenti ipsa farina delata ad modum illius, cuius bladum fuerit macinatum, ad pœnam decem solidorum, cuius pœnæ medietas sit denuntiatoris, & alia sit communis. De hoc autem stetur, & credatur sacramento domini, cuius fuerit frumẽtum, vel eius familiaris. Si quis autem ad dictam mensuram non mensurauerit, vel si malam farinam detulerit, debeat cogi personaliter ad illi satisfaciendum, vel eius extimationem præstandum ad petitionem domini dict; farinæ, vel eius familiaris suo sacramento. Et prædicta, & quodlibet prędictorum expediantur per militem D. Potestatis, qui nunc est, & pro tempore fuerit, summariè, sine capitibus solidorum, & sine strepitu, & figura iudicii. Et nõ sit necesse alicui petitionem, vel libellum offerre, seu in actis facere ipsum describi, nec sit necesse inde facere aliquam scripturam, sed sine scriptura in prędictis, & quolibet prædictorũ contra molendinarios præfatos procedatur. Et si quis molẽdinarius requisitus fuerit per aliquem, q; debeat ei portare bladum ad macinandum, & illum detractauerit, siue tardauerit portare intra secundam diẽ post ipsam requisitionem, debeat puniri in decem solidis per dictum militem modo, & forma prædicta: cuius banni medietas sit denuntiatoris, & alia sit communis: saluo, si molendinum ipsius molendinarii non moleret, vel macinaret intra tempus tad dictam enim pœnam molendinarius talis non teneatur in dicto casu. In omnibus autem supradictis casibus denuntiator teneatur secretus.

De imboccatoriis molendinorum. *Rnb.* CXXIII

VOLVMVS Etiam, & ordinamus, q; imboccatoriæ molendinorum cursus exterioris sint largæ, & amplæ septem submissis, & sint ampla ceruicalia.

Quòd Molendinarii recipiẽtes aliquã partẽ molendini ad coptumũ debeant aliã recipere. *Rub.* CXXIIII

OMNES Molendinarii districtus Ciuitatis Auximi, qui cõduxerint ad coptumum, vel ad partem ab aliquo, vel ab aliqua aliquam partem molendini, teneantur residuam partem molendini conducere ab aliis consortibus ad idem pactum, terminum, & conditionem, quibus conduxerint, dummodo ipsi consortes voluerint partem suam molendini concedere ipsis molendinariis secundum formam prædictam. Et si molendinarii intra tertiam diem post requisitionem factam de eis per ipsos consortes molendini conducere recusauerint, soluat quilibet molendinarius pro qualibet vice, qua contrafecerit, Communi Auximi quadraginta solidos: cuius banni medietas sit communis, & alia sit consortis accusatoris. Et in prædictis sufficiat testimonium bannitoris cum iuramẽto accusatoris. Et si de prędictis oriretur quæstio, & lis, siue libelli oblatio, & litis contestatio, & iuris ordo, vel solennitas aliqua, sufficiat dictum vnius testis locatoris, vel alterius: & ad petitionem alterius consortis dominus debeat compelli per iudicem ad iurandum, & dicendum veritatem.

De Beccariis. *Rub.* CXXV

BECCARII Semel in anno iurare debeant coràm D. Potestate, q; non vendent carnes scrophæ pro porco, nec carnes infirmas p sanis, nec vitiosas, infectas, vel corruptas aliquo vitio, & q; verũ dicent, & quũ interrogati fuerint, suffurrigationẽ aliquã non cõmittent in vendendo carnes, nec alio velamine

lamine subornabũt carnes: & qui contrafecerit, soluat bannum viginti solidorum. Item a calendis Maii vsq; ad festum Sancti Michaelis nullus beccarius audeat, vel præsumat reseruare carnes vnius diei mortuas in alterum ad vendẽdum: exceptis carnibus siccis. Et qui contrafecerit, pro qualibet vice soluat bannum viginti solidorum, & carnes amittat: de quo banno medietatem habeat denuntiator, vel accusator. Et ad denũtiationem cuiuscumq; teneatur D. Potestas procedere in prædictis sine accusa. Si autem beccarius non potuerit vendere carnes mortuas vnius diei, possit impunè vendere dictas carnes in mane sequentis diei, dum tamen sint recentes, & non putridæ, & primò ostendantur Capitaneo eorum: & si contrafecerit, soluat bannum prędictum. Quicumq; autem voluerit carnes ponderare (ad hoc, vt credatur de minori pondere) debeat ipsas carnes facere ponderari, ante q̃ notarius discedat. Et si inuenerit eas in minori põdere, reuertatur cum notario, & portet carnes, & nuntiet beccario: & si aliter post interuallum maioris temporis faceret, eidem non credatur: statuto aliquo in contrarium loquente non obstante. Nullus autem beccarius vendat in simul in vno scãno carnes porcorum cum carnibus scrophę, nec carnes castratinas cum carnibus pecudinis, vel capraę, sed separatim eas vendant, nec dent alicui carnes diuersorum animalium in vna, & eadem venditione: & qui contrafecerit, soluat bannum viginti solidorum pro qualibet vice, & credatur sacramento denuntiatoris. Item teneantur beccarii facere carnes ad sufficientiam singulis diebus, quilibet in sua beccaria: nec habeant, seu faciant inter se societatem, nisi duo tantum. Et a Paschate vsque ad festum Sancti Ioannis de mense Iunii faciant carnes castratinas arbitrio moderato: & si non fecerint, pro qualibet die soluant bannum quinq; solidorum pro eorum quolibet. Item dicimus, prȩcipimus, & mandamus, q; dicti beccarii teneantur, & debeant tenere ligatos in domo beccarię, vel platea publica omnes boues, & vaccas, quos, vel quas interficere voluerint, per vnum diem, & non minus: & si contrafecerint, soluant bannum viginti solidorum pro qualibet vice: & de hoc credatur sacramento denuntiatoris: de quo banno medietatem habeat ipse denuntiator. Item nullus faciat putredinem, nec proiiciat in beccaria, ad bãnum viginti solidorum: cuius banni medietas sit denuntiatoris.

De ponderibus habendis per Beccarium. *Rub.* CXXVI

STATVIMVS, & ordinamus, q; beccarii, & alii volentes facere carnes in Ciuitate Auximi ad vẽdendum teneantur, & debeant habere pondera secundum formam infrascriptam, videlicet vnum põdus quinq; librarum, vnum trium librarum, & vnum pondus duarum librarũ, & vnum pondus vnius libræ, & vnum de dimidia libra, & vnum pondus de duabus vnciis, & vnum de vna vncia. Quæ omnia, & singula pondera sigillentur cum sigillo communis. Et dicti beccarii non possint vendere carnes cũ aliis ponderibus, q̃ cũ prędictis: qui si contrafecerint, soluãt pro quolibet ipsoꝝ, & qualibet vice viginti solidos. Item volumus, q; libra carnium porcinarum, & castratinarum detur semper pro quantitate sibi per D. Priores cũ conscientia Concilii credentiæ, secundum qualitatem temporum, de duodecim vnciis. De aliis autem carnibus seruetur modus, & capitulatio singulis annis desuper facienda per Commune Ciuitatis Auximi.

Quòd nullus Beccarius audeat vendere caput, aut gambas ad pondus. *Rub.* CXXVII

STATVIMVS, & ordinamus, q; nullus beccarius audeat, vel præsumat vendere ad pondus gambas, siue pedes animalium vsq; ad genua. Et qui contrafecerit, soluat bannum decem solidorũ pro qualibet vice: cuius banni medietas sit accusatoris, vel denuntiatoris, qui acculauerit, vel denuntiauerit cũ dicto vnius testis, et teneatur secretus. Saluo, q; si emptor prędicta petierit, teneatur beccarius eidem dare, et tunc ad dictum bannum non teneatur. Saluo etiam, q; si beccarii venderent pedes ad pondus, non obstante aliquo statuto, siue ordinamento in contrarium loquente.

Quòd nullus Beccarius teneat aquam in interioribus. *Rub.* CXXVIII

ITEM statuimus, & ordinamus, q; nullus beccarius, siue noticus, seu venditor interiorum audeat, vel prȩsumat interiora porcorũ, vel alterius animalis tenere, vel habere ipsa, vel alias carnes in aqua in macello, vel alibi. Et contrafaciens soluat bannum decem solidorum: cuius banni medietas sit denuntiatoris, & credatur sacramento denuntiantis cum dicto vnius testis.

De modo vendendi carnes per Beccarios. *Run.* CXXIX

VT Malitiis, & fraudibus beccariorum obuiare possimus, statuimus, & ordinamus, q; quicũq; macellarius, qui cum aliquo macellatore terrigena, vel forense societatem aliquam fecerit in vendẽdo carnes ad minutum, tã integrè, q̃ emendo bestias in Ciuitate Aux. & districtu vltra duas, soluat bãnum centum solidorum pro qualibet vice: & quilibet possit accusare, & denuntiare quemlibet delinquentẽ, & credatur dicto duorum testium, & teneatur secreti, et habeant medietatem banni. Item quicumq; dictorum beccariorum occiderit aliquam scropham, vel porcam causa vendendi in macello ad minutũ, vel qua litercũq; vendiderit, & eã non decoriauerit, p qualibet in centũ solidis puniat, & quilibet possit denuntiare, & accusare, & teneatur secretus, & habeat medietatem bãni. Itẽ si dictas carnes scrophę dederit p carnibus porcinis, vel pro castratinis dederit pecudinas, vel alias qualscũq; carnes vnã p aliis aliquis dictoꝝ beccariorũ, in centũ solidis deñ. p vice qualibet puniat: & cuilibet sit licitũ accusare, & denuntiare, & habeat medietatẽ bãni, & teneat secretus. Et ad cognoscendũ dictas carnes, vtrũ sint porcinę, vel scrophę, vel sint alię carnes, quã, vel quas dicit vẽdere, teneatur Depositarius vocare duos beccarios cũ aliis duobus hominibus de Terra, qui hoc cognoscere debeãt cũ iuramẽto, & ad hoc testes alii nõ inducãtur ad probandũ p̃dicta. Item quilibet beccarius habere debeat carnes singulariter per se, & ad suũ banchũ diuisim ab aliis continuè diebus, & horis congruis, & plus, & minus, put Capitaneis, seu Superstitibus eis iniunctũ fuerit, & mãdatum,

Et qui cõtrafecerit, ſoluat bannũ viginti ſolidoꝝ ꝑ qualibet vice: & quilibet poſſit accuſare, & denũtiare, & teneat ſecretus, & habeat medietatẽ banni. Et in ꝑdictis, & quolibet prędictoꝝ, & aliis quibuſcũq; ſtatutis, & ſententiamentis, & reformationibus loquentibus contra beccarios dicti ſuperſtites, ſeu capitanei, qui pro tempore fuerint, teneantur, & debeant inquirere, & inueſtigare, & repertos culpabiles punire, & condemnare ſecundum formam ſtatutoꝝ Aux. & prævaleant omnibus aliis ſtatutis, quæ in contrariũ loquerentur.

De banno illorum, qui appenderent carnes in Beccaria. *Rub. CXXX*

ITEM ſtatuimus, & ordinamus, ꝙ nullus beccarius audeat, vel ꝓſumat appendere, vel appendi facere aliquas carnes beſtiarũ in beccaria Ciuitatis Aux. ex latere, vnde ſtent homines, ad hoc, vt veſtimenta hominum, & ibi aſtantium non deturpentur ex ſanguine ipſarum. Et qui contrafecerit, pro vice qualibet ſoluat bannum viginti ſolidorum, cuius banni medietatem habeat ipſe denuntiator.

Quòd Beccarij teneantur leuare animalia, in quibus proferunt aliquod pretium. *Rub. CXXXI*

ORDINAMVS etiã, ꝙ ſi aliquis beccarius proferret aliqđ pretiũ in aliquibus animalibus, quæ vellet emere, illũ primud pretiũ oblatũ teneat dare, et nõ diminuere illud pretiũ, ſed cogatur ad pretiũ, quod obtulit, ſe velle dare: & nihilominus qui contrafecerit, ſoluat bannũ viginti ſolidorũ vice qualibet, & credatur ſacramento, ſiue dicto illorum, qui venderent dicta animalia, cum dicto vnius teſtis.

Quòd beccarius infirmus non teneatur facere carnes. *Rub. CXXXII*

VOLVMVS Inſuper, & ordinamus, ꝙ ſi aliquis Beccarius eſſet impeditus aliqua infirmitate, non cogatur facere carnes, nec operari: aliquo ſtatuto non obſtante.

Quòd D. Poteſtas, vel aliquis Officialis non dent licentiã Beccarijs incidendi carnes vltra modum eis per Capitaneum, ſeu Superſtitem datum. *Rub. CXXXIII*

DECERNIMVS etiã, ꝙ quãdo Capitanei, ſeu Superſtites Beccariorũ dãt modũ beccariis vendendi carnes, D. Poteſtas, Iudex, ſeu aliquis alius Officialis nõ dent licentiã ipſis beccariis, ſeu alicui eoꝝ vendendi plus, q̃ ordinatũ eſt per capitaneos beccariorum: qui ſi contrafecerint, condemnentur in duplo banni, quod continetur in capitulo. Qui capitanei habeant de condemnationibus prædictis facien dis in menſe pro quolibet eorum quinq; ſolidos. Et duret eorum officium duobus menſibus.

Quòd licitum ſit vnicuique vendere beſtiam ſuam mortuam. *Rub. CXXXIIII*

STATVIMVS etiã, ꝙ ſi alicui perſonæ, vel aliquibus moreteꝰ aliqua beſtia, poſſint ipſã vẽdere, & vendi facere, vbicũq; ſibi placuerit, ſine alicuius contradictione. Et capitanei beccarioꝝ, qui ſunt, & ꝓ tempore erunt, teneant, & debeant vinculo iuramenti, & pœna viginti ſolidoꝝ, cuilibet petẽti velle vendere dictas carnes dare, & aſſignare vnũ de beccariis, qui dictas carnes vẽdat, & ipſi beccario ꝓcipiat, ꝙ dictas carnes vendat. Et ſi beccarius renuerit dictas carnes vendere, ſoluat bannũ viginti ſolidoꝝ vice qualibet. Qui beccarii habeant, & habere debeant ꝓ eoꝝ labore ꝓ quolibet boue, vacca, & gengo quatuor groſſos. De aliis verò beſtiis minutis, vel paruis bononenos quatuor cũ decoriatura, et ꝓ porco bononenos ſex.

Quòd ſi aliquis percuteret aliquem Noticum, non teneatur ad aliquam pœnam. *Rub. CXXXV*

DICIMVS, & ordinamus, ꝙ ſi aliquis beccarius, vel alius homo, qui iret ad emendũ carnes, verberaret aliquem puerum, qui ſit conſuetus portare carnes, eo ꝙ renueret carnes portare, non teneatur ad bannum. Et ꝙ renuerit, credatur dicto percuſſoris cum iuramento.

De Beccarijs vendentibus piſces. *Rub. CXXXVI*

MANDAMVS etiã, & inhibemus, ꝙ nullus Beccarius, vel Ciuis Auximanus per ſe, vel interpoſitã perſonã audeat, vel ꝓſumat emere in Ciuitate Aux. et diſtrictu piſces recẽtes, & carnes ſylueſtres cauſa reuendendi, nec tenere partẽ cũ aliquo, nec ſtare cũ eo ad banchũ, vel alibi, vbi venderetur. Et contrafaciens banno quadraginta ſolidoꝝ vice qualibet puniatur, & piſces, carnesq; ꝑdictæ in cõmuni conuertantur. De quo banno medietas ſit acculatoris, vel denuntiatoris, cuius ſacramento credatur.

Contra vendentes piſces. *Rub. CXXXVII*

NVLLVS Inſuper audeat, vel ꝓſumat, poſtq̃ apportauerit piſces in Platea Cõis Aux. ad vendendũ, dictos piſces remouere, & extrahere de platea modo aliquo, immò eos vẽdere in dicta platea debeat iuſto ꝓtio. Et qui contrafecerit, ammittat dictos piſces. Et Notarius D. Poteſtatis ꝑdictis venditoribus piſcium contrafacientibus prædictos piſces accipere teneatur, in communiq; conuerti facere.

De ijſdem venditoribus piſcium. *Rub. CXXXVIII*

ADDIMVS etiam, ꝙ quum dicti venditores piſcium veniũt in Ciuitate Auximi, piſces, quos ſecum apportauerint, aut apportari fecerint, nõ debeant in aliqua domo gubernare, ſed deferre, & apportare in platea Communis Auximi ad vendẽdum, vt dictum eſt: pœna quadraginta ſolidorum. Et nullus audeat, vel præſumat vendere piſces in aliquo loco in Ciuitate Auximi, niſi iuxtà predulonem in platea Communis Auximi. Et qui contrafecerit, ſoluat bannum quinq; ſolidorum, & ammittat piſces. Et prędicta omnia præconizentur per Ciuitatem Auximi in locis publicis, & conſuetis in primo menſe Regiminis D. Poteſtatis, niſi forte fuerit impeditus: tunc enim minimè teneatur ad bannum.

Quòd nullus

Quòd nullus emat piſces in Ciuitate Auximi. *Rub. CXXXIX*

ORDINAMVS Inſuper, ꝙ quicũq; magnos, vel cuiuſcũq; generis piſces crudos, & recẽtes emerit ab aliquo forenſe animo reuendendi, vel portandi extra Ciuitatẽ Aux. & ipſos piſces crudos, & recentes reuendiderit in foro cõis publicè, vel alibi, ſoluat bannũ centũ ſolidoꝝ: cuius banni medietas ſit acculatoris, & alia cõis. Nullus aũt apportet piſces recentes in cõca, ſeu alio vaſe cũ aqua ad vendendũ: pœna centũ ſolidoꝝ: ſaluis anguillis recẽtibus, quæ cũ aqua poſſint impunè apportari in foro Cõis Aux.

De banno mittentium manum in conca, vel ſporta piſcium, quum venduntur. *Rub. CXL*

DECERNIMVS etiã, ꝙ nulla perſona audeat, vel ꝓſumat mittere manũ in ſporta, ſeu cõca, vel alio vaſe piſciũ recentiũ in platea cõis ad capiendũ, vel eligendũ piſces, quando venduntur, niſi ille, qui vendit prędictos piſces. Et qui contrafecerit, ſoluat bannũ decẽ ſolidoꝝ. Nullus etiam ſtet ad banchum, ſeu locum, vbi venduntur, niſi venditores, & emptores, ſeu volentes emere piſces: cuius banni medietas ſit acculatoris, ſeu denuntiatoris, qui teneatur ſecretus.

Quòd liceat Beccariis vendere piſces. *Rub. CXLI*

PRAETEREA Statuimus, & ordinamus, ꝙ liceat beccariis Ciuitatis Aux. vendere piſces in dicta Ciuitate: capitulo, & reformatione aliqua non obſtañ. dũ ipſi ſoluãt duhanã piſciũ, ſecundũ ꝙ ſoluũt cęteri foreſtes, qui piſces in dictã ciuitatẽ deferunt ad vendendũ, ad hoc, vt ipſi beccarii per eos, vel interpoſitã perſonã nõ poſſint emere in Ciuitate Aux. vel eius diſtrictu piſces ab aliquo, qui eos apportaret ad Ciuitatẽ Aux. ad vendendũ, modo aliquo. Et qui contrafecerit, ſoluat bannũ quadraginta ſolidoꝝ vice qualibet: ſaluo, ꝙ quilibet poſſit emere pro ſuo cibo, & ſuæ familiæ. Nullus etiã poſſit emere piſces ad revendendum in Ciuitate Auximi, & diſtrictu, ſub pœna predicta: ſaluo de piſcibus ſiccis.

De arboribus Oliuarum non incidendis, & de illis plantandis. *Rub. CXLII*

PRO Augumentatione, et conſeruatione arboꝝ oliuaꝝ in nſo territorio exiſtentiũ, ordinamus, ꝙ nemini liceat incidere, ſeu incidi facere a pede arborẽ oliuaꝝ, tã viridẽ, q̃ aridã, niſi prius incidere voluerit dictas arbores ꝓ qualibet incidẽda binas plãtauerit. Et q̃ inuẽtus, ſeu acculatus fuerit aliter feciſſe, incidat in pœnã decẽ ſcutoꝝ ꝓ quolibet incidẽte, & qualibet arbore incila cõi nſo applicañ. videlicet ꝓ dimidia, & ꝓ alia dimidia acculatori, & exequutori ęquis portionibus. Et vt qlibet excitet ad plantandũ arbores oliuarũ, tũ ꝓ Agri Auxim. ornatu, tũ ꝓ populi dictę Ciu. vtilitate, Cõe Aux. dare teneat, et debeat ex ęre publico cuilibet plãtanti oliuaꝝ arbores ꝓ qualibet arbore, re, et cũ effectu plãtata in nſo territorio bonoñ. quatuor ſtatim, & in cõtinenti, dũmodo de huõi plãtatione Mag. D. Confaloñ. & Prioribus dictę Ciu. conſiterit.

De arboribus Salicum, Populorum, Bidullorum, Vlmorum, et his ſimilium plantandis. *Rub. CXLIII*

ITEM pro maiori nrę Ciu. territorii ornamẽto, eiusq; populi vtilitate, et cõmodo, pariter ordinamus, ꝙ Cõe dictę Ciu. in futuꝝ cuilibet faciẽti per ſe, vel per aliũ, ſeu alios plãtatas arboꝝ ſalicũ, populoꝝ, bidulloꝝ, vlmorũ, & his ſimiliũ ex ęre publico, ſtatim huõi plãtationibus factis, dare, & cũ effectu ſolvere teneatur ſcutum vnum pro qualibet centinario dictarum arborum plantatarum, conſtito prius Mag. D. Confalonerio, & Prioribus dictæ Ciuitatis Auximi de effectuali plantatione præmiſſa.

De ſupplicationibus, & reſcriptis regiſtrandis. *Rub. CXLIIII*

VT Suis loco, et tẽpore ſupplicationes, ac ꝑces, illarũq; reſcripta poſſint ab oĩbus videri, ordinamus, in cãcellaria nſi cõis vnũ ſpecialẽ librũ tenendũ eſſe, in quo tantũmodo regiſtrent oẽs, & ſingulæ ꝑces, ſeu ſupplicationes, quę a quibuſcũq; ꝑſonis, & ꝑſona qua uis cauſa, & occaſione porrigunt in Cõcilio gñali nſæ Ciu. vnà cũ decreto, & reſcripto dictæ Cõitatis delup factis: & ad dictã regiſtrationẽ faciendã noſter Cancellarius ex debito ſui officii teneat omninò. Cui quidẽ Cãcellario ꝓ eiꝰ mercede a quocũq; dictas ſupplicationes, & ꝑces cũ decreto, & reſcripto volẽte dari, & ſoluanꝫ bonoñ. lex ꝓ q̃libet ſupplicatione cũ reſcripto.

De non laborando propè mœnia Ciuitatis. *Rub. CXLV*

NEMINI, Cuiuſuis ſtatus, ſeu cõditionis exiſtat, ẽt priuilegiatæ auctoritatis, liceat, nemoq; (vt ſupra) poſſit, aut debeat quo quo mõ laborare, ſeu laborari facere ꝑpẽ mœnia nſæ Ciu. Aux. foras ſpatio viginti pedũ cõium, ẽt ꝙ aliquis aſſereret, qua uis cauſa, ſeu titulo ſibi a Mag. Cõitate datũ, vel cõceſſum fuiſſet: talis enim cõceſſio ex nũc intelligat reuocata, et annullata. Et in hoc Mag. D. Confalonerius, & Priores ꝓ tẽpore exiſtẽtes vinculo iuramẽti teneant, et debeãt dimitti, et relaxari facere terras ab illis oĩbus, & ſingulis, q̃ eas ꝑpẽ mœnia ciuitatis intra prædictũ ſpatiũ laborauerint, laborariꝫ fecerint. Contrafaciens aũt laborãdo, ſeu laborari faciẽdo, vt ſupra dictũ eſt, ipſo facto incidat in pœnã decẽ ſcutoꝝ auri pro quolibet, & vice qualibet applicañ. pro medietate Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ, pro quarta parte Mag. Cõmunitati Auximi, & pro alia quarta officiali inuenienti, & exequenti de facto auferendorum.

De Deputatis, & deputationibus dandis. *Rub. CXLVI*

DEPVTATIONES Omnes, & ſingulas in futuꝝ cuiuis ſub quolibet ꝓtextu, ſeu colore dandas, in quibus interueniret adminiſtratio denarioꝝ, frumentoꝝ, & ſimiliũ, nominandas, palluctanedas, & in generali noſtro concilio canonicè obtinendas eſſe volumus, & omninò iubemus: aliter vero factæ ſint inanes, & nullius efficacię. Quicũq; aũt ſic, vel aliter deputati fuerint, ad ſimplicẽ requiſitionẽ

Mag. D.

Mag.D.Consalonerii,& Priorꝫ ꝑ tẽpore existentiũ semp,& quandocũq; teneant,& debeãt exhibere,ostendere,& reddere eorũdem deputatorꝫ rationes actionũ, & cõputa fideliter eisdẽ Mag.D. Consalonerio, & Prioribus,vt suis loco,& tẽpore gñale concilij dẽsup certũ fiat,& reddat.Quęlibet aũt deputatio intelligat durare ,& duret per annũ continuũ tm,nisi huic pñti statuto deroget expſſè. Itẽ nullus deputatus quo quo mõ sub quo uis ptextu,et colore facti,vel iuris,p se,vel aliũ,seu alios petere possit,aut debeat aliqd premiũ, siue salariũ,aut mercedẽ aliquã occasione deputationis,& administrationis p se factę,sed quiescere,& tacit⁹ permanere in eo,& de eo,qd per Mag.gñale Concilij desuper factũ,& ordinatũ extiterit.Declarata phibitione,ꝙ nũq; per aliquod tẽpus dari possit aliquod sigillũ cõis alicui deputato,vni,aut pluribus,sub qua uis causa,aut colore,nisi fuerit pñti statuto expſſè derogatũ,sub pœna arbitrio gñalis Concilii dictę Ciuitatis Aux.Declarantes,ꝙ omnia,& singula sigilla cõis veteta,& moderna,quibus in dies non vtũtur,reponi debeant,condi,ac reciudi in propria capsa,& scrinnio,in quo bussulũ Magistratus conseruatur,remanente sigillo,quo vtitur,in capsa Cancellariæ pro quotidianis negotiis expediendis.

De pretijs rebus venalibus imponendis. *Rub. CXLVII*

NE Animalia quęcũq; nisi iusto,& cõpetenti ptio tẽporibus debitis emant,et vendant respectiuè,prout ilum,& ordinatũ fuit,ꝙ quolibet anno in calendis mensis Ianuarii p Mag.D.Consalonerij,& Priores Ciu.Aux.p tẽpore existentes eligantur duo,aũt plures ex Senatoribus,q sic deputati a dictis D. Consalonerio,& Prioribus,& D.Regulatoribus iureiurãdo,& habita vera informatione ptij tũc gñaliter currentis oium oliuarꝫ lignorꝫ ab igne,& operꝫ necessariorꝫ, habeant potestatẽ declarãdi,& imponendi, seu decretãdi pretiũ, siue ptia lateribus,cuppis,planellis,& calci,seu calcinæ,& similibus a fornace pcedentibus cũ ampla auctoritate in pmissis pœnas imponendi,ceteraq; faciendi,& exequendi per annũ tm,vt supra in cohandũ,put magis,& melius ipsis expedire videbit.Quo verò ad alia venalia,scilicet granũ,vinũ,oleũ,ceteraq; comestibilia,ac ẽt venditionẽ calciamentorꝫ,oẽmq; denicq; mercaturã cuiusuis artis,& exercitij,pariter Mag.D.Consalonerius,& Priores,ac D.Regulatores p tẽpore huõi fungentes officio in calendis mẽsis Septẽbris,& sic quolibet anno in futurꝫ teneant,& debeant eligere duos,aut tres ciues interesse nõ habẽtes, qui sic electi vinculo iuramenti, habita matura informatione a locis conuicinis sup ptiis currentibus cuiusq; rei venalis,habeant auctoritatẽ omnimodã declarandi ptia rebus quibuscũq; venalibus,vt vendant,et emant respectiuè cũ honesto,& cõpetenti lucro venditorꝫ:cũ auctoritate ẽt,& potestate imponendi pœnas, easq; applicandi,& omnia,& singula alia faciendi,& exequendi in pmissis,& circa ea necessaria,& opportuna,prout ipsis deputatis per annum,vt supra incipiendum magis videbitur expedire.

De cursu equorum,& cura animalium salmas deferentium. *Rub. CXLVIII*

QVIA Sępe comperimus,per equorꝫ,& similiũ animaliũ cursus,modicãq; curã illorꝫ plures hoses, & personas,tã sedentes super eis,q̃ per vias incedentes in nonnulla pericula incidisse, & interdũ periisse,volentes huõi periculis obuiã facere,prouisũ, & ordinatũ est, ꝙ in futurꝫ nemini liceat sedenti super equo cũ sella,seu basto,vel absq; currere cũ dicto equo in quauis parte intus Ciuitatẽ Aux.et in platea magna die B.Victoris almi protectoris,& aduocati huius nostrę Ciuitatis,sub pœna viginti bonoñ. p quolibet,& vice qualibet applicañ.per modũ pœnæ extraordinariatus:& quilibet possit esse accusator.Et in eãdem pœnã incidat qui non duxerit animal a salma per capistrum, & (vt vulgò dicitur)per la cauezza, aut qui nõ equitauerit per vias publicas intus Ciuitatem Auximi:& si plura animalia secum duxerit,teneatur ligare vnum post aliud,sub dicta pœna,& vt supra exigenda.

De animalibus non medendis,nec ferrandis in vijs publicis. *Rub. CXLIX*

ORDINAMVS Insup ob ornamentũ,& politicũ viuere Ciuitatis, aliasq; rõnabiles causas,ꝙ nulli fabro ferrario,seu marescallò liceat sanguinare,mederi,aut ferrare(vt aiunt)equũ,bouẽ,asinũ, mulũ,& similia animalia intus Ciuitatem Auximi per stratã principalẽ,quæ tendit a porta Cauaticcii per rectã lineã vsq; ad Episcopatũ, etiã ꝙ esset ante proprias,seu conductas domos ipsorꝫ fabrorum ferrariorum,seu in arte peritorum,sub pœna vnius floreni pro quolibet,& vice qualibet per modũ extraordinariatus applicandi.Quilibet autem super hoc possit esse denuntiator,vel accusator.

De Deputatis super nouo Regimine. *Rub. CL*

AD Tollendas oẽs dubietates,& suspitiones,quæ sup cõfectione noui regiminis oriri solẽt,prouisũ, & ordinatũ est,ꝙ in regiminibus nr̃æ Ciuitatis in futurꝫ faciẽdis Mag.D.Cõsalonerius,& Priores, ac.D.Regulatores eligere debeant in eodẽ noui regiminis cõcilio quatuor probos viros ordinis cõsaloneriatus,q sic electi vnà cũ D.Cõsalonerio tunc existẽte,& ẽt Cõsalonerius Regulatorꝫ,& sic sex Cõsaloneríi iureiurãdo bene,& rectè,fideliter,sedulò,& absq; aliqua fraude huõi regimẽ facere debeãt in forma solita,& consueta cum assistentia Cancellarii nostri.Insuper addimus(ad euitandũ,& tollendũ dissensciones,scandala,& abusus,quæ,& qui oriri possent in confectione dicti regiminis inter fratres)ꝙ Mag.D.Cõsalonerius,& Priores,& D.Regulatores non possint, nec debeant proponere aliquem admittendum ad regimen,qui haberet fratrem maiorem natu, etiam ꝙ dictus maior nec legere, nec scribere sciret, sed semper proponantur maiores natu,& non aliter,nec alio modo:quocumq; in contrarium faciente non obstante.

De confessione,& communione facienda per D.Consalonerium, & Priores. *Rub. CLI*

QVONIAM Deus charitas est,& qui manet in charitate in Deo manet,et Deus in illo,prouisum propterea,& ordinatũ est,ꝙ in futurꝫ oẽs,& singuli,q sorte electi,& extracti fuerint de magistratu, antẽq; huõi sumant officiũ, & exercere incipiant,eorum peccata confiteri teneant in forma S.M.Ecclesiæ,et mane,in quo iuturi erunt officiũ magistratus,oẽs insimul,& coniunctim Sacrosanctã Eucharistiã in Ecclesia S.Mariæ Mercati a Sacerdote ad hoc missã celebrante suscipiant.Quod si non fecerint,ad exercendũ officiũ magistratus nullatenus admitti possint, Dñiq; Consalonerius,& Priores,q tunc officio magistratus fungent,si iuramentũ ptiterint supradictis non confessis,nec cõmunicatis,vt supra,incurrãt pœnã viginticinquq; scutorꝫ pro medietate Sacrosanctæ Societati Beatis.Corporis Christi,& pro altera Sacro Pietatis Montis Ciuitatis Auximi applicandorꝫ. Volumus aũt,ꝙ in eundo ad missam,& ad orationẽ ad Ecclesiã S Mariæ Mercati Mag.D.Consalonerius,& Priores,qui in magistratu erunt,eundo,stando,& redeundo a dicta Ecclesia præcedere debeant illis,qui tunc sortiti fuerint,& nondum iurati.

De prohibita venditione, & emptione rerum mobilium per filios familias, & similes personas sub aliena potestate constitutas. *Rub. CLII*

NEMINI, Cuiuscũq; status,gradus,& conditionis existat,filiis, & nepotibus familias, ac personis sub aliqua potestate constitutis vendere liceat aliquã sortẽ bonorꝫ,ac rerũ mobiliũ,& se mouentium, nec minus emere sub titulo,aut colore,seu ptextu cãbii,donationis, aut quo uis alio modo recipere a filiis,aut nepotibus familias aliquã sortẽ,& quantitatẽ grani,oliuarꝫ,vini, olei,pannorꝫ, & cuiusuis alterius sortis bonorꝫ,rerꝫq; mobiliũ,& se mouentiũ absq; licentia eorꝫ patruũ,& maiorꝫ, sub pœna eisdẽ pnominatis vendẽtibus ammissionis rerꝫ venditarꝫ,earꝫq; pretiorꝫ, & qui emerint,seu quo uis alio modo acceperint bona,& res a pdictis,ammissionis,& perditionis denariorꝫ,seu alterius,quod soluissent,aut dedissent:& insuper teneant eorꝫ patribus,& maioribus ad restitutionẽ bonorꝫ,& rerꝫ habitarꝫ,incurrantq; pœnã quadruplj applicandã pro quarta parte acculatori sub silẽtio ptereundo,q fidẽ adhibeat cũ vno teste fide digno,& pro residuo Mag.Cõitati Auximanæ. In quã pœnã incurrant ẽt cõsultores,& fautores.Et ad maiorẽ declaratiõnẽ,et intelligentiã huius decreti volumus,ꝙ hoc decretum intelligatur habere locum etiam in seruis,pedisequis,famulis,laboratoribus,cęterisq; sub aliena potestate constitutis.

De Operariis *Rub. CLIII*

ORDNAMVS Insup,ꝙ Mag.D.Consalonerius,& Priores,ac D. Regulatores imbussulent oẽs Ciues,qui videbunt apti,ex quibus singula hebdomada duo sorte extrahant, q auctoritatẽ habeãt taxandi mercedẽ dictorꝫ operationꝫ,put ipsis videbit iustũ, habita cõsideratione tũ operarij, tũ cõducentis,& tm taxã faciendã ab ipsis dicti operarij singulo die soluendi sint,& non vltra.Si quis aũt contra dictã taxã faciendã ab dictis deputatis venerit,incurrat pœnã duplã taxæ factæ(vt supra) a deputatis duplicatam pro medietate Mag.Cõmunitati Auximanæ,& pro altera acculatori,cui fides adhibeatur accedente teste. Volumus autem,ꝙ ad inuicem dominus conducens operarium,& operarius accusari possint,et qui accusauerint,cogi non possint ad soluendam pœnam aliquam,sed omninò eximantur ab ea.

De Deputatis super Aromatarijs. *Rub. CLIIII*

ITEM Ordinamus,ꝙ Mag.D.Consalonerius,& Priores,ac D.Regulatores pro tempore existentes quolibet anno in calendis mensis Septembris eligere debeant quatuor Ciues,qui vnà cũ Medico physico cõis debeant,& possint reuidere apothecas aromatariorꝫ Ciuitatis Aux.& res in eis existẽtes: et(si eis videbit)possint cõducere aromatariũ forensẽ,et res nõ bonas inuctas remouere,et hęc oia facere possint.

De Ouibus non extrahendis a territorio. *Rub. CLV*

STATVTVM Insuper,& ordinatũ est,ꝙ in futurꝫ nemini liceat,tã ciui,q̃ habitatori Ciu.Aux.& eius territorii mittere eius oues extra territoriũ dictæ Ciuitatis Aux. sub pœna centũ scutorꝫ p quolibet applicañ.pro medietate Reuer.Cam̃.Apostolicæ,p quarta parte Cõmunitati Auximanæ,& pro alia quarta parte acculatori,& exequutori exequenti:& vltra pœnã prædictã non possit reconducere in territorium Auximanum bestias absq; expressa licentia generalis concilii,sub eadem pœna.

De portione danda Prætori de pœnis exigendis pro maleficiis. *Rub. CLVI*

ITEM Ordinamus,ꝙ Prætores nostræ Ciuitatis p tẽpore existentes habeãt tantũmodo quartã partẽ oium,& singulaꝝ summaꝝ pecuniaꝝ,quas effectualiter ex quibuscũq; maleficiis in pecunia numerata fecerint in manibus nostri generalis Camerarii perruenire,& non aliter,nec alio mõ:exceptis tamen confiscationibus oium bonorꝫ,ac pœnis fideiussionũ,& pacis fractarꝫ,de quibus dicti D. Prętores habeant, & tantummodo habere debeant bononenos quatuor pro quolibet floreno(vt supra)cum effectu in manibus nostri Camerarii perueniente,dummodo non habeant vltra florenos decem, & bona confiscata excedant valorem florenorum quinquaginta,etiam ꝙ plures fuerint delinquentes, & vnum fuerit delictum,& plures fuerint offensi,sed in vna,& eadem rixa.

De rebus immobilibus non alienandis forensibus. *Rub. CLVII*

AD Corroborationẽ,& ampliationẽ decreti de non alienandis bonis stabilibus forensibus, statutũ, & ordinatũ est,ꝙ bona aliqua stabilia existentia in ciuitate,& territorio Aux. nõ possint vendi,alienari,permutari,donari,in solutũ dari,vel alio quo uis titulo,iure,vel causa transferri,devolui,& deueniri in aliquẽ forensem,sub pœna vendenti,alienanti,vel permutanti centũ ducatorꝫ auri p æquali portione Camerę Apostolicę,& Cam̃.Cõis Aux.applicañ. In aliis verò aliter(vt supra)donatis,in solutũ datis, vel aliter devolutis,translatis,& deuectis ipsorꝫ bonorꝫ ptia,& extimationes intelligant donata,in solutum data,translata,

НАЗОВНИВЗОТЕКА ОНЛАЙН

data,translata,deuoluta,& deuecta,& per vicinos iure congrui,vel alios succeſſiuè de Ciuitate Aux.poſſint retrahi p eo ptio,quo per extimatores noſtri cõis fuerint extimata:& inſtrumenta ẽt in alienis locis,& territoriis celebrata,aut aliæ ſcripturę,ſiue publicę,ſiue priuatę,& qcquid aliud cõtra huõi decretũ fuerit actũ,& attentatũ,ſint ipſo iure nulla,& inualida,& nullius roboris,& valoris.Et Mag.D.Poteſtas Ciu.Auximi ſummariè,& ſola facti veritate inſpecta,& viſo depoſito extimationis ipſorum bonorum quemlibet emere volentem in corporalem poſſeſſionem rei peritæ ponere,& manutenere teneatur.

De terminis,& confinibus reuidendis,& mœnijs Communis. *Rub. CLVIII*

QVIA Per continuá inſpectionẽ,ac frequentẽ rei visitationẽ cuncta meliora ſeruanſ,ordinamus,ꝙ quolibet anno perpetuis futuris tẽporibus de menſe Maii Mag.D.Conſalonerius,& Priores vnà cũ quot quot ſibi placuerit hominibus bene deſuper informatis,ac cõpetenti numero iuuenũ noſtrę Ciuitatis(vt diſcant,& reminiſcant)accedere,& ſe coniunctim conferre debeant ad terminos,& confines cum noſtris circũuicinis poſitos,infixos,ſiue ponendos,& infigendos,& illos bene,& diligenter inſpicere, & reuidere:& ſi ipſorę aliquẽ reperierint deſtructũ,& ſolo æquatũ,curare,vt conſtruant,& in priſtinũ reponant,ſub pœna vigintiquinqꝫ lib.deñ.ꝙ quolibet dictorꝫ Conſalonerii,& Priorꝫ cõi noſtro applicañ.Qui quidem ſub pœna vigintiquinqꝫ lib.deñ.ꝙ quolibet dictorꝫ Conſalonerii,& Priorꝫ cõi noſtro applicañ.Qui quidem D.Conſalonerius,& Priores ꝙ tẽpore exiſtentes teneanſ in dicto menſe reuidere,& diligenter inſpicerẽ ſyluã,Aſpiũ,& noſtrũ molendinũ a grano cũ omnibus ſuis adiacentiis, & deſuper condignè de neceſſariis rebus prouidere,ſub eadem pœna,prout etiam et in quolibet bimeſtri ſemel ad minus Mag.D.Cõſalonerius, & Priores teneantur reuidere diligenter cuncta mœnia circum circa noſtræ Ciuitatis,& curare,vt deſtructa conſtruantur,& quibuſcumꝙ ruinis reparatio fiat,ſub eadem pœna,

De rebus ſtabilibus vendendis,& vicino requirendo. *Rub. CLIX*

STATVTVM, & ordinatũ eſt,ꝙ quicũꝙ in poſterꝫ voluerit vẽdere rẽ ſtabilẽ,teneat illã vẽdere vicino ꝓ ptio,quo alteri voluerit vẽdere,& per aliũ ſibi fuerit oblatũ,facta requiſitione de dicto vicino, ſi voluerit emere dictã rẽ ꝓ dicto ptio(vt ſupra)oblato. Aliter aũt facta venditio ſit ipſo iure nulla,et vicinus habeat auctoritatẽ contra emptorẽ,vt rẽ(vt ſupra)venditã ſibi tradat:& D.Poteſtas ꝓ tẽpore exiſtens ſummariè aſtringat emptorẽ ad reſtituendũ rẽ,vt ſupra venditã,non ſeruato ordine ꝓdicto.In quibus quidẽ venditionibus faciendis in futurꝫ declaret,& ꝓ declarato habeat,intelligat,& ſit terminus,& tempus vnius anni a die factæ venditionis,& celebrati inſtrumenti:quo anno elapſo,& tranſacto, qui ſic emerit, nõ teneat ad reſtitutionẽ aliquã,& vicinus ipſe cadat ab omni iure reperendi,ſeu repeti faciendi rem vẽditam. Addentes,ꝙ(ad euitandũ dolũ,& fraudẽ)vẽditor teneat,& debeat dare vicino in ſcriptis oblationẽ ſibi ab alio factã cũ expſſione ptii,& aliorꝫ pactorꝫ,& conditionũ initarꝫ,& poſtea tã venditor,q̃ emere volens teneat in forma iurare,ꝙ oblatio illa eſt vera,nec in ea ineſt,negꝫ dolus,negꝫ fraus, & nihilominꝰ ſi vllo vmq̃ tẽpore apparuerit,in dicta oblatione eſſe cõmiſſum dolũ,& fraudẽ,dictus oblator incidat in pœnã quinquaginta ſcutorꝫ auri Cameræ Apoſtolicæ ꝓ medietate,pro quarta accuſatori, & prò alia quarta exequutori applicandorꝫ.Venditor autem in eamdem pœnam,vt ſupra applicandam incidat,& teneatur de damno,et intereſſe vicino, & nihilominus dicta res debeat vendi dicto vicino pro pretio extimando ab extimatoribus Communis Auximi:aliquo temporis lapſu non obſtante,

De mœniis Communis quolibet anno purgandis,& mundandis. *Rub. CLX*

VOLVMVS Inſuper,& ordinamus,ꝙ quolibet anno in perpetuum mœnia Communis circum circa noſtram Ciuitatem purgari,& mundari debeant ab imo vſqꝫ ad ſummum de menſe Maii,ſeu alio aptiori tempore ad arbitrium Mag.D.Conſalonerii,& Priorum Ciuitatis Auximi pro tempore exiſtentium,a quibuſcumꝙ hęrbis,& aliis immunditiis in, & ſuper dictis mœniis exiſtentibus, per proprios homines cuiuſcumꝙ contratæ,diuidendo cõmperentem ratam,et portionem pro qualibet contrata, ſub pœna centum ſolidorum pro qualibet vice,& quolibet contrafaciente.Et Propterea Mag.D. Conſalonerius,& Priores pro tempore exiſtentes banniri faciant, & præcipiant huiuſmodi purgationem, & mundationem,ſub dicta pœna Communi noſtro applicanda.

De non triturandis Frumentis,nec Linis intus Ciuitatem Auximi. *Rub. CLXI*

PARITER Statutum,& ordinatum eſt,ꝙ in futurum nemini, cuiuſcumꝙ gradus, & conditionis exiſtat,liceat per ſe,vel alium, ſeu alios triturare granum, ſiue ſpicas grani, aut linum frangere intus Ciuitatem Auximi,nec in aliqua ipſius Ciuitatis platea,ſeu viis publicis,ſub pœna centum ſolidorũ pro quolibet,& qualibet vice communi noſtro applicandorum,ne ob huiuſmodi triturationes, & fractiones viæ impediantur,nec fœtor perſonis inferatur.

De comburentibus ſtipulas,& palleas. *Rub. CLXII*

ITEM Statuimus,& ordinamus,ꝙ nemini, cuiuſcumque gradus, & conditionis exiſtat,liceat per ſe, vel per alium,ſeu alios quo uis quæſito colore, vel quacumque de cauſa,ſeu occaſione comburere, nec comburi facere ſtipulas grani,& ordei ſecati in quo uis loco noſtræ iuriſditionis,niſi poſt Feſtũ Sanctæ Mariæ de menſe Auguſti,ſub pœna vigintiquinqꝫ librarum denariorꝫ pro quolibet,& qualibet vice.Prohibentes nihilominus,huiuſmodi combuſtiones fieri poſſe,aut debere in cortinis,& tetris oliuatis, ſub pœna quinquaginta librarum denariorum pro quolibet,& qualibet vice.Declarantes inſuper,nullo vmq̃ tempore poſſe,aut debere comburi palleas,ſiue letamina propè mœnia dictę Ciuitatis Auximi,ſub iàm dicta pœna pro quolibet,& qualibet vice communi noſtro applicanda.

De pœna

De pœna vendentium pyra cocta. *Rub. CLXIII*

AD Obuiandum fraudibus,quę quolibet anno cõmittuntur per commoditatem vendendi pyra decocta,& vt huiuſmodi fructus conſeruentur,& maturi legantur,ordinamus,& ſtatuimus,ꝙ in futurum nemini,cuiuſcumꝙ gradus exiſtat,liceat per ſe,vel per alium,ſeu alios in platea,nec in alio quo uis loco noſtræ Ciuitatis, & territorii vendere aliquam quantitatem pyrorum coctorum cuiuſuis generis, & ſpeciei,ſub pœna centum ſolidorum pro quolibet, & qualibet vice communi noſtro per modum extraordinariæ pœnæ applicandorum.

De habilitate debitorum. *Rub. CLXIIII*

VT Solennia feſta commodius celebrentur a cunctis, & in talibus diebus, & aliis infra poſitis commune,& liberum ſit comertium inter omnes,ſtatutum,& ordinatum eſt,ꝙ in futurum nemo,cuiuſcumꝙ gradus,& conditionis exiſtat,tàm intus ciuitatem,q̃ extra per eius territorium capi,& detineri poſſit a quolibet officiali exequutore pro quibuſcumꝙ debitis ciuilibus, videlicet omnibus diebus dominicis,& quibuſcumꝙ aliis ſolennibus diebus iuſſis,& ordinatis a Sancta Matre Romana Eccleſia. Item omnibus diebus hebdomadæ ſanctæ,& cunctis diebus feſtiuitatum omnium noſtrorum aduocatorum,& protectorum beatorum. Item omnibus diebus quarumcumꝙ nundinarum,quæ in Ciuitate Auximi fiunt, ſeu fient. In qubus quidem ſupradictis feſtiuis diebus,& nundinarum quilibet debitor ex ciuili cauſa intelligatur,& ſit tutus pœnitus,& ſecurus a quibuſcumꝙ officialibus,vt ſupra,nec poſſit ab aliquo deſuper in dictis diebus moleſtari,ſed liberè vbiꝙ incedere ſub pœna centum librarum denariorum pro quolibet per ſe, vel alium contrafaciente,& vice qualibet.Declarantes expreſſè,ꝙ domi propriæ,vel conductæ nullo vmq̃ tempore quis pro ciuili debito capi,aut detineri poſſit,ſed ibidem ſemper intelligatur, & ſit omnino ſecurus,ſub eadem pœna pro quolibet contrafaciente,& vice qualibet,& nihilominus captus, & detentus contra formã prædictã impunis euadere poſſit,& pœnitus illicò dimitti,& relaxari:& Mag.D.Poteſtas quemlibet ſic captum,& detentum in continenti dimitti,& relaxari faciat abſqꝫ vlla prorſus exceptione,ſub pœna dicto D.Prætori vigintiquinque librarum denariorum de ſuo ſalario ſine vlla diminutione retinendarum, & Communi noſtro applicandarum,

De ponderibus,& menſuris. *Rub. CLXV*

STATVTVM Pariter, & ordinatum eſt,ꝙ quæcumꝙ menſuræ, tàm œneę, ferreæ, ligneæ, & fictilię,q̃ pondera ęnea,ferrea,& cuiuſuis generis,& quæcumꝙ ſimilia, quibus menſurantur, & ponderantur quæcumꝙ venalia,non poſſint haberi,nec retineri ab aliquo in propriis domibus, vel cõductis, cuiuſcumꝙ ſtatus,& conditionis exiſtat,niſi fuerint ſignatæ,& bullatæ, ſignataꝙ, & bullata proprio ſigno, & bullo noſtri communis in locis apparentibus per manum noſtri procuratoris, & ſyndici ad negocia dictum bullum habentis,ſub pœna centum ſolidorum pro quolibet, & qualibet vice communi noſtro applicãdorum. Addentes, ꝙ dictus ſyndicus teneatur quaſcumꝙ menſuras, & pondera (vt ſupra) ad inſtantiam quorumcumꝙ petentium bullare,ſoluto ſibi ſyndico bononeno vno pro quolibet bullo, ſub eadem pœna. Declarantes,ꝙ menſuræ,& pondera infraſcripto modo intelligantur,videlicet ſalma grani,fabarũ,& aliorum leguminum,prout et ſeminis lini intelligatur,& ſit de cuppis,ſeu mezzarenis octo raſis,& quęlibet cuppa de quatuor prębendis pariter raſis, & ſucceſſiuè quælibet ſalma ordei, & ſpeltæ intelligatur de cuppis decem pro ſalma raſis.Declarantes,ꝙ duæ cuppę faciant vnum quartum,& duæ prębendæ vnum quartum. Salma verò vitium.Salma verò vini clari ad ſtadiam intelligatur de cadis,ſeu buccalis quadraginta octo.Salma verò vini muſti intelligatur,& ſit de cadis,ſiue buccalis ſexaginta,et quilibet cadus,ſiue buccale de libris ſex,et quilibet libra de vnciis duodecim,& quęlibet vncia de octauis octo. Salma verò de metris decem, & quilibet metrus de libris quadragintaquinqꝫ.Salma verò lorę, ſeu aquatitii ſimilis vino, videlicet tempore vindemiarum de cadis,ſeu buccalis ſexaginta:aliis verò temporibus quadraginta octo. Salma ferri de libris centis,Salma verò terrarum aratiuarum,& laboratiuarum,vineatarum,oliuatarum,cannetatarum, arboratarum,pratiuarum,& ſimilium de cannis mille,& ducentis,& quælibet canna de pedibus decem capacitatis,& menſurę,prout apparet deſignatus pes,vbi ſunt aliæ menſuræ, in parietibus palatii noſtri communis. Reliquę verò menſurę,& pondera hic non expreſſa intelligantur iuxtà ſolitam,& inueteratã conſuetudinem.Declarantes,ꝙ quolibet anno de menſe Maii extimetur granum,& ordeum,& faba,& eis pretium fiat de currenti valore dictarum bladarum,& pariter de menſe Auguſti. Vinum verò muſtum in fine menſis Octobris,& oleum in fine menſis Decembris extimetur. Huiuſmodi autem extimationes fiãt per duos ciues eligendos in generali Concilio noſtræ Ciuitatis temporibus ſupradictis deſuper intereſſe non habentes cum eorum iuramento.Et ſtatim factis dictis extimationibus,Cancellarius noſter teneatur in ſcriptis redigere,& affigi facere in angulo noſtri palatii cum ſigillo communis,exprimendo valorem cuilibet ſalmæ, & metro.Et dicta relatio in libris Cancellariç noſtri Communis per eumdem Cancellarium regiſtretur,vt ab omnibus facillimè videri ſemper,& quandocumꝙ poſſit.Addentes,& declarantes,ꝙ quęcumꝙ merces venditę intelligantur reconduci debere ad horrea venditorum,ſeu mutuantium omnibus ſumptibus, & expenſis ipſorum debitorum,dummodo inter ſe partes aliter non conuenerint. Quò verò ad barilia, declaramus,& volumus fieri,& eſſe iuſtæ menſurę,videlicet de cadis, ſeu buccalis quindecim pro quolibet barile, videlicet cuncta barilia,quibus muliones,vel alii quicumꝙ vecturales vtũtur tempore vindemiarum in deferendo vinum,loram,aquam,& his ſimilia.Quæ barilia omnia,& ſingula bullari debeant bullo,ſiue ſigno ſolito,& conſueto noſtri communis,ſub pœna viginti ſolidorum pro quolibet barili,& qualibet vice communi noſtro per modum extraordinariæ pœnę applicandorum.

De mœ

De mensurandis Oliuis. *Rub. CLXVI*

MANDAMVS Insuper, & ordinamus, ꝙ omnes, & singulę quantitates oliuarum, quę a quibuscumꝙ personis deferuntur ad aliqua molendina oleatia, mensurari debeant ad quartum, & quartutium tantùm per dominos pistrinorum, seu illorum agentes in presentia dominorum oliuarum, seu illorum agentium. Declarantes, ꝙ dictum quartum, & quartutium, dum mensurantur oliuæ, stare debeant super vno panno grosso lini integro, & non fracto in vno circulo ligneo alligato, tantę capacitatis, & largitatis, ꝙ dum mensurantur oliuæ, & mensuræ raduntur, non exeant de dicto panno, sed omnes oliuæ in eodem panno, & circulo currant, & remaneant, sub pœna viginti solidorum pro quolibet contrafaciente, & vice qualiber. Et idem dicimus obseruari, quotiens mandrigulum, quo raduntur oliuæ, non fuerit iustę mensuræ, adeò ꝙ dum raduntur, non reuertantur, & remaneant in quarto, siue quartutio. Declarantes insuper, ꝙ Friscularii teneantur, & obligati sint pro qualibet salma oliuarum ad eorum pistrina asportatarum dare, & consignare cum effectu dominis illarum per totum mensem Decembris illius anni vnum metrum olei boni, clari, dulcis, zalli, & lampantis, & bononenos octo pro speciali prouisione cuiuslibet salmæ oliuarum, & plus, & minus, prout inter se aliter conuenerint. Decernentes quoq;, ꝙ non possint ab aliquo oliuæ colligi, nisi translactis calendis mensis Nouembris, sub pœna vigintiquinq; librarum denariorum pro quolibet, & qualibet vice. Et idem dicimus de legentibus oliuas, dum fuerit pluuia, siue nebula, ne damnum inferatur arboribus, & oliuę sint maturę, & oleum perfectius.

De habentibus possessiones iuxtà vias communis. *Rub. CLXVII*

VOLVMVS Etiam, ꝙ habentes possessiones iuxtà vias communis teneantur foueum facere, ita ꝙ aquæ pluuiales, seu aliæ aquę per vias non currant, ac etiam sepas, seu tractas roncare, ita ꝙ transeuntibus non sint impedimento. Contrafaciens autem pœnam viginti solidorum incurrat, & nihilominus ad prædicta compellatur. Notarius autem damnorum datorum teneatur de prædictis diligentem inquisitionem facere, & contrauenientes in prædictis, vel aliquo prędictorum punire.

De libris, & focularibus, & solutionibus eorum. *Rub. CLXVIII*

AD Declarationem impositionum librarum, & focularium nostri Communis, earumq; solutionum, statuimus, & ordinamus, & hac in perpetuum valitura sanctione firmamus, ꝙ quælibet salma terræ aratiuæ, laboratiuæ, pratiuæ, fractiuæ, & syluatæ sitæ in territorio, & districtu Ciuitatis Auximi sit, & esse intelligatur, & constet de libris quatuor: quælibet autem salma terrę vineatæ, & canneta tæ constet de libris quinq;: quęlibet verò salma terræ oliuatæ sit, & constet de libris sex. Pro qualibet autem libra quilibet Ciuis, & Habitator prędictę Ciuitatis Auximi soluat, & soluere teneatur, & debeat Communi nostro quolibet anno Luchensem vnum. Forenses autem soluant, & soluere teneantur, & debeãt pro qualibet libra dictæ terræ sitæ (vt supra) in territorio, & districtu dictæ Ciuitatis Auximi Carolenum vnum iuxtà solitam, & inueteratam consuetudinem, & plus, & minus, prout generali nostro Concilio videbitur, & placebit in futurum. Quam libram solui debere declaramus, volumus, & mandamus, tàm a Ciuibus, & Habitatoribus prædictæ Ciuitatis Auximi, q̃ etiam a Forensibus, & quolibet eorum in quatuor vicibus, videlicet de trimestri in trimestre. Focularia verò soluantur, & solui debere intelligantur in duabus vicibus, videlicet in primo trimestri soluantur bononeni viginti, in principio scilicet ipsius primi trimestris: residuũ verò in fine secundi trimestris: adeò ꝙ pro quolibet foculari quolibet anno soluatur florenus vnus. Addẽtes, & declarantes, ꝙ domini possessionum teneantur soluere focularia pro laboratoribus suis, a quibus deinceps habeant plenam, & omnimodã potestatem, & facultatem repetendi omne illud, quod pro ipsis laboratoribus, vel quolibet eorum a dictis dominis solutum fuerit: quocumq; in contrarium faciente non obstante.

Explicit Liber Quintus.

IN NOMINE INDIVIDVÆ TRINITATIS.

MAGNIFICAE CIVITATIS AVXIMI STATVTORVM DE *Appellationibus Liber Sextus.*

De officio Iudicis appellationum, & ipsius salario. *Rub. Prima.*

HOC Præsenti nostro statuto firmamus, ꝙ ad nostrum Iudicem appellationum per nostrũ generale Concilium deputandum, & cum salario constituto per dictum nostrum Concilio ordinato possit liberè appellari a nostro Potestate, D. Prioribus, & quibuscumq; nostris officialibus, & a quibuscumq; arbitris, seu arbitratoribus, aut amicabilibus compositoribus, & a quibuscumq; grauaminibus, & oppressionibus iudicialibus, vel extraiudicialibus, siue a quibuscumq; impedimentis, vel obstaculis, & de nullitate omnium prædictorum quæri, & agi, & in integrum restitutio postulari, quãdo de iure competit, coràm dicto nostro Iudice appellationum. Qui Iudex possit, & valeat de prædictis omnibus, & singulis cognoscere, sententiare, & terminare, si quidem legum doctor, vel saltem iuris sit peritus, & si neuter est, & causa est quãtitatis, aut valoris, seu res eiusdem valoris decem librarum, seu ab inde infra, ipsemet Iudex terminet, & sententiet. Sin autem maior sit quantitatis valor, aut res maioris valoris dictæ quantitatis, seu maior sit causa, sententiet, & terminet secundum consilium legum doctoris partibus non suspecti. Qui doctor per dictum nostrum iudicem eligendus non sit de Ciuitate Auximi, ambarum partium, seu vniuꝙ partis expensis deponendis pro dicto habendo consilio, & pro mercede nuntii ad mandatum iudicis, eiusq; arbitrio, cui præcisè in prædictis, & quolibet prædictorum standum esse volumus, & mandamus: & in prædictis, & prædictorum quolibet, & in, & super omnibus, & singulis in hoc præsenti libro insertis, & contentis sit, & esse intelligatur, et habeatur iudex competẽs, & ordinarius: in contrarium non obstantibus quibuscumq;. Quòd si contingerer alicui officiali nostro, hoc quidem adiungi iudicatus officium super appellationibus, aliisq; causis, tunc, & eo casu ab actu, sententia, seu grauamine illato per officialem illum extra iudicatus officium possit liberè appellari ad D. Potestatem nostrum. Qui D. Potestas, quò ad prædicta, sit, & esse intelligatur iudex competens, & etiam ordinarius, statutis, constitutionibus, aliisq; in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Hoc addito, & declarato, ꝙ appellans, de nullitate dicens, vel petens reductionem ad arbitrium boni viri, seu restitutionẽ in integrum in, & super causis ciuilibus tãtum in ipsa introductione appellationis debeat deponere solidos viginti denariorum apud Notarium causæ pro salario iudicis appellationum sibi iudici persoluendos subito lata sententia, aut facta pronuntiatione, vel causa deserta, & aliter facta non valeat appellatio, nullitãs, restitutionis in integrum petitio, aut reductionis ad arbitrium boni viri, sibi tamen reficiendos, si quidem pars appellata succumbere contigerit.

Quòd appellatio coràm Iudice, ad quem appellatur, possit interponi. *Rub. Secunda.*

STATVIMVS, & ordinamus, ac inuiolabiliter obseruari mandamus, ꝙ omnis appellatio deuoluta ad nostrum iudicem appellationum possit interponi coràm prętato nostro iudice, ad quem appellatur, vel corã iudice, seu arbitro, arbitratore, seu amicabili compositore, aut alio, a quo appellaretur, prout maluerit appellans, & coràm quocumque interposita fuerit, valeat, & teneat, ac si esset interposita coràm iudice, seu arbitro, vel persona, a qua appellatur.

Quòd non appelletur ad Superiorem ommisso medio. *Rub. Tertia.*

PRAETEREA Statutum, & ordinatum est a nobis, ꝙ quando a nostro D. Potestate, Mag. D. Prioribus, aut aliis nostris Officialibus, seu arbitris, arbitratoribus, aut amicabilibus compositoribus ab interloquutoria, vel diffinitiua sententia, vel præcepto, seu a quocumque grauamine, vel oppressionibus iudicialibus, vel extraiudicialibus fuerit appellatum, non ad Superiorem aliquem, sed tantummodo ad nostrum Iudicem appellationis, necessariò debeat appellare, seu de nullitate dicere: nec appellatio ad aliquem alium Superiorem ommisso prædicto Iudice nostro facta, vel interposita, siue nullitas intentata, seu proposita aliquem iuris sortiatur effectum, & iudex, a quo ommisso prædicto medio extitit appellatum, perinde possit procedere, & impunè, ac si nulla ab ipso facta, & emissa, siue interposita appellatio, siue nullitas extitisset, quocumque in contrarium faciente non obstante. Quę quidem omnia locum etiam habere volumus, dum ad arbitrium boni viri reductio postulatur, siue petitur, & nihilominus appellans, de nullitate agens, petens reductionem ad arbitrium boni viri, aut restitutionem in integrum ommisso dicto medio, & contra formam superius traditam pœnam incurrat ordinatam sine aliqua remissione. Insuper ordinamus, declaramus, & addimus, ꝙ si qua persona appellauerit, reclamauerit, de nullitate dixerit, seu in integrum restitutionem petierit, vel reductionem ad arbitrium boni viri postulauerit ad alium superiorem iudicem ommisso nostro iudice appellationum (quemadmodum superius dictum est) a quacumque sententia diffinitiua, vel interloquutoria, præcepto, oppressionibus, laudo, & arbitramento, & a quocumque alio grauamine

mine latis,& illatis,ac inferendis in iudicio,vel extra a quibuscumque iudicibus,& officialibus dictæ Ciuitatis Auximi,arbitris,et arbitratoribus,aut amicabilibus compositoribus:si super quantitate,seu valore,vel summa quinquaginta ducatorum, seu ab inde infra, incurrat ipso iure, & facto pœnam decem ducatorum Communi Auximi applicandorum. Si quis verò appellauerit,seu de nullitate dixerit,vt supra,super quantitate,seu valore maioris quantitatis dictis quinquaginta ducatis,quantacumque sit quantitas, incurrat ipso iure,& facto pœnam vigintiquinq; ducatorum applicandorum Cameræ dicti Communis. Quæ pœnæ exigi debeant de facto sine aliqua diminutione,& sine aliquo processu,& iuris solennitate per quoscumque Officiales dicti Communis totiens,quotiens fuerit contrafactum:& nihilominus dictæ appellationes,& reclamationes, de nullitate dictiones, in integrum restitutionum petitiones, aut postulationes ad arbitrium boni viri reductionum sic factæ ommisso nostro iudice appellationum sint,& esse debeant nullius valoris, & efficaciæ,ac si factæ non essent,& iudex,seu officialis,a quo,possit ad vlteriora procedere,& suam sententiam exequi,ac si non foret appellatum,reclamatum,de nullitate dictum,seu petitum restitutionem in integrum,vel petitum reductionem ad arbitrium boni viri.

De petitione, seu exhibitione apostolorum. *Rub. IIII*

DECERNIMVS etiam,ꝙ in appellationibus,aut nullitatum causis ad nostrum iudicem appellationum deuoluendis sufficiat appellanti, seu de nullitate dicenti apostolos petere pluries, etiam vno contextu,vel saltem semel coràm dicto nostro iudice, coràm quo interponitur appellatio: & si petuntur a iudice,a quo appellatur,seu de nullitate dicitur, vel suo in officio successore, ille, a quo petuntur, teneatur in coutinenti dare apostolos,seu responsum appellanti,siue de nullitate dicenti sine aliqua dilatione, vel termino. Quod si idem iudex,a quo,ad recipiendum apostolos aliquem terminum statuerit, appellans,seu de nullitate dicens comparere minime teneatur,nec sibi propterea aliquod prꝑiuditium generetur. Et prædicta facta secundum huius statuti formam valeant,& plenam habeant firmitatem, ac si omnes solennitates iuris fuissent plenissimè obseruatę.

De appellatione viua voce facta. *Rub. V*

ORDINAMVS Etiam,ꝙ quando a nostro D.Potestate,Mag.D.Prioribus,aut aliis nostris officialibus,seu arbitris,& arbitratoribus, aut amicabilibus compositoribus ad nostrũ iudicẽ appellationis contigerit appellari,seu de nullitate dici a quibuscũq; grauaminibus,seu oppressionibus iudicialibus,vel extraiudicialibus,sententiis interloquutoriis,vel diffinitiuis,aut ꝓceptis,valeat appellatio,ẽt viua voce facta,seu nullitas dicta,& solo verbo,ẽt sine aliqua scriptura,& possit ẽt probari, nec requirat de necessitate aliqua petitio apostolorũ,& valeat,& teneat talis appllatio,ac si interposita esset in scriptis,& causæ oẽs grauaminũ,& nullitatũ essent insertæ,& ac si apostoli legitimè essent petiti auctoritate pñtis statuti.

Quòd restitutio in integrum,et petitio reductionis ad arbitrium boni viri peti possit coràm nostro D.Potestate,& recta via ommissis administrationibus. *Rub. VI*

VOLVMVS Insuper,ꝙ minor vigintiquinq; annis,Ecclesia,& alia miserabilis persona, cui de iure in integrum competeret restitutio,seu aliqua persona,quę aduersus arbitramentũ,arbitratorem, seu amicabilẽ compositorẽ reductionẽ ad arbitriũ boni viri petere veller,ipsæq; psonæ,vel Ecclesia ꝉderentur in iudicio,siue extra,seu eaꝝ facilitate ꝉsæ essent,electionẽ habeant,an ipsam restitutionẽ in integrũ,vel reductionẽ ad arbitriũ boni viri voluerint petere coràm nostro D. Potestate, an coràm dicto nostro iudice appellationũ,& electionẽ habeant,an velint petere restitutionẽ in integrum, vel agere cõtra tutorem, curatorem,procuratorem,actorem,vel syndicum,seu alios,quorum culpa,dolo, aut negligentia contigerit eos lædi:& petita in integrum restitutione,procedatur super ea,non obstante, ꝙ contra administratores ipsatum prędictos non sit primitus actum,seu contra eos facta discussio.

Forma,qualiter procedatur in causis appellationum. *Rub. VII*

STATVIMVS Etiã,& hac nostra constitutione firmamus,ꝙ quilibet appellans ab aliquo grauamine,interloquutoria,vel ꝓcepto,& a quocũq; alio actu in iudicio,vel extra in causa criminali,vel ciuili,ꝑterq; a mera diffinitiua,a nostro D.Potestate,Confalonerio,& Prioribus,aut aliis nostris officialibus iurisditionẽ,vel notionẽ habẽtibus,vel ꝓtendentibus,seu arbitris,vel arbitratoribus,aut amicabilibus cõpositoribus,& de nullitate agens, vel petens reductionẽ ad arbitriũ boni viri, aut restitutionẽ in integrũ coràm nostro iudice appellationum eadem die, vel sequenti illati, seu prætensi grauaminis, debeat appellare, & causam nullitatis proponere, & ipsam causam appellationis, & nullitatis coràm dicto nostro iudice introducere eadẽ die,vel sequenti intensi grauaminis,& intra duos dies a die interpositæ appellationis,vel factæ contradictionis,aut nullitatis computañ.appellationẽ,& cãm ipsam ꝓsequi teneat,faciẽdo citari modo infrascripto partẽ appellatã,ꝙ in termino citationis ad plus duoꝝ dieꝝ a die citationis huõi debeat cõparere,& in dicto termino,vel infra ipsum terminũ ipse appellans,seu cãm agẽs se debeat pñtare. In causis vero appellationũ,seu puocationũ,vel nullitatũ,aut reductionũ ad arbitriũ boni viri,vel restitutionis in integrũ a diffinitiua sententia ad dictũ nostrũ iudicẽ deuolutis,seu de quomodolibet interiectis appellãs,& causam agens intra quinq; dies continuos a die grauaminis illati,seu ꝓtensi computañ,debeat appellare,& causam appella;

appellationis,& nullitatis, aut restitutionis in integrũ, vel reductionis ad arbitriũ boni viri corã dicto nro Iudice,& in dicto eodẽ termino,& infra eũdem terminũ introducere, & interponere, & infra quatuor dies a die interpositę appellationis computandos appellationis,& nullitatis cãm prosequi teneat, faciendo citari partem appellatã, ꝙ in termino citationis trium dierum ad plus debeat comparere, & in dicto termino, vel infra ipsum terminum ipse appellans,seu causam agẽs se debeat prꝛsentare. In quibus quidem omnibus appellationibus,& causis supradictis procedi possit,& valeat absq; libello,litis contestatione,iuramẽto de calumnia,& aliis solennitatibus,& ordinibus iudiciorꝝ,ẽt substantialibus, sed solũ facta prꝛsentatione, vbi opus est,legitimẽt personæ,deinde detur terminus quatuor dierꝝ in interloquutoriis,vel ꝓceptis, vel aliis grauaminibus. In diffinitiuis verò octo dierꝝ, vel maior,vel minor arbitrio nostri Iudicis appellationũ ad iustificandũ,& impugnandũ vtriq; parti,tã per testes,q̃ ẽt per quẽcumq; aliũ modũ, qui eis cõpeteret de iure,& probatũ habendũ:& elapso dicto termino,detur terminus ad accipiẽn. copiã de productis,& probatis,si qua producta,siue probata sint,& ad opponendũ,& probandũ, & probatũ habẽdum contra ea vtriq; parti.Et dicto termino elapso,detur terminus ad allegandũ:& demũ eo elapso,Iudex q̃ ciuius causam per sententiã debeat terminare. Hoc tamen volumus, vt lites celeriter terminentur, ꝙ in oibus causis supradictis appellans,de nullitate agens,vel petens reductionẽ ad arbitriũ boni viri, seu restitutionẽ in integrũ, aduersario comparente,vel non comparente,sic se habeat diligenter,ꝙ intra tempora fatalia inferius posita cãm per sententiã faciat terminare,videlicet ꝙ si causa esset ciuilis,vel criminalis,& mera interloquutoria,ita ꝙ ex iisdẽ actis deberet ipsa interloquutoria iustificari intra decẽ dies a die citationis ꝓdictę, per Iudicẽ nostrũ appellationis cognosci debeat,& terminari.Quòd si quidẽ alia esset interloquutoria,aut ciuilis,aut criminalis,siue ꝓceptum, siue alia grauamina, intra quindecim dies continuos a die citationis prædictæ computandos per eũdem Iudicem debeat cognosci,& terminari. Verùm si diffinitiua esset sentẽtia ciuilis,vel criminalis,intra triginta dies continuos a die citationis prędictę connumerandos per eũdem nostrum Iudicem cognosci debeat, & fine debito terminari. Et si appellatio facta non fuerit, vel facta, & non fuerit interposita intra tempora superius designata,vel ꝙ fuerit facta, & interposita, & pars appellata non fuerit citata intra tempora superius descripta, vel intra dicta tempora fatalia nõ fuerit (vt dictum est) terminata,causa intelligatur omninò deserta,ẽt sine alia pronuntiatione Iudicis. Iudex tamẽ appellationũ noster possit ab inde in posterum pronuntiare,& causam declarare desertam,& deserentem in expensis legitimè condemnare.Hoc tamen addito ad prædicta omnia,ꝙ quilibet appellans,causam nullitatis, & iniquitatis in appellatione sua deducere,& intentare possit,& debeat,ac etiam teneatur, & ꝙ simul, & semel agitari debeat iudicium vtriusque,& per Iudicem terminari,& simul cum appellatione, & nullitate possit intentari,& deduci in integrum restitutio,& petitio reductionis ad arbitriũ boni viri,vbi comperit aduersus actum,a quo appellatur,& restitutio in integrum,aut reductio ad arbitriũ boni viri petatur. Volumus autem,ꝙ singuli termini,qui per præsens statutum,& per alia statuta in appellationum causis existant ordinati,quantum ad eorum initium,progressum,siue quantum ad eorum finem,siue quo ad modum, & ordinem procedendi in causis nullitatis,sint,& esse intelligantur similiter constituti,ita ꝙ vltra agendi de nullitate,etiam pèr viam exceptionis,seu defensionis aditus sit,& esse debeat prasentis ordinamenti auctoritate omninò præclusus.Nec etiam volumus,quo ad principium,seu initium,& tempus proponendi, & dicendi de nullitate in causis,vbi appellatio interposita non fuerit, per præsentem prouisionem præiudicium generari,seu etiã aliquid innouari. Vbi verò appellatio interposita fuerit (licèt de nullitate actum non fuerit, & deductum) etiam si appellationis causa deserta esset pèr lapsum alicuius fatalium prædictorum,aut fuerit per sententiam Iudicis terminata,similiter nullitas,& nullitatis causa deserta,& terminata sit, & esse intelligatur,adeò ꝙ ipso iure de nullitate agendi,excipiendi, & defendendi facultas,& aditus sit pœnitus, & omninò interdictus,& prꝛclusus.

De pœna frustratoriè appellantis,& de deposito faciendo. *Rub. VIII*

HOC Insuper præsenti nostro statuto firmamus,volentes obuiare cauillosis,& frustratoriis appellationibus,ꝙ frustratoriæ,& cauillosæ appellationes pœnam debitam nõ euitent,ꝙ quælibet persona, quę appellauerit a qualibet sententia diffinitiua, interloquutoria, vel grauamine aliquo, cui de iure sit licitum,& possit appellare, de nullitate dicere, vel petere reductionem ad arbitrium boni viri, iplamq; reductionẽ petierit,vel de nullitate dixerit, & in causa succubuerit ex prioribus actitatis, ita ꝙ contra eam personam pronuntietur,& declaretur,frustratoriè appellatum,vel super vacuo, vel bene sententiatum,& male appellatum,aut de nullitate dictum, vel ꝙ causa sit deserta, vel petitum reductionem ad arbitrium boni viri, vltra expensas, quas de iure aduersario referre teneretur, condemnetur nostro Communi in viginti libris denariorum sine diminutione,vel remissione aliqua soluendis per Iudicem,qui de tali causa cognoscit,& in eadem sententia.Et ne(vt læpe fieri solet)per fraudem pœnam euitet,ante pronuntiationem Iudicis forsitan eidem appellationi,nullitati,seu reductioni renunciando, volumus,& firmiter ordinamus, ꝙ appellans, de nullitate agens, seu dictam reductionem petens ante assignationem tantummodo termini ad iustificandum, & impugnandum per nostrum Iudicem appellationum liberè, & impunè a dicta pœna Communi applicanda(non ab expensis) possit renunciare.Post verò assignationem huiusmodi termini, licèt ad ipsam renuntiationem admittatur,in expensis tamen parti,& in dicta pœna Communi prædicto per ipsum Iudicem appellationum in ipsa renuntiatione,sine aliquo alio processu,iuris ordine, solennitatibus, & substantialitatibus statutorum etiam nõ seruatis,& summariè condemnetur,& puniatur, similiterq; etiã fiat exequutio per Iudicem prædictum, non obstantibus quibuscũq;.Hoc insuper addito,ꝙ tempore interponendæ,seu introducendæ appellationis,nullitatis,aut reductionis ad arbitrium boni viri,et in ipla inter;

positione, aut introductione appellans, de nullitate agens, seu dictam reductionem petens teneatur, & debeat penès Notarium appellationis, & causæ depositum facere quantitatis, & summæ viginti librarum denariorum coràm dicto nostro Iudice de causa cognoscente in pecunia numerata, & non per confessionem aliquâ Depositarii. Aliter autem facta interpositio, seu introductio non valeat ipso iure, nec teneat, & perinde habeatur, reputetur, & sit, ac si ipsa appellatio, nullitas, seu reductionis prædictæ petitio facta, seu interposita, & introducta non fuisset: & per Iudicem a quo procedi possit impunè, elapsis omnibus diebus introductis per nostra statuta, seu ordinamẽta ad interponendum causas prædictas appellationis, nullitatis, seu reductionis prædictarum. Sin autem aliqua persona appellaret, aut de nullitate diceret ab aliqua exequutione realiter, aut etiam personaliter facta, vel facienda, volumus, & mandamus, & hoc præsenti nostro statuto firmamus, ꝙ exequutio facienda non retarderur, & facta non dimittatur, sed pœnitus detineatur, appellatione aliqua, aut nullitate non obstante, dummodo ad venditionem rerum, aut pignorationem, aut simile ad vlteriora non procedatur, neq; detentus personaliter relaxetur, donec per dicti nostri Iudicis seu tentiam aliter fuerit determinatum, seu declaratum. Item declaramus, ordinamus, & huic præsenti nostro statuto adiicimus, ꝙ quæcumque persona appellauerit, reclamauerit, de nullitate dixerit, seu in integrum restitutionem petierit, vel reductionem ad arbitrium boni viri postulauerit a quacumque sententia diffinitiua, vel interloquutoria, præcepto, & oppressionibus, laudo, & arbitramento, et a quocumque alio grauamine latis, & illatis, & inferendis in iudicio, vel extra, diffinitiuis, vel interloquutoriis, a quibuscumque Iudicibus, & Officialibus dictæ Ciuitatis Auximi, arbitris, & arbitratoribus, aut amicabilibus compositoribus: si super quantitate, seu valore centum solidorum, vel ab inde infra, ante appellationem, reclamationem, de nullitate dictionem, vel petitionem ad arbitrium boni viri, vel petitionis restitutionis in integrum, vel post per totam illam diem, teneatur, & debeat deponere, & manualiter numerate penès Notarium Iudicis, vel Officialis, qui sententiam tulit, seu grauamen intulit, vigintiquinque solidos applicandos dicto Communi Auximi in casu, quo dictus appellans, reclamans, de nullitate dicens, vel petens reductionem ad arbitrium boni viri, vel postulans restitutionem in integrum in causa succubuerit, loco pœnæ. Appellans verò, reclamans, de nullitate dicens, seu in integrum restitutionem petens, vel postulans reductionem ad arbitrium boni viri a prædictis Iudicibus, officialibus, arbitris, arbitratoribus, & amicabilibus compositoribus iudicialiter, vel extraiudicialiter: si super quantitate, vel maiori valore centum solidorum, & ab inde supra vsque ad quantitatem, & summam viginti librarum denariorum, modo, & forma, quo, & qua supra dictum est, teneatur, & debeat deponere apud dictum Notarium centum solidos applicandos (vt supra) dicto Communi in casu, quo dictus deponens succubuerit in sua appellatione. Sin autem super maiori quantitate, vel valore viginti librarum denariorum, quantacumque sit quantitas, seu valor, prędicto modo deponere debeat ducatos quinque soluendos supradicto Communi Auximi in casu, quo dictus appellans succubuerit in causa suę appellationis. Et prædicta depositа centum solidorum, et viginti librarum denariorum intelligantur, & fieri debeant, quando quis appellaret, reclamaret, seu de nullitate diceret, vel peteret reductionem ad arbitrium boni viri, seu peteret restitutionem in integrum a quocumque grauamine interloquutorio. Secus autem a sententiis diffinitiuis, vel præceptis, seu aliis grauaminibus habentibus vim diffinitiuæ sententiæ, vel pronuntiationis, a quibus licitum sit appellare, & reclamare sine aliquo depositо faciendo super quantitate, seu valore centum solidorum. Et si in dubium verteretur, vtrum sit interloquutoria, vel diffinitiua, vel habens vim diffinitiuæ sententiæ, stetur, & remanere debeat declarationi dicti nostri Iudicis appellationũ, habito consilio super inde partium expensarum a sapiente partibus non suspecto. Et non seruato modo prędicto, appellatio, seu reclamatio facta, seu nullitatis dictio, vel petitio reductionis ad arbitriũ boni viri, vel reductio in integrum sit ipso iure nulla, nulliusq; roboris, & efficacię, seu momenti, & perinde habeatur, ac si esset nullarenus appellatum, reclamatum, de nullitate dictum, vel petitum reductionem ad arbitrium boni viri, vel restitutionem in integrum, ita ꝙ Iudex, & Officialis a quo possit ad vlteriora procedere, suamq; sententiam exequi, ac si appellatum, reclamatum, & de nullitate dictum non esset. Et alia statuta contenta in præsenti volumine statutorũ, seu ordinamentorum appellationis non contraria prędictis nostris ordinamentis, correctionibus, additionibus, & diminutionibus firma perdurent in qualibet parte ipsorum non contraria dictis ordinamentis, correctionibus, additionibus, & diminutionibus.

De mandati exhibitione, & productione facienda in publicam formam per volentem alio nomine in causis appellationum interuenire, & de ipsius fideiussionibus. *Rub. IX*

VOLVMVS Etiam, ꝙ quilibet, qui vt procurator, aut syndicario nomine pro alio legitimè voluerit interuenire coràm dicto nostro Iudice appellationum, siue in causa appellationis, nullitatis, reductionis ad arbitrium boni viri, restitutionis in integrum, seu in ciuili, aut criminali, vel mixta causa pro persona appellante, vel appellata, teneatur, & debeat iple talis procurator, vel syndicus secum portare in debita forma publicum, & legitimum mandatum, seu procuratorium suæ procurationis, & mandati, & ipsum exhibere, & producere coràm dicto nostro Iudice appellationũ tempore interpositionis, & introductionis, nullitatis, restitutionis in integrũ, seu reductionis prædictæ, & in ipsa interpositione, ne lites in longius protrahantur. Dictus etiã procurator, aut syndicus personæ appellantis, aut appellatæ teneatur, & debeat post huiusmodi productionem procuratorii publici, & in ipsa productione, seu exhibitione, ac etiã in ipsa interpositione, vel post promittere, & idoneè fideiubere rem ratam dominum habiturum, & iudicatũ soluturum. Hoc autem, quod de promissione, & fideiussione dictum est, locum habeat, si de mandato producto fieret exhibitio, dubietas, aut disputatio: & per hoc non negamus, ꝙ persona, quę de iure pro alio potest interuenire sine mandato, admitti debeat secundum iuris dispositionem.

Quibus

Quibus de causis possit Iudex appellationum pronuntiare, tempora fatalia non currere, & de feriis, & diebus feriatis. *Rub. X*

STATVIMVS, & ordinamus, & hac in perpetuum duratura lege sancimus, ꝙ termini, & tempora in appellationibus, causis nullitatis, restitutionis in integrum, seu reductionis ad arbitrium boni viri his diebus, & temporibus non currant, videlicet ab eo die, quo Iudex cõsignauerit processum pro habendo consilio a Doctore secreto nuntio mittendo, vsque quò idem nuntius redierit, & quotiens erit necesse cum consilio, Item et propter absentiam Iudicis appellationis, aut propter eius carentiam, vel notarii, aut aliis iustis, & rationabilibus causis, vel impedimentis, vno, vel pluribus interuenientibus. Dies autem feriatos in causis prædictis esse volumus, si quidem causa sit criminalis, tantùm illos, qui per alia nostra statuta inducti sunt in honorem Dei, Sanctorumq;, vel Sanctarum ipsius. Si verò ciuilis sit, et interloquutoria causa, præceptum, aut grauamen, idem obseruetur, quod supra in criminalibus diximus. Si autem sententia diffinitiua sit, & non interloquutoria, tunc feriatos dies esse volumus omnes illos, quos supra diximus introductos in honorem Dei, Sanctorumq;, & Sanctarum ipsius, & etiam propter messem, & vindemias, & prout continetur in aliis nostris statutis de feriis loquentibus supra in libro tertio ciuilium causarũ sub rubrica 47. de feriatis diebus: alia verò tempora volumus esse interdicta, & continua in temporibus, & metis causarũ appellationum, nullitatum, restitutionum in integrum, & reductionum ad arbitriũ boni viri. Per hoc tamẽ nõ negamus, ꝙ vbi iustitia suadebit, possit sm̃ iura cõia fieri ex iusta causa restitutio temporũ, vel terminorũ.

Quòd terminus, siue tempus, quod datur ad soluendũ, durante, seu pendente appellatione non currat. *Rub. XI*

ORDINAMVS Insuper, & decernimus, ꝙ cuilibet personæ appellãti, aut de nullitate agenti per appellationem ipsam, aut nullitatem terminus ordinatus ad soluendũ ex beneficio, seu indulto per nostra statuta, ꝙ certa pars condemnationis soluendo diminuatur, non currat, immò sit, & intelligatur esse suspensus, quousque dicta causa appellationis, seu nullitatis fuerit terminata, & ex tunc habeat omne beneficium, & diminutionem omnem, & remissionem, sicut habebat tempore appellationis emissæ, seu nullitatis. Quæ locum non habere volumus, quum appellans, aut de nullitate agens ex actitatis prioribus succubuerit, aut frustratorię, vel super vacuo appellauerit: tunc enim volumus, condemnatum ad integram pœnam condemnationis suæ teneri vltra pœnam superius in hoc libro per nostrum statutum ordinatam, nec dictã appellationẽ iudicatã extinguere, aut suspendere quo'ad effectũ solutionis prædictę, & aliorũ.

De aliquid non innouando appellatione pendente, & de pœna innouantis. *Rub. XII*

VOLVMVS Etiam, & hoc præsenti nostro statuto firmamus, ꝙ nulla persona, cuiuscumque status, gradus, dignitatis, conditionis, aut præheminentiæ existat, post appellationis vocem emissam, aut postq̃ dictum est de nullitate, aut post petitam reductionem ad arbitrium boni viri, vel post petitam restitutionem in integrum a quo uis præcepto, interloquutoria, vel sententia diffinitiua, seu a quo uis actu, vel grauamine iudiciali, vel extraiudiciali, audeat, vel præsumat scienter aliquid innouare contra personam appellantem, vel de nullitate dicentem, petentem reductionem ad arbitrium boni viri, seu petentem restitutionem in integrum, vel contra eius bona, seu etiam contra eiusdem personæ fideiussores. Quicumq; autem ex officialibus contrafecerit, seu quæcumque persona, a quo, vel a qua appellatur, si quidem causa est pecuniaria, duplum damnum sic in rebus parti soluere teneatur, & nihilominus Communi nostro in centũ libris denariorum condemnetur. Si verò testes, instrumenta, iura, vel productiones subtraxerit, vel impedierit, seu ipsum appellantem, de nullitate dicentem, aut reductionem, vel restitutionem petentem impederit, duplum extimationis totius causæ parti impeditæ vltra dictam pœnam centum librarũ denariorum, in qua condemnetur Communi nostro, soluere teneatur. Si autem causa fuerit capitalis, vel abscissionis membri, seu esset causa corporis afflictiua, condemnetur Communi nostro in centum florenis auri, & aliis centũ florenis parti, seu hæredibus offensi pro interesse condemnetur. Et prædicta locum habere volumus in causa, seu causis, vnde, seu a quibus extitit appellatum, seu de nullitate dictum, seu petita reductio prędicta, seu restitutio in integrum, vel prædictas causas, seu causam tangentibus. In aliis verò causis procedi possit impunè, ita ꝙ coràm eodem Iudice super quibuscumque aliis causis, præter q̃ in causa, vnde, seu a qua est appellatum, seu aliter dictum (vt supra) & ipsam tãgentibus, iuxtà iuris dispositionem possit liberè procedi per Iudicem a quo non obstante appellatione, nec obstantibus aliis quibuscumque. Nec aliquis, qui appellatione pendente, seu aliqua ex causis prędictis innouauerit, seu impedierit (vt supra dictũ est) audiatur in dicta causa agendo, vel defendendo, nisi prius attentata reuocauerit, & in pristinum statum reduxerit: et si secus factũ fuerit, non valeat quicquid inde sequutum fuerit in fauorẽ innouantis tantùm ipso iure. Et prędicta omnia, & singula habere locum volumus a tempore scientię, seu tempore, quo de innouatione facta fuerit fides, seu per contumaciam eius, contra quem proceditur, quando non compareret in termino citationis, nec intra terminũ banni, vel per eius verã confessione, vel per instrumenta, vel acta publica, vel per testes, seu per vrgentia indicia, quæ de iure sufficerent ad torturam secundum formam nostrorũ statutorũ de tortura loquentiũ.

De inhibitionibus, et reuocationibus attentatorum per Iudicem appellationum faciendis. *Rub. XIII*

DECERNIMVS Quoque, ꝙ noster Iudex appellationum de quacumque appellatione ad audientiam suam deuoluta possit etiam in prima citatione, & in quacumque parte litis sibi videbitur

pluries,et quotiens voluerit,inhibere,ne innouetur appellatione pendente,et pœnam imponere simul,& pluries,& quotiens ipse voluerit,& pro libito suæ voluntatis,& reuocare attentata,& anteq̃ super causa appellationis pronuntiet,& etiam anteq̃ de dicta causa aliquo modo cognoscat,& in quacumque parte litis voluerit,semel,& pluries,& quotiens voluerit,& possit reuocare in genere innouata, etiam si non constet sibi de innouatione,& valeat,ac si plenè de innouatione constaret,& in genere,& in spetie possit innouatorum reuocatio fieri,prout Iudici,qui de huiusmodi appellationis causa cognoscit,videbitur conuenire.

In quibus causis non liceat appellare,& de appellationibus non recipiendis. *Rub. XIIII*

HOC Præsenti nostro statuto firmamus,ꝙ nulla persona,cuiuscumque status,aut cõditionis existat, in iudicio sponte confessa,nec aliqua alia persona manifestè cõtumax in criminali,aut ciuili causa,vel mixta,& etiam in damnis datis,aut extraordinariis,& nemo etiam in causa momentaneæ possessionis,nec ab aliquo præcepto,vel processu,seu exequutione prętextu fortificationis,aut custodiæ diurnæ,aut nocturnę huius Ciuitatis,seu occasione impositionis,vel exactionis tallearum,subsidiorum,collectarũ,gabellarum,vel pedagii,seu aliorum onerum realium,seu personaliũ,vel ab aliqua exequutione facti extraiudicialis in fauorem nostri Communis hoc forte modo,si quidem aliqua persona se obligauerit Syndico nostri Communis,& obligaret se,& bona sua sponte cum iuramento,& bona omnia,seu aliquid ex bonis possessis consignaret dicto Syndico possessionem,videlicet ꝙ talis obligatus sub iuramento possit prętextu appellationis,aut nullitatis repellere Syndicũ,immò dicto Syndico liceat impunè auctoritate propria disponere in vtilitatem nostri Communis,appellatione non obstante,seu nullitate,etiam si ad alium Superiorẽ appellaretur,aut de nullitate diceretur,vel pro modica quantitate,videlicet vsque ad quantitatem quadraginta solidorum inclusiuè in criminalibus excessibus,extraordinariis,damnis datis,& ciuilibus,nec occasione mandati,vel præcepti Rectoris Prouinciæ Marchiæ,aut Officialis Sanctæ Matris Ecclesiæ,vel nostri D. Potestatis cum deliberatione Mag. D. Consalonerii,& Priorum pro sedãdo scandalo,& necessitate,aut periculo status dictæ Ciuitatis,aut maximi præiuditii,nec in aliquo ex casibus aliis a iure canonico,aut ciuili prohibitis valeat vocem appellationis emittere,nec in aliquo casuum prædictorum liceat cuiquam appellare. Nemo etiam captus,seu detentus,vel detinendus,seu capiendus prętextu alicuius debiti prętensi,seu et captus,vel detentus occasione alicuius debiti,seu condemnationis prætensæ appellans audiatur,nec relaxetur,immò detineatur,appellatione non obstante,nisi idoneos præstiterit fideiussores de iudicio sisti,& iudicatum soluendo. Nemo etiam captus,seu detentus,seu capiendus,vel detinendus occasione alicuius maleficii,delicti,vel excessus prętensi,ex quibus,seu altero ipsorum pœna corporalis,seu corporis afflictiua,aut membrorum principaliter,aut in defectum solutionis veniret imponenda,possit appellare,seu appellationis vocem emittere,aut de nullitate dicere in quolibet casuum prædictorum,nec appellans audiatur,sed detineatur impunè,nec dimittatur,immò ad vlteriora procedat,prout de iustitia erit,etiam si de nullitate diceretur:& hoc,si simpliciter,aut ab ipsa captura,seu detentione,aut captione appellaret: si enim ab aliquo alio actu,seu grauamine successiuo post capturam,& detentionem appellaretur,tunc non procedatur contra ipsum super illo actu extra capturam,& detentionem tantùm,ex quo extitit appellatum,donec extra capturam,& detentionem prædictam de actu illo fuerit(vt dictum est)cognitum,et aliter terminatum per dictum Iudicem nostrum appellationum,nec ex hoc propterea dimittatur,sed impunè detineatur,appellatione non obstante,neque ab aliqua electione,seu nominatione Officialium facta,aut facienda per nostrum Concilium,nec ab aliquo præcepto facto alicui solito procuratori,vt alicuius procurator existat,aut hospiti solito,& huiusmodi similibus,nec ab aliquo grauamine inferendo,& nondum illato,nisi tale esset grauamen,quod non posset reparari in diffinitiuis,nec ab aliqua alia diffinitiua interloquutoria,si semel ab interloquutoria appellauerit,& succubuerit,dummodo in diffinitiuis reparari possit,nec ab aliquo præcepto ratione laborerii nostri Communis,nec ab aliqua resistentia facienda per nostrum Commune contra aliquã personam,etiam forensem,collegium,corpus,vel vniuersitatem volẽtes fortilitium facere,seu fabricare,vel fossata,seu aliquid facere in aliquo ex castellariis Montis Cerni,vel Sancti Petri,aut Sancti Genesi posita in territorio nostræ Ciuitatis,immò aliqua non obstante appellatione Commune dictæ Ciuitatis Auximi possit arma sumere,& resistere,& Iudex a quo in quolibet casuum prædictorũ perinde possit procedere,vt dictũ est supra,& sin̄ pronuntiationem Iudicis ad quem,ac si appellatum,ac de nullitate dictum non esset.

De causa grauaminis in publicam formam deducenda,& coràm Iudice appellationum exhibenda. *Rub. XV*

ORDINAMVS Etiam,ꝙ si aliqua persona ab aliquo actu,præcepto,seu prætenso grauamine,vel actis,& actitatis,seu ab aliquo processu super excessibus criminalibus tantùm,vel ꝙ actus ille,seu præceptum,de quo appellaretur,saperet pœnam nostro Communi applicandam,appellauerit,seu de nullitate dixerit,Iudex a quo,seu alius noster Officialis in primo termino requisitionis,seu præcepti per literas sigillatas anulo,vel sigillo nostri Iudicis appellationum cum subscriptione notarii causæ teneatur in ipsa prima requisitione,vel præcepto acta,& actitata,processum actum,seu præceptum,a quo,seu a quibus appellatum,seu de nullitate dictum est,exhibere,vel producere,seu exhiberi,vel produci facere in publicam formam,seu librum,in quo prædicta,aut actus ille,a quo appellatur,seu de nullitate dicitur,contineatur coràm dicto nostro Iudice appellationum. Quod si in primo termino prædicto nõ produxerit,seu produci fecerit,vt dictum est,teneatur exhibere,& producere,seu exhiberi,& produci facere in secundo termino præcepti,vel requisitionis per huiusmodi similes literas quicquid aliàs productum non fuerit. Si autẽ in primo,& secundo termino prædictus Iudex a quo,seu alius noster Officialis prædicta neglexerit producere,&

exhibere,seu produci,& exhiberi facere,omnia dicta acta,& actitata,seu processus,actus,seu præceptum,a quo,vel a quibus extitit appellatum,vel de nullitate dictum,sint cassa,& irrita,& nullius valoris,efficaciæ,vel momenti,& nullum iuris sortiantur effectum. Iudex autem a quo,seu alius noster Officialis,qui (vt dictum est)prædicta neglexerit,ex huiusmodi negligentia,& ex huiusmodi non facta productione,vt dictum est,teneatur tempore sui syndicatus reficere nostro Cõmuni omnia damna,& interesse inde sequuta occasione dictæ non factæ productionis,& exhibitionis,auctoritate præsentis ordinamenti.

Quòd statuta super appellationibus semper possint declarari, & interpretari, quum opus fuerit, & a quibus declarari,& interpretari possint. *Rub. XVI*

HOC Insuper præsenti nostro statuto firmamus, ꝙ si ex dictis statutis in hoc libro situatis ad causas appellationum,aliasq̃ causas nullitatis,reductionis,vel in integrum restitutionis pertinentibus dubietas aliqua oriatur,aut super modo,& ordine procedendi,& terminãdinõ fuisset ibi plena provisio,ita ꝙ ipsa statuta,seu alterum ipsorum,vel aliquod capitulum egeret aliqua interpretatione,declaratiua,vel extensiua,vel etiam egeret aliquo supplemento,additione,diminutione,vel correctione,tunc omni tempore,semel,vel pluries,& totiens,quotiens expediret,per prædictos Statutarios,seu ipsorum maiorem partem,seu etiam per Ciues eligendos per nostrũ generale Concilium semper fieri possit auctoritate præsentis ordinamenti dicta interpretatio,declaratio,vel extensiua,supplementum,additio,diminutio,seu correctio. Et quæcumque facta fuerint per eosdem,vim,firmitatem,roburq̃ obtineãt nostrorum statutorum,& ea pro statutis haberi,ac inuiolabiliter obseruari mandamus:statutis,reformationibus,cõstitutionibus,consuetudinibus,et aliis non obstantibus quibuscumque in contrarium facientibus.

De Notarijs appellationum, & ipsorum salarijs. *Rub. XVII*

ITEM Statuimus,& ordinamus,ꝙ Notarii causarum appellationum,& aliarum causarum in hoc libro contentarum illi iidẽ sint,qui deputantur in primis causis apud tribunal nostri D. Potestatis. Quorum Notariorum ad dictas causas appellationum tanto tempore duret officium,& non vltra,quanto tempore durat officium notariorum primarum causarum apud dictũ tribunal nostri D. Potestatis. Quorum scripturis,seu alterius ipsorum publicis,& apud acta factis sine testibus plenaria detur fides. Pro eorũ autem labore,seu pro scripturis terminatis per nostrum Concilium recipiant,& nõ vltra,solutiones,de quibus,& prout supra continetur in Libro Secundo sub Rubrica vigesimaprima De officio Notariorum bancæ,& eorum solutionibus. Prohibemus autem expressè,in quibuscumque causis coràm Iudicibus,& Officialibus nostræ Ciuitatis registra fieri debere,& ad dictorum registrorum solutiones quemquam cogi posse,aut debere. Possit insuper nostrum generale Concilium circa deputationes dictorum officialium,& temporum metas aliter prouidere,prout dicto Concilio placuerit,& totiens,quotiens eidẽ visum fuerit in vtilitatem hominum melius expedire: quibuscumque in contrarium facientibus non obstantibus.

De pœna opponentium,statuta appellationum non esse valida. *Rub. XVIII*

STATVIMVS Etiam,& ordinamus,addimusq̃ in volumine dictorum statutorum,ꝙ quicũque dixerit,vel opposuerit in iudicio, vel extra, statuta Communis Ciuitatis Auximi facta, seu ædita super appellatione,& dictorum statutorum additiones,diminutiones,& correctiones, ordinamentaq̃ ipsa non esse valida defectu confirmationis,vel alio defectu,incurrat ipso iure,et facto pœnam vigintiquinq̃ ducatorum exigendorum de facto per D. Potestatem dictę Ciuitatis Auximi,eiusq̃ Curiam sine aliqua diminutione pro ipso Communi,& nihilominus dicens,vel opponens nullo modo audiatur:& noster Iudex a quo,vel ad quem procedat ad vlteriora,dicta oppositione non obstante.

Explicit Liber Sextus.

IN NOMINE INDIVIDVÆ TRINITATIS.

MAGNIFICAE CIVI TATIS AVXIMI STATVTORVM DE Damnis Datis Liber Septimus.

De officio, & iurisditione Officialis Damnorum Datorum Ciuitatis Auximi. *Rub. Prima.*

OFFICIALIS Ad officiũ damnoꝝ datoꝝ deputatus in Ciuitate Aux. eiusq; comitatu, territorio, & districtu iplo iure, & facto habeat, & habere intelligat plenã iurisditionẽ cognoscendi, puniẽdi, examinãdi, & decidẽdi in, sup, & de oĩbus, & singulis damnis datis, & quę dari contingerint in futuꝝ personaliter, vel cũ bestiis, a quacũq; persona, vel bestia in re, vel possessione aliena iuxtà formã nostroꝝ statutoꝝ pertinentiũ ad officiũ eius, & in pñti septimo libro insertoꝝ. Habeat ẽt iurisditionẽ, & curã, & sollicitudinẽ faciẽdi reparari, aptari, & (si opꝰ fuerit) de nouo formari, & fieri, ac ẽt manuteneri, & gubernari per hoĩes Ciu. Aux. fontes, põtes, et vias per oĩa, et singula opportuna remedia, dũ tñ de bonis, et ꝛe cõis vltra centũ solidos p qualibet reparatione, seu ædificatione ablq; speciali deliberatione D. Potestatis, & Cõcilii gñalis expẽdere, vel expẽdi facere nõ possit, & dũ tñ ardua negocia ædificationis, vel reparationis multas, & lõgas operas exigẽtia simili mõ nõ aliter expediat, q̃ cũ deliberatione dicti Cõcilii. Et in pdictis oĩbus, & singulis, & depẽdentibus ab eisdem habeat auctoritatẽ, & potestatẽ pcipiendi, & personaliter cogẽdi, bãniri faciendi, pœnas, & banna imponendi, mulctandi, & exigendi, prout videbitur expedire, dum tamen ex arbitrio suo pœnam vltra viginti solidos pro quolibet, & qualibet vice imponere non possit, nec etiam exigere, & in casibus expressis in statuto pœnã statuti non excedat, & si excesserit, vel maiorem pœnam imposuerit, q̃ dictum est, iplo iure sit nulla.

Qualiter procedatur in damnis datis. *Rub. Secunda.*

POSSIT, & debeat dictus Officialis in, & super damnis datis, & dandis pcedere, cognoscere, & punire per inquisitionẽ, denuntiationẽ, & accusationẽ, & simplicẽ scripturã, & ẽt sine aliquo pmotore ex mero officio, nec nõ ad relationẽ custodis priuati, & pœnas, & bãna de facto imponere, & exigere p sententiã, & in cõe nostrũ facere peruenire summariè, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, dũ tñ legitimè, & verè, nõ phibitè, vel nõ reiiciendè per formã alicuius statuti, seu ordinamẽti nĩ cõis saltẽ sũmariè audiat, & admittat, & dũmodo semp de damno cõstet aliquo infrascriptoꝝ modoꝝ insertoꝝ in ordinamẽto sub tub. de probationibus damnoꝝ. Et quicquid in aliquo dictoꝝ modoꝝ actũ fuerit, siue factũ per dictũ officialẽ, valeat, & teneat plenè, non obstañ. iure cõtrario, & vna via pcedendi electa, ad aliã nihilominus possit redire. Excipimus aũt a dicta clausula, & arbitrio pcedendi ex mero officio per inquisitionẽ, vel inuẽtionẽ sine pmotore, & ẽt pcedendi ad relationẽ custodis priuati casus infrascriptos, videlicet quoties damnũ aliquod fuerit datũ per aliquã bestiã bouinã caballinã, asininã, mulinã, vel pecudinã, aut porcinã, vel eoꝝ generis in terra soda, disculta, aut stoppiaria, vel maiesata, seu cãpestra, nõ saminata, aut ẽt in terra pratiua, postq̃ eo anno fœnũ fuerit inde secatũ, & sublatũ vsq; ad calẽdas Martii, vel in terra buscosa, vel syluata, aut in aliqua rota. Itẽ de solo transitu, vel ingressu personali pedes, aut eques p possessionẽ alterius nõ hortalẽ, vinealẽ, vel canneталẽ, vel nõ seminatã aliquo genere bladi, vel leguminis, videlicet si trãsitus, vel ingressus terræ seminatæ factus fuerit ante calẽdas Maii. Itẽ de lignis, aut herbis sylue strib⁹, quæ portarent per operarios, siue laboratores diurnos vsq; p vnũ fasciũ, vel cõium ligatũ portabilẽ in collo vtrili die, & loco, quo laborauerint. In qbus exceptuatis casibus tñ per accusationẽ, denuntiationẽ, promotionẽ, vel quærelã pcedi volumus, & non aliter. Adiicimus aũt huic ordinamẽto, q̃ in damnis datis, et dãdis vnica citatio sufficiat ad excusandũ, adeò q̃ si semel citatus per publicũ bayulũ dicti officialis, & suæ curiæ, cõtra quẽ procederet occasione alicuius damni, nõ cõparuerit legitimè, & idoneè in termino citationis pfixo, ex tũc elapso die termini habeat, & reputet cõtumax ipso iure, & possit, & debeat puniri, & cõdemnari per oĩa, tamq̃ verè cõfessus, & cõuictus, & p cõfesso, & cõuicto habeat, & eius cõdemnatio, seu pœnæ impositio valeat, & firma sit cũ oĩbus inde sequutis: iure cõtrario nõ obstañ. dũ tñ saltẽ die pcedenti p die sequẽti citatus extiterit personaliter, vel ad domũ habitationis citati, quã citationẽ aliquis vianus, vel alius testis personserit, cuius nomen sit in relatione redactum, & talis relatio volumus, q̃ sufficiat pleno iure, & ei plena fides adhibeatur.

De accusationibus damnorum datorum. *Rub. Tertia.*

ACCVSARE Possit, & admittat ẽt filius familias nõ cõtradicente patre, & ẽt mulier, nea non et minor, q̃ sit ætatis saltẽ annoꝝ decẽ, & tã colonus ẽt partiarius, q̃ dñs possessionis, dũ tñ ex accusatione ecloni ẽt dñs percipiat partẽ emẽdationis damni, & in concursu dñs admittat potius q̃ colonus, salua colono parte sua refectionis damni. Colonus aũt, siue laborator dominũ possessionis, siue patronum accusare non possit, nisi de graui damno, et enormi, ex quo læsus, siue damnificatus extiterit colonus p parte sua ad minus in centũ solidis deñ. possit tñ p damno illato ciuiliter agere, seu emendationẽ consequ a patrono. Et ẽt admittat accusans de damno illato in re cõi alĳbet consors, seu partẽ habẽs in ipsa re damnificata: nõ obstañ. cõtradictione alterius partis, vel ius habẽtis, & semp is potior habeat, et admittat ad accusandũ, q̃ primò puenerit cõquerendo, vel denũtiãdo de damno, dũ tñ de nullo damno (quantũ ad pœnã) amplius, q̃ semel

q̃ semel quærator: salua semp cuilibet cõsorti, seu in partẽ damnificato parte emẽdationis damni p rata. Et idẽ iuris fiat, & obseruet in cęteris damnũ passis, & quoꝝ interest. Admittant ẽt nihilominus ad accusandũ oẽs alii, et singuli nõ phibiti de iure cõi. Acculari aũt possit, et de damno inquiri, et puniri qlibet maior octo annis: itẽ filius, & filia ẽt sine cõsensu pris, & cõtradictione pris nõ obstañ. & alius qlibet de damno culpabilis p se, vel eius animal, q̃ de iure cõi acculari nõ prohibet. Preterea (ad repulsã friuolaꝝ exceptionũ, quę pleꝝq; cõsueuerunt in causis damnoꝝ opponi) valeat, et recipiat ẽt accusatio gñalis, & inepta, & in se cõtinens simul, & semel diuersa facta, & cõclusiones, seu diuersas accusationes, vel cõtinens ealdẽ pœnas p reis, ac ẽt p testibus cõtra alios, & alia quęcũq; accusatio, denũtiatio, vel quærela, nõ obstañ. aliqua deformitate, vel repugnãtia cõceptionis ipsius formę, dũ tñ aliquis intellectus cõcludens, & damni qualitatẽ demõstrans ibi appareat resultare. Teneat quoq; dictus officialis ppria sua manu in actis suis ad petitionẽ petẽtis in scriptis redigere qualibet accusationẽ, denuntiationẽ, seu simplicẽ quærelã dicẽtis, damnũ in re, vel possessione pria, vel cõducta datũ fore: et sup dicta scriptura, tãq̃ sup vera accusatione legitimè formata possit, et debeat pcedi, & pœna exigi, ac emẽdatio damni. Officialis aũt cõtrafaciens, & reculãs pdicta scribere, vel ẽt admittere, puniat vice q̃libet, et p quolibet in centũ sol. deñ. nfo cõi applicañ. Admittat ẽt, & reputet legitimus, & idoneus ad accusandũ de damno dato familiaris, siue famulus alicuius, q̃ cõparendo corã officiali iurauerit, se habere in mãdatis a dño, q̃ accuset, vel denũtiet, & sup tali accusatione, siue denũtia, aut ẽt quærela pcedatur, & pcedi possit, & valeat pleno iure, nisi dñs expẽsẽ cõtradixerit ante excusationẽ sup pcessu, dũ tamẽ emẽdatio damni semp concipiat, & fiat in persona dñi. Itẽ quo ad cãm damni dati reputet idoneus ad accusandũ, seu denuntiandũ is, q̃ tẽpore damni facti, seu illati tenuerit, & possederit rem damnificatã vt dñs, nõ obstante q̃ alius in ipsa re damnificata ius aliquod habeat, vel prętendat: talis tamẽ accusatio, seu denuntiatio cum inde sequutis nullum præiuditium parere possit alteri ius habenti, quo ad alia.

De probationibus damnorum, & priuatis custodibus. *Rub. IIII*

NE Probationũ angustia damnoꝝ, quę secretò frequẽtius inferunt, sequat impunitas, ampliãtes pbationum materiã puidemus, q̃ infrascriptæ pbationes, & altera ipsaꝝ in suis casibus locũ habeat, valeat, & sufficiat pleno iure. Primò quidẽ inuentionẽ damni facta p officialẽ, q̃ in actis suis scripsit, se aliquã personã, vel bestiã inuenisse damnũ dare tali die, vel nocte in tali loco, habere decreuimus pbationis plenã efficaciã, & effectũ ablq; alia inuẽtionis, vel damni pbatione. Itẽ p plena pbatione haberi volumus, & admitti relationẽ bayuli dicti officialis, q̃ ex cõmissione ipsius officialis ad petitionẽ alicuius cõquerentis ad locũ damni accesserit, & ibi vidisse, seu inuenisse retulit personã, vel bestiã damnũ dãtes, huiũ quærimonia, cõmissione, & relatione facta in actis. Itẽ relatio custodis priuati ad hoc deputati, & iurati iuxtà formã inferius traditã, q̃ suo iuramẽto (ẽt de nouo pstando) retulerit, se vidisse, damnũ aliqđ dari, vel fieri in vinea, cãneto, horto, arbore fructifera, vel pomis ad hominis vsũ cõsuetis, habeat instar, & effectũ plenæ pbationis, & valeat vsq; ad quantitatẽ decẽ solidoꝝ pœnę: & in ipsa quãtitate decẽ solidoꝝ p quolibet damno, & qualibet die ex simplici relatione pdicta possit imponi pœna. Et idẽ in blado, lino, & legumine obtineat a calẽdis Martii in posteꝝ. In maiori verò quãtitate pœna imponi nõ possit ex tali relatione, & sacramẽto de damno dato in aliqua prædictaꝝ rerꝝ, nisi cũ dicto vnius testis idonei, per qđ vnã cũ relatione pdicta possit, & debeat plena, & perfecta impositio pœnę sequi iuxtà facti qualitatẽ, & formã ordinamẽti de ipso damno loquẽtis. De aliis aũt damnis in aliis rebus datis nulla pœna ex tali relatione custodis imponi, vel sequi possit. Volumus tñ, q̃ liceat, & possit pbari contrariũ eius, qđ retulerit custos, in totũ, vel in partẽ, saltẽ per duos testes: quo casu teneat ipse custos ad pœnã, & emendationẽ, & nõ plona, vel bestia denuntiata p eũ. Itẽ sacramentũ cuiuslibet dñi, vel possessoris, seu ẽt coloni, aut laboratoris rei damnificatæ cõquẽrentis, & iurãtis p se, vel aliquẽ suũ familiarẽ, aut nuntiũ bonę cõditionis, vitę, & famę, vidisse, vel inuenisse in re, vel possessione sua damnũ aliquod dari personaliter, vel cũ bestia, ipla quidẽ quærela cũ iuramẽto redacta in actis simili mõ habeat, & reputet plena pbatio vsq; ad quantitatẽ pœnæ viginti solidoꝝ deñ. dummodo nemo eodẽ mẽse eũdem hominẽ de eodẽ, vel simili damno amplius, q̃ semel hoc mõ per sacramentũ suæ inuẽtionis audiat accusans: possit tñ (vt supra) pbari contrariũ. Dictũ quoq; vnius testis bonæ famæ idoneè testificãtis de visu alicuius damni vsq; in quantitatẽ pœnæ quinq; libraꝝ deñ. p quolibet damno valeat, & sufficiat, tamq̃ plena pbatio, cũ iuramẽto tñ, vt supra: dũ tñ in quãtitate pœnę maioris decẽ libraꝝ deñ. testis fiat nõ minoris ætatis quatuordecim annoꝝ. Itẽ mulier, pterea familiaris, & domesticus vsq; in quantitatẽ pœnæ viginti solidoꝝ deñ. inclusiuẽ p quolibet damno, & quolibet delinquẽte. Quoniã verò inter alias probationũ species nõ minima nolcit esse cõfessio, quæ cõsueuerit ẽt indulgentiã pmereri, iccirco sponte cõfitenti damnũ in sua prima excusatione, adeò q̃ ex ea sola excusatione pœnę impositio leq possit, quarta pars pœnę suę cõdemnationis remittat. Vltimò verò minorẽ obtinere volumus pbationis effectũ, immò potius cõtumaciã semel citati ad se excusandũ de damno tñ formã ordinamẽti positi supra sub tub. qualiter pcedatur in damnis datis. Prohibemus tñ, ne cõtumax cõfessionis beneficiũ consequat, q̃uis dictũ sit p cõfesso haberi,

De priuatis Custodibus habendis, & eligendis, & de relationibus, & pœnis ipsorum. *Rub. V*

STATVIMVS, & ordinamus, q̃ in Ciuitate Aux. habeant, & sint quinquaginta custodes priuati ad damna referendũ officiali, videlicet boni hoĩes, graues, & fideles per quãlibet parrochiã distinguẽdi, quoꝝ quilibet sit ætatis ad minus triginta annoꝝ, & possideat in Ciuitate Aux. vel eius districtu bona immobilia valentia ad minus vigintiquinq; lib. deñ. Qui custodes eligant per Mag. D. Consaloneriũ, & Priores vnà cũ nostro officiali pdicto mõ, & loco secretis. Qui officialis in principio sui regiminis statim requirat ipsos D. Consaloneriũ, & Priores supradictos, & nomina dictoꝝ custodũ, q̃ notati fuerint p cosdẽ, diligenter scribat, & recipiat corporalia iuramẽta, stipulationesq; de attendẽdo diligenter ad damna, & ipsa

pœnitus

pēnitus referenda in quintā diē, ex quo nouerint, seu viderint, de cōparendo qualibet die dñica cora officiali ad referendū, si sciunt, vel viderint, seu nō, damnū dari, & de soluēdo p pœna vlq; in quinq; solidos, quotiēs in aliquo prædictorū contrafecerint. Eorū aūt custodū nullū cogat officialis realiter, vel personaliter ad aliquid dicendū, vel faciendū, postq; cōparuerit (vt dictū est) vt diceret scire, seu vidisse damnū dari, vel fieri, aut non, ita q; facta relatione per sacramentū, solū Deum habeat vtrorē. Saluo autē, quando referendo aliquē denuntiasset, & contrariū probaretur, vt in pcedenti ordinamento. De pdictis aūt oibus officialis faciat specialē librū seriatim, & distinctē continentē dictas electiones, stipulationes, & iuramenta, ac ēt relationes singulas supradictas. Quorū custodū officiū duret cōtinuō p sex mēses, q̄bus trālactis alii similes habeātur.

De emendatione damnorum. *Rub. VI*

OFFICIALIS Damnorū pdictus teneat, possit, & debeat in singulis casibus semp, dū exigit pœnā cōis p damno dato, simul exigere emendationē damni soluendā parti damnificatę, vel alteri pro ea ab eadē persona, a qua ipsa pœna cōis persoluit, & vnā cū ipsa pœna, ita q; simul, & semel exequutio fiat, ne exequutio retardet in emendatione damni, q̄uis ēt pœna cōis foret exacta. Quātitas verò p emēdatione soluēda in singulis manualibus damnis, seu personalibus illatis in horto, vinea, cāneto, lino, blado, legumine, pomis, & arboribus fructiferis, et ēt in damnis p bestiā illatis pñte custode, siue dño bestię damnū dātis in supradictis locis, vel aliquo eorū sit, & esse intelligat tāta, quāta esset dimidia pars integræ quātitatis solutæ, siue soluēdæ ex ipso damno p pœna cōis nō obtēto cōfessionis beneficio. In aliis aūt damnis diuersis fiat emēdatio in tāta quātitate, quāta esset quarta pars totius, & integri banni soluendi in cōi ob damnū illatū. Saluo, quū diceret, damnū p conquęrentē grauius, et enormius esse, q̄ dictū sit: quo casu in supplementū emendationis in tantū vltra, quantū extimauerint duo legales vicini ad hoc specialiter destinādi in quolibet casuū prædictorū. Damnū verò, cuius auctor, seu factor nō appareret officiali, tā manualiter, q̄ cū bestia datū emendet per sex, vel pauciores circūstantes personas de iurisditione nrā cōis, quæ psonæ, vel quarū personarū bestiæ loco, & tēpore facti damni pximiores extiterint de die, siue de nocte iuxtā damni conditionē, & qualitatē, & officialis discretionē. Et q̄ huōi personæ, vel bestiæ sic pñtialiter pximiores extiterint dictis loco, & tēpore, stet, & credat dicto vnius testis ętatis, & cōditionis, quę sufficit ad probationē damni ex forma præcedentium ordinamentorum. Et talis emendatio in quantitatibus supradictis intra decem dies a die dati damni, vel expositæ quærelæ: pœna officialis negligentis de suo salario decem librarum denariorum.

Licentia domini, vel possessoris qualiter excusęt, vel non. *Rub. VII*

LICENTIA Data, vel danda per dominū, vel possessorē loci, vel per colonū coptumatariū, vel p tutorē, seu turricē, aut ēt curatorē alicuius, vel non per adultū, aut ēt per Prælatū, Rectorē, vel Cappellanū alicuius Ecclesiæ, vel loci, seu ēt per iconomū, aut curatorē bonorū, siue in scriptis, siue sine scriptis in pñtia tū duorū testiū, vel vnius idonei ad minus quandocūq; ante ipsū damnū illatū valeat, & sufficiat ad excusationē, & impunitatē pleno iure. Itē pñtia dñi, vel possessoris, seu ēt coloni, vel alterius prædictorū, q̄ eodē tēpore dati damni pñs extiterit, simili mō ad impunitatē sufficiat sine alia licētia: & de talī pñtia stet sacramēto ipsius dñi: seu possessoris, & similiū. Procuratoris licētia de hoc nō habētis speciale mandatū, aut cōsortis, seu partē habētis in re cōi p indiuiso licētia nō excuset, nec releuet vllo mō sine volūtate dñi, seu cōsortis. Aliorū aūt licētias, veluti famulorū, laboratorū in re dñi, aut factoris, & similiū personarū patrocinari, seu releuare nō volumus vllo mō. Prætērea de damno illato in vinea non vindemiata, dū sint vuæ, videlicet cū bestiis, aut in horto, & de incisione arborū, & ruptura domus, vel cassinarū, aut ēt de damno collectionis oliuarū, seu acceptionis lignorū de cataста, vel fœni a paleari, vel de ruptura, & exclusimine alicui⁹ loci clausi, seu acceptionis cannarū de cāneto, vel vinea, vel vindemiationis vuarū alterius, vel acceptionis ferramentorū, aut setellionū demetitura, & aliūde, & exportatione cuiuscūq; generis bladi, collectionis, et exportationis pomorū in quātitate vnius quarteccii, vel ab inde supra, mectuaræ vincorū vltra vnā brancatā, reimpletionis foliati, vel fracturę pōtis licētia gñaliter, & nō explētē data patrocinari, vel pdicte ad excusationē non volumus vllo modo, sed specialis, & expressa licentia in quolibet dictorū casuum potius requiratur. Item volumus, q̄ officialis ex officii debito teneatur scribere licentias prædictas, quæ in sui præsentia concederentur, & eas per ordinem denotare in aliquo suo libro ad petitionem concedentis, vel recipientis, ita q; bene appareant: pœna decem solidorum denariorum de suo salario retinendorum pro qualibet vice.

Qualiter pater pro filio teneatur, & dominus pro famulo. *Rub. VIII*

PATER FAMILIAS Pro filio familias ad soluendū tā pœnā, q̄ emendationē damni vsq; ad legitimā filii familias, & vltra, quatenus ad partē peruenerit ex ipso damno, modis oībus teneatur. Dominus aūt, seu patronus p famulo, siue seruiente de damno teneatur ad emendationē, & pœnā, si quidem ipse mandauerit damnum fieri, vel ei præsens fuerit loco, & tempore damni, vel etiam ratum habuerit ex post facto, aut lucrum inde perceperit alioquin non, nisi pro quantitate salarii nondū verè, & non fictè soluti teneatur expensis ipsius, videlicet famuli, siue seruientis.

De abolitione, & cessatione processus damnorum. *Rub. IX*

SICVTI Diuersa sunt damna, ita diuersis oportet censuris tractari: plus enim aliquid venię promeretur aliud plurimū securitatis requirit, iccirco disponimus, q̄ de damno personali, siue manuali dato, vel dando in horto, vinea, cāneto, blado, legumine, prato, fœnario, seu herba custodita, videlicet in duobus proximis casibus a calendis Martii vsq; post fœnū secatū, & sublatū, aut ēt in canapa, milio, panico, lino, vincaria, in arbore domestica fructifera, vel in pomis oliuarū, anteq̄ collecta extiterint ab eo, cui pertineret, seu de

seu de ligno apto ad ædificium, aut ēt in aliis pomis aptis ad vsum hominis. Itē de damno illato per aliquā bestiā in blado, legumine, vel lino a calendis Martii in posterū, vel in vinea, canneto, aut horto quocūq; tempore, seu ēt in pomis oliuarū, anteq̄ eo anno (vt dictū est) collecta extiterint, quocūq; mō pcessum esset, vel procederet, nulla recessatio, vel abolitio fieri possit, & facta nō valeat vllo mō. In aliis aūt diuersis damnis, & casibus infra dies quinq; post citationē, vel excusationē ad petitionē eius, p quo, vel alicuius querela quocūq; modo processum esset, vel procederetur, possit, & debeat recessatio, seu abolitio fieri, & admitti, dum tamen persona, cuius fauore, & vtilitate fierer, soluat in communi ante ipsam abolitionem, vel in ipsa cum effectu veræ numerationis duos solidos denariorum pro quolibet damno, siue processu.

De præscriptione processus damnorum. *Rub. X*

VOLVMVS, q̄ de damnis personaliter, vel cū bestiis datis, vel dandis vltra, seu post mēses duos a die illati, vel facti damni minime procedat: & si quocūq; modo procederet, vel foret processum, irritus sit processus, & non valeat ipso iure. Insuper addimus, q̄ officialis teneatur, & debeat quēlibet processum damnorū inceptū, seu incipiendū expedire, & finire infra quindecim dies a die initiati processus computandos. Officialis aūt contrafaciens in centū solidis denā. vice qualibet puniatur nostro cōi applicandā.

De damno dato personaliter in horto. *Rub. XI*

DANS, vel faciens damnū in horto, vel giardino alicuius in Ciu. Aux. rūpendo clausimē ipsius in aliqua parte, vel intrādo aliūde sine licētia dñi, & inde colligēdo, & asportādo acrumē, olus, vel herbā, vel poma, in decē lib. denā. puniat vice qualibet, & p quolibet. Excludēs tñ, & nō colligēs, nec asportās, in cē tum solidis denā. p quolibet, & vice qualibet puniat. Fodiēs verò, seu carpiēs inde aliquā plantā arboreā, vel incidēs aliquā vitem, vel arborē, in vigintiquinq; lib. denā. p quolibet, & vice qualibet puniat. In horto verò aliquo, vel castellitto extra Terrā posito in distrīctu Ciu. Aux. dans, vel faciens damnū, personaliter intrando, & colligēdo poma, herbas, vel olera, aut aliqd̄ genus agruminis, inter quæ ēt rapa, radix, & pastinaca intelligant, in centū solidis denā. p quolibet, & qualibet vice puniat. Sed si intrauerit tm̄, vel transitū inde fecerit, nil colligēdo, & asportādo, in quinquaginta solidis denā. p quolibet, & vice qualibet puniat. Incidens verò, vel carpiens inde aliquā plantā arboreā, vitē, vel ramū arboris fructiferæ, in decē libris denā. p quolibet, & vice qualibet puniat. Qui aūt sit, & qualiter intelligatur hortus, habeā inferius sub rub. de disculta vinea. Colligēs verò, & asportās olera, herbas, vel agrumina de cāpo, vel vinea aliena, vel alio loco nō hortali, in quadraginta solidis denā. p quolibet, & qualibet vice puniat. Quas condemnationes, vel aliquā ipsarū nō soluens intra tres dies a die pcepti de soluendo facti per officialē, dūmodo præceptū fiat post tēpus, quo licuit appellare, ligetur, & ponatur per guttur ad cathenam cōmunis in platea dicti cōis, q̄diu videbitur officiali damnorum datorum: & nihilominus reclaudatur in carcere, donec dictam pœnam soluerit cum effectu.

Quòd quilibet de Ciuitate Auximi faciat hortum. *Rub. XII*

QVILIBET Possidēs terrā in distrīctu Aux. habens in familia, vel cohabitatione quatuor personas, vel infra, teneatur, & debeat, pœna centū solidorū denā. facere, & habere vnū stariū horti bene sulcitū oleribus opportunis: & habens maiorē familiā teneat, & debeat sub dicta pœna facere, & habere duo staria horti ad minus bene culta, & oleribus fulcita. Quocirca officialis damnorū possit, & debeat statim in principio sui regiminis facere publicè banniri, q̄ oēs, & singuli dicto mō habeant hortū infra certum terminū suo arbitrio statuendū, sub pœna pdicta: quo termino elapso, diligēter inquirat de pdictis cōtra inobediētes, et hortū nō faciētes, examinādo vicinos, eūdo psonaliter, et alia faciēdo, put expedire viderit, ita q̄ sciat pēnitus veritatē, & inobediētes ipso iure puniat pœna pdicta, et nihilominus hortū fieri faciat cū effectu. Officialis aūt pdicta negligēs, & nō faciēs exequutioni mādari, puniat in lib. xxv. denā. nro cōi applicandā.

De damno personaliter dato in vinea, blado, legumine, vel canneto. *Rub. XIII*

VITEM Aliquā incidēs in aliena vinea absq; dñi licētia vsq; in tres vites inclusiuè, p quolibet, & qualibet vice in centū solidis denā. puniat: ab inde verò supra, tamq̄ verę maleficiū spectet ad officiū D. Potestatis, & suę curiæ. Colligēs aūt vuas in vinea aliena sine licētia possessoris, p quolibet racemo, siue raspo in quinq; solidis denā. puniat. Prohibētes (ad cautelā) q̄ euntes ad vindemiandū in vinea aliena, ēt cū licētia dñi, nō possint facere, vel incidere pēdulos vuarū, nec ēt raspos, seu racemos vltra duos p quolibet die. Contrafaciēs aūt puniat (vt dictū est) p quolibet raspo in quinq; solidis denā. Accipiēs verò, vel asportās de alterius vinea palos quoscūq;, aut ēt vites, siue sarmēta, in quadraginta solidis denā. p quolibet, & q̄libet vice puniat. Secās aūt herbā in vinea aliena, in quinq; sol. denā. puniat. Scapronās quoq; vites, seu colligens, vel truncās capreolos, vel pedagnolas, in quadraginta solidis denā. p quolibet puniat. Et ad dubitationē remouendā in singulis casibus, quid sit vinea, nec nō tā cannetū, q̄ hortus, declaratio tradit infra sub rub. de disculta vinea. Metens aliquod genus bladi vsq; per vnū couū, & ab inde infra, in viginti solidis denā. p quolibet, & vice qualibet puniat. Buffulū grani, seu bladi alicuius faciēs, solidos decē p quolibet, & qualibet vice psoluat. Accipiēs, vel metēs aliquod genus bladi alicuius, nō cū licētia dñi ab vno couo supra, in decē lib. denā. p quolibet, & qualibet vice puniat. Metēs herbas in blado aliquo, p quolibet, & vice qualibet in decē sol. denā. puniat. Et hæc oia, quę dicta sunt de blado, seu in blado, locū habeāt in quolibet genere leguminis, vel frumēti, videlicet metēs, accipiēs, vel asportās iuxtā pdicta similitudinariē puniāt. Prohibentes expētē, q̄ laboratores, messores, spicarolæ, aut aliæ quæcūq; extraneæ personæ, pter personā dñi, seu possessoris, & eius familiā, nō audeāt vllo mō, vel causa colligere aliquas spicas, vel quantitatē aliquā frumēti, siue bladi existentis in cāpo, vel possessione alicuius, nec ipsas asportare, vsq; quò leges, et quātitas bladi existētis in ipso cāpo, &

de ipso

de ipso non fuerit in vnũ compoſita, & congregata in meta, ſiue muchia, etiã cũ licentia dñi, vel poſſeſſoris. Contra faciens autẽ puniatur pro quolibet, & qualibet vice in viginti ſolidis deñ. Et ſuper hoc teneatur, & debeat officialis damnoꝝ datoꝝ facere ſpecialẽ inquiſitionẽ, eundo per loca opportuna ad inueniendũ, & faciendo banniri: pœna officiali contrafacienti decẽ libr. deñ. de ſuo ſalario retineñ. & noſtro cõi applicañ. Cannetũ alienũ damnificans, perſonaliter cauando ocinos, vel cannas incidendo, pro quolibet, & qualibet vice puniatur in ſolidis quadraginta deñ. Faciens verò frondes canneti, & aſportans, in decem ſolidis deñ. puniatur. Accipiens cannas de cataſta, vel aliunde, vbi fuerint congregatę incilæ, in centum ſolidis deñ. pro quolibet, & vice qualibet pniatur. Metens alias herbas in canneto, vel cannetũ alienũ aliter damnificans, in quinq; ſolidis deñ. vice qualibet puniatur. Faciens tranſitũ perſonaliter, vel ingreſſum per alterius vineã, vel cannetũ nil aſportans, in quinq; ſolidis deñ. puniatur. Per poſſeſſionẽ verò alterius perſonaliter trãſiens, ſeu ipſam ingrediens nil colligendo, vel aſportando, in duobus ſolidis deñ. pro quolibet, & vice qualibet puniatur: excepta cauſa venationis, & aucupationis, ex qua poſſit liberè fieri perſonalis ingreſſus, & trãſitus per poſſeſſionẽ alterius, niſi per bladũ tm̃ a calendis Martii in poſteꝝ. Sed per hortũ ẽt ex cauſa p̃dicta nullo modo tranſitus fiat, ſub pœna p̃dicta. Huic aũt ordinamento poſtremo adiicimus, ꝙ ſi aliqua perſona alienum bladũ, legumen, vel ſemẽ lini, & ſimile iam trituratũ, baptutũ, ſiue triſcatum, ſeu a paleis excuſſum de alterius area, vel loco non cũ volũtate dñi acceperit, vel aſportauerit quantũcũq; vſq; p vnũ quartucciũ ad mẽſurã antiquã nr̃i cõis, puniat qualibet vice a centũ ſolidis vſq; in decẽ libras arbitrio, & diſcretione officialis. Pro quantitate verò maiori dicto quartuccio puniat per curiã nr̃i D. Poteſtatis, vel Iudicis, velut p vero furto, maleficio, ſeu delicto atrocioribus pœnis iuxtà perſonaꝝ, & facti qualitatẽ, pũt de iure fuerit faciendũ.

De inciſione oliuarum, & arborum fructiferarum. *Rub. XIIII*

QVICVMQVE Inciſerit arborem oliuę a pede, vel a ramis infra, in vigintiquinq; libris deñ. pro quolibet, & qualibet vice puniatur. Quicumq; verò inciſerit ramum dicti arboris, vel ipſum ruperit, in libris decem denariorum pro quolibet, & vice qualibet puniatur. Quicumq; autem inciſerit, ſeu ruperit fraſcam dicti arboris, in quadraginta ſolidis deñ. puniatur pro quolibet, & vice qualibet. Arborem pyri, mali, ficus, nucis, amygdalæ, amugnacis, cereſi, perſichi, aniſpoli, ſorbi, viſcini, mali coronei, mali granati, pruni, quercus glandiferæ exiſtentes alibi, q̃ in ſylua, & ſimilium fructiferarum arborum incidens a pede, vel a ramis infra, in decem libris denariorum pro quolibet, & vice qualibet puniatur. Ramum verò incidens, vel rumpens huiuſmodi arborum, vel alicuius earum, in tribus libris denariorum pro quolibet, & vice qualibet puniatur. Fraſcam autem dictarum arborum incidens, vel rumpens, in viginti ſolidis denariorum pro quolibet, & vice qualibet puniatur.

De inciſione arborum ſylueſtrium, & non fructiferarum. *Rub. XV*

ARBOREM Ab ędificio valoris quinq; ſolidorum denariorum, vel ſupra, exiſtentem alibi, q̃ in ſylua, vel rota incidens, in centum ſolidis denariorum pro quolibet puniatur: minoris verò valoris arborem non fructiferam, vel ligna incidens alibi, q̃ in fractali loco, in viginti ſolidis deñ. pro quolibet, & vice qualibet puniatur. Alicuius verò fractalis loci lignum non ab ædificio in rota, vel in ſylua exiſtens, videlicet non aptũ pro trabe, vel cordiſca incidens alicui, in tribus libris deñ. pro quolibet, & vice qualibet puniatur. Alia verò ligna minuta in ſylua incidens, in viginti ſolidis deñ. pro quolibet, & vice qualibet puniatur. Ramum verò quercus non pomiferæ, vel vlmi incidens, vel rumpens, in decem ſolidis deñ. pro quolibet, & vice qualibet puniatur. Fraſcam incidens, vel rumpens vlmi, vel quercus prædictæ, in quinq; ſolidis deñ. pro quolibet, & vice qualibet puniatur. Arborem ſalicis vincariç a pede incidẽs, vel rumpens, aut etiam ſalconi, in tribus libris deñ. pro quolibet, & vice qualibet puniatur. Incidens verò ramum dicti arboris, vel metens vincum a decem vincis ſupra, pro quolibet, & qualibet vice in decẽ ſolidis deñ. puniatur vſq; per vnum faſcium: ab vno verò faſcio ſupra, in centum ſolidis deñ. pro quolibet, & vice qualibet puniatur. A decem vincis infra incidens vincum, in pœna quinq; ſolidorum pro quolibet, & vice qualibet puniatur.

De damno dato perſonaliter in pomis. *Rub. XVI*

POMA Malorum, ſeu pyrorum aſſumens, vel baptens, ſeu cadere faciens beſtiis bouinis, vel aliis, in cẽtum ſolidis deñ. pro quolibet delinquente, & vice qualibet puniatur. Alia verò poma, videlicet ficus, nuces, & ſimilia alamans, baptens, vel cadere faciens beſtiis, in quadraginta ſolidis deñ. p quolibet delinquente, & vice qualibet puniatur. Colligens verò manualiter poma pyri, mali, perſichi, nucis, mali granati, vel mali coronei, ſeu etiam caſtaneæ, & ipſa aſportãs, in quadraginta ſolidis deñ. vice qualibet puniat. Colligens verò dicta poma, vel aliquod ipſorum, & comedens ibidem ad pedem arboris, in decem ſolidis deñ. vice qualibet puniatur. Colligens aũt, & aſportãs alia poma, videlicet amygdalas, ficus ante folia, pruna, cereſes, viſcina, galognanos, aniſpolos, amugnacia, & ſorba, & his ſimilia, in viginti ſolidis deñ. vice qualibet puniatur. Comedens aũt dicta poma ibidem a pede arboris, vel aliquod ipſoru, in quinq; ſolidis deñ. vice qualibet puniatur. Colligens oliuas de arboribus alienis, vel de terra ſubter arborẽ, anteq̃ collectæ ſint per dominũ, vel poſſeſſorẽ, aut oliuas collectas accipiens, puniatur, vt de vero maleficio furti per Curiã D. Poteſtatis. Saluo, ſi quidem accuſator, vel perſona damnificata maluerit procedi per dictũ officialem: quo caſu poſſit, & debeat pœna imponi pro quolibet delinquente, & qualibet vice a decem libris deñ. vſq; in vigintiquinq; libras arbitrio, & diſcretione officialis iuxtà perſonarum, & negocii qualitatem. Poſtq̃ autem oliuarum poma fuerint collecta per aliquem dominum, vel poſſeſſorem, aut eius nuntios de aliqua poſſeſſione collecta, colligens reſidua poma oliuarum de dictis locis iam collectis, quæ conſueuerunt ſcolticcium appellari, in tribus libris denariorum puniatur pro quolibet, & vice qualibet.

De acci-

De accipientibus alienum fœnum, vel palleam, aut herbas pratiuas, ſiue guardatas, vites, fraſcas, & alia ligna inciſa. *Rub. XVII*

DE Domo extra Ciuitatẽ, caſſina, vel caſtelletta alterius accipiens, & aſportãs fœnũ, vel palleã, vites, fraſcas, vel ligna: ſi cũ ſomerio, vel beſtia aſportauerit p̃dicta, vel aliquod p̃dictoꝝ, in decẽ lib. deñ. p quolibet, & vice qualibet puniat: ſine ſomerio verò accipiens, & aſportãs in collo, in centũ ſolidis deñ. p quolibet, & vice qualibet puniat. De palleari aũt, mucchia, vel cataſta alibi, q̃ in dictis locis exiſtẽtibus extra Terrã accipiens, vel aſportans fœnũ, palleã, vites, vel ligna cũ ſomerio, in centũ ſolidis deñ. pro quolibet, & vice qualibet puniat: ſine ſomerio verò accipiens, & aſportans, in quinquaginta ſolidis deñ. puniat p quolibet, & vice qualibet. Palleã aũt, fœnũ, vites, & ligna nõ cõpoſita in aliqua mucchia, vel cataſta alibi, q̃ in dictis tribus locis, aut herbã prati, ſeu cãpi guardati fœnatã alienã accipiens, vel aſportans cũ ſomerio, in quadraginta ſolidis deñ. p quolibet, & vice qualibet puniat: ſine ſomerio verò accipiens, & aſportans, in viginti ſolidis deñ. condemnet. Metens autem, vel aſportans herbã de prato alieno, vel cãpo guardato, ſeu ghiffato cũ ſomerio, in viginti ſolidis deñ. p quolibet, & vice qualibet puniat: ſine ſomerio verò accipiens, vel aſportans, in decẽ ſolidis deñ. multet. Herba aũt ghiffata intelligat, vbi in cãpo fuerint hinc inde affixę harundines ad numeꝝ decẽ harundinũ per aliquẽ dominũ, vel poſſeſſorẽ cãpi cauſa ſœnũ cuſtodiendi: de qua ghiffatura, & affixione harundinũ p cuſtodia fœni ſtetur, & credatur dicto vnius teſtis bonæ famæ. Accipiens autem aliquam dictarum rerum de domo, vel alio loco, præter hortum infra Ciuitatem poſitum, puniatur in forma veri maleficii de facto per officium D. Poteſtatis dictę Ciuitatis Auximi.

De pœna arroncantis fractam alienam, vel frangentis pontem, aut foſſatum reimplentis, vel aliquod proiicientis in poſſeſſionem alterius. *Rub. XVIII*

ARRONCANS Fractã alterius, vel inde accipiens ſpinas, vel aliquid aliud de cluſimine, nõ de voluntate dñi, vel poſſeſſoris, nec de mãdato alicuius officialis, in decẽ ſolidis deñ. p quolibet, & vice qualibet puniat. Frangens aũt, rũpens, vel aliter impediẽs pontẽ, vel anditũ alienũ, aut foſſatũ in aliqua parte reimplens, vel ſplanans, in centũ ſolidis deñ. p quolibet, & vice qualibet puniat. Proiiciens verò in poſſeſſione alterius aliquid turpe, vel damnoſũ, in decẽ ſolidis deñ. p quolibet, et vice qualibet puniat.

De pœna accipientis lapides, lateres, aut cuppos, ſiue ſtoppiam carptam, vel non, de poſſeſſione alterius, vel herbam ligatam, vel factam. *Rub. XIX*

ACCIPIENS De poſſeſſione alterius poſita in territorio, vel diſtrictu Ciu. Aux. extra Ciuitatẽ aliquẽ lapidẽ, laterẽ, aut cuppũ nõ ędificatũ, p quolibet lapide, laterę, ſeu cuppo, vel ſimili in quinq; ſol. deñ. puniat: p quolibet verò lapide magno aſportato puniat delinquẽs in viginti ſol. deñ. Ciuca verò, vel alias minutas p̃dulas accipiẽs, p quolibet, & vice q̃libet puniat in trib⁹ ſol. deñ. Si verò ſtoppiã carptã quis acceperit vſq; in ſex manochios, in quinq; ſol. deñ. puniat p quolibet: ab inde verò ſupra puniat accipiẽs in viginti ſol. deñ. Carpiẽs aũt ſtoppiã in poſſeſſione alterius ſine licẽtia dñi, in viginti ſol. deñ. puniat p quolibet. Accipiens aũt herbã alterius a ſolo ſecatã, vel ſeparatã, in decem ſolidis deñ. p quolibet, & vice qualibet puniat: ligatam verò herbã accipiẽs, in quindecim ſolidis deñ. puniat p quolibet, & vice qualibet.

De damno cum beſtijs dato in Horto, Vinea, vel Canneto. *Rub. XX*

DECERNIMVS, & mandamus, ꝙ ſi alicuius bos, vacca, capra, vel equus, equa, aſinus, aſina, mulus, mula, vel aliud eiuſdẽ generis animal non lactans damnũ dederit in horto, vel vinea, aut cãneto, cuſtos ipſoꝝ animalium, ſeu dñs p quolibet, & vice qualibet in decẽ ſolidis deñ. puniat. Si verò porcus, vel ſcrofa, aut eoꝝ generis animal non lactans damnũ dederit in dictis locis, cuſtos, ſeu dñs ipſoꝝ animalium puniat in viginti ſolidis deñ. p quolibet animali, & vice qualibet. Si aũt aliud quoduis animal quadrupes non lactans damnũ dederit in dictis locis, vel aliquo ipſoꝝ, dñs, vel cuſtos ipſius animalis p quolibet eoꝝ, & vice qualibet puniat in quinq; ſolidis deñ. Lactans verò animal cuiuſcũq; generis, ideſt lac ſuggens, ſiue lactarolũ ſemper, & in quolibet caſu damnoꝝ ſupra, & infra ſpecificatoꝝ ſi quod damnũ inferre cõtingat, tunc puniat cuſtos, ſiue dñs p quolibet animali, & vice qualibet in medietate quantitatis pœnę, in qua illud damnũ, vel in illo loco puniret, ſeu puniendũ veniret, ſi factũ, ſiue illatũ fuiſſet per vetus, & magnũ, ſiue nõ lactans eius generis animal. Itẽ p qualibet gallina, gallo, anſere, et ſimilibus damnũ dantibus in dictis locis, vel aliquo eoꝝ, & qualibet vice in ſolidis duobus puniatur. Et prædicta locum habeant a calendis Aprilis vſq; ad calendas Nouembris: aliis verò temporibus pœnę prædictæ dimidientur.

De damno cum beſtijs dato in blado, legumine, prato, & herba guardata, lino, et ſimilibus. *Rub. XXI*

INSVPER, Si bos, vacca, equus, equa, mulus, mula, aſinus, aſina, porcus, ſiue ſcrofa, vel eoꝝ generis animal damnũ dederit in blado, lino, legumine, & his ſimilibus, puniat cuſtos, ſiue dñs in defectu cuſtodis p quolibet animali, & vice qualibet in ſex ſolidis deñ. In prato aũt, et herba guardata ſi quod dictorum animalium damnum dederit a calendis Martii, vſq; quò fuerit fœnata, in ſex ſolidis deñ. p quolibet, & vice qualibet puniatur cuſtos, vel dñs in defectu cuſtodis: poſtq̃ aũt fuerit fœnata, p quolibet animali, & vice qualibet in tribus ſolidis deñ. puniatur per accuſationẽ damnũ paſſi, vel alterius, cui permittitur accuſare. Si verò pecus, aut capra, vel eoꝝ generis animal in dictis locis damnũ dederit, puniatur cuſtos, vel dñs in defectu cuſtodis pro quolibet animali, & qualibet vice in ſex ſol. deñ. Si aũt p̃dicta animalia, vel aliquod prędictoꝝ damnum dederit in dictis locis poſtq̃ fuerit pratũ fœnatũ, in quatuor ſolidis deñ. puniatur cuſtos ſiue dñs ipſoꝝ animaliũ p quolibet aiali, & vice q̃libet, p̃terq̃ de mẽſibus Septẽbris, Octobris, & Nouẽbris

tunc enim (vt supra) in quatuor solidis p qualibet huiꝰ bestia, & qualibet vice puniatur, ac ēt de mense Augusti, non obstante venditione pascuoꝝ facta, vel facienda in aliquo casuū prædictoꝝ. Itē, si gallina, gallus, anser, & similia damnū dederint, vel dederint in p̄dictis locis, & rebus, in sex denariis p quolibet, & vice qualibet puniatur. Quæ oīa supradicta locū habeant in maioribus bestiis: in lactantibus verò dimidia pœna soluatur, vt dictum est: & idē de similibus fiat. Supradictę aūt pœnæ locū habeāt in blado, lino, siue legumine non messo, siue non carpto: in aliis aūt seruetur speciale ordinamentum positum circa finem hūius septimi libri sub rubrica de pœnis damnorum datorum in blado, lino, legumine messo, siue carpto.

De damno dato cum bestijs in campo stoppiarię, in maiese, vel in sodo. *Rub. XXII*

PRAETEREA, Si bos, vacca, equus, equa, asinus, asina, mulus, mula, & similia damnum dederit, seu dederint pasculando in cāpo stoppiariæ, vel maiese, & similibus locis, puniat custos, vel dñs in defectu custodis in duodecim denariis p quolibet, & vice qualibet. Pro qualibet verò pecude, & capra puniat p quolibet, & vice qualibet in sex denariis. De sodo aūt non teneatur ad pœnā, nisi p̄cedente phibitione, prestatione, vel cōtradictione damnificati: quo casu p ipso damno sodi similis punitio fiat: & nihilominus pro contemptu prohibitionis punitio inferatur secundum formam ordinamenti de hoc loquentis.

De damno dato cum bestiis in arboribus, & pomis. *Rub. XXIII*

ITEM, Si capra, vel eius generis animal damnū dederit corrodendo in aliqua arbore oliuaꝝ, ficus, pyri, mali, vel alterius arboris pomiferæ, vel fructiferæ, in quinq; solidis deñ. p quolibet, & vice qualibet puniatur custos, vel dñs in defectu custodis. Si verò in alia arbore syluestri, & non pomifera damnū dātū fuerit, in duobus solidis deñ. p quolibet, & vice qualibet puniatur custos, vel dñs in defectu custodis. Si aūt bos, vacca, equus, equa, asinus, asina, mulus, mula, & simile aīal damnū dederit corrodēdo in dictis arboribus, fructiferis, & pomiferis, in duobus solidis deñ. p quolibet aīali, & vice q̄libet puniatur custos, vel dñs in defectu custodis. In arboribus aūt nō pomiferis, siue syluestribus nō remūdatis in fractali, vel alibi existētibus damnū dans corrodendo, in duodecim denariis puniatur. Si aūt in sylua incisa corrodēdo nouellos infra tres annos a die incisionis aliqd ipsoꝝ animaliū damnū dederit, in quinq; solidis deñ. p quolibet, & vice q̄libet puniatur: pro damno aūt dato post dictū tēpus corrodēdo, in duodecim denariis p quolibet aīali puniatur. Pro q̄libet aūt pecude, capra, & porco, vel aīali eoꝝ generis pasculāte in oliueto, vbi nō essent collecta poma, a calēdis Septēbris vsq; per mediū mensē Februarii, in quinq; solidis deñ. q̄libet vice puniat. Si aūt porcus, scrofa, & eoꝝ gñis aīal damnū dederit in pomis ficuū, nucū, pyroꝝ, malorꝝ, vel glādis extra syluā, in quinq; sol. deñ. p quolibet, & vice q̄libet puniat: dū tñ p minutis, & lactantibus bestiis pœna dimidietur.

Quòd Laboratores non ferant de fructibus sine voluntate domini & apodissa officialis. *Rub. XXIIII*

NVLLVS Laboratoꝝ de possessionibus alienis, quas colunt, ferat vuas, vel alia poma, aut ligna, seu cannas sine expꝛssa dñi licentia, & apodissa scripta, vel bullata, aut subscripta per officialē. Contrafaciēs aūt pro quolibet, & vice qualibet in quinq; solidis deñ. puniatur. Et officialis nō possit, nec debeat apodissam de hoc facere, & dare sine voluntate dñi, seu possessoris: pœna decē librarꝝ deñ. de suo salario retinendo.

De damno dato in possessione Communis. *Rub. XXV*

PERSONALITER, Vel cum bestia inferens damnū in aliqua sylua communis, vel alia possessione communis (exceptis palceriis, & pascuis consuetis) puniatur eadem pœna, qua puniretur de damno dato in possessione alterius.

De pœna damnorum factorum de nocte. *Rub. XXVI*

DE Nocte, vel post occasum Solis, & ante ortū eius de mane damnū dans personaliter, vel cum bestiis, puniatur in duplo illius pœnæ, in qua puniretur de damno, vel pro damno de die dato.

De pœnis, & casibus in ordinamentis non specificatis. *Rub. XXVII*

IN Casibus, & damnis non specificatis procedat officialis, & puniat de similibus ad similia iuxtā ordinamentum, & casum, cui conuenientius adaptatur.

De pœna Officialis non obseruantis statuta. *Rub. XXVIII*

NON Obseruans Officialis ordinamenta ad eius officium pertinentia, in quolibet casuum, in quo alia pœna sibi non foret imposita, in decem libris denariorum de suo salario puniatur.

De pœna Forensium damnum dantium. *Rub. XIX*

FORENSIS Dans damnum personaliter, vel cum bestiis in territorio Ciuitatis Aux. puniatur eā pœna, qua terrigena puniretur. Saluo, si maior pœna, vel minor exigeretur contra ciuem, seu terrigenam in terra forensis: tunc enim ea pœna exigatur contra forensem de illa Terra.

De pecudibus, capris, iumentis, & porcis retinendis, vel non. *Rub. XXX*

PECVDES, vel alia animalia forensium in territorio nostro possint nullatenus retineri, nisi pascua forte vendita fuerint per cōe, vel per expꝛssam deliberationē fuerit a cōi concessum: pœna contrafaciētis viginti solidorꝝ deñ. p quolibet aīali, & vice qualibet. Saluo, q̄ transeundo in aliud territoriū possint per duos dies morari in nostro territorio, dū tamē de damnis, quæ ab eis dari cōtingerint in possessionibus nostro-

bus nostroꝝ ciuiū, teneant ad pœnā nostroꝝ statutoꝝ: quo casu officialis possit, & debeat ipsas, vel pastores eaꝝ capere, & ducere sub fida custodia quādiu pœnę non fuerint persolutę. De bobus tū, & vacchis forensibus morātibus, & subuernātibus in Ciuitate Aux. quos, vel quas retineri cōtigerit in dicta Ciu. Aux. vel eius districtu per octo dies, vel ab inde supra, cū quibus bobus, & vacchis non laboraret in territorio Ciu. Aux. p quolibet pari saltē octo modiolis terrę, disponimus, q̄ retētores eoꝝ, vel eaꝝ teneant soluere in cōi, & camerario nfi cōis p quolibet boue, & vacca decē solidos deñ. infra quindecim dies, postq̄ dicta aīalia condicta fuerint. Et officialis possit, & debeat de prædictis inquirere, & inuestigare, ita q̄ fraus in prædictis nullatenus committat. Et si cōpererit, aliqd factū appodiū de bestiis forensiū fore factū penès aliquē ciuē, tunc oīa animalia cōtra dictam formam retenta faciat, & facere possit, & debeat confiscari, & in nostrum commune deduci, & applicari, et nihilhominus dictę fraudis participes ciues, & alios possit, & debeat punire, suo, et D. Confaloneriī, et Priorum arbitrio. De ciuibus autem, & aliis non forensibus animalibus retinendis habetur inferius sub rubrica de retentione bestiarum.

De pœna ingredientium, & damnum dantium in possessione alterius contra prohibitionem, vel protestationem, sibi a domino, vel possessore factam. *Rub. XXXI*

INGREDIENS Alterius rem, vel possessionem personaliter, vel cum bestia, domino, vel laboratore, aut familiari prohibente, de qua prohibitione stetur, & credatur dicto vnius testis bonæ famæ, vel etiam post protestationem sibi a domino factam cum rogatione notarii, puniatur de solo ingressu pro quolibet, & qualibet vice in centum solidis denariorum: & nihilominus de damno, quod dari contigerit contra dictam prohibitionem, vel protestationem, puniatur in duplo pœnę statutæ de simili damno abiq; prohibitione, siue protestatione aliqua.

De recusantibus forum, vel iurisditionem nostri Officialis in damnis datis. *Rub. XXXII*

NONNVLLI, Qui etiam rationabiliter nostri communis iurisditioni subiecti sunt, vt de damnis per eos datis prętextu declinationis remaneant impuniti, audent forum, et iurisditionem nostri communis, & officialis iugiter declinare, et eiusdem recusare iudicium. Cui morbo (quatenus possibile nobis est) medelam adhibendo, decreuimus, q̄ quotiens quæ vis persona per se damnum, vel eius animalia disse in aliqua re, vel possessione nostri districtus fuerit inculpata, denuntiata; inquisita, vel accusata in curia memorati officialis, si vtiq; iurisditionem, vel forum eius declinare, vel recusare præsumpserit, opponendo aliquam fori, vel iurisditionis declinatoriam exceptionem, seu defensionem scriptura, vel verbo, quo minus ipsius officialis iustis, & honestis mandatis obbediat, vel recuset pœnam soluere de damno dato, vel facto, de quo legitimè constiterit iuxtā formam nostrorum statutorum, vel ordinamentorum, tunc semper, & in quolibet casu idem officialis vinculo iuramenti, & pœna vigintiquinq; librarꝝ deñ. de suo salario soluendarꝝ nostro communi teneatur, & debeat talem personam (vt præmittitur) recusantem, vel inobbedientem per syndicum nostri communis deputatum, vel deputandum ad maleficia referenda in curia generali coram iudice maleficiorum D. Rectoris Prouincię Marchię de ipso damno denunciari, et alia facere, & referre. Et nihilominus ipse procedere, non ommittat, si persona fuerit secularis: si autem persona ecclesiastica foret, aut religiosa, vel clericali ordini dedicata, tunc denunciari, & referri facere teneatur, et debeat coram Iudice spirituali eiusdem curiæ generalis, ita q̄ damna data, vel facta pœnitus punita resultant. Et talis Syndicus eidē officiali teneatur in talibus obbedire, denuntiando, & referendo: pœna vnius floreni de suo salario retinendi pro qualibet vice, qua contrafecerit.

Qualiter liceat reducere bestias repertas in damno. *Rub. XXXIII*

BESTIAM Alienā repertā in damno per dominū, vel familiarē, seu per colonū, vel per laboratorē possessionis nō recognitā, cuiꝰ bestię tribus vicibus esset vocatus, seu exclamatus custos, seu dominus, & nō accesserit ad locū damni, nec expulserit ipsā bestiā damnū dantē, liceat, & licitū sit dño possessionis, vel familiari, nec nō laboratori ablq; pœna, & banno aliquo reducere, & cōducere corā officiali damnorū datoꝝ eadē die ad faciendū damnū emendari, & puniri sm̄ formā statutoꝝ. Et supradicta distinctio, & forma locum habeat in bestiis terrigenaꝝ personaꝝ. In forensibus aūt, tā personis, q̄ bestiis indistinctē liceat capere, & reducere, atq; tenere, & pœnis afficere, & ad damnoꝝ emendationes compellere secundū formā nostroꝝ statutoꝝ, & ordinamentoꝝ, quotiēs in aliqua possessione, vel re nostri districtus, & territorii repertę fuerint damnum dedisse, vel dare. Et nulli liceat tale animal sic reconducēti, siue capienti accipere, nec reparare: pœna contrafacienti pro quolibet, & qualibet vice decem librarum denariorum.

Qualiter primò custos, deinde dominus animalis teneatur, & ipsum animal pro noxa. *Rub. XXXIIII*

DE Vnoquoq; damno per bestiā dato primò teneatur custos, et in subsidium dominus, siue possessor, tā ad pœnā damni, q̄ ad emendationem. Bestia tamen semper obnoxia sit, seu obligata, et esse intelligatur p damno, siue noxa, nec non p pœna, ita q̄ capi, & retineri possit p p̄dictis non reperto custode, vel dño.

De damno dato per bestiam ex transcursu, & impunitate ipsius. *Rub. XXXV*

NONNVMQVAM Bestię ex muscaꝝ aculeis, & aliis ex causis inferocitatē demotę aufugiūt, & transcurrūt inuitis custodibus, seu dñis, & sic ablq; ipsoꝝ dolo, et culpa damna contingunt. In quibus casibus, & quolibet eoꝝ phibemus, ne aliquis teneat ad pœnā, nisi quouis mō culpabilis apparuerit, vel cām damni p̄stiterit. Et q̄ bestię dicto mō aufugientes per transcursū dederint damnū cōtra voluntatem custodis, vel dūi, stei, & credat sacramento id allegāti, cuiꝰ interest, cū dicto vnius testis idonei, et bonę famę.

De cura Officialis in reparatione viarum, fontium, & pontium, et de Vialibus. *Rub. XXXVI*

OFFICIALIS Damnorum datorum teneatur, & debeat ex debito sui officii personaliter accedere saltē semel in mense per territorium Ciuitatis Auximi, et nihilominus quotiens a vialibus, vel aliquo ipsorum fuerit requisitus, nec non ad quærelam cuiuscumq; de dicta Ciuitate Aux. ad providendum vias, & strattas magnas nostri territorii, & maxime fontes, & pontes communis, ne ob ruinā, vel alium casum defectum aliquem patiantur, & si quem defectum in aliqua parte ipsarum viderit, vel cognouerit, ipsum defectum sollicitè infra dies quindecim facere reparare modis quibuslibet opportunis, semper ad prędicta requirendo, & personaliter ducendo viales eius contratæ, in qua esset reparatio opportuna. Et etiam teneatur saltem semel sui officii tempore facere banniri, q̄ omnes iuxtà dictas vias de dicta contrata, & iuxtà alias vias communis tenentes, & possidentes debeant infra certum terminum arroncasse tractas, siue sepes eorum iuxtà ipsas vias, & fossata consueta, vel opportuna facere fodi, & remundari, viasq; vicinales possit, & debeat facere reparari ad petitionem cuiuscūq; vicini, cuius interesset, put videbitur expedire. Quisquis autem aliquam arborem, fractam, vel ramum inciserit, vel aliquid aliud de alterius possessione acceperit de mandato alicuius officialis, & alicuius vialis causa reparationis, vel ędificationis alicuius viæ, pōtis, vel fontis, ad pœnam aliquam, vel emendationē damni nullatenus teneatur, si quidem ipsa res incisa, vel accepta fuerit officiali assignata, & in ipsa ędificatione, seu reparatione apposita. Si tamen damnum inde cōtigerit alicui, vel ex incisione, aut acceptione prædicta foret graue, vel a decem solidis supra, tunc ad quærelā ipsius damnificati teneatur officialis facere emendari sibi per commune, si per commune fieret ipsum opus, vel per eos, per quos dictum opus expediretur: pœna officialis negligentis, & non obseruantis prædicta, & quodlibet prædictorum decem librarum deñ. de suo salario vice qualibet retineñ. & nostro cōi applicañ.

De non vastando, turbando, vel impediendo fontes, puteos, & conductus. *Rub. XXXVII*

FONTES Communis, & ipsorum fontium, vel alicuius eorum conductus, vel venas nemo audeat perturbare, impedire, rumpere, vel deuastare, deriuare, vel deturpare, aut noxium aliquod facere, vel apponere personaliter, vel cum bestia, quo magis aqua deterior fiat ad vlum, vel quo minus fontis, et aquæ debita, & consueta commoditas habeatur. Contrafaciens autem in prædictis, vel aliquo prædictorū in quadraginta libris deñ. pro quolibet, & vice qualibet puniatur, & in maiori pœna, vsq; in quadraginta libris deñ. inclusiuè, officialis arbitrio, considerata facti, & personarum qualitate, puniatur. Excipimus autem a prædictis eos, qui acciperent aquas cum barilibus pro vindemia, vel caula stagnandi canales, bariles, capirellos, & similia, dummodo talia cum discretione, & temperamento debito, & consueto fierent, vel facta forent, & non cum maximo obstaculo aliorum, iuxtà discretionem officialis. De quibus, & quolibet prædictorum quælibet persona de Ciuitate Auximi bonę famæ possit accusare, & denuntiare, & eius nomē (si voluerit) teneatur secretum, & habeat partē damni, & eius sacramento stetur, & credatur cum dicto vnius testis bonę famæ: & ipse officialis de prędictis, & quolibet prædictorum possit, & debeat inquirere, & culpabiles punire, et vsq; in dictā quantitatē quadraginta solidorū stetur, & credatur dicto vnius testis bonę famę.

De fauore Officiali dam. dat. exhibendo per D. Potestatem, Confalonerium, & Priores. *Rub. XXXVIII*

DOMINVS Potestas, Confalonerius, & Priores, eorumq; Officiales, & Familiæ teneantur, & debeant pœna decem librarum deñ. de suo salario pro quolibet, & qualibet vice ad requisitionē dicti officialis ei præstare auxilium, consilium, & fauorem, celebrando concilia, & præpositas, & celebrationes faciendo, & exequutioni mandando omnia, & singula incumbentia, & pertinentia ad officium dicti officialis, & banniri faciendo, & ipsi officiali præbendo aditum, & commoditatem palatii, nec non carceris cōis, & clausū causa cogendi, & detinendi reos, & alias opportunas personas. Et D. Potestas teneatur ei consulere de iure in agendis, Tubatoresq; obedire teneantur eidem in banniendo, & aliis opportunis.

Quòd licitum sit de suis fructibus exportare. *Rub. XXXIX*

DE Fructibus, & rebus suis ab eius possessionibus cuilibet liceat, & impunè quilibet possit exportare, statuto contrario non obstante: saluo si quando per concilium ex aliqua rationabili causa deliberatus esset aliquis modus bullettæ, vel alterius cautelæ adhibendę: tunc enim obseruetur ipsa deliberatio, & cautela iuxta formam deliberationis ipsius, dum tamen ipsa deliberatio semper fiat cum prælentia, & requisitione dicti officialis, fiatq; semper manifesta per publica bannimenta.

De pœnis damnorum datorum in blado, lino, legumine messo, siue carpto, vel simili. *Rub. XL*

PROVISVM Erat superius super damnis per boues, et similes bestias datis in blado, et similibus, nulla distinctione, vel differentia facta inter messum, siue carptum, vel non: quod meritò videbatur incomperens. Quare latius de damno, quod dari contigerit per aliquam bestiam in blado, lino, vel legumine messo, siue carpto, & simili, & nondum amucchiato, siue in metam compositō, vel nondum in areā, aut in alium montonem causa componendi adunato: tunc enim p quolibet animali, & qualibet vice soluat, & exigatur pœna in dimidia pluri, siue in dimidia quantitate vltra pœnæ quantitatem, quę iam cauta est, & continetur supra in ordinamēto sub rub. de damno cū bestiis dato in blado. Et hoc locum habeat in aceruis, siue conis spartis, siue in montoncellis, vel aliter spartis existentibus messis, vel carptis, siue etiam in fascibus ligatis. Pro eo autem damno, quod datum fuerit in iam amucchiato, siue in metam compositō, vel ad areā, siue ad aliū locū reducto, vel causa componendi, & triturandi adunato, aut ēt congregato in similē montonē (vt moris est) blado, lino, legumine, & similibus, siue in mucchia, siue in meta, siue in montone existente,

pro quo/

pro quolibet animali damnum dante, & qualibet vice soluatur, et exigatur pœna duplicata eius quātitatis, quę cauta est, & continetur in dicto ordinamēto sub rub. p̄dicta supra de damno dato cū bestiis in blado, & ita q̄ illud ordinamentum locum habeat, & duret in damnum bladi, leguminis, et similis non messi, siue carpti. Præsentis verò ordinamenti prima pars locum habeat, & seruetur in iam messis, siue carptis, vt supra, sed non compositis, siue adunatis. Secunda autem particula in compositis, amucchiatis, siue adunatis (vt supra) locum habeat, & obseruetur. Tertio loco adiiciatur hæc pœna imponenda, & exigenda de damno dato, siue inferendo per aliquam bestiam in blado, legumine, & simili iam triturato, baptuto, vel trifcato, siue excusso: tunc enim pro quolibet animali, & qualibet vice fit, et soluatur pœna in tertia parte maiori, q̄ sit pœna duplicata proximè dicta, & statuta super amucchiato, siue adunato.

Quòd nuntii dominorum, siue possessorum non teneantur ad pœnam, *Rub. XLI*

FREQVENTER Accidit, q̄ domini, siue possessores prediorum, & rerū nuntios, amicos, coniunctos, vel familiares ad eorum res, & possessiones ad aliquid faciendum, tollendum, ponendum, auferendum, colligendum, siue portādum, vel alium actum operandū personaliter, vel cum bestiis dirigunt, & transmittunt, quorum operatio, actus, vel factum officiali fortè, vel aliis videretur damnosa, damnosus, siue damnosum, & sic pœnas promereri aduersus alios communiter constitutas. Nos verò attendentes, q̄ nuntii sunt velut organum dominorum, & q̄ suarum rerum quilibet debet esse moderator, & arbiter, ac ēt q̄ volenti nulla irrogatur injuria, hac perpetua decisione firmamus, q̄ in talibus, et similibus nemo teneatur ad pœnam, immò pœnitus quilibet sit impunis: num q̄ enim dominus, siue possessor transmittens foret non sanæ mentis, & indiscretus: & actus, qui fieret, vel factus esset, obnoxius euidenter, siue indubitanter damnosus videretur. Ad hoc autem videlicet si cum voluntate, & mandato domini, siue possessoris processerit, istari, & credi volumus tàm domini, q̄ seruientis, seu tàm possessoris, q̄ nuntii, & similium personarum sacramento, & dicto absq; alia probatione requirenda. Nolumus autem præsens ordinamentum habere locum in rebus, vel super rebus, vna, vel pluribus alienis, seu etiam pro indiuiso communibus, nisi quando fieret omnium dominorum, vel possessorum mandato, & voluntate: quo casu similiter fiat.

De pœna incidentis vincum de Salicibus ante Festum Natiuitatis Domini Nostri Iesu Christi. *Rub. XLII*

PROHIBEMVS, Ne quis de cętero audeat vincum incidere de arboribus ante festum Natiuitatis D.N. Iesu Christi, etiam de sua propria possessione, seu etiam de vinco ad se pertinente: pœna contrafacientis, & secus incidentis pro quolibet fascio decem solidorum deñ. & possit a quolibet denūtiari, cuius denuntiatoris nomen teneatur secretum, & stetur sacramēto denuntiantis cū dicto vnius testis idonei. De alienis verò salicibus, siue lignis incidens ante terminum supradictum, vltra pœnas pro damno statutas puniatur simili modo in decem sol. deñ. pro dicta prima incisione, & simili mō ēt secretē possit a quolibet denūciari.

De retentione bestiarū a ciuibus in nostris pascuis, et solutione herbatici inde per eos faciēda in cōi. *Rub. XLIII*

CAVTVM Est superius de phibita retētione bestiarū forensiū in nostris pascuis. Nūc aūt de ciuibus aīalibus disponere pperamus, hac factione pmittentes, q̄ Ciuibus Auximanis, & districtualibus pertotis liceat aīalia, siue bestias in nr̄is pascuis ad pascendū p libito suæ volūtatis retinere, soluendo annuatim in nr̄o cōi p herbatico dicti pascui de mēse Maii infra dies decē ab introitu ipsius mēsis p quolibet aīali retēto, siue retinēdo ibidē subscriptas quātitates pecuniarū, videlicet p quolibet boue, seu vacca ad mētitiis, & cū qbus nō laborent terrena in nr̄o territorio, octo solidos deñ. p quolibet boue, seu vacca nō lactāte, & p quolibet vitello, seu vitella lactāte, siue nō maioris tēporis vnius anni quatuor solidos deñ. & pro qualibet equa, vel equo non lactāte decē solidos, et p qualibet bestia mulina, vel simili tantūdem. Itē p qualibet pecude, scrofa, & p quolibet agno, mōtone, porco, seu porcello non lactate duos solidos deñ. Pro qualibet verò capra, & p quolibet eius gñis aīali nō lactāte sex sol. deñ. & de quibuslibet aīalibus inde nō specificatis ad pasculandū retētis, seu retinēdis in dictis pascuis fiāt solutiones ad similitudinē p̄dictorū ad arbitriū, & prouidentiā Officialis, & D. Cōsalonerii, & Priorū. Ad quas solutiones faciēdas in dicto termino, et post, rā dñi, q̄ custodes dictorū aīalium possint, et debeāt de facto qbuslibet modis, et remediis p nr̄os officiales cōpelli p̄cisè. Ne aūt p huius pmissionis largitatē in retētione aīalium p̄dictorū liceat cōmittere fraudes, neq; contemnere maiorū iussa, vel excedere iustitiæ regulas, puidemus, q̄ liceat nr̄o Regimini, videlicet D. Cōsalonerio, & Prioribus ex p̄habita deliberatione nr̄i gñalis Cōcilii p̄dictā licentiā retentionis bestiarū, & oēm aliā per nr̄a ordinamēta de hoc concessā, vel ēt concedendā, & eius dispositionē, & gñale conciliū, put ad bonū nr̄i cōis, æquitatis obseruantiā, & iustitiæ cultū expedire viderint, moderare, taxare, priuare, limitare, restringere, ampliare, & (put maluerint) disponere, & ordinare sup ea p fraudibus obuiādis, et p damnis cohercēdis, & p cōis puentibus vtiliter cōsequēdis. Quocirca oēs, & singulæ (vt p̄mittitur) deliberationes, moderationes, limitationes, pusiones, & ordinationes faciēdæ valeant, firmæ sint, obseruent, et per oīa exequationi mandent, tāq; veritissima, et p̄batissima ordinamēta cęteris p̄ualencia, et meritò potiora, iure quoq; cōtrario nō obstāte. Declaramus tñ semp firmissimè obseruandū, q̄ dicta licētia retētionis bestiarū, nec alia aliqua cōcessa, vel cōcedēda nō possit, nec debeat ipsa aīalia, nec eorū dños, vel custodes releuare, vel eximere ab aliquibus pœnis damnorū factorū, vel faciēdorū psonaliter, vel cū bestiis in rebus, & possessionibus alienis, maximè hortalibus, vineatis, seminatis, bladatis, pomatis, vel cannetalibus, aut in arboribus alienis, sed tantūmodo de damnis fortè pasculationū in campis stoppialibus, vel sodalibus, dū ex ipsis pascuis p̄dicta, vel alia herbatica soluerent: aliter aūt, vel in aliis p̄dictis pmissiones, seu licētiæ nullatenus valeāt derogare. Et nihilominus affidæ animaliū, seu solutiones pascuorū intelligant fieri, ac pœnitus fiant modis, formis, & tēporibus, iuxtà deliberationes, & ordinationes de sup hacteuus factas, vel p nostrū cōe faciēdas in posterū,

De inculta vinea non habenda pro vinea, nec non de Canneto, & Horto. *Rub. XLIIII*

AD Declarationem omnium præmissorum circa pœnas de damno dato in vineis diffinimus ad præsens, ꝙ Vinea intelligatur esse illa, in qua vites in magno numero virides existant non incultæ (si in ipsa vinea damnũ aliquod factũ fuerit, vel faciendũ erit) immò potius per tres annos proximè præcedentes cultæ fuerint, & etiam putatæ, & competenter laboratæ: non autem fodatæ, nec fodẽ, nec incultæ per dictum terminum proximum derelictẽ: quas potius pro camporalibus reputamus. De hortis etiam, & cannetis similem intellectus declarationem subiungimus, vt inculta per dictum terminum proximè præcedentem pro non hortalibus, neque cannetalibus reputentur. Præmissam autem interprætationem excludimus a quibusdam cannetis nostri territorii, quæ etiam sine laboritio, & cultura fructificare consueuerunt, & communi opinione vtilia reputari canneta, laboritiis ommissis non obstantibus: quę nihilominus pro cannetis, & tamq̃ canneta reputari per omnia volumus, & haberi, incultu quidem ommissi laboritii, & contraria interprætatione prædicta non obstantibus vllo modo.

Quousque, & in quanta quantitate credatur Officiali damnorum datorum. *Rub. XLV*

PRAETEREA, Vt errores tollantur, qui aliquando in damnis datis occurrere consueuerunt, statuimus, & ordinamus, & hoc presenti nostro statuto firmamus, ꝙ Officiali damnorum datorum, qui nunc est, & pro tempore fuerit in nostro Communi, credatur in damnis datis vsque in quantitatem viginti solidorum, & ab inde supra vsque in quamcumque quantitatem credatur eidem cum dicto, & præsentia vnius testis fide digni: quibuscumque in contrarium facientibus non obstantibus.

Quomodo liceat transire per possessionem iuxtà viam, quæ culta non esset. *Rub. XLVI*

STATVIMVS Etiam, & ordinamus, ꝙ quotiens contigerit, aliquam possessionem sitam iuxtà viam publicam non esse affossatatam, vbi consuetum est affossatari, seu viam roncatam, ita ꝙ per ipsam viam habiliter transiri non possit, licitum sit vnicuique per possessionem illius, cuius defectu via sit impedita, impunè transire cum bestiis, vel sine bestiis.

Explicit Liber Septimus.

IN NOMINE INDIVIDVÆ TRINITATIS.

MAGNIFICAE CIVITATIS AVXIMI STATVTORVM Liber Octauus continens Additiones.

Infra quantum tempus possit, & debeat de quolibet crimine, delicto, & maleficio cognosci. *Rub. Prima.*

STATVIMVS, & ordinamus, ꝙ in crimine homicidii, adulterii, stupri, falsitatis, incendii, assassinii, & quibuscũq; aliis delictis atrocibus, exceptis dũtaxat criminibus lęsæ maiestatis, hæresis, & falsitatis literaꝝ apostolicaꝝ, nec non cusionis fallę monetæ in Ciuitate, & comitatu Aux. per quẽcumq; cõmissis, & cõmittendis, possit, & debeat per nostrũ D. Potestatẽ, siue eius Curiã cognosci, inquiri, & ꝓcedi quomodocũq;, & quandocũq;, videlicet per accusationẽ, denuntiationẽ, & ex officio per inquisitionẽ puniri, & condemnari culpabiles de supradictis delictis, non obstante aliqua ꝓscriptione tẽporis, vel diuturnitate dictoꝝ maleficioꝝ cõmissoꝝ, & cõmittendoꝝ, ꝓterq̃ ꝓscriptione tẽporis quadraginta annoꝝ tm̃. Et idẽ intelligat de quolibet delicto grauj cõmisso, & cõmittendo extra Ciuitatẽ, territoriũ, & comitatũ Aux. per aliquẽ nostrũ ciuẽ contra nostrũ ciuẽ, vel diu habitatorẽ Ciuitatis Aux. Et contra ipsos volumus procedi, & inquiri quomodolibet, & ipsos puniri, & cõdemnari, nulla ꝓscriptione, & diuturnitate tẽporis in contrariũ faciente obstãte, ꝓterq̃ ꝓscriptione tẽporis viginti annoꝝ tm̃, quibus volumus in oĩbus supradictis casibus totaliter derogari. In aliis aũt nõ grauibus delictis, criminibus, siue maleficiis cõmissis, & cõmittendis in ciuitate, & comitatu Aux. per quẽcumq; volumus, ꝙ procedat, et ꝓcedi possit, & debeat saltẽ vsq; ad decẽ annos a die maleficii, vel delicti cõmissi per inquisitionẽ D. Potestatis, vel suæ Curiæ: per accusationẽ aũt, & denuntiationẽ possit ꝓcedi, puniri, & cõdemnari vsq; ad quinq; annos a die maleficii cõmissi computañ. Saluo, ꝙ de verbis iniuriosis nõ possit ꝓcedi, nisi vsq; ad annũ, & per accusationẽ. Pro adulterio aũt non possit vllo mõ ꝓcedi per inquisitionẽ, nisi per accusationẽ mariti, patris, matris, fratrũ, & alioꝝ consanguineoꝝ vsq; in tertiũ gradũ inclusiuè. De aliis aũt oĩbus delictis possit ꝓcedi per inquisitionẽ. Et in oĩbus delictis, criminibus, siue maleficiis supradictis, et aliis quibuscũq; possint cogi principales ad confitendũ: & hoc semiplena ꝓbatione ꝓcedente, vel aliis legitimis inditiis ꝓcedentibus: & hoc, si pœna, quæ venit imponenda tali delinquenti, fuerit vltra centũ sol. denũ. vel non. Testes aũt ad ꝓdicta maleficia ꝓbanda, vel alia, si sũma fuerit a decẽ libris denũ. supra, possint aliqualiter torqueri. Adiungimus aũt huic statuto, ꝙ cancellarius nostri cõis teneat cãcellare, & abolere oĩs cõdemnationes, quæ fierent per D. Potestatẽ Ciu. Aux. & eius Curiã, vel alios officiales cõis ꝓdicti, sine aliqua mercede, salario, ꝓtio, vel lucro recipiendo occasione cassationis ꝓdictæ: pœna qualibet vice, qua contra fecerit, & denegauerit abolere, siue cancellare condemnationẽ, decẽ libraꝝ denũ. de facto applicañ. Cameræ phiscali Ciu. Aux. & restitutionis pecuniç, si quã receperit, in duplũ illi, a quo acceperit, siue soluerit per se, siue per alium: & de prædictis credatur suo iuramento. Et D. Potestas, qui in prædictis fuerit negligens, tempore sui syndicatus condemnetur Communi Ciuitatis Auximi in viginti quinq; libris denariorum.

De pœna offendentium D. Consalonerium, & Priores, seu D. Potestatem Ciuitatis Auximi, & de facientibus conspirationem contra bonum, & pacificum statum dictæ Ciuitatis Auximi. *Rub. Secunda.*

STATVIMVS, & ordinamus, ꝙ quicũq; fecerit, seu cogitauerit, vel aliquo mõ attentauerit, ꝓcedendo ad aliquẽ actũ facti principaliter attentatũ, & cogitatũ, facere conspirationẽ, proditionẽ, siue tractatũ contra bonũ, & pacificũ statũ Ciu. Aux. vel ẽt contra D. Consalonerĩũ, & Priores, et D. Potestatẽ dictæ Ciu. Aux. eis, vel alicui eoꝝ mortẽ inferendo, vel inferri mandando, si tales cõtrafacientes, vel facere aliquo mõ attentantes (vt supra dictũ est) in fortiã nostri cõis, vel aliquoꝝ nostroꝝ officialiũ peruenerint, sententiabiliter cõdemnent, & puniant, videlicet ꝙ ipsi ad caudã asini ligent̃, & trahant̃, & extraginẽtur per dictã Ciuitatẽ Aux. vel cũ tenalleis calidis pizzichent̃, & mordachient̃, deinde ad locũ consuetũ iustitiæ sic straginati, vel tenagliati ducant̃, et ibi furcis cũ cathena ferri suspendant̃ ꝑpetuò ibidẽ remansuri, nec vllo mõ sic suspensi tollant̃, vel amoueant̃: pœna cuicũq; cõtrafacienti manus dexteræ sibi amputandæ, aut centũ florenoꝝ auri pœna plectant̃, siue puniant̃. Et eodẽ mõ, & forma puniant̃, quicũq; facientibus, vel volentibus facere conspirationẽ, proditionẽ, seu tractatũ contra supradictos, vel aliquẽ ipsoꝝ ꝓstauerint auxiliũ, vel fauorẽ dicto, vel facto, & ẽt quicũq; conscius esset de ꝓdictis, vel aliquo mõ sciuerit, dũmodo possit ꝓbari legitimè, ẽt per vnũ testẽ omni exceptione maiorẽ, vel per aliud inditiũ de iure cõi sufficiens. Saluo, ꝙ si ꝓdictis ꝓstans auxiliũ, consiliũ, vel fauorẽ, vel ꝓstare debens, vel alio mõ conscius reuelauerit, et manifestauerit D. Cõsalonerio, et Prioribus, seu D. Potestati, vel aliis officialib⁹ dictę Ciu. Aux. dictis pœnis minime subiaceat. Adiũgimus aũt huic ordinamẽto, ꝙ oĩa bona mobilia, et immobilia, iura, et actiones quęcũq; supradictoꝝ Reoꝝ nfo cõi cõfiscent̃, et applicent̃, et cõfiscata, et applicata sint ipso iure. Salua filiabus, et nepotibus fœminis propter sexũ, et eoꝝ imbecillitatẽ in secũdo, siue tertio gradu existẽtibus debita iure naturę: minor enim circa eas, q̃ circa masculos debet esse sn̄ia, quas ꝓ infirmitate sexus minus susuras esse cõfidimus: et saluis iuribus vxoribus ꝓdictoꝝ ꝓ doribus, & oĩbus iuribus dotalibus cuilibet cõperẽtibus: et saluis ẽt creditoribus legitimè ostẽdẽtibus, et ꝓbantibus, se debere aliqd recipere a ꝓdictis, fraude in ꝓdictis creditis cessãte.

Volumus

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ ім. І.І. МЕЧНИКОВА

Volumus aũt,ꝙ filii masculi prædictoꝝ,quia solent esse similes patribus eoꝝ,sint,& esse debeant perpetuò exules a dicta Ciuitate,& eius districtu,nec dictis eoꝝ patribus aliquo mõ succedant ex testamento,vel ab intestato,sed potius a dictis bonis sint exẽpti,et exclusi,nec aliquo mõ ad aliquos honores admittant,vel vocent in dicta Ciuitate,vel eius districtu. Si aũt p̃dicti non peruenerint,nec fuerint in fortiã nostri Cõis,D.Potestatis,vel aliquoꝝ officialiũ dicti cõis,volumus,ꝙ perpetuò exules sint,& banniant,siue condemnent pœna supradicta,& mõ,& forma supradictis,videlicet bonis ipsoꝝ confiscatis. Saluis iuribus in filiabus,& nepotibus,& mõ,& forma supradictis,videlicet bonis ipsoꝝ confiscatis. Saluis iuribus in filiabus,& nepotibus,& nepotibus,vxoribus,& creditoribus,vt supra dictũ,& declaratũ est. Filios aũt masculos volumus perpetuò esse exules,& non succedere mõ supradicto. Nullus aũt ad impetrandũ,dicendũ,vel procurandũ p̃ dictis sic cõmittentibus,vel attentantibus cõmittere aliquo mõ admittat:pœna cuilibet impetrãti,dicenti,vel procuranti,centũ florenoꝝ auri applicañ,dicto Cõi Aux.& possint,& debeant exigi de facto,omni solennitate iuris ommissa,& reiecta. Nec aliquis audeat,vel p̃sumat supradictis sic criminosis dare,vel tribuere,vel dare facere cibũ,vel potũ,vel alia eis necessaria,nec eos aliquo mõ receptare in eius domo,vel possessione,vel occultare:pœna cõtrafaciẽti in aliquo prędictoꝝ quingentoꝝ florenoꝝ auri ei auferendoꝝ,& dicto cõi confiscandoꝝ,& applicañ.ipso facto. Volumus ẽt,ꝙ in casibus oĩbus supradictis appellationes per ipsos criminosos,vel aliquos nomine ipsorum interpositæ,vel interponendæ,sint,& esse intelligantur nullæ,& nullius efficaciæ,vel valoris,& non obstantibus dictis appellationibus,nihilominus ad exequutionem omnium supradictorum impunè procedatur:& hoc habeat locum in omnibus capitulis.

De homicidio, & homicidiarijs puniendis. *Rub. III*

STATVIMVS, & ordinamus,ꝙ si aliquis aliquod homicidiũ fecerit in Ciuitate Aux.vel eius districtu,siue comitatu,si quidẽ in fortiã nostri Cõis,vel D.Potestatis nr̃æ Ciuitatis,vel eius Curię perueneriț,decapitari debeat absq; aliqua confiscatione bonoꝝ. Saluo,ꝙ si proditoriè aliqd̃ homicidiũ fecerit,non obstante decapitatione,oĩa sua bona mobilia,& immobilia nostro cõi confiscẽt,& applicẽt,& confiscata,& applicata sint ipso facto:& hoc,si legitimè cõstabit Iudici,proditoriè cõmissũ fuisse. Si verò in fortiã nostri Cõis,D.Potestatis,siue eius Curiæ non peruenerit,ponat,& poni debeat in perpetuo bãno capitis de Ciuitate,& comitatu Aux.& in ipsa capitis amputatione condemnari,& bona eius mobilia,& immobilia debeant publicari,& confiscari Cõi Aux. Salua filiis,& nepotibus talis homicidę legitima debita iure naturæ eis,& saluo iure dotali cuilibet cõpetenti,& omni iure aliis creditoribus cõpetenti,& legitimè pbantibus,et ostendẽtibus,se debere habere,& recipere a tali homicida:& hoc habeat locũ in oĩbus casibus in p̃ti capitulo contentis,& nominatis. Hoc tñ pœnitus reseruato,ꝙ si contractus aliquis factus foret infra annũ(exceptis contractibus dotalsbus)a die cõmissi homicidii computañ. in fraudẽ cõis factus fore putet,& in defensione taliũ rerũ venditæ,vel obligatæ contractus huõi nullatenus admittat. Et mandatores,& fieri facientes talia homicidia simili mõ,& eadẽ pœna irremissibiliter puniant. Volumus aũt,ꝙ p̃stans auxiliũ,consiliũ,& fauorẽ alicui homicidæ ad aliquod homicidiũ cõmittendũ,siue quibus,scilicet auxilio,consilio,& fauore dictũ homicidiũ cõmitti non posset,similiter,& eadẽ pœna puniat. Si aũt sine dictis auxilio,cõsilio,& fauore homicidiũ cõmitti posset,talis p̃stans in centũ florenis auri puniat,& condemnet,remissis sibi beneficiis confessionis,& solutionis: & hoc,si legitimè probatũ fuerit,dictũ homicidiũ cõmitti potuisse sine aliquo auxilio,cõsilio,& fauore. Adiicimus aũt huic statuto,ꝙ si aliquis forẽsis,et habitator Ciuitatis Aux. aliquẽ ciuẽ nostrũ interfecerit,vel occiderit,capite puniat,oĩbus suis bonis mobilibus,& immobilibus confiscatis,publicatis,& nostro cõi applicandis:salua filiis,& nepotibus debita iure naturę:& hoc,si in fortiã nr̃i cõis non peruenerit. Si aũt in fortiã nr̃i cõis non peruenerit,volumus,ꝙ perpetuò banniat,& capite condemnet,& cõis peruenerit. Si aũt in fortiã nr̃i cõis non peruenerit,volumus,ꝙ perpetuò banniat,& capite condemnet,oĩbus suis bonis mobilibus,& immobilibus confiscaris,& publicatis,& nostro cõi applicandis,debita iure naturę ipsius filiis,filiabus,nepotibus,& neptibus reseruata. Et ad dubitationẽ tollendã,qui dicant,& ꝓtẽdant Ciues Auximani appellenĩ,declaramus,& dicimus,ꝙ illi sint ciues,& esse intelligant,& debeant,q̃ originaliter sunt,vel fuerint de nr̃a Ciuitate Aux.& ẽt oẽs illi intelligãtur esse ciues(quo ad p̃ns statutũ, & quo ad supradicta)q̃ per decẽ annos in nostra ciuitate fecerint, siue habitauerint familiariter continuè,& onera,et factiones,& collectas in dicta ciuitate fecerint,& substinuerint:& ẽt intelligant esse ciues oẽs illi,q̃ fuerũt recepti in ciues per Concilium, vel Syndicũ Cõis Aux. & hoc non obstante tempore decennali supradicto. Addimus etiã huic statuto,ꝙ qui veneno aliquem occiderit, vel alio modo suffocauerit, talis sic faciens capite puniatur,confiscata ipsius bonorum omnium dimidia indistinctè(& hoc,quia magis delinquit,qui veneno occidit,q̃ qui gladio interficit) vel alia maiori pœna, prout iudicanti videbitur conuenire.

De assassinis, & proditoribus, & receptatoribus ipsorum puniendis. *Rub. IIII*

STATVIMVS, & ordinamus,ꝙ si aliquis fuerit assassinus, vel proditor Ciuitatis Aux. Castrorũ, Villarũ,seu aliquarũ Fortellitiarũ nr̃arũ Ciuitatis,districtus,vel comitatus,vel ẽt assassinus, & proditor D.Potestatis Ciu. Aux. vel aliquoꝝ aliorũ officialiũ,vel ẽt aliquoꝝ nostrorũ hoĩum,& ciuiũ,vel aliorũ,vel aggressor strataꝝ,ad caudã asini per Ciuitatẽ Aux.pertractus furcis suspendat ita,& taliter,ꝙ si ne aliqua remissione moriatur:& hoc,si in fortiã nostri cõis,vel nostroꝝ officialiũ peruenerit. Si verò in fortiã nostri cõis non peruenerit,& capi non poterit,perpetuo banno personali Ciuitatis,comitatus, & districtus Aux.subiaceat,& condemnet sine spe alicuius restitutionis faciendæ,& oĩa bona sua mobilia,& immobilia, iura,& actiones publicent,& confilcent,& in nro cõi deueniant:saluo debita iure naturæ filiis,& nepotibus, quibus debet. Et si in talibus bonis oĩbus essent aliqui creditores,vel aliquid recipere debentes, eis ex dictis bonis soluat,& satisfiat,p̃habitis prius legitimis,& plenis probationibus de debito: & isto casu vxor talis exbanniti,siue condemnati loco creditoris intelligat,& habeat in dote. Adiicimus aũt huic statuto,ꝙ nulla persona,cuiuscũq; conditionis existat,tali bannito,siue condẽnato aliquo tẽpore,vel aliquo mõ p̃stet,vel inferat auxiliũ,consiliũ,vel fauorẽ publicè,vel priuatè: pœna,& banno cuilibet contrafacienti in aliquo p̃dictoꝝ,& qualibet vice quinquaginta florenoꝝ auri nostro cõi applicañ. Et si aliquis scienter aliquẽ ex dictis assassinis,& p̃ditoribus in domibus,vel possessionibus suis,vel in quibus habitat, receptauerit, vel alio mõ retinuerit in Ciuitate,comitatu,vel districtu Aux.in centũ florenis auri nostro cõi condemnet, & puniatur. Quã pœnã si intra quindecim dies a die condemnationis,vel sententiæ numerañ.& computañ.non soluerit, eidẽ manus dextera,vel alia, si dexterã non habuerit,amputetur. Adiicimus ẽt,ꝙ si in fortiã nostri cõis, vel nostroꝝ officialiũ peruenerit,non obstante pœna criminali,nihilominus in dimidia omnium suorum bonorum teneatur obnoxius,& nostro communi condemnetur. Si autem filios,vel nepotes non habuerit,omnia sua bona nostro cõi publicentur,& applicentur:saluo iure cuilibet competenti p̃ dotibus,vel aliis creditis.

De pœna fabricantiũ, seu fabricari,et fieri mandantiũ falsũ instrumentũ,et ipso in iudicio vtentiũ. *Rub. V*

STATVIMVS, & ordinamus,ꝙ si quis scripserit,vel fecerit,vel fabricauerit,seu fieri,vel fabricari,vel scribi fecerit aliquod falsum publicũ instrumentũ,manus dextera ei amputet,nec valeat vlterius notariæ officiũ in Ciuitate,comitatu,siue districtu Aux.exercere. Si verò instrumẽto alicuius,vel suo ꝓprio aliquid addiderit,vel cãcellauerit,vel immiserit,vel detraxerit falsò,puniat in centũ florenis auri nr̃o cõi applicañ.quos si intra decẽ dies a die sn̄tię,siue condemnationis de eo factæ non soluerit,manus dextera eidẽ amputetur.Et eadẽ pœna puniatur,q̃ aliquod prædictoꝝ fecerit,seu scripserit in libris, seu ꝓthocollis alicuius notarii defuncti.Et in quolibet prædictoꝝ casuũ delinquens in p̃dictis,vel aliquo p̃dictoꝝ mitreet, & stet cũ mitrea in capite ante tribunal toto tẽpore,quo leget sn̄ia,siue condemnatio, & postea pingat in palatio D.Potestatis,vbi iura redduntur.Et talẽ figurã sic pictã,& continentẽ nomen delinquentis,& delictũ nullus audeat deuastare:pœna cuilibet ipsoꝝ viginti florenoꝝ auri nostro cõi applicañ.Qui verò vsus fuerit falsa moneta,& ipsam expendi scienter fecerit,vel expendiderit,pœna quinquaginta florenoꝝ auri cõ demnetur:& hoc,si expendiderit falsam monetã a sex solidis denñ.supra. Si quis verò expendiderit falsam monetã a sex solidis denñ.paruoꝝ infra scienter,vel expendi fecerit,in vigintiquinq; florenis auri cõdemnetur,& puniatur. Si quis verò monetã aliquã aureã,vel argenteam,vel alterius cuiusuis modi totõdiderit, vel limauerit, siue tondi,vel limari fecerit causa dictã monetam diminuẽdi:si moneta aurea fuerit,in quinquaginta florenis auri p̃ qualibet moneta aurea cõdemnetur,& puniatur. Si verò moneta p̃dicta fuerit argentea,in vigintiquinq; florenis auri p̃ qualibet moneta argẽtea cõdemnetur,& puniatur. Insup addimus, ꝙ instrumentũ publicũ falsũ,et fallo modo scriptũ,cancellatũ,vel in aliqua parte sui abolitũ,vel diminutũ, vel ẽt cui fuerit aliquid adiũctũ modis,& forma,quibus supra dictũ est,sit ipso iure,& esse intelligatur nullũ,& nullius efficaciæ,vel momenti,& valoris. Et idẽ in ꝓthocollis, vel aliis quibuslibet scripturis publicis, vel priuatis sit,& esse intelligatur,nec aliquo mõ in iudicio,vel extra p̃ducantur,vel allegentur scienter:pœna tali p̃ducenti,seu alleganti centũ florenoꝝ auri nostro cõi confiscañ. Quã pœnã si intra quindecim dies a die sententię latæ numerañ.non soluerit, vna sibi manus amputetur, & nihilominus pars, contra quã hoc producitur,nullo modo lædatur,nec aliquã lęsionẽ patiatur, sed illęsa remaneat, & ipsã illæsã sic producẽs teneatur,& defendere teneatur,& ad expensas reficiendas,& interesse compellatur,& condemnetur.

De pœna scienter receptantium rebelles, & de pœnis eorum. *Rub. VI*

STATVIMVS, & ordinamus,ꝙ quicũq; habuerit tractatũ, vel cõspirationẽ aliquã fecerit, vel fauere attentauerit cũ aliquo rebelle,vel inimico S.R.Ecclesiæ,vel Cõis Aux.cõtra S.R.Ecclesiã,vel cõtra D.Cõsalonerium,& Priores dictæ Ciuitatis,vel D.Potestatẽ,siue ipsius Officiales in Ciuitate Aux. vel eius comitatu,siue districtu,vel contra bonũ,& pacificũ statũ Cõis Aux.causa turbandi statũ Cõis dictę Ciuitatis,capite puniatur:et si fuerit de dicta Ciuitate,bona eius oĩa mobilia,et immobilia,iura,et actiones,& nõa debitoꝝ nostro cõi publicentur,& applicentur:salua filiis,& nepotibus suis debita iure naturę, & ipsius vxori iuribus dotalibus,ipsiusq; creditoribus legitimè se habere probantibus saluis,& integrè permanentibus.Receptatores verò scienter taliũ rebelliũ,vel inimicoꝝ prædictoꝝ puniantur pœna centũ florenoꝝ auri nostro cõi applicañ.Qui si non soluerint dictã pœnã intra decẽ dies a die latæ sn̄iæ numerãdos, eidem manus ambę amputentur. Et si contigerit,aliquem ex receptatoribus ipsis rebellibus supradictis delictis,vel aliquo ipsoꝝ præstare,vel aliquo modo inferre auxiliũ,consiliũ, vel fauorẽ, eadẽ pœna puniatur, qua ipsi principales punirentur,si in fortiam nostri communis peruenerit. Si verò non fuerit de nostra Ciuitate Auximi talis sic faciens,puniatur modo,& pœna,quibus supra,& actius,prout videbitur iudicanti.

Quòd delinquentes contra Auximanos in quacumque Ciuitate, Castro, vel loco, puniantur per D. Potestatem Ciuitatis Auximi secundum formam præsentis Statuti. *Rub. VII*

VOLVMVS, & ordinamus,ꝙ si aliquis ciuis,vel comitatẽsis Ciu. Aux.aliquẽ nostrũ ciuẽ,vel comitatensem offendiderit,siue cõtra eũ aliquo mõ deliquerit in quacũq; ciuitate,castro,vel loco, D. Potestas,siue eius Curia teneatur, & debeat aduersus eũdem delinquentẽ, vel offendentẽ pcedere, perinde ac si delinquens cõmisisset illud delictũ in ciuitate,comitatu,siue districtu Aux.& punire talẽ delinquentẽ illis pœnis,quæ congruunt,siue conueniunt ex delicto per ipsum cõmisso ex forma alicuius nr̃i statuti,vel ex forma iuris cõis,vbi statutũ non disponeret,vel aliquo mõ prouideret.Hoc addito p̃ti statuto,ꝙ si talis delinquẽs in loco delicti cõmissi fuerit cõdemnatus,vel de tali delicto fuerit pcessum,ita ꝙ cõdemnatione soluerit cũ effectu,vel personaliter fuerit cũ effectu punitus,si in persona fuerit condemnatus, tunc,& eo casu per D.Potestatẽ nostrũ,siue eius Curiã,siue per alios Officiales Ciu. Aux. non possit pcedi contra talẽ delinquentẽ,quũ iuri sit dissonũ,ꝙ de eodẽ delicto læpius quæri possit,maxime cõtra eãdem personã. Volumus tñ,ꝙ dictus sic delinquens,et ñ fuerit psonaliter punitus in loco,in quo deliquerit,in vigintiquinq; florenis

florenis auri nostro cõi condemnet. Si verò fuerit tm̃ cõdemnatus, & bannitus, & condemnationẽ nõ solue rit cũ effectu, nec personaliter punitus in loco, in quo deliquerit, vt puta quia nõ cõparuit, sed affuit, vel aufu git de loco cõmissi delicti, vel alio mõ euasit, & impunitus remansit, tunc (ad hoc, vt hoies a cõmittendo cri mina, delicta, siue excessus saltẽ metu pœnę retrahant, & se abstineant) statuimus, ꝙ in talibus casibus supra dictis D. Potestas nostræ Ciuitatis, q̃ p tẽpore fuerit, vel eius Curia teneat, & debeat contra talẽ delinquen tẽ extra ciuitatẽ, districtũ, siue comitatũ nostrũ ꝓcedere, et ipsũ condemnare sm̃ formã nostrorũ statutorũ de delicto per ipsũ cõmisso loquentiũ, vel simili, & cõtra talẽ sic delinquentẽ ꝓcedere, ac si delictũ in nra Ciui tate Aux. comitatu, siue districtu cõmissum fuisset: cõdemnatione, & ꝓcessu contra talẽ sic delinquentẽ alibi factis, & aliqua iuris repugnantia, vel aliquo iure in contrariũ faciente non obstante. Et ꝓximè ꝓcedẽtia vo lumus locũ habere in casibus, in quibus personaliter, vel pecuniariè delinquẽs nõ fuit cũ effectu punitus: nec audiat volens se defendere, asserens, se in loco cõmissi delicti, vel alibi esse condemnatũ: quia hoc nolumus si bi ꝓdesse, nec aliquo mõ obstare, quin cõtra talẽ ꝓcedatur ad condemnationẽ, & punitionẽ. Et in omnibus casibus supradictis, vel aliquo prædictorum possit, & debeat noster D. Potestas, siue eius Curia contra ta les sic extra dictam Ciuitatem, comitatum, siue districtum delinquentes inquirere, siue ex suo mero officio procedere, & punire modo, & forma supradictis, omni exceptione iuris, vel facti remota.

De offendendo bannitos, & condemnatos in curia D. Potestatis Auximi sine pœna, & banno. *Rub. VIII*

STATVIMVS, & ordinamus, ꝙ vnusquisq; possit impunè interficere bannitos Ciuitatis Aux. q̃ p aliquo maleficio, crimine, siue delicto forent condemnati, in quibus pœna mortis eisdẽ sic delinquen tibus imponat ex forma aliquorũ nostrorũ statutorũ, & iuris cõis: & hoc, si in talibus delictis fuerint le gitimè condemnati: & aliter non liceat alicui quẽq̃ ex ꝓdictis impunè offendere. Si verò aliquis esset banni tus in abscissione mẽbri, possit talis bannitus ab vnoquoq; impunè offendi, dũmodo non interficiat. Et hæc permissio solũ habeat locũ in cõdemnatis personaliter, siue ad mortẽ, & ẽt in condemnatis ad aliquã abscis sionẽ alicuius mẽbri. In aliis aũt pecuniariè condemnatis nullo mõ pñs statutũ locũ volumus habere, & ser uari: saluo, ꝙ si aliquis esset bannitus vltra quantitatẽ ducentarũ librarũ den̄. tunc enim talis sic cõdemnatus vltra dictã quantitatẽ possit a quocũq; impunè offendi, dũmodo non interficiat, & ẽt sine debilitatione, siue ampu tatione alicuius mẽbri. Et tales exbanniti, siue ꝑ maleficio, siue alia de causa non audiant in agendo ci uiliter, vel criminaliter per se, vel per procuratorẽ, siue aliũ ꝓ eis de iure in iudicio, vel extra legitimè inter uenientẽ, siue defendentẽ. Et ꝓdicta locũ habeant, donec ꝓdicti exiuerint de banno. Et cõtra tales sic offendẽ tes D. Potestas nr̃æ Ciu. Aux. non possit, nec debeat aliquo mõ ꝓcedere per acculationẽ, denunciationẽ, vel inquisitionẽ, opposita exceptione, ꝙ talis offensus erat exbãnitus, & ꝓbata legitimè dicta exceptione per ip sum, & ipsam opponentẽ. Et si dictus D. Potestas ꝓcesserit ex quo legitimè sibi constiterit, talẽ offensũ fore bãnitũ, ꝓcessus sit ipso iure nullus, & quicquid sequet ex eo ꝓcessu, vel ob id, D. Potestas teneat ei, cõtra quẽ ꝓcesserit, omne damnũ, & expensas satisfacere, & resarcire, & interesse, quod talis, cõtra quẽ procederet oc casione talis ꝓcessus, substinuerit, ẽt satisfacere teneat. Et illud, quod supra dispositũ est de exbãnitis, siue cõ demnatis pecuniariter, ꝙ possint impunè offendi, habeat locũ post mensẽ a die cõdemnationis de tali exbã nito factæ computañ. cõputata die condemnationis in termino ꝓdicto. Insup statuimus, ꝙ quicũq; bãnitus offendiderit occidendo, & captũ ducendo viuũ, vel mortuũ in fortiã Cõis Aux. aliquẽ exbannitũ ꝑ malefi cio in ammissione personę tm̃, de ciuitate, districtu, siue comitatu Aux. rebanniri debeat, & de banno cancel lari per dictũ cõe. Et ꝓdicta nõ habeant locũ in rebellibus, proditoribus, & assassinis cõis, vel hominũ Ciu. Aux. & ẽt in incẽdiariis, & in his, qui occiderint aliquẽ Officialẽ nr̃i Cõis, siue D. Confalonerii, & Priores: q̃ vigore pũtis statuti aliquo mõ rebãniri, nec de bãno cancellari possint per Cõe Aux. vel alĩ quemcũq;. Rebelles verò S. M. Ecclesię, vel Cõis Aux. possint interfici, & offendi impunè vbiq;, maxime in Ciuitate, co mitatu, & districtu Aux. Et si quis aliquẽ ex dictis rebellibus interfecerit, & eũ præsentauerit viuũ, vel mor tuũ in fortiã nostri Cõmunis Auximi, rebanniatur, & de banno cancelletur, nulla habita distinctione delicti ipsius præsentantis, siue per ipsum commissi, dum tñ ipse occidens, & præsentans non sit rebellis S. R. Eccle siæ, & nostri Communis Auximi, quos nullo modo volumus rebanniri, nec de banno cancellari.

De pœna priuati carceris. *Rub. VIIII*

STATVIMVS, & ordinamus, ꝙ si aliquis retinuerit, siue detinuerit aliquẽ nr̃um ciuẽ, siue Ciui tatis Aux. habitatorẽ in priuato carcere per vim, & violentiã, siue cõtra eius voluntatẽ, capite puniat, & talis detentus in priuato carcere per vim, & violentiam intelligatur, si retineretur in aliquo loco in Ciuitatẽ Aux. vel extra, & de illo loco non posset liberè per vnã diẽ, & noctẽ continuè exire, & puniatur in emendatione damni, iniurię, & interesse tali sic detẽto in vigintiquinq; florenis auri, & nihilominus nr̃o cõi condemnet in florenis vigintiquinq; auri. Si verò nõ detinuerit per vnã diẽ, & noctẽ aliquẽ in priuato carce re, sed minus, tũc talis sic detinẽs in quinquaginta florenis auri cõdemnet nr̃o cõi, et in decẽ florenis auri iniu riã passo muletet. Et dictũ statutũ locũ nõ habeat, nec sibi locũ vẽdicet in patronis, dñis, siue patribus, & ma tritis, q̃ tales patroni, siue dñi, patres, siue mariti possint seruos, familiares, filios, nepotes, & coniuges impunè aliqualiter detinere. Nec ꝓdicta vendicẽt sibi locũ (quo ad aliquã penã) in his, q̃ aliquã publicã meretricẽ de tinerent, siue detinuissent. Et publica meretrix intelligat illa, quę cũ tribus hominibus, vel pluribus habuerit tẽ agere ꝓ pecunia, vel de qua fuerit publica vox, & fama, ꝙ publicè se exhibuerit, & sui corporis quęstũ pa lã faciat. Nec in aliis cõsanguineis in eadẽ domo habitãtibus ad inuicẽ sic se detinẽtibus pñs statutũ vẽdicet sibi locũ: nec ẽt in fatuis, demẽtibus, furiosis, vel mentecaptis sic detẽtis pñs statutũ habeat locũ, nec aliquo modo intelligat. Et si aliquis (exceptis quatuor ꝓxime dictis) aliquẽ in priuato carcere detineret, & aliquod

strumentũ sint ipso iure nulli, & nullã habeant efficaciã: & nihilominus talis sic fieri faciens in quinquaginta florenis auri nostro cõi condemnet. Et notarius, qui de tali instrumento, obligatione, siue contractu fuerit ro gatus, et scripserit, in vigintiquinq; florenis auri cõi nostro condemnet: & hoc, si scienter, siue dololè hoc fece rit, siue scripserit, quod verisimiliter possit probari, & legitimè ostendi per veras, & legitimas probationes saltẽ per duos testes bonæ conditionis, vitę, & famæ, siue per vnũ testem, & per alia indicia. Et exceptio per talẽ in priuato carcere sic detentũ possit quandocũq; opponi, nõ obstãte aliqua ꝓscriptione lõgi tẽporis, vel diuturnitate tẽporis, ꝓterq̃ ꝓscriptione decẽnali tm̃, quę opposita, et ꝓbata, vt supra, ipso iure totũ impediat processum, & ipsum totaliter vitiet, & annullet in totum: aliquo statuto, vel iure contrario non obstante.

De pœna frangentiũ carceres, et de ipsis puniẽdis, et de captiuis in publicis carceribus detinendis. *Rub. X*

STATVIMVS, & ordinamus, ꝙ D. Potestas, & quilibet alius officialis nr̃i cõis teneat, & debeat carceratos in publicis carceribus detinere, & non alibi: pœna qualibet vice, qua contrafecerit, viginti quinq; lib. den̄. Et debeat, siue teneat ad dictos carceratos talẽ custodẽ apponere, siue deputare, q̃ per mittat dictis carceratis cibũ, & potũ, & alia comestibilia saltẽ bis in die, nisi dicto custodi fuerit aliud inhi bitũ, siue vetitũ per D. Potestatẽ nostri cõis occasione delicti per dictos carceratos cõmissi, & ẽt sm̃ qualita tẽ personę, facti, siue delicti per ipsos carceratos cõmissi. Et eodẽ mõ teneatur quælibet singularis persona p cõe Aux. specialiter deputata ad custodiendũ carceres, siue carceratos, & detentos in eis pœnis dictę singula ri personæ vigintiquinq; lib. den̄. qualibet vice, qua contra ꝓdicta, vel aliquod prædictorũ fecerit, siue fieri fe cerit. Et D. Potestas, siue alius officialis nr̃i cõis, vel aliquis ipsorũ officialiũ familiaris, siue domesticus nullo mõ possit ab aliquo carcerato, siue in carceribus quomodocũq; deẽto aliquid ꝓ carcere, siue ꝓ custodia car ceris recipere, habere, siue auferre ab eis, vel ab aliis ꝓ ipsis: pœna contrafacienti qualibet vice, qua cõtrafece rit, restitutionis in duplũ accepti: & nihilominus nr̃o cõi qualibet vice, qua cõtrafecerit, vigintiquinq; libra rũ den̄. nulla habita distinctione dictorũ carceratorũ, siue in carceribus detentorũ, si sint ciues, & habitatores, siue forenses, vel non. Et si aliquis carceratus de dictis carceribus exierit ita, & taliter, ꝙ exeat de fortia Cõis Ciu. Aux. per fraudẽ, machinationẽ, dolũ, vel malitiã D. Potestatis, vel aliorũ officialiũ nr̃i cõis, siue singula ris personę carceres cõis ꝓ cõe ꝓdicto custodiẽtis, tunc si talis carceratus veniebat puniendus, siue debebat puniri personaliter, vel in mẽbri abscissione, talis custos priuatus, siue Potestas, vel per ipsum deputatus, si re periretur, puniatur ea pœna, qua talis sic carceratus veniebat puniendus, siue puniri debebat: & talis carcera tus, siue custos carceris, quicũq; sit, aufugiẽs absq; alia probatione, & sine dilatione tẽporis, ponatur in bãno illius pœnę, quæ imponitur delinquenti de tali delicto, de quo erat inquisitus, vel acculatus, seu denuntiatus, vel veniebat puniendus, & bona eius carcerati, siue custodis publicentur, & cõfiscentur, & publicata, siue cõ fiscata in nostrũ cõe deueniant. Et si talis custos per Potestatẽ sic deputatus aufugerit, & fuit, siue erat famu lus dicti Potestatis, vel alterius officialis, & per ipsum Potestatẽ, siue aliũ officialẽ (vt supra dictũ est) ad ta lẽ custodiã deputatus, tunc Potestas ipse, & officiales in quingentis florenis auri nostro cõi condemnẽtur, & puniantur, & custos sic deputatus exbanniatur de Ciuitate, & districtu, siue comitatu Aux. in pœnis capitis, ꝙ si in fortiã nr̃i cõis aliquo tẽpore peruenerit, pœna capitis puniatur ita, & taliter, ꝙ moriatur. Et Potestas, & alius officialis pœnã supradictã non soluens de carceribus aliquo mõ nõ relaxetur, donec dictã cõdemna tionẽ integrè soluerit, & satisfecerit. Saluo, ꝙ si bonã cautionẽ, & fideiussionẽ Cõi Aux. vel alteri ꝓ ipso cõi stipulanti, & recipienti dederit, siue ꝓstiterit de pœna ꝓdicta de ipso facta intra vnũ mensem a die cõdemna tionis computañ. soluẽdo, & satisfaciendo integraliter, & cũ effectu, tũc enim de carceribus debeat relaxari. Si verò custos esset singularis persona ciuis Ciuitatis Aux. vel forensis, tunc fideiussores dari per talẽ custo dẽ puniantur in solidũ in ea pœna, ꝓ qua quilibet eorũ fideiusserit, pro quolibet aufugiẽte: & nihilominus ta lis custos in pœna capitis exbanniatur, & condemnetur: & si aliquo tẽpore in fortiã nr̃i cõis puenerit, eidẽ caput a spatulis amputetur, & nihilominus in oĩbus suis bonis mobilibus, & immobilibus, iuribus, & actio nibus nostro cõi condemnetur, & muletetur. Salua filiis, & filiabus, & nepotibus ipsius debita iure naturæ, & ẽt vxori, & creditoribus ipsius saluis ipsorũ iuribus, et hoc legitime ostendẽtibus, & se habere probãtibus. Si verò talis aufugiens carceratus esset in banno pecuniario, vel esset in carceribus detent? ꝓ aliquo debito, siue ꝓ aliquo delicto, ꝓ quo veniret imponenda similis pœna pecuniaria, tunc iste talis aufugiens teneat sol uere pœnã duplicatã eius quantitatis, in qua veniret, vel esset cõdemnatus, siue cõdemnandus: & custos car ceris, ex cuius negligentia, vel dolo aufugerit, puniat eadẽ pẽna, qua punit, vel tenet aufugiẽs: & hoc casu, vi delicet quando carceratus esset ꝓ aliquo delicto pecuniario, cõtra Potestatẽ de dicto debito fiat exequutio in duplum, si famulus ipsius esset ad custodiã carceris per ipsũ deputatus, vel alius per ipsũ esset deputatus: & nihilominus ipse Potestas hoc casu nostro cõi in vigintiquinq; libris den̄. cõdemnet. Et eodẽ mõ, & eadẽ pœna puniat, quicũq; officialis nostri cõis aliquẽ suũ officialẽ, vel familiarẽ custodẽ carceris deputasset, vi delicet ꝙ fiat exequutio contra ipsum: & si talis custos esset singularis persona, tunc fiat exequutio cõtra ip sum, si haberi potest: si aũt haberi non potest, tunc exequutio contra fideiussores ipsius fiat, aliquo iure, siue statuto in contrariũ faciente, vel dicente nõ obstañ. Si verò aliquis carceratus quacũq; de causa fregerit car ceres sine dolo, fraude, & machinatione custodis, seu lata culpa, & ex inde exierit, tunc ipse carceratus, si in fortiã nr̃i cõmunis peruenerit, capite puniat, aliàs in bãno capitis ponat, & in ipsa pœna capitis cõdemnetur: custos verò hoc casu nullo mõ teneat, & puniat: saluo, ꝙ ex sua leui culpa, siue leuissima in centũ lib. den̄. cõ demnetur. Si verò non carceratus carceres fregerit, ita ꝙ captiui ex inde exierint, vel exire possent, tunc ta lis capite puniat: & nihilominus in ducẽtis lib. den̄. nostro cõi condemnet. Et si ex tali fractura aliquis dam num passus fuerit, tunc talis frangẽs damnũ passo in duplũ damni teneat, & condemnet. Si verò aliquis nõ carceratus tractauerit de frangendo, siue tẽtauerit mõ aliquo, vel frãgere machinatus fuerit, vt captiui ex eis exirent, vel exire possent, quãuis non perfecerit, in ducentis libris den̄, nostro cõi condemnet. Si verò aliquis

carceratus ad petitionē alicui⁹ singularis persone p aliquo debito ex carceribus exiuerit, custos, vel alius de putatus de suo ꝓprio ipsi creditori, ad cuius petitionē carceratus, siue detētus erat, soluere teneat, & satisfacere debeat omne illud, quod dictus aufugiens soluere tenebatur: & nihilominus in tantūdem nostro cōi teneatur, & condemnet. Et quicūq; pstiterit captiuis aliquod auxiliū, consiliū, vel fauorē, & aliquod instrumētum, vel artificiū pro ipsis captiuis relaxandis, vel p ipsis carceribus frangendis dederit, tunc puniatur secundum quòd in quolibet capitulo presentis ordinamēti, siue statuti est descriptum, ordinatū, siue annotatum.

Quòd nullus de Ciuitate Auximi possit conuenire aliquem de eadem Ciuitate extra dictam Ciuitatem Auximi, vel conueniri. *Rub. XI*

STATVIMVS, & ordinamus, ꝙ nullus de Ciuitate Auximi, districtu, siue eius comitatu, vel alio mō in dictis locis habitans, siue permanens possit, audeat, vel aliquo mō pſūmat conuenire aliquē extra dictis ciuibus, siue habitatoribus, vt supra, in prima causa ciuiliter, vel criminaliter, siue mixtim extra dictā Ciuitatē Aux. pœna cuilibet in aliquo casu p̄dicto cōtrafacienti vigintiquinq; lib. deñ. & minus, arbitrio D. Potestatis, nostro cōi applicañ. Quā pœnā incurrat post denuntiationē, & accusationē, siue relationē immediatè per ipsum factā, & ipso facto: & parti conuentæ in expensis, damnis, & interesse teneatur, & cōdemnetur: et talis sic conuentus nullo mō debeat, nec teneat cōparere, sed potius impunè possit iudiciū, ad quod requiritur, siue conuenitur, contemnere, & nullo mō ei obtēperare. Adiungimus insup huic pñti statuto, siue ordinamento, ꝙ nullus notarius de Ciuitate, districtu, & comitatu Aux. vel alius possit, siue debeat aliquo mō ire cū tali faciente sic conueniri, siue cōuenire ad impetrandū litteras, vel aliquod priuilegiū cōtra tales personas supra declaratas, vel contra pñs statutū, siue ordinamentū: pœna impetranti, & notario, vel alii cū ipso occasione p̄dicta eunti decē lib. deñ. a quolibet supradictoꝝ de facto exigen. Et Potestas, siue officialis nostri cōis, quicūq; sit, nullo mō dictas litteras, vel priuilegiū admittere debeat, si corā eo producerētur, vel allegarentur: pœna cuilibet, qui contrafecerit, vigintiquinq; lib. deñ. nro cōi applicañ. & eidē de suo salario auferen. & acta, siue actitata alibi, q̄ in Ciuitate Auximi in prima causa facta nullo modo valeāt, nec de iure teneant, sed potius ipso iure sint cassa, irrita, & vana, & nullius efficaciæ, vel roboris.

Quòd delicta extra Ciuitatem æque puniantur, ac si in Ciuitate facta forent. *Rub. XII*

INSVPER Adiicimus statutis loquentibus de pœnis soluēdis sup maleficiis, ꝙ si quis cōmiserit aliquē maleficiū extra Ciuitatē Aux. soluat, & soluere teneatur illā pœnā, quā soluerint delinquētes in dicta ciuitate, & locis, in qbus nō duplicātur pœnæ, nō obstañ, dictis statutis loquētibus, ꝙ deberet soluere medietatē.

De syndicatu Officialium. *Rub. XIII*

QVVM Sacratissimis Legū Cōstitutionibus nō immeritò sit sancitū, oēs Iudices, & Officiales de ipsoꝝ gestis in officiis post administrationē depositā congruā reddere rationē, pñti ordinamento disponimus, ꝙ oēs, & singuli officiales forenses nri cōis, quouis nōie nuncupētur, nec nō birruarii, & domicelli D. Potestatis Aux. et specialiter oēs ad monstrā descripti, finitis eoꝝ officiis in Ciuitate Aux. mo rētur, donec de gestis per eos in eoꝝ officiis corā nri Cōis Syndicatoribus debitā re 'diderint rationē, & de ipsis quærelantibus respondiderint, cū effectu satisfactionē debitā refarciendo de his, quę singularibus persis, aut nro cōi tenerentur. Tēpus verò, quo ad syndicatū morari debent p p̄dicta rōne reddenda, in hunc modū duximus declarandū, quia p quolibet sex mensiū sparso, in quo in officio permanserint, quinq; dierū continuoꝝ spatiū ad huōi syndicatū intelligimus nominatū. Quoꝝ Syndicatoꝝ iurisditionē, & exequtionē ad duos ex nris ciuibus per D. Consaloneriū, & Priores eligendos per oīa expectare censemus, & indubitanter intra prędictū quinq; dieꝝ tēpus summatim, sine strepitu, & figura iudicii, iuris ordine ptermisso, & ēt diebus feriatis in honorē Dei, & Sanctoꝝ eius, vel alia rōne per eos pēnitus explicando, & per sniam diffinitiuā, absolutoriā, vel condemnatoriā, put iustitia postulauerit, debeant totaliter expedire. Nō lata verò sniа intra p̄dictum tēpus, p̄dicti Syndicatores in triginta quinq; lib. deñ. nro cōi in dilatione, & ēt parti lesæ ad ōmne id, ad quod tenebantur officiales p̄dicti, plectantur: & elapso p̄dicto termino, a dicta Ciuitate Officialibus liceat se absentare, & a dicto syndicatu sint, & esse intelligantur pēnitus absoluti. Si verò intra tēpus syndicatus se absentauerint, vel recederent a nra Ciuitate, oībus tales fugientes liceat capere, & ad Syndicatores reducere, & tunc contra eos per quemcūq; quærelantē ad probationē quęrelę iuramentū sufficiat quærelantis. Et si talis fugiens captus, vel reductus non fuerit, habeatur p confesso, & convicto de oībus, & singulis in inquisitione, & quęrelis contentis, & tamq̄ confessus possit, & debeat puniri, siue condemnari: & nihilominus ad perpetuam ipsius infamiā talis officialis fugitiuus in palatio habitationis D. Potestatis Ciuitatis Auximi expensis Cōmunis dictæ Ciuitatis depingatur. Si verò in prima medietate temporis syndicatus aliqua quęrela contra eum, qui syndicatur, facta non fuerit, possint Syndici absolutoriam ferre sententiam: & lata, officialis liberum habeat arbitrium recedendi. Presenti verò ordinamento annectimus, ꝙ vnus officialis pro alio non habēte idoneam fideiussionem tempore suę excusationis possit de iudicio sisti, & iudicatum soluendo dictis Syndicatoribus fideiubere.

De pœna non obseruantis confinia ordinata per D. Rectorem Prouinciæ Marchię. *Rub. XIIII*

DECERNIMVS, etiam, et ordinamus, ꝙ si aliquis de Ciuitate, comitatu, siue districtu Aux. vel incola, seu habitator ipsius Ciuitatis fuerit missus, siue positus ad confinia per D. Rectorē Prouinciæ Marchiæ Anconitanæ, dictus talis confinatus teneatur, & debeat ipsa confinia obseruare, & ipsis obbedire, et parere, et ipsa confinia non rumpere, nec contra ipsa venire. Si quis autem contra prędicta fecerit, seu attentauerit aliquo quæsito colore, pœna capitis puniatur.

De nos

Quòd porci non possint extrahi de territorio, & forensibus vendi. *Rub. XV*

ITEM ꝙ Ciues, & habitantes Ciuit. Aux. habentes porcos in Ciuit. Aux. non possint, nec valeant alicui forensi vendere, nec vēdi facere, extrahere, nec extrahi facere de Ciuit. Aux. & eius territorio aliquē porcum masculum, vel feminam magnum, vel paruum pœna decem lib. deñ. pro quolibet porcello, seu porco vendito forensi, seu extracto de facto, & sine diminutione aliqua exigenda, & cōi adplicanda, & totidem ab extrahente, seu emente, & liceat cuilibet officiali Ciuit. Aux. inquirere, & inuestigare ex proprio officio, & repertum culpabilem ex propria inuentione per ipsum facta punire ad dictā pœnam, & habeat quartam partem pœnæ, & quilibet possit denuntiare, & acculare cum vno teste, & teneatur secretus, & habeat quartam partem pœnę.

De pœna cōmictentis aliquod malefitium seu iniuriam in personam Dñorū Consaloneriį, & Priorū. *Rub. XVI*

ITEM statuimus, & ordinamus, ꝙ cum aliquod statutum non reperiatur ad tollendum materiam delinquendi, & maxime contra officium Consaloneriatus, & prioratus Ciuit. Aux. ꝙ si quis comiserit aliquod maleficium in personam alicuius Consaloneriį, & Priorum populi Ciuit. Aux. durante eoꝝ officio, & per duos menses post depositionem officii, seu occasione officii prædicti puniatur per D. Potestatem Ciuit. Aux. in quadruplici pœna. Et si dictis Consaloneriо, & Prioribus, vel alicui ipsoꝝ infra dictum tempus occasione dicti officii administrationis verba iniuriosa dixerit puniatur in quadruplici pœna eius quod de verbis iniuriosis in statuto continetur, Statuto, Capitulo, Ordinamento, Reformatione in contrarium loquentibus non obstantibus.

Quomodo puniantur pernoctantes extra Ciuitatem cum animalibus, & de senaitis. *Rub. XVII*

ITEM ordinamus, ꝙ nemini de Ciuit. Aux liceat intra confinia, & circulum infrascriptum de nocte tenere boues, vachas, iumēta, porcos, capras, nec aliquod aliud genus animalium in territorio Ciuit. Aux. nisi in domibus, casalinis, & mandriis bene clausis, & munitis, seu ligatos, & iunctos cum funibus in possessionibus propriis, vel conductis, & non in aliis possessionibus sine licentia domini cuius fuerint, quam in scriptis habere debeant, & subscriptam manu officialis damnoꝝ datoꝝ pœna a quolibet custode contrafacente in tribus libris sine diminutione pro quolibet boue, vacha, asino, iumenta trium lib. deñ. & pro quolibet porco, capra, hirco, & his similibus viginti solidis, pro qualibet pecude sine custode inuenta duoꝝ solidoꝝ exigenda sine diminutione, & Dominus teneatur ad pœnam animalium in defectu custodis. Nox verò intelligatur de sero a primo sono campanæ minoris cōis quando pulzatur pro tertio sono, & de mane quando dicta campana ad Auemaria pulzatur, & in prędictis, & contra prędicta quilibet officialis Ciuit. Aux. inquirere, & inuestigare possit, & quos inuenerit delinquentes in prędictis punire ad dictam pœnam, & habeat tertiā partem ipsius pœnę, & officialis damnoꝝ datoꝝ teneatur, & debeat de nocte ire, & inuestigare, & inquirere pro delinquentibus in prædictis, & habeat quartam partem pœnę, nec non in qualibet contrada teneatur, & debeat eligere, & deputare custodes priuatos, seu secretos, quemadmodum sibi videbitur, & credatur relationi custodis iurati cum vno teste, & habeat talis referens tertiam partem pœnę quoꝝ nomina teneatur secreta, & quilibet accusare possit cum vno teste bonæ condictionis de visu, & habeat tertiam partem banni, & officialis damnoꝝ datoꝝ inquirere, & inuestigare teneatur ad promotionem cuiuslibet conquerentis. Senaite verò prime, & illaꝝ confines sunt videlicet incipiendo a figura nuncupata Castri ficardi per lineam directam versus aquilonem, vsq; ad Ecclesiam S. Ioannis, & a dicta figura S. Ioannis, per directam lineam vsq; ad figurā, siue sacellū S. Giorgii, & a dicta figura S. Giorgii per viam magnā vsq; ad riuū, & a dicto riuo, procedendo versus occasum vsq; ad angulū possessionis D. Pirithoi de recuperutiis, & ex inde per lineam directā vsq; ad, & super domū nunc D. Ludouici Scarlacti, olim illoꝝ de Monte milono, & ex inde vsq; ad viā supra possessionē D. Domitii de Mactutiis, & ex inde per lineā directā pariter eūdo versus occasum vsq; ad mediū agri nuncupati della magione prosequendo ad tremonē supra domū D. Detii florētii, & a dicto tremono vsq; ad pōtem rossiani, & ex inde per lineā directā vsq; ad fontē castanee, & ex inde per viā magnā versus meridiē procedendo vsq; ad figurā S. Marie de Monticellis, & a dicta figura, pariter versus meridiem prosequendo vsq; ad quemdā monralectū, supra fenile de Gallis, & ex inde per lineā directā procedendo inter possessionē ruffignani, & agrum cōserue vsq; ad figuram S. Benedicti versus ortū solis videlicet a capite possessionis de Bertutiis per viam, que tendit ad Ecclesiam S. Dominici, & ex inde per lineā directā, vsq; ad finē possessionis, olim Xantis de Firmo, nunc autē D. Ioannis de Florentiis, in contrata Montis freddi, & ex inde, pariter versus solis ortū procedendo, vsq; ad pedē, agri castanee nuncupati, & ex inde vsq; ad figurā nuncupatā D. Antonotii, in via magna que tendit versus Recinetū, & ex inde per viā inter agrū nuncupatū delle Noce, & fundū Giorgii Francisci vsq; ad foueum, in calce possessionis Antonii Tholomei, & ex inde per directū, vsq; ad viā calciatæ, & ex inde per lineā directā versus aquilonē, vsq; ad figurā Castri ficcardi in via publica que tendit de Ciuitate nra ad dictū Castrū ficcardū. Secunde verò senaite, incipiendo a fonte Montis S. Petri vsq; ad tribiū prete ficte, & ab inde, vsq; ad trauersam, & a dicta trauersa per lineā directā versus almā Domū Lauretanā, vsq; ad viā que ducit ad Castrū ficcardū, puenien do inter sacellū S. Sabini, & Castrū nrm vacharii, & ab inde, versus aglonē vsq; ad fontē spine, & succesiue vsq; ad fontē lōgarie, nuncupatū della gogetta, & ex inde per viā publicā vsq; lubtus montē raulū, versus solis ortū, procedendo ad pontē rusticū vsq; ad riuum, & ex inde vsq; ad viam que est per medium possessionis Castellette, sequendo per viam directam, que tendit ad Ecclesiam S. Stephani, & a dicta Ecclesia S. Stephani per lineam directam vsq; ad prędictum fontem Montis S. Petri, remanentibus vltra pędictas contratas, aliis, pro tertiis, & vltimis senaitis, vsq; ad confinia circunuicinoꝝ. Et semper intelligatur in eis

nibus supradictis damnum emendare, & pœnam soluere sine diminutione. Volumus etiam contra retinentes animalia intra stechata, & muros Ciuitatis, & ante portas inter stechatum, seu sbarram inquiri per officiales, & repertos culpabiles puniri dictis pœnis modo, & ordine prædictis.

Qualiter, & qua pœna puniantur forenses laborantes in territorio Ciuitatis Auximi sine licentia, & de promissione per eos facienda, & danda de soluendo gabellam, & datium Cõis Auximi. Rub. XVIII

STATVIMVS, & ordinamus, ꝙ nemo forensis, qui non sit subiectus Auximane iurisdictioni, vel qui non habitat in Ciuitate Aux. audeat, vel presumat laborare in territoriis Ciuit. Aux. quin primo a D. Consalonerio, & Prioribus præfate Ciuitatis licentiam in scriptis in publicam formam redactã manu Cancellarii dictę Ciuitatis obtinuerit, & primo promiserit tempore recollectionis bladi, lini, & cuiusli bet generis frumenti tempore messis, & pro recollectione vini, seu musti tempore vendemiarũ, atq; recollectionis oliarũ soluere in cõi Ciuit. Aux. pro extractione ipsius quod perceperit in territoriis prędictis illam quantitatẽ quã Ciues Aux. pro recõductione dictarũ rerũ soluerint ad portas pœna a quolibet cõtrafaciente ququaginta lib. deñ. cõi dictę Ciuit. de facto sine diminutione p Põtatẽ dictę Ciuit. exigñ. & cõi applicañ.

Quòd non liceat retinere animalia in platea, & alijs locis publicis Ciuitatis Auximi de nocte. Rub. XIX

STATVIMVS, & ordinamus, ꝙ nemini de Ciuit. Aux. nec in ea habitanti liceat, nec possit retinere boues, nec alia animalia de nocte in platea Cõis, in stradis, & aliis locis publicis dictę Ciuit. pœna a quolibet contrafaciente pro quolibet boue, vacha, & iumenta viginti sol. pro quolibet alio animali minuto scilicet capra, pecude, & his similibus quinq; sol. sine diminutione, & sine aliqua iuris sollẽnitate prętermissa sine processu scilicet de facto exigenda, & per inuentionem quilibet officialis Ciuit. Aux. & reptos culpabiles de facto punire, vt dictum est. Nec non officialis damnorũ datorũ dictæ Ciuit. Aux. vinculo iuramẽti teneatur, & debeat per suam inquisitionem, ex officio suo, & accusationem, denuntiationem, & quęrelam cuiuscunq; conquerentis, seu accusantis, & denuntiantis procedere, & repertos culpabiles modo, & ordine prędictis punire, & quilibet admittatur ad acculandum, & denuntiandum cum vno teste, & eius nomen teneatur secretum, in platea verò magna videlicet circũ citernam cõis, nec etiam de die sub pœna duplicata.

De non frangendo linum in platea, & alijs locis publicis Ciuit. Aux. Nec etiam extra portas eiusdem in triginta cannas, & de non extendendo linum in platea, nec in via publica à porta Episcopatus vsque ad portam vachariam. Rub. XX

ORDINAMVS, & statuimus, ꝙ nemo de Ciuit. Aux. vel aliunde in ea habitans, nec alicuius famulus, vel famula possit, nec valeat in platea cõis dictæ Ciuit. & in aliis viis, & locis dictæ Ciuit. & Cauatitii, nec in domibus, & splatiis ppriis, siue conductis, nec in stratis, & viis publicis ẽt extra portas dictę Ciuit. p triginta cannas ad pedes cõis prope portas triturare, seu frangere, & vt vulgo dicitur grãmulare linum pœna centum sol. à quolibet contrafaciente de facto, & sine diminutione exigenda, & quilibet officialis Auximi vinculo iuramenti inquirere, & inuestigare teneatur contra tales delinquentes, & reptos culpabiles punire in prædictis pœnis, & modo. Nec non in platea, & in strata publica à porta Episcopatus, vsq; ad portam vachariam linum ad solem nullatenus expandi possit, & qui contrafecerit puniatur in dictis pœnis modo, & ordine prædictis.

Quòd nullus audeat de murata, aliquod genus lapidum extrahere, & de pœna contrafacienti. Rub. XXI

ET ꝙ nemo de dicta Ciuitate, & in ea habitãs audeat, vel presumat extrahere de mœniis cõis aliquod genus lapidum grossorum, vel minutorũ, seu extrahi facere, & si quis contrafecerit in prędictis, vel aliquo præmissorum in viginti quinq; lib. deñ. vice qualiber, & pro quolibet lapide cõi applicanda per Potestatem de facto, & sine diminutione aliqua omni iuris sollennitate postposita cõdemnari debeat, & puniri, & liceat vnicuiq; accusare, vel denuntiare, & teneatur secretus, & habeat quartam partem pœne.

De prohibita carnium venditione alibi quàm in beccarijs ordinatis. Rub. XXII

ORDINAMVS, & statuimus, ꝙ nullus Ciuis Aux. forensis, vel habitator ipsius Ciuitatis audeat, vel præsumat facere beccariam, siue carnes recentes, & occidi facere animalia, & vendi facere in aliquo loco prętęrquam ad beccarias cõis vsitatas existentes in dicta Ciuitate ad pœnam decẽ lib. deñ. à quolibet contrafaciente auferendam, & vice qualiber per Potestatem Ciuitatis Aux. absq; diminutione aliqua qualibet iuris solennitate omissa, & Potestas, & sui officiales teneantur, & debeant inquirere solerte, & culpabiles punire ad dictã pœnã pœna centum solidorũ de suo salario si remissum fuerit, vel negligẽs,

De pœna animalium intrantium pascentium seu stantium intra caballectos grani, seu ad ipsos caballectos, & animalia porcina non possint duci, nec stare intra confinia Ciuitatis. Rub. XXIII

ORDINAMVS, & statuimus, ꝙ nullum genus animalium possit, nec debeat pascolare, intrare, & immittere quoquo modo in possessionibus vbi sunt, & stant caballetti grani, vel alicuius bladi cuiuscunq; generis ad pœnam nouem sol. de die, pro quolibet animali, de nocte pœna duplicetur, ni si dominus, vel patronus possessionis dixerit, & iurauerit concessisse licentiam, etiam ad dictam pœnam nouem solidorũ pro quolibet animali teneatur si intrauerit, & damnum non dederit. Pro qualibet autem pecude sol. vnum de die, de nocte duplicetur. Item nulla persona possit, nec debeat ducere, vel conducere, aut conduci facere porcos, siue scrophas intra confinia Ciuitatis quoquo modo de nocte tantum ad pœnam viginti sol. pro quolibet porco, vel scropha, & qualibet vice. Itẽ ꝙ à medietate mensis Octobris vsq; ad Klẽdas

das mensis Ianuarii de die, nec de nocte possint mictere, nec immitti facere porcos, scrophas intra dictam finia ad pœnam decem sol. pro quolibet dictorum porcorum.

De Ciuilibus causis intra duos menses continuos expediendis summarie, & de plano. Rub. XXIIII

QVOD pro vtilitate litigantium, & minori dispendio personarũ, & ne cause, & lites inmortales efficiantur, statuimus, ordinamusq; ꝙ Potestas Ciuitatis Aux. teneatur, & debeat intra tempus continuum duorũ mensium per sententiam diffinitiuam decidere, & terminare omnes, & singulas causas ciuiles de quantacunq; fuerit quantitate, seu re coram eo vertentes, & pendentes, & quę in futurum vertentur, & pendebunt sũmarie simpliciter, & de plano sine strepitu, & figura iudicii, inutilibus dilationibus, & friuolis exceptionibus penitus reiectis, sed tantum sola facti veritate inspecta quibuscunq; in contrariũ facientibus non obstantibus, & si d. Potestas in prędictis, vel aliquo prędictorũ fuerit negligens ipso facto, & iure incurrat pœnam vigintiquinq; ducatorũ dicto cõi applicandorũ vice qualibet qua contrafecerit.

Quòd in causis ciuilibus à decem lib. infra non possit interuenire procurator, sed sine aliquo procuratore summarie expediantur. Rub. XXV

QVOD Potestas Ciuitatis Auximi teneatur, & debeat omnes, & singulas lites, questiones, & controuersias, atq; causas ciuiles, quę coram eo vertuntur, & pendent, & in futurum vertentur, & pendebunt vsq; ad quantitatem decem lib. deñ. seu vsq; ad valorem rei decem lib. deñ. per sententiam diffinire, decidere, & terminare summarie de plano sine strepitu, & figura iudicii sed tantum visa veritate sine interuentu procuratorum officium exercentis, qui in dictis causis vsq; ad dictam quantitatem decem librarum denariorum, vel valorem rei decem librarũ deñ. nullo modo interuenire possit.

Quòd non liceat, nec possit in aliquo Concilio proponi, vel aliquam supplicationem legi super remissione alicuius condemnationis, seu pœnarum ipsius. Rub. XXVI

ORDINAMVS, & statuimus, vt in omnibus tollatur materia delinquendi, ꝙ Consalonerius, & Priores, vel alius officialis, seu alia quecunq; persona nullo modo possit, seu debeat in aliquo concilio generali, vel credenciç, seu hominum adunantiæ proponere, & proponi facere, aut dicere, seu consilium dare, vel aliã supplicationẽ legere aliquo modo, vel facto, seu aliquo quesito colore per directum, vel per indirectũ sup remissione alicuius condemnationis, & remissione pœnarũ, vel dilationẽ dare ad soluendũ pœna centum florenorũ auri pro quolibet cõtrafaciente, & vice qualibet in prędictis, & nihilominus cõtra prędicta, & quodlibet prędictorũ factum, sit irritum, & inane, & nullum quomodolibet sortiatur effectum, & Potestas teneatur vinculo iuramenti omnem diligentiã, & inuestigationẽ facere contra eos, & si apparuerit prędictorum aliquod fecisse teneatur, & debeat ipsos in pœna prędicta sine remissione condemnare.

De interdicta deuastatione portellarum, & aliorum ædificiorum Cõis, & de prohibito ingressu, seu exitu alicunde quàm per portam. Rub. XXVII

ITEM ordinamus, & statuimus, ꝙ nulla persona Ciuitatis Auximi, vel forensis cuiuscunq; conditionis existat audeat, vel pręsumat portellas, vel alia edificia Cõis Ciuitatis prędictę destruere aliqualiter, vel vastare, nec aliunde q̃ per eas intrare, vel exire, seu supra ipsam ascendere, vel transire pœna quinquaginta lib. deñ. pro quolibet contrafaciente, & qualibet vice, & maiori arbitrio nostri generalis concilii cosiderata qualitate delicti, & temporis, & conditione personæ, & liceat cuilibet delinquentes accusare, & denuntiare, & credatur iuramento denuntiantis cum dicto vnius testis bonæ conditionis, & famæ, & habeat, & habere debeat accusans quartam partem condemnationis prędictę, & teneatur secretus.

Quòd D. Consalonerius, & Priores durante tempore eorum officij non possint emere aliquam gabellam prouentum seu res alias dicti Communis, & de pœna contrafacientis. Rub. XXVIII

ETIAM statuimus, & ordinamus, ꝙ nullus Auximanus cuiuscunq; gradus, & cõditionis existat dũ erit ad officium, siue in officio Prioratus dictę Ciuitatis per se, vel interpositam personam palam, vel occultæ directe, vel indirecte aliquo modo, vel colore quesito audeat, vel præsumat emere, vel emi facere duhanam, siue gabellam, aut gabellas dicti cõis, aut etiam prouentus, aut pascua, vel herbaticum, aut aliquod datium, aut aliquod de bonis dicti cõis venalibus, mobilibus, vel inmobilibus emere, vel cum emẽtibus partem, seu sortem habere, & qui cõtrafecerit in prędictis, vel aliquo prędictorũ statim, ꝙ ad dicti cõis notitiã peruenerit, & quãdocũq; sciri poterit nõ obstante aliquo tẽporis trãscursu p Põtatem Ciuit. Aux. de facto in quinquaginta lib. deñ. & summarie, & sine strepitu, & figura iuditii puniatur, & si cõi, videlicet generali Cõcilio placuerit eidẽ duhanã, siue qdemerit tollatur, & ad Cõmune reuertat, & qlibet tales delinquẽtes accusare, & denuntiare possit cũ pbatione duorũ testiũ bonę cõditionis, & famę, & habere debeat quartã partẽ pœnę pdictę, & statutũ hoc p Põtatẽ dictę Ciuitatis sub iuramenti vinculo inuiolabiliter obseruetur.

De recusantibus soluere Collectas. Rub. XXIX

ADDIICIMVS cuidam statuto posito in statuto maiori in extraordinariis sub Rub. de cessantibus soluere Collectas hoc modo videlicet, ꝙ omnibus recusantibus soluere Collectas, etiam in dãnis datis per nostrum officialem damnorũ datorũ ius nullo modo reddatur, nec audiatur modo aliquo, nec cõstringat aliquã psonã reptam in dãno cũ bestiis, vel sine in aliqua re, vel possessione ipsorũ sicrecusantiũ aliquã pœnã soluere, & ꝙ statutũ supra dictũ cũ præsenti additione seruetur per Potestatẽ, & alios officiales in qualibet parte, sub pœna cuilibet Potestati contrafacienti vigintiquinq; lib. deñ. de suo salario.

De prohibita donatione armorū cōis, & scindicatu, at refirma Potestatis, dānorūq; datorū officialis. Rub. XXX

ITEM statuimus, & ordinamus, ꝙ nullo vnq; tempore per nostra regimina alicui nostro officiali possint Arma nostri cōis donari. Et ꝙ nullus officialis intra tempus sui officii valeat modo aliquo scyndicari. Et ꝙ nullus Potestas, & officialis damnorum datorum possit pro secundo semestri in officio refirmari pœna Consalonerio, & Prioribus proponentibus, seu proponi facientibus aliquid de prędictis centum lib. deñ. pro qualibet vice, & consulenti vigintiquinq; lib. deñ. de facto, & sine diminutione applicañ. cōi ꝑtato.

De pœna offendentium Dūm, vel Conductorem in re propria, vel Conducta. Rub. XXXI

ITEM statuimus, & ordinamus ad reprimendam temeritatem, & audaciam infrascriptarū personarū, ꝙ quicūq; pecorarius, bubulcus, porcarius, aut qui vis alius custos bestiarū, vel alius quicūq; aliquā iniuriam fecerit, vel intulerit contra aliquem existentem in possessione propria, vel conducta cum armis, vel sine armis puniatur per nostrum Potestatem in pœna quadruplici eius quę in statutis aliis continetur.

De Recessorijs molendinorum. Rub. XXXII

VOLENTES prouidere pro indemnitate ciuiū, qui territoria habent circa molendina prædicta propè vallata, & versus ciuitatē Auximi, statuimus, & ordinamus, ꝙ omnes mollarii molendinorū Ciuit. Aux. debeant facere recessoria vallatorū versus flumen, & non versus Ciuitatē pœna cuilibet molendinario contrafacienti, & vice qualibet decem lib. deñ. sine diminutione aliqua.

De pœna imposita Custodibus bestiarum. Rub. XXXIII

ITEM statuimus, & ordinamus, ꝙ quicunq; custos bestiarū custodiuerit aliquas bestias in blado, lino, legumine, vinea, Canneto, vel orto teneatur de facto soluere in communi sine aliqua diminutione centum sol. pro pœna ipsius custodis, & pro bestiis soluatur, vt in statutis aliis cōtinetur, & ꝙ teneatur Dominus in defectu custodis, non obstante, ꝙ probaret, ꝙ eidem custodi, vel famulo de suo stipendio persoluisset salua semper duplicatione ratione noctis, & credatur iuramento denuntiantis de prædictis, vsq; in quantitatem dimidiam dictarū pœnę custodis prędicti.

De pœna imposita pecorarijs de oliuetis. Rub. XXXIIII

ETIAM statuimus, & ordinamus, ꝙ nullus pecorarius possit mictere, seu retinere bestias, siue pecudes in oliuetis a Klendis Settembris, vsq; ad chalēdas Ianuarii pœna decem, & octo deñ. pro qualibet pecude, seu bestia, & pro quolibet custode pœna centum solidorū sine diminutione, & de facto, sine diminutione vt supra, & in defectu famuli, vel custodis teneatur Dominus vt supra, & credatur iuramento denuntiantis vsq; ad dimidiam pęnę vt supra proximè cautum est. Et intelligatur oliuetum vbi fuerit quantitas decem pedum oliuarum, pro vna quaq; possessione non obstante alio statuto super hoc loquente cui per prędens expresse derogamus.

Qualiter qui causam habet cum commune non admictatur ad officium. Rub. XXXV

ITEM statuimus, & ordinamus, ꝙ nullus qui causam, seu questionem haberet cum nostro Communi eo tempore quo eliguntur Consaloneri, & Priores, Cancellarius, vel alius officialis nostri cōis, nec aliquis Pater, filius, frater, cognatus, vsq; ad tertium gradus possit esse, seu eligi ad aliquod officiorum prędictorum, & si aliquis eorum eligeretur contra formam prædictam, dicta electio non valeat, & ille qui electus fuerit exercere non possit, & ab exercitio ipsius officii repellatur, qui verò ipsum officium acceptaverit soluat Communi bannum vigintiquinq; librarum deñ. de facto sine diminutione.

De exceptionibus. Rub. XXXVI

QVIA Sepius contingit in causarū ciuiliū decisionibus propter quasdam exceptiones à litigantibus propositas respicientes ordinationem litis, & processus, siue iudicii eorū diffinitiones per iudices retardari in meritis causarū, & ob id cum maximo partiū dispendio longius, q̄ iustum sit lites protrahuntur iccirco, vt quandoq; sit litium finis, statuimus, & ordinamus, vt iudex, tàm causæ principalis, q̄ appellationū debeat omnino reiectis exceptionibus ad processum factis respicientibus tm̄ litis, vel iudicii ordinationem, ac ipsius nullitatē (exceptis exceptionibus iurisditionis, seu incompetentie iudicis, citationis mādati, ac dierū feriatorū in honorē Dei, et Santorū) debeat causas expedire, & in meritis iustitie eas decidere absq; aliqua processus retardatione summarie, & sola facti veritate inspecta, quod qui dē statutū locū obtinere volumus in futuris causis litibus, & negotiis tantum.

De fructibus Dotis promisse, & non solute, ac non restitute. Rub. XXXVII

SI Aliqua persona cuiuscunq; sexus, vel ꝗtatis, dotem ab ea promissam alicui mulieri, vel alteri ipsius nomine post tempus solutionis dotis tàm a lege q̄ ab homine prefixum distulerit, dare, ac soluere statuimus, & ordinamus etiam absq; extraiudiciali interpellatione donec integraliter persoluerit dotem promissam mulieri, ipsam teneri omnino soluere ei fructus dotis ad rationem sex pro centinario dotis promisse, omni iuris, & facti exceptione remota, quod quidem locum habere volumus etiam in dote restituenda per maritum, vel eius heredes ipsi vxori, ac eiusdem heredibus soluto matrimonio, et prædicta in futuris negotiis obseruentur.

De Sequestris. Rub. XXXVIII

ORDINATVM Pariter, & statutum est, ꝙ quotiencūq; cōtigerit, ad cuiuluis instātiā, pro parte nostri Potestatis, aut alteri⁹ iudicis, & officialis nre Ciuitatis, fieri aliquod Sequestrū, & legitime prę sentari cuicunq; personæ, si infra terminū quindecim dierū currētiū post huiusmodi sequestri presentationē cōputañ. talis persona cui dictū sequestrū fuerit præsentatū cōparuerit, corā iudice ordinario, & dictū sequestrum cōmictente, citatis citandis, audiatur in alegationibus, & iuribus suis, elapso autem dicto termino quindecim dierū, vt supra, & dicta tali persona, cui vt prędictur dictum sequestrū factū, & prędentatum fuerit, non comparente, & nil deducente, nec allegante in iudicio habeatur pro consentiente dicto sequestro, dictūq; sequestrū acceptante, & successiue contra eādem personā, & eius res, & bona post legitimam discussionem factam contra principalem debitorem agi possit, & valeat.

De Solutionibus capitum solidorum. Rub. XXXIX

CVPIENTES Abusionū causas, ne dū ipsas abusiones auferre, ac penitus extinguere, & extirpare, attendentesq;, statutū supra positū in libro tertio, fol. 26. sub rub. 4. de summariis cognitionibus, & capitibus solidorum videlicet in calce dicti statuti, & illis partibus vbi fit mentio de solutione capitum solidorū, fuisse, & esse nimis rigidū, & rigorosum licet nūq; fuerit in dictis partibus vsui receptū, immo p cōtrariū vsum omino sublatū. Additū igitur per nos, & ordinatū fuit, & expręsse declaratū, ꝙ capita solidorū minime etiā soluātur, in pnunciatione tenutarū, nec etiā in exequtione ꝑceptorū, laudorū, sententiarū, testamētorū, relictorū, & instrumentorū, nec alterius scripture p iudicē exequende. Et nemo ad aliquam solutionē capitū solidorū desuper astringatur, cui quidem statuto videlicet in dictis partibus expręsse derogamus remanentibus ceteris, in dicto statuto, contentis in suo robore firmis.

De Uncinis deferendis a Canibus. Rub. XL

SEQVENTES Insuper inueteratā consuetudinē ad huc in viridi obseruantia pmanētem, decernimus, & ordinamus, ꝙ omnes, & singule personæ, nostrę iurisdictioni subiecte, habentes, seu quomodolibet retinētes canes extra ciuitatē, p territorū (exceptis p custodia pecudū) teneant, & debeāt in chalē dis mensis Septēbris, vsq;, & per totū dictū mensem, seu vlterius vsq; quo non fuerit completa vindemia, apponere, & alligare, & portari facere continue p d. tēpus ad collū dictorū canuū, vnū vncinū ligneū longitudinis ad minus vnius brachii, ne facilior sibi detur aditus ad deuorandas vuas in vitibus existētes, & ad euitanda intollerabilia dāna, quę (vt longa docuit experientia) à canibus delup fiunt, & committuntur in vineis sub pœna decem bononēn. pro quolibet, et qualibet cane sic vt præmittur reperto absq; vncino, de facto soluen. per dominum, seu dominos dictorum animalium officiali damnorū datorū nostræ ciuitatis.

De laboratoribus vinearum, & canetorum. Rub. XLI

QVIA multotiens inter Dominos, & Laboratores vinearū, & cānetorū, stilo, & consuetudini se referentes, nō nulle q̄stiones oriuntur, & cōtrouersie, & ꝓpterea, maximo litiū tedio vexātur. Volētesq; delup ad omnē dubietatē tollendā, opportunę ꝓuidere, statuimus, & ordinamus, ꝙ licet in contractibus, & cōuentionibus inter Dños, & laboratores prędictos conficiendis nulla facta fuerit mentio de laboreriis, & foueis) oēs, & singuli laboratores vinearū, & cānetorū, intelligantur obligati, prout teneantur, & obligati sint annuatim dare, dariq; facere, foueis vinearū, & cānetorū dñi, vt vulgo dicit vnā fictā, & vnā rasam, fūptibus dictorū laboratorū p totū mensē Maii, dictas vineas, & cāneta semel in anno vangare, vangatiuè facere, & bis zappare, aut zapari facere rēporibus debitis, ita tamen ꝙ prima zappatura, fiat ante lapsum mensis Iunnii, secunda verò p totū mensē Augusti, & si dicti laboratores defecerint in prima zappatura, quod intelligantur āmictere tertiā partē fructuū, de portione sibi tāgente, & deficientibus in secunda tm̄ zappatura, teneantur dicti laboratores, statim factis vindemiis huiusmodi zappaturā ꝑbere, aut reficere, oēs expensas, & opera, p dictis vindemiis facta, & hoc arbitrio dñorū, qui quidē laboratores, nec alii non possint modo aliquo de terris p eos cōductis, aliquā arborem siccā per se, vel alios euellere, nisi prius aliam plantauerit eiusdem qualitatis, & viridem custodierit, sub pœna vnius floreni pro qualibet, & qualibet vice officiali dānorū datorū applicañ. & hoc vt ager Auximanus conseruetur in fructibus.

De animalibus reconductis. Rub. XLII

ITEM Addendo statutis de damnis datis ad fauorem Officialium, & ad obuiandū fraudibus, Statuimus, & ordinamus, ꝙ omnes, & singule bestie, & animalia quecūq;, cuiuluis personę quæ in futurū reconduci contigerint ad hospitia, causa, & occasione dānorū datorū ipso facto intelligantur, & habeantur pro denunciatis officio, & officialibus damnorum datorum, & hospites eorumq; familia non possint, nec debeant, modo aliquo, dicta animalia, vt supra, reconducta, alicui restituere absq; expręsa licentia officialis dānorū datorū etiam, ꝙ reconducens ita consentiret sub pœna decem bononēn. pro quolibet animali, & vice qualibet officiali ipsi applicandorum.

De damno dato personaliter in lino. Rub. XLIII

AD Prouidendū, & obuiandū intollerabilibus fraudibus, & dānis quę lepissime cōmictuntur in linis pro vitibus ligandis, & similibus, statuimus, & ordinamus, ꝙ quecūq; persona cuiuluis status, & conditionis, reperta fuerit euellere, aut portare, aliquā quantitatem lini, nec legitime probauerit esse suū, incurrat ipso facto prenam vnius floreni pro qualibet, & qualibet vice, absq; aliqua diminutione.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА

QVONIAM Omneis caſus (ſic etenim eſſe credimus) cum ſint illoꝝ nempè innumerabiles euentus) per has noſtras municipales leges decidere non potuimus, nec valemus. Iccirco ad tollendam omnem dubietatem, ſuſpitionisq; materiam, ſtatuimus, & ordinamus, dicimus, & declaramus, ꝙ in omnibus, & ſingulis caſibus, & cauſis, ac negociis, cognoſcendis, decidendis, & terminandis, quaꝝ, & quoꝝ cognitionem habemus primo noſtra ſtatuta, & ordinamenta obſeruari decernimus, & vbi ea deficerent ſacras prouinciales Conſtitutiones, & ſucceſſiue in illaꝝ defectu, ius cõe ciuile, quo pariter deficiente, ius canonicũ, poſtremo ipſis omnibus deficientibus, inueteratas, ac laudabiles noſtras conſuetudines, à iure tamen nequaquam reprobatas, volumus inuiolabiliter obſeruari. Verum quia, plerumq; forſan contingere poterit huiuſmodi ſtatutis, & reformationibus noſtris, p literas, & reſcripta Dñoꝝ ſuperioꝝ p importunas, & falſas ſubrectiones, ac ſuggeſtiones impetrantium derogari, ad perpetuã manutentionẽ illoꝝ decernimus, vt ſi quando, forſan (licet non credamus) euenerit per aliquẽ ex ſuperioribus ipſis noſtris, diſpẽſari, ſeu quomodolibet derogari in aliquo de contentis in præſenti volumine ſtatutoꝝ per eoꝝdem Dominoꝝ ſuperiorum literas, reſcripta, ſeu decreta M.D. Conſalonerius, & Priores noſtræ Ciuit. p tempore exiſtentes, teneantur, & obligati ſint, ſumptibus noſtri cõis, vbi, qñ, & quotiens opus fuerit tranſmictere vnum, vel plures oratores, pro manutentione dictoꝝ noſtroꝝ ſtatutoꝝ ppetua, prout ſibi magis videbitur, & placebit ſub pœna eiſdẽ M.D. Conſalonerio, & Prioribus vigintiquinq; lib. deñ. pro quolibet, & qualibet vice qua contrafecerint, de eoꝝ ſalario retineñ. & noſtro communi applicañ. de facto. Declarantes expreſſe quecumq; ſtatuta per nos, vt ſupra addita, tñmodo locum habere in futuris caſibus, non autẽ præſentibus, & pteritis.

DILECTIS FILIIS CONFALONERIO, PRIORIBVS, Populi, & Communitati Ciuitatis noſtræ Auximi.

VLIVS PAPAE Secundus Dilecti Filii ſalutem, & apoſtolicam benedictionem. Nuper nobis exponi feciſtis, ꝙ licet olim omnia, & ſingula ſtatuta, & reformationes per vos eatenus factas à ſel. Record. Eugenio quarto noſtro prædeceſſore confirmari, & approbari obtinueritis, ex eoq; tẽpore q̃ plurima Statuta Reformationesq; ediderit tamen quia illa per alios Rom. Pontifices prædeceſſores noſtros nunq̃ confirmata fuerint, de illorũ iuribus heſitari fortaſſe poſſet. Quare nobis humiliter ſupplicari curaſtis, vt dignaremur Statuta, & Reformationes à tempore confirmationis prędictæ per vos facta, & ędita pro illaꝝ ſubſiſtentia firmiori, cum opportuna ſuppletione defectuum confirmare. Vobiſq; de cætero perpetuis futuris temporibus Leges, Statuta, & Reformationes perpetuo valituras. Sedis Apoſtolice aut cuiusuis licentia, ac Confirmatione ſuper hoc minimè requiſita ædendi licentiam concedere dignaremur attento, ꝙ omnes ferme aliq; Ciuitates Prouinciæ noſtræ Marchiæ ſimilem facultatem habent. Nos igitur huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, omnia, & ſingula Statuta, ac Reformationes veſtras. Poſt Confirmationem Eugenii prę deceſſoris noſtri præfati à vobis facta, & ędita dummodo iuſta, & rationabilia ſint, & in præiudicium Eccleſiaſtice libertatis non tendant, tenore præſentium Confirmamus, ac auctoritate Apoſtolica, approbamus, ac nihilominus vobis, vt perpetuis futuris temporibus ſimilia Statuta, & Reformationes perpetuo valituras Apoſtolicę Sedis, aut cuiuſuis alterius ſuper hoc minimè requiſita licentia, ac confirmatione condere, & ædere licite valeatis tenore præſentium indulgemus, licentiamq;, & facultatem concedimus, Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, Legibus imperialibus cęteriſq; incontrarium facientibus non obſtantibus quibuſcunq;. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo piſcatoris die VIII. Maii M.D.VI. Pontificatus noſtri anno tertio.

sigiſmundus.

BERNARDINVS COMES CASTELLARVS EPISCOPVS CASALIS S.D.N. Prælatus domeſticus Prouincię Marchiæ Anconitanę Gubernator Generalis.

NIVERSIS, Et ſingulis Poteſtatibus, Antianis, Prioribus, Vniuerſitatibus, & aliis tũ publicis, tum priuatis perſonis Ciuitatum, Terrarum, & locorum Prouincię Nobis cõmiſſe Salutem in Dño. Solicitudo nobis cõmiſſi officii plurimum nos excitat, vt circa ea intendamus per que quarundam animaꝝ ſaluti conſulat Prouinciam ipſam, & Prouinciales omnes tamq̃ peculiares filios paterno affectu proſequentes. Comperimus namq; in Prouincia ipſa nonnullos celebratos contractus, ac etiam emptiones, venditiones pacta proptęrque multos Patres familias fuiſſe in paupertatem redactos triſtem exitum perſenſiſſe. Et volentes huic morbo congruam adhibere medelam hac præſenti noſtra Conſtitutione, & decreto ſancimus, & ordinamus, ꝙ vendentium, oleum, granum, vinum, & ordeũ anteq̃ illud, ſeu illa recollectum, & recollecta fuerint pro certo ſtabilito prętio inter eos conuento nulla habita conſideratione ad valorem, & iuſtum pretiũ tempore recollectionis: Huiuſmodi venditiones, & alienationes non ſubſiſtere, & venditores non teneri niſi ad valorem communem tempore prędicto pro concurenti pretio recepto. Et quia aliquando emptores prædicti ad tẽpus recollectionis in emptionẽ, & venditionẽ ſe referunt volẽtes cõſequi plus rei empte q̃ pretiũ fuerit perſolutum, & ſic maiorẽ quantitatẽ rei empte, q̃ pretiũ ſolutũ. Volentes circa prędicta opportunę prouidere Declaramus, & inuiolabiliter obſeruari mandamus ipſos venditores, ſeu obligatos non teneri niſi ad tradendum, & conſignandum quantitatem rei empte, & vendite, & obligate iuxta prętia habita tempore

pore prędicto, & non plus non obſtante conuentione habita in maiori ſumma, & ſoluendo ſupplementum, & reſiduum. Et ad tollendas fraudes que commictuntur circa declarationem prætii huiuſmodi rerum prædictaꝝ volumus, & declaramus per præſentes quod vnaquæq; Ciuitas, & Vniuerſitas teneatur eligere duos probos viros cum iuramento, qui legittime, & canonicę obtineantur, qui habeant declarare prętium rerum, prædictarum quolibet anno chalendis Ianuarii quo ad oleum, quo ad granum, & ordeum medio menſe Auguſti, quo ad vinũ chalendis Nouembris. Et quia inuenimus aliquando emptores prædictos, ſeu debentes recipere granum, vinum, ordeum, & oleum ex quacumq; cauſa ſub ſpetie charitatis illud, ſeu illa differre exigere, ſeu petere, vel recipere. Hac pręſenti noſtra Conſtitutione, & Decreto ſancimus, ꝙ pretium olei non poſſit augeir, ſeu augumentari niſi pro eo prætio quo valuerit per totũ menſem Martii, & nõ plus, & quod poſtea fuerit auctũ, ſeu augumẽtatũ poſt dictũ tẽpus cedat cõmodo, & vtilitati debitoris, & ſimiliter de grano p totũ menſem Auguſti, & de vino p totũ menſẽ Octobris, ſiue illud, ſeu illa petitũ, ſeu petita, vel exacta non fuerint per creditores, & oẽm dubietatẽ, & interpetrationẽ circa præmiſſa nobis, aut ſucceſſoribus noſtris in officio reſeruamus. Mandantes præfatas noſtras Conſtitutiones, Ordinationes, & Decreta inuiolabiliter obſeruari per totam Prouinciam tàm per perſonas Eccleſiaſticas, quàm ſeculares, quacũq; dignitate fulgentes inmunitatiſq;, priuilegio, munitas contrauenientes excomunicationis latæ ſententiæ, & ducentoꝝ ducatoꝝ auri Cameræ Apoſtolice applicandoꝝ pœnas noſcant ſe incurriſſe, & ſi aliter fiant obligationes, & contractus inter ipſos emptores, & venditores, & aliter contrahentes præſũmantur dolo ipſoꝝ emptoꝝ, & contrahentium initi, ſimulati, & in fraudem vſuraꝝ, & per metum extorti, & etiam ſi in eis eſſet appoſitum iuramentum, ꝙ pariter præſumat per dolũ, & metũ extortũ. Et inſtrumẽta deſup confecta nullá mereant executionẽ ſed ſint ipſo iure nulla, & nullius valoris efficatie, vel momenti, in cauſis verò pendentibus, & pręteritis nobis reſeruamus deciſionem prædictas conſtitutiones, & ordinationes edidimus de conſilio, & matura declaratione I. V. Conſultoꝝ D. Aſcanii Abeitini, & Benedicti Conuerſini de Piſtorio Auditoꝝ noſtroꝝ, ac Collegii Aduocatoꝝ, & Procuratoꝝ Curie generalis. Inſup vt omnibus innoteſcat mandamus Prioribus, & Cancellariis Ciuitattũ, terraꝝ, & locoꝝ Prouincię prædictę, vt ipſas, ſeu ipſa deſcribant, & deſcribi faciant in volumine Statutorum ſub pœna vigintiquinq; ducatorum auri Cameręˢ Apoſtolicę applicandorum poſt notificationẽ factam illico, & incontinenti. In quorũ fidem &c. Datum Maceratæ vltima Nouẽbris M. D. XXXI. Ommiſſo ſigillo.

Bernardinus Caſalis Gubernator.

Ommiſſis aliis locis &c.

Auximum. Soluit Bayulo Bononenum vnum pro quolibet miliare de loco ad locum, & expenſas.

PIVS PAPA QVINTVS.

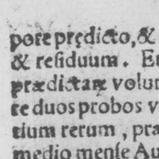

D Perpetuam Rei Memoriã. Ex debito paſtoralis officii, meritis licet imparibus, noſtris numeris impoſiti, ad ea conuenit vigilantiæ noſtræ curas intendere, per quã Cõmunitates, & homines noſtręˢ præſertim ſollicitudini etiam in temporalibus crediti, & qui ſiue fidei, & deuotionis ſinceritatę, & conſtantia erga Sedem Apoſtolicã, & Romañ. Pontifices condigni ſe reddiderunt, munera, gratias, & liberalitates cognoſcant, vt quotidie magis in ſua firmitate perſiſtant, & ne dum ea, quæ per Sanctam Sedem præfactam, & Romañ. Pontifices ſibi conceſſa, approbata, & innouata, verumetiam quæ per ipſos pro tranquillo regimine, & cõmoditates ipſius populi, ciuium, & ſuoꝝ hominũ ſtatuta, ordinata, & decreta ſunt, & forſan apoſtolico pręſidio fulcita, & extenſa fuerunt, vt firmiora perſiſtant, de nouo approbañ. & confirmañ. & alias pro eoꝝ obſeruatione, prout in Dño conſpicitur ſalubriter prouidere. Sanè ſicut nobis innotuit, diuerſi Romañ. Pontifices prædeceſſores noſtri conſiderantes fidem ſinceritatẽ, & conſtantiã cõitatis regiminis, ac particulariũ perſonaꝝ noſtrę Ciuitatis Auximi erga Sanctã Sedem Apoſtolicã, & Romañ. Pontifices exigentibus eoꝝ meritis, quę nos perpendere cognouimus, varia, & diuerſa priuilegia, immunitates, & exẽptiones etiã ſi p Vicarios generales, & Legatos Pro. noſtrę Marchię conceſſa fuiſſent, necnon ſtatuta, decreta, ordinationes, & alia per dictã cõitatem ordinata, & reformata conceſſerunt, confirmarunt, approbauerunt, & innouauerunt: Nos autem ſimilibus, & ampliorib⁹ fauoribus, & gratiis cõitatem, & homines præfatos amplectentes, & proſequentes, omnia, & ſingula priuilegia, indulta, gratias, cõceſſiones, & immunitates per quoſcunq; Romañ. Pontifices prędeceſſores noſtros, & Sanctã Sedẽ Apoſtolicam, eoꝝq; Legatos, Vicelegatos, & Gubernatores, vel eoꝝ auctoritate cõitati, & hominibus prędictę Ciuitatis Auximi cõceſſa, approbata, & innouata, nec non ſtatuta, ordinationes, decreta, reformationes per Cõitatẽ, vel Concilium, ſeu regimen ipſius Ciuitatis q̃libet facta, edita, & firmata, ac in futurum fienda, edenda. & firmanda, licita tamen, & honeſta, ac cõtra libertatẽ Eccleſiaſticã non tendentia, prout hactenus laudabiliter obſeruata ſunt, motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, prędictaq; deſuper matura informatione, & deliberatione, approbamus, confirmamus, & innouamus, illiſq; noſtrũ, & Sedis Apoſtolicæ robur, & firmitatem adiicimus: Ac quòd ad regimen, & gubernũ Ciuitatis prędictæ ipſiuſq; comitatus, & diſtrictus Prætorẽ, ſeu Poteſtatẽ, & officiales à ſe ipſa, vel ipſis tantũ liberè, & licitè eligere, nominare, deputare, ac taliter electi, nominati, & deputati, & non alii gubernũ, & regimen adminiſtrare, ius reddere, & officia exercere poſſint, & debeant, omnesq;, & ſingulas causas, lites, & queſtiones tàm ciuiles, q̃ criminales, ſeu mixtas cuiuſcũq; qualitatis, quantitatis, & importantiæ inter ciues, homines, incolas, & habitatores dictę ciuitatis, ac alios quoſcunq; cuiuſcũq; ſtatus gradus, ordinis, vel conditionis exiſtentes, ac tàm ratione perſonę, q̃ bonoꝝ per eos poſſeſſoꝝ ſorum dictæ Ciuitatis, &

pro ipſius rebus ſortientes,& ſortiri poſſint,& debeant,nunc vertentes,& in futurꝫ vertendas in eadem Ci uitate,& per eius Prætores Officiales,& miniſtros in prima,& ſecunda inſtantiis audiri,decidi,deffiniti,ac fi ne debito terminari,ac etiam crimina,exceſſus,& delicta quęcunꝙ corrigere,plecti, punire, & cõponere,ac merum,& mixtũ imperiũ,& gladii poteſtatẽ exercere cõitatem,& homines prędictos perpetuis futuris tem poribus poſſe,& debere,motu,& ſcientia ſimilibus concedimus,indulgemus,approbamus,cõfirmamus,& innouamus:Supplentes omnes,& ſingulos tàm iuris,q̃ facti defectus,ſi qui forſan interuenerint.Mandantes moderno,& pro tempore exiſtenti dictę Prouinciæ Legato, Vicelegato, Gubernatori, eorũꝙ,& cuiuſlibet ipſorꝫ officialibus,& miniſtris,ac S.R.E.Camerario,Vicecamerario, Cameræ Apoſtolicæ Clericis, & ge nerali Auditori,quatenus cõitatem,& homines prędictos eiuſꝙ officiales, & miniſtros minimè impediant, perturbent, vel inquietent,quinimò eis in præmiſſis omnibus,& ſingulis,& circa ea faueant, aſſiſtant,& pro tegant:contradictores,rebelles,ac inobedientes,& pturbantes quoſcũꝙ iuris,& facti remediis opportunis, ac ſub ſententiis,cenſuris,& pecuniariis pœnis cõpeſcendo,aggrauando,reaggrauando,& interdicendo,etiã vnà cum inuocatione brachii ſecularis incluſiuè:Sicꝙ,ac pro ſtatutis,ordinationibus,decretis,reformationi bus,priuilegiis,& indultis prædictis per quoſcũꝙ etiam S.R.E. Cardinales, ac Palatii Apoſtolici Cauſarꝫ Auditores,ac alios ordinarios,& delegatos iudices in quibuſuis cauſis,& negotiis pñtibus,& futuris, ac co ram eis in prima,vel alia etiã per appellationẽ pendentibus inſtantiis iudicari,pronunciari,ſententiari,diffi niri,& interpretari debere,ſublata eis aliter iudicandi,pronunciandi,ſententiandi,diffiniendi,& declarandi facultate,& auctoritate,irritũ quoꝙ,& inane,ex nunc,put ex tunc,& ê contra decernimus,ſi ſecus ſuper his à quoꝙ quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentatũ fuerit,vel in poſterꝫ contigerit attentari. Non obſtantibus apoſtolicis,& dictę Prouinciæ,ac aliis prouincialibus,& ſynodalibus conſtitutionibus, & ordi nationibus etiam ſuper regiſtrandis priuilegiis in Archiuio dictę Prouinciæ,ac de cõfirmandis,& videndis ſtatutis editis,& edendis p cõitates ipſius Prouinciæ,per illius Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Vicari os,vel Rectores,priuilegiis quoꝙ,indultis,& literis apoſtolicis eiuſdem Prouinciæ Legatis, Gubernatori bus,Officialibus,Collegio,& curialibus ſub quibuſcũꝙ tenoribus,& formis, ac cum quibuſuis etiã deroga toriarꝫ derogatoriis clauſulis,irritantibuſꝙ,& aliis decretis qũolibet conceſſis,approbatis,& innouatis,om nibusꝙ aliis,quæ prędecelores noſtri voluerunt non obſtare,cęteriſꝙ contrariis quibuſcunꝙ ſtatum, & me rita cauſæ,& cauſarꝫ,ſi quæ forſan ſunt,eorꝫ inſtantias,nominaꝙ,& cognomina iudicũ,& collitigantium,ac priuilegiorꝫ,indultorꝫ,gratiarꝫ,conceſſionũ,ſtatutorꝫ decretorꝫ,ordinationum,reformationũ,aliorũꝙ præ fatorꝫ,& hic de neceſſitate exprimendorꝫ tenores,et cõpendia,ac ſi de verbo ad verbũ,et non p clauſulas ge nerales idẽ importantes,etiã ſi in illis caueretur expreſſè,quòd pro illorꝫ ſufficienti derogatione,de illis, to tiſꝙ tenoribus ſpecialis,ſpecifica,et indiuidua mentio habenda,aut totus illius tenor inſerẽdus,ſeu alius mo dus,vel magis exquiſita forma deberet ſeruari,pro plenè,et ſufficienter expreſſis habẽtes,illis omnibus hac vice ſpecialiter,et expreſſe,ac motu,ſcientia,et deliberatione prædictis,derogamus. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris die iii. Martii. M. D. LXVI. Pontificatus noſtri Anno primo.

Cæſar Glorierius.

Hic fœliciter expliciunt Statuta,et Additiones Magnificę Ciuitatis Auximi.

Series Cartarum. A B C D E F G H I K L M N. *Omnes ſunt terniones, præter N.qui eſt duernus.*

Auximi apud Aſtulphum de Grandis Veronenſem
Anno Domini. M. D. LXX.

VNCTIS Patear euidenter, & notum ſit: qualiter ex publico decreto Magnificę Ciuitatis Auximi facto ſub die decimaquinta menſis Februarii 1571. ſub rogatione mea Seraphini Aegydii Cancellarii ſancitum fuit, ſupradicta Statuta pro confirmatis, approbatis, & publicatis habenda eſſe, obſeruandaque in futurum, & ad futura reſpicere: & ad maiorem cautelam per publicum Pręconem dictę Ciuitatis Auximi in tribus locis eiuſdem Ciuitatis ad minus publicanda eſſe.

Ita eſt. Seraphinus Ægydius Cancell. &c.

CVNCTIS Publicè pateat,& euidenter notum ſit: qualiter Antonius Maria Angeli de Serra Comitum publicus Pręco Magnificę Ciuitatis Auximi poſt commiſſionem habitam retulit mihi Seraphino Aegydio Cancellario,(de more)ſe publicaſſe ſupradicta Statuta in tribus locis dictæ Ciuitatis Auximi ſono tubę alta,& intelligibili voce (prout habuit in mandatis) ſub die vigeſimaquinta menſis Februarii 1571.

Ita eſt, Seraphinus Ægydius Cancell. &c.

2 1263
4. 178101.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ ім. І. І. МЕЧНИКОВА

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ ім. І. І. МЕЧНИКОВА

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ ім. І. І. МЕЧНИКОВА